

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 28.08.2017

Pöytäkirjan kansilehti	1
1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
2 § Pöytäkirjan tarkastaminen	4
3 § Kokouksessa saadut selostukset	5
4 § Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset	6
5 § Vantaan nuorisovaltuuston pöytäkirja/tiedoksi	7
6 § Vanhusneuvoston toimintasäännön muuttaminen	8
- Vantaan vanhusneuvoston toimintasääntö, kh 28.8.2017 § 6	9
7 § Vanhusneuvoston nimeäminen toimikaudelle 2017-2019	11
8 § Elinkeinoneuvottelukunnan asettaminen toimikaudeksi 2017-2018	12
9 § Oikaisuvaatimuksen vastine palkan takaisinperintää koskevassa asiassa	13
10 § KuntaPro Oy:n osakassopimuksen hyväksyminen	15
- : KuntaPro Oy:n osakassopimus	17
11 § Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen päätös koskien kuntalaisaloitteen käsittelyä Tuomelan koulun lakkauttamisen perumisesta	23
- : Eduskunnan oikeusasiamiehen päätös koskien kuntalaisaloitteen käsittelyä Tuomelan koulun lakkauttamisen perumisesta, liite kh 28.8.2017	24
12 § Muotokuvan maalauttaminen kaupunginjohtajasta	31
13 § A-Tulkkaus Oy:n osakaspohjan laajentaminen	32
- : A-Tulkkaus Oy:n osakkeiden kauppakirjaluonnos	34
14 § Vantaan kaupungin lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle luonnokseen hallituksen esityksestä laiksi työttömyysturvalain 14 luvun 3 A, 3 C ja 3 D § muuttamisesta	36
- : Vantaan kaupungin lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle luonnokseen hallituksen esityksestä laiksi työttömyysturvalain 14 luvun muuttamisesta	37
- : Saate/Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi työttömyysturvalain 14 luvun 3 a, 3 c ja 3 d § muuttamisesta	39
- : Liite: Luonnos 16.8.2017/Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi työttömyysturvalain 14 luvun 3 a, 3 c ja 3 d § muuttamisesta	40
15 § Lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2018-2020	55
- : Lausuntopyyntö HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2018-2020	60
- : Liite: Ote hallituksen ptk 16 6 2017 § 85/Lausuntopyyntö HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2018-2020	61
- : Liite: HSYn alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2018-2020/Lausuntopyyntö HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2018-2020	68
16 § Lausunto jäsenkunnille Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2018-2020	118
- Vantaan kaupungin lausunto Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta 2018–2020, kh 28.8.2017 § 16	121
- : Lausuntopyyntö jäsenkunnille Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2018 - 2020	130

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 28.08.2017

- : HSL:n hallituksen päätös 13.6.2017 lausunnon pyytämisestä Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän talousarviosta 2018 - 2020	132
- : Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2018 - 2020	150
- : Lausuntopyyntö HSL:n roolista osana liikkumispalveluja	236
- : Lausuntopyyntö kuntaosuuslaskentamallin uudistamisesta (ns. seudullinen rahoitusmalli)	239
- : Lausuntopyyntö infrakorvausten käsittelystä kuntaosuuksien laskennassa	245
- : Lausuntopyyntö jäsenkuntien halukkuudesta rahoittaa sähköbussien lisähankintoja	251
- : Lausuntopyyntö seudullisten bussivarikoiden järjestämisestä	255
- : Lausuntopyyntö jäsenkuntien koululaisryhmien retkien maksuttomuudesta	256
17 § Lausunto liikenne- ja viestintäministeriölle hallituksen esityksestä laiksi maantielain muuttamisesta	259
18 § Asemakaavan muutos 002295 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, 70 Koivukylä / Asolanväylä 48-50	261
- : Asemakaavamuutosselostus 21.8.2017 / Asemakaavan muutos 002295, 70. Koivukylä	263
19 § Maankäyttösopimus ja kiinteistökaupan esisopimus / Asolantien Liikekiinteistö Oy / Asemakaavan muutos nro 002295, Koivukylä	300
- : Maankäyttösopimus ja kiinteistökaupan esisopimus / Asolantien Liikekiinteistö Oy / Asemakaavan muutos nro 002295, Koivukylä / AK	302
20 § Asemakaavan muutos 002047 sekä tonttijaon muutos, 67 Ruskeasanta / Mistelinsiemen	314
- : Asemakaavamuutosselostus 21.8.2017 / Asemakaavan muutos 002047, 67. Ruskeasanta / Mistelinsiemen	316
21 § Maankäyttösopimus / Niininen, Ari Henri Johannes / Asemakaavan muutos 002047	333
- : Esisopimus määräalan luovutuksesta	335
- : kartta luovutettavasta alueesta	339
22 § Maankäyttösopimus / Eronen, Jouko Olavi ja Piirainen, Jani Marko/ Asemakaavan muutos 002047	340
- : Esisopimus määräalan kaupasta	342
- : kartta myytävästä määräalasta	346
23 § Asemakaavanmuutos 002239 ja tonttijako, 93 Vaarala/ Lähdepuisto	347
- : Asemakaavamuutosselostus 21.8.2017 / Asemakaavanmuutos 002239, 93.Vaarala/Lähdepuisto	351
- : Muistutukset ja vastineet 21.8.2017 / Asemakaavanmuutos 002239, 93.Vaarala/Lähdepuisto	391
- : Lausunnot ja vastineet 21.8.2017 / Asemakaavanmuutos 002239, 93.Vaarala/Lähdepuisto	397
24 § Kaupunginjohtajan viran haettavaksi julistaminen ja toimikunnan perustaminen	405
Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus	407
Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen	408
Muutoksenhakuohje 3. Hallintovalitus asemakaavan muutosta koskevassa asiassa	409
Muutoksenhakuohje 4. Hallintovalitus etuosto-oikeuden käyttämisestä koskevassa asiassa	410
Muutoksenhakuohje 5. Hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus hankinta-asiassa	411
Muutoksenhakuohje 6. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa	412
Muutoksenhakuohje 7. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto	415

Kaupunginhallituksen kokous

Aika 28.8.2017 klo 14.00–16.25
Paikka Kaupungintalo, Tikkurila

Osallistujat

Jäsenet	Läsnä	Varajäsenet	Läsnä
Multala Sari, puheenjohtaja	x	Kortesalmi Marilla	
Tahvanainen Säde, I varapuheenjohtaja	14.35–16.25 (§ 3–24)	Nieminen Irja	14.00–14.35 (§ 1–3)
Juurikkala Timo, II varapuheenjohtaja	x	Bulut Emil	
Abdi Faysal	x	Kähkönen Osmo	
Bruun Susanna	x	Hämäläinen Anu	
Hakulinen Pentti	x	Haverinen Soili	
Kaira Lauri	14.00–15.40 (§ 1–9)	Weckman Markku	15.40–16.25 (§ 9–24)
Kotila Pirkko	x	Karinen Ville	
Niikko Mika	x	Auvinen Timo	
Norrena Vaula	x	Kuusela Minna	
Orpana Anitta	x	Sieviläinen Marianne	
Puoskari Pentti	x	Särkelä Jussi	
Rokkanen Sakari	x	Kanerva Sami	
Muut osallistujat			Läsnä
Lindtman Antti, valtuuston puheenjohtaja			15.20–15.50
Mäkinen Tapani, valtuuston I varapuheenjohtaja			x
Kauppinen Sirpa, valtuuston II varapuheenjohtaja			x
Nenonen Kari, kaupunginjohtaja			x
Lipponen Martti, apulaiskaupunginjohtaja			x
Lehto-Häggroth Elina, apulaiskaupunginjohtaja			x
Penttilä Hannu, apulaiskaupunginjohtaja			x
Salminen Jukka T, apulaiskaupunginjohtaja			x
Niinistö Jaakko, apulaiskaupunginjohtaja			x
Rainio Päivi, viestintäjohtaja			x
Marjamaa Patrik, talousjohtaja			x
Myllymäki Juha, kaupunginlakimies			x
Askola-Vehviläinen Sole, varhaiskasvatuksen johtaja			14.00–14.40
Holm Markus, liikennesuunnittelupäällikkö			14.00–15.15
Westlin Henry, kaupungininsinööri			14.00–15.15
Isotalus Birgit, hallintosihteeri			x
Björkstén Jenni, pöytäkirjanpitäjä			x

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Sari Multala

Pöytäkirjanpitäjä Jenni Björksten

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 11.9.2017, Kaupungintalo, Asematie 7, 01300 Vantaa (Tikkurila)

Pykälät 6, 8, 13, 14, 15, 16, 17 ja 24 tarkastettiin ja hyväksyttiin heti kokouksessa.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 13.9.2017, Vantaan kaupungin internetsivuilla paatokset.vantaa.fi.

1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kaupunginhallitus 28.8.2017 § 1

Kaupunginjohtajan esitys:

Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

2 §

Pöytäkirjan tarkastaminen

Kaupunginhallitus 28.8.2017 § 2

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään tarkastaa ja hyväksyä kaupunginhallituksen 14.8.2017 pitämän kokouksen pöytäkirja nro 13/2017.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

3 §

Kokouksessa saadut selostukset

Kaupunginhallitus 28.8.2017 § 3

Käsittely:

Varhaiskasvatuksen johtaja Sole Askola-Vehviläinen selosti subjektiivisen päivähoito-oikeuden palauttamiseen liittyviä toimenpiteitä Vantaalla.

Liikennesuunnittelupäällikkö Markus Holm selosti esityslistan asiaa 15 ”Lausunto jäsenkunnille Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2018–2020”. Paikalla oli myös kaupungininsinööri Henry Westlin.

Apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä kertoi tilanteesta kaupungin vuokratontteihin liittyen.

Merkittiin, että kaupunginhallituksen I varapuheenjohtaja Säde Tahvanainen saapui kokoukseen tämän pykälän käsittelyn aikana klo 14.35 ja vapautti varajäsen Irja Niemisen.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi saadut selostukset ja käydyt keskustelut.

4 § Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset

KN/BI

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat pöytäkirjat ja päätökset:

Yleisjaoston pöytäkirja nro 7/21.8.2017

Tarkastuslautakunnan pöytäkirja nro 7/19.6.2017

Sosiaali- ja terveyslautakunta nro 7/22.8.2017

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta nro 5/23.8.2017

Opetuslautakunnan pöytäkirja nro 7/21.8.2017

Vapaa-ajanlautakunnan pöytäkirja nro 7/22.8.2017

Kaupunkisuunnittelulautakunnan pöytäkirja nro 7/21.8.2017

Ympäristölautakunnan pöytäkirja nro 6/23.8.2017

Teknisen lautakunnan pöytäkirja nro 7/22.8.2017

Hallintojohtajan päätös

§ 15 Valitus tuloverosta koskevasta ennakkoratkaisusta

Henkilöstöjohtajan päätökset

§ 17 Optiovuosien 2018 ja 2019 käyttäminen työterveyspalvelujen hankinnassa (Attendo)

§ 18 Optiovuosien 2018 ja 2019 käyttäminen työterveyspalvelujen hankinnassa (Aava)

§ 20 Työturvallisuuden seuranta- ja raportointijärjestelmä WPro:n hankinta Vantaan kaupungille

Hankintajohtajan päätökset

§ 73 Option käyttöönotto teollisten elintarvikkeiden ja tuoretuotteiden nouto- sekä pientoimituserien tukkuhankinnoissa (550 000 eur. alv 0%)

§ 75 Option käyttöönotto suojavaatteiden sekä liina- ja vuodevaatteiden hankinnassa hoiva-asumisen palveluille (20 000 eur. alv 0 %)

Työllisyyspalveluiden johtaja päätös

§ 383 Kahden uraohjaajan vakanssin (000737 ja 000717) siirto työllisyyspalveluiden tulosalueella

Kaupunginhallitus 28.8.2017 § 4

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainituissa pöytäkirjoissa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä ja esittelyosassa mainittuja päätöksiä.

Käsittely:

Merkittiin, että kaupunginjohtaja täydensi esitystään seuraavilla päätöksillä:

Elinkeinojohtajan päätös

§ 11 Petikko-Variston yritysalueen markkinoinnin ja viestinnän hankinta

Hankintajohtajan päätös

§ 74 Option käyttöönotto ennaltaehkäisevän terveydenhuollon suojavaatteiden hankinnassa (12 000 eur. alv 0%)

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan päätökset

§ 76 Arkkitehtuuriasiantuntijapalveluiden hankinta

§ 77 Viranhaltijapäätös O365 -raportoinnin kehittämispalveluiden hankinta (8 625 euroa)

§ 78 PDF-XChange Pro -ohjelmiston ylläpitosopimuksen jatkaminen (6 640 euroa)

§ 79 Asta-sovelluksen julkaisutoiminnan laajennuksen hankinta (16 349,60 euroa)

Päätös:

Hyväksyttiin täydennetty esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

5 § Vantaan nuorisovaltuuston pöytäkirja/tiedoksi

KN/PV/BI

Kaupunginhallitukselle on saapunut **Vantaan nuorisovaltuuston** pöytäkirja 22.8.2017

Kaupunginhallitus 28.8.2017 § 5

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään merkitä tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

6 § Vanhusneuvoston toimintasäännön muuttaminen

VD/5579/00.00.01.01/2017
KN/JM/JB

Vanhusneuvosto muuttui uuden kuntalain myötä 1.6.2017 lukien lakisääteiseksi. Kuntalain 27 §:n mukaan ikääntyvän väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava vanhusneuvosto ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä.

Vantaalla kaupunginhallitus on asettanut vanhusneuvosto jo useiden valtuustokausien ajan. Kaupunginhallitus on myös vahvistanut sille toimintasäännön.

Vanhusneuvosto toimintasääntöä esitetään muutettavaksi kuntalain muutosta vastaavasti. Samalla lakisääteiseksi muuttuneen vanhusneuvoston kokoonpanoa on muutettu siten, että kaupunginhallituksella on nimeämistilanteessa laajempi harkintavalta päättää, minkä järjestöjen edustajista vanhusneuvosto muodostetaan.

Kaupunginhallitus 28.8.2017 § 6

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään hyväksyä vanhusneuvoston toimintasäännön muutos.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Käsittely:

Merkittiin, että kaupunginjohtaja muutti toimintasääntöä poistamalla seuraavat kohdat:

2 §:n toisen kappaleen toisen virkkeen lopusta "...ja muut jäsenet eläkeläisjärjestöjen edustajista".

2 §:n viides kappale "Vanhusneuvoston jäsen voi edustaa järjestöään neuvostossa enintään kaksi toimikautta (= neljä vuotta) yhtäjaksoisesti. Puolet jäsenistä vaihtuu ensimmäisen kaksivuotistoimikauden päättyessä. Ensimmäisenä toimintakautena vaihtuvat edustajat valitaan arpomalla."

6 § kokonaisuudessaan:

"6 § Vantaan vanhusneuvoston jäsen ehdokkaiden nimeäminen

Vanhusneuvosto pyytää Vantaalla toimivia eläkeläisjärjestöjä ja sotaveteraanijärjestöjä nimeämään ehdokkaansa Vantaan vanhusneuvostoon joka toinen vuosi seuraavaa toimikautta varten.

Mikäli valtakunnallisilla eläkeläisjärjestöillä on Vantaalla useampia yhdistyksiä, yhdistykset sopivat keskenään yhteisistä ehdokkaista ja varaehdokkaista vanhusneuvostoon. Vantaalaiset sotaveteraanijärjestöt sopivat keskenään, kuka on heidän ehdokkaansa ja varaehdokkaansa vanhusneuvostoon.

Lisäksi vanhusneuvostoon varataan kaksi asiantuntijajäsenen ja vara-asiantuntijajäsenen paikkaa aktiivisesti vanhustyön parissa toimiville muille järjestöille."

Päätös:

Hyväksyttiin muutettu esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liite:

- Vantaan vanhusneuvoston toimintasääntö, kh 28.8.2017 § 6

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

kaupunginlakimies Juha Myllymäki, puh. 043 826 6957, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

VANTAAN VANHUSNEUVOSTON TOIMINTASÄÄNTÖ

Kaupunginhallitus 28.8.2017

1 § Tarkoitus

Vantaan vanhusneuvosto on kuntalain 27 §:ssä tarkoitetulla tavalla ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi asetettu vaikuttamistoimielin.

2 § Kokoonpano

Kaupunginhallitus valitsee vanhusneuvoston jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet kahden vuoden toimikaudeksi.

Kaupunginhallitus valitsee Vantaan vanhusneuvostoon vähintään 10 jäsentä. Yksi jäsen valitaan sotaveteraanijärjestöjen edustajista. Kullekin jäsenelle nimetään varajäsen.

Kaupungin toimialat ja Vantaan seurakuntayhtymä nimeävät vanhusneuvostoon asiantuntijaedustajat ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä.

Vanhusneuvosto voi pyytää asiantuntijaksi eri tahojen edustajia kokouskohtaisesti.

Mikäli vanhusneuvoston jäsen tai varajäsen eroaa kesken toimikautta, kaupunginhallitus valitsee uuden jäsenen tai varajäsenen toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi.

Asiantuntijaedustajan erotessa uuden edustajan valitsee hänen edustamansa toimiala tai seurakuntayhtymä.

Kaupunginhallitus nimeää vanhusneuvoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vanhusneuvostoon valituista jäsenistä.

3 § Tehtävät

Vanhusneuvosto

1. **osallistuu** ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen arviointiin yhteistyössä muiden toimielinten kanssa
2. **osallistuu** ikääntyneiden terveyttä ja hyvinvointia sekä itsenäistä suoriutumista edistävien palvelujen suunnitteluun sekä seuraa ja arvioi näiden palvelujen toteutumista
3. **edistää** ikääntyneen väestön mahdollisuutta osallistua elinoloihinsa vaikuttavien palvelujen suunnitteluun valmisteluun ja seurantaan
4. **ottaa kantaa ja antaa lausuntoja** asioista, joilla on vaikutusta iäkkään väestön elinoloihin ja iäkkäiden henkilöiden palveluihin
5. **laatii** oman toimintasuunnitelman ja toimintakertomuksen

Kuntalain 27 §:n mukaan vanhusneuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta.

Tehtävänsä toteuttamiseksi vanhusneuvosto osallistuu aktiivisesti Vantaan ikääntymispoliittisen ohjelman ja sen toimeenpanosuunnitelman seurantaan, suunnitteluun ja toteuttamiseen yhdessä kaupungin toimialojen ja työryhmien kanssa.

4 § Kokoukset

Vanhusneuvosto pitää kokouksensa kutakin kalenterivuotta varten päättäminaan aikoina. Tarvittaessa vanhusneuvosto kokoontuu puheenjohtajan tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajan kutsusta muinakin aikoina.

Vanhusneuvosto on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Puheenjohtajan on kutsuttava kokous koolle, jos vähintään neljä (4) jäsentä sitä vaatii.

5 § Sihteeri

Vanhusneuvoston sihteerin tehtävät hoitaa kaupunginhallituksen määräämän toimialan osoittama henkilö.

Sihteerin tehtävänä on koordinoida vanhusneuvoston käsiteltäviksi tulevien asioiden valmistelua ja toimia kokousten sihteerinä.

7 § Vanhusneuvoston nimeäminen toimikaudelle 2017-2019

VD/5579/00.00.01.01/2017
KN/JM/JB

Kaupunginhallituksen 28.8.2017 hyväksymän Vantaan vanhusneuvoston toimintasäännön mukaisesti kaupunginhallitus valitsee vanhusneuvoston jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet kahden vuoden toimikaudeksi.

Kaupunginhallitus valitsee Vantaan vanhusneuvostoon vähintään 10 jäsentä. Yksi jäsen valitaan sotaveteraanijärjestöistä ja muut jäsenet eläkeläisjärjestöjen edustajista. Kullekin valitaan henkilökohtainen varajäsen.

Kaupungin toimialat ja Vantaan seurakuntayhtymä nimeävät vanhusneuvostoon asiantuntijaedustajat ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä. Vanhusneuvosto toteaa asiantuntijat.

Vanhusneuvosto voi pyytää asiantuntijaksi eri tahojen edustajia kokouskohtaisesti.

Vanhusneuvoston jäsen voi edustaa järjestöään neuvostossa enintään kaksi toimikautta (= neljä vuotta) yhtäjaksoisesti. Puolet jäsenistä vaihtuu ensimmäisen kaksivuotistoimikauden päättyessä. Ensimmäisenä toimintakautena vaihtuvat edustajat valitaan arpomalla.

Kaupunginhallitus 19.6.2017 § 7

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) valita vanhusneuvostoon vähintään kymmenen jäsentä ja näille henkilökohtaiset varajäsenet,
- b) nimetä vanhusneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, ja
- c) että sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan nimeämä henkilö toimii vanhusneuvoston sihteerinä.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Käsittely:

Teknisenä korjauksena poistettiin esityslistan liitteenä ollut ehdotus vanhusneuvoston kokoonpanoksi.

Päätös:

Päätettiin jättää asia pöydälle kaupunginhallituksen seuraavaan kokoukseen.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

8 § Elinkeinoneuvottelukunnan asettaminen toimikaudeksi 2017-2018

VD/7592/00.00.01.01/2017
KN/KV/JB

Kaupunginhallitus asetti 9.2.2015 § 26 toimikaudeksi 2015–2017 elinkeinoneuvottelukunnan ja nimesi siihen puheenjohtajaksi kaupunginjohtajan ja muiksi jäseniksi kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen puheenjohtajistot sekä pysyviksi asiantuntijoiksi keskushallinnon ja maankäytön ja ympäristön toimialojen apulaiskaupunginjohtajat, elinkeinojohtajan sekä yrityspalvelujohtajan. Lisäksi Vantaan kauppakamariosasto, Vantaan Yrittäjät ry. ja Vantaan Yrittäjänaiset ry. nimesivät omat edustajansa neuvottelukuntaan. Pysyvästi asiantuntijana toimi myös Vantaan Uusyrityskeskus ry:n toimitusjohtaja sekä neuvottelukunnan sihteerinä elinkeinopäällikkö.

Elinkeinoneuvottelukunta on Vantaan kaupungin ja elinkeinoelämän välinen neuvoa-antava toimielin, jonka tavoitteena on edistää elinkeinoelämän ja kaupungin välistä tiedonvaihtoa ja yhteistyötä Vantaalla. Neuvottelukunta kokoontuu puheenjohtajan kutsusta vuosittain tarpeen mukaan keskimäärin kaksi kertaa.

Kaupunginhallitus 28.8.2017 § 8

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) asettaa toimikaudeksi 2017–2018 elinkeinoneuvottelukunta,
- b) nimetä neuvottelukunnan puheenjohtajaksi kaupunginjohtaja ja muiksi jäseniksi kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat,
- c) nimetä neuvottelukunnan pysyviksi asiantuntijoiksi konsernipalveluiden, sivistystoimen ja maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialojen apulaiskaupunginjohtajat, elinkeinojohtaja sekä kiinteistöjohtaja ja sihteeriksi elinkeinopäällikkö sekä kutsua pysyväksi asiantuntijaksi Vantaan Uusyrityskeskus ry:n toimitusjohtaja,
- d) todeta, että Vantaan kauppakamariosasto nimeää edustajikseen seuraavat henkilöt:
Toimitusjohtaja Kai Kaasalainen, Tamro Oyj
Kauppias Matti Himberg, Matti Himberg Oy/Citymarket Jumbo
Kiinteistöjohtaja Jyrki Karjalainen, Helsingin Osuuskauppa Elanto
Hallituksen puheenjohtaja Arto Toikkanen, T2H Yhtiöt Oy
Toimitusjohtaja Juha Koponen, Build Care Oy
Toimitusjohtaja Antti Ala-Heikkilä, LAK Real Estate Oyj
Johtaja Ari Tulensalo, Helsingin seudun kauppakamari Vantaan toimisto,
- e) todeta, että Vantaan Yrittäjät ry. nimeää edustajikseen seuraavat henkilöt:
Puheenjohtaja Carita Orlando, ACC Orlando Oy
Varapuheenjohtaja Esa Niinivaara, Vantaan Taksi Oy
Toimitusjohtaja Esa Mänttari, Vantaan Yrittäjät ry, ja
- f) todeta, että Vantaan Yrittäjänaiset ry. nimeää edustajikseen seuraavat henkilöt:
Puheenjohtaja Johanna Sjöholm.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Täytäntöönpano: Elinkeinopalvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

elinkeinopäällikkö Kimmo Viljamaa, puh. 09 8392 2157, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

9 § Oikaisuvaatimuksen vastine palkan takaisinperintää koskevassa asiassa

VD/656/01.02.01.05/2017
KN/ST/NK/HY-L

Henkilöstöpalvelupäällikkö on tehnyt 24.4.2017 päätöksen periä takaisin lehtori S.R.:lle aiheettomasti maksettua palkkaa. Päätös koskee ajalta 1.8.2015–31.7.2016 aiheettomasti maksettuja palkkoja ja takaisinperittävä summa on yhteensä 2795,72 euroa. Takaisinperintä koskee tilannetta, jossa ko. lehtorin kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen (OVTES) mukaan määräytyvä opetusvelvollisuus on laskettu virheellisesti. Lehtorille maksettiin palkka ajalta 1.8.2015 – 31.7.2016 siten, että opetusvelvollisuudeksi oli laskettu 20 opetusvelvollisuustuntia ja kahdelta opetusvelvollisuuden yli menevältä tunnilta oli maksettu ylituntipalkkiota. Lehtorin kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen (OVTES) mukainen oikea opetusvelvollisuus ajalta 1.8.2015 – 31.7.2016 olisi kuitenkin tullut olla 23 opetusvelvollisuustuntia, eikä maksetuille ylituntikorvauksille ole maksuperustetta. Takaisinperittävä summa muodostuu perusteettomasti maksetuista ylituntikorvauksista ajalta 1.8.2015–31.7.2016. Lehtorin OVTES:n mukainen opetusvelvollisuuteen perustuva palkanmaksu on korjattu OVTES:n mukaiseksi 1.8.2016 alkaen. Takaisinperintää ei ole vielä käynnistetty.

Oikaisuvaatimuksentekijä vaatii ensisijaisesti, että henkilöstöpalvelupäällikön päätös palkan takaisinperinnästä niin määrän kuin perintäaikataulun suhteen kumotaan ja asiassa tehdään uusi viranhaltijapäätös mahdollisen perinnän ja aikataulun suhteen vasta sitten, kun kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen (OVTES) tulkintaa koskeva erimielisyys saadaan ratkaistua. Toissijaisesti lehtori esittää, että takaisinperinnästä luovutaan perittävän summan suuruuden vuoksi ja koska takaisinperintä ei perustu työnantajan virheeseen, vaan kyseessä on työnantajan tuolloin tekemästä sopimustulkinnasta aiheutunut tilanne. Viimesijaisesti lehtori esittää, että takaisinperittävää summaa kohtuullistetaan tuntuvasti.

Henkilöstökeskus toteaa oikaisuvaatimuksesta seuraavaa:

Takaisinperinnän lainmukaisuus

Lain kunnallisesta viranhaltijasta 56 §:n mukaan aiheettomasti maksettu palkka tai muu palvelussuhteesta johtuvan taloudellisen etuuden määrä saadaan periä takaisin. Lain esitöiden (HE 196/2002) mukaan pykälässä tarkoitettussa tilanteessa tulee olla kyseessä selvä virhe, esimerkiksi laskuvirhe tai muu ilmeinen erehdys.

Oikeuskirjallisuuden (Hirvonen – Mäkinen, Kunnallinen viranhaltija – Oikeudellisen aseman sääntely 2006) mukaan aiheeton palkanmaksu voi johtua esimerkiksi lasku- tai kirjoitusvirheestä taikka virkaehtosopimuksen virheellisestä tulkinnasta. Virheellisen palkanmaksun takana voi olla sekä työnantajasta että työntekijästä johtuvia syitä.

Oikaisuvaatimuksentekijä työskentelee luokanopettajana alakoulussa. Oikaisuvaatimuksentekijän opetusvelvollisuus on laskettu kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen (OVTES) mukaisesti. Opettajien ammattijärjestö OAJ:n pääluottamusmies on kuitenkin riitauttanut työnantajan tulkinnan siitä, miten kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimusta tulisi tulkita oikaisuvaatimuksentekijän tilanteessa. Neuvottelut päättyivät erimielisinä. Vantaan kaupungin näkemyksen ja Vantaan kaupungin Kunnalliselta Työmarkkinalaitokselta saaman ohjeistuksen mukaan virka- ja työehtosopimuksen (OVTES) tulkinnasta ei kuitenkaan ole epäselvyyttä, vaan kaupunki on tulkinnut virka- ja työehtosopimusta oikein. OAJ:llä on kuitenkin mahdollisuus saattaa asia käsiteltäväksi keskusneuvotteluissa, jotka käydään Kunnallisen työmarkkinalaitoksen ja ammattijärjestö OAJ:n kesken.

Vantaan kaupunki noudattaa käytännöissään voimassa olevan virka- ja työehtosopimuksen määräyksiä. Oikaisuvaatimuksen tehneelle lehtorille on maksettu perusteetta ylituntikorvausta tilanteessa, jossa lehtorin kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen mukaan laskettu opetusvelvollisuus ei ole edes täyttynyt. Opetusvelvollisuuden painotus olisi tullut tehdä palkanlaskennassa, mutta se oli jäänyt tekemättä. Vantaan kaupungilla työnantajana on oikeus ja velvollisuus korjata virhe, joka perustuu ilmeiseen erehdykseen. Työntekijöitä ja viranhaltijoita on kohdeltava yhdenmukaisesti sopimusmääräysten tulkinnassa ja korvauskäytännöissä.

Lain kunnallisesta viranhaltijasta 56 §:n 4. momentin mukaan takaisinperintä tulee laittaa vireille kolmen vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana aiheeton palkan tai muun etuuden määrä on maksettu. Takaisinperinnästä on päätetty 24.4.2017 ja takaisinperittävä etuus on maksettu vuosina 2015–2016. Näin ollen perintä on laitettu vireille määräajassa.

Takaisinperinnän kohtuullisuus ja tarkoituksenmukaisuus

Lain kunnallisesta viranhaltijasta 56 §:n 3. momentin mukaan työnantaja voi luopua takaisinperinnästä joko kokonaan tai osittain, jos takaisinperintää on olosuhteet huomioon ottaen pidettävä kohtuuttomana tai jos aiheettomasti maksettu määrä on vähäinen. Lain esitöiden (HE 196/2002) mukaan jos viranhaltija on esimerkiksi harhaanjohtavilla selvityksillä tai muutoin vastaavalla tavalla vaikuttanut virheellisen päätöksen tai muun virheen syntymiseen, liikaa maksettu palkka on perittävä takaisin kokonaan. Lain esitöissä myös todetaan, että säännöksessä tarkoitettussa kohtuuttomuudessa olisi kysymys lähinnä taloudellisesta kohtuuttomuudesta. Oikeuskirjallisuudessa (Hirvonen – Mäkinen, Kunnallinen viranhaltija – Oikeudellisen aseman sääntely 2006) on todettu, että lain 56 §:n tulkinnassa on lähdettävä siitä, että takaisinperintä on pääsääntö, josta voidaan luopua vain laissa luetelluilla kriteereillä.

Takaisinperittävä etuus on 2795,72 euroa. Henkilöstöpalvelupäällikkö on kohtuullistanut takaisinperintää siten, että päätöksen mukaan takaisinperintä toteutetaan kesäkuusta 2017 alkaen 18 kuukauden kuluessa. Näin ollen kuukausittain palkanmaksun yhteydessä takaisinperittävä summa ei muodostu taloudellisesti kohtuuttomaksi.

Yhteenveto

Aiheettomasti maksetun etuuden periminen takaisin on yleinen, yhdenmukainen ja lakiin perustuva käytäntö erehdyksestä tai laskuvirheestä tapahtuneesta virheellisestä palkanmaksusta. Tilanteessa ei ole esitetty sellaista seikkaa, jonka perusteella Vantaan kaupunginhallituksen pitäisi toimia tapauksessa toisin.

Kaikki asiaa koskevat asiakirjat mukaan lukien S.R.:n oikaisuvaatimus ovat nähtävillä kokouksessa.

Kaupunginhallitus 28.8.2017 § 9

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään hylätä oikaisuvaatimuksentekijän oikaisuvaatimus.

Käsittely:

Merkittiin, että kaupunginhallituksen jäsen Lauri Kaira poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 15.40 ja hänen paikalleen saapui varajäsen Markku Weckman.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunkinkanslia

Muutoksenhakuohje: 2. kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen.

Lisätiedot:

työmarkkinalakimies Sanna Tonteri, puh. 09 8392 2087 etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

10 § KuntaPro Oy:n osakassopimuksen hyväksyminen

VD/7518/00.04.02/2017
KN/SB/HY-L

KuntaPro Oy:n toimialana on tuottaa ja järjestää kunnallisille yhteisöille ja valtio-omisteisille yhtiöille sekä muille hankintalainsäädännön mukaisille hankintayksiköille talous- ja henkilöstöhallinnon palveluita, muita tukipalveluja sekä markkinointi- ja kehittämispalveluja. Yhtiö tuottaa ja järjestää myös alan koulutus- ja konsultointipalveluita sekä palvelutuotantoon liittyvää ohjelmistokehitystä ja tuotantoa. Yhtiö toimii hankintalainsäädännön mukaisena yhteishankintayksikkönä omistajilleen yhteistyössä omistajiensa palvelutuotannon kanssa. Yhteishankintayksikön toimialana ja tehtävänä on yhteishankintojen tekeminen kulloinkin voimassa olevan hankintalainsäädännön mukaisesti.

Kaupunginhallitus päätti 22.5.2017 (§ 41) merkitä KuntaPro Oy:n osakeannissa Vantaan kaupungille tarjotut 50 uutta C-sarjan osaketta merkintähintaan 5 000 euroa yhtiön hallituksen päättämin ehdoin.

Vantaa kaupungin omistus on merkitty yhtiön osake- ja osakasluetteloon sekä kaupungin merkitsemät uudet osakkeet rekisteröity 2.8.2017. Yhtiöllä on noin 90 omistajaa, jotka ovat suomalaisia kuntia, kuntayhtymiä ja muita hankintalaissa tarkoitettuja hankintayksiköitä. Kaupunki omistaa yhtiön osakekannasta tällä hetkellä n. 0,17 %. Osuuteen vaikuttavat uusille osakkaille suunnatut annit. **Henkilöstökeskus** on neuvotellut työturvallisuuden seuranta- ja raportointijärjestelmän hankkimisesta KuntaPro Oy:n tarjouksen mukaisesti. Hankinnasta päättäminen kuuluu henkilöstöjohtajan ratkaisovaltaan.

KuntaPro Oy:n osakassopimus uudistettiin kesän 2017 aikana liittyen hankintalain muutoksiin ns. in house -hankinnoissa. Osakkeenomistajille on esitetty hyväksyttäväksi osakassopimus, jonka keskeisin sisältö liittyy osakelajien yhdistämiseen, ns. pääomistajien omistus- ja äänivallan säilymiseen sekä menettelyyn hallituksen jäsenten nimeämisessä. Osakassopimus ei laajenna osakkeenomistajan taloudellista tai muuta vastuuta yhtiön toimintaan liittyen. Sopimus on merkittävä yhtiön pääomistajien kannalta, joiden omistuksella on strategisempaa merkitystä. Vantaan näkökulmasta uudistus merkitsee siitä, ettei Vantaalla ole edustajaa yhtiön hallintoneuvostossa, joka toimielin on lakkautettu. Kaupunki osallistuu jatkossa yhtiön päätöksentekoon lukuisten pienten omistajien yhteisesti valitseman hallituksen jäsenen kautta.

KuntaPro Oy:n ylimääräisessä **yhtiökokouksessa** 29.6.2017 hyväksyttiin yhtiön äänimääriltään toisistaan eroavien osakelajien (A, B, C) yhdistäminen samanlaisiksi osakkeiksi siten, että eri osakelajeja koskevat yhtiöjärjestyksessä määräykset poistetaan. Yhdistämisen jälkeen kaikki yhtiön osakkeet tuottavat samat oikeudet yhtiössä. Lisäksi päätettiin maksuttomasta osakeannista nykyisille A-sarjan osakkeenomistajille sekä yhtiöjärjestyksen muuttamisesta (mm. hallintoneuvoston lakkauttaminen ja hallituksen jäsenten lukumäärä), hallituksen valinnasta ja palkkioista sekä osakeantivaltuutuksen myöntämisestä hallitukselle. Yhtiön hallituksessa ei ole Vantaan nimeämää jäsentä, mutta kaupunki osallistuu muiden pienomistajien yhteisen hallitusjäsenen valintaan varsinaisessa yhtiökokouksessa 2018.

KuntaPro Oy on toimittanut Vantaan kaupungille hyväksyttäväksi osakassopimuksen, jonka allekirjoittaminen on edellytys yhtiön tuottamien palveluiden käyttämiselle.

Kaupunginhallitus 28.8.2017 § 10

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään hyväksyä liitteenä oleva KuntaPro Oy:n osakassopimus.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- KuntaPro Oy:n osakassopimus

Täytäntöönpano: Konsernipalvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

konsernilakimies Susanne Boström, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

OSAKASSOPIMUS

Tämä osakassopimus korvaa huhtikuussa 2014 solmitun osakassopimuksen.

Tämän sopimuksen allekirjoittaneet ovat tänään tehneet KuntaPro Oy (y-tunnus 2332823-6) -nimisen yhtiön (jäljempänä "**KuntaPro**" tai "**Yhtiö**") osakkaiden välisen osakassopimuksen (jäljempänä "**Sopimus**").

1. OSAPUOLET

Porin kaupunki (y-tunnus 0137323-9)
PL 121
28101 Pori

Hämeenlinnan kaupunki (y-tunnus 0146921-4)
PL 84
13101 Hämeenlinna

jäljempänä yhdessä "**Pääomistajat**" tai erikseen "**Pääomistaja**". Yhtiöön tulevaisuudessa liittyvät osakkeenomistajat, jotka hankkivat 10 % tai tätä suuremman osuuden Yhtiön osakkeista, tulevat tämän Sopimuksen perusteella Pääomistajiksi ilman erillistä sopimista;

KuntaPro Oy (y-tunnus 2332823-6)
PL 15
28601 PORI

sekä muut Liitteessä 1 yksilöidyt Osapuolet.

2. SOPIMUKSEN TAUSTA JA TARKOITUS

Tällä sopimuksella säännellään osakkaiden välisiä suhteita Yhtiössä ja sovitaan toiminnan suuntaviivoista Yhtiön omistaman konsernin liiketoiminnassa ja sen kehittämisessä. Sopimus täydentää Yhtiön yhtiöjärjestyksen määräyksiä, ja siltä osin kun Sopimus on mahdollisesti ristiriidassa yhtiöjärjestyksen kanssa, noudatetaan Osapuolten kesken Sopimusta.

Sopimuksessa on otettu huomioon myös hankintalakiuudistus (laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016); jäljempänä "hankintalaki"). Sopimuksen tavoitteena on vahvistaa hankintalain mukainen sidosyksikköasema Yhtiön ja Yhtiön osakkeenomistajien välillä.

TAUSTAA

KuntaPro Oy on asiakkaidensa omistama inhouse-yhtiö, joka tuottaa johtamisen ja hallinnon tukipalveluita kunnille, kuntayhtymille, kuntaomisteisille yhtiöille ja valtio-omisteisille yhtiöille. KuntaPro-konserniin kuuluvat Yhtiön lisäksi Seuturekry Oy ja Taloustuki Yrityspalvelut Oy.

KuntaProhon ovat fuusioituneet 28.2.2013 Yhtiön perustajayhtiöt: Porin kaupungin tytäryhtiö, Taloustuki Kuntapalvelut Oy, ja Hämeenlinnan kaupungin tytäryhtiö, Seutukeskus oy Häme. Fuusiovaiheessa Yhtiön keskeiset omistajat ovat olleet Pori, Hämeenlinna, Janakkala ja Hattula, jotka allekirjoittivat osakassopimuksen osana fuusioprosessia marraskuussa 2012. Osakassopimusta päivitettiin osana Tuusulan, Järvenpään, Nurmijärven ja Mäntsälän omistaja-asiakkaaksi tuloa huhtikuussa 2014.

KuntaPron tavoitteena on kasvaa valtakunnalliseksi toimijaksi, joka tarjoaa talous-, henkilöstö-, hankinta-, ict- ja sijaisvälityspalveluita omistaja-asiakkailleen. Kasvun edellytyksenä on, että yhtiö saa omistajikseen keskeisiä seutukuntia eri puolelta Suomea.

Kasvun hallitsemiseksi ja sekä hallinnoinnin helpottamiseksi KuntaPron ylimääräinen yhtiökokous päättää Yhtiön osakelajien yhdistämisestä siten, että A-, B- ja C-lajin osakkeet muutetaan samanlajisiksi. Yhdistämisen jälkeen kaikki Yhtiön osakkeet tuottavat samat oikeudet Yhtiössä. Yhtiön A-lajin osakkeenomistajille kompensoidaan osakelajien yhdistymistä seuraavaa äänivallan menetystä maksuttomalla osakeannilla tarjoamalla viittä (5) A-lajin osaketta kohti yksi (1) uusi yhtiön uuteen ainoaan osakelajiin kuuluva osake.

3. YHTIÖN TOIMINTA JA TAVOITTEET

Yhtiön tavoitteena on toimia omistajiensa yhteistyöelimenä, joka tuottaa tukipalveluita omistajilleen. Lisäksi Yhtiön keskeisenä tavoitteena on kehittää kuntasektorille soveltuvia talouteen ja henkilöstöhallintoon liittyviä palvelukokonaisuuksia sekä työkaluja niiden toteuttamiseen. Yhtiö toimii myös omistajiensa yhteishankintayksikkönä ja sen yhtenä keskeisenä tavoitteena on kehittää toimialansa palveluita yhteistyössä omistajien kanssa.

4. YHTIÖN JOHTO JA PÄÄTÖSVALLAN RAJOITUKSET

Yhtiön hallitukseen voidaan nimittää enintään yhdeksän (9) henkilöä.

Yhtiön osakkeenomistajat nimeävät Yhtiön hallituksen jäsenet seuraavasti:

- Pääomistajat voivat kukin nimittää yhden (1) hallituksen varsinaisen jäsenen; ja
- muut osakkeenomistajat, jotka omistavat alle 10,00 % Yhtiön osakkeista, voivat nimittää yhdessä yhden (1) hallituksen varsinaisen jäsenen.

Yhteisestä sopimuksesta perustetaan lisäksi nimitysvaliokunta, joka antaa vuosittain ehdotuksen hallituskokoonpanosta yhtiökokoukselle. Yhtiön kolme suurinta osakkeenomistajaa nimeää kukin yhden (1) edustajan nimitysvaliokuntaan. Edustustehtävä nimitysvaliokunnassa on määräaikainen, ja on voimassa nimittämistä seuraavan vuoden Yhtiön varsinaiseen yhtiökokoukseen asti.

Yhteisestä sopimuksesta pyritään siihen, että yhdestä kolmeen hallituksen jäsenistä on aina asiantuntijajäseniä, joilla on hyvä liiketoiminnan ja taloushallinnon tuntemus.

Hallitus määrittää Yhtiön ja sen omistaman konsernin liiketoiminnassa noudatettavat periaatteet sekä nimeää tytär- ja osakkuusyhtiöiden hallituksiin Yhtiön edustajat. KuntaPron tytäryhtiöiden, Taloustuki Yrityspalvelut Oy:n ja Seuturekry Oy:n, toiminta on rajattu muutoin tämän osakassopimuksen ulkopuolelle.

Seuraavat asiat edellyttävät asiasta päätettäessä yhtiökokouksessa vähintään $\frac{3}{4}$ osaa annetuista äänistä ja kokouksessa edustetuista osakkeista:

Yhtiön tai sen tytäryhtiön

- a) liiketoiminnan laajentaminen toimialan ulkopuolelle;
- b) toisen yhtiön osakkeiden tai liiketoiminnan tai niiden osan hankkiminen;
- c) yhtiöjärjestyksen muuttaminen;
- d) Yhtiön sulautuminen toiseen yhtiöön tai toisen yhtiön sulautuminen Yhtiöön;
- e) jakautuminen;
- f) Yhtiön purkaminen.

5. NYKYISTEN OSAKKAIDEN ASEMA YHTIÖSSÄ JA UUSIEN OSAKKAIDEN LIITTYMINEN YHTIÖÖN

Mikäli Yhtiöön tulee uusia osakkeenomistajia uusmerkinnän kautta, jaetaan osakkeenomistajat myös tässä suhteessa kahteen ryhmään:

- 10,00 % tai tämän ylittävän omistusosuuden Yhtiön osakkeista hankkivat osakkeenomistajat tulevat Pääomistajiksi; ja
- alle 10,00 % omistusosuuden Yhtiön osakkeista hankkivat osakkeenomistajat ovat muita osakkeenomistajia. Pienosakkeenomistajat voivat pääsääntöisesti hankkia 25 Yhtiön osaketta, ellei muuta erikseen sovita.

Varsinainen yhtiökokous määrittelee vuosittain yhtiön osakkeen käyvän arvon ja siten myös osakkeen hankintahinnan. Yhtiökokouksen määrittelemä arvo on voimassa, kunnes yhtiökokous asiasta uudelleen päättää. Tehdyn sijoituksen suhteellinen omistusosuus määritellään aina erikseen.

Uusien osakkeenomistajien liittyessä Yhtiöön osakkeiden lukumäärä kasvaa ja nykyisten osakkaiden suhteelliset omistusosuudet luonnollisesti pienenevät. Siten tällä Sopimuksella annetaan Pääomistajille, joilla on 10,00 % tai tämän ylittävä omistusosuus Yhtiön osakkeista, mahdollisuus hankkia lisäosuuksia yhtiöstä, mikäli heidän suhteellinen omistusosuutensa muutoin laskisi alle 10,00 % osuuden Yhtiön osakkeista.

6. UUSIEN OSAKKAIDEN LIITTYMINEN OSAKASSOPIMUKSEEN

Mikäli yhtiöön tulee uusi osakas, tulee osakkaan liittyä myös tähän Sopimukseen.

7. OSAKKUUDESTA IRTAUTUMINEN

Mikäli osakkeenomistaja haluaa luopua osakkuudestaan, tulee tämän tarjota osakkeensa muiden osakkeenomistajien, ja toissijaisesti Yhtiön, lunastettavaksi yhtiöjärjestyksen mukaisesti.

8. MYÖTÄVAIKUTUSVELVOLLISUUS

Osapuolet sitoutuvat Yhtiön osakkaina myötävaikuttamaan Yhtiön kehittämiseen ja sen toiminnan edistämiseen sekä muutenkin toimimaan tämän Sopimuksen tarkoituksen täyttämiseksi.

Osapuolet sitoutuvat itse ja nimeämiensä edustajien tai valtuuttamiensa asiamiesten välityksellä yhtiökokouksissa, hallituksen kokouksissa ja muualla käyttämään ääni- ja päätösvaltaansa tämän Sopimuksen tarkoituksen toteuttamisen edellyttämällä tavalla.

9. SOPIMUKSEN VOIMASSAOLO

Tätä sopimusta noudatetaan osakkaiden välisiin suhteisiin siitä alkaen, kun kukin siihen liittynyt osakas on sen allekirjoittanut. Osakassopimus lakkaa olemasta voimassa kaikkien osapuolten osalta silloin, kun yhtiön koko osakekanta myydään tai yhtiö sulautuu toiseen yhtiöön. Osakassopimuksen mukainen yhtiön osakkeiden luovutus siten, että luovuttaja ei enää omista yhtiön osakkeita, johtaa siihen, että luovuttaja ei ole enää tämän osakassopimuksen osapuoli, eikä luovuttajalla ole enää mitään tämän osakassopimuksen mukaisia oikeuksia.

10. SALASSAPITO

Osapuolet sitoutuvat pitämään salassa kaikki Yhtiön tai sen konserniin kuuluvien yhtiöiden liikesalaisuuksiin liittyvät asiat.

Salassapitovelvollisuus jää voimaan, vaikka osakas myöhemmin luopuisi Yhtiön osakkuudesta.

11.SOPIMUKSEN MUUTTAMINEN

Tähän Sopimukseen voidaan tehdä muutoksia vain kirjallisesti, ja siten, että kaikki Osapuolet suostuvat muutokseen.

12.RIIDANRATKAISU

Tästä Sopimuksesta tai yhtiöjärjestyksen määräyksistä aiheutuvat ristiriitaisuudet ratkaistaan ensisijassa neuvotteluteitse kuuden (6) kuukauden kuluessa erimielisyyksien ilmenemisestä. Mikäli sovintoon ei päästä, tätä Sopimusta koskevat riitaisuudet käsitellään Yhtiön kotipaikan käräjäoikeudessa.

13.ALLEKIRJOITUKSET

Tämän sopimuksen osapuolet allekirjoittavat sopimuksen kukin omalle allekirjoitussivulleen.

Kaikkien osakkaiden alkuperäiset allekirjoitussivut säilytetään Yhtiön hallussa.

Mikäli Yhtiöön tulee uusia osakkaita, kukin osakas hyväksyy sopimuksen allekirjoittamalla oman allekirjoitussivunsa.

OSAKASSOPIMUS 2017

KuntaPro Oy:n (2332823-6) osakassopimuksen allekirjoitussivu

Osakas _____

Paikka ja aika _____

Allekirjoitukset _____

Nimen selvennys _____

Liitteet *Liite 1 Osakasluettelo*

Liite 1

Osakasluettelo 1.1.2017

(päivitetty 29.6.2017)

Akaan kaupunki
Certia Oy
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia
Eurajoen kunta
Faktia Oy
Forssan ammatti-instituutti (Lounais-Hämeen ammatillisen koulutuksen ky)
Forssan kaupunki
Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä (FSHKY)
Harjavallan kaupunki
Hartolan kunta
Hattulan kunta
Hausjärven kunta
Hollolan kunta
Honkajoen kunta
Huittisten kaupunki
Humppilan kunta
Hyria koulutus Oy
Hyvinkään kaupunki
Hämeen ammatti-instituutti Oy
Hämeen ammattikorkeakoulu Oy
Hämeen liitto
Hämeenlinnan kaupunki
Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy
Iitin kunta
Istekki Oy
Itä-Uudenmaan Koulutuskuntayhtymä
Janakkalan kunta
Jokioisten kunta
Jämsän kaupunki
Järvenpään kaupunki
Kangasalan kunta
Kantahämeen sairaanhoitopiiri
Keravan kaupunki
Keski-Satakunnan terveydenhuollon ky
Keski-Uudenmaan Informaatioteknologia Oy
Kiertokapula Oy
Kokemäen kaupunki
Kotikulman Kiinteistöpalvelut Oy
Koulutuskuntayhtymä Tavastia
KuntaPro Oy
Kärkulla Samkommun kuntayhtymä
Laitilan kaupunki
Lahden Seudun Kuntatekniikka Oy
Lapin Informaatioteknologia Lapit Oy
Laurea-ammattikorkeakoulu Oy
Lohjan kaupunki
Loimijoen Kuntapalvelut Oy

Lopen kunta
Loviisan kaupunki
Luksia, Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä
Länsirannikon Koulutus Oy
Merikarvian kunta
Mäntsälän kunta
Mäntyharjun kunta
Nakkilan kunta
Nokian kaupunki
Nurmijärven kunta
Pirkkalan kunta
Pohjois-Satakunnan peruspalvelukuntayhtymä
Pomarkun kunta
Porin Evankelis-Luterilainen seurakuntayhtymä
Porin kaupunki
Porin Linjat Oy
Porvoon kaupunki
Punkalaitumen kunta
Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä
Pälkäneen kunta
Prizztech Oy
RHL-Data Oy
Riihimäen kaupunki
Riihimäen Kotikulma Oy
Riihimäen seudun terveystieteiden keskus
Sastamalan kaupunki
Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy
Satakunnan sairaanhoitopiiri
Satakuntaliitto
Seutukry Oy
Siuntion kunta
Tammelan kunta
Tekme Oy
Tuusulan kunta
Ulvilan kaupunki
Urjalan kunta
Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä
Vaasan kaupunki
Valkeakosken kaupunki
Valkeakosken seudun koulutuskuntayhtymä
Vantaan kaupunki
Ypäjän kunta

11 § Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen päätös koskien kuntalaisaloitteen käsittelyä Tuomelan koulun lakkauttamisen perumisesta

VD/238/03.02.00/2017

KN/JM/NJ

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on 9.8.2017 on antanut päätöksensä 21.9.2016 tehtyyn kanteluun, joka käsitteli Tuomelan koulun lakkauttamisen perumista koskevan kuntalaisaloitteen käsittelyä. Kantelussa arvosteltiin kuntalaisaloitteen käsittelyprosessia ja siitä tiedottamista.

Päätöksessään eduskunnan apulaisoikeusasiamies moitti Vantaan kaupunkia siitä, ettei kuntalaisaloitteen tekijöille oltu ilmoitettu arvioitua käsittelyaikaa eikä päätöstä annettu tiedoksi aloitteen tekijöille. Varsinaiseen lakkauttamispäätökseen eduskunnan apulaisoikeusasiamies ei ottanut kantaa, koska asia on ratkaistu lainvoimaisesti korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisulla.

Vantaan kaupunki on eduskunnan apulaisoikeusasiamiehelle myöntänyt päätöksen perusteena olevien seikkojen pitävän paikkansa vastineessaan eduskunnan oikeusasiamiehelle. Lähtökohtaisesti vastaus annetaan tiedoksi käsittelyn päätyttyä kunnassa. Kuntalaisaloite käsiteltiin uuden, hallituksen elokuussa 2016 hyväksymän käsittelyjärjestyksen mukaisesti. Opetuslautakunnan vastauksen tiedoksianto lautakunnan kokouksen jälkeen oli jäänyt tekemättä. Myöskään valtuuston päätöstä merkitä vastaus tiedoksi ei annettu tiedoksi.

Vastaus kuntalaisaloitteeseen ei ole muutoksenhakukelpoinen.

Kaupunginhallitus 28.8.2017 § 11

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään merkitä tiedoksi eduskunnan oikeusasiamiehen 9.8.2017 tekemä päätös kanteluasiassa tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Eduskunnan oikeusasiamiehen päätös 9.8.2017 EOAK/3925/2016

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

kaupunginlakimies Juha Myllymäki, puh. 09 8392 4241 etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

9.8.2017

EOAK/3925/2016

Viite: 21.9.2016 vireille tullut kantelu ja lisäkirje 3.10.2016

ASIA: Vantaan kaupungin menettely koulun lakkauttamisen perumista koskevan kuntalaisaloitteen käsittelyssä

1 KANTELU

asiakumppaneineen arvosteli kuntalaisaloitteen käsittelyä Vantaan kaupungissa. Kantelun mukaan Tuomelan koulun lakkauttamisen perumista koskevan kuntalaisaloitteen allekirjoittajina oli 4 927 vantaalaista. Kuntalain 28 §:n mukaan, jos vähintään kaksi prosenttia kunnan äänioikeutetuista asukkaista tekee aloitteen valtuuston toimivaltaan kuuluvassa asiassa, on aloite otettava käsiteltäväksi valtuustossa kuuden kuukauden kuluessa aloitteen vireille tulosta. Kuntalaisaloite jätettiin Vantaan kaupungille 7.3.2016. Koska laissa tarkoitettu ehto, vähintään kaksi prosenttia asukkaista, täyttyi, aloite olisi pitänyt käsitellä kaupunginvaltuustossa viimeistään 7.9.2016 mennessä. Näin ei kuitenkaan tapahtunut.

Opetuslautakunnan vastauksessa 12.9.2016 § 11 kuntalaisaloitteeseen viitattiin opetuslautakunnan johtosääntöön ja todettiin, että sen mukaan kuntalaisaloitteeseen vastaa opetuslautakunta. Kantelun mukaan johtosäännön tulkinta oli omavaltainen. Opetuslautakunnan johtosäännössä ei ole minkäänlaista mainintaa tai viittausta koulujen lakkauttamisesta päättämiseen. Kantelun mukaan opetuslautakunta ei voi päättää Tuomelan koulun lakkauttamisesta johtosäännön lopussa olevan "kaatoluokan" perusteella. Kantelussa todetaan, että tavallisen kansalaisen kannalta on epäoikeudenmukaista ja muutenkin vallitsevan oikeuskäytännön vastaista, että hallintoviranomaisen tehtäviä ja velvollisuuksia ei määritellä kunnolla eli koulujen lakkauttamista ei ole määritetty opetuslautakunnan johtosäännössä. Oli välttämätöntä, että näin tärkeässä perheiden arkeen vaikuttavassa asi-

assa kuin koulujen lakkauttamisissa päätösvalta on kaupunginvaltuustolla. Siitä johtuen tulisi myös sitä koskeva kuntalaisaloite käsitellä kaupunginvaltuustossa.

Kantelussa todetaan, että hallituksen esityksen perusteluissa kuntalain 28 §:n sisältöä tarkennetaan. Esityksessä todetaan, että aloitteen käsittelystä lakiin otettaisiin täsmällisemmät ja velvoittavammat säännökset. Ensinnäkin aloitteen tekijälle olisi ilmoitettava toimenpiteistä, joihin aloitteen johdosta on ryhdytty. Ilmoitus olisi tehtävä kohtuullisessa ajassa aloitteen tekemisestä, vaikka laissa ei määräajasta säädetäisikään. Ilmoituksen tekeminen ei myöskään edellyttäisi, että aloite on jo loppuun käsitelty, vaan tarkoitus olisi nimenomaisesti ilmoittaa niistä toimenpiteistä, joihin aloitteen johdosta on ryhdytty. Hyvään hallintoon kuuluisi myös ilmoittaa aloitteen arvioitu käsittelyaika. Kantelun mukaan kuntalaisaloitteen käsittelyssä tämä ilmoitusvelvollisuus oli täysin laiminlyöty.

Kuntalaisaloitetta käsiteltiin ensin opetuslautakunnan kokouksessa 12.9.2016. Asia käsiteltiin Lounais-Vantaan kouluverkkoselvityksen yhteydessä. Kokouksessa asian esitteli Vantaan perusopetuksen johtaja Ilkka Kalo. Kalon esityksen katsottiin olleen samalla vastaus Tuomelan koulun lakkauttamista vastustaneeseen kuntalaisaloitteeseen. Kantelun mukaan Tuomelan koulun lakkauttamisen perumista koskevaa kuntalaisaloitetta ei voitu käsitellä yhden virkamiehen opetuslautakunnalle tekemällä Lounais-Vantaan kouluverkkoselvityksellä. Kaupunginvaltuuston kokouksessa 19.9.2016 asia annettiin vain tiedoksi. Näin kaupunginvaltuusto tosiasiallisesti sivuutettiin kokonaan päätöksenteosta. Kantelijoiden mukaan asiassa oli kaiken kaikkiaan toimittu epäjohdonmukaisella, aikarajat ylittäneellä ja omien päätösten vastaisella tavalla.

Lisäkirjeessä arvosteltiin valtuuston pöytäkirjaan 19.9.2016 liitettyä valituskieltoa. Vaikka aloite annettiin vain tiedoksi valtuustolle, kokouksessa kaupunginlakimies kertoi, että valtuusto voi aidosti päättää asiasta toisinkin. Kantelun mukaan, jos näin oli, päätökseen liitetty valituskielto oli lainvastainen. Päätöksestä piti voida valittaa.

2 SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin Vantaan kaupungin selvitys (liitteenä).

3 RATKAISU

3.1

Tapahtuma-aikana voimassa olleet oikeusohjeet

Kuntalain (365/1995) 1 §:n 1 momentin mukaan Suomi jakautuu kuntiin, joiden asukkaiden itsehallinto on turvattu perustuslaissa. Pykälän 2 momentin mukaan kunnan päätösvaltaa käyttää asukkaiden valitsema valtuusto.

Kuntalain 13 §:ssä säädetään valtuuston tehtävistä. Pykälän 1 momentin mukaan valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Pykälän 2 momentin 2 kohdan mukaan valtuuston tulee päättää hallinnon järjestämisen perusteista.

Kuntalain 28 §:ssä säädetään aloiteoikeudesta. Pykälän 1 momentin mukaan kunnan asukkaalla on oikeus tehdä kunnalle aloitteita sen toimintaa koskevissa asioissa. Aloitteen tekijälle on ilmoitettava aloitteen johdosta suoritettut toimenpiteet. Valtuuston tietoon on saatettava vähintään kerran vuodessa sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa tehdyt aloitteet ja niiden johdosta suoritettut toimenpiteet. Pykälän 2 momentin mukaan, jos valtuuston toimivaltaan kuuluvassa asiassa aloitteen tekijöinä on vähintään kaksi prosenttia äänioikeutetuista kunnan asukkaista, asia on otettava valtuustossa käsiteltäväksi viimeistään kuuden kuukauden kuluessa asian vireilletulosta.

Kuntalain 91 §:ssä säädetään oikaisuvaatimus- ja valituskelpoisuudesta. Pykälän mukaan päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä (KHO 2008:24) todetaan, että kunnan viranomaisen oli päättänyt olla ryhtymättä toimenpiteisiin kuntalaisen aloitteen johdosta. Viranomaisen ratkaisusta ei saanut tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Vantaan kaupunginvaltuuston 4.3.2013 hyväksymän Vantaan kaupungin opetuslautakunnan johtosäännön 1 §:n mukaan opetuslautakunta huolehtii varhaiskasvatuksen ja lasten päivähoidon, lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuen, perusopetuksen, lukio-, ammatillisen ja aikuiskoulutuksen sekä kirjastopalveluiden järjestämisestä ja kehittämisestä.

Johtosäännön 5 §:ssä määrätään lautakunnan ratkaisuvallasta. Pykälän mukaan lautakunnan tehtävänä on muun ohella, ellei lautakunta ole toisin päättänyt tai ellei toisin ole säädetty tai määrätty:

- 1) johtaa, kehittää ja koordinoida kaupungin varhaiskasvatusta ja lasten päivähoidon, lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tukea, perusopetusta, lukio-, ammatillista ja aikuiskoulutusta sekä kirjastopalveluita.
- 4) käyttää tehtäväalueellaan kaupungin puhevaltaa,
- 27) päättää muistakin tehtäväalueeseensa kuuluvista asioista, ellei

tehtävää ole säädetty tai määrätty muun toimielimen tai viranhaltijan ratkaistavaksi.

Kuntalailla 410/2015, joka tuli voimaan 1.5.2015 kumottiin vuoden 1995 kuntalaki. Lain 147 §:n siirtymäsäännöksen mukaan toimielimiä ja johtamista, asukkaiden osallistumisoikeuksia, luottamushenkilöitä, päätöksenteko- ja hallintomenettelyä sekä oikaisuvaatimusta ja kunnallisvalitusta koskevia säännöksiä sovelletaan vuonna 2017 valittavan valtuustokauden alusta lukien. Tätä ennen sovelletaan, mitä vuoden 1995 kuntalaissa säädetään.

3.2

Tapatumat ja oikeudellinen arvio

Vantaan kaupungin opetuslautakunta päätti 15.10.2013 § 16 muun ohella lakkauttaa Hevoshaan ja Tuomelan koulut asteittain siten, että koulutiloista voidaan luopua 1.8.2016. Opetuslautakunta oli 17.12.2013 § 8,9,10 ja 11 tekemillään päätöksillä hylännyt päätöstä koskevat oikaisuvaatimukset.

Helsingin hallinto-oikeus oli päätöksellään 24.2.2015 nro 15/0143/2 jättänyt osin tutkimatta valittajien valitusperusteet ja muilta osin hylännyt valitukset sekä vaatimukset oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta ja täytäntöönpanon kieltämisestä. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi päätöksellään 15.3.2017 taltionumero 1207 valittajien jatkovalitukset hallinto-oikeuden päätöksestä.

Vantaan kaupungin opetuslautakunta päätti 12.9.2016 § 11 vastauksen antamisesta kuntalaisaloitteeseen Tuomelan koulun lakkauttamisen peruuttamisesta. Päätöksen esittelyosassa selostettiin kuntalain 28 §:n aloiteoikeutetta koskevaa säännöstä ja Vantaan kaupunginvaltuuston hyväksymään opetuslautakunnan johtosäännön 5 §:n 27 kohta. Esittelyosassa todettiin, että kuntalaisaloitteeseen vastaa valtuuston vahvistaman johtosäännön mukaan opetuslautakunta. Lisäksi siinä viitattiin opetuslautakunnan päätöksestä 15.10.2013 tehtyyn valitukseen, joka oli käsiteltävänä korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Lautakunta päätti perusopetuksen johtajan esityksestä antaa vastauksen kuntalaisaloitteeseen. Siinä selostettiin Tuomelan koulun käyttöä väistötilana ja vuonna 2021 käynnistyvää koko Lounais-Vantaan kouluverkkoselvitystä.

Kaupunginhallitus kokouksessaan 19.9.2016 § 19 päätti esittää kaupunginvaltuustolle muun ohella tiedoksi merkittäväksi opetuslautakunnan 12.9.2016 § 11 vastaus kuntalaisaloitteeseen.

Kaupunginvaltuuston kokouksessaan 19.9.2016 § 5 päätti hyväksyä kaupunginhallituksen esityksen. Päätökseen liitettiin muutoksenhakuohjeena valituskielto.

Arvioin kuntalaisaloitteen käsittelyä Vantaan kaupungin viranomaisissa seuraavasti.

Tapahtuma-aikana voimassa olleen kuntalain 28 §:ssä säädettiin aloiteoikeudesta. Pykälän 2 momentin mukaan, jos valtuuston toimivaltaan kuuluvassa asiassa aloitteen tekijöitä on vähintään kaksi prosenttia äänioikeutetuista kunnan asukkaista, aloite on käsiteltävä valtuustossa vähintään kuuden kuukauden kuluessa asian vireilletulosta.

Oikeuskirjallisuudessa (Harjula-Prättälä: Kuntalaki – Taustat ja tulkinat, Helsinki 2012, s 298-301) todetaan aloiteoikeudesta muun ohella seuraava:

Aloite on käsiteltävä aloitteessa tarkoitetun asian vaatimassa järjestyksessä. Aloite on ohjattava sen viranomaisen käsiteltäväksi, jolle se kunnassa kuuluu. Käsittelijänä ei siis aina ole valtuusto, vaan todennäköisesti kunnanhallitus, lautakunta tai muu kunnan viranomainen. Toisaalta alempi viranomainen ei voi kieltäytyä saattamasta valtuuston käsiteltäväksi valtuuston toimivaltaan kuuluvaa asiaa tai saattamatta asiaa valtuuston käsiteltäväksi todeta, että aloite ei anna aiheutta toimenpiteisiin.

Valtuuston toimivaltaan kuuluvissa asioissa tehdyt aloitteet on säännöksessä asetettu muista poikkeavaan asemaan.

Aloitteen käsittelystä laissa säädetään aiempaa täsmällisemmin. Aloitteen tekijälle on aina ilmoitettava toimenpiteistä, joihin aloitteen johdosta ryhdytään tai on ryhdytty. Hyvä hallintotapa vaatii, että ilmoitus tehdään ilman aiheutonta viivytystä, vaikka laissa ei määräaikaa sädetäkään. Ilmoituksen tekeminen ei edellytä, että aloite on jo loppuun käsitelty. Aloitteen tekijän on tärkeä tietää esimerkiksi aloitteen arvioitu käsittelyaika ja se, mikä viranomainen aloitetta käsittelee. Jos viranomainen päättää, että aloite ei johda toimenpiteisiin, päätös ei ole muutoksenhakukelpoinen.

Myöhemmin oikeuskirjallisuudessa (s. 495-498) todetaan kuntalain 56 §:ssä säädetyistä valtuustoasioiden valmistelusta muun ohella seuraavaa:

Valtuustoasiat on kuntalain mukaan kunnanhallituksen valmisteltava. Säännös sisältää valmistelupakon ja valmistelun keskittämisen. Laissa ei ole säädetty, mitä valtuustoasioiden valmisteluun kuuluu. Valtuuston työjärjestyksessä on yleensä määräykset kokouskutsun mukana lähetettävästä esityslistasta ja sen sisällöstä. Vaikkei valmistelua koskevista päätöksistä voi erikseen valittaa, valmisteluvirheisiin voidaan vedota valitettaessa valtuuston päätöksestä. Esimerkiksi esteellisen henkilön osallistuminen asian käsittelyyn voi olla valtuuston päätöksen kumoamisen perusteena, vaikka henkilö on ollut mukana vain asian valmistelussa. Samoin päätös kumotaan, jos esimerkiksi asianosaisen kuuleminen on asiaa valmisteltaessa laiminlyöty.

Tulkinnanvaraisempaa on, milloin sisällöltään riittämätön valmistelu voi johtaa päätöksen kumoamiseen. Kun asia voidaan ottaa valtuuston ratkaistavaksi eräin edellytyksin ilman valmisteluakin (55.2 §), valtuuston itsensä on yleensä arvioitava, onko valmistelu ollut riittävää eli onko valtuustolla ollut käytettävissään asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot.

KHO 15.9.1999 T 2499: Esittelijä ei ollut tehnyt kaupunginhallitukselle ehdotusta virkaan valittavasta henkilöstä eikä hallitus ollut tehnyt valtuustolle vastaavaa ehdotusta. Päätösehdotuksia oli hallintosäännön ja valtuuston työjärjestyksen määräykset huomioon ottaen pidettävä puutteellisina. Koska valtuusto kuitenkin oli pitänyt

tehtyjä päätösehdotuksia riittävinä, menettely ei ollut siten virheellistä, että valtuuston päätös olisi sen vuoksi pitänyt kumota.

KHO 23.1.1997 T 81: Valtuuston toimivaltaan kuului arvioida, pitääkö se suoritettua valmistelua sisällöllisesti riittävänä päätöksenteon pohjaksi vai haluaako se palauttaa asian kunnanhallitukselle uutta valmistelua varten. Valtuusto oli suoritettua valmistelun perusteella voinut harkintansa mukaan tehdä asiassa lopullisen päätöksen. - Samoin KHO 10.5.1999 T 1035.

Tuomelan koulun lakkauttamisen peruuttamista koskevaan kuntalaisaloitteeseen vastasi Vantaan kaupungin opetuslautakunta päätöksellään 12.9.2016. Kaupunginvaltuuston 4.3.2013 hyväksymän Vantaan kaupungin opetuslautakunnan johtosäännön mukaan opetuslautakunta muun ohella johtaa, kehittää ja koordinoi perusopetusta, käyttää tehtäväalueellaan kaupungin puhevaltaa ja päättää muistakin tehtäväalueeseensa kuuluvista asioista. Kaupunginhallituksen esityksestä opetuslautakunnan vastaus saatettiin kaupunginvaltuustolle tiedoksi. Kaupunginvaltuusto päätti 19.9.2016 kaupunginhallituksen suorittaman valmistelun perusteella merkitä tiedoksi opetuslautakunnan vastaus kuntalaisaloitteeseen.

Edellä mainittua päätöstä tehdessään kaupunginvaltuuston oli tullut arvioida, oliko asiassa suoritettu valmistelu riittävä ja oliko sillä käytävissä asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot. Mikäli valtuusto olisi pitänyt valmistelua puutteellisenä tai se muulla perusteella olisi katsonut, ettei se voi hyväksyä kaupunginhallituksen esitystä, sillä olisi ollut mahdollisuus palauttaa asia uudelleen valmisteltavaksi. Kun kaupunginvaltuusto päätti merkitä vastauksen tiedoksi, päätökseen oli tullut sovellettavien oikeusohjeiden nojalla liittää muutoksenhakuohjeena valituskielto.

Ottaen huomioon sovellettavat kuntalain säännökset ja Vantaan kaupungin opetuslautakunnan johtosäännön määräykset sekä asian käsittely opetuslautakunnassa ja kaupunginhallituksen valmistelun pohjalta kaupungin ylintä päätösvaltaa käyttävässä valtuustossa sekä korkeimman hallinto-oikeuden päätös 15.3.2017, jolla opetuslautakunnan päätöksen 15.10.2013 lainmukaisuus oli lainvoimaisesti ratkaistu, katson, ettei asiassa tältä osin ole ilmennyt aihetta epäillä toimenpiteitäni edellyttävää lainvastaista menettelyä tai velvollisuuden laiminlyöntiä.

Kuntalaisaloitteen käsittelyn muulta osin totean seuraavan.

Kuntalain 28 §:n mukaan aloitteen tekijälle on ilmoitettava aloitteen johdosta suoritettut toimenpiteet. Oikeuskirjallisuudessa korostetaan, että hyvä hallinto edellyttää, että ilmoitus tehdään ilman aiheutonta viivytystä. Aloitteen tekijälle on tärkeää tietää aloitteen arvioitu käsittelyaika ja se, mikä viranomainen aloitetta käsittelee.

Kantelun ja kaupungin selvityksen mukaan kuntalaisaloitteen tekijöille ei ilmoitettu aloitteen käsittelyn aikataulua eikä sitä, mikä viranomainen aloitetta käsittelee. Myöskään vastausta aloitteeseen ei annettu sen tekijöille tiedoksi. Kaupungin selvityksessä todetaan, että vaikka

tekijät ovat tosiasiallisesti saaneet tiedon asian käsittelystä, tämä ei kuitenkaan korvaa kuntalain ilmoitusvelvollisuutta.

Kuntalaisaloitteen tekijöille ei ollut laissa säädettyllä tavalla ilmoitettu aloitteen johdosta suoritettavia toimenpiteitä eli arvioita aloitteen käsittelyajasta ja siitä, mikä viranomainen asiaa käsittelee. Myöskään aloitteeseen annettua vastausta ei ollut annettu tiedoksi aloitteen tekijöille. Totean, että nämä laiminlyönnit olivat lainvastaisia.

Käsitykseni mukaan menettely osoittaa huolestuttavaa piittaamattomuutta laissa säädettyä kunnan asukkaiden suoraa osallistumisoikeutta ja vaikuttamismahdollisuutta kohtaan.

4 TOIMENPITEET

Saatan Vantaan kaupunginhallituksen tietoon edellä esittämäni käsityksen Vantaan kaupungin lainvastaisista laiminlyönneistä ilmoittaa kuntalaisaloitteen tekijöille aloitteen johdosta suorittavat toimenpiteet sekä antaa annettu vastaus heille tiedoksi.

Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni kaupunginhallitukselle.

Muilta osin kantelu ei ole johtanut toimenpiteisiin laillisuusvalvontani puitteissa.

Apulaisoikeusasiamies

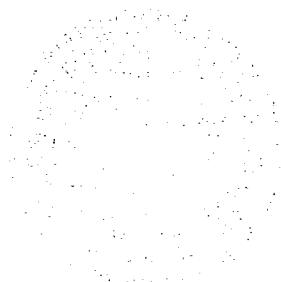
Maija Sakslin

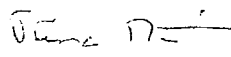
Esittelijäneuvos

Ulla-Maija Lindström

Jäljennöksen oikeaksi todistaa:

Helsingissä, 9 . 8 . 20 17

 Tiina Mäkinen
 Toimialajohtaja
 Byråscheförare

12 § Muotokuvan maalauttaminen kaupunginjohtajasta

VD/7680/00.01.01.01/2017
ML/JM/HY-L

Kaupunginjohtaja Kari Nenonen on ilmoittanut irtisanoutuvansa virastaan. Kaupunginjohtajista on vakiintuneesti maalautettu muotokuva heidän kaupunginjohtajakautensa päätyttyä.

Kaupunginhallitus 28.8.2017 § 12

Kaupunginjohtajan vs. esitys:

Päätetään

- a) maalauttaa kaupunginjohtaja Kari Nenosesta muotokuva ja maksaa siitä aiheutuvat kustannukset kaupunginhallituksen käyttövaroista menokohdalta 10 40 10000,
- b) valtuutetaan hallintojohtaja allekirjoittamaan sopimus taiteilija Marjukka Paunilan kanssa.

Käsittely:

Merkittiin, että kaupunginjohtaja Kari Nenonen poistui intressijääviyden vuoksi kokoushuoneesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Kaupunginjohtaja vs. Martti Lipponen toimi asian esittelijänä.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

13 § A-Tulkkaus Oy:n osakaspohjan laajentaminen

VD/5859/00.01.00.01/2017
ML/SB/HY-L

Kaupunginhallitus päätti 1.12.2014 § 16 mm. osakeannista, jossa kaupunki merkitsi Hyvinvointikeskus Vivamus Oy:n liikkeeseen laskettavat uudet osakkeet sekä hyväksyi luonnokset liikkeen luovutussopimuksesta ja yhtiöjärjestyksestä. **Yleisjaosto** antoi 8.12.2014 § 15 menettelyohjeet yhtiökokoukseen ja hyväksyi osaltaan liikkeen luovutukseen liittyviä asiakirjoja. Kaupunki luovutti yhtiön osakkeiden maksuksi apporttina asioimistulkkipalvelukeskuksen liiketoiminnan, johon liittyvän arvostusperiaatteen **kaupunginhallitus** merkitsi tiedoksi 15.12.2014 § 56. Liiketoiminnan luovutushetki oli 1.1.2015 klo 00, mistä lukien yhtiö on vastannut asioimistulkkipalvelukeskuksen liiketoiminnasta.

Kaupunginhallitus päätti 23.3.2015 § 63 mm. myydä yhden Helsingin seudun asioimistulkkipalvelukeskus Oy:n osakkeen HUS:lle ja yhden Helsingin kaupungille. Samalla kaupunginhallitus hyväksyi Helsingin seudun asioimistulkkipalvelukeskus Oy:n osakassopimuksen. HUS ja Helsingin kaupunki ovat omalta osaltaan tehneet jo samansisältöiset päätökset toimitelmissään. **Kaupunginhallitus** päätti lisäksi 15.6.2015 § 13 myydä yhden Helsingin seudun asioimistulkkipalvelukeskus Oy:n osakkeen Espoon kaupungille.

Yhtiön yhtiöjärjestyksestä on yhtiökokouksen 16.11.2015 tekemän päätöksen mukaisesti muutettu niin, että yhtiön nimi on A-Tulkkaus Oy.

Yhtiön tarkoituksena on viranomaisten ja hallinnon asiakkaiden oikeusturvan sekä hyvän hallinnon periaatteiden toteuttamiseksi tuottaa koordinoitusti ja taloudellisesti tulkitsemis- ja kääntämispalvelut, joiden laadukas saatavuus on tärkeää. Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön toimialana on tulkitsemis- ja kääntämispalveluiden sekä niitä tukevien toimintojen, kuten koulutuspalvelujen tuottaminen sen omistajina oleville julkisille hankintayksiköille. Yhtiön toimialan ja tarkoituksen takia sen osakkeita ei saa luovuttaa muille kuin julkisista hankinnoista annetussa laissa säädetyille hankintayksiköille.

Yhtiö tuottaa toimialansa mukaisia palveluja kaikkiaan 90 kielellä. Sillä on palveluksessaan 22 vakituista työntekijää ja sopimukset n. 350 freelance- ja ostopalvelutulkin sekä -kääntäjän kanssa. Tulkkauksia tehtiin vuonna 2016 noin 82 000 tuntia, 52% tulkkaustunneista tehtiin arabian, venäjän ja somaliankielillä. Vuoden 2016 liikevaihto oli n. 5,8 milj. euroa, josta Vantaan kaupungin ostojen osuus oli n. 1,7 milj. euroa.

Yhtiön varsinaisessa yhtiökokouksessa 18.4.2017 hallituksen jäseniä toimikaudeksi 2017–2018 valittiin seitsemän, joista Vantaan kaupungin edustajina Jaakko Niinistö (pj.), Elina Lehto-Häggroth (vpj.), Kirsi-Marja Lievonon ja Jukka T. Salminen sekä lisäksi Helsingin kaupungin, HUS:n ja Espoon kaupungin edustajat. Yhtiön toimitusjohtajana toimii Susanna Taipale-Vuorinen.

A-Tulkkaus Oy:n osakekanta on 1 010 osaketta, josta Vantaan kaupunki omistaa 1 007 osaketta (nro 4–1010), Helsingin kaupunki 1 osakkeen, HUS 1 osakkeen ja Espoon kaupunki 1 osakkeen. Yhtiön yhtiöjärjestyksessä on osakkeita koskeva lunastuslauseke (kohta 7) ja suostumuslauseke (kohta 8), joiden tarkoitus on turvata yhtiön osakkeenomistajia yhtiön tarkoituksen ja päämäärän vastaisilta osakkeiden luovutuksilta. Osakassopimuksen mukaan osakkeen myynti ja osakaspohjan laajentaminen tapahtuvat siten, että Vantaan kaupunki myy osakkeen uudelle, asetetut edellytykset täyttävälle luovutuksensaajalle, ellei muusta järjestelystä sovita.

Konsernipalvelut on neuvotellut yhtiön osakaspohjan laajentamisesta siten, että kaupunki myy yhden osakkeen Keravan kaupungille. Neuvotteluiden pohjalta on valmisteltu esityslistan liitteenä oleva luonnos osakkeiden kauppakirjasta, jonka mukaan osakkeen kauppahinta on 1 000 euroa.

Keravan kaupunki on päättänyt ostaa yhden A-Tulkkaus Oy:n osakkeen hintaan 1 000 euroa sekä hyväksynyt yhtiön osakassopimukseen liittymisen.

Osakassopimuksen mukaisesti osakkaan ja yhtiön välillä tehdään erillinen ostopalvelusopimus, jossa määritellään sitovasti yhtiön tuottamien palveluiden laatuun ja hinnoitteluun liittyvät ehdot. Ostopalvelusopimuksen voimassaolo on edellytyksenä mm. osakkaan oikeudelle osallistua yhtiön hallituksen jäsenten nimeämiseen osakassopimuksessa määritellyin tavoin. Vantaan kaupunginhallitus on hyväksynyt 6.10.2014 sopimuksen asioimistulkkipalveluiden tuottamisesta kaupungin toimialoille.

Kaupungin hallintosäännön 9. luvun 1 § 19. kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää osakkeiden ja osuuksien myymisestä.

Kaupunginhallitus 28.8.2017 § 13

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) myydä yksi A-Tulkkauk Oy:n osake Keravan kaupungille liitteen mukaisen kauppakirjan ehtojen mukaisesti 1 000 euron kauppahinnalla per osake, ja
- b) oikeuttaa konsernipalvelut tekemään kauppakirjaan mahdollisesti tarvittavia teknisiä ja vähäisiä muutoksia.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Käsittely:

Teknisenä korjauksena esittelytekstiin korjattiin Vantaan kaupungin omistamien osakkeiden määrä.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liite:

- Kauppakirjaluonnos

Täytäntöönpano: Konsernipalvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

konsernilakimies Susanne Boström, susanne.bostrom[at]vantaa.fi

OSAKKEIDEN KAUPPAKIRJA

1. OSAPUOLET

Myyjä:
Vantaan kaupunki
y-tunnus 0124610-9

Ostaja:
Keravana kaupunki
xxx

2. KAUPAN KOHDE

Kaupan kohteena on yksi osake (nro 4) myyjän omistamista A-Tulkkaus Oy:n (y-tunnus 2103384-8, jäljempänä *yhtiö*) osakkeista. Osakkeita on kauppakirjan allekirjoitushetkellä yhteensä 1 010, joista myyjä omistaa 1 007 osaketta. Kaupan jälkeen myyjän omistuksessa on 1 006 osaketta (osakkeet nro 4–1 010).

3. KAUPPAHINTA, SEN TARKISTAMINEN JA MAKSAMINEN

Osakkeen kauppahinnaksi on sovittu 1 000 euroa.

Kauppahinta maksetaan myyjän ilmoittamalle tilille XXXXXX.

4. OMISTUSOIKEUDEN SIIRTYMINEN

Osakkeen omistusoikeus ja osakkeen tuomat hallinnoimisoikeudet siirtyvät ostajalle, kun kohdassa 3 sovittu kauppahinta on kokonaisuudessaan maksettu, kuitenkin aikaisintaan XXXXXX.

5. VARAINSIIRTOVERO

Ostaja vastaa osakkeiden luovutuksesta suoritettavan varainsiirtoveron maksamisesta.

6. MUUT EHDOT

Ostaja on tutustunut yhtiön asiakirjoihin siinä laajuudessa kuin on katsonut tarpeelliseksi.

Myyjä vakuuttaa, että

- esitetyt asiakirjat antavat oikean kuvan yhtiön toiminnasta ja taloudellisesta asemasta;

- kaupan kohteeseen ei kohdistu pantti- tai muita rasitteita;
- se ei ole jättänyt ilmoittamatta mitään sellaista tiedossaan olevaa seikkaa, joka vaikuttaisi olennaisella tavalla kaupan kohteeseen tai kauppahintaan;
- sen tiedossa ei ole yhtiötä vastaan kohdistettuja vaatimuksia tai ilmoituksia, jotka saattaisivat vaikuttaa yhtiön arvoon tai sen toimintaan.

Osakekaupan toteutumisen ehtona on erillisen A-Tulkkauk Oy:n osakassopimuksen allekirjoittaminen.

Yhtiön osakkeista ei ole annettu osakekirjoja.

7. ALKUPERÄISKAPPALEET

Tämä kauppakirja on laadittu kahtena (2) samansanaisena alkuperäiskappaleena, joista yksi kappale luovutetaan ostajalle ja toinen myyjälle.

8. ALLEKIRJOITUKSET

Vantaalla ____.____.2017

Vantaan kaupunki

kaupunginjohtaja
Kari Nenonen

hallintojohtaja
Hanna Ormio

Keravan kaupunki

14 § Vantaan kaupungin lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle luonnokseen hallituksen esityksestä laiksi työttömyysturvalain 14 luvun 3 A, 3 C ja 3 D § muuttamisesta

VD/7018/00.04.03/2017
JN/TS/AT/KA/NJ

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt 21.7.2017 päivätyllä kirjeellä Vantaan kaupungilta lausuntoa luonnokseen hallituksen esityksestä laiksi työttömyysturvalain 14 luvun 3 A, 3 C ja 3 D § muuttamisesta. Lausunto on pyydetty antamaan 1.9.2017 mennessä.

Vantaan kaupungin lausuntoa on valmisteltu konserni- ja asukaspalveluiden toimialalla työllisyyspalveluiden tulosalueella.

Esitysluonnos työttömyysturvalain muuttamisesta liittyy hallituksen maakuntauudistusta koskevien esitysten kokonaisuuteen, ja sen tavoitteena on ratkaista maakuntauudistuksesta seuraavat muutostarpeet pitkään työmarkkinatukea saaneen kotikunnalle nyt kuuluvan työmarkkinatuen rahoitusvastuun osalta. Esityksessä esitetään, että kunnan tällä hetkellä maksamasta työmarkkinatuen kuntaosuudesta puolet siirtyy Uudenmaan maakunnalle ja puolet jää edelleen Vantaan kaupungin maksettavaksi. Kuntaosuuden tämän hetkellä tasolla kaupungille jäisi maksettavaa noin 10 miljoonaa vuodessa.

Vantaan kaupungin lausunto, sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö ja luonnos hallituksen esitykseksi ovat asian liitteenä.

Kaupunginhallitus 28.8.2017 § 14

Asukaspalveluiden toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa liitteen mukainen Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esityksestä laiksi työttömyysturvalain 14 luvun 3 A, 3 C ja 3 D § muuttamisesta.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:

- Vantaan kaupungin lausunto luonnokseen hallituksen esitykseksi laiksi työttömyysturvalain 14 luvun 3 A, 3 C ja 3 D § muuttamisesta
- sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö
- luonnos hallituksen esitykseksi laiksi työttömyysturvalain 14 luvun 3 A, 3 C ja 3 D § muuttamisesta

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

työllisyyspalveluiden johtaja Timo Saari, puh. 043 8271061, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
palvelupäällikkö Anu Tirkkonen, puh. 0405473944, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Sosiaali- ja terveysministeriö

kirjaamo@stm.fi

marjaana.maisonlahti@stm.fi

Viite: STM063:00/2017

Lausunto sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntöön luonnoksesta hallituksen esityksestä laiksi työttömyysturvalain 14 luvun 3 A, 3 C ja 3 D § muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Vantaan kaupungilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi työttömyysturvalain muuttamiseksi. Vantaan kaupunki lausuu, ettei työmarkkinatuen rahoittamista ole perusteltua säilyttää kunnilla maakuntauudistuksen toteutuessa lakiehdotuksissa (eli ALKE- ja kasvupalvelulaki, rekry- ja rahoituslaki sekä kotouttamislaki) esitetyillä tavoilla.

Vantaan kaupunki toteaa, että luonnos hallituksen esitykseksi työttömyysturvalain muuttamisesta on keskeneräinen ja siitä puuttuu kokonaan eri toteuttamisvaihtoehdot ja niiden arviointi. Myös esitetyt vaikutusten arvioinnit ja perustelut ovat puutteellisia. Lakiluonnoksesta on vaikeaa lausua sen keskeneräisyyden vuoksi.

Lakiluonnosta tulisi muuttaa siten, että työttömyysturvalain rahoitusvastuu kuuluu valtiolle ja maakunnalle, joka tulevaisuudessa vastaa kasvupalveluiden järjestämisestä. Lakiluonnoksen yleisperustelujen johdannossa todetaankin, että ”Työmarkkinatuen rahoitusvastuu jakautuu nykyisin kuntien ja valtion kesken tavoitteena kannustaa kuntia edistämään työttömien työllistymistä. Kun työttömyyden hoito edellä kuvatulla tavalla, vastaavasti kuin sosiaali- ja terveysturvalain rahoitusvastuu, siirtyy maakuntauudistuksen perusteella osaksi maakuntien tehtävää, kuntien ja valtion tehtävät muuttuvat työllisyyden edistämisessä muuttuvat.”

Vantaan kaupunki toteaa, että luonnos työttömyysturvalain muuttamisesta jää epäselväksi Uudenmaan maakunnan alueelle perustettavan kuntayhtymän osalta. Esityksessä ei ilmene tarpeeksi selkeällä tavalla miten Uudellamaalla työttömyysturvan rahoitus tulisi järjestämään. Vantaan kaupunki toteaa, että Uudenmaan erityisyys esimerkiksi maahanmuuttajien työllistämisen osalta tulisi ottaa huomioon työmarkkinatuen rahoitusvastuuta uudelleen jaettaessa.

Työmarkkinatuen rahoittamisvastuun säilyttäminen kunnilla olisi vastoin nyt tehtävää kokonaisuudistusta, jossa tavoitteena on myös organisoida julkishallinnon rahoittamat ja järjestämisvastuulla olevat tehtävät sekä palvelut siten, että ne tukevat alueiden kasvua ja elinvoimaisuutta. Pitkään työttömänä olevien palvelut eivät sovi yhteen kuntien yleisen toimialan ja elinvoimapaikoiden kanssa. Kuntien tosiasialliset mahdollisuudet vaikuttaa tulevaisuudessa työmarkkinatuen kuntaosuuteen ovat olemattomat. Se, että kunta jatkossa työnantajan ominaisuudessa tarjoaa palkkatukityöpaikkoja, ei ole riittävä peruste työmarkkinatuen kuntaosuuden rahoittamisvastuun säilyttämiseen kunnalla. Lakiehdotuksessa mainitut maakunnille siirtyvien tehtävien piiriin kuuluvien palkkatukijaksojen määrät olivat ainakin Vantaan kaupungin

osalta alimitoitettu ja siten esityksen vaikuttavuusarviointi harhaanjohtava. Vantaan kaupungin omien laskelmien mukaan noin 50–60 prosenttia alkaneista jaksoista vuonna 2016 toteutui maakunnille siirtyvissä tehtävissä.

Lakiluonnoksessa todetaan perusteluina työmarkkinatuen rahoittamisvastuun säilyttämistä osittain kunnalla, että kunnan järjestämisvastuulle jatkossakin kuuluisi opetus- ja kulttuuritoimi. Vantaan kaupunki katsoo, että kuntien opetustoimet ovat ensisijaisesti perusasteen toimijoita ja heidän roolinsa toisen asteen toimijoina on olla yksi monista toimijoista, ja kunnan toisen asteen tarjoamat palvelut työttömille ovat niitä, jotka maakuntien tulee kilpailuttaa.

Lakiluonnoksessa ehdotetaan, että uudessa rahoitusvastuumallissa valtio maksaisi 50 prosenttia 300-999 päivää passiivista työmarkkinatukea saaneista, maakunta ja kunta maksaisi 25 prosenttia 300-999 päivää työmarkkinatukea saaneista ja yli 1000 päivää työmarkkinatukea saaneiden osalta valtio maksaisi 30 prosenttia ja maakunta ja kunta 35 prosenttia. Vantaan kaupunki toteaa, että tilanteessa, jossa kasvupalveluiden järjestämisvastuu on maakunnalla, ehdotettu rahoitusvastuumalli ei ole kuntien osalta perusteltu eikä oikeudenmukainen. Kasvupalveluiden järjestämisvastuu ja siihen liittyvä rahoitusvastuu tulee olla samalla taholla.

Lakiluonnoksessa todetaan, että muutos toteutettaisiin kustannusneutraalisti siten, että rahoitusvastuun mukana maakunnille siirrettäisiin valtionosuuksia kompensoimaan nykyisiä työmarkkinatukimenoja. Kuitenkaan lakiehdotuksessa ei esitetä perusteluita millä tavalla muutos olisi kustannusneutraali ja läpinäkyvä vaan luonnoksessa viitataan myöhempään valmisteluun.

Vantaan kaupunki toteaa, että Vantaan kaupunki haluaa kuntana jatkossakin tehdä vaikuttavaa työllisyyden edistämistä, jos siihen tosiasiallisesti annetaan mahdollisuus tekemällä tarvittavat muutokset nyt annettuihin luonnoksiin hallituksen esityksiksi.

Vantaan kaupunki
Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala
apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö

Toivonen Marika

Lähettiläjä: kirjaamo.stm@stm.fi
Lähetetty: 16. elokuuta 2017 13:20
Vastaanottaja: YHT Kirjaamo
Aihe: STM lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi työttömyysturvalain 14 luvun 3 a, 3 c ja 3 d §
Liitteet: Liite_1_STM_lausuntopyyntö_luonnokseen_hallituksen_esityksestä_laiks.PDF; Liite_2_STM_luonnos_hallituksen_esitykseksi_laiksi_työttömyysturvala.PDF; Liite_3_STM_lausuntopyyntö_hallituksen_esityksestä_laiksi_työttömyys.PDF

Asia: Hallituksen esitys laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta

Asianumero: STM/2245/2017

STM:n käsittelijä: Hiljanen Kirsi STM

STM:n käsittelijän puhelinnumero: +358 2951 63269

Hyvät vastaanottajat

Oheissa lausunnonantaja varten käyttöönnä ruotsinkielisenä luonnos hallituksen esitykseksi työttömyysturvalain muuttamisesta (työmarkkinatuen rahoitusta koskevien lainkohtien muuttaminen).

Pyydän huomioimaan, että lausunnonannon määräaika on pidennetty sekä suomenkielisten että ruotsinkielisten lausuntojen osalta 22.9.2017 asti. Jos olette jo lähettänyt lausunnon, sitä voi myös täydentää em. päivään saakka.

Ystävällisin terveisin

Marjaana Maisonlahti

Ystävällisin terveisin

Marjaana Maisonlahti
neuvotteleva virkamies

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Vakuutusosasto

Työttömyys- ja sairausvakuutusyksikkö

Meritullinkatu 8, PL33, 00023 Valtioneuvosto

Puh 0295 1632 88

Gsm +358 50 5692 388

marjaana.maisonlahti@stm.fi

Tämä viesti on lähetetty STM:n asiankäsittelyjärjestelmästä.

Lisätietoja saat asiaa hoitavalta käsittelijältä yllä mainitussa puhelinnumerossa.

LUONNOS
20.7.2017

Hallituksen esitys laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta (työmarkkinatuen rahoitus)

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalakia. Työmarkkinatuen *rahoitusvastuun jakautumisessa* on tarkoitus ottaa huomioon kunnilta maakunnille siirtyvät tehtävät. Työmarkkinatuen rahoitusta muutettaisiin erityisesti maakuntien kannustamiseksi tehokkaaseen *työllisyyden edistämiseen*. Työmarkkinatuen rahoituksessa huomioitaisiin edelleen myös kuntien tehtävä *työllisyyden edistämisessä*.

Esitys liittyy vuoden alusta voimaan tulevaksi ehdotettuun maakuntamallin ja on tarkoitettu käsiteltäväksi kyseiseen uudistukseen liittyvien hallituksen esitysten käsittelyn yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 20 .

SISÄLLYS

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Täydennetään tarvittaessa.

Pääministeri Juhan Sipilän hallitus linjasi huhtikuussa 2016 tehtävät, jotka on vuoden 2019 alusta lukien tarkoitus siirtää maakunnille. Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi (HE 15/2017 vp). Esitykseen sisältyy ehdotus maakuntalaiksi, jonka 6 §:n 1 momentissa määritellään tehtäväalueet, joilla maakunta hoitaa sille lailla säädettyjä tehtäviä. Edellä mainitun säännöksen 9 kohdan mukaan maakunnan tehtäväalaan kuuluvat aluekehittämismääräyksien tehtävät, alueen, sen elinkeinoelämän ja innovaatioympäristöjen kehittäminen ja rahoittaminen, näihin liittyvä koulutus ja osaamisen kehittäminen, kulttuurin edistäminen, yritys-, työ- ja elinkeinopalvelujen järjestäminen sekä kotoutumisen edistäminen.

Edelleen hallitus on antanut eduskunnalle esityksen laiksi alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista (HE 15/2017 vp), jossa työ- ja elinkeinotoimistojen nykyiset työ- ja elinkeinopalvelut (julkiset työvoima- ja yrityspalvelut) sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten yrityspalvelut koottaisiin maakunnallisiksi kasvupalveluiksi. Kyseisessä laissa säädettäisiin puitteet kasvupalveluiden järjestämiselle ja tuottamiselle, mutta ei määriteltäisi palveluiden sisältöä. Palveluiden sisällöstä säädettäisiin erillisissä laeissa.

Lisäksi hallitus on antanut eduskunnalle esityksen laiksi julkisista rekrytointi- ja osaamispalveluista, laiksi alueiden kehittämisen ja kasvupalveluiden rahoittamisesta ja laiksi yksityisistä rekrytointipalveluista (HE 15/2017 vp), joilla korvattaisiin laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta, laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta, laki alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta ja laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi. Sosiaalisista yrityksistä annettu laki kumottaisiin.

Mainittujen hallituksen esitysten kokonaisuudesta rakentuu uudistus, jossa nykyiset työvoima- ja yrityspalvelut uudistetaan kasvupalveluiksi ja siirretään perustettavien maakuntien järjestämisvastuulle. Samalla palvelujen rahoitus uudistuu. Hallituksen esityksessä eduskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi annetun hallituksen esityksen (HE 15/2017 vp) täydentämiseksi (HE 57/2017 vp) ehdotetaan maakuntien rahoitusta koskevien ja eräiden muiden säännösten osalta, että seuraavilta nykyisiltä momenteilta rahoitettujen tehtävien perusteella määräytyvien laskennallisten kustannusten muodostama osuus maakuntien valtionrahoituksen pohjasta kohdennettaisiin ehdotetun pykälän perusteella maakunnille: määräosa työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenoista (32.30.01), Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (32.30.51), Kansainvälistymisavustus yritysten yhteishankkeisiin (32.20.43), Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen (32.30.45). Nämä määrärahat sisältyisivät jatkossa maakuntien yleiskatteeliseen rahoitukseen. Maakunta- ja kasvupalvelu-uudistuksen taloudellisia vaikutuksia on kuvattu hallituksen esityksessä eduskunnalle maakuntauudistukseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseksi sekä niihin liittyviksi laeiksi sekä hallituksen esityksessä laiksi alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista. Jatkossa maakunnat voisivat itse päättää

työllistymistä edistävien palveluiden tarjoamiseen käytettävistä resursseista, jolloin palveluiden volyymi ja rakenne voivat vaihdella alueellisesti ja poiketa nykyisestä.

Työmarkkinatuen rahoitusvastuu jakautuu nykyisin kuntien ja valtion kesken tavoitteena kannustaa kuntia edistämään työttömien työllistymistä. Kun työttömyyden hoito edellä kuvatulla tavalla, vastaavasti kuin sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämisvastuu, siirtyy maakuntautuudistuksen perusteella osaksi maakuntien tehtävää, kuntien ja valtion tehtävät muuttuvat työllisyyden edistämässä muuttuvat. Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työmarkkinatuen rahoitusvastuuta koskevia säännöksiä vastaamaan edellä kuvatuista hallituksen esityksistä seuraavaa kuntien ja maakuntien välistä vastuunjaon ja vaikutusmahdollisuuksien muutosta.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Työmarkkinatuen rahoitus

Työmarkkinatuen rahoituksesta säädetään työttömyysturvalain (1290/2002) 14 luvun 3 a §:ssä. Työmarkkinatuki ja siihen liittyvä lapsikorotus rahoitetaan valtion varoista sen maksukauden loppuun saakka, jonka kuluessa työmarkkinatukea tulee henkilön työttömyyden perusteella maksetuksi yhteensä 300 päivältä. Tämän jälkeen, sen maksukauden loppuun, jonka aikana työmarkkinatukea tulee työttömyyden perusteella maksetuksi 1 000 päivältä, työmarkkinatuki ja siihen liittyvä lapsikorotus rahoitetaan puoliksi valtion ja työmarkkinatuen saajan kotikunnan varoista. Jos työmarkkinatuen maksaminen jatkuu yli sen maksukauden, jonka aikana 1 000 maksupäivää täyttyi, työmarkkinatuen saajan kotikunta vastaa 70 prosentilla työttömyyden perusteella maksetusta työmarkkinatuesta ja lapsikorotuksesta, valtion osuuden alentuessa 30 prosenttiin.

Työmarkkinatuen 300 maksupäivän laskeminen alkaa uudelleen alusta sen jälkeen kun henkilö työssäoloehdon täytettyään ja työttömyyspäivärahaa enimmäisajan saatuaan palaa uudelleen työmarkkinatuen saajaksi. Kustannusvastuun jako ei koske työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen perusteella maksettavaa työmarkkinatukea tai lapsikorotusta taikka em. palvelun ajalta maksettavaa korotusosaa eikä tällaista etuutta myöskään lueta työmarkkinatuen 300 maksupäivään.

Alla olevaan taulukkoon on koottu työmarkkinatukipäivien kertymä maakunnittain vuonna 2016.

Aika				
2016				
Työmarkkinatukipäivien kertymä maakunnittain				
	Yhteensä	300-499	500-999	1000 tai yli
Alue	Saajat	Saajat	Saajat	Saajat
Etelä-Karjala	3 524	1 414	1 459	1 304
Etelä-Pohjanmaa	3 438	1 575	1 442	1 085

Etelä-Savo	3 586	1 550	1 585	1 170
Kainuu	1 949	874	894	602
Kanta-Häme	3 919	1 556	1 688	1 409
Keski-Pohjanmaa	1 246	551	519	395
Keski-Suomi	9 292	3 757	3 864	3 511
Kymenlaakso	5 694	2 126	2 398	2 322
Lappi	5 108	2 091	2 190	1 826
Pirkanmaa	15 514	6 121	6 674	5 741
Pohjanmaa	2 745	1 214	1 138	903
Pohjois-Karjala	5 690	2 362	2 548	1 956
Pohjois-Pohjanmaa	11 810	5 006	5 222	3 960
Pohjois-Savo	7 023	2 703	2 917	2 781
Päijät-Häme	6 841	2 461	2 847	2 938
Satakunta	4 882	2 309	1 987	1 470
Uusimaa	41 172	16 012	18 406	15 820
Varsinais-Suomi	12 785	5 158	5 602	4 636
Yhteensä	146 218	58 840	63 380	53 829

Työmarkkinatuen kattamiseksi suoritettava ennakot

Työmarkkinatukimenoön suoritettavista ennakoista säädetään työttömyysturvalain 14 luvun 3 b §:ssä. Valtion on suoritettava Kansaneläkelaitokselle työmarkkinatukea varten kuukausittain ennakkoa siten, että ennakoiden määrä vastaa valtion sinä vuonna suoritettavaksi arvioitua määrää. Sen lisäksi valtion tulee suorittaa Kansaneläkelaitokselle sellainen määrä varoja, että Kansaneläkelaitoksen maksuvalmius työmarkkinatuen maksamiseen on kunakin ajankohtana riittävästi turvattu. Maksuvalmiussuoritus on palautettava valtiolle, kun sitä ei enää tarvita työmarkkinatuen maksuvalmiuden turvaamiseen.

Kuntien rahoitusosuuden perintä

Työmarkkinatuen saajan kotikuntana pidetään kuntaa, joka 14 luvun 3 a §:n 1 momentissa mainittuna työmarkkinatuen maksupäivänä on hänen väestötietojärjestelmään merkitty kotikuntansa. Työttömyysturvalain 14 luvun 3 c §:ssä säädetään sekä kotikunnan määrittämisestä että siitä, miten tämän kotikuntatiedon perusteella Kansaneläkelaitos perii kunnilta kuukausittain jälkikäteen niiden vastuulle kuuluvan rahoitusosuuden, jota Kansaneläkelaitos puolestaan käyttää maksamansa työmarkkinatuen rahoittamiseen. Jos kunta ei maksa rahoitusosuuttaan viimeistään asetuksessa säädettyinä eräpäivinä, saatavaan liittyy viivästyskoron maksuvelvollisuus. Luvun 3 d §:ssä olevan asetuksenantovaltuutuksen perusteella valtioneuvoston työttömyysturvalain täytäntöönpanosta antaman asetuksen (1330/2002) 20 §:ssä, sellaisena kuin se on muutoksella 1225/2005, on säädetty tarkemmin kunnan rahoitusosuuden perimisestä Kansaneläkelaitokselle.

Käytännössä työmarkkinatuen rahoitusosuuden perintä tapahtuu seuraavasti.

Kansaneläkelaitos ilmoittaa työmarkkinatuen saajan kotikunnalle henkilöä koskevan tiedon, kun työmarkkinatukea on maksettu 200 päivältä. Jos henkilö siirtyy työttömyyspäivärahalta työmarkkinatuella, ilmoitus tehdään heti työmarkkinatuen maksamisen alkaessa.

Kuntien laskut ja niihin liittyvät luettelot laskutuksen perusteena olevista työmarkkinatuen saajista muodostetaan Kansaneläkelaitoksen toimesta ohjelmallisesti kerran kuukaudessa. Laskutuskauti on edeltävä kalenterikuukausi. Kunnat saavat työmarkkinatukilaskunsa viimeistään kuukauden 15. päivänä. Laskun eräpäivä on laskun lähettämiskuukauden 28 päivä.

Laskun liitteenä lähetetään luettelo niistä työmarkkinatuen saajista, joille maksettua työmarkkinatukea sisältyy laskuun. Luettelossa on henkilön nimi, henkilötunnus ja aika, jolta kuntaa veloitetaan sekä henkilöä koskeva kunnan maksuosuus. Henkilöt on ryhmitelty omien otsikoidensa alle 50 %:n ja 70 %:n rahoitusosuuden mukaan. Luettelossa on merkintä niiden henkilöiden kohdalla, joille maksettua työmarkkinatukea laskutetaan kunnalta ensimmäistä kertaa. Myös rahoitusosuutta vähentävät palautukset tai korjaukset ja rahoitusosuutta kasvattavat takautuvat korjaukset eritellään laskussa siinä vaiheessa kun kyseiselle työmarkkinatuen saajalle maksettua työmarkkinatukea koskeva korjausratkaisu on tehty.

Kansaneläkelaitos ja kunta voivat sopia henkilöluettelon sähköisestä tiedonsiirtomenettelystä. TietoFinland Oy toimii tiedonsiirrossa välittäjänä, jolloin Kansaneläkelaitos siirtää kunnan laskun liitetiedot sisältävän tiedoston FTP -protokollaa käyttäen Tieto Finland Oy:n välityspalvelimelle. TietoFinland Oy ja kunta ovat keskenään sopineet niistä menettelyistä, joilla TietoFinland Oy toimittaa kyseiset tiedot kunnan käyttöön.

Työmarkkinatuen osarahoitusvastuun huomioiminen kunnan valtionosuudessa

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 34 §:ssä säädetään, miten kunnan vastuulla olevien työmarkkinatukimenojen perusteella kunnan valtionosuutta lisätään tai vähennetään tavoitteena säilyttää vuoden 2006 alusta voimaan tulleen kuntien osarahoitusvastuuta koskeneen lainmuutoksen tarkoitus, jonka mukaan uudistuksen tuli olla mahdollisimman pitkälti jokaista kuntaa koskevalta osalta kustannusneutraali. Edelleen lain 34 a §:ssä säädetään, miten kuntien valtionosuuden kautta tasataan sitä kunnille aiheutuvaa kustannusten kasvua, joka johtuu vuoden 2015 alussa voimaan tulleesta kuntien rahoitusosuuden muutoksesta.

Edellä mainittujen säännösten perusteella työmarkkinatuen rahoitusvastuuta koskeva kunta-kohtaista kompensatiota laskettaessa verrataan kunnalle ehdotetusta työmarkkinatuen ja toimeentulotuen rahoitusmallista kunnalle aiheutuvaa nettomenoa kunnalle perustoimeentulotuesta vuonna 2003 laskennallisesti aiheutuneisiin nettomenoihin valtionosuuden jälkeen lisätynä sillä valtionosuuden lisäyksellä, joka kunnalle olisi mainittuna vuonna tullut, jos verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen tasausraja olisi silloin ollut 90 prosentin sijasta 91 prosenttia ja kunnan valtionosuus sosiaali- ja terveydenhuoltoon olisi ollut 0,56 prosenttiyksikköä tuolloin voimassa ollutta valtionosuusprosenttia korkeampi. Edelleen kuntakohtaista kompensatiota laskettaessa oletetaan, että kunnalle perustoimeentulotuesta vuonna 2003 aiheutunut meno on ollut 90 prosenttia kunnalle toimeentulotuesta aiheutuneista kokonaismenoista.

Kun vuoden 2015 alusta kuntien rahoitusvastuuta muutettiin, säädettiin, että kustannusten kasvua kompensoidaan korottamalla yhteisöveron jako-osuutta muuttunutta vastuun määrää vastaavalla prosenttiosuudella kuntien hyväksi. Koska yhteisövero ei jakaudu yksittäisille kunnille lisävelvoitteesta aiheutuvien kustannusten mukaisesti, kunnan peruspalvelujen valtionosuutta lisätään tai vähennetään kustannusosuuden ja yhteisöveron erotuksella kuntakohtaisesti.

3 Esityksen tavoitteet, toteuttamisvaihtoehdot ja keskeiset ehdotukset

3.1 Esityksen tavoitteet

Aluekehittämisjärjestelmän ja kasvupalvelujen uudistaminen perustuu pääministeri Sipilän hallitusohjelmaan ja sen perusteella huhtikuussa 2016 tehtyihin tarkentaviin linjauksiin.

Kasvupalveluiden ja sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluiden maakunnille siirtämistä koskevien esitysten tavoitteena on kestävä talouskasvu, alueiden kehittämisen sekä työllisyyden, työllistymisen ja yritysten toimintaedellytysten edistäminen valtion ja maakuntien toimenpiteiden ja niiden järjestämien palvelujen avulla. Esitysten tavoitteena on myös organisoida julkishallinnon rahoittamat ja järjestämisvastuulla olevat tehtävät sekä palvelut siten, että ne tukevat alueiden kasvua ja elinvoimaisuutta. Uudistuksessa luotaisiin aluekehittämisestä ja kasvupalveluista tiivis kokonaisuus.

Maakuntamalliin siirryttäessä tapahtuu rahoitusvastuun kannalta merkittäviä olosuhdemuutoksia. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut korvataan uusilla kasvupalveluilla ja niiden järjestämisvastuu siirtyy valtiolta maakunnille. Uudenmaan maakunnan alueelle on esitetty omaa erillislaskua, jossa kasvupalvelujen järjestämisvastuu on Uudenmaan maakunnan sijasta kuntayhtymällä (Espoo, Helsinki, Kauniainen ja Vantaa sekä mahdolliset muut kuntayhtymään liittyvät Uudenmaan alueen kunnat).

Työmarkkinatuen rahoitusvastuun taustalla ollut periaate työllistymisen hyötyjen jakautumisesta tasaisemmin julkisen sektorin eri toimijoiden kesken edellyttäisi, että myös maakunnille asetettaisiin vastuu työmarkkinatuen rahoituksesta. Esityksen tavoitteena onkin huolehtia siitä, että maakunnalla on vähintään voimassa olevaa järjestelmää vastaava kannuste edistää alueen työttömien työllistymistä tehokkaasti tilanteessa, jossa maakunnan työttömyyden hoitoon saama rahoitus, josta palvelut työttömille järjestetään, on osa sen muuta yleiskatteellista rahoitusta. Tavoitteena on samalla edelleen säilyttää myös työmarkkinatuen saajan kotikunnalla oleva kannustin työllistymisen edistämiseen.

Maakuntien muihin tehtäviin kuin sosiaali- ja terveysterveyspalveluiden, ympäristöterveydenhuollon ja pelastustoimen tehtäviin perustuvasta rahoituksesta hallitus on antanut eduskunnalle maakuntien rahoituslain täydentämistä koskevan esityksen 18.5.2017.

Rahoitusta koskevan esitysten perusteella maakunnat saisivat rahoituksensa valtionosuuksista, joista edellä mainitun hallituksen esityksen mukaan 2,952 prosenttia määräytyisi vuoden 2017 laskelmien tasolla kasvupalvelua kuvaavista tekijöistä. Kasvupalvelua kuvaavien tekijöiden jakoperusteena olisi työttömien määrä (60 %), työttömyysaste (15 %) ja yritysten toimipaikat (25 %). Esityksen mukaan työttömien määrää ja työttömyysastetta tarkasteltaisiin suhteessa valtakunnallisiin tekijöihin. Maakunnan valtiolta saama rahoitus voisi vähentyä tai kasvaa alueen työttömyyden kehityksestä riippumatta, koska maakunnan saama rahoitus riippuisi siitä, miten alueen työttömyys kehittyy suhteessa koko maahan. Jakoperusteet eivät kannusta maakuntia taloudellisesta näkökulmasta tavoittelemaan valtakunnan keskiarvoa alhaisempaa työttömyyttä tai panostamaan työllistymisen edistämiseen, vaan rahoitusratkaisu on rakennettu siten, että maakunnilla olisi riittävät resurssit tarjota työllistymistä edistäviä palveluita.

Lisäksi maakuntauudistuksen myötä kuntien tehtäviä siirtyy maakuntien järjestämisvastuulle. Esimerkiksi kuntoutuksella työtoiminta on ollut kunnan järjestämisvastuulla ja jatkossa vastuu

siirtyy maakunnille. Muutoksen myötä kunta ei enää aiemmassa määrin pysty vaikuttamaan oman kunnan alueella työmarkkinatuen saajina olevien työttömyyteen.

3.2 Toteuttamisvaihtoehdot (täydennetään)

3.3 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan, että nykyisin työmarkkinatuen saajan kotikunnalle kohdistuva työmarkkinatuen rahoitusvastuu jatkossa jaettaisiin maakunnan ja henkilön kotikunnan kesken puoliksi. Jako vastaisi kunnan tosiasiallisia mahdollisuuksia vaikuttaa sen alueella asuvien työmarkkinatuen saajien työllisyyteen sen jälkeen, kun sosiaali- ja terveystalouden järjestämismääräyksen olisi siirtynyt kunnilta maakunnille, mutta esimerkiksi opetus- ja kulttuuritoimi kuuluisi edelleen kunnan järjestämismääräyksen. Valtion rahoitusosuus säilyisi ennallaan.

Ennallaan säilyisivät myös tilanteet, käytännössä työmarkkinatuen maksamisen syy ja kesto, joiden perusteella muun kuin valtion rahoitusvastuu syntyy. Maakunnan ja kunnan rahoitusvastuu alkaisi sen jälkeen, kun maksujakso, jonka sisällä työttömyyden perusteella maksetun työmarkkinatuen 300 maksupäivä on ollut, päättyy ja työttömyyden perusteella työmarkkinatuen maksaminen jatkuu edelleen. Kunnan rahoitusvastuu ei siis edelleenkään koskisi eikä maakunnalle syntyisi rahoitusvastuuta silloin, kun työmarkkinatuen saaja osallistuu työllistymistä edistävään palveluun.

	Nykyinen rahoitusvastuu		Uusi rahoitusvastuu		Ei muutosta
	300–999 pv tm-tukea saaneet	yli 1 000 pv tm-tukea saaneet	300–999 pv tm-tukea saaneet	yli 1 000 pv tm-tukea saaneet	työmarkkinatuki työllistymistä edis- tävän palvelun ajal- ta
valtio	50 %	30 %	50 %	30 %	100 %
kunta	50 %	70 %	25 %	35 %	
maakunta	-	-	25 %	35 %	

Työmarkkinatukimenot vuosina 2013–2016, miljoonaa euroa

	Yht.	Muutos %	Työttömyys- ajalta	Aktiivi- ajalta	Takai- sin- maksut [^]	Valtion osuus työ- markkinatuki- menoista		Kunnan osuus	
2013	1 439,7	18,9 %	963,9	475,8	-11,5	1 224,6	85 %	215,1	15 %
2014	1 646,1	14,3 %	1 100,8	545,3	-12,0	1 398,4	85 %	247,7	15 %
2015	1 759,5	6,9 %	1 172,8	586,8	-10,5	1 351,1	77 %	408,4	23 %
2016	1 843,1	4,7 %	1 208,3	634,8	-10,5	1 417,5	77 %	425,6	23 %

Lähde: Kelasto, työttömyysturvaetuuudet, kelan työttömyysturvaetuuudet korvausperusteen mukaan; työmarkkinatukiseuranta, kunnan osarahoittama työmarkkinatuki

[^]Takaisinmaksut, joita ei ole pystytty kohdentamaan korvausperusteen mukaan

**Esimerkkilaskelma
vuoden 2016 tiedoilla**

Maakunta	Kuntien osuus maa- kunnittain vuonna 2016	Maakuntien osuus 2019 jälkeen 50% kun- tien nykyisestä	Asukasluku 2015	Euroa / asukas
Uusimaa	132 113 878	66 056 939	1 620 261	40,8
Varsinais-Suomi	37 282 299	18 641 149	474 323	39,3
Satakunta	10 391 427	5 195 714	226 006	23,0
Kanta-Häme	10 437 972	5 218 986	174 710	29,9
Pirkanmaa	44 126 202	22 063 101	505 399	43,7
Päijät-Häme	22 494 927	11 247 464	208 525	53,9
Kymenlaakso	17 464 704	8 732 352	171 778	50,8
Etelä-Karjala	9 257 835	4 628 917	131 155	35,3
Etelä-Savo	9 060 264	4 530 132	141 621	32,0
Pohjois-Savo	20 946 522	10 473 261	253 239	41,4
Pohjois-Karjala	14 706 502	7 353 251	168 329	43,7
Keski-Suomi	27 470 015	13 735 007	273 446	50,2
Etelä-Pohjanmaa	8 267 720	4 133 860	197 371	20,9
Pohjanmaa	7 052 304	3 526 152	176 894	19,9
Keski-Pohjanmaa	3 035 655	1 517 827	69 032	22,0
Pohjois-Pohjanmaa	32 982 946	16 491 473	406 980	40,5
Kainuu	5 282 501	2 641 251	78 398	33,7
Lappi	13 216 097	6 608 048	180 858	36,5
Yhteensä	425 589 770	212 794 885	5 458 325	39,0

Laeilla alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista sekä kasvupalvelujen järjestämisestä Uudenmaan maakunnassa on esitetty luotavaksi Uudenmaan kasvupalveluiden järjestämistä koskeva erillISRatkaisu, jossa Espoon, Helsingin, Kauniaisen ja Vantaan kaupunkien (pääkaupunkiseudun kunnat) olisi perustettava kuntayhtymä. Tämä niin sanottu pakkokuntayhtymä järjestäisi kasvupalvelut koko Uudenmaan alueella, mutta ei vastaisi alueiden kehittämisestä, kasvupalveluiden yhteensovittamisesta muiden sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien tai muiden hallinnonalojen tehtävien kanssa eikä Euroopan unionin rakennerahastoja koskevista tehtävistä Uudellamaalla. Näistä tehtävistä Uudellamaallakin vastaisi maakunta.

Täydenty.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Vaikutukset kansalaisiin

Työmarkkinatuen rahoitusvastuuta koskevalla esityksellä ei ole välittömiä vaikutuksia kansalaisten asemaan, sillä esitys liittyy kokonaisuudessaan maakuntauudistusta koskeviin esityksiin ja rahoituksen näkökulmasta on seurausta maakuntauudistuksen tarkoittamista muutoksista. Mahdolliset vaikutukset kansalaisten asemaan syntyvätkin ennen kaikkea sen kautta, miten maakunnalle ja henkilön kotikunnalle esitetyn ratkaisun kautta syntyvä kannustinvaikutus ohjaa maakuntia ja kuntia toimimaan alueellaan asuvien työmarkkinatuen saajien työllisyyden edistämiseksi.

4.2 Taloudelliset vaikutukset

Ehdotus säilyttäisi valtion rahoitusvastuun nykyisen suuruisena. Kuntien nykyisestä rahoitusosuudesta siirrettäisiin maakuntien vastuulle puolet, mikä vastaisi myös maakuntien vastuulle siirtyviä tehtäviä kuntien nykyisin toteuttamista aktiivijaksoista.

Valtio rahoittaisi edelleen kokonaan alle 300 päivää työmarkkinatukea saaneista maksettavat työmarkkinatuet sekä työllistymistä edistävien palveluiden aikaiset työmarkkinatukimenot riippumatta kertyneiden etuuspäivien määrästä.

Muutos toteutettaisiin kustannusneutraalisti siten, että rahoitusvastuun mukana maakunnille siirrettäisiin valtionosuuksia kompensoimaan nykyisiä työmarkkinatukimenoja. Liitteessä on esitetty Kelaston mukaiset tiedot vuodelta 2016 kuntien rahoitusvastuun euromääristä kunnittain ja maakunnittain. Myöhemmässä valmistelussa tulee ottaa huomioon, mitä euromäärät olisivat muutosvaiheessa ja lukita siirtyvän rahoituksen määrä sekä periaate, miten valtionosuuksissa summat huomioitaisiin. Vuonna 2016 maksetuista työmarkkinatuista kuntien maksamissa osuuksissa suhteessa asukaslukuun oli merkittävää vaihtelua (3—169 €/asukas).

	1/16	1/17	muutos, hkl	valtionosuus työttömien perusteella rahoitus 16, m€	rahoitus 17, m€	valtionosuuden muutos, m€	rahoitusvastuun muutos (m€), jos kaikki 300-999 pv tmt:lla	Nettomuutos, m€	muutos per hkl
01 UUSIMAA	97 746	92 548	-5 197	159,7	162,3	2,7	10,9	13,5	2 604
02 VARSAINEN-SUOMI	31 384	29 018	-2 371	51,3	50,9	-0,4	5,0	4,6	1 932
04 SATAMAKUNTA	6 880	14 088	-1 082	24,8	24,7	-0,1	2,3	2,2	2 028
05 KANTAHÄME	10 208	9 954	-655	16,7	16,8	0,1	1,4	1,5	2 215
06 PIRKANMAA	38 708	36 538	-3 230	63,3	62,3	-1,0	6,8	5,8	1 783
07 PAIJAT-HÄME	6 518	14 488	-1 047	25,3	25,4	0,0	2,2	2,2	2 123
08 KYMENLAAKSO	16 106	13 462	-653	23,0	23,6	0,6	1,4	1,9	2 941
09 ETELÄ-KARJALA	9 943	9 802	-441	16,2	16,7	0,4	0,9	1,3	3 055
10 ETELÄ-SAVO	10 307	9 618	-838	16,9	16,7	-0,2	1,8	1,5	1 826
11 POUJOIS-SAVO	6 814	15 220	-1 594	27,5	26,7	-0,8	3,3	2,6	1 608
12 POUJOIS-KARJALA	13 228	12 801	-325	21,6	22,6	1,0	0,7	1,7	5 243
13 KEYSI-SUOMI	22 371	20 600	-1 751	36,5	36,2	-0,4	3,7	3,3	1 877
14 ETELÄ-POHJANMAA	0 518	9 882	-1 327	17,2	16,1	-1,1	2,8	1,7	1 292
15 POHJANMAA	8 228	7 792	-464	13,5	13,7	0,2	1,0	1,2	2 482
16 KEYSI-POHJANMAA	3 800	3 408	-192	5,9	6,0	0,1	0,4	0,5	2 597
17 POUJOIS-POHJANMAA	29 251	27 442	-1 809	47,8	48,1	0,4	3,8	4,1	2 286
18 KAINUU	5 300	4 654	-946	9,6	8,7	-0,9	2,0	1,0	1 088
19 LAPPI	14 204	12 888	-1 335	23,2	22,6	-0,6	2,8	2,2	1 619
Yhteensä	367 346	342 089	-25 257	600,0	600,0	0,0	52,8	52,8	2 090

4.3 Vaikutukset viranomaisiin

Kunnan, Kelan, maakunnan tehtävät. Kannustinvaikutus.

Tausta:

tehtävien jakautumista koskevat esitykset sisältyvät hallituksen esitykseen /2017 vp., jonka perusteella kuntoutuksen työtoiminnan järjestämismahdollisuus vähentyy kuntien osalta ja siir-

tyy maakunnille. Kuntouttava työtoiminta on ollut volyymiltaan merkittävä palvelu, jolla kunnat ovat pyrkineet edistämään työllisyyttä. Lisäksi kunnat ovat voineet tarjota työkokeilu- ja palkkatukityöpaikkoja työttömille. seuraavasti:

Vuonna 2015 kuntouttavia työtoimintajaksoja aloitettiin Kelaston tietojen mukaan noin 25 700 kertaa. Työkokeilujaksoja kunnissa tai kuntayhtymissä aloitettiin vuonna 2015 työnvälitystilaston mukaan noin 16 800. Näistä jaksoista ainakin noin 1 400 arvioidaan olleen sellaisia, jotka suoritettiin tehtävissä, joita kunnan järjestämisvastuulle ei tulevassa maakuntamallissa enää kuuluisi. Vuonna 2015 aloitettiin kunnissa ja kuntayhtymissä työnvälitystilaston mukaan noin 11 600 palkkatukijaksoa, joista ainakin noin 1 400 arvioidaan kohdistuneen maakunnille siirtyvien tehtävien piiriin. Edellä mainittujen kolmen aktivointitoimen piirissä aloitettiin kunnissa vuonna 2015 yhteensä noin 54 100 aktiivijaksoa. Näistä jaksoista arviolta 28 500 eli noin 53 prosenttia kohdistui maakunnille siirtyvien tehtävien alle. Lisäksi kunnat voivat vaikuttaa työllisyyteen esimerkiksi erilaisten rekrytointitapahtumien, neuvonnan ja opetus-toimen panostusten kautta.

Ehdotuksilla on vaikutusta Kansaneläkelaitoksen tehtäviin. Kansaneläkelaitoksen hoitama työmarkkinatuen rahoitusvastuuta koskeva laskutus jakautuisi ehdotuksen mukaan kahden rahoitukseen osallistuvan tahon kesken nykyisen yhden sijasta. Työmäärää koskevan vaikutuksen voidaan Kansaneläkelaitoksen hoitamien tehtävien näkökulmasta arvioida olevan vähäinen.

5 Asian valmistelu

Täydentyy.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Täydentyy.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

14 luku Erinäisiä säännöksiä

3 a §. Työmarkkinatuen rahoitus. Pykälän 1 momentin 2 ja 3 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi niin, että voimassa olevan lain mukainen työmarkkinatuen saajan kotikunnan rahoitusvastuu jaetaan maakunnan ja kotikunnan kesken niin, että kumpikin vastaa 50 prosentilla siitä rahoitusosuudesta, josta valtio ei vastaa. Kun työmarkkinatukea maksetaan ajalta, joka alkaa sen jälkeen kun maksujakso, jonka aikana työttömyyden perusteella työmarkkinatukea on maksettu 300 päivältä, on päättynyt, maakunta vastaisi 25 prosentin osuudella työttömyysajalta maksetusta työmarkkinatuesta ja työmarkkinatuen saajan kotikunta vastaisi niin ikään 25 prosentin osuudella työttömyysajalta maksetusta työmarkkinatuesta. Kuten voimassa olevassa laissa säädetään, tämä vastuuosuus kestäisi siihen saakka kunnes työmarkkinatukea on työttömyyden perusteella maksettu yhteensä 1 000 päivältä. Tämän jälkeen valtion rahoitusosuus olisi voimassa olevaa lakia vastaavalla tavalla 30 prosenttia. Maakunta ja työmarkkinatuen saajan kotikunta vastaisivat ylimenevästä osuudesta 35 prosentilla kumpikin.

3 c §. Kuntien rahoitusosuuden perintä. Pykälän otsikkoon ja sen 1 momenttiin lisättäisiin maakunta tahoksi, jolta Kansaneläkelaitos perii kuukausittain jälkikäteen niiden rahoitusosuuden. Voimassa olevan lain mukaan kunta maksaa viivästysajalta korkolain (633/1982) 4 §:n mukaisen viivästyskoron. Esityksessä ehdotetaan, että viivästyskorko koskisi myös maakuntaa, jos se ei ole maksanut rahoitusosuuttaan viimeistään asetuksessa säädettyä eräpäivänä. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kotikunnan määrittelyä koskeva viittaus kumotusta väestötietolaista lakiin väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennuspalvelusta (661/2009). Muilta osin pykälä vastaisi voimassa olevaa lakia.

3 d §. Muita rahoitusta koskevia säännöksiä. Pykälän 1 momentissa viitataan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 9 luvun 1 §:ään, joka koskee työllistymistä edistävän palvelun ajalta maksettavia kulukorvauksia. Hallituksen esityksessä laiksi rekrytointi- ja osaamispalveluista, alueiden kehittämisen ja kasvupalveluiden rahoittamisesta ja yksityisistä rekrytointipalveluista sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta ehdotetaan, että kulukorvauksia koskevat säännökset siirrettäisiin työttömyysturvalakiin. Momenttiin ehdotetaan tehtäväksi muutoksesta johtuva tekninen korjaus. Lisäksi pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että valtioneuvoston asetusvaltuutta koskeva valtuutus koskisi myös maakunnan rahoitusosuuden perimistä. Muilta osin pykälä vastaisi voimassa olevaa lakia.

2 Voimaantulo

3 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Esitys liittyy säätämisyjärjestyksen kannalta erityisesti kunnallista ja muuta alueellista itsehallintoa koskevaan perustuslain 121 §:ään. Sillä on yhteys myös perustuslain 18 §:ään, jonka mukaan jokaisella on oikeus hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla, ja jonka 2 momentin mukaan julkisen vallan on edistettävä työllisyyttä ja pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus työhön.

Täydennetään.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Laki

Muutetaan työttömyysturvalain 14 luvun 3 a §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta, 3 c § ja 3 d §, sellaisena kuin niistä 14 luvun 3 a §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta ovat laissa 1370/2014, 14 luvun 3 c § on laissa 1457/2016 ja 3 d § on laissa 1217/2005, seuraavasti:

14 luku

Erinäisiä säännöksiä

3 a §

Työmarkkinatuen rahoitus

2) 1 kohdassa tarkoitetun maksukauden jälkeiseltä työttömyysajalta sen maksukauden loppuun, jonka aikana henkilölle on tullut maksetuksi työttömyytensä perusteella työmarkkinatukea yhteensä 1 000 päivältä siten, että työmarkkinatuen saajan kotikunta vastaa 25 prosentilla, maakunta 25 prosentilla ja valtio 50 prosentilla maksetun työmarkkinatuen rahoituksesta; ja

3) 2 kohdassa tarkoitetun maksukauden jälkeiseltä työttömyysajalta siten, että työmarkkinatuen saajan kotikunta vastaa 35 prosentilla, maakunta 35 prosentilla ja valtio 30 prosentilla työttömän työnhakijan toimeentulon turvaamiseksi maksetun työmarkkinatuen rahoituksesta.

3 c §

Kuntien ja maakuntien rahoitusosuuden perintä

Kansaneläkelaitos perii kunnilta ja maakunnilta kuukausittain jälkikäteen niiden rahoitusosuuden, jota Kansaneläkelaitos käyttää osana maksamaansa työmarkkinatukea. Jos kunta tai maakunta ei ole maksanut rahoitusosuuttaan viimeistään asetuksessa säädettyinä eräpäivinä, peritään viivästysajalta korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen viivästyskorko.

Työmarkkinatuen saajan kotikuntana pidetään kuntaa, joka 3 a §:n 1 momentissa mainittuna työmarkkinatuen maksupäivänä on hänen väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettuun väestötietojärjestelmään merkitty kotikuntansa.

3 d §

Muita rahoitusta koskevia säännöksiä

Edellä 8 luvussa tarkoitettu liikkuvuusavustus sekä 10 luvun 6 §:ssä ja muutetaan HE:n mukaisesti: julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 9 luvun 1 §:ssä tarkoitettut kulkukorvaukset rahoitetaan valtion varoista.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassojen ennakoiden ja lopullisen rahoituksen vahvistamisesta ja maksamisesta, 3 a §:ssä tarkoi-

tetun kunnan *ja maakunnan* rahoitusosuuden perimisestä Kansaneläkelaitokselle sekä 3 b §:n 2 momentissa tarkoitetun maksuvalmiussuorituksen suorittamisesta.

15 § Lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2018–2020

VD/6256/00.04.03/2017
HP/HW/MOra/LMa/JB

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) hallitus on pyytänyt jäsenkunnilta lausuntoa (DNro 543/02.020.200.2000/2016) HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta (TTS) vuosille 2018–2020. Lausunnot on pyydetty antamaan 1.9.2017 mennessä.

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä kuntayhtymälle seuraavan vuoden talousarvio ja taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle tai useammalle vuodelle (suunnitelmakausi). Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. HSY:n perussopimuksen mukaan toiminta- ja taloussuunnitelmasta on pyydetty jäsenkaupunkien lausunnot ennen sen hyväksymistä.

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa tuottavuustavoitteena on ollut keskimääräinen 1,5 % vuotuinen tuottavuuden paraneminen. Myyntituottojen budjetoinnissa on otettu huomioon toimintavolyymien ja toiminnan muutokset sekä vesihuollon ja jätehuollon talousmallioletukset. Yleisenä kustannustason muutoksena vuodelle 2018 on käytetty 0,8 % ellei tarkempaa ennustetta ole ollut käytettävissä. Inflaatiokerrointa tarkennetaan syksyllä lopullisen talousarvion valmistelussa.

Tavoitteet

HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelman 2018–2020 tavoiteasetanta perustuu yhtymäkokouksen 14.11.2014 hyväksymään strategiaan 2020, josta TTS-kauden tavoitteiden ja hankkeiden pohjana ovat strategiset päämäärät (5 kpl).

Toiminta

Vedentuotannon arvioidaan kasvavan vuosittain noin 0,4 % perustuen toiminta-alueen arvioituun 1,5 % vuosikasvuun ja toisaalta veden ominaiskulutuksen ennakoituun 1,1 % vuosittaiseen vähenemiseen. Vuonna 2018 tuotetun veden määrän arvioidaan olevan 92,5 milj. m³ ja laskutettavan vedenmyynnin 73,5 milj. m³. Viikinmäen ja Suomenojan jätevedenpuhdistamoilla arvioidaan käsiteltävän jätevettä yhteensä 138,5 milj. m³.

Asiakaskiinteistöillä tehdään vuonna 2018 noin 8,1 miljoonaa jäteastiatyhjennystä ja kuljetetaan jätteitä yhteensä noin 320 000 tonnia. Energiakäyttöön Vantaan Energian jätevoimalaan toimitetaan jätteitä yhteensä 247 000 tonnia. Ämmäsuon jätteenkäsittelykeskukseen vastaanotetaan biojätettä noin 50 000 tonnia ja muita hyödynnettäviä jätteitä noin 149 000 tonnia. Vastaanotettavien maa-ainesten määräksi arvioidaan noin 84 000 tonnia.

Seutu- ja ympäristötieto kehittää edelleen ilmanlaadun seurantaa, ja sen kattavuus arvioidaan ja sen pohjalta uudistetaan ilmanlaadun yhteistarkkailusuunnitelma vuosille 2019–2023. Uudet mittaus- ja mallinnustulokset tarkentavat ilmanlaadun seurantaa ja viestintää pääkaupunkiseudulla. HSY tuo asukkaiden käyttöön uusia ilmanlaatukarttoja verkkosivuille sekä raitiovaunujen ja metrojen infotauluille, joille saadaan myös ilmanlaatuennuste.

Seudullisten maamassavirtojen hallinnan työkalu (SeutuMAISA) -projektissa pilotoidaan ja toteutetaan innovatiivinen tietojärjestelmä ja avoimen tiedon jakamiseen perustuva paikkatietopohjainen karttasovellus helpottamaan seudun maamassojen hallintaa. Järjestelmä tehostaa seudun maa-aineskiertotaloutta ja vähentää maa-aineskuljetuksia ja niihin liittyviä ilmastopäästöjä. Muissa hankkeissa kehitetään mm. kaupunkiseutujen kierrätysastelaskentaa sekä arvioidaan materiaalmääriä uusien talteenotto- ja hyödyntämismahdollisuuksien selvittämiseksi. Euroopan metropolialueiden yhteisessä SMART-MR-hankkeessa HSY koordinoi pääkaupunkiseudulla vähähiilisten asemanseutujen konseptiin liittyvää työkokonaisuutta.

Henkilöstö

Henkilöstön määrällinen tarve on arvioitu henkilöstösuunnitelmassa 2017–2019. Henkilöstömäärän lasku loivenee. Vuonna 2018 keskimääräinen HSY:n henkilöstömäärä on 771,0 htv pysyen vuoden 2017 tasolla. Henkilöstömäärien toteumat ovat jääneet suunniteltua alemmalle tasolle. Henkilöstösuunnitelma päivitetään suunnitelmakaudelle 2018–2020 ja muutokset otetaan huomioon lopullisessa taloussuunnitelmassa.

Talous

Vuonna 2018 HSY:n toimintatuottojen arvioidaan olevan 351,4 miljoonaa euroa, mikä on vuoden 2017 ennusteeseen verrattuna 3,8 miljoonaa (-1,1 %) vähemmän. Huomioon on otettu vesitaksissa oletettu 0,8 % inflaatiokorotus ja 0,7 % reaalkorotus. Jätehuollossa reaalkorotusta ei oletettu tehtävän vuonna 2018, mutta suunnitelmavuosille jätehuollolle on laskettu 2,0 % reaalkorotukset.

Jäsenkunnilta perittävät kuntaosuudet muodostavat 1 % HSY:n toimintatuloista. Näillä katetaan ne seutu- ja ympäristötiedon sekä Ilmastoinfon toiminta- ja pääomakulut, joita ei saada katettua palvelutuotannon myynnistä ja hankerahoituksista saaduilla tuloilla. Vuonna 2018 laskutettavat kuntaosuudet ovat 4,117 (Vantaa 0,846) miljoonaa euroa (4,1 milj. vuonna 2017).

Vuonna 2018 HSY:n toimintamenot ovat 175,1 miljoonaa euroa, mikä on 3 miljoonaa (-1,7 %) vähemmän ennusteeseen 2017 verrattuna. Toimintakulujen budjetoinnissa on otettu huomioon toiminnan muutokset ja tiedossa olevat merkittävimmät kustannusmuutokset. Jätehuollossa lopetetaan vaiheittain jätteenkuljetuksen käsittelyosuuden läpilaskutus.

Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena syntyvä toimintakate vuonna 2018 on 178,2 miljoonaa (50,7 %), kun se 2017 ennusteessa on 179,0 miljoonaa (50,4 %). Toimintakate paranee koko suunnitelmakauden ajan ollen 183,0 miljoonaa (51,7 %) vuonna 2019.

Vuonna 2018 nettorahoituskulut ovat yhteensä 69,4 miljoonaa euroa, mikä on 1,8 miljoonaa enemmän kuin vuoden 2017 ennusteessa. Korkokuluista 63,0 miljoonaa euroa on jäsenkunnille perustamislainoista maksettavia korkoja. Näiden osuus vähenee suunnitelmakauden lopulla, kun perustamislainojen ensimmäiset lyhennykset alkavat vuonna 2019. Rahoitustuottoihin on budjetoitu 1,0 miljoonan euron osinkotuotot Uudenmaan Voima Oy:ltä.

Toimintakatteen ja rahoituserien jälkeen muodostuva vuosikate ilmaisee tulo- ja menojen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Vuonna 2018 vuosikate on 108,8 miljoonaa, kun investoinnit ja lainojen lyhennykset ovat yhteensä 217,7 miljoonaa euroa. Vuosikate paranee koko suunnitelmakauden ajan, mutta siitä huolimatta erityisesti vesihuollon investointien rahoittamiseksi joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa koko suunnitelmakauden ajan yhteensä noin 367 miljoonaa euroa. Jätehuollon toimialalla tulo- ja menojen kattaen toimialan investoinnit kaikkina suunnitelmavuosina.

Tilikauden tulos vuonna 2018 on vuosikatteesta vähennettävien pysyvien vastaavien (käyttöomaisuus) poistojen jälkeen +8,4 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Jätehuollon investointivaroituksen purkamisesta aiheutuvien poistoerokirjausten ja vesihuollon tuloksesta maksettavan tuloveron jälkeen tilikauden ylijäämä on +8,3 miljoonaa euroa.

Investoinnit

Vesi- ja jätehuollon investoinnit perustuvat investointiohjelmiin vuosille 2017–2026. Vuonna 2018 investoinnit ovat yhteensä 198,7 miljoonaa euroa, josta 188,0 miljoonaa on vesihuollon ja 10,1 miljoonaa jätehuollon investointeja.

Yksittäisistä investoinneista ylivoimaisesti merkittävin on rakenteilla oleva uusi Blominmäen kalliojätevedenpuhdistamo Espoossa, jonka rakentaminen jatkuu koko suunnitelmakauden ajan. Blominmäkeen on suunnitelmakaudella varattu yhteensä 258,7 milj. euroa. Viikinmäen puhdistamon toiminnan kannalta kriittinen purkutunneliyhteys kahdennetaan välillä Viikinmäki–Viikki ja varaudutaan käynnistämään ravinteiden poistoa tehostavia investointeja suunnittelukauden lopulla.

Vesihuollon toiminta-alueen laajentumisen ja kaavoituksen edellyttämistä investoinneista merkittävimmät investointikohteet ovat mm. Finnoo ja Perkkää Espoossa, Jätkäsaari, Kalasatama, Kruunuvuorenranta ja Pasila Helsingissä sekä Kehäradan asemaseudut Vantaalla. Suunnitelmakauden arvioitu vuosittainen investointitaso on n. 30–32 miljoonaa euroa. Haja-asutusalueiden vesihuollon rakentaminen käynnistetään mm. Pakankylässä Espoossa ja Kiilan alueella Vantaalla. Haja-asutusalueiden vesihuollon rakentamiseen on varattu vuosittain 1,5–2,0 miljoonaa euroa.

Vedenhankinnan ja puhdistuksen merkittävimmät investoinnit kaudella ovat Pitkälän vedenpuhdistuslaitoksen kapasiteetin nostaminen ja rakennustekninen saneeraus. Vedenjakeluverkoston keskeisiä suunnitelmakauden investointeja ovat Hiekkaharjun uuden vesitornin rakentaminen, uudet yhteydet Vanhastakaupungista Ala-Tikkurilaan, Mäkkylästä Kauniaisten vesitornille sekä Porkkalankadulta Ruoholahteen johtava varmistusyhteys.

Viemäröintijärjestelmän merkittävimmät investoinnit ovat Kivistön ja Koillis-Espoon runkoviemäri sekä Jokivarsi-Mikkola-runkoviemäri.

Verkostosaneerauksissa keskitytään runkoyhteyksien toiminnan varmistamiseen. Merkittävä osa verkostosaneerauksista tehdään yhteishankkeina kaupunkien katutöiden kanssa. Etelärannan vesihuoltoverkostot uusitaan ja alueen sekaviemäriverkon ylivuotojen hallintaa parannetaan. Vanhoja vesihuoltotunneleita kunnostetaan.

Jätehuollon keskeisimmät investoinnit ovat jätteenkäsittelykeskuksen toiminnan varmistamiseen ja ympäristöhaittojen minimoimiseen liittyviä rakennustöitä. Jätevesien tasausallaskapasiteettia rakennetaan vuoteen 2018 saakka. Vuosittain rakennetaan kaatopaikkojen pintarakennetta, tehdään kenttäinvestointeja ja vuosittaisia ylläpitosaneerauksia. Jätteenkäsittelykeskuksen ja prosessien energiatehokkuutta tehostetaan.

Suunnitelmakaudella varaudutaan Seutulan käytöstä poistetun kaatopaikka-alueen perustilan selvittämiseen ja kunnostamiseen. Seutulan alueen suunnitelmallinen kehittäminen kiertotalouden tarpeisiin sisältyy suunnitelmakauden investointihankkeisiin.

Rahoitus

Jäsenkuntien perustamislainojen (1,2 miljardia) lisäksi HSY:llä on ulkopuolisista rahoituslaitoksista nostettua lainaa vuoden 2017 ennusteen mukaan noin 284 miljoonaa euroa, mikäli vuoden 2017 tulo-rahoitus ja investoinnit toteutuvat vuosien ennusteen mukaisesti.

Kuntayhtymän tulo-rahoitus (vuosikate) ei riitä kattamaan suunniteltua investointitasoa ja lainojen lyhennyksiä, jonka vuoksi suunnitelmakauden kaikkina vuosina joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa yhteensä noin 367 miljoonaa euroa. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella noin 125 miljoonalla eurolla. Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakauden lopulla on noin 525 miljoonaa euroa.

HSY:n omavaraisuusaste alenee koko suunnitelmakauden ajan ollen vuoden 2020 lopussa 26,2 %, kun se viimeisimmässä tilinpäätöksessä oli 28,2 %. Suunnitelmakauden ylijäämäiset tulokset kasvattavat omaa pääomaa, mutta vieraan pääoman kasvu suunniteltujen investointien rahoittamiseksi tarvittavasta ulkopuolisesta lainarahoituksesta johtuen heikentää omavaraisuutta.

Tekninen lautakunta 22.8.2017 § 7

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon antamista Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän hallitukselle HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta 2018–2020:

”Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY:n alustava toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotus 2018–2020 noudattelee aiempia vuosia. Alustavan toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2017–2019 mukaan muovipakkausten kiinteistökohtaista vuonna 2017 aloitettua ja vuoden 2018 loppuun sovittua erilliskeräystä tulee laajentaa mahdollisimman nopeasti. Jätehuoltomääräyksiin tulee lisätä erilliskeräysvelvoite muoville. Pientalojen kierrätysmahdollisuuksien parantaminen monilokerokeräysastioita käyttämällä olisi erittäin suuri parannus ja vaikuttaisi todennäköisesti kierrätysasteeseen myönteisesti. Suunnitelmassa on myös puujätteen ja muiden Sortti- asemille toimitettavien jätteiden materiaalihyötykäytön parantaminen. Tämä on välttämätöntä luonnonvarojen vaalimisen ja kiertotalouden näkökulmasta.

Suunnitelman mukaan toimintaa tukevana investointeina varaudutaan lähinnä Seutulan käytöstä poistetun kaatopaikka-alueen perustilan selvittämiseen ja kunnostamiseen viranomaisten ja jätehuollon uusien toimintamallien edellyttämällä tavalla. Seutulan alueen suunnitelmallinen kehittäminen kiertotalouden tarpeisiin sisältyy suunnitelmakauden vuosien 2018–2020 investointihankkeisiin. Uusiutuvan energian käytön lisäämisen edellytyksiä parantaa Seutulan kaatopaikkakaasun hyödyntämisestä tehtävä selvitys. Vuoden 2017 aikana alueelle rakentuu puujätteen käsittely- ja varastointikenttä. Suunnitelmissa on hyödyntää Seutulan alueen rakentamisessa kierrätysmateriaaleja ja osoittaa aluetta kiertotalouden käyttöön. Kiertotalouden edistämiseksi tämä on erittäin kannatettavaa, mutta alueelle sijoitettava toiminta ei saa lisätä alueen asukkaiden ympäristöhäiriöitä.

Seutu- ja ympäristötiedon ilmanlaadun seurannan kehittäminen on edelleen kunnianhimoista ja sen tuloksia voidaan hyödyntää mm. kaupungin maankäytön suunnittelussa. Myös suunnitelmassa mainittu seudullisten maamassavirtojen hallinnan työkalu (SeutuMAISA) tukee merkittävien materiaalivirtojen parempaa hyödyntämistä.

HSY:llä on käynnissä älykkäiden järjestelmien ja paikkatiedon hyödyntämisen hankkeita. HSY:n ja jäsenkuntien yhteistyön kehittäminen ja investointi- sekä saneeraustarpeiden tietojen järjestelmällinen välittäminen osapuolten kesken lisää synergiaetuja ja vähentää asukkaiden kokemia katujen ja vesihuoltolinjojen rakennusaikaisia haittoja. Pitkän tähtäimen hankkeista olisi myös hyvä saada enemmän tietoa etukäteen, jolloin pitkäjänteinen yhteishankkeiden suunnittelu helpottuisi. Vantaalla on parhaillaan käynnissä maankäytön toimintamalli- ja tietojärjestelmähankkeet MATTI, jonka 2019 tapahtuvan käyttöönoton myötä Vantaa toimii entistä enemmän tietomalli- ja paikkatietopohjaisesti. Paikkatietojärjestelmien kehityksessä on ensisijaisen tärkeää varmistaa järjestelmien ja tietojen yhteensopivuus ja siirrettävyys mm. avointen rajapintojen kautta.

Vantaan vesihuollon kehittämissuunnitelmaluonnos tulee nähtäville syksyllä 2017. Kehittämissuunnitelmaluonnoksessa Kiilan alue on tunnistettu tärkeäksi kehittämiskohteeksi Vantaalla. Vantaa laatii parhaillaan Kiilan vesihuollon esisuunnitelmaa. Kiilan alueen asukkaille tehdään vesihuollon liittymishalukkuuskysely talvella 2017–2018, jonka tulosten perusteella kaupunki päättää suunnittelun jatkamisesta ja rakentamisen ohjelmoinnista.

Vesihuoltoverkostojen saneerauksesta merkittävä osa verkostosaneerauksista tehdään yhteishankkeina jäsenkuntien katutöiden yhteydessä. Vantaalla vanhojen alueiden saneerausvarat ovat olleet vähäiset, mikä saattaa johtaa alueelliseen epätasa-arvoon HSY-alueen asukkaiden vesihuollon palvelutasossa. HSY:n ja kaupunkien välinen yhteistoiminta saneeraushankkeissa on erittäin suotavaa ja hyödyllistä, mutta tapauskohtaisesti HSY saa saneerata vesihuoltolinjoja ilman kadun saneeraustakin.

HSY:n kuntaosuudet ovat pysyneet aiempien vuosien tasolla ja Vantaa hyväksyy vuodelle 2018 esitetyt kuntaosuuden 0,896 miljoonaa euroa. Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala ilmoittaa, että ensi vuotta koskevassa rakentamishajonneluonnoksessa on varauduttu toteuttamaan HSY:lle vesihuollon rakennushankkeita yhteensä noin 8,0 miljoonalla eurolla. Rakentamishajonnelussa ei ole otettu huomioon HSY:n toimittamien vesihuollon putkimateriaalien kustannuksia, joita kaupunki ei laskuta HSY:ltä. Investoinnin lisäksi HSY:n tulisi ottaa putkimateriaalien hankinta huomioon omassa talousarviossaan. Lisäksi Vantaa on talousarviossaan varautunut myymään suunnittelu- ja rakennuttamispalveluja HSY:lle noin 1,22 miljoonalla eurolla.”

Käsittely:

Merkittiin että kaupungininsinööri Henry Westlin selosti asiaa kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 28.8.2017 § 15

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa seuraava lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän hallitukselle HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta 2018–2020:

”Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY:n alustava toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotus 2018–2020 noudattelee aiempia vuosia. Alustavan toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2017–2019 mukaan muovipakkausten kiinteistökohtaista vuonna 2017 aloitettua ja vuoden 2018 loppuun sovittua erilliskeräystä tulee laajentaa mahdollisimman nopeasti. Jätehuoltomääräyksiin tulee lisätä erilliskeräysvelvoite muoville. Pientalojen kierrätysmahdollisuuksien parantaminen monilokerokeräysastioita käyttämällä olisi erittäin suuri parannus ja vaikuttaisi todennäköisesti kierrätysasteeseen myönteisesti. Suunnitelmassa on myös puujätteen ja muiden Sortti- asemille toimitettavien jätteiden materiaalihyötykäytön parantaminen. Tämä on välttämätöntä luonnonvarojen vaalimisen ja kiertotalouden näkökulmasta.

Suunnitelman mukaan toimintaa tukevinä investointeinä varaudutaan lähinnä Seutulan käytöstä poistetun kaatopaikka-alueen perustilan selvittämiseen ja kunnostamiseen viranomaisten ja jätehuollon uusien toimintamallien edellyttämällä tavalla. Seutulan alueen suunnitelmallinen kehittäminen kiertotalouden tarpeisiin sisältyy suunnitelmakauden vuosien 2018–2020 investointihankkeisiin. Uusiutuvan energian käytön lisäämisen edellytyksiä parantaa Seutulan kaatopaikkakaasun hyödyntämisestä tehtävä selvitys. Vuoden 2017 aikana alueelle rakentuu puujätteen käsittely- ja varastointikenttä. Suunnitelmissa on hyödyntää Seutulan alueen rakentamisessa kierrätysmateriaaleja ja osoittaa aluetta kiertotalouden käyttöön. Kiertotalouden edistämiseksi tämä on erittäin kannatettavaa, mutta alueelle sijoitettava toiminta ei saa lisätä alueen asukkaiden ympäristöhäiriöitä.

Seutu- ja ympäristötiedon ilmanlaadun seurannan kehittäminen on edelleen kunnianhimoista ja sen tuloksia voidaan hyödyntää mm. kaupungin maankäytön suunnittelussa. Myös suunnitelmassa mainittu seudullisten maamassavirtojen hallinnan työkalu (SeutuMAISA) tukee merkittävien materiaalivirtojen parempaa hyödyntämistä.

HSY:llä on käynnissä älykkäiden järjestelmien ja paikkatiedon hyödyntämisen hankkeita. HSY:n ja jäsenkuntien yhteistyön kehittäminen ja investointi- sekä saneeraustarpeiden tietojen järjestelmällinen välittäminen osapuolten kesken lisää synergiaetuja ja vähentää asukkaiden kokemia katujen ja vesihuoltolinjojen rakennusaikaisia haittoja. Pitkän tähtäimen hankkeista olisi myös hyvä saada enemmän tietoa etukäteen, jolloin pitkäjänteinen yhteishankkeiden suunnittelu helpottuisi. Vantaalla on parhaillaan käynnissä maankäytön toimintamalli- ja tietojärjestelmähankkeet MATTI, jonka 2019 tapahtuvan käyttöönoton myötä Vantaa toimii entistä enemmän tietomalli- ja paikkatietopohjaisesti. Paikkatietojärjestelmien kehityksessä on ensisijaisen tärkeää varmistaa järjestelmien ja tietojen yhteensopivuus ja siirrettävyys mm. avointen rajapintojen kautta.

Vantaan vesihuollon kehittämissuunnitelmaluonnos tulee nähtäville syksyllä 2017. Kehittämissuunnitelmaluonnoksessa Kiilan alue on tunnistettu tärkeäksi kehittämiskohteeksi Vantaalla. Vantaa laatii parhaillaan Kiilaan vesihuollon esisuunnitelmaa. Kiilan alueen asukkaille tehdään vesihuollon liittymishalukkuuskysely talvella 2017–2018, jonka tulosten perusteella kaupunki päättää suunnittelun jatkamisesta ja rakentamisen ohjelmoinnista.

Vesihuoltoverkostojen saneerauksesta merkittävä osa verkostosaneerauksista tehdään yhteishankkeina jäsenkuntien katutöiden yhteydessä. Vantaalla vanhojen alueiden saneerausvarat ovat olleet vähäiset, mikä saattaa johtaa alueelliseen epätasa-arvoon HSY-alueen asukkaiden vesihuollon palvelutasossa. HSY:n ja kaupunkien välinen yhteistoiminta saneeraushankkeissa on erittäin suotavaa ja hyödyllistä, mutta tapauskohtaisesti HSY saa saneerata vesihuoltolinjoja ilman kadun saneeraustakin.

HSY:n kuntaosuudet ovat pysyneet aiempien vuosien tasolla ja Vantaa hyväksyy vuodelle 2018 esitetyn kuntaosuuden 0,896 miljoonaa euroa. Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala ilmoittaa, että ensi vuotta koskevassa rakentamishajelmaluonnoksessa on varauduttu toteuttamaan HSY:lle vesihuollon rakennushankkeita yhteensä noin 8,0 miljoonalla eurolla. Rakentamishajelmassa ei ole otettu huomioon HSY:n toimittamien vesihuollon putkimateriaalien kustannuksia, joita kaupunki ei laskuta HSY:ltä. Investoinnin lisäksi HSY:n tulisi ottaa putkimateriaalien hankinta huomioon omassa talousarviossaan. Lisäksi Vantaa on talousarviossaan varautunut myymään suunnittelu- ja rakennuttamispalveluja HSY:lle noin 1,22 miljoonalla eurolla.”

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:

- Lausuntopyyntö
- Ote HSY:n hallituksen pöytäkirjasta 16.6.2017
- Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2018–2020

Täytäntöönpano: kaupunkinkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

kaupungininsinööri Henry Westlin, puh. 09 839 22427, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

543/02.020.200.2000/2016

20.6.2017

Vantaan kaupunginhallitus
kirjaamo@vantaa.fi

**LAUSUNTOPYYNTÖ HSY:N ALUSTAVASTA TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMAEHDO-
TUKSESTA VUOSILLE 2018-2020**

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän hallitus pyytää kun-
nioittavasti lausuntoanne HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunni-
telmaehdotuksesta vuosille 2018-2020.

Lausunnot pyydetään antamaan 1.9.2017 mennessä. Pyydämme kui-
tenkin toimittamaan jäljennöksen kaupunginhallituksen konsernijaoston
päätyöstä viipymättä kokouksen jälkeen.

Lisätietoja antaa talousjohtaja Pekka Hänninen, puh. 09 1561 2209.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Hallitus

Raimo Inkinen
toimitusjohtaja

Pekka Hänninen
talousjohtaja

Liitteet:

Ote HSY:n hallituksen pöytäkirjasta 16.6.2017
Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2018-2020

Hallitus

§ 85

16.06.2017

HSY:N ALUSTAVA TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2018 - 2020

543/02.020.200.2000/2016

Hallitus § 85

Esittelijä
ValmistelijaToimitusjohtaja Raimo Inkinen
Talousjohtaja Pekka Hänninen, puh. (09) 1561 2209**Yleistä**

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvio. Samassa yhteydessä on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja se on laadittava siten, että edellytykset kuntayhtymän tehtävien hoitamiseksi turvataan.

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa tuottavuustavoitteena on ollut keskimääräinen =1,5 % vuotuinen tuottavuuden paraneminen.

Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien ja toiminnan muutokset sekä vesihuollon ja jätehuollon talousmallioletukset.

Yleisenä kustannustason muutoksena talousarviovuodelle 2018 on käytetty 0,8 %:ia, ellei tarkempaa ennustetta ole ollut käytettävissä. Inflaatiokerrointa tarkennetaan syksyllä lopullisen talousarvion valmistelussa. Suunnitelmavuodet on esitetty vuoden 2018 hintatasossa.

Vesihuollon ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n yhtymäkokouksen 18.11.2016 hyväksymiin investointiohjelmiin vuosille 2017 - 2026.

HSY:n perussopimuksen mukaan toiminta- ja taloussuunnitelmasta on pyydettävä jäsenkaupunkien lausunnot ennen sen hyväksymistä.

Tavoitteet

HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelman 2018 – 2020 tavoiteasetanta perustuu yhtymäkokouksen 14.11.2014 hyväksymään strategiaan 2020. Tavoitteita on terävöitetty vähentämällä niiden määrää aiemmista vuosista siten, että ne entistä paremmin fokusoivat toimintaa strategian toteutumisen kannalta keskeisimpiin asioihin. Kaikki tavoitteet ovat numeraalisia, mitattavia ja helposti raportoitavia. Tavoitteiden pohjana ovat strategiset päämäärät:

- Ympäristön tila on parantunut
- Toimintavarmuus on korkea ja verkostojen toiminta on optimoitu
- HSY:n palvelut vastaavat asiakasryhmien tarpeisiin ja asukaskokemus on parantunut
- HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa sekä materiaalivirtojen hyödyntämisessä

- Tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot kateetaan tulorahoituksella.

Toiminta

HSY:n verkostoon pumpatun veden määrän arvioidaan kasvavan vuosittain noin 0,4 % perustuen toiminta-alueen arvioituun 1,5 % vuosikasvuun ja toisaalta veden ominaiskulutuksen ennakoituun 1,1 % vuosittaiseen vähene-miseen. Vuonna 2018 tuotetun veden määrän arvioidaan olevan 92,5 miljoonaa m³ ja laskutettavan vedenmyynnin 73,5 miljoonaa m³. Viikinmäen ja Suomenojan jätevedenpuhdistamoilla käsiteltävän jäteveden määrän arvioidaan olevan yhteensä 138,5 miljoonaa m³.

Vuonna 2018 asiakaskiinteistöillä tehdään noin 8,1 miljoonaa jäteastiatyhjennystä ja kuljetetaan jätteitä yhteensä noin 320 000 tonnia. Jätteen energiakäyttöön Vantaan Energian jätevoimalaan toimitetaan jätteitä yhteensä 247 000 tonnia. Ämmässuon jätteenkäsittelykeskukseen vastaanotetaan jätteitä yhteensä noin 290 000 tonnia, josta biojätettä on 50 000 tonnia ja muita hyödynnettäviä jätteitä noin 149 000 tonnia. Vastaanotettavien maa-ainesten määräksi arvioidaan noin 84 000 tonnia.

Henkilöstö

Henkilöstön määrällinen tarve on arvioitu voimassa olevassa henkilöstösuunnitelmassa 2017 - 2019. Yksityiskohtaisella tasolla laaditun suunnitelman mukaisesti henkilöstömäärän lasku loivenee suunnitelmakauden aikana. Vuoden 2018 keskimääräinen henkilöstömäärä on yhteensä 771,0 pysyen vuoden 2017 tasolla. Henkilöstömäärien toteutumat ovat jääneet suunniteltua alemmalle tasolle.

Henkilöstösuunnitelma päivitetään suunnitelmakaudelle 2018 - 2020 ja muutokset huomioidaan lopullisessa taloussuunnitelmassa syksyllä sen laadinnan yhteydessä.

Käyttötalous

HSY:n toimintatuotot vuonna 2018 ovat 351,4 miljoonaa, 3,8 miljoonaa (-1,1 %) vähemmän vuoden 2017 ennusteeseen verrattuna. Myyntituottojen budjetoinnissa on otettu huomioon toimintavolyymien muutokset sekä vesitaksissa oletetun 0,8 % inflaatiokorotuksen lisäksi 0,7 % reaalikorotus. Jätehuollossa korotuksia ei ole vuonna 2018 oletettu tehtävän. Suunnitelmavuosille on jätehuollossa kuitenkin laskettu 2,0 % reaalikorotukset.

Jäsenkunnilta perittävät kuntaosuudet ovat noin 1 % HSY:n toimintatuloista. Kuntaosuuksilla katetaan ne seutu- ja ympäristötiedon sekä ilmastoinfon toiminta- ja pääomakulut, joita ei saada katettua palvelutuotannon myynnistä ja hankerahoituksista saaduilla tuloilla. Vuonna 2018 laskutettavat kuntaosuudet ovat 4,12 miljoonaa euroa (4,10 milj. vuonna 2017).

HSY:n toimintamenot vuonna 2018 ovat 175,1 miljoonaa euroa, 3,0 miljoonaa (-1,7 %) vähemmän vuoden 2017 ennusteeseen verrattuna. Toimintakulujen budjetoinnissa on huomioitu toiminnan muutokset ja merkittävimmät tiedossa olevat kustannusmuutokset, kuten kemikaalikustannusten normaalia nopeampi kohoaminen sekä eräät kertaluontoiset kustannuserät (mm. Suomenojan pilaantuneiden maiden käsittely sekä Tikkurilan vesitornin purku). Jätehuollossa toimintakuluihin vaikuttavat mm. jätteenkuljetuksen käsittelyosuuden läpilaskutuksen vaiheittainen lopettaminen sekä jäte-

voimalan läpilaskutuksen kirjaustavan muutos, joilla kuitenkin ei ole tulosvaikutusta.

Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena syntyvä toimintakate vuonna 2018 on 178,2 miljoonaa (50,7 %), kun se vuonna 2017 ennustetaan olevan 179,0 miljoonaa (50,4 %). Toimintakate paranee koko suunnitelmakauden ollen 183,0 miljoonaa (51,7 %) vuonna 2019.

Nettorahoituskulut vuonna 2018 ovat 69,4 miljoonaa, 1,8 miljoonaa vuoden 2017 ennustettua tasoa enemmän. Korkokuluista 63,0 miljoonaa euroa on jäsenkunnille perustamislainoista maksettavia korkoja. Näiden osuus vähennee suunnitelmakauden lopulla, kun perustamislainojen ensimmäiset lyhennykset alkavat vuonna 2019. Rahoitustuottoihin on budjetoitu 1,0 miljoonan euron osinkotuotot Uudenmaan Voima Oy:ltä.

Toimintakatteen ja rahoituserien jälkeen syntyvä vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Vuonna 2018 vuosikate on 108,8 miljoonaa, kun investoinnit ja lainojen lyhennykset ovat yhteensä 217,7 miljoonaa euroa. Vuosikate paranee koko suunnitelmakauden ajan, mutta siitä huolimatta erityisesti vesihuollon investointien rahoittamiseksi joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa koko suunnitelmakauden ajan yhteensä noin 367 miljoonaa euroa toteutuvasta investointitasosta riippuen. Jätehuollon toimialalla tulorahoitus kattaa toimialan investoinnit täysimääräisesti kaikkina suunnitelmavuosina.

Tilikauden tulos vuonna 2018 on vuosikatteesta vähennettävien pysyvien vastaavien (käyttöomaisuus) poistojen jälkeen +8,4 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Jätehuollon investointivarausten aiempaan purkamiseen liittyvien poistoerokirjausten ja vesihuollon tuloksesta maksettavien tuloverojen jälkeen tilikauden ylijäämä on +8,3 miljoonaa euroa.

Investoinnit

Vesihuollon ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n yhtymäkokouksen 18.11.2016 hyväksymiin investointiohjelmiin vuosille 2017 - 2026. Investointeja päivitetään tiedossa olevien muutoksien osalta syksyllä laadittavassa lopullisessa toiminta- ja taloussuunnitelmassa.

Vuonna 2018 investoinnit ovat yhteensä 198,7 miljoonaa euroa, josta 188,0 miljoonaa on vesihuollon ja 10,1 miljoonaa jätehuollon investointeja.

Toiminta-alueen laajentumisen ja kaavoituksen edellyttämistä investoinneista merkittävimpiä hankkeita ovat mm. Finnoo ja Perkkää Espoossa, Jätkäsaari, Kalasatama, Kruunuvuorenranta ja Pasila Helsingissä sekä Kehäradan asemaseudut Vantaalla. Haja-asutusalueiden osalta käynnistään vesihuollon rakentaminen mm. Pakankylässä Espoossa sekä Kiilan alueella Vantaalla.

Vedenhankinnan ja -puhdistuksen investoinneista merkittävin investointi on Pitkälän vedenpuhdistuslaitosten kapasiteetin nostaminen ja rakennustekninen saneeraus.

Vedenjakeluverkoston merkittävimmät investoinnit suunnitelmakaudella ovat Hiekkaharjun uuden vesitornin rakentaminen, uusi yhteys Vanhasta-kaupungista Ala-Tikkurilaan, uusi yhteys Mäkkylästä Kauniaisten vesitornille sekä Porkkalankadulta Ruoholahteen johtava varmistusyhteys. Merkittävimmät viemärointijärjestelmän investoinnit suunnitelmakaudella ovat Kiviston ja Koillis-Espoon runkoviemäri, sekä Jokivarsi - Mikkola runkoviemäri.

Verkostosaneerauksessa keskitytään runkoyhteyksien toiminnan varmistamiseen. Merkittävä osa verkostosaneerauksista tehdään yhteishankkeina kaupunkien katutöiden kanssa. Etelärannan vesihuoltoverkostat uusitaan ja alueen sekaviemäriverkon ylivuotojen hallintaa parannetaan. Vanhoja vesihuoltotunneleita kunnostetaan.

Jätevedenpuhdistuksen investoinneissa merkittävin on Blominmäen jätevedenpuhdistamohanke. Lisäksi Viikinmäen puhdistamon toiminnan kannalta kriittinen purkutunneliyhteys välillä Viikinmäki - Viikki kahdennetaan ja varaudutaan käynnistämään ravinteiden poistoa tehostavia investointeja suunnittelukauden lopulla.

Jätehuollon investoinneista keskeisimmät ovat jätteenkäsittelykeskuksen toiminnan varmistamiseen ja ympäristöhaittojen minimoimiseen liittyviä rakennustöitä. Suunnitelmakaudella tehdään mm. vuonna 1987 valmistuneen kaatopaikan vanhan tasausaltaan saneeraus, rakennetaan tulvapumppaamo, toteutetaan vuosittaiset kaatopaikkojen pintarakenteet, tehdään biojätteen käsittelylaitosten vuosittaiset ylläpitosaneeraukset, tehdään kompostituotteen käsittelyä varten kenttäinvestointeja ja tehostetaan jätteenkäsittelykeskuksen sekä prosessien energiatehokkuutta.

Suunnitelmakaudella varaudutaan Seutulan käytöstä poistetun kaatopaikka-alueen perustilan selvittämiseen ja kunnostamiseen viranomaisten ja jätehuollon uusien toimintamallien edellyttämällä tavalla. Seutulan alueen suunnitelmallinen kehittäminen kiertotalouden tarpeisiin sisältyy suunnitelmakauden vuosien 2018 - 2020 investointihankkeisiin. Vuoden 2017 aikana alueelle rakentuu HSY:n jätehuollon puujätteen käsittely- ja varastointikenttä. Suunnitelmissa on hyödyntää Seutulan alueen rakentamisessa kierrätysmateriaaleja ja osoittaa aluetta kiertotalouden käyttöön.

Aluepalveluissa varaudutaan mm. vuoden 1990 alussa valmistuneen Kivikon jätepalvelukeskuksen korjaus- ja täydennystöihin. Suunnitelmakauden lopussa on myös suunniteltu kehitettäväksi uuden tyyppistä palvelukonseptiä Sortti-asemien toimintaan.

Rahoitus

Perustamislainat HSY:n jäsenkunnilta ovat yhteensä 1,2 miljardia euroa, jonka lisäksi HSY:llä on ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta nostettua pitkäaikaista lainaa vuoden 2017 ennusteen mukaan noin 284 miljoonaa, mikäli vuoden 2017 tulorahoitus ja investoinnit toteutuvat vuosiennusteen mukaisesti.

Tulorahoitus ei riitä kattamaan kuntayhtymän investointitasoa ja lainojen lyhennyksiä, jonka vuoksi suunnitelmakauden kaikkina vuosina joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa yhteensä noin 367 miljoonaa euroa riippuen toteutuvasta investointitasosta. Lainoja lyhennetään suunnitelma-

kaudella yhteensä noin 125 miljoonalla. Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakauden lopulla on noin 525 miljoonaa euroa.

Lähivuosien erittäin suurista investoinneista johtuen HSY:n omavaraisuusaste heikkenee koko suunnitelmakauden ajan ollen vuoden 2020 lopussa 26,2 % kun viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 28,2 %. Suunnitelmakauden ylijäämäiset tulokset kasvattavat omaa pääomaa, mutta vieraan pääoman kasvu suunniteltujen investointien rahoittamiseksi tarvittavasta ulkopuolisesta lainarahoituksesta johtuen heikentää omavaraisuutta.

Ehdotus (RI):

Hallitus päättää pyytää Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupunkia antamaan 1.9.2017 mennessä lausuntonsa HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2018 – 2020.

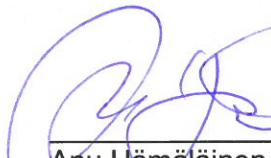
Päätös:

Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä HSY:n kirjaamossa 3.7.2017

Todistan tarkastamattoman pöytäkirjanotteen oikeaksi

Helsingissä 20.6.2017

Anu Hämäläinen
hallintosihteeri

OIKAISUVAATIMUSOHJE

Tähän päätökseen tyytymätön saa tehdä siitä oikaisuvaatimuksen Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymän hallitukselle.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen). Oikaisuvaatimuksen saa tehdä myös Helsingin, Espoon, Kauniaisten tai Vantaan kaupunki (HSY:n jäsenkaupunki) sekä kuntalain (365/1995) 4 §:n mukaisesti näiden kaupunkien jäsenenä oleva henkilö, yhteisö, laitos tai säätiö (jäsen).

Oikaisuvaatimukselle varattu määräaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä neljäntoista (14) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää mukaan lukematta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Myöhästynyttä oikaisuvaatimusta ei oteta tutkittavaksi.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon saantitodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on lähetetty asianosaiselle tiedoksi saantitodistuksin, taikka tiedoksiantotodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi henkilökohtaisesti taikka, ellei muuta näytetä, seitsemän (7) päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä.

HSY:n jäsenkaupungin tai tämän jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on asetettu yleisesti nähtäville HSY:n kirjaamossa.

Oikaisuvaatimuksen muoto

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Siitä on käytävä ilmi, mihin päätökseen se on kohdistettu sekä oikaisuvaatimuksen tekijän vaatimus perusteluineen. Oikaisuvaatimus on sen tekijän tai tämän valtuuttaman asiamiehen allekirjoitettava. Jos ai-noastaan asiamies on allekirjoittanut oikaisuvaatimuksen, on siinä mainittava asiamiehen ammatti, asuinkunta ja posti-osoite.

Jos oikaisuvaatimuksen tekijälle on annettu päätös tiedoksi saantitodistuksin tai henkilökohtaisesti, on oikaisuvaatimukseen liitettävä todistus tiedoksisaantipäivästä.

Valituskielto

Päätökseen, josta voidaan tehdä oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla kuntalain (365/1995) nojalla.

Oikaisuvaatimuksen osoittaminen ja toimittaminen

Oikaisuvaatimus on osoitettava HSY:n hallitukselle ja toimitettava virka-aikana henkilökohtaisesti tai lähetin välityksellä HSY:n kirjaamoon, osoite: Opastinsilta 8 D-E, 1 krs, 00520 Helsinki.

Lähettäjän omalla vastuulla voi oikaisuvaatimuksen myös lähettää postitse osoitteella: HSY, kirjaamo, PL 100, 00066 HSY. Asiakirjat on jätettävä postiin niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen oikaisuvaatimuksen tekemiselle varatun määräajan päättymistä.

VALITUSOSOITUS HANKINTAOIKAISUUN ANNETTUUN PÄÄTÖKSEEN

Valitus on tehtävä neljäntoista (14) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi käyttäen ehdokkaan tai tarjoajan hankintayksikölle ilmoittamaa sähköistä yhteystietoa, katso-taan vastaanottajan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi tavallisena kirjeenä, ehdokkaan tai tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän-tenä päivänä niiden lähettämisestä, jollei ehdokas tai tarjoaja näytä tiedoksiannon tapahtuneen myöhemmin.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden aukioloajan päättymistä.

Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Hakijan on ennen hakemuksen toimittamista ilmoitettava kirjallisesti HSY:lle, osoite HSY, Opastinsilta 6 A, 00520 Helsinki,

aikeistaan panna asia vireille. Ilmoitus on toimitettava viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeudelle.

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on ilmoitettava päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Valituksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Markkinaoikeuden asiointiosoite on: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki. Omalla vastuulla asiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä siten, että ne ovat perillä ennen vireillepanoajan päättymistä. Muut yhteystiedot ovat sähköpostiosoite: markkinaoikeus@oikeus.fi, faksinumero: 029 564 3314, puhelinnumero: 029 564 3300.

Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2018 - 2020

HSY:n hallitus 16.6.2017

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Opastinsilta 6 A
00520 Helsinki
puhelin 09 156 11
faksi 09 1561 2011
www.hsy.fi

Lisätietoja

Pekka Hänninen, puhelin (09) 1561 2209
pekka.hanninen@hsy.fi

Copyright

Kartat, graafit, ja muut kuvat: HSY
Kansikuva: HSY

Sisällys

1	Johdanto	2
2	Strategiset hankkeet ja tavoitteet	3
3	Talous	5
3.1	Tuloslaskelma	5
3.2	Investoinnit	9
3.3	Rahoitus	9
4	Henkilöstö	11
4.1	Tavoitteet.....	11
4.2	Henkilöstömäärän kehittyminen	12
5	Toimialakohtaiset erittelyt	13
5.1	Vesihuolto.....	13
5.1.1	Tavoitteet	13
5.1.2	Toiminta	14
5.1.3	Talous	17
5.2	Jätehuolto.....	22
5.2.1	Tavoitteet	22
5.2.2	Toiminta	23
5.2.3	Talous	26
5.3	Seutu- ja ympäristötieto	31
5.3.1	Toiminta	31
5.3.2	Talous	32
5.4	Hallinto ja keskitetyt palvelut	33
5.4.1	Tavoitteet	33
5.4.2	Talous	34

Liite 1: Strategian indikaattorit

Liite 2: Ympäristöohjelma

1 Johdanto

Yleistä

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvio. Samassa yhteydessä on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja se on laadittava siten, että edellytykset kuntayhtymän tehtävien hoitamiseksi turvataan.

Laadinnan lähtökohdat

HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelman 2018 - 2020 tavoiteasetanta perustuu yhtymäkokouksen 14.11.2014 hyväksymään strategiaan 2020. Tavoitteet ja mittarit ovat samat kuin talousarviossa 2017, ainoastaan tavoitearvot vuodelle 2018 on päivitetty. Tavoitteiden pohjana ovat strategiset päämäärät:

- Ympäristön tila on parantunut
- Toimintavarmuus on korkea ja verkostojen toiminta on optimoitu
- HSY:n palvelut vastaavat asiakasryhmien tarpeisiin ja asukaskokemus on parantunut
- HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa sekä materiaalivirtojen hyödyntämisessä
- Tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot katetaan tulorahoituksella.

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa tuottavuustavoitteena on ollut keskimääräinen $\geq 1,5$ % vuotuinen tuottavuuden paraneminen.

Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien ja toiminnan muutokset sekä vesihuollon ja jätehuollon talousmallioletukset.

Yleisenä kustannustason muutoksena talousarviovuodelle 2018 on käytetty 0,8 %:ia, ellei tarkempaa ennustetta ole ollut käytettävissä. Inflaatiokerrointa tarkennetaan syksyllä lopullisen talousarvion valmistelussa. Suunnitelmavuodet on esitetty vuoden 2018 hintatasossa.

Vesihuollon ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n yhtymäkokouksen 18.11.2016 hyväksymiin investointiohjelmiin vuosille 2017 - 2026.

Jäsenkuntien lausunnot

HSY:n perussopimuksen mukaan toiminta- ja taloussuunnitelmasta on pyydettävä jäsenkaupunkien lausunnot ennen sen hyväksymistä. **Lausunnot HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2018 - 2020 pyydetään 1.9.2017 mennessä.**

2 Strategiset hankkeet ja tavoitteet

Toiminta- ja taloussuunnitelman 2018 - 2020 tavoiteasetanta ja budjetointi perustuvat HSY:n yhtymäkokouksen 14.11.2014 hyväksymään strategiaan 2020.

HSY:n strategia 2020

Visio 2020	Strategiset päämäärät (vaikutukset)	Mahdollistajat
Vastuulliset, tehokkaat ja kehittyvät vesihuolto-, jätehuolto- ja seututietopalvelut kasvavan väestön tarpeisiin, asukkaiden ja ympäristön parhaaksi.	1. Ympäristön tila on parantunut 2. Toimintavarmuus on korkea ja verkostojen toiminta on optimoitu 3. HSY:n palvelut vastaavat asiakasryhmien tarpeisiin ja asukaskokemus on parantunut 4. HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa sekä materiaalivirtojen hyödyntämisessä 5. Tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot katetaan tulorahoituksella	6. Houkutteleva työnantaja, jolla on hyviä suorituksia tavoitteleva muutoksiin kykenevä ja hyvinvoiva henkilöstö 7. Tuloksiin ja vaikutuksiin tähtäävä toimintakulttuuri 8. HSY:n yhteisökuva on hyvä 9. HSY on innovatiivinen edelläkävijä sekä aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani
Toiminta-ajatus		
Puhtaasti parempaa palvelua – vastaamme pääkaupunkiseudun vesi- ja jätehuollosta sekä seutu- ja ilmastotiedosta		
Arvot		
Avoimesti – Oikeudenmukaisesti – Palveluhenkisesti – Vastuullisesti		

Strategiset hankkeet

Strateginen hanke	Hankkeen kuvaus
Seudullinen vedentuotannon ja jakelun varmistaminen ja tehostaminen	Seudullisen vedentuotannon ja -jakelun varmistamiseksi ja tehostamiseksi toteutettavia hankkeita.
Blominmäen jätevedenpuhdistamo	Kuormituksen kasvuun ja tiukentuviin lupavaatimuksiin vastaava uusi kalliopuhdistamo, joka korvaa Suomenojan jätevedenpuhdistamon.
Jätteenkäsittelytoiminnan muuttaminen	Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksesta muodostuu monipuolisia jäte- ja muiden materiaalivirtojen käsittelyyn ja jalostamiseen keskittyvä energiatehokas Ekoteollisuuskeskus joka mahdollistaa alueen tehokkaan käytön ja tarjoaa alustan yritys yhteistyölle (Teolliset symbioosit) samalla, kun alue edelleen tuottaa kunnan vastuulle säädetty jätteenkäsittely- ja loppusijoituspalvelut.
Ämmässuon biojätteenkäsittelyn lopputuotteiden materiaali- ja energiatehokkuuden optimointi	Selvitetään ja käytöön otetaan kokonaistaloudellisin ratkaisu alueen käsittelyprosesseissa syntyville biomassalle, joka optimoi ravinteiden talteenoton ja kierrätyksen, korkealaatuisten multatuotteiden valmistuksen.
Kohti kestävä kaupunkiseutua älykkäillä ja puhtailla ratkaisuilla (HSY SC)	Ohjelma, joka edistää HSY:n strategiaa tukevien kumppanuushankkeiden valmistelua ja käynnistämistä. Hankkeissa hyödynnetään innovatiivisia julkisia hankintoja ja innovaatiokumppanuuksia sekä tiedolla johtamisen mahdollisuuksia. Kehittämisen painopisteitä ovat kiertotalous, hulevesien hallinta sekä älykkäät ja puhtaat ratkaisut.

Tavoitteet vuodelle 2018 (suluissa esitetty TA2017 tavoitearvo)

Strateginen päämäärä	TTS 2018 - 2020 tavoite	TA 2018 mittari	TA 2018 tavoitearvo
1. Ympäristön tila on parantunut	Jätevedenpuhdistuksen fosforikuorma on enintään 38 tonnia/vuosi ja typpikuorma enintään 1200 tonnia/vuosi	Fosforikuorma tonnia/vuosi	38 (38)
		Typpikuorma tonnia/vuosi	1 200 (1 200)
	HSY:n oman toiminnan kasvihuonekaasupäästöt vähenevät	Päästöt tonnia co2-ekv/vuosi	174 000 (182 000)
	Verkoston pumpattu vesimäärä pienenee	Vesimäärä l/asukas/vrk	220 (213)
	Kotitalouksien jätteen kierrätysaste nousee	Kierrätysaste-%	50 % (50 %)
2. Toimintavarmuus on korkea ja verkostojen toiminta on optimoitu	Vedenjakelun keskeytysten aika lyhenee	Keskeytysaika, 3 vuoden liukuva keskiarvo min/asukas/vuosi	10 (13)
3. HSY:n palvelut vastaavat asiakasryhmien tarpeisiin ja asukaskokemus on parantunut	Sähköisten asiointipalvelujen käyttö lisääntyy	% vesimittarilukemista sähköisesti	42 % (40 %)
		% jätepalvelutilauksista sähköisesti	55 % (47 %)
	Asukkaiden arvio HSY:n kokonaisuunnistumisesta paranee	Asukkaiden kyselyssä antama arvosana	3,88 (3,87)
4. HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa sekä materiaalivirtojen hyödyntämisessä	Omassa toiminnassa kulutettu energiamäärä pienenee	Kulutettu energiamäärä GWh	189 (191)
	HSY:n tuottaman uusiutuvan energian määrä suhteessa käytetyn energian määrään kasvaa	Uusiutuvan energian määrän suhde käytetyn energian määrään %	100 (100)
5. Tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot katetaan tulorahoituksella	Vesihuollon tuottavuus paranee	Toimintakulut/asukas/vuosi	80,0 (80)
	Jätehuollon tuottavuus paranee	Jätehuollon toimintamenot ilman läpilaskutuseriä/jätemäärät	164 (164)
	Tukitoimintojen tuottavuus paranee	Hallinnon ja keskitetysti tuotettujen palveluiden osuus HSY:n henkilövahvuudesta	≤ 25,7 % (≤ 24,5 %)
		Hallinnon ja keskitetysti tuotettujen palveluiden osuus HSY:n toimintamenoista	≤ 14 % (≤ 12 %)
	Vesihuollon investointien tulorahoitusosuus kehittyy pitkällä aikavälillä positiivisesti. TTS kaudella Blominmäen jätevedenpuhdistamo-investointi kuitenkin laskee tulorahoitusosuutta.	Investointien tulorahoitus %	Keskimäärin noin 60% (keskim. noin 60 %)
6. Houkutteleva työnantaja, jolla on hyviä suorituksia tavoitteleva muutoksiin kykenevä ja hyvinvoiva henkilöstö	Henkilöstön kokemus työhyvinvoinnista paranee	Henkilöstökyselyn indeksi	*) (3,95/67)
	Henkilöstön kokemus osaamisen kehittämisestä paranee	Henkilöstökyselyn indeksi	*) (3,9)
7. Tuloksiin ja vaikutuksiin tähtäävä toimintakulttuuri	Henkilöstön kokemus johtamis- ja toimintakulttuurin kannustavuudesta paranee	Henkilöstökyselyn indeksi	*) (3,9)
8. HSY:n yhteisökuva on hyvä	Myönteinen mielikuva HSY:stä ja luottamus HSY:n toimintaan lisääntyvät	Asukkaiden kyselyssä antama arvosana: "Kuinka todennäköisesti kertoisi jotain myönteistä HSY:hyn liittyen"	3,8 (3,75)
		Asukkaiden kyselyssä antama arvosana: "HSY:n toiminnan luotettavuus"	3,95 (3,9)
9. HSY on innovatiivinen edelläkävijä sekä aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani	T&K&I-hankkeiden osuus liikevaihdosta kasvaa	T&K&I-hankkeiden osuus liikevaihdosta, %	0,6 (0,7)

*) Vuodelle 2018 ei tavoitearvoa: Henkilöstökysely toteutetaan joka toinen vuosi, seuraavan kerran v. 2019.

3 Talous

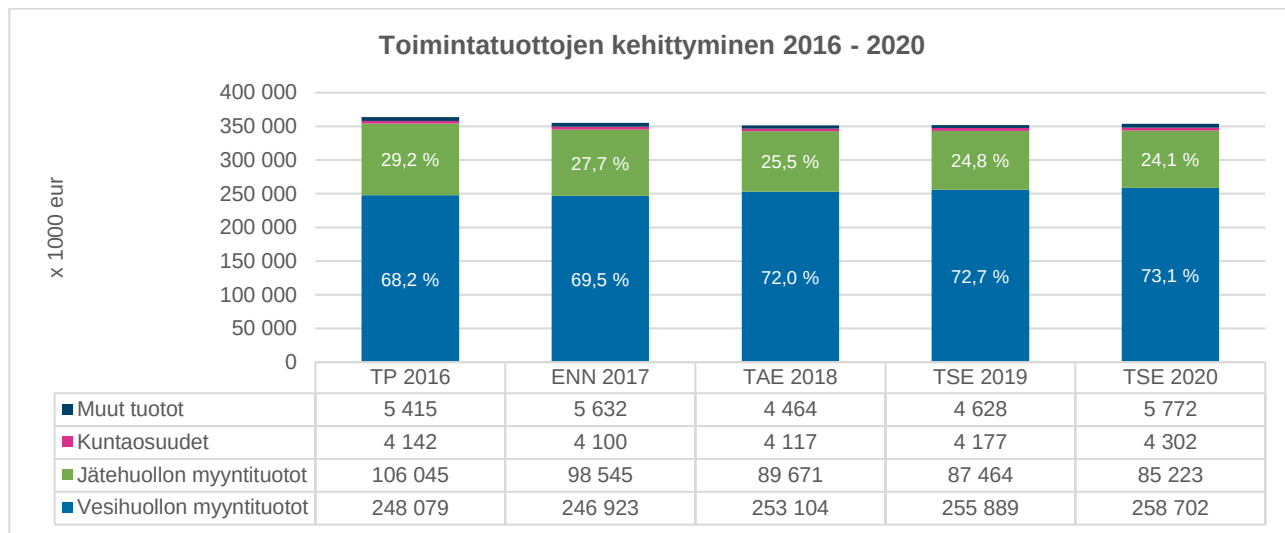
3.1 Tuloslaskelma

x 1000 eur	TP 2016	ENN 2017	TAE 2018	TSE 2019	TSE 2020	Muutos-% 2018/2017
TOIMINTATULOT	363 681	355 201	351 356	352 158	353 999	-1,1 %
Myyntituotot	354 427	346 024	342 296	343 069	344 461	-1,1 %
Kuntaosuudet	4 142	4 100	4 117	4 177	4 302	0,4 %
Muut tuotot	5 112	5 076	4 943	4 912	5 236	-2,6 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 889	1 920	1 920	1 920	1 920	0,0 %
TOIMINTAMENOT	-177 784	-178 073	-175 101	-173 177	-172 960	-1,7 %
Henkilöstömenot	-43 879	-42 860	-43 116	-42 825	-43 085	0,6 %
Palvelujen ostot	-96 722	-95 971	-89 762	-87 797	-87 148	-6,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 582	-27 135	-28 512	-28 804	-28 926	5,1 %
Muut toimintakulut	-11 601	-12 107	-13 711	-13 751	-13 801	13,2 %
TOIMINTAKATE	187 786	179 047	178 175	180 901	182 959	-0,5 %
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	-66 469	-67 627	-69 425	-70 926	-72 997	2,7 %
VUOSIKATE	121 317	111 421	108 751	109 975	109 963	-2,4 %
POISTOT	-94 897	-97 690	-100 395	-102 838	-104 726	2,8 %
SATUNNAISET ERÄT	60 074	0	0	0	0	-
TILIKAUDEN TULOS	86 493	13 730	8 356	7 137	5 237	-39,1 %
VARAUSTEN MUUTOKSET	614	592	592	592	592	0,0 %
TULOVEROT	-1 326	-912	-656	-533	-400	-28,1 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	85 782	13 410	8 292	7 196	5 429	-38,2 %
Tuloslaskelman tunnuslukuja						
Toimintatuotot, prosenttia toimintakuluista	206,8 %	201,6 %	202,9 %	205,6 %	207,0 %	
Vuosikate, prosenttia keskimääräisistä poistonalaisista investoinneista *)	67,5 %	62,0 %	60,5 %	61,2 %	61,1 %	

*) Tunnusluku kuvaa kuntayhtymän tulo- ja menojen riittävyyttä investointien rahoittamiseksi. Kun tunnusluku on 100 % tai enemmän, tulo- ja menojen voidaan katsoa olevan riittävä. Jos vuosikate on keskimääräistä investointitasoa pienempi (tunnusluku < 100 %), kuntayhtymä joutuu rahoittamaan osan investoinneista ulkopuolisella lainarahoituksella.

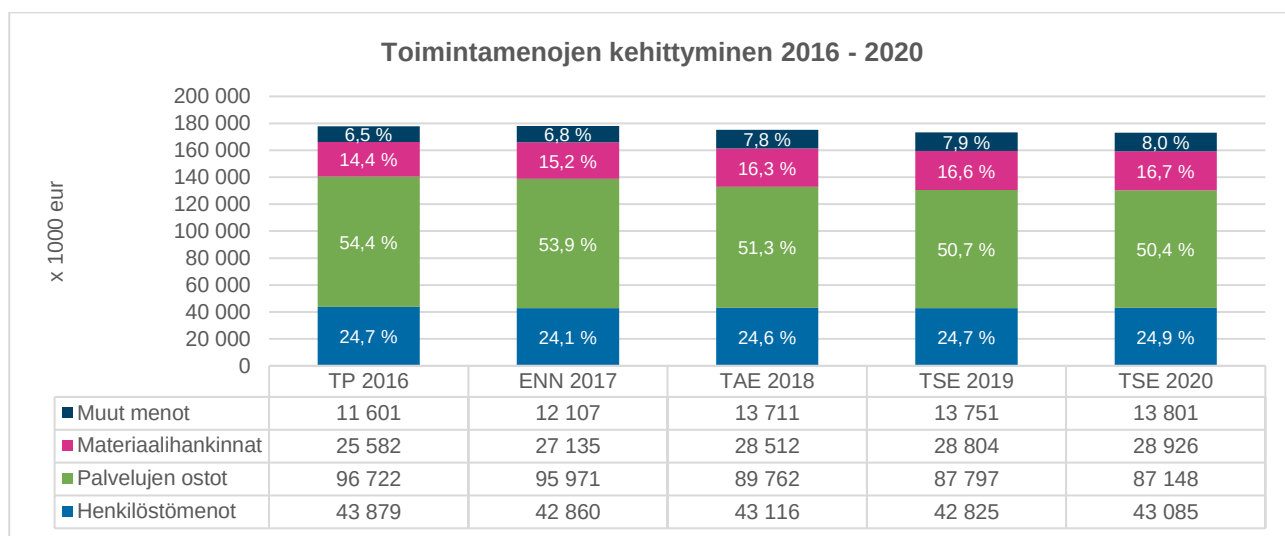
Toimintatuotot

HSY:n toimintatuotot vuonna 2018 ovat 351,4 miljoonaa, 3,8 miljoonaa (-1,1 %) vähemmän vuoden 2017 ennusteeseen verrattuna. Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien ja toiminnan muutokset sekä vesihuollon ja jätehuollon talousmallioletukset.

Toimintamenot

HSY:n toimintamenot vuonna 2018 ovat 175,1 miljoonaa euroa, 3,0 miljoonaa (-1,1 %) vähemmän vuoden 2017 ennusteeseen verrattuna. Toimintakulujen budjetoinnissa on huomioitu toiminnan muutokset ja merkittävimmät tiedossa olevat kustannusmuutokset, kuten kemikaalikustannusten normaalia nopeampi kohoaminen sekä eräät kertaluontoiset kustannuserät (mm. Suomenojan pilaantuneiden maiden käsittely sekä Tikkurilan vesitornin purku). Jätehuollossa toimintakuluihin vaikuttavat mm. jätteenkuljetuksen käsittelyosuuden läpilaskutuksen vaiheittainen lopettaminen sekä jätevoimalan läpilaskutuksen kirjaustavan muutos, joilla kuitenkin ei ole tulosvaikutusta.

Toimintakuluista noin 41 % on toimintavolyymeista riippuvia menoja, kuten jätteen kuljetuspalvelujen ostoja, veden- ja jäteveden puhdistukseen liittyviä energia- ja kemikaalikuluja yms. maksuja. Välillisten menojen

osuus on noin 22 %. Tällaisia ovat erilaiset asiantuntija- ja muut ei-tuotannolliset palvelut, joiden määrään voidaan vaikuttaa talousarviovuoden aikana. Kiinteiden kulujen osuus on noin 36 %. Näitä ovat mm. kiinteistöjen vastikkeet ja vuokrat sekä pitkiin sopimuksiin sidot menot, kuten tietojärjestelmien ylläpito yms.

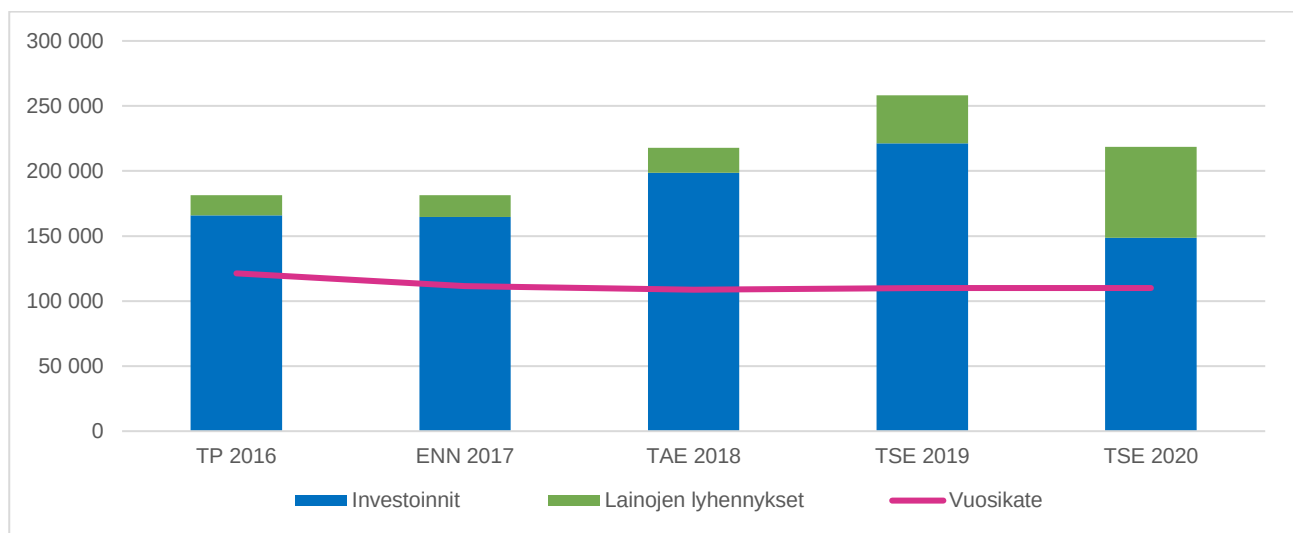
Tuloksen muodostuminen

Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena syntyvä toimintakate vuonna 2018 on 178,2 miljoonaa (50,7 %), kun se vuonna 2017 ennustetaan olevan 179,0 miljoonaa (50,4 %). Toimintakate paranee koko suunnitelmakauden ollen 183,0 miljoonaa (51,7 %) vuonna 2019.

Nettorahoituskulut vuonna 2018 ovat 69,4 miljoonaa, 1,8 miljoonaa vuoden 2017 ennustettua tasoa enemmän. Korkokuluista 63,0 miljoonaa euroa on jäsenkunnille perustamislainoista maksettavia korkoja. Näiden osuus vähenee suunnitelmakauden lopulla, kun perustamislainojen ensimmäiset lyhennykset alkavat vuonna 2019. Rahoitustuottoihin on budjetoitu 1,0 miljoonan euron osinkotuotot Uudenmaan Voima Oy:ltä.

Toimintakатteen ja rahoituserien jälkeen syntyvä vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Vuonna 2018 vuosikate on 108,8 miljoonaa, kun investoinnit ja lainojen lyhennykset ovat yhteensä 217,7 miljoonaa euroa. Vuosikate paranee koko suunnitelmakauden ajan, mutta siitä huolimatta erityisesti vesihuollon investointien rahoittamiseksi joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa koko suunnitelmakauden ajan yhteensä noin 367 miljoonaa euroa toteutuvasta investointitasosta riippuen. Jätehuollon toimialalla tulorahoitus kattaa toimialan investoinnit täysimääräisesti kaikkina suunnitelmavuosina.

Tulorahoituksen (vuosikate) riittävyys pääomamenojen maksamiseen

Tilikauden tulos vuonna 2018 on vuosikatteesta vähennettävien pysyvien vastaavien (käyttöomaisuus) poistojen jälkeen +8,4 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Jätehuollon investointivarausten aiempaan purkamiseen liittyvien poistoerokirjausten ja vesihuollon tuloksesta maksettavien tuloverojen jälkeen tilikauden ylijäämä on +8,3 miljoonaa euroa.

Jäsenkuntien maksuosuudet

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti HSY perii jäsenkunniltaan maksuosuudet muista kuin vesihuollon tai jätehuollon tehtävistä. Maksuosuudet jaetaan jäsenkuntien asukasluvun suhteessa siten, ettei yhden kunnan maksuosuus voi olla yli 50 % ja se on vähintään 1 %. Kuntaosuuksien jakautuminen kunnittain on esitetty alla olevassa taulukossa (jako asukasmäärien 31.12.2016 mukaisesti).

x 1 000 euroa						Muutos-% 2018/2017
	TP 2016	ENN 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	
Kuntaosuudet						
- Seutu- ja ympäristötiedon toimintaan	3 990	3 956	3 939	3 924	3 924	-0,4 %
- Ilmastoinfon toimintaan	408	408	408	408	408	0,0 %
Kuntaosuudet yhteensä	4 398	4 364	4 347	4 332	4 332	-0,4 %
- Aikaisempien vuosien ylijäämän hyvitys	-256	-264	-230	-155	-30	
Laskutettavat kuntaosuudet	4 142	4 100	4 117	4 177	4 302	0,4 %
Kuntaosuudet jäsenkunnittain	Osuus-%	ENN 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	
Helsinki	50,0 %	2 050	2 059	2 089	2 151	
Espoo	27,2 %	1 117	1 122	1 138	1 172	
Kauniainen	1,0 %	41	41	42	43	
Vantaa	21,8 %	892	896	909	936	
Yhteensä	100,0 %	4 100	4 117	4 177	4 302	

Kuntaosuuksilla katetaan se osuus seutu- ja ympäristötiedon tehtävien hoidosta aiheutuvista kustannuksista, jota ei voida kattaa tulosalueen muilla myyntituotoilla tai ulkopuolisella hankerahoituksella. Viestintä- ja neuvontayksikköön kuuluvan ilmastoinfon toiminnasta yhteistyötahoilta laskutettavien osuuksien jälkeen loput toiminta kuluista katetaan HSY:n ja jäsenkuntien välisen sopimuksen mukaisesti kuntaosuuksilla.

Seutu- ja ympäristötiedon tulosalueen aiempien vuosien ylijäämäisistä tuloksista kertynyt kumulatiivinen ylijäämä hyvitetään laatimalla tulosalueen budjetti alijäämäiseksi siten, ettei kuntaosuuksia laskuteta täysimääräisinä. Vuoden 2017 tulosenrusteen mukainen kumulatiivinen ylijäämä 0,4 miljoonaa on kohdistettu täysimääräisesti suunnitelmakaudelle etupainotteisesti kuntaosuuksia vähentäväksi.

Perustamislainoista jäsenkunnille maksettavat korot

Jäsenkuntalainojen korko on vuodesta 2013 alkaen sidottu Suomen valtion 10 vuoden sarjaobligation tuottoon lisättynä 2,0 prosenttiyksikön lainamarginaalilla. Korko on kuitenkin aina vähintään 5,30 %. Taloussuunnitelmaa laadittaessa 10 vuoden sarjaobligatioiden tuotto on viimeisten vuosien ajan pysynyt alle 2 %:n, eikä merkittävää nousua ole ennakoitavissa, jonka vuoksi perustamislainojen korot on laskettu vähimmäiskorolla. Vuonna 2019 aloitetaan ensimmäiset lainanlyhennykset (Laina A).

x 1 000 euroa	TAE 2018		TSE 2019		TSE 2020	
	Pääoma 31.12.	Korot	Pääoma 31.12.	Korot	Pääoma 31.12.	Korot
Helsinki	686 744	36 397	678 624	36 290	670 504	35 859
Espoo	262 089	13 891	258 967	13 849	255 845	13 684
Kauniainen	4 386	232	4 344	232	4 302	230
Vantaa	234 783	12 444	232 067	12 408	229 351	12 264
Yhteensä	1 188 002	62 964	1 174 002	62 779	1 160 002	62 037

3.2 Investoinnit

x 1 000 euroa	TP 2016	ENN 2017	TAE 2018	TSE 2019	TSE 2020	Muutos-% 2018/2017
Vesihuollon investoinnit	153 954	146 973	187 995	210 795	139 150	27,9 %
Jätehuollon investoinnit	10 552	12 399	10 070	10 031	9 014	-18,8 %
Seutu- ja ympäristötiedon investoinnit	166	210	210	210	210	0,0 %
Tukipalvelujen investoinnit	460	2 737	100	100	100	-96,3 %
Asiakaspalvelun investoinnit	179	200	20	20	20	-90,0 %
Ohjauksen ja kehittämisen investoinnit	595	2 114	350	100	100	-83,4 %
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	165 950	164 633	198 745	221 256	148 594	20,7 %

Vesihuollon ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n yhtymäkokouksen 18.11.2016 hyväksymiin investointiohjelmiin vuosille 2017 - 2026. Investointeja päivitetään tiedossa olevien muutoksien osalta syksyllä laadittavassa lopullisessa toiminta- ja taloussuunnitelmassa.

3.3 Rahoitus

x 1 000 euroa	TP 2016	ENN 2017	TAE 2018	TSE 2019	TSE 2020
Tulorahoitus					
Vuosikate	121 317	111 421	108 751	109 975	109 963
Satunnaiset erät	60 074	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-641	-832	-576	-453	-320
Investoinnit					
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-166 801	-165 303	-199 595	-222 006	-149 344
Rahoitusosuudet investointimenoihin	851	670	850	750	750
Investointien korjauserät	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	14 800	-54 044	-90 570	-111 734	-38 951
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 000	68 306	109 597	148 600	108 868
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-15 419	-16 874	-19 027	-36 866	-69 916
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-28 000	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-5 822	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	-19 241	51 432	90 570	111 734	38 952
Rahavarojen muutos	-4 440	-2 612	-1	0	0
Rahavarat 31.12.	2 612	0	0	0	0
Rahavarat 1.1.	7 052	2 612	0	0	0
Rahoituslaskelman tunnuslukuja					
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, eur	-89 786	-130 235	-182 241	-276 017	-280 498
Investointien tulorahoitus %	73,1 %	67,7 %	54,7 %	49,7 %	74,0 %
Lainanhoitokate	2,19	2,11	2,00	1,67	1,28
Kassan riittävyys (pv)	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0

Perustamislainat HSY:n jäsenkunnilta ovat yhteensä 1,2 miljardia euroa, jonka lisäksi HSY:llä on ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta nostettua pitkäaikaista lainaa vuoden 2017 ennusteen mukaan noin 284 miljoonaa, mikäli vuoden 2017 tulorahoitus ja investoinnit toteutuvat vuosiennusteen mukaisesti.

Tulorahoitus ei riitä kattamaan kuntayhtymän investointitasoa ja lainojen lyhennyksiä, jonka vuoksi suunnitelmakauden kaikkina vuosina joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa yhteensä noin 367 miljoonaa euroa riippuen toteutuvasta investointitasosta. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella yhteensä noin 125 miljoonalla. Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakauden lopulla on noin 525 miljoonaa euroa.

Taseen keskeisiä eriä

x 1 000 euroa	TP 2016	ENN 2017	TAE 2018	TSE 2019	TSE 2020
Pysyvät vastaavat (käyttöomaisuus)	2 174 387	2 241 329	2 339 679	2 458 097	2 501 965
Oma pääoma	619 071	632 482	640 773	647 970	653 398
Pitkäaikainen vieras pääoma (korollinen)	1 420 423	1 471 855	1 562 425	1 660 158	1 685 110
- lainat jäsenkunnilta	1 188 002	1 188 002	1 188 002	1 174 002	1 160 002
- lainat ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta	232 421	283 853	374 423	486 156	525 108
Omavaraisuusaste (%)	28,2 %	28,0 %	27,2 %	26,3 %	26,2 %

Lähipuosien erittäin suurista investoinneista johtuen HSY:n omavaraisuusaste heikkenee koko suunnitelmakauden ajan ollen vuoden 2020 lopussa 26,2 % kun viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 28,2 %. Suunnitelmakauden ylijäämäiset tulokset kasvattavat omaa pääomaa, mutta vieraan pääoman kasvu suunniteltujen investointien rahoittamiseksi tarvittavasta ulkopuolisesta lainarahoituksesta johtuen heikentää omavaraisuutta.

4 Henkilöstö

4.1 Tavoitteet

Vuodelle 2018 ei tavoitearvoa: Henkilöstökysely toteutetaan joka toinen vuosi, seuraavan kerran v. 2019.

Strateginen päämäärä	TTS 2018 - 2020 tavoite	TA 2018 mittari	TA 2018 tavoitearvo
6. Houkutteleva työnantaja, jolla on hyviä suorituksia tavoitteleva muutoksiin kykenevä ja hyvinvoiva henkilöstö	Henkilöstön kokemus työhyvinvoinnista paranee	Henkilöstökyselyn indeksi	

Toimenpiteet 2018

- Päivitetyn työhyvinvointiohjelman jalkautus
- Henkilöstökyselyn 2017 tulosten perusteella tehtyjen kehittämissuunnitelmien toteutus
- Päähdeohjelma ja VATU -prosessin valmennus esimiehille

Strateginen päämäärä	TTS 2018 - 2020 tavoite	TA 2018 mittari	TA 2018 tavoitearvo
6. Houkutteleva työnantaja, jolla on hyviä suorituksia tavoitteleva muutoksiin kykenevä ja hyvinvoiva henkilöstö	Henkilöstön kokemus osaamisen kehittämisestä paranee	Henkilöstökyselyn indeksi	

Toimenpiteet 2018

- Osaamiskartoituksia jatketaan työntekijäryhmittäin. Kartoituksen tuloksia käytetään hyödyksi koulutuksien suunnittelussa, perehdyttämisessä ja tehtäväkierroissa. Kartoitukset ovat myös osana vuosittain käytävää kehityskeskustelua.

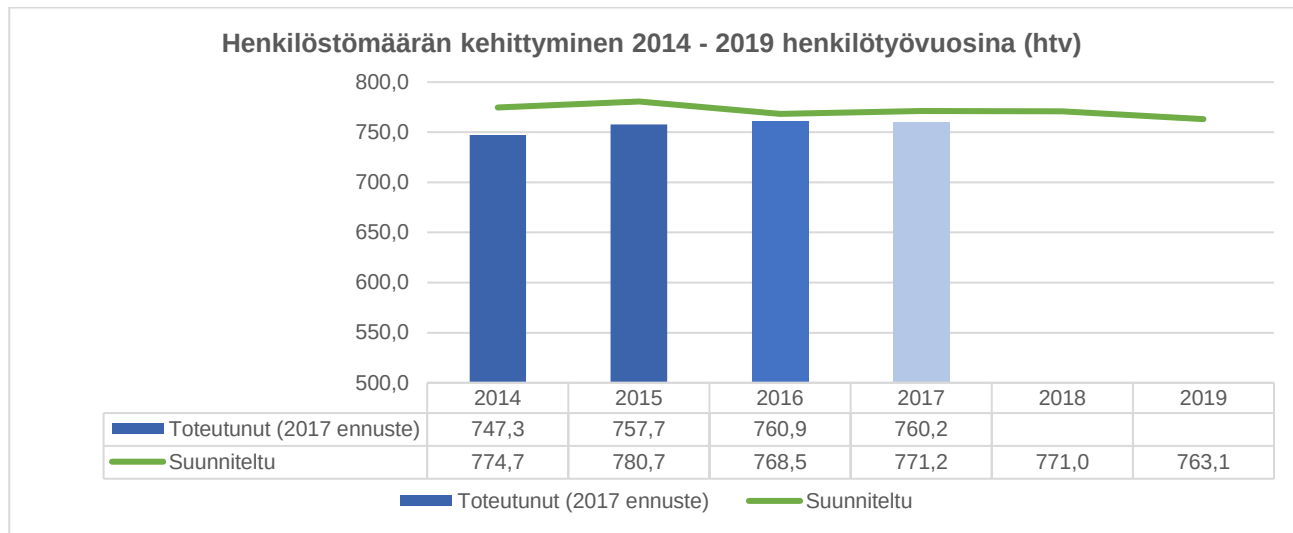
Strateginen päämäärä	TTS 2018 - 2020 tavoite	TA 2018 mittari	TA 2018 tavoitearvo
7. Tuloksiin ja vaikutuksiin tähtäävä toimintakulttuuri	Henkilöstön kokemus johtamis- ja toimintakulttuurin kannustavuudesta paranee	Henkilöstökyselyn indeksi	

Toimenpiteet 2018

- Työtä uudella tyylillä mallin käyttöönotto ja seuranta
- Päivitettyjen johtamisen periaatteiden jalkautus
- Esimiesvalmennuksien jatkaminen ja kehittäminen

4.2 Henkilöstömäärän kehittyminen

Henkilöstön määrällinen tarve on arvioitu voimassa olevassa henkilöstösuunnitelmassa 2017 - 2019. Yksityiskohtaisella tasolla laaditun suunnitelman mukaisesti henkilöstömäärän lasku loivenee suunnitelmakauden aikana. Vuoden 2018 keskimääräinen henkilöstömäärä on yhteensä 771,0 htv pysyen vuoden 2017 tasolla. Henkilöstömäärien toteutumat ovat jääneet suunniteltua alemmalle tasolle.

Henkilöstösuunnitelma on koko vuoden keskimääräinen henkilöstömäärä, joka sisältää kaikki palkalliset työsuhteet ml. kesätyöntekijät, palkalliset opinnäytetyöntekijät ja muut lyhyet palkalliset työsuhteet.

Henkilöstösuunnitelma päivitetään suunnitelmakaudelle 2018 - 2020 ja muutokset huomioidaan lopullisessa taloussuunnitelmassa syksyllä sen laadinnan yhteydessä.

5 Toimialakohtaiset erittelyt

5.1 Vesihuolto

5.1.1 Tavoitteet

Strateginen päämäärä	TTS 2018 - 2020 tavoite	TA 2018 mittari	TA 2018 tavoitearvo
1. Ympäristön tila on parantunut	Jätevedenpuhdistuksen fosforikuorma on enintään 38 tonnia/vuosi ja typpikuorma enintään 1200 tonnia/vuosi	Fosforikuorma tonnia/vuosi	38

Toimenpiteet 2018

- Toteutetaan suunnitellut ennakko- ja saneeraukset
- Optimoidaan fosforinpoistoa ja alkalointikemikaalin syöttöä
- Varautuminen: Tutkitaan vaihtoehtoisten saostuskemikaalien käyttöä

Strateginen päämäärä	TTS 2018 - 2020 tavoite	TA 2018 mittari	TA 2018 tavoitearvo
1. Ympäristön tila on parantunut	Jätevedenpuhdistuksen fosforikuorma on enintään 38 tonnia/vuosi ja typpikuorma enintään 1200 tonnia/vuosi	Typpikuorma tonnia/vuosi	1 200

Toimenpiteet 2018

- Toteutetaan suunnitellut ennakko- ja saneeraukset.
- Optimoidaan biologisen prosessin toimintaa.
- Viestitään ja neuvotaan typpijalanjälkeen liittyen

Strateginen päämäärä	TTS 2018 - 2020 tavoite	TA 2018 mittari	TA 2018 tavoitearvo
1. Ympäristön tila on parantunut	Verkostoon pumpattu vesimäärä pienenee	Vesimäärä l/asukas/vrk	220

Toimenpiteet 2018

- Toteutetaan vuotohallintastrategian mukaisia toimenpiteitä

Strateginen päämäärä	TTS 2018 - 2020 tavoite	TA 2018 mittari	TA 2018 tavoitearvo
2. Toimintavarmuus on korkea ja verkostojen toiminta on optimoitu	Vedenjakelun keskeytysten aika lyhenee	Keskeytysaika, 3 vuoden liukuva keskiarvo min/asukas/vuosi	10

Toimenpiteet 2018

- Operatiivinen toiminta on tehokasta

Strateginen päämäärä	TTS 2018 - 2020 tavoite	TA 2018 mittari	TA 2018 tavoitearvo
5. Tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot katetaan tulorahoituksella	Vesihuollon tuottavuus paranee	Toimintakulut/asukas/vuosi	80,0

Toimenpiteet 2018

- Parannetaan vedentuotannon ja jakelun resurssitehokkuutta
- Kehitetään jätevedenpuhdistuksen energiatehokkuutta edelleen
- Tehostetaan jätevedenpuhdistuksen kemikaalien käyttöä
- Kehitetään toiminnan ja talouden raportointia

Strateginen päämäärä	TTS 2018 - 2020 tavoite	TA 2018 mittari	TA 2018 tavoitearvo
5. Tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot katetaan tulorahoituksella	Vesihuollon investointien tulorahoitusosuus kehittyy pitkällä aikavälillä positiivisesti. TTS kaudella Blominmäen jätevedenpuhdistamo-investointi kuitenkin laskee tulorahoitusosuutta.	Investointien tulorahoitus %	Keskimäärin noin 60%

Toimenpiteet 2018

- Tehostetaan investointien talousseurantaa

Strategiset hankkeet

Strateginen hanke	Hankkeen kuvaus
Seudullinen vedentuotannon ja jakelun varmistaminen ja tehostaminen	Seudullisen vedentuotannon ja -jakelun varmistamiseksi ja tehostamiseksi toteutettavia hankkeita.

Toimenpiteet 2018

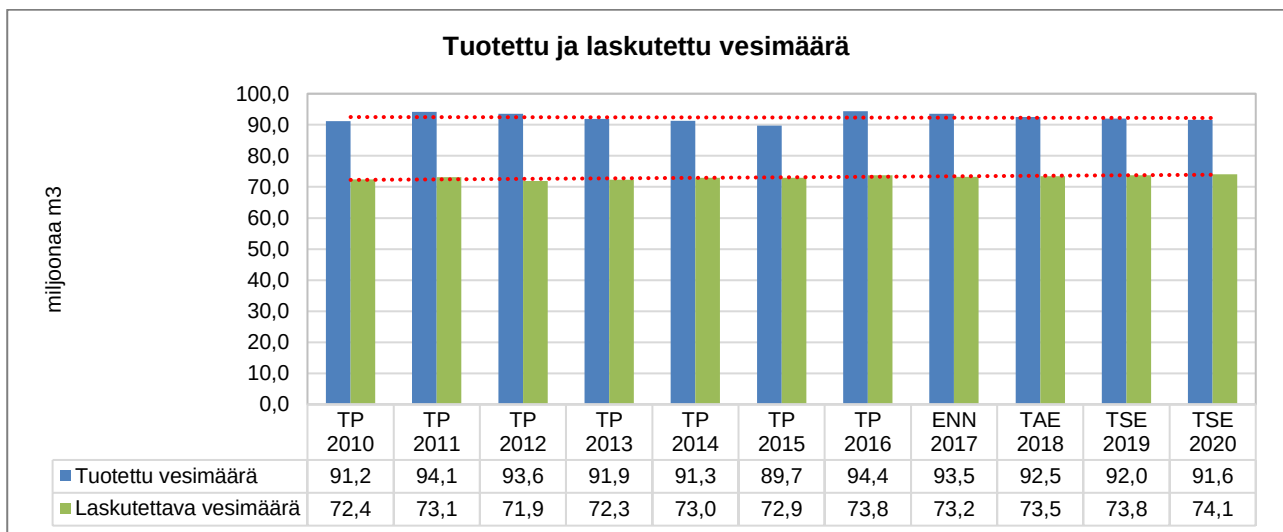
- Pitkäkosken kapasiteetin kasvattamisen toteutussuunnittelu käynnistetty ja ensimmäinen urakkaosuus kilpailutettu.
- Hiekkaharjun uuden vesitornin urakan valmiusaste 80 %

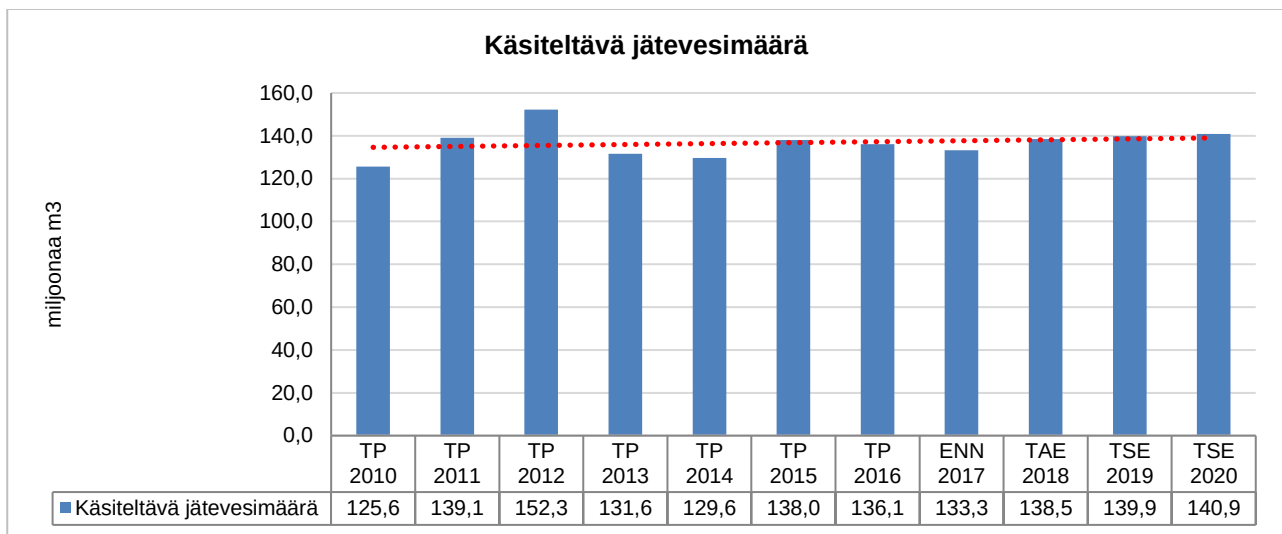
Strateginen hanke	Hankkeen kuvaus
Blominmäen jätevedenpuhdistamo	Kuormituksen kasvuun ja tiukentuviin lupavaatimuksiin vastaava uusi kalliopuhdistamo, joka korvaa Suomenojan jätevedenpuhdistamon.

Toimenpiteet 2018

- Projektinjohtourakka käynnistetty ja betonivaluista tehty 30%. Kaikki tunneliurakat käynnissä.

5.1.2 Toiminta

Ympäristön tilaa parannetaan

Jätevedenpuhdistuksen tulokuormituksen kasvusta huolimatta jätevedenpuhdistuksen jälkeinen fosfori- ja typpikuorma mereen pyritään suunnitelmakaudella pitämään ennallaan. Tämä vaatii Viikinmäen puhdistamon jatkuvaa kehittämistä. Myös kulutustottumusten ja vesistökuormituksen välistä yhteyttä on tärkeä viestiä asukkaille. Lisäksi viemäreiden vuotovesien määrää pyritään pienentämään. Vuonna 2021 käyttöönotettava Blominmäen jätevedenpuhdistamo tulee alentamaan merkittävästi sekä typpi- että fosforikuormitusta.

Suunnittelukaudella pyritään aloittamaan sekaviemäriverkon eriyttäminen. HSY:n alueella on noin 220 km sekaviemäriverkostoa, pääosin Helsingin kantakaupungin alueella. Sekaviemäriverkostosta tapahtuu rankkasateilla verkostoylivuotoja. Vaikka ylivuotava vesi on laimeaa (jätevettä alle 5 % ja 95 % hulevettä), sen vaikutukset näkyvät kuitenkin ajoittaisina pistemäisinä rantavesien virkistyskäytön heikkenemisinä, mistä syystä sekaviemäröinnin ylivuotoja pyritään suunnitelmakaudella vähentämään. Eriyttäminen toteutetaan yhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa ja sen suunnitelmallinen eteneminen tulee vaatimaan näiden tarpeiden huomioimisen investointien budjetoinnissa. Ilmastonmuutoksesta johtuva sademäärien todennäköinen kasvu korostaa näiden toimenpiteiden tärkeyttä.

Vedenpuhdistuksen suunnitelmakauden 2018 - 2020 tavoite on, että asukasta kohden verkostoon pumpattu vesimäärä (l/as/vrk) vähenee. Verkostoon pumpattu vesi jakautuu vedenkäyttöön ja vuotovesiin. Suunnitelmakaudella vedenkäytön raportointia kehitetään entisestään ja aluemittausjärjestelmän rakentamista jatketaan. Aluemittausjärjestelmän rakentaminen kestää koko suunnitelmakauden ajan. Järjestelmä mahdollistaa vedenjakelun tarkemman seurannan ja näin auttaa vuotojen vähentämisessä.

Toimintavarmuus on korkea

Vedenjakelun toimintavarmuutta lisätään toimintakaudella varmentamalla runkovesiyhteyksiä. Toimintavarmuus lisääntyy myös vuoden 2016 lopulla käyttöönotetun vedenjakelun ohjausjärjestelmän edelleen kehittämisen avulla. Lisäksi jakeluvarmuutta lisätään saneeraamalla paineenkorotusasemia sekä lisäämällä kriittisimpiin kohteisiin varavoimaa.

Jätevedenpuhdistuksessa toimintavarmuuden ensimmäisenä tavoitteena on lupavaatimusten täysimääräinen toteutuminen kuormituksen kasvusta huolimatta. Blominmäen jätevedenpuhdistamo tulee valmistuttuaan parantamaan myös toimintavarmuutta.

Verkoston toimintahäiriöitä pyritään vähentämään. Viemäritukosten osalta toimenpiteet kohdistuvat tunnettujen ongelmakohteiden ennakoivan kunnossapidon tehostamiseen sekä pahiten painuneiden tai muutoin vaurioituneiden viemäreiden saneeraukseen. Vedenjakeluverkon osalta toimenpiteenä on sellaisen saneerauksen priorisointimenetelmän kehittäminen ja käyttöönotto, jolla verkostosaneerausten vaikuttavuutta pystytään entisestään parantamaan.

Vesihuoltolain mukaisen hulevesisopimuksen jäsenkuntien ja HSY:n kesken on tarkoitus astua voimaan 1.1.2018. Sopimus selkeyttää hulevesivastuita, mikä tulee heijastumaan pitkällä aikavälillä koko hulevesijärjestelmän toimintavarmuuden paranemisena.

HSY:n palvelut vastaavat asiakasryhmien tarpeisiin ja asukaskokemus on parantunut

Vesihuollon johtoryhmässä analysoidaan systemaattisesti asiakaspalautteita. Raportointia ja raportoidun tiedon analysointia kehittämällä parannetaan yhteisten ongelmakohteiden tunnistamista ja esiin nousevien ongelmien ratkaisemista sekä voidaan näin vahvistaa myönteistä asiakaskokemusta.

Tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot katetaan tulorahoituksella

Vesihuollon tuottavuutta parannetaan optimoimalla palvelujen oston ja oman työn välistä suhdetta sekä virtaviivaistamalla toimintatapoja sekä vesihuollossa että HSY:n keskitetyissä palveluissakin. Kustannussäästöjä saadaan aikaan myös toteuttamalla energiatehokkuutta parantavia investointeja, sekä lisäämällä mahdollisuuksien mukaan omaa energiantuotantoa.

HSY on innovatiivinen edelläkävijä sekä aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani

Vuonna 2015 käynnistyneen HSY-tasoisien Resurssitehokas Pääkaupunkiseutu (REPA) -kehityshankkeen osana on osin Tekesin rahoittama kehityshanke ÄlykäsVesi. Sen keskiössä on ollut eri järjestelmissä ja eri tahoilla syntyvän tiedon tehokas hyödyntäminen vesihuollon operatiivisessa toiminnassa, johtamisessa ja kehittämisessä sekä toimintaympäristön kehittämisen ja muutosten hallinta. ÄlykäsVesi -kehityshanke päättyy vuoden 2017 loppupuolella, mutta Smart Water teeman alla tehtävä tutkimus- ja kehitystyö jatkuu ensimmäisestä vaiheesta saatavien kokemusten perusteella ainakin nykyisen strategiakauden loppuun eli vuoteen 2020.

HSY on toteuttanut osana ympäristöministeriön RAKI-rahoitusohjelmaa ravinteiden poistoon ja talteenottoon liittyviä kehityshankkeita vuodesta 2014 alkaen. Vuosien 2016 ja 2017 aikana on toteutettu RAKI –ohjelman puitteissa ns. RAVITA hanke, jossa pilotoidaan fosforin talteenottoa jätevedestä sekä tarkastellaan sen yhdistämistä typentalteenoton kanssa. Nyt hanke saa jatkoa, kun RAVITA DEMO -hanke on valittu osaksi hallituksen kiertotalouden kärkihanketta.

HSY tekee laajaa yhteistyötä sekä kansainvälisesti (European Benchmarking Co-operation, Nordic Water Cities, Bochumin yliopisto) että kotimaassa (Vesilaitosyhdistys, Aalto yliopisto). Yhteistyön laajuus ja jatkuvuus on osoitus siitä, että HSY on tunnustettu aktiiviseksi ja luotettavaksi yhteistyökumppaniksi niin Suomessa kuin kansainvälisestikin.

5.1.3 Talous

Vesihuollon tuloslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2016	ENN 2017	TAE 2018	TSE 2019	TSE 2020	Muutos-% 2018/2017
TOIMINTATULOT	251 819	250 457	255 357	258 175	260 988	2,0 %
Myyntituotot	249 400	248 336	253 104	255 889	258 702	1,9 %
Kuntaosuudet	0	0	0	0	0	-
Muut tuotot	2 419	2 121	2 253	2 286	2 286	6,2 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 889	1 920	1 920	1 920	1 920	0,0 %
TOIMINTAMENOT	-91 487	-94 010	-96 935	-97 234	-97 836	3,1 %
Henkilöstömenot	-25 028	-24 045	-24 286	-24 286	-24 586	1,0 %
Palvelujen ostot	-34 013	-36 451	-37 878	-37 878	-37 878	3,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-23 252	-24 211	-25 147	-25 398	-25 652	3,9 %
Muut toimintakulut	-9 195	-9 303	-9 624	-9 672	-9 720	3,5 %
TOIMINTAKATE	162 222	158 367	160 342	162 861	165 072	1,2 %
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	-63 219	-64 445	-66 243	-67 744	-69 815	2,8 %
VUOSIKATE	99 003	93 922	94 099	95 117	95 257	0,2 %
POISTOT	-78 542	-81 941	-84 483	-87 112	-89 000	3,1 %
TILIKAUDEN TULOS	20 462	11 981	9 616	8 005	6 257	-19,7 %
VARAUSTEN MUUTOKSET	0	0	0	0	0	-
TULOVEROT	-1 326	-912	-656	-533	-400	-28,1 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	19 136	11 069	8 960	7 472	5 857	-19,1 %
Tuloslaskelman tunnuslukuja						
Toimintatuotot, prosenttia toimintakuluista	281,1 %	272,0 %	268,8 %	270,9 %	272,1 %	
Vuosikate, prosenttia keskimääräisistä poistonalaisista investoinneista	59,0 %	56,0 %	56,1 %	56,7 %	56,8 %	

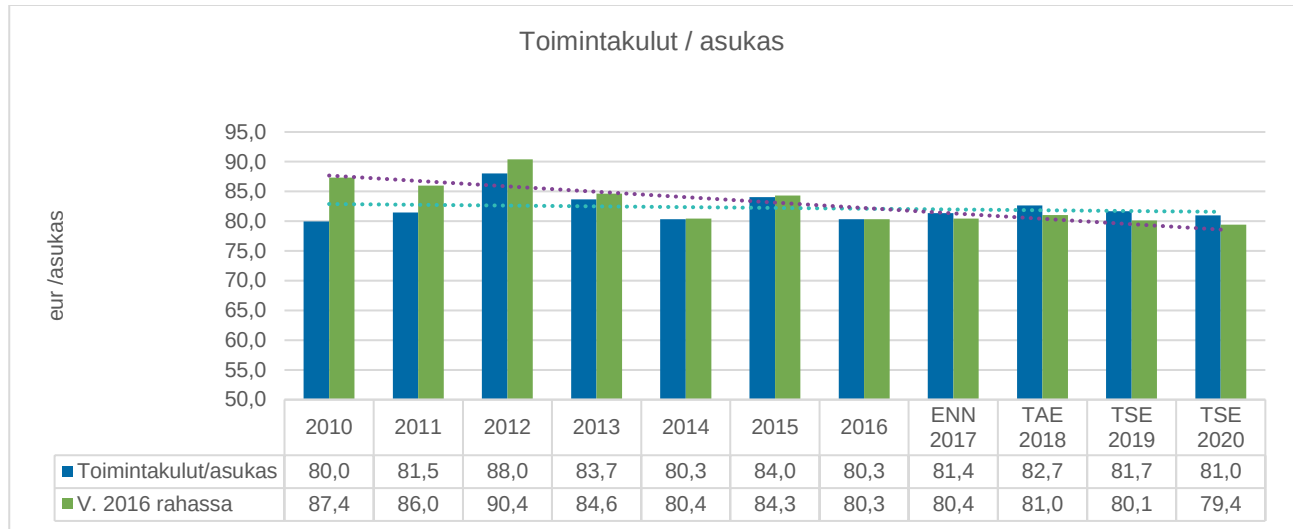
Vuosille 2018 - 2020 hintojen korotus on toteutettu talousmallia maltillisempana. Vuodelle 2018 korotus käyttö- ja perusmaksuihin on 1,5 % ja suunnitelmavuosille reaalikorotukseksi on arvioitu 0,7 %/vuosi. Korotukset perustuvat tulevien vuosien suurien investointien poistojen ja rahoituskulujen kattamiseen. Rakentamisen volyymi on kasvanut voimakkaasti pääkaupunkiseudulla, mikä on näkynyt liittymismaksujen tuottojen kasvuna. Tulosaikutuksessa tulee kuitenkin huomioida lisääntyneet liitostyöt ja niistä aiheutuvat kustannukset.

Vesihuollon käyttö-, perus- ja liittymismaksut sekä niiden hinnoittelurakenne ovat parhaillaan tarkasteltavana. Selvitys käynnistyi hulevesimaksujen määrittelyn sekä laskutusjärjestelmän uusimisen myötä. Lisäksi Vesilaitosyhdistys (VVY) julkaisi vuoden 2017 alussa päivitettyt ohjeet ja suositukset koskien vesihuollon maksuja.

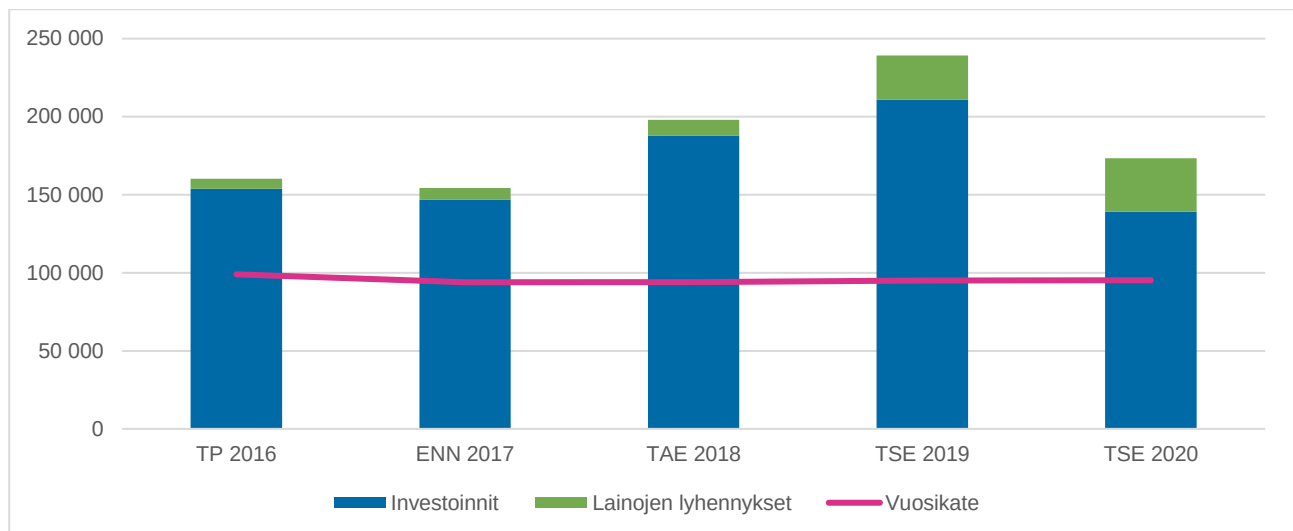
Kehittämisen painopistealueet näkyvät suunnittelukaudella taloudessa. Näitä ovat mm. panostukset työturvallisuuteen, tutkimukseen ja kehitykseen (mm. RAVITA-projekti ja vedenpuhdistuksen

kalvosuodatuksen pilotointi) sekä työtapojen muutokseen (mm. digiloikka). Talouteen vaikuttavia tekijöitä ovat myös kemikaalikustannusten normaalia nopeampi kohoaminen sekä eräät kertaluontoiset kustannuserät (mm. Suomenojan pilaantuneiden maiden käsittely sekä Tikkurilan vesitornin purku).

Vesihuollon tuottavuuden kehitys

Vesihuollon tulorahoituksen (vuosikate) riittävyys investointien ja lainanlyhennysten maksamiseen

Vesihuollon investoinnit

x 1 000 euroa	TP 2016	ENN 2017	TAE 2018	TSE 2019	TSE 2020	Muutos-% 2018/2017
KAUPUNKILÄHTÖISET INVESTOINNIT						
Toiminta-alueen laajentuminen ja kaavoitus	36 996	44 670	36 200	35 700	34 200	-19,0 %
1 Kaavoituksen mukainen laajentuminen (alueverkot)	32 084	38 013	32 200	32 200	30 700	-15,3 %
2 Laajentuminen haja-asutusalueille	2 055	2 350	2 000	1 500	1 500	-14,9 %
3 Johtosiirot	2 857	4 307	2 000	2 000	2 000	-53,6 %
VESIHUOLTOLÄHTÖISET HANKKEET						
Vedenhankinta ja puhdistus	17 397	9 473	6 200	7 400	6 800	-34,6 %
4 Vedenhankinnan uudisinvestoinnit	0	1 000	0	0	0	-100,0 %
5 Vedenhankinnan saneerausinvestoinnit	284	0	400	200	1 100	-
6 Vedenpuhdistuksen uudisinvestoinnit	13 009	6 033	3 600	6 300	4 800	-40,3 %
- Pitkäkoski	2 680	2 953	3 600	6 300	4 800	21,9 %
- Vanhakaupunki	10 191	3 080	0	0	0	-100,0 %
- Muut uudisinvestoinnit	138	0	0	0	0	-
7 Vedenpuhdistuksen saneerausinvestoinnit	4 104	2 440	2 200	900	900	-9,8 %
Vedenjakelu ja viemäröinti	52 286	53 700	52 825	43 425	34 800	-1,6 %
8 Vedenjakelun uudisinvestoinnit	8 732	14 500	15 500	5 500	2 800	6,9 %
9 Viemäröinnin uudisinvestoinnit	9 330	7 200	7 475	7 175	3 400	3,8 %
10 Verkostojen saneerausinvestoinnit	30 568	27 500	23 500	23 500	23 500	-14,5 %
11 Vedenjakelun laitteiden saneerausinvestoinnit	1 255	1 800	3 850	4 750	2 600	113,9 %
12 Viemäröinnin laitteiden saneerausinvestoinnit	2 401	2 700	2 500	2 500	2 500	-7,4 %
Jätevedenpuhdistus	43 276	38 200	91 200	123 200	62 300	138,7 %
13 Jätevedenpuhdistuksen uudisinvestoinnit	39 649	34 800	86 700	118 000	57 500	149,1 %
- Blominmäki	39 321	34 200	84 700	117 000	57 000	147,7 %
- Viikinmäki (kapasiteetti ja laatu)	328	600	2 000	1 000	500	233,3 %
14 Jätevedenpuhdistuksen saneerausinvestoinnit	3 454	3 400	3 500	3 700	3 800	2,9 %
15 Purkutunneleiden uudisinvestoinnit	173	0	1 000	1 500	1 000	-
16 Purkutunneleiden saneerausinvestoinnit	0	0	0	0	0	-
Muut investoinnit (irtaimisto, kiinteistöt ym)	3 999	1 600	2 420	1 820	1 800	51,3 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	-851	-670	-850	-750	-750	26,9 %
Vesihuollon investoinnit yhteensä	153 957	146 973	187 995	210 795	139 150	27,9 %

Vesihuollon investointisuunnitelma 2018 - 2020 perustuu HSY:n yhtymäkokouksen 18.11.2016 hyväksymään vesihuollon investointiohjelmaan, jossa on esitetty vesihuollon investointitarpeet vuosille 2017 - 2026.

Toiminta-alueen laajentumisen ja kaavoituksen edellyttämät investoinnit suunnitelmakaudelle 2018 – 2020 ovat yhteensä 106 milj. euroa. Suunnitelmakauden merkittäviä hankkeita ovat mm. Finnoo ja Perkkää Espoossa, Jätkäsaari, Kalasatama, Kruunuvuorenranta ja Pasila Helsingissä sekä Kehäradan asemaseudut Vantaalla. Haja-asutusalueiden osalta käynnistetään vesihuollon rakentaminen mm. Pakankylässä Espoossa sekä Kiilan alueella Vantaalla.

Vedenhankinnan ja -puhdistuksen investoinnit suunnitelmakaudelle 2018 - 2020 ovat yhteensä 20,4 milj. euroa. Merkittävin investointi kaudella on Pitkälän vedenpuhdistuslaitosten kapasiteetin nostaminen ja rakennustekninen saneeraus.

Vedenjakelun ja viemäroinnin investoinnit suunnittelukaudelle 2018 - 2020 ovat yhteensä 131 milj. euroa. Vedenjakeluverkoston merkittävimmät investoinnit suunnitelmakaudella ovat Hiekkaharjun uuden vesitornin rakentaminen, uusi yhteys Vanhastakaupungista Ala-Tikkurilaan, uusi yhteys Mäkkylästä Kauniaisten vesitornille sekä Porkkalankadulta Ruoholahteen johtava varmistusyhteys. Merkittävimmät viemärintiijärjestelmän investoinnit suunnitelmakaudella ovat Kivistön ja Koillis-Espoon runkoviemäri, sekä Jokivarsi - Mikkola runkoviemäri.

Verkostosaneerauksessa keskitytään runkoyhteyksien toiminnan varmistamiseen. Merkittävä osa verkostosaneerauksista tehdään yhteishankkeina kaupunkien katutöiden kanssa. Etelärannan vesihuoltoverkostot uusitaan ja alueen sekaviemäriverkon ylivuotojen hallintaa parannetaan. Vanhoja vesihuoltotunneleita kunnostetaan.

Jätevedenpuhdistuksen investoinnit suunnitelmakaudella 2018 - 2020 ovat yhteensä 276,7 milj. euroa. Merkittävin investointi suunnitelmakaudella on Blominmäen jätevedenpuhdistamohanke, johon on suunnitelmakaudella varattu 258,7 milj. euroa. Lisäksi Viikinmäen puhdistamon toiminnan kannalta kriittinen purkutunneliyhteys välillä Viikinmäki - Viikki kahdennetaan ja varaudutaan käynnistämään ravinteiden poistoa tehostavia investointia suunnittelukauden lopulla.

Vesihuollon rahoituslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2016	ENN 2017	TAE 2018	TSE 2019	TSE 2020
Tulorahoitus					
Vuosikate	99 003	93 922	94 099	95 117	95 257
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-1 341	-912	-656	-533	-400
Investoinnit					
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-154 808	-147 643	-188 845	-211 545	-139 900
Rahoitusosuudet investointimenoihin	851	670	850	750	750
Investointien korjauserät	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-56 295	-53 963	-94 552	-116 211	-44 293
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 000	58 806	100 597	140 100	73 168
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-6 333	-7 313	-9 970	-28 363	-34 203
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	989	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	24 656	51 493	90 627	111 737	38 965

Vesihuollon taseen keskeisiä eriä

x 1 000 euroa	TP 2016	ENN 2017	TAE 2018	TSE 2019	TSE 2020
Pysyvät vastaavat (käyttöomaisuus)	1 954 198	2 019 230	2 122 742	2 246 425	2 296 575
Oma pääoma	522 098	533 167	542 127	549 599	555 456
Pitkäaikainen vieras pääoma (korollinen)	1 295 971	1 347 463	1 438 090	1 535 827	1 560 793
- lainat jäsenkunnilta	1 188 002	1 188 002	1 188 002	1 174 002	1 160 002
- lainat ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta	107 969	159 461	250 088	361 825	400 791
Omavaraisuusaste (%)	26,9 %	26,7 %	25,9 %	25,0 %	24,9 %

5.2 Jätehuolto

5.2.1 Tavoitteet

Strateginen päämäärä	TTS 2018 - 2020 tavoite	TA 2018 mittari	TA 2018 tavoitearvo
1. Ympäristön tila on parantunut	Kotitalouksien jätteen kierrätysaste nousee	Kierrätysaste-%	50

Toimenpiteet 2018:

- Otetaan vapaaehtoisia kiinteistöjä mukaan muovipakkausten kiinteistökohtaiseen keräykseen. Päätetään kiinteistökohtaisen muovipakkausten keräyksen jatkosta vuoden 2018 jälkeen.
- Suunnitellaan ja valmistaudutaan aloittamaan pientalojen lähinnä omakotitalojen ja paritalojen monilokerokeräyspilotti. Pilotti voidaan aikaisintaan aloittaa syksyllä 2018.
- Puujätteen syntypaikkalajittelua parannetaan Sortti-asemilla, jotta puujätettä voitaisiin ohjata materiaalihyötykäyttöön
- Sortti-asemilla pilotoidaan eri jätejakeiden erilliskeräystä materiaalihyötykäytön edistämiseksi.

Strateginen päämäärä	TTS 2018 - 2020 tavoite	TA 2018 mittari	TA 2018 tavoitearvo
5. Tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot katetaan tulorahoituksella	Jätehuollon tuottavuus paranee	Jätehuollon toimintamenot ilman läpilaskutuseriä/jätemäärät	164

Toimenpiteet 2018:

- Kehitetään palveluja kustannustehokkaasti siten, että asiakkaille tarjotaan laajempi palveluvalikoima ilman että kiinteistöjen jätemaksuihin tehdään reaalikorotuksia.

Strategiset hankkeet

Strateginen hanke	Hankkeen kuvaus
Jätteenkäsittelytoiminnan muuttaminen	Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksesta muodostuu monipuolisia jäte- ja muiden materiaaliavirtojen käsittelyyn ja jalostamiseen keskittyvä energiatehokas Ekoteollisuuskeskus joka mahdollistaa alueen tehokkaan käytön ja tarjoaa alustan yritysysteistyölle (Teolliset symbioosit) samalla, kun alue edelleen tuottaa kunnan vastuulle säädetty jätteenkäsittely- ja loppusijoituspalvelut.

Toimenpiteet 2018:

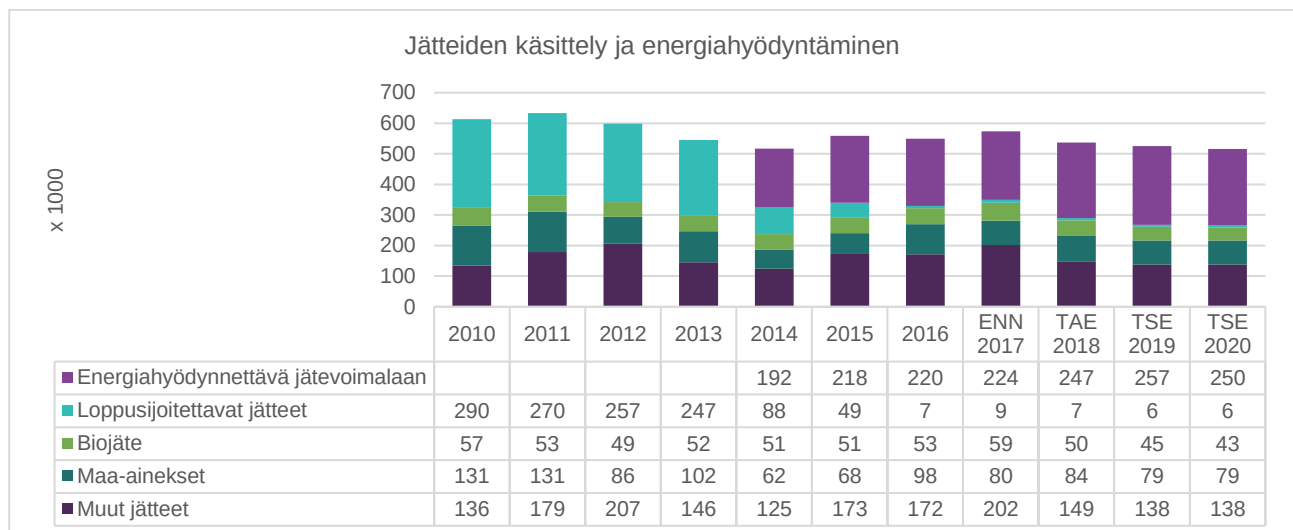
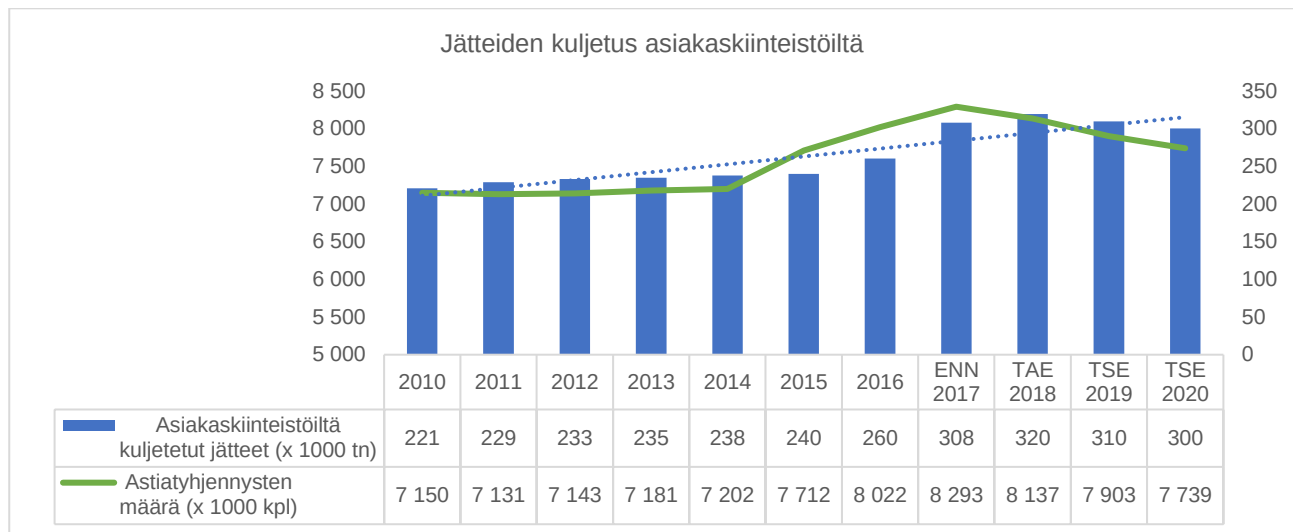
- Jatketaan ja laajennetaan toimintaa alueelle sijoittuvien yhteistyöyritysten kanssa ja edistetään alueella tapahtuvaa tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa yhdessä yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa. Laajennetaan teollisen symbioosit toiminnan tunnusmerkit täyttävää yritysysteistyötä HSY:n omistamalla Seutulan alueella. Osallistutaan kiertotaloutta edistävään kehitystyöhön 6Aika -hankkeessa.

Strateginen hanke	Hankkeen kuvaus
Ämmässuon biojätteenkäsittelyn lopputuotteiden materiaali- ja energiatehokkuuden optimointi	Selvitetään ja käyttöön otetaan kokonaistaloudellisin ratkaisu alueen käsittelyprosesseissa syntyville biomassalle, joka optimoi ravinteiden talteenoton ja kierrätyksen, korkealaatuisten multatuotteiden valmistuksen.

Toimenpiteet 2018:

- Jatketaan ja laajennetaan toimintaa alueelle sijoittuvien yhteistyöyritysten kanssa ja edistetään alueella tapahtuvaa tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa yhdessä yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa. Laajennetaan teollisen symbioosit toiminnan tunnusmerkit täyttävää yritysysteistyötä HSY:n omistamalla Seutulan alueella. Osallistutaan kiertotaloutta edistävään kehitystyöhön 6Aika -hankkeessa.

5.2.2 Toiminta

HSY:n jätteenkuljetusten palvelutarjontaa kehitetään

Muovipakkausten kiinteistökohtaista keräystä laajennetaan vuonna 2017 siten, että palveluun voi liittyä vapaaehtoisesti uusia kiinteistöjä. Muovipakkausten tuottajayhteisön Suomen Uusiomuovin (SUMI) kanssa tehtiin 2017 sopimus muovipakkausten vastaanotosta ja toimittamisesta Fortumin muovinjalostuslaitokselle. Sopimus kiinteistöiltä kerätyn muovipakkausjätteen vastaanotosta on voimassa 2018 loppuun asti. Vuoden 2018 aikana tullaan päättämään muovipakkausten keräyksen jatkamisesta ja lajitteluvälvoitteen sisällyttämisestä jätehuoltomääräyksiin.

Vuoden 2018 aikana valmistellaan ja suunnitellaan pientaloille suunnattua monilokerokeräyspilottia. Pilotointi on tarkoitus aloittaa vuoden 2018 lopulla rajatulla omakotitaloalueella. Sako- ja umpikaivo-lietkuljetuspalvelua tullaan kehittämään edelleen suunnitelmakaudella palvelusta saatujen kokemusten perusteella.

Sortti-asema toiminta laajenee

Sortti-asemilla ja alueellisissa keräyspisteissä tullaan keräämään jätettä noin 75 000 tonnia vuositasona. Sortti-asemien palveluja kehitetään kierrätysmahdollisuuksia ja asiakaskokemusta parantamalla. Ruskeasannan Sortti-aseman kävijämäärät ovat kasvussa, mikä tasaa koko asemaverkoston asiakasmääriä ja vähentää Kivikon ja Konala Sortti-asemien ajoittaista ruuhkautumista.

Kirkkonummen Jorvaksen Sortti-asema otetaan vuoden 2018 alusta, jolloin Kirkkonummen ja Etelä-Espoon palvelut paranevat. Jorvaksen Sortti-asema korvaa nykyisen Munkinmäen Sortti-aseman.

Pakkausjäteasetuksen mukaisesti vastuu kierrätyspisteistä on siirtynyt tuottajille 1.1.2016. HSY on sopinut Rinki Oy:n kanssa yhteistyöstä kierrätyspistetoiminnan osalta vuoden 2018 loppuun asti. Sopimuksen ajan HSY ylläpitää keräysverkostoa ja siihen liittyvää asiakaspalvelua. Kierrätyspistetoiminnan järjestämisen jatkosta tullaan päättämään vuoden 2018 aikana Rinki Oy:n ja pakkausjätteiden tuottajayhteisöjen kanssa.

Kaatopaikkakäsittelystä jätteiden hyödyntämiseen

Jätteiden hyödyntämistä pyritään lisäämään suunnitelmakaudella sekä laajentamalla palvelutarjontaa, että monipuolistamalla asiakaspalveluhinnastoa. Suunnitelmakaudelle sijoittuu Ämmässuon täyttöalueen sulkemistoimenpiteitä, joiden yhteydessä alueella jalostettuja jätemateriaaleja voidaan hyödyntää. Lopullisia pintarakenteita tehdään myös tulevilla TTS-kaudella, joihin hyödynnetään alueelle tulevia hyötykäyttöön kelpaamattomia maa-aineksia.

Jätelain muutoksella saattaa olla vaikutuksia Ämmässuolla vastaanotettaviin jätemääriin johtuen muun ohella nykyisen jätelain kuntien toissijaisen jätehuollon järjestämisvastuun rajauksista uudessa jätelaissa. Tällä hetkellä vaikutusten laajuutta on vaikea arvioida.

Tulevat kehitysnäkymät

Pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelmaan on kirjattu jätelain muuttaminen siten, että kuntien vastuulla ovat asumisessa syntyvät jätteet alueelliset erityispiirteet huomioiden. Ympäristöministeriö asetti työryhmän valmistelemaan jätelain muutosta yhdyskuntajätehuollon vastuunjaosta sekä selvittämään jätelain ja hankintalain yhteensovittamista. Työryhmän toimikausi päättyi helmikuun 2017 lopussa, jolloin työryhmä luovutti mietintönsä ympäristöministeriölle.

Työryhmä esittää loppuraportissaan, että Sipilän hallitusohjelman kirjaus kunnan vastuun rajaamisesta yhdyskuntajätehuollossa toteutetaan sellaisenaan lukuun ottamatta kunnan omassa toiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuoltoa. Tämä tarkoittaisi käytännössä sitä, että asuinkiinteistöjen sekä kuntien koulujen, päiväkotien ja toimistojen jätehuollon hoitaisi edelleen kunta eli HSY.

Raportissa esitetään, että jätelain muutos kuntavastuun rajaamisesta tulisi voimaan 1.1.2018. Siirtymäaika olisi jätteenkuljetusten kuljetussopimusten loppuun saakka ja enintään kaksi vuotta lain voimaantulosta. Ympäristöministeriön ilmoituksen mukaan loppuraportin linjausten mukainen hallituksen esitys jätelain muuttamiseksi lähtisi lausuntokierrokselle kesäkuussa 2017. Jätelain muutoksen eduskuntakäsittely on aikataulutettu syysistuntokaudelle.

Lisäksi loppuraportissa ehdotetaan jätealalle hankintalaista poiketen 10 %:n omaa ulosmyyntirajaa edellyttäen, että ympäristöministeriö laatii erillisen selvityksen kuntien jätelaitosten omistaman infran eriyttämisestä yhtiöittämällä. Lisäksi ympäristöministeriö selvittää jätehuollon markkinapaikkaa tai muuta vastaavaa menettelyä, joka tukisi kunnan toissijaisen jätehuoltovastuun edellytyksenä olevan

markkinapuutteen arviointia. Ympäristöministeriö toteuttaa molemmat edellä mainitut selvitykset vuoden 2017 loppuun mennessä. Selvitysten mahdollisia vaikutuksia HSY:n jätehuollon tehtäväkenttään ja talouteen on toistaiseksi mahdotonta arvioida.

Jätehuollon tutkimus- ja kehitystoiminta

Tavoitteena on parantaa ympäristön tilaa lisäämällä resurssitehokkuutta ja edistämällä uusiutuvan energian hyödyntämistä. Ämmäsuolle loppusijoitettavan jätteen määrä on jätevoimalan käynnistymisen jälkeen vähentynyt oleellisesti, joten jätteenkäsittelykeskuksen aluetta ja sinne tehtyjä mittavia investointeja hyödynnetään uusiin tarkoituksiin. Aluetta on kehitetty jätteenkäsittelykeskuksesta ekoteollisuuskeskukseksi Ekomo -projektissa. Lopputuloksena on alue, jossa HSY:n toimintojen ympärille rakentuu erilaisiin kumppanuuksiin ja yritysyhteistyöhön nojaavaa uutta tuotantoa, palveluita ja kiertotalouteen liittyvää jättemateriaalien jalostustoimintaa.

Suunnitelmakaudella Ämmäsuolla otetaan käyttöön käsittelyratkaisu mädätetyn puhdistamolietteen käsittelemiseksi. Ratkaisun valinnassa hyödynnetään Biomassat ja Teolliset symbioosit -projektien pilottien tuloksia. Projektit sisältyvät osittain Tekes-rahoitteeseen, HSY:n strategiseen Resurssiviisas pääkaupunkiseutu (REPA) -hankkeeseen. Piloteissa on selvitetty innovatiivisia käsittelymenetelmiä. Uuden käsittelymenetelmän tarkoitus on tuottaa biohiiltä tai lannoitetuotetta ja se otetaan käyttöön Blominmäen jätevedenpuhdistamon valmistumiseen 2020 mennessä. Ekomon vision mukaisesti alueelle kehittyy resurssitehokkuuteen liittyvää tutkimus-, kehitys- ja testaustoimintaa. T&K-toimitilan perustamista Ekomon alueelle selvitetään. Toimitilaan liittyvän T&K&I-alustaympäristön kehittämistä tukee vuoden 2017 käynnistyvä 6Aika Tulevaisuuden kiertotalouskeskukset -hanke.

HSY osallistuu suunnitelmakaudella tuhkan ja kuonan tutkimuksiin ja hyödyntämiseen liittyviin yhteishankkeisiin. HSY on mukana UUMA2-ohjelmassa, jonka tavoitteena on edistää uusiomateriaalien käyttöä maarakentamisessa.

Suunnitelmakaudella jatketaan uusiutuvan energian hyödyntämisen lisäämiseen tähtääviä selvityksiä. Kaatopaikkakaasun metaanipitoisuuden laskiessa tarvitaan uusia menetelmiä sen energiasisällön saamiseksi hyötykäyttöön. Vuosina 2017 - 2018 toteutetaan selvitys Seutulan kaatopaikkakaasun hyödyntämisteknologioista. Tuloksia voidaan hyödyntää myöhemmin muilla vastaavilla alueilla, joissa kaatopaikkakaasun muodostus on vähenemässä.

HSY selvittää mahdollisuuksia täyssähkökäyttöisen jäteauton pilottiprojektiin. Vuoden 2017 alussa valmistui esiselvitys aiheesta. Jätteen koostumustutkimuksia jatketaan. Seuraava kotitalouksilta kerättävän sekajätteen koostumustutkimus toteutetaan vuonna 2018. Lisäksi seurataan Sortti-asemien sekajätteen sekä kiinteistöiltä kerätyn muovipakkausjätteen koostumusta. Koostumustutkimuksilla saadaan tärkeää tietoa jätteen hyödyntämispotentiaalista ja niiden tuloksia voidaan hyödyntää käsittelyjärjestelmien ja neuvontatoimenpiteiden suunnittelussa.

HSY on mukana pääkaupunkiseudun Smart&Clean -säätöön yhteistyössä, joka heijastuu myös jätehuollon toimintaan älykkäiden ja puhtaiden edelläkävijäratkaisujen hyödyntämisenä. Tavoitteena on luoda pääkaupunkiseudulle kansainvälisesti merkittävä älykäs, hiilineutraali ja kiertotalouden periaatteita noudattava referenssialue.

5.2.3 Talous

Jätehuollon tuloslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2016	ENN 2017	TAE 2018	TSE 2019	TSE 2020	Muutos-% 2018/2017
TOIMINTATULOT	108 856	102 003	92 815	90 739	89 642	-9,0 %
Myyntituotot	106 811	99 280	90 375	88 363	86 942	-9,0 %
Kuntaosuudet	0	0	0	0	0	-
Muut tuotot	2 045	2 722	2 440	2 376	2 700	-10,4 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	-
TOIMINTAMENOT	-84 664	-82 181	-75 881	-73 815	-72 996	-7,7 %
Henkilöstömenot	-7 158	-6 956	-7 024	-7 024	-7 024	1,0 %
Palvelujen ostot	-74 052	-71 026	-63 546	-61 576	-60 887	-10,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 972	-2 494	-2 930	-2 837	-2 705	17,5 %
Muut toimintakulut	-1 481	-1 705	-2 381	-2 378	-2 380	39,6 %
TOIMINTAKATE	24 192	19 822	16 934	16 924	16 646	-14,6 %
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	-3 968	-3 182	-3 182	-3 182	-3 182	0,0 %
VUOSIKATE	20 225	16 640	13 753	13 742	13 465	-17,4 %
POISTOT	-15 031	-14 514	-14 148	-13 819	-13 819	-2,5 %
TILIKAUDEN TULOS	5 193	2 126	-395	-77	-354	-118,6 %
VARAUSTEN MUUTOKSET	614	592	592	592	592	0,0 %
TULOVEROT	0	0	0	0	0	-
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	5 808	2 718	197	515	238	-92,8 %
Tuloslaskelman tunnuslukuja						
Toimintatuotot, prosenttia toimintakuluista	128,6 %	124,1 %	122,3 %	122,9 %	122,8 %	
Vuosikate, prosenttia keskimääräisistä poistonalaisista investoinneista	194,1 %	159,7 %	132,0 %	131,9 %	129,2 %	

HSY:n tavoitteena on tuottaa kustannustehokkaasti pääkaupunkiseudun jätehuoltopalvelut siten, että jätehuollon asiakashintoihin ei tehdä yleisen hintatason nousua ylittäviä korotuksia. Vuodelle 2018 ei esitetä jätemaksujen korotuksia.

Jätelain muutoksen aiheuttamia taloudellisia kokonaisvaikutuksia on vielä vaikea arvioida, mutta muutokset saattavat aiheuttaa jätemaksuihin korotuspaineita tulevina vuosina. Kuntavastuun rajautuminen asumisessa syntyvien jätteiden ja kunnan omassa toiminnassa syntyvien jätteiden jätehuoltoon pienentää arvion mukaan suunnitelmakaudella HSY:n jätehuollon toimintatuottoja noin 5,2 milj. euroa. Alustavassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa toimintatuottojen vähenemisen on arvioitu jakautuvan vuosille 2019 ja 2020. Jätemaksuihin tämä tarkoittaisi alustavan arvion mukaan keskimäärin noin 2 %:n korotustarvetta riippuen muusta kustannuskehityksestä.

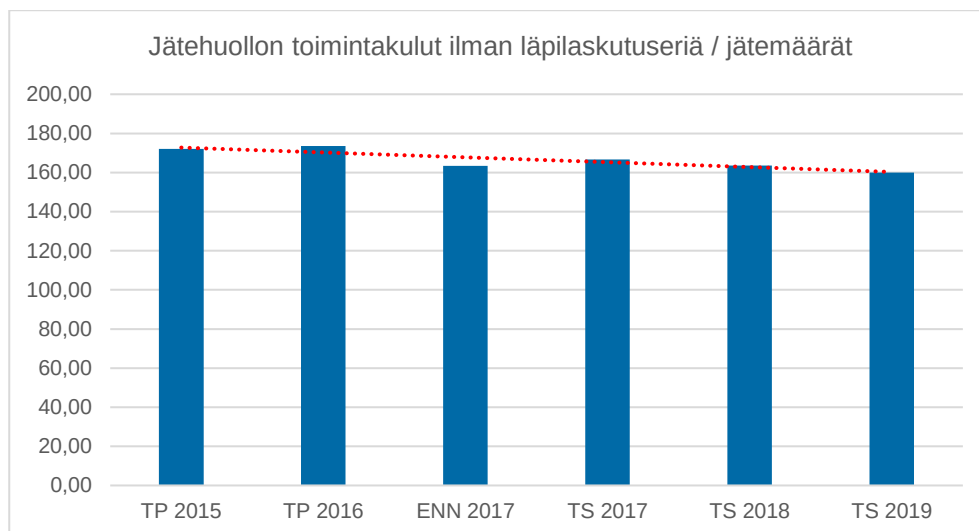
Jätehuollon tuloslaskelman tuloja ja käyttömenoja pienentää tytäryhtiö Uudenmaan Voima Oy:n läpilaskutuksen muuttaminen tilintarkastajien suosituksen mukaisesti nettoperusteiseksi, jolloin vuonna 2018 HSY:n toimintatuotoista ja -menoista poistuu kirjauskäytännön muutoksesta johtuen noin 3 milj. euroa. Muutoksella ei ole vaikutusta toimintakatteeseen tai tulokseen.

Jätteenkuljetuksen käsittelyosuuden läpilaskutuksen poistuminen pienentää tuloja ja menoja vuonna 2018 n. 7 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna ja vuonna 2019 n. 1 milj. euroa. Läpilaskutuskäytäntö on perustunut siihen, että jätteen vastaanotto paikalla HSY:n kilpailuttamilta kuljetusurakoitsijoilta on laskutettu tonniperusteinen vastaanottohintaa, joka sitten on kompensoitu niille kuljetuspalvelujen ostomenoissa. Tällä järjestelyllä on mahdollistettu mm. se, että kilpailutetut kuljetusurakoitsijat ovat voineet tuoda halutessaan samassa kuormassa myös muuta kuin HSY:n kilpailuttamien kuljetusten jätteitä. Jätevoimalan käyttöönoton myötä tästä käytännöstä on luovuttu vaiheittain uusissa kuljetusurakoissa. Läpilaskutus poistuu kokonaisuudessaan vuoden 2018 loppuun mennessä, kun kaikki kuljetuksen urakka-alueet on uudelleen kilpailutettu.

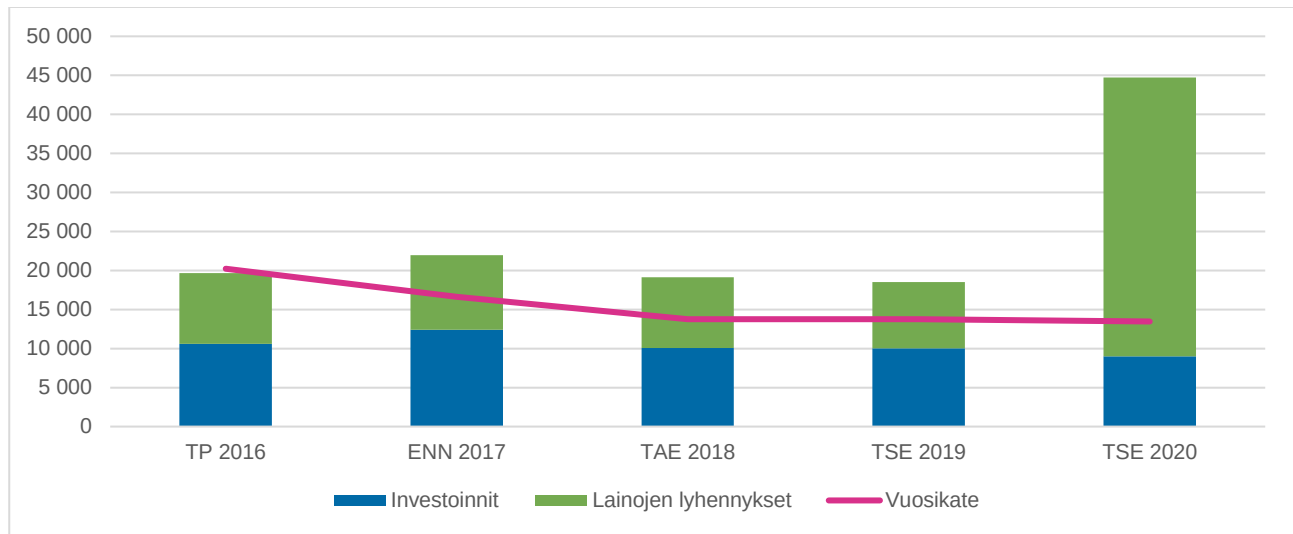
Ekomo-toiminnan kautta yhteistyökumppaneilta saatavien vuokra- ja muiden tuottojen ennustetaan lisääntyvän. Yhteistyöstä solmittavien sopimusten tuottojen ennustetaan ylittävän 1 milj. euroa vuonna 2018 ja kasvavan tasaisesti koko suunnitelmakauden.

Jätehuollon tuottavuuden kehittyminen

Jätehuollon tuottavuuden kehittymistä kuvaa toimintamenojen ja jätemäärien suhde. Pitkän aikavälin tavoitteena on parantaa omavaraisuusastetta ja tulorahoituksen riittävyyttä talouden tasapainon parantamiseksi.

Jätehuollon tulorahoituksen (vuosikate) riittävyys investointien ja lainanlyhennysten maksamiseen

Jätehuollon investoinnit

x 1 000 euroa	TP 2016	ENN 2017	TAE 2018	TSE 2019	TSE 2020	Muutos-% 2018/2017
ALUEPALVELULÄHTÖISET INVESTOINNIT	3 433	5 431	1 505	1 583	3 033	-72,3 %
1 Sorttiasemien rakentaminen (uudet)	2 517	3 607	0	400	2 500	-100,0 %
2 Aluepalvelujen korjaus- ja täydennystyöt	609	1 339	975	600	200	-27,2 %
3 Aluepalvelujen kalustohankinnat ja aluekeräysverkosto	306	485	530	583	333	9,3 %
KÄSITTELYPALVELULÄHTÖISET INVESTOINNIT						
Ympäristövaikutusten hallinta	2 023	2 063	2 300	2 800	2 400	11,5 %
4 Kaatopaikkakaasun keräys ja hyödyntäminen	181	555	200	700	200	-64,0 %
5 Vesien keräys ja johtaminen	1 699	732	1 050	1 050	150	43,4 %
6 Viimeistelyrakenteet	143	776	1 050	1 050	2 050	35,2 %
Alueiden ja toimintojen kehittäminen ja niiden vaatimat investoinnit	4 339	2 534	4 548	3 199	2 899	79,5 %
7 Biojätteen käsittely ja mädätyskaasun hyödyntäminen	2 636	1 045	1 729	1 429	1 029	65,5 %
8 Ämmäsuon laajennusalue	958	1 266	650	1 250	750	-48,7 %
9 Infran kehittäminen ja sen vaatimat investoinnit	493	53	1 050	500	400	1881,1 %
10 Käsittelypalvelujen koneet ja laitteet	253	150	120	20	20	-20,0 %
11 Energiainvestoinnit	0	20	999	0	700	4897,5 %
MUUT INVESTOINNIT						
Kuljetuspalvelulähtöiset investoinnit	536	500	200	183	183	-60,0 %
12 Jätteenkuljetuksen keräyskalusto	536	500	200	183	183	-60,0 %
Muut toimintaa tukevat investoinnit	222	1 871	1 517	2 267	500	-18,9 %
13 Maahankinnat	10	0	200	1 500	200	-
14 Muut investoinnit	212	1 871	1 317	767	300	-29,6 %
Jätehuollon investoinnit yhteensä	10 592	12 399	10 070	10 031	9 014	-18,8 %

Aluepalvelulähtöisten investointien suurimmat yksittäiset investoinnit ovat vuoden 1990 alussa valmistuneen Kivikon jätepalvelukeskuksen korjaus- ja täydennystöitä. Vuosikymmenien kuluessa ovat Kivikkoon sijoitetut jätehuollon toiminnot ja niiden laajuus muuttuneet, joten piha-alueilla ja rakennuksiin on tarpeen tehdä uusien toimintojen edellyttämiä muutoksia. Töiden yhteydessä Kivikon kiinteistön energiatehokkuutta parannetaan vastaamaan nykyvaatimuksia ja varaudutaan samalla tuottamaan sähköenergiaa aurinkovoimalla. Aluepalveluiden työkon- ja kalustohankintoja jatketaan koko suunnitelmakauden. Suunnitelmakauden lopussa on myös suunniteltu kehitettäväksi uuden tyyppistä palvelukonseptia Sortti-asemien toimintaan.

Käsittelypalvelulähtöisten investointien suurimmat yksittäiset investoinnit ovat jätteenkäsittelykeskuksen toiminnan varmistamiseen ja ympäristöhaittojen minimoimiseen liittyviä rakennustöitä. Suunnitelmakaudella tehdään mm. vuonna 1987 valmistuneen kaatopaikan vanhan tasausaltaan saneeraus, rakennetaan tulvapumppaamo, toteutetaan vuosittaiset kaatopaikkojen pintarakenteet, tehdään biojätteen käsittelylaitosten vuosittaiset ylläpitosaneeraukset, tehdään kompostituotteen käsittelyä varten kenttäinvestointeja ja tehostetaan jätteenkäsittelykeskuksen sekä prosessien energiatehokkuutta. Vuosien 2017 ja 2018 aikana selvitetään kaatopaikkojen erilaisia pintarakenteita tavoitteena kehittää kierrätysmateriaaleihin perustuvia uusia ratkaisuja. Kun ratkaisu on valittu, rakennetaan uutta pintarakennetta viranomaisten ja ympäristölupien edellyttämällä tavalla niin, että vuosittain sitä valmistuu noin 1 - 2 hehtaaria.

Muina toimintaa tukevin investointein varaudutaan lähinnä Seutulan käytöstä poistetun kaatopaikka-alueen perustilan selvittämiseen ja kunnostamiseen viranomaisten ja jätehuollon uusien toimintamallien edellyttämällä

tavalla. Seutulan alueen suunnitelmallinen kehittäminen kiertotalouden tarpeisiin sisältyy suunnitelmakauden vuosien 2018 - 2020 investointihankkeisiin. Vuoden 2017 aikana alueelle rakentuu puujätteen käsittely- ja varastointikenttä. Suunnitelmissa on hyödyntää Seutulan alueen rakentamisessa kierrätysmateriaaleja ja osoittaa aluetta kiertotalouden käyttöön.

Jätehuollossa on nähtävissä merkittävä muutos kohti materiaali- ja energiatehokkuuden tehostamista. HSY:n toimipisteiden infran hyödyntäminen olisi tarkoituksenmukaista mahdollistaa myös ulkopolisille toimijoille hyödyntäen ns. Ekomo-konseptia. Näiden mahdollisuuksien luominen edellyttää ensivaiheessa myös vuosittaisia investointeja, mutta vastapainoksi investoinnit tuovat jatkossa materiaalitehokkuuden tehostumisen lisäksi myös tulovirtaa.

Jätehuollon rahoituslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2016	ENN 2017	TAE 2018	TSE 2019	TSE 2020
Tulorahoitus					
Vuosikate	20 225	16 640	13 753	13 742	13 465
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	80	80	80	80	80
Investoinnit					
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-10 592	-12 399	-10 070	-10 031	-9 014
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0
Investointien korjauserät	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	9 713	4 321	3 763	3 791	4 531
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	9 500	9 000	8 500	35 700
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 086	-9 561	-9 057	-8 504	-35 714
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-28 000	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-405	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	-37 491	-61	-57	-4	-14

Jätehuollon taseen keskeisiä eriä

x 1 000 euroa	TP 2016	ENN 2017	TAE 2018	TSE 2019	TSE 2020
Pysyvät vastaavat (käyttöomaisuus)	213 099	210 984	206 906	203 118	198 313
Oma pääoma	33 030	35 748	35 945	36 460	36 698
Pitkäaikainen vieras pääoma (korollinen)	124 452	124 392	124 335	124 331	124 317
- lainat jäsenkunnilta	0	0	0	0	0
- lainat ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta	124 452	124 392	124 335	124 331	124 317
Omavaraisuusaste (%)	19,1 %	19,9 %	19,8 %	19,7 %	19,6 %

5.3 Seutu- ja ympäristötieto

5.3.1 Toiminta

Strateginen päämäärä: Ympäristön tila on parantunut

Pääkaupunkiseudun ilmanlaadun mittausverkkoa täydennetään innovatiivisilla sensoreilla Smart&Clean-hankkeessa HAQT. Sensoreita kehitetään ja testataan eri tutkimushankkeissa laajassa sidosryhmäyhteistyössä. Liikenteen päästöjä tutkitaan yhdessä tutkimuslaitosten ja yritysten kanssa erityisesti Mäkelänkadun supermittausasemalla. Katupölyn päästöjen mallinnusta kehitetään NORTRIP-hankkeessa. Tutkimuksissa selvitetään liikenteen ohella myös muita keskeisiä ilmanlaatuun vaikuttavia tekijöitä. Viimeaikaisissa tutkimuksissa on puunpolton haitat tunnistettu yhdeksi merkittäväksi terveysriskiksi myös pääkaupunkiseudulla. Puunpolton päästöjä selvitetään mm. KIUAS-hankkeessa, jossa mitataan saunan kiukaiden päästöjä. HSY osallistuu yhdessä Helsingin kanssa Urban Agenda Air Quality -hankkeeseen, jossa etsitään parhaita ilmansuojelun käytäntöjä sekä edistetään kaupunkien ja EU:n komission välistä yhteistyötä.

Uudet mittaus- ja mallinnustulokset tarkentavat ilmanlaadun seurantaa ja viestintää pääkaupunkiseudulla. HSY tuo asukkaiden käyttöön uusia ilmanlaatu karttoja verkkosivuille sekä raitiovaunujen ja metrojen infotauluille, joille saadaan myös ilmanlaatuennuste.

Pääkaupunkiseudun ilmanlaadun seurannan kattavuus arvioidaan ja sen pohjalta uudistetaan ilmanlaadun yhteistarkkailusuunnitelma vuosille 2019-2023. Turvallisen ja terveellisen elinympäristön takaaminen täydentyvässä kaupunkiympäristössä asettaa jatkossakin haasteita ilmanlaadulle.

Strateginen päämäärä: HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa sekä materiaalivirtojen hyödyntämisessä

Seudullisten maamassavirtojen hallinnan työkalu (SeutuMAISA) -projektissa pilotoidaan ja toteutetaan innovatiivinen tietojärjestelmä ja avoimen tiedon jakamiseen perustuva paikkatietopohjainen karttasovellus helpottamaan seudun maamassojen hallintaa. Järjestelmä tehostaa seudun maa-aineskiertotaloutta ja vähentää maa-aineskuljetuksia ja niihin liittyviä ilmastopäästöjä. Hyvin toimiva seudullinen järjestelmä vahvistaa kaupunkiseudun kilpailukykyä ja luo mahdollisuuden huomattaviin taloudellisiin säästöihin.

HSY osallistuu laajaan 6Aika-rahoitteiseen Tulevaisuuden kiertotalouskeskukset -hankkeeseen, joka jatkuu vuoteen 2019 saakka. Hankkeessa edistetään innovatiivisia, älykkäitä ja kestäviä ratkaisuja yhteistyössä yritysten ja muiden toimijoiden kanssa. HSY kehittää kiertotalouden T&K&I-alustakonseptia ja tuottaa tietoa, mikä luo edellytyksiä uudelle liiketoiminnalle. Hankkeessa kehitetään kaupunkiseutujen kierrätysastelaskentaa sekä arvioidaan materiaalimääriä uusien talteenotto- ja hyödyntämismahdollisuuksien selvittämiseksi.

Euroopan metropolialueiden yhteisessä SMART-MR -hankkeessa HSY koordinoi pääkaupunkiseudulla vähähiilisten asemanseutujen konseptiin liittyvää työkokonaisuutta. Vuonna 2018 HSY järjestää aiheesta kansainvälisen kaupunkiseutujen työpajan.

Strateginen päämäärä: HSY on innovatiivinen edelläkävijä ja luotettava yhteistyökumppani

HSY tuottaa IlmastoAtlas-karttapalvelun Helsingin koordinoimassa, EU-rahoitteisessa mySMARTLife-hankkeessa. Kaupunkilähtöinen hanke keskittyy älykkäisiin energiaratkaisuihin. Karttapalvelussa julkaistaan ilmastomuutoksen hillintään ja sopeutumiseen liittyviä paikkatietoaineistoja avoimesti kaikkien saataville.

HSY toimii aktiivisesti Oskari-verkostossa, joka kehittää avoimen lähdekoodin paikkatietoalustaa. Oskari-pohjaista karttapalvelua hyödynnetään muun muassa paikkatietojen avaamisessa.

Seutu- ja ympäristötiedon tiedontuotantoa suunnitellaan ja kehitetään johdonmukaisesti yhteistyössä jäsenkaupunkien ja muiden sidosryhmien asiantuntijaverkostojen kanssa.

5.3.2 Talous

Seutu- ja ympäristötiedon tuloslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2016	ENN 2017	TAE 2018	TSE 2019	TSE 2020	Muutos-% 2018/2017
TOIMINTATULOT	4 536	4 879	4 803	4 863	4 988	-1,6 %
Myyntituotot	732	985	844	844	844	-14,3 %
Kuntaosuudet	3 734	3 692	3 709	3 769	3 894	0,5 %
Muut tuotot	70	202	250	250	250	23,8 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	-
TOIMINTAMENOT	-4 331	-4 782	-4 798	-4 798	-4 798	0,3 %
Henkilöstömenot	-2 169	-2 297	-2 325	-2 325	-2 325	1,2 %
Palvelujen ostot	-1 894	-2 196	-2 126	-2 126	-2 126	-3,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-124	-122	-117	-117	-117	-4,1 %
Muut toimintakulut	-143	-167	-230	-230	-230	37,7 %
TOIMINTAKATE	205	97	5	65	190	-94,9 %
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	0	0	0	0	0	-
VUOSIKATE	205	97	5	65	190	-94,9 %
POISTOT	-228	-250	-235	-220	-220	-6,0 %
TILIKAUDEN TULOS	-23	-153	-230	-155	-30	50,6 %
VARAUSTEN MUUTOKSET	0	0	0	0	0	-
TULOVEROT	0	0	0	0	0	-
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-23	-153	-230	-155	-30	50,6 %

Seutu- ja ympäristötiedon investoinnit

x 1 000 euroa	TP 2016	ENN 2017	TAE 2018	TSE 2019	TSE 2020	Muutos-% 2018/2017
Seutu- ja ympäristötiedon investoinnit	166	210	210	210	210	0,0 %

5.4 Hallinto ja keskitetyt palvelut

5.4.1 Tavoitteet

Strateginen päämäärä	TTS 2018 - 2020 tavoite	TA 2018 mittari	TA 2018 tavoitearvo
3. HSY:n palvelut vastaavat asiakasryhmien tarpeisiin ja asukaskokemus on parantunut	Sähköisten asiointipalvelujen käyttö lisääntyy	% vesimittarilukemista sähköisesti	42 %
		% jätepalvelutilauksista sähköisesti	55 %
	Asukkaiden arvio HSY:n kokonaisuunnistumisesta paranee	Asukkaiden kyselyssä antama arvosana	3,88

Toimenpiteet 2018

- Uuden asiakas- ja laskutusjärjestelmän mahdollistamat monipuoliset asiakkaiden sähköiset itsepalveluratkaisut otetaan käyttöön vaiheittain.
- Aktivoidaan asiakkaita ottamaan käyttöön uusia ratkaisuja esim. kampanjoimalla puhelimessa ja kotisivuilla sekä tehostamalla asiakkaiden opastamista
- ASKO-koulutuksia jatketaan ja asiakaskohtaamisen laatua seurataan ja mitataan
- Pidetään perustoiminta toimialoilla hyvällä tasolla ja panostetaan maineenhallinnan toimenpiteisiin

Strateginen päämäärä	TTS 2018 - 2020 tavoite	TA 2018 mittari	TA 2018 tavoitearvo
5. Tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot katetaan tulorahoituksella	Tukitoimintojen tuottavuus paranee	Hallinnon ja keskitetysti tuotettujen palveluiden osuus HSY:n henkilövahvuudesta	≤ 25,7 %
		Hallinnon ja keskitetysti tuotettujen palveluiden osuus HSY:n toimintamenoista	≤ 14 %

Toimenpiteet 2018

- Otetaan käyttöön uusi pitkälle automatisoitu asiakashallinta- ja laskutusjärjestelmä, joka tukee uusia, tehokkaampia toimintatapoja
- Tehdään toimintajärjestelmän sisäisiä auditointeja ja toteutetaan niissä ja ulkoisessa arvioinnissa esille nousseita kehittämistoimenpiteitä
- Viestintä- ja neuvontayksikön toimintaa tehostetaan uudelleenorganisoitumisella ja kouluttamisella
- Otetaan käyttöön sähköisen arkistointi, jolla vähennetään tulosteiden ja arkistotilan tarvetta.
- Ajoneuvoresurssien optimaalista käyttöä tehostetaan keskittämällä yhteiskäyttöajoneuvojen hallinnointi tukipalveluihin

Strateginen päämäärä	TTS 2018 - 2020 tavoite	TA 2018 mittari	TA 2018 tavoitearvo
8. HSY:n yhteisökuva on hyvä	Myönteinen mielikuva HSY:stä ja luottamus HSY:n toimintaan lisääntyvät	Asukkaiden kyselyssä antama arvosana: "Kuinka todennäköisesti kertoisi jotain myönteistä HSY:hyn liittyen"	3,8
		Asukkaiden kyselyssä antama arvosana: "HSY:n toiminnan luotettavuus"	3,95

Toimenpiteet 2018

- Mainekyselyn tulosten perusteella tehtyä kehittämisohjelmaa toteutetaan koko HSY:ssä
- Kaikella tiedottamisella ja kampanjoinnilla tähdätään myös em. tavoitteeseen (mediatiedotteet, nettisivut, sosiaalinen media, kampanjointi)

Strateginen päämäärä	TTS 2018 - 2020 tavoite	TA 2018 mittari	TA 2018 tavoitearvo
9. HSY on innovatiivinen edelläkävijä sekä aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani	T&K&I-hankkeiden osuus liikevaihdesta kasvaa	T&K&I-hankkeiden osuus liikevaihdesta, %	0,6

Toimenpiteet 2018

- Hyödynnetään hankevalmisteluverkostoa ulkopuolista rahoitusta saavien hankkeiden hakuprosessissa ja valmistelussa

Strategiset hankkeet

Strateginen hanke	Hankkeen kuvaus
Kohti kestäväää kaupunkiseutua älykkäillä ja puhtailla ratkaisulla (HSY SC)	Ohjelma, joka edistää HSY:n strategiaa tukevien kumppanuushankkeiden valmistelua ja käynnistämistä. Hankkeissa hyödynnetään innovatiivisia julkisia hankintoja ja innovaatiokumppanuuksia sekä tiedolla johtamisen mahdollisuuksia. Kehittämisen painopisteitä ovat kiertotalous, hulevesien hallinta sekä älykkäät ja puhtaat ratkaisut.

Toimenpiteet 2018:

- HSY:n projektimallin mukaisen ohjelmallisen kokonaisuuden muodostaminen osana HSY:n uutta strategiaa.

5.4.2 Talous

x 1 000 euroa	TP 2016	ENN 2017	TAE 2018	TSE 2019	TSE 2020	Muutos-% 2018/2017
TOIMINTAMENOT						
- Johto sekä ohjauksen ja kehittämisen yksiköt	-7 707	-7 942	-8 163	-8 483	-8 483	2,8 %
- Asiakaspalvelu	-2 228	-2 379	-2 440	-2 349	-2 309	2,6 %
- Tukipalvelut	-5 908	-6 413	-6 968	-6 862	-6 862	8,6 %
TOIMINTAMENOT	-15 843	-16 735	-17 571	-17 694	-17 654	5,0 %

Johdon, ohjauksen ja kehittämisen yksiköiden, asiakaspalvelun ja tukipalvelujen yhteenlasketut toimintamenot kasvavat, kun uusiin toimitiloihin siirtyessä toimialojen maksamat nykyisten Itä-Pasilan toimitilojen vastikkeet siirtyvät tukipalvelujen kiinteistö- ja ajoneuvopalvelut -yksikölle siihen asti, että tilat saadaan myytyä tai vuokrattua.

Investoinnit

x 1 000 euroa	TP 2016	ENN 2017	TAE 2018	TSE 2019	TSE 2020	Muutos-% 2018/2017
Ohjauksen ja kehittämisen investoinnit	595	2 114	350	100	100	-83,4 %
Asiakaspalvelun investoinnit	179	200	20	20	20	-90,0 %
Tukipalvelujen investoinnit	460	2 737	100	100	100	-96,3 %
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	1 235	5 051	470	220	220	-90,7 %

Liite 1: Strategian indikaattorit

Strateginen päämäärä	Indikaattori	Lähtötaso 2013	Toteutuma 2014	Toteutuma 2015	Toteutuma 2016	Tavoitearvo 2018	Tavoitearvo 2020
1. Ympäristön tila on parantunut	Jätevedenpuhdistuksen ravinnepäästöt ja epäpuhtaudet: Fosforikuorma tonnia/vuosi	32	33	35	32	38	38
	Jätevedenpuhdistuksen ravinnepäästöt ja epäpuhtaudet: Typpikuorma tonnia/vuosi	948	973	983	1028	1200	1200
	Kasvihuonekaasupäästöt, tCO ₂ -ekv	189000	234500	194800	182300	174000 -14 % vuoden 2013 tasosta	162000 -20 % vuoden 2013 tasosta
	Jätevesiylivuotojen määrä, sekaviemäröity verkko, 3 vuoden liukuva keskiarvo 1000 m ³	242	144	143	298	määrä lähtötasoa pienempi	määrä lähtötasoa pienempi
	Verkostoon pumpattu vesimäärä, litraa/asukas/vrk	228	223	216	224	209	200
	Yhden asukkaan tuottama sekajättemäärä (kg)	163	160	153	154	146	145
	Kotitalouksien jätteiden hyötykäyttöaste: - kokonaishyötykäyttöaste, %	49 %	93 %	96 %	Vuoden 2016 tilastot eivät vielä valmiina	86 %	89 %
	Kotitalouksien jätteiden hyötykäyttöaste: - materiaalihyötykäyttöaste, %	45 %	45 %	48 %	Vuoden 2016 tilastot eivät vielä valmiina	52 %	54 %
	Kotitalouksien jätteiden hyötykäyttöaste: - energiahyötykäyttöaste, %	4 %	48 %	48 %	Vuoden 2016 tilastot eivät vielä valmiina	34 %	35 %
	Sekajätteiden laatu: - lasin määrä sekajätteessä, kg/asukas	4	tutkimusta ei tehty v.2014	4,3	Tutkimusta ei tehty v. 2016	3,1	2,9
	Sekajätteiden laatu: - metallin määrä sekajätteessä, kg/asukas	5,3	tutkimusta ei tehty v.2014	4,5	Tutkimusta ei tehty v. 2016	3,8	3,5

Strateginen päämäärä	Indikaattori	Lähtötaso 2013	Toteutuma 2014	Toteutuma 2015	Toteutuma 2016	Tavoitearvo 2018	Tavoitearvo 2020
1. Ympäristön tila on parantunut	Sekajätteiden laatu: - kuitupakkausten määrä sekajätteessä, kg/asukas	18,5	tutkimusta ei tehty v.2014	13	Tutkimusta ei tehty v. 2016	17,4	17,1
	Ilmastostrategian mukainen päästökehitys pääkaupunkiseudulla, muutos vuoden 1990 tasosta	-2 % (päivitetty 16.3.2016)	-6 % (päivitetty 16.3.2016)	-13 %	-14 %	-15 %	-20 %
2. Toimintavarmuus on korkea ja verkostojen toiminta on optimoitu	Toimintavarmuus: Jätevedenpuhdistuskapasiteetti, jätevedenpuhdistuksen lupaindeksi, %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
	Toimintavarmuus: Jätehuollon tyhjennysten toimintavarmuus ja oikea-aikaisuus, %	96,1 %	98,3 %	99,5 %	98,2 %	97,5 %	98,0 %
	Toimintavarmuus: Ilmanlaadun mittauksen jatkuvuus, mittaustulosten ajallinen kattavuus	97,5 %	97,6 %		97,3 %	98,0 %	98,0 %
	Vesi-, jäte- ja hulevesiverkostojen toimivuus: Viemäritukosten määrä, kpl	95	78	86	78	< 70	< 70
	Saneerausinvestointien onnistuneisuus ja tulokset: - vedenjakelun kulutuskeskeytysaika, 3 vuoden liukuva keskiarvo, minuuttia/asukas/vuosi	11,3	9,3	6	4,9	< 13	< 12
	Saneerausinvestointien onnistuneisuus ja tulokset: - Saneerausvelka, verkoston uusiutumisikä, vuotta	290	290	290	290	290	290

Strateginen päämäärä	Indikaattori	Lähtötaso 2013	Toteutuma 2014	Toteutuma 2015	Toteutuma 2016	Tavoitearvo 2018	Tavoitearvo 2020
3. HSY:n palvelut vastaavat asiakasryhmien tarpeisiin ja asukas-kokemus on parantunut	Juomaveden laatu: - Tutkittu veden laatu on hyvä, jos laatuvaatimukset täyttyvät	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä
	Juomaveden laatu: - Koettu veden laatu on hyvä, jos asukkaiden antama arvosana asiakastytyväisyyskyselyssä > 4,5	4,8	4,8	4,9	4,7	>4,5	>4,5
	Tyytyväisyys jätehuollon palveluihin, asiakaskyselyn vastaus asteikolla 1-5	3,81	4,00	3,90	4,00	4,00	4,00
	Asiakkaiden/asiakasryhmien osallistaminen	Palautteen kerääminen ja asiakastytyväisyyskyselyn hyödyntäminen palvelujen kehittämisessä	Asiakaspalautetta kerätään jatkuvasti palautejärjestelmään, organisaatio/toimialatoista tiedon hyödyntämissuunnitelmaa laadittu	Palautejärjestelmän toiminta vakiintunut. Palautteiden hyödyntämissuunnitelman käyttöönotto vielä kesken. PaKo-hanke käynnistetty.	Palautejärjestelmää ja kontaktien luokittelua kehitetty. Palautteiden hyödyntämissuunnitelma käyttöön otettu. PaKo-hankkeessa konseptoitu ja osittain käyttöön otettu useita palveluita. Asiakkaat ovat olleet mukana konseptointityössä ja kehittämistyössä on vakioitu osallistava kehittämisprosessi.	Asiakkaiden ja kumppaneiden osallistaminen vakioitu osaksi palveluprosessia	
	Asiakasryhmien tarpeiden mukaiset palvelukonseptit	Toimivat peruspalvelut. Niiden prosessit kuvattu. Asiakaspalvelun prosessit osaksi kuvattu.	Suurasiakaskonsepti laadittu	PaKo-hanke käynnistetty; palveluiden konseptointien lisäksi osaprojekteina suurasiakaspilotti sekä suomi.fi-palveluun liittyminen.	Palveluita konseptoitu ja suurasiakkaiden palvelua pilotoitu runsaan vuoden ajan. Kokemuksia hyödynnetään suurasiakkaiden palvelun organisointi- ja resursointi-suunnittelussa. Suomi.fi-palveluun liittymiseen sisältyvät toimenpiteet etenevät aikataulussa.	Palvelukonseptien mukainen toiminta vakiintunut ja laadun seuranta systemaattista	

Strateginen päämäärä	Indikaattori	Lähtötaso 2013	Toteutuma 2014	Toteutuma 2015	Toteutuma 2016	Tavoitearvo 2018	Tavoitearvo 2020
3. HSY:n palvelut vastaavat asiakasryhmien tarpeisiin ja asukas-kokemus on parantunut	Sähköisten asiointipalvelujen määrä ja laatu, sähköisten asiointipalvelujen osuus kaikesta ko. asioinnista: - sähköisesti ilmoitettujen vesimittarin lukemailmoitusten osuus, %	8 % (6100 kpl/74500 mittaria)	15 %	30% (24763 kpl/82859 mittaria)	35,77% (31282 kpl/87459 mittaria)	60 %	70 %
	Sähköisten asiointipalvelujen määrä ja laatu, sähköisten asiointipalvelujen osuus kaikesta ko. asioinnista: - sähköisesti tehtyjen jätepalvelutilausten osuus, %	35 %	47 %	41 %	48 %	55 %	65 %
3. HSY:n palvelut vastaavat asiakasryhmien tarpeisiin ja asukaskokemuksen on parantunut	Sähköisten palvelujen laatu, asiakastytyväisyyskyselyssä (asukkaat) "HSY:n internetasiointipalveluita on helppo käyttää" - merkityksen ja onnistumisen välinen kuilu	-0,4	-0,6	-0,3	-0,2	≤ -0,35	≤ -0,3
	HSY:n kokonaisuonnistuminen, asiakastytyväisyyskyselyn tulos (asukkaiden antama vastaus) asteikolla 1-5	3,66	3,70	3,70	3,83	3,85	3,95

Strateginen päämäärä	Indikaattori	Lähtötaso 2013	Toteutuma 2014	Toteutuma 2015	Toteutuma 2016	Tavoitearvo 2018	Tavoitearvo 2020
4. HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa sekä materiaali- virtojen hyödyntämisessä	HSY:n omassa toiminnassa (prosessit) kulutettu energiamäärä, GWh	193 (päivitetty 16.3.2016)	190 (päivitetty 16.3.2016)	199	207	189	189
	HSY:n tuottaman ja ostaman uusiutuvan energian määrä / käytetyn energian määrä, %	102 (päivitetty 16.3.2016)	104 (päivitetty 16.3.2016)	102	103	100	100
	Hankintojen energiatehokkuus, palvelut, tuotteet => hankesuunnittelussa kaikissa vaiheissa	Hanke- ja laitehankinnat (osittain)	Kun kilpailutus alkaa, alkuneuvotteluissa todetaan, voidaan hankinnassa huomioida energiatehokkuus ja jos voidaan, niin mite se voidaan tarjouspyyntöön kirjata	HSY:n tekemän energiatehokkuussopimuksen vaade HSY:n omasta ohjeistuksesta energiatehokkaiden hankintojen lisäämiseksi käsiteltiin joulukuun joryssa. Energiatehokkuus huomioidaan tarjouspyynnöissä ja sopimuksissa. IN ELY-projekti avaa HSY:n investointien tahtotilaa energiatehokkuuden huomioimisessa.		Materiaalihankinnat	Investoinnit (toteutus)
	Materiaalivirrat omassa toiminnassa, materiaali- virtojen seurantatietojen kattavuus ja saatavuus	Alkukartoitus tehty	Resurssitehokkuusryhmä perustettu	Resurssitehokkuusryhmä toimii ja materiaalitase laskentaa on kehitetty	Materiaalivirtojen hallintatyökalu luotu	Materiaalivirtojen ajantasainen seuranta	Tieto ohjaa toimintaa

Strateginen päämäärä	Indikaattori	Lähtötaso 2013	Toteutuma 2014	Toteutuma 2015	Toteutuma 2016	Tavoitearvo 2018	Tavoitearvo 2020
4. HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa sekä materiaali- virtojen hyödyntämisessä	Alueen materiaalivirrat ja hyötykäyttö, Ämmässuon ekoteollisuuspuiston vaikutukset alueen materiaalivirtoihin	Ämmässuon kehittämissuunnitelma olemassa	Konsepti suunnitteilla	Ensimmäiset yhteistyösopimukset solmittu		Hyötykäyttö lisääntynyt 30 % vuoteen 2013 verrattuna	Hyötykäyttö lisääntynyt 40 % vuoteen 2013 verrattuna
	Avoimen datan hyödyntäminen		Suunnitelma HSY:n 1. vaiheen datan avaamisesta tehty ja tiedot avattu verkkosivuilla	Karttapalvelu on avattu	HSY:n ympäristötiedon avaamisen vuosikello on tehty ja osa ympäristötiedoista on avattu	Kehittämissuunnitelma ja sen toimenpiteet toteutettu	Kehittämissuunnitelma ja sen toimenpiteet toteutettu
5. Tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot katetaan tulorahoituksella	Vesihuollon toimintamenot / jäsenkuntien asukas ilman inflaatiota (vuoden 2015 rahanarvossa)	84,3 €	80,2 €	84,0 €	80,3	80 €	78,0 €
	Jätehuollon toimintamenot / käsitelty jätemäärä (tonnia) ilman maa-aineksia *) ilman inflaatiota	-	-	172		164	155
	Hallinnon ja keskitetyt tuotettujen palvelujen osuus HSY:n henkilöstövahvuudesta	25,5 %	24,8 %	24,80 %	26,0 %	23 %	22 %
	Hallinnon ja keskitetyt tuotettujen palvelujen osuus HSY:n toimintamenoista	12,3 %	11,9 %	12,20 %	15,2 %	11 %	10 %
	Vesihuollon investointien tulorahoitus 10-vuoden ajanjaksolla, % (vuosikate/investointimeno) - investointien tarkastelu talousmallilla - investointien tehokas ja tuottava kohdentaminen - investointien sopeuttaminen ja ajoittaminen - tulorahoitusosuuden kasvu (pitkäjänteisellä taksapolitiikalla ja toiminnan tehostamisella)	66,0 %	87,0 %	69,0 %	64,3 %	Keskimäärin n.60%	Keskimäärin n.60%

Strateginen päämäärä	Indikaattori	Lähtötaso 2013	Toteutuma 2014	Toteutuma 2015	Toteutuma 2016	Tavoitearvo 2018	Tavoitearvo 2020
5. Tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot katetaan tulorahoituksella	Jätehuollon investointien tulorahoitus 10-vuoden ajanjaksolla, % (vuosikate/investointimeno) - investointien tarkastelu talousmallilla - investointien tehokas ja tuottava kohdentaminen - investointien sopeuttaminen ja ajoittaminen - tulorahoitusosuuden kasvu (pitkäjänteisellä taksapolitiikalla ja toiminnan tehostamisella)	79,0 %	77,4 %	88,9 %	190,9 %	90,0 %	> 100 %
	Vesitaksojen reaalikorotukset		2,0 %	2,0 %	2,0 %	Korkeintaan hallitukselle esitetyn talousmallin mukaisesti	Korkeintaan hallitukselle esitetyn talousmallin mukaisesti
	Jätetaksojen reaalikorotukset		0,0 %	0,0 %	0,0 %	Korkeintaan hallitukselle esitetyn talousmallin mukaisesti	Korkeintaan hallitukselle esitetyn talousmallin mukaisesti
6. Houkutteleva työnantaja, jolla on hyviä suorituksia tavoitteleva muutoksiin kykenevä ja hyvinvoiva henkilöstö	Houkuttelevuus työnantajana Henkilöstötutkimuksen kysymys, mielipide siitä, onko HSY alallaan houkutteleva työnantaja, tulos asteikolla 1-5	3,23	-	3,37	-	3,27	3,30
	Työhyvinvoinnin kokemus Henkilöstötutkimuksen kysymys, "Koen, että työhyvinvointini on kunnossa" tulos asteikolla 1-5 / positiivisten osuus	3,64 / 63 %	-	3,79 / 67 %	-	3,75 / >65 %	3,80 / >65 %
	Sairauspoissaolot HSY:n tilaston mukaan, päivää/henkilö	13,2 päivää/henkilö (11731 päivää)	14,1 päivää/hlö (sis. tapaturmat)	15,6 päivää/hlö (sis. tapaturmat)	15,0 pv/henkilö (sis. tapaturmat)	12	11
	Lähtövaihtuvuus, %	1,7 %	1,4 % (ilman eläkkeelle siirtymisiä)	3,1 % (ilman eläkkeelle siirtymisiä)	3,3 % (ilman eläkkeelle siirtymisiä)	4 - 8 %	4 - 8 %

Strateginen päämäärä	Indikaattori	Lähtötaso 2013	Toteutuma 2014	Toteutuma 2015	Toteutuma 2016	Tavoitearvo 2018	Tavoitearvo 2020
6. Houkutteleva työnantaja, jolla on hyviä suorituksia tavoitteleva muutoksiin kykenevä ja hyvinvoiva henkilöstö	Osaamisen kehittäminen Henkilöstötutkimuksen indeksi (yhdistelmä kysymyksistä: voi käyttää riittävästi tietoja ja taitoja työssä, riittävä osaaminen työtehtävien hoitamiseen, tyytyväisyys koulutus- ja kehittymismahdollisuuksiin, osaamisen ja tiedon jakaminen työyhteisössä, HSY:llä panostetaan riittävästi henkilöstön osaamisen kehittämiseen), tulos asteikolla 1-5	3,72	-	3,82	-	3,8	3,85
	Asennoituminen muutoksiin Henkilöstötutkimuksen kysymys "Muutokset antavat meille työhön uusia hyviä mahdollisuuksia", tulos asteikolla 1-5 / myönteisten vastausten osuus	3,11 % 36 %	-	3,25 / 41 %	-	3,21 / 46 %	3,26 / >50 %
	Osaamisen vastaavus HSY:n tarpeisiin	Määrällinen henkilöstösuunnittelu käytössä	Määrällinen henkilöstösuunnittelu käytössä	Määrällinen henkilöstösuunnittelu käytössä		HSY:n osaamisen hankintamenettely toiminnassa	Osaaminen kehittynyt HSY:n tarpeita vastaavaksi
	Tyytyväisyys palkitsemiseen Henkilöstötutkimuksen kysymys: Kuinka tyytyväinen olet kokonaisuutena HSY:n tarjoamaan palkkaukseen ja palkitsemisjärjestelmiin, tulos asteikolla 1-5 / erittäin tyytymättömien osuus	2,65 / < 16 %	-	2,89 / 15 %	-	Tuotannollisen työn vertailuarvo / <13 %	Tuotannollisen työn vertailuarvo / <10 %

Strateginen päämäärä	Indikaattori	Lähtötaso 2013	Toteutuma 2014	Toteutuma 2015	Toteutuma 2016	Tavoitearvo 2018	Tavoitearvo 2020
7. Tuloksiin ja vaikutuksiin tähtäävä toimintakulttuuri	Johtamisen ja esimiestyön kannustavuus Henkilöstötutkimuksen indeksi (yhdistelmä väittämistä: Esimieheni on kiinnostunut työstäni, tukee ja opastaa tarvittaessa, ottaa huomioon näkemykseni ja mielipiteeni, antaa palautetta työstäni, on oikeudenmukainen, suhtautuu myönteisesti aloitteisiin ja ideoihin, tekee vastuulleen kuuluvat päätökset, puuttuu ongelmatilanteisiin rakentavasti), tulos asteikolla 1-5	3,68	-	3,80	-	3,75	3,80
	Tyytyväisyys esimiestyöhön Henkilöstötutkimuksen kysymys, kuinka tyytyväinen olet kokonaisuutena omaan esimieheesi ja hänen johtamistapaansa. Tulos asteikolla 1-5 / positiivisten osuus	3,64 / 63 %	-	3,69 / 64 %	-	parempi kuin tuotannollisen työn keskiarvo / >67 %	parempi kuin tuotannollisen työn keskiarvo / >69 %
	Kehityskeskusteluiden hyödyllisyys Henkilöstötutkimuksen kysymys kehityskeskusteluiden hyödyllisyydestä, tulos asteikolla 1-5/positiivisten osuus	3,08 / 34 %	-	3,24 % 38 %	-	3,30 / 40 %	3,50 / 45 %
8. HSY:n yhteisökuva on hyvä	Yhteisökuva Asiakastytytyväisyystutkimuksen kysymys "kuinka todennäköisesti kertoisit jotain myönteistä HSY:hyn liittyen", tulos asteikolla 1-5	Asukkaat 3,6 / Isännöitsijät 3,8	Asukkaat 3,7 / Isännöitsijät 3,8	Asukkaat 3,5 / Isännöitsijät 3,9	Asukkaat 3,7 (isännöitsijöiden tulokset myöhemmin saatavissa)	Asukkaat 3,8 / Isännöitsijät 4,0	Asukkaat 4,0 / Isännöitsijät 4,2
	Yhteisökuva HSY:n toiminnan luotettavuus, asiakastytytyväisyyskyselyn tulos asteikolla 1-5	Asukkaat 3,7 / Isännöitsijät 4,1	Asukkaat 4,0 / Isännöitsijät 4,1	Asukkaat 3,8 / Isännöitsijät 4,1	Asukkaat 3,9 (isännöitsijöiden tulokset myöhemmin saatavissa)	Asukkaat 3,9 / Isännöitsijät 4,2	Asukkaat 4,0 / Isännöitsijät 4,3

Strateginen päämäärä	Indikaattori	Lähtötaso 2013	Toteutuma 2014	Toteutuma 2015	Toteutuma 2016	Tavoitearvo 2018	Tavoitearvo 2020
8. HSY:n yhteisökuva on hyvä	Yhteisökuva Sidosryhmät: HSY:n seminaarien ja muiden vastaavien sidosryhmätilaisuuksien onnistuminen, kyselytutkimuksen arvosana asteikolla 1-5, painotettu keskiarvo	-	4,16	4,24	4,33	4,25	4,30
	Sisäinen yhteisökuva Henkilöstötutkimuksen indeksi "Sitoutuneisuus HSY:hyn", tulos asteikolla 1-5	3,60	-	3,78	-	4,00	4,10
	Positiivinen ja neutraali medianäkyvyys suhteessa negatiiviseen medianäkyvyyteen, positiiviset/negatiiviset.	-	94/6	91/9	97/3	96/4	96/4
9. HSY on innovatiivinen edelläkävijä sekä aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani	T&K&I-hankkeiden määrä, % liikevaihdosta	Kehitetään laskenta tapa. Tarkistetaan lähtötaso ja tavoitearvot uuden laskentatavan mukaiseksi	0,4	0,3	0,3	0,8	1,00
	Innovatiivisuuden huomioon ottaminen hankinnoissa ja sopimuksissa	Bonus-sanktio-menettely käytössä joissakin palveluhankinnoissa	Bonus-sanktio-menettely avataan soveltuvissa tarjouspyynnöissä, lisätään vastaaviin sopimuksiin ja seurantaa on tehostettu	Bonus-sanktio-menettelyä on painotettu niissä kilpailutuksissa, joissa sopimusluonnos on ollut osa kilpailutus-dokumentaatiota. Optiokausia on jaettu pienempiin osiin, mikä ohjaa toimittajien tapaa hoitaa sopimuskauden velvoitteet HSY:n suuntaan. Esim. Water PiPP ja Älykäs Vesi -hankkeissa on haettu toimittajavuoropuhelun kautta tukea innovatiivisiin hankintoihin	Toimittajavuoropuhelu on lisätty osaksi HSY:n strategian mukaisia hankinnan periaatteita - ohjeistusta. HSY:llä on Water PiPP -hankkeen myötä innovatiivisten hankintojen toimintamalli, jota kehitetään edelleen.	On selvitetty eurooppalaisten vastaavien toimijoiden innovatiivisia ratkaisuja ja otettu käytön HSY:lle sopivat parhaat käytännöt	Innovatiivisten hankintojen vertailu ja tiedon jakaminen Euroopan laajuisesti on osa hankintatointa ja HSY soveltaa niitä tapauskohtaisesti käytäntöön

Strateginen päämäärä	Indikaattori	Lähtötaso 2013	Toteutuma 2014	Toteutuma 2015	Toteutuma 2016	Tavoitearvo 2018	Tavoitearvo 2020
9. HSY on innovatiivinen edelläkävijä sekä aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani	Ympäristövastuu hankinnoissa (asetustasoa kireämpi)	Hankintaohje on päivitetty siten, että materiaali- ja energiatehokkuus, ympäristövastuullisuus ja innovatiivisuus läpäisevät koko ohjeen	Hankintaohjeen kohdat ja niiden soveltamismahdollisuudet käydään uuden hankinta aloituspalaverissa läpi	Laadittiin HSY:n hankintaohjetta tukeva, käytännön hankintaa selkeyttävä tukidokumentti, joka pohjautuu HSY:n strategiaan ja antaa käytännön vinkkejä, kuinka esim. materiaali- ja energiatehokkuus tai ympäristövastuuvaatimukset otetaan huomioon tarjouspyynnössä ja hankintasopimuksessa	Ympäristövastuullisuus on osa HSY:n strategian mukaisia hankinnan periaatteita, jotka hyväksyttiin HSY:n joryssa tammikuussa 2016. Ohje esiteltiin Hessussa hankintablogissa joulukuussa 2016. Materiaalipalvelut kilpailutti 82 hankintaa. Kaikissa kilpailutuksissa otetaan ympäristövastuullisuus huomioon.	Valitut tavoitetasot saavutetaan 40 % niissä hankinnoissa, joissa indikaattoreita voidaan soveltaa	Valitut tavoitetasot saavutetaan 60 % niissä hankinnoissa, joissa indikaattoreita voidaan soveltaa
	Älykkäiden järjestelmien ja mittausmenetelmien käyttöönotto	Älykkäitä järjestelmiä käytössä; ne eivät kuitenkaan riittävästi kytkeydy toisiinsa. Käynnissä on selvityksiä.	1) Älykäsvesi: Visio, tiekartta ja toimenpidesuunnitelma laadittu 2) Vedenjakelun aluemitäusjärjestelmä : mittausasemia 29 kpl, mittaus tietoa käytetään 3) Verkkotietojärjestelmän kehittäminen: yhtenäinen verkkotietomääritely 4) Vedenjakelun ohjausjärjestelmä: hankintapäätös 5/2014, järjestelmän rakentaminen menossa	1) Älykäsvesi, Visio, tiekartta ja toimenpidesuunnitelma laadittu 2) Käytetään aluemitäusjärjestelmästä saatavia tietoja, 3) Yhtenäinen verkkotietojärjestelmä käytössä, 4) Vedenjakelun ohjausjärjestelmä Helsingin ja Vantaan osalta osittain käytössä, valmiusaste 40 %	4. Vedenjakelun ohjausjärjestelmän valmiusaste 80 %. Pääohjelma ja raportointi vielä kesken.	Uusia pilotteja otettu käyttöön. 2) Käytetään aluemitäusjärjestelmästä saatavia tietoja, 3) Verkkotiedon määrän ja laadun parantaminen käynnissä	Älykkäiden järjestelmien hyödyntäminen operatiivisessa toiminnassa on vakiintunut. 2) Käytetään aluemitäusjärjestelmästä saatavia tietoja, 3) Verkkotiedon määrän ja laadun parantaminen käynnissä

Strateginen päämäärä	Indikaattori	Lähtötaso 2013	Toteutuma 2014	Toteutuma 2015	Toteutuma 2016	Tavoitearvo 2018	Tavoitearvo 2020
9. HSY on innovatiivinen edelläkävijä sekä aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani	Älykkäiden järjestelmien ja mittausmenetelmien käyttöönotto	Älykkäitä järjestelmiä käytössä; ne eivät kuitenkaan riittävästi kytkeydy toisiinsa. Käynnissä on selvityksiä.	5) Sortti-asemien osittainen itsepalvelujärjestelmä (maksupääte): laitteet kilpailutettu, henkilökunnan koulutus aloitettu, koekäyttö alkaa kesällä 2015 6) Kiinteistökohtainen jäteastoiden punnitus: 2-vuotinen kokeiluhanke urakka-alueilla 33 ja 56, Vantaa. RFID tunnistus ja punnitustietojen keruu 7) Älykkäät pinnankorkeusmittarit Espoon puistoalueiden sekajätesyvässä säiliöissä 8) Kaatopaikkakaasun puhdistus biologiseen prosessiin perustuvalla THIOPAQ-puhdistusjärjestelmällä, jossa rikki saadaan talteen elementaaririkkinä. Kaasuun ei lisätä ilmaa, jolloin lämpöarvo pysyy korkeana.	5) Sortti-asemien osittainen itsepalvelujärjestelmä toteutettu Ruskeasannan Sortti-asemalla. Laajennetaan myöhemmin muille asemille 6) Kiinteistökohtaisen jäteastoiden punnitus kokeiluhanke: Laitteisto asennettu ja dataa kerätty 7) Älykkäitä pinnankorkeusmittareita sekajätesyväkeräyssäiliöissä käytössä yleisten alueiden säiliöissä Espoossa (40 anturia). Kokeilua laajennetaan asiakaskiinteistöille v. 2016	5) Sortti-asemien Itsepalvelujärjestelmä toteutettu Ruskeasannassa ja otetaan käyttöön uudella Jorvaksen Sortti-asemalla 6) Kokeilu päättynyt ja raportoitu. Laitteiden käyttöä jatkettu ja tullaan todennäköisesti jatkamaan myös uuden urakoitsijan kanssa. 7) Espoon säiliöiden tehokkuus parantunut ja käyttöä jatkettu. Asuinkiinteistöjen kokeilun tulokset raportoitu lopputyössä.	Uusia pilotteja otettu käyttöön	Älykkäiden järjestelmien hyödyntäminen operatiivisessa toiminnassa on vakiintunut

Liite 2: Ympäristöohjelma

Ympäristöohjelma valmistellaan HSY:n lopullisen toiminta- ja taloussuunnitelman liitteeksi syksyllä 2017.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

PL 100, 00066 HSY, Opastinsilta 6 A, 00520 Helsinki

Puh. 09 156 11, Fax 09 1561 2011, www.hsy.fi

Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster

PB 100, 00066 HRM, Semaforbron 6 A, 00520 Helsingfors

Tfn. 09 156 11, Fax 09 1561 2011, www.hsy.fi

Helsinki Region Environmental Services Authority

P.O. Box 100, FI-00066 HSY, Opastinsilta 6 A, 00520 Helsinki

Tel. +358 9 15611, Fax +358 9 1561 2011, www.hsy.fi

16 § Lausunto jäsenkunnille Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2018-2020

VD/6036/00.04.03/2017
HP/HW/MH/TH/JB

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) pyytää perussopimuksen mukaisesti 31.8.2017 mennessä lausuntoa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta 2018–2020. Kuntayhtymällä on oltava taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle seuraavalle vuodelle. Jäsenkuntien lausunnot on liitettävä yhtymäkokoukselle annettavaan talousarvioehdotukseen. Taloussuunnitelman tulee sisältää mm. strategiasuunnitelma sekä tariffien ja palveluverkon muutoksia koskevat suunnitelmat.

Lausuntoa pyydetään:

- a) strategiasuunnitelmasta
- b) liikenteen palvelutasosta ja palvelutason muutoksista
- c) kuntaosuuksien tasosta
- d) lipun hintojen keskimääräisistä muutoksista
- e) kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä tai alijäämän takaisin maksamisesta suunnitelmakaudella 2018–2020
- f) HSL:n roolista osana liikkumispalveluja
- g) kuntaosuuslaskentamallin uudistamisesta (ns. seudullinen rahoitusmalli)
- h) infrakorvausten käsittelystä kuntaosuuksien laskennassa
- i) jäsenkuntien halukkuudesta rahoittaa sähköbussien lisähankintoja
- j) seudullisten bussivarikoiden järjestämisestä
- k) jäsenkuntien koululaisryhmien retkien maksuttomuudesta

Kuntatekniikan keskuksessa valmisteltu lausunto perusteluineen on liitteenä.

Lausunnon tiivistelmänä Vantaa kannattaa pääosin HSL:n esityksiä joukkoliikenteen palvelutason osalta. Linjan 560 osalta esitetään vuorovälin harventamisesta osuudella Malmi–Myyrmäki vähäisen käyttäjämäärän vuoksi. Samoin linjan mahdollista jatkamista Myyrmäestä Matinkylään tulee myöhentää. HSL on esittänyt, että eräät itäsuunnan seutulinjat päättyvän Kalasataman terminaaliin 2019. Vantaa esittää edelleen tutkittavaksi linjan 722 päätepysäkin säilyttämistä Rautatien torilla. Vantaa myös esittää, että HSL laatisi lähivuosina uuden linjastosuunnitelman korvaamaan v. 2014 laaditun vanhan suunnitelman.

Matkalippujen hintoihin ei esitetä korotuksia vuonna 2018. Vantaa esittää vuoden 2018 kuntaosuudekseen korkeintaan 50,0 milj. euroa, josta summasta hyvitetään vielä lisäksi aikaisempien vuosien ylijäämäkertymää yhteensä n. 8,4 milj. euroa. Subventioasteeksi muodostuu n. 46,6 %. Kuntaosuuden osalta esitys on 2,8 milj. euroa pienempi kuin HSL:n oma esitys (52,8 milj. euroa).

Vantaan kaupunki pitää selvitystä HSL:n roolista liikkumispalveluiden markkinoilla tärkeänä ja alustavia linjauksia toiminnasta hyvinä. Kaupunki edellyttää kuitenkin, että jatkossa HSL:n valitsevat kumppanit toimivat markkinaehtoisesti eivätkä tukeudu rahoituksessaan HSL:ään tai kuntiin.

Vantaan kaupunki suhtautuu myönteisesti uuden seudullisen rahoitusmallin jatkokehittämiseen työryhmän esityksen pohjalta. Vantaa korostaa, että uusi rahoitusmalli ei muuta Kehäradan lipputulosta tehtyä sopimusta eikä saa aiheuttaa kohtuuttoman suuria muutoksia vuotuisen kuntaosuuteen. Vantaa esittää perussopimuksen tarkistamista tältä osin.

Vantaa esittää määräaikaaisesti joukkoliikenneinfran pääoman korkoprosentin alentamista kolmeen (3) prosenttiin nykyisestä viidestä (5). Tämä linjaus tulisi keventämään merkittävästi paineita joukkoliikenteen lipunhintoihin lähivuosina, kun mittavat investoinnit siirtyvät infrakorvauksiin. Joukkoliikenteen kuntaosuuden tulee olla n. 50 % (tulot/menot) ilman joukkoliikenteen infrakorvauksia, mikä vastaa kaupungin edellisen valtuustokauden sitovaa tavoitetta. Vantaa esittää, että jokaisessa yksittäisessä talousarviossa tavoitellaan edelleen alle 50 % subventioastetta, mutta tästä voidaan vuositasolla poikkeuksellisesti joustaa. Em. keinoilla voidaan jatkossa hillitä lipunhintojen korotuspaineita ja Vantaa esittää perussopimuksen tarkistamista määräaikaaisesti tältäkin osin.

Vantaan kaupunki esittää, että sähköbussiliikenne Vantaalla voidaan aloittaa yhdestä terminaalista ja linjasta, joka sovitaan etukäteen Vantaan kaupungin edustajien kanssa. Sähköisen liikenteen järjestelmät halpenevat ja kehittyvät tälläkin hetkellä voimakkaasti, joten liian rohkea edelläkävijyys tässä asiassa ei ole taloudellisesti tai

operoinnin luotettavuutta silmällä pitäen perusteltua. Sähköbussiliikennettä kannattaa lisätä suunnitelmallisesti ja määrätietoisesti, mutta sitomatta investointeja nopeasti vanhenevaan teknologiaan. Sähköbussiliikennöinti saa nostaa Vantaan bussiliikenteen infrakustannuksia korkeintaan yhdellä miljoonalla eurolla (1 milj. euroa).

Vantaa kannattaa HSL esitystä seudullisten bussivarikoiden järjestämisestä. Vantaan kaupunkikonsernin yhtiön on tarkoitus toteuttaa v. 2019 käyttöön otettava uusi Ojangon bussivarikko ko. mallilla.

Koululaisryhmien joukkoliikennematkojen osalta Vantaan kaupunki kannattaa HSL:n esitystä. Ko. määrärahat tulisi sisällyttää sivistystoimen budjettiin eikä HSL:n kuntaosuuksiin läpinäkyvyyden ja tasapuolisuuden vuoksi.

Tekninen lautakunta 22.8.2017 § 6

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle liitteen mukaisen lausunnon antamista HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2018–2020.

Käsittely:

Merkittiin että liikennesuunnittelupäällikkö Markus Holm selosti asiaa kokouksen alussa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 28.8.2017 § 16

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa liitteen mukainen lausunto HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2018–2020.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Käsittely:

Merkittiin, että liikennesuunnittelupäällikkö Markus Holm selosti asiaa kokouksen alussa. Paikalla oli myös kaupungininsinööri Henry Westlin.

Merkittiin, että apulaiskaupunginjohtaja teki lausuntoon seuraavat muutokset:

Kohta "Joukkoliikenteen palvelutaso ja palvelutason muutokset"

4 kappaleen toinen virke "Muutokset Kalasatamaan koskevat vuotta 2019, joten muutoksia on mahdollista vielä selvittää tarkemmin." muutetaan muotoon "Muutokset Kalasatamaan koskevat vuotta 2019, joten muutosten vaikutuksia tulee vielä selvittää tarkemmin vantaalaisten matkustajien kannalta."

Viimeisen kappaleen kolmas virke "Kaupunki esittää selvitettäväksi, voitaisiinko em. yöllistä yli neljän tunnin liikennöintikatkoa lyhentää siten, että kehärata palvelisi paremmin aamun ensimmäisillä lennoilla matkaavia sekä 24/7 avoinna olevan lentoasema-alueen henkilökunnan työssäkäyntiä." muutetaan muotoon "Kaupunki esittää selvitettäväksi, voitaisiinko em. yöllisestä neljän tunnin liikennöintikatosta luopua tai vaihtoehtoisesti lyhentää sitä siten, että kehärata palvelisi paremmin aamun ensimmäisillä lennoilla matkaavia sekä 24/7 avoinna olevan lentoasema-alueen henkilökunnan työssäkäyntiä."

Viimeisen kappaleen jälkeen lisätään kappale "Suorat julkisen liikenteen yhteydet Peijaksen sairaalaan eri asuinalueilta ovat työssäkäynnin ja esteettömän liikkumisen kannalta tärkeitä. Mahdollisimman monen reitin toivotaankin kulkevan sairaalanmäen pysäkin kautta, jotta liikuntarajoitteisten tilanne saadaan huomioitua nykyistä paremmin. Erityisesti tällainen tarve on noussut esille bussilinja 587 Mellunmäki-Leppäkorpi osalta."

Kohdan "Vantaan halukkuus rahoittaa sähköbussien lisähankintoja" 7 kappaleen loppuun lisätään virke "Rahoitusjärjestelmää viimeisteltäessä on tutkittava, ettei malli ohjaa liian voimakkaasti vähentämään bussilinjoja harvan asutuksen alueilla."

Kohdan "Jäsenkuntien koululaisryhmien retkien maksuttomuus" teksti "Helsingin kaupunki on esittänyt HSL:lle että koululaisryhmien matkustaminen joukkoliikenteellä tulisi olla maksutonta. HSL esittää lausuntopyynnössään hyvät perustelut esityksen hylkäämiselle. Vantaan kaupunki kannattaa HSL:n esitystä. Tasapuolisuuden ja läpinäkyvyyden varmistamiseksi koululaisryhmien joukkoliikennematkojen kustannukset tulisi sisällyttää ko. toimialan

määrärahoihin.” korvataan tekstillä ”Helsingin kaupunki on esittänyt HSL:lle että koululaisryhmien matkustaminen joukkoliikenteellä tulisi olla maksutonta. Vantaan kaupunki toivoo HSL:n selvittävän maksuttomuuden lisäksi laajasti erilaisia keinoja, joilla voidaan edistää opettajajohtoisten koululaisryhmien liikkumista koulupäivien aikana ja ruuhka-aikojen ulkopuolella, jolloin kapasiteetti on vähemmällä käytöllä. Esitettyjen ratkaisujen tulee olla yhdenmukaisia koko HSL-alueella.”

Päätös:

Hyväksyttiin muutettu esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:

- Vantaan kaupungin lausunto Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta 2018–2020, kh 28.8.2017 § 16
- Lausuntopyyntö jäsenkunnille Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta 2018–2020
- HSL:n hallituksen päätös 13.6.2017 lausunnon pyytämisestä Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustavasta talousarviosta 2018–2020
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2018–2020
- Lausuntopyyntö HSL:n roolista osana liikkumispalveluja
- Lausuntopyyntö kuntaosuuslaskentamallin uudistamisesta (ns. seudullinen rahoitusmalli)
- Lausuntopyyntö infrakorvausten käsittelystä kuntaosuuksien laskennassa
- Lausuntopyyntö jäsenkuntien halukkuudesta rahoittaa sähköbussien lisähankintoja
- Lausuntopyyntö seudullisten bussivarikoiden järjestämisestä
- Lausuntopyyntö jäsenkuntien koululaisryhmien retkien maksuttomuudesta

Täytäntöönpano: Kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja muutoksenhakukielto

Lisätiedot:

Kaupungininsinööri Henry Westlin, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaan kaupungin lausunto Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta 2018 – 2020

Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymä (HSL) pyytää perussopimuksen mukaisesti 31.8.2017 mennessä lausuntoa Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta 2018 – 2020. Kuntayhtymällä on oltava taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle seuraavalle vuodelle. Jäsenkuntien lausunnot on liitettävä yhtymäkokoukselle annettavaan talousarvioehdotukseen. Taloussuunnitelman tulee sisältää mm. strategiasuunnitelma sekä tariffien ja palveluverkon muutoksia koskevat suunnitelmat.

Lausuntoa pyydetään:

- a) strategiasuunnitelmasta
- b) liikenteen palvelutasosta ja palvelutason muutoksista
- c) kuntaosuuksien tasosta
- d) lipun hintojen keskimääräisistä muutoksista
- e) kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä tai alijäämän takaisin maksamisesta suunnitelmakaudella 2018-2020
- f) HSL:n roolista osana liikkumispalveluja
- g) kuntaosuuslaskentamallin uudistamisesta (ns. seudullinen rahoitusmalli)
- h) infrakorvausten käsittelystä kuntaosuuksien laskennassa
- i) jäsenkuntien halukkuudesta rahoittaa sähköbussien lisähankintoja
- j) seudullisten bussivarikoiden järjestämisestä
- k) jäsenkuntien koululaisryhmien retkien maksuttomuudesta

Kuntatekniikan keskus on valmistellut seuraavan lausunnon.

Strategiasuunnitelma

HSL:n itselleen asettamat strategiset tavoitteet ja visio 2025 vastaavat keskeisiltä osiltaan Vantaan maankäytön ja liikenteen tavoitteita, kuten mm. joukkoliikennekäytävien varsien kaupunkirakenteen tiivistäminen sekä liikenteen vähäpäästöisyyden edistäminen. Joukkoliikenteen kustannustehokkuuden tehostaminen ja koko liikennejärjestelmän rahoituspohjan kestävyys vahvistaminen edellyttävät tehokasta joukkoliikenteen hoitoa linjastosuunnittelusta autokiertoon.

Vantaan kaupunki pitää edelleen tärkeänä, että HSL jatkossa kehittää toiminnan tehokkuutta nykyistä paremmin kuvaavia mittareita yhteistyössä kuntien omistajaohjauksesta vastaavien tahojen kanssa. Vantaa pitää myös tärkeänä, että yleiskustannusten kuten mm. henkilöstökustannusten kasvu saa olla korkeintaan samaa tasoa kuin kaupungeilla.

Joukkoliikenteen palvelutaso ja palvelutason muutokset

HSL esittää Vantaan sisäisille bussilinjoille vuodelle 2018 joitakin muutoksia. Linjaa 434 esitetään jatkettavaksi palvelemaan Keimolanmäen kasvavaa asuinalueutta ja lisäksi linjalle on esitetty lisättäväksi yksi bussi alueen palvelutason parantamiseksi. Vantaan kaupunki pitää muutoksia hyvinä ja edelleen tärkeänä että Keimolanmäen asuinalueen palvelutasoa parannetaan sitä mukaa kun rakentaminen alueella etenee ja asukkaiden määrä kasvaa. Linjaa 335 koskien HSL esittää linjan 335B muutaman lähdön muuttamista kulkemaan perusreitillä. Muutos tihentää liikennöintiä Vapaalan ja Linnaisten alueilla parantaen koulumatkayhteyksiä Hämeenkyliän koulun toiminnan siirryttyä uusiin tiloihin Sanomalantielle. Vantaan kaupunki pitää tätä muutosta tärkeänä. Kustannusvaikutukset Vantaan sisäisillä linjoilla ovat vuonna 2018 yhteensä 187 500 euroa ja sen jälkeen vuositasolla 308 500 euroa.

Vantaata koskeviin seutulinjoihin HSL esittää vuodelle 2018 muutosta linjalle 39, jonka päätepysäkki siirrettäisiin Kampista Eiraan. Muutos lisää kustannuksia vuositasona noin 333 000 euroa, joista todennäköisesti suurin osa kohdistuu kuitenkin Helsingille. Sen lisäksi linjojen 518, 717 ja 718 ajoajat ovat jatkuvasti pidentyneet ja tästä johtuen HSL:n esityksessä linjoille varaudutaan lisäämään yhden bussin syysliikenteen alusta. Ratatien rakennustöiden valmistuttua Tikkurilan terminaalien ajoyhteydet palaavat normaaleiksi syysliikenteen alussa 2017. Muutoksen myötä 2/3 linjoista reitti pitenee ja 1/3 linjoista reitti lyhenee. HSL:n esityksen mukaan se edellyttää yhden bussin lisäämistä liikenteeseen, josta aiheutuvat lisäkustannukset ovat noin 250 000 euroa. Tällöin linjojen 619, 624, 631, 735 ja 736 liikennöinti voi jatkua nykyisillä vuoroväleillä reittien pitenemisestä riippumatta. Seutulinjojen kustannusvaikutukset kokonaisuudessaan ovat vuonna 2018 yhteensä 461 000 euroa ja vuositasona 724 000.

Runkolinjalle 560 on esitetty vuorovälin tihentämistä sunnuntaisin 15 minuutista 10 minuuttiin syysliikenteen 2018 alusta. Tällä mahdollistetaan toimiva tahdistus metroon sekä suurien matkustajakuormien palvelu. Muutos vaatii 5 autopäivän lisäyksen, mikä aiheuttaa kustannuksia vuodelle 2018 115 000 euroa ja vuositasona 245 000 euroa. Olisi perusteltua joka toisen vuoron päättämistä Malmille, koska Malmin ja Myyrmäen väliset matkustajamäärät ovat nykyisellään vähäiset eikä lähivuosina ole odotettavissa merkittävää matkustajamäärien kasvua. Lisäksi runkolinjan 560 jatkamista Myyrmäestä Matinkylään on esitetty vuoden 2020 elokuulle. Rahoitustarve toimenpiteille on noin 150 000 euroa. Vantaan kaupunki esittää, että Linjan 560 jatkoa Matinkylään suunnitellaan ja toteutetaan vasta myöhemmin, kun Keran aseman rakentaminen on käynnistynyt ja länsimetron vaikutukset työmatkaliikenteeseen selvillä. Vantaan kannalta yhteydet Otaniemi - Leppävaara alueelle nyt linjalla 510 (tuleva 555) ovat tärkeitä ja linja tarjoaa vaihtoehtoisia yhteyksiä Leppävaarasta Keraan ja Turuntien suuntaan.

Vuodelle 2019 Vantaata koskeviin seutulinjoihin HSL esittää Lahdenväylän suunnan linjojen 722, 724, 731, 738 ja 739 päättämistä Kalasatamaan lukuun ottamatta linjojen 724, 731 ja 739 yöliikennettä. Muutokset Kalasatamaan koskevat vuotta 2019, joten muutosten vaikutuksia tulee vielä selvittää tarkemmin vantaalaisten matkustajien kannalta. Kalasataman osalta HSL:n esitys ei sisällä mitään liikenteellisiä eikä matkustuskäyttytymiseen liittyviä perusteluja, mutta arvioidut taloudelliset säästöt ovat n. 240 000 euroa vuonna 2019 ja sen jälkeen vuositasona n. 600 000 euroa. Vantaa esittää edelleen tutkittavaksi, olisiko tarkoituksenmukaista säilyttää Honkanummen hautausmaata, Vantaan akselin työpaikkoja (mm Metso) ja Porttipuiston aluetta palvelevan linjan 722 päätepysäkki Rautatien torilla.

Lisäksi esitys sisältää linjojen 37 ja 39N jatkamisen Honkasuolta Myyrmäen asemalle sekä varautumisen asukasmäärän sekä liikennemäärien kasvuun Kivistön alueella yhdellä autopäivällä maanantaista sunnuntaihin. Linjojen 37 ja 39N jatkaminen Myyrmäkeen on Vantaan joukkoliikennelinjasto 2015 -suunnitelman mukainen toimenpide ja niistä aiheutuu vuodelle 2019 kustannuksia 58 000 euroa ja vuositasona 173 000 euroa. Vantaan kaupunki kannattaa linjojen jatkamista.

HSL laatii Tuusulan linjastosuunnitelman vuosien 2017-18 aikana ja sen linjastoratkaisut tulevat voimaan elokuussa 2019. Vantaan kaupunki osallistuu mielellään Tuusulan linjastosuunnitelman tekoon Vantaata koskevin osin. Tässä yhteydessä tulee myös selvittää Epinkoskientien mahdollinen jatko Tuusulan puolelle, mikä mahdollistaisi uuden liityntälinjan Hyrylästä Ilolan läpi Leinelän aseman kautta Tikkurilaan.

Vantaan voimassa oleva linjastosuunnitelma on valmistunut 2014. Linjastosuunnitelman valmistumisen jälkeen Kehärata on aloittanut liikennöintinsä ja Vantaan kaupunkirakenne sekä asukasmäärä ovat kehittyneet paljon ennakoitua nopeammin. Lisäksi vyöhyketariffiuudistus tulee vaikuttamaan linjastoratkaisuihin, kuten myös Tuusulan liittyminen HSL:ään. Em. perusteilla Vantaan kaupunki esittää, että HSL laatisi lähivuosina uuden linjastosuunnitelman Vantaalle.

Kehäradan ensimmäinen juna Helsingin asemalta Helsinki-Vantaan lentoasemalle lähtee klo 04.31 ja viimeinen klo 0.16. Vastaavasti lentoasemalta viimeinen juna lähtee klo 0:45 ja ensimmäinen saapuu 5:00.

Kaupunki esittää selvitettäväksi, voitaisiinko em. yöllisestä neljän tunnin liikennöintikatkoksta luopua tai vaihtoehtoisesti lyhentää sitä siten, että kehärata palvelisi paremmin aamun ensimmäisillä lennoilla matkaavia sekä 24/7 avoinna olevan lentoasema-alueen henkilökunnan työssäkäyntiä. Kaupunki on neuvotellut asiasta mm. Finavian kanssa. Tällä hetkellä päivittäin lähtee noin 10 lentoa aikavälillä 04:00-06:15. Näiden lentojen matkustajia juna ei pääsääntöisesti palvele. Lentoasemalle saapuu päivittäin yli 20 lentoa aikavälillä 23:45-03:30. Myöskään näille matkustajille juna ei välttämättä ole kelvollinen vaihtoehto.

Suorat julkisen liikenteen yhteydet Peijaksen sairaalaan eri asuinalueilta ovat työssäkäynnin ja esteettömän liikkumisen kannalta tärkeitä. Mahdollisimman monen reitin toivotaankin kulkevan sairaalanmäen pysäkin kautta, jotta liikuntarajoitteisten tilanne saadaan huomioitua nykyistä paremmin. Erityisesti tällainen tarve on noussut esille bussilinja 587 Mellunmäki-Leppäkorpi osalta.

Kuntaosuudet ja kuntakohtaisen ylijäämän käyttö

HSL on arvioinut vuodelle 2018 Vantaan osuudeksi joukkoliikenteen kustannuksista yhteensä n. 110,1 milj. euroa, joka koostuu operointikustannuksista, yleiskustannuksista ja infrakustannuksista. Lipputuloksi on arvioitu yhteensä n. 56,5 milj. euroa. Em. lipputulot sisältävät arvioituista kertaseutulippujen lisätuloista Vantaalle vuosittain kohdistetun 3,0 milj. erän. HSL:n esitys Vantaan kuntaosuudeksi vuodelle 2018 ilman ylijäämähyvitystä on n. 52,8 milj. euroa, jossa on otettu huomioon suurten kaupunkien joukkoliikennetuki. HSL:n esityksen mukaan Vantaan seutulinjojen operointikustannukset kasvavat v. 2018 laskennallisesti lähes 6 milj. eur, vaikka poltto- ja voiteluaineiden hintojen ennustetaan pysyvän ennallaan eikä palvelutasoon esitetä parannuksia. Muutos on myös siksi outo, koska Helsingin ja Espoon operointikulut kasvavat olennaisesti vähemmän.

Vantaa esittää vuoden 2018 kuntaosuudekseen yhteensä korkeintaan 50,0 milj.euroa ilman ylijäämähyvitystä, jolloin vuoden 2018 subventioasteeksi muodostuu n. 46,6 %. Esitys on n. 2,8 miljoona euroa pienempi kuin HSL:n esitys. Kaupungin esitys perustuu siihen, että useana viime vuotena Vantaan vuosittainen kuntaosuuden ylijäämä on kasvanut HSL:n ylivarovaisten budjetoinnin vuoksi, vaikka sitä on ollut tarkoitus leikata. Vantaan käsityksen mukaan pelkästään kustannusennusteen kriittinen tarkastelu alkuvuoden 2018 toteuman perusteella mahdollistaisi em. säästön v. 2018 kuntaosuudesta ilman, että se heikentäisi palvelutasoa ja aiheuttaisi merkittävää riskiä Vantaan kumulatiiviseen ylijäämäkertymään. Vantaa ei myöskään pidä seutulinjojen operointikustannusten kasvua uskottavana. Sinänsä muutokset perustuvat aikansa eläneeseen laskentamalliin.

Vantaa kannattaa HSL:n esitystä, että vuoden 2018 kuntaosuudesta hyvitetään aikaisempien vuosien ylijäämäkertymää yhteensä n. 8,4 milj. euroa. Vantaan kumulatiivinen ylijäämäkertymä vuoden 2016 lopussa oli yhteensä 25,3 milj. euroa ja ylijäämäkertymän arvioidaan pysyvän yli 20 milj. euron tasolla vuoden 2017 lopussakin.

Vantaan joukkoliikenteen nettomenoksi vuonna 2018 muodostuu n. 30 milj. euroa (kuntaosuus 50,0 milj.euroa vähennettynä infrakustannusten pääomaosuudella n. 12,1 milj.euroa sekä ylijäämän hyvityksellä 8,4 milj.euroa). Infrakustannukset koostuvat kaupungin ylläpito-, hallinnointi- ja pääomamenoista ja infrasopimuksen mukaisesti Vantaa on oikeutettu laskuttamaan niitä HSL:tä yhteensä 13,6 milj. eurolla vuonna 2018. Vantaan HSL:ltä laskuttamat infrakustannukset on esitetty kaupungin talousarvioissa maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan joukkoliikenteen tuloina.

HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmassa suunnitelmakauden kokonaislipputulot on arvioitu nykyisen tariffijärjestelmän perusteella. Vyöhykkeisiin perustuva uusi tariffijärjestelmä tulee käyttöön vuoden 2018 aikana, mutta tarkkaa käyttöönottoajankohtaa ei ole vielä päätetty. Uuden vyöhyketariffin mukaisia lippuhintoja ei ole esitetty, koska syksyn 2017 aikana vasta päätetään lipputuotteista ja täsmennetään eri vyöhykkeiden väliset hintasuhteet.

HSL:n ja kaupunkien yhteinen tavoite on ollut, ettei vyöhykeuudistus saa vähentää lipputulojen kokonaismäärää ja siten lisätä kaupunkien subventiotarvetta. Siten pohjana 2018 arvioille on nykyisen tariffijärjestelmän mukainen kokonaistulo +1,8 %:n kasvulla. Myös muiden suunnitelmavuosien osalta lipputulot on laskettu vastaavasti tietyllä kasvuprosentilla kokonaissummaan. Vaikka muutos ei sinänsä vaikuta kokonaislipputuloihin, niin se vaikuttaa kuntaosuuksien laskentaan mm. kuntakohtaisten lippujen poistuessa käytöstä. Esitetyssä kuntaosuuslaskelmassa on oletettu, että uusi vyöhykehinnottelumalli otetaan käyttöön vuoden 2018 kesällä ja vuoden 2018 kuntaosuudet on laskettu nykyisen lippujärjestelmän ja uuden vyöhykejärjestelmän vuosiarvioiden keskiarvona (50/50). Vuodet 2019 ja 2020 ovat arvioituna kokonaan vyöhykejärjestelmän mukaisina.

Lippujen hintojen keskimääräiset muutokset

Nykytariffin mukaisiin lippujen hintoihin ei esitetä korotuksia vuonna 2018, mutta mobiililippujen hinnan alentaminen arvolippujen tasolle aiheuttaa keskimäärin 1,2 % hintojen alennuksen. Sisäisten lippujen osalta alennus on keskimäärin 1,6 % ja seutulippujen osalta keskimäärin 0,6 %. Vantaa kannattaa HSL:n esitystä.

HSL:n rooli osana liikkumispalveluja

HSL:n roolia liikkumispalveluiden markkinoilla on selvitetty kevään 2017 kuluessa strategiatyön tueksi. Linjauksille on sekä strateginen että operatiivinen tarve esimerkiksi Mobility as a Service (MaaS) – kysymyksen myötä. Uudet toimintamallit ovat jo tulleet markkinoille uusina yrityksinä tai vanhojen yritysten uusina liiketoimintamuotoina. HSL:n kanssa tehtävän yhteistyön kysyntä on jatkuvaa ja yhteistyöneuvotteluihin tarvitaan linjauksia.

Nykytilanteessa HSL toimii liikenteen markkinoilla kahdessa roolissa. Ensinnä HSL on sekä alueensa joukkoliikenteen suunnittelija ja järjestäjä vastaten esimerkiksi tarvittavien kuljetuspalveluiden hankinnasta ja lippujen myynnistä. Toiseksi HSL vastaa alueensa liikennejärjestelmäsuunnittelusta yhdessä muiden tahojen kanssa. HSL:n joukkoliikenteen tiedot ovat MaaS- ja muiden palvelujen tuottajien käytettävissä avoimien rajapintojen kautta. Lisäksi HSL:n mobiilikertalippujen myyntirajapinta on jo sopimuksesta liikkumispalvelujen ja yhdistelypalvelujen tuottajien käytettävissä.

HSL:n roolin selvittämiseksi on tunnistettu ja jäsenelty erilaisia vaihtoehtoja kehittää HSL:n toimintaa. Arvioinnin perusteella liiketoimintavaihtoehdot toteuttavat yleisesti HSL:n perustehtävää sujuvien ja luotettavien liikkumiskäytösten kehittämisestä ja tarjoamisesta asiakkaiden tarpeisiin. Arvioinnin johtopäätös on, että HSL:n pitää ohjata yhteistyötä toteuttamaan omia strategisia tavoitteita sopimuskumppaneiden valinnalla ja sopimusehdoilla. Alustavia linjauksia HSL:n roolista osana liikkumispalveluja on muodostettu neljä.

Ensimmäinen linjaus koskee joukkoliikenteen lippuyhteistyön laajentamista viranomaisten ja kaupallisten toimijoiden kanssa. Yhteistyön keskeisten kaupallisten ja teknisten vaatimusten tulee olla samanlaiset kaikille mahdollisille sopimuskumppaneille, ja kumppanien tulee toteuttaa HSL:n strategisia tavoitteita. Toisen linjauksen mukaan Reittioppaaseen otetaan mukaan muita liikkumispalveluiden tuottajia. Laajemmassa yhteistyössä palveluiden tuottajien valinta tehdään samoin perustein kuin lippuyhteistyössä.

Kolmantena linjauksena HSL osallistuu joukkoliikennetarjontaa korvaavien liikkumispalveluiden pilotointiin. Pilotointiin osallistutaan, mikäli palvelu täydentää tai sillä voidaan tehokkaasti korvata HSL:n järjestämää palvelua tai edistää kestävästä liikkumisesta ja autotonta elämäntapaa. HSL ei osallistu sellaisten liikkumispalveluiden järjestämiseen, jotka yksipuolisesti kilpailevat joukkoliikenteen kanssa tai lisäävät henkilöautosuoritetta keskustoissa. Neljäs linjaus koskee HSL:n toimimista kaupunkiseudun liikkumisen alustana, johon kaupalliset toimijat voivat kytkeytyä kaikille yhdenmukaisilla ehdoilla.

Vantaan kaupunki pitää selvitystä HSL:n roolista liikkumispalveluiden markkinoilla tärkeänä ja alustavia linjauksia toiminnasta hyvinä. Erityisen kannatettavaa on HSL:n osallistuminen sellaisten liikkumispalveluiden

pilotointiin, joilla voidaan mahdollisesti tulevaisuudessa korvata hyvin vähällä käytöllä olevia bussilinjoja. Kaupunki edellyttää kuitenkin, että jatkossa HSL:n valitsema kumppanit ja tuotteet pystyvät toimimaan markkinaehtoisesti eivätkä tukeudu rahoituksessaan HSL:ään tai kuntiin.

Kuntaosuuslaskentamallin uudistaminen

HSL:n uuteen vyöhykehinnottelujärjestelmään siirryttäneen näillä näkymin vuoden 2018 aikana. Uusi järjestelmä muuttaa osaltaan myös HSL:n tulojen ja menojen jakoa jäsenkuntien kesken, koska liikenteen lipputulot kertyvät liikennöintiä ei tulevaisuudessa perustu kuntarajoihin vaan kaarimallisiin vyöhykkeisiin. Nykyisen mukainen operointikustannusten jako vaatii paljon lähtötietoja, on työläs ja laskentaprosessi on liian hidas kuntien tarpeisiin nähden. HSL on selvittänyt kuntaosuuksien laskennan vaihtoehtoja vyöhykehinnottelujärjestelmässä. Selvitetystä vaihtoehdoista kehityskelpoisimmalta vaikutti niin sanottu alijäämalli, jossa jäsenkunnille jaetaan HSL:n tulojen ja kulujen erotusta eli liikenteen hoidosta syntyvää alijäämää joukkoliikenteen tarjontaan perustuvalla palvelutasokertoimella painotettuna.

Keväällä 2017 perustettiin kuntaosuuslaskennan kehittämiseen työryhmä, jonka työskentelyyn osallistuivat myös jäsenkuntien edustajat. Alijäämallia kehitettiin ja se nimettiin yleisemmin seudulliseksi rahoitusmalliksi. Työryhmän kuntaedustajien yhteisen näkemyksen mukaan lipputulot kohdistuksesta suoriin kunnille ei tule luopua, vaan kuntalaisten ostamien lippujen tulee edelleen vähentää kuntien omaa rahoitusosuutta. Työryhmän ehdotuksena on, että lipputulot kohdistussääntöjä yksinkertaistetaan. Kaikki ne lipputulot, joiden osalta kuntalaisuustieto on selvillä, kohdistetaan ko. kunnalle riippumatta lippulajista. Ne lipputulot, joiden osalta ostajan kuntalaisuustietoa ei ole saatavilla, vähentävät suoraan operointikulujen yhteisen alijäämän osuutta.

Lisäksi työryhmä ehdottaa, että operointikulut kohdistetaan kuntien alueella järjestetyn joukkoliikennetarjonnan ja sen palvelutason perusteella. Tarjontatasoon vaikuttavat liikennemuotojen paikkakapasiteetti ja operointikulut. Määrityksessä voidaan huomioida myös alueelliset erityispiirteet, kuten junaliikenteen matkan pituus korottavana vaikutuksena tai kunnan alueen läpikulkuliikenne alentavana tekijänä. Seudullinen rahoitusmalli pyrkii näillä tekijöillä kannustamaan tehokkaisiin liikennemuotoihin ja järjestämään joukkoliikenne kustannustehokkaasti.

Työryhmän ehdotus ei sisällä muutoksia infrakulujen jakoperusteisiin. Yleiskuluihin jakoperusteeksi työryhmä ehdottaa kuntien asukasmääriä. Asukasmäärä on ennakoitavampi, selkeämpi ja yksinkertaisempi jakoperuste kuin nykyinen nousijamääriin perustuva laskenta.

Uudessa seudullisessa rahoitusmallissa liikennetarjonnan muutokset näkyisivät nykyistä laskentamallia selkeämmin kunnan alijäämäosuudessa ja jäsenkunta voisi entistä paremmin, läpinäkyvämmiin ja ketterämpiin vaikuttaa omilla päätöksillään subventionsa määrään. Uuden laskentamallin käyttöönoton arvioidaan edellyttävän HSL:n perussopimuksen tarkistamista.

Seudullisen rahoitusmallin vaikutukset ovat toistaiseksi karkeita arvioita eivätkä menetelmän sisältämät parametrit kuten kulkumuotokohtaiset palvelutasokertoimet ole lopullisia. Palvelutasokertoimet tulevat perustella ja määritellä läpinäkyvällä tavalla ja niiden tulee olla päivitettävissä tulevaisuudessa teknologisen kehityksen myötä. Mallissa tulee varautua uudenlaisten joukkoliikennemuotojen lisäämiseen. Esimerkiksi sähköbussien kehitys voi olla lähivuosina merkittävää.

Uuden mallin laskentaperiaatteet ja esitetyt poikkeukset kuten läpikulkuliikenteen huomioiminen vähentävänä tekijänä, tulee kuvata läpinäkyvästi ja HSL-kuntien kohtelu tulee sen suhteen olla tasapuolista. Vantaan kannalta mallin selkeys ja yksinkertaisuus ovat tavoiteltavia ominaisuuksia ja kaikkia uusia poikkeuksia ja viritelmiä tulee pyrkiä välttämään. Operointikustannusten jakamisen tulee mallin

perusperiaatteiden mukaisesti perustua pääsääntöisesti tarjonnan kuvaamiseen. Esimerkiksi junaliikenteen pitkät matkat selittävät tarjontaa, mutta läpikulkuliikenteen osuus selittää kysyntää.

Vantaan kaupunki suhtautuu myönteisesti uuden seudullisen rahoitusmallin jatkokehittämiseen työryhmän esityksen pohjalta. Nykyisen kustannusjakomallin ongelmat ovat ilmeisiä ja nousevat säännöllisesti esille. Siirtyminen vyöhykejärjestelmään tekisi nykyisenkaltaisesta jakomallista entistä sekavamman, koska lipputyypitkään eivät ole enää kuntakohtaisia. Vantaan kaupunki kannattaa yleiskulujen jakamista asukaslukujen suhteessa. Vantaan kaupunki katsoo, että ehdotettu uusi malli on oikeudenmukainen, läpinäkyvä ja ennustettava sekä mahdollistaa aiempaa tarkemman operointikustannusten suunnittelun ja esittää perussopimuksen tarkistamista tältäkin osin. Uusi seudullinen rahoitusmalli ei saa vaikuttaa Kehäradan kertalipputuloista tehtyyn sopimukseen Vantaan kannalta epäedullisesti eikä aiheuttaa kohtuuttoman suuria muutoksia vuotuisen kuntaosuuteen.

Infrakorvausten käsittely kuntaosuuksien laskennassa

Kehäradan ja länsimetron käyttöönotto sekä muiden tulevien infrahankkeiden valmistuminen aiheuttavat tulevina vuosina merkittäviä paineita lippujen hintojen korottamiseen, mikäli kuntien keskimääräinen subventiotaso pidetään edelleen maksimissaan 50 %:ssa. HSL:n ensimmäisenä toimintavuotena 2010 HSL:ltä laskutettavat infrakustannukset olivat 59,1 milj. euroa ja ne muodostivat 12,2 % HSL:n toimintamenoista. Alustavassa talousarvioissa 2018 infrakustannukset ovat yli kaksinkertaistuneet ja ovat 140,8 milj. euroa eli 19,4 % HSL:n toimintamenoista.

HSL:n yhtymäkokous päätti vuonna 2015 aloittaa omistajakuntien väliset neuvottelut kuntaosuuksien tasosta, subventioasteesta ja infrakustannusten mahdollisesta uudelleen jakamisesta siten, että lipunhintojen korotustarve taloussuunnitelmakaudella pienenee. Yleisesti HSL:n kustannusten nousupaine on mahdollista kattaa puuttumalla kuntaosuuksiin, lippujen hintoihin tai joukkoliikenteen palvelutasoon (tai itse kustannuksiin). Neuvottelijat tapasivat kolme kertaa eikä yhteisesti hyväksyttäviä keinoja lipun hintojen korotustarpeen pienentämiselle löytynyt.

Helsingin kaupunginhallitus on 12.9.2016 lausunnossaan HSL:n vuoden 2017-2019 alustavasta Toiminta- ja taloussuunnitelmasta esittänyt seuraavaa:

”Omistajaohjauslinjauksena Helsingin kaupunki edellyttää jatkossa käytettävän periaatetta, että omistajakuntien subventio-osuus operointi- ja yleiskustannusten osalta saa olla korkeintaan 50%. Infrakustannusten osalta subventioaste määritellään erikseen ja voi olla korkeampikin. Lähtökohta on, että infrakorvaukset eivät jatkossa johda lipun hintojen nousuun, vaan kunnat maksavat ne, koska investointien taloudelliset hyödytkin kohdistuvat kunnille. HSL:n tulee määritellä tarkemmat infrakustannusten käsittelyperiaatteet osana strategiatyötään.”

Kysymys 1: Joukkoliikenneinfran pääoman korkoprosentin suuruus

Joukkoliikenneinfran pääoman korkoprosentiksi on infrasopimuksissa sovittu 5 % ja korko lasketaan jo käytössä olevan infran osalta edellisen vuoden poistamattoman infraomaisuuden arvosta.

Jäsenkuntia pyydetään ottamaan kantaa, voidaanko infrasopimuksessa määriteltyä joukkoliikenneinfran pääoman korkoprosenttia alentaa viidestä prosentista ja mikä olisi sopiva korkoprosentti nykyisessä markkinatilanteessa? Voitaisiinko korko sitoa esimerkiksi 12 kuukauden euribor-korkoon, sovittavalla marginaalilla lisätynä?

Vantaa esittää joukkoliikenneinfran pääoman korkoprosentin alentamista määräaikaaisesti kolmeen (3) prosenttiin nykyisestä viidestä (5). Tällöin voidaan madaltaa lähivuosina voimakkaasti kasvavien infrakulujen nousua.

Kysymys 2: Jäsenkuntien subventio-osuuden laskentatapa

Jäsenkuntia pyydetään ottamaan kantaa, voiko jäsenkuntien subventio-osuus ilman infrakustannuksia olla korkeintaan 50 %? Vrt. Helsingin kaupunginhallituksen syksyllä 2016 antama lausunto kuntien subventio-osuuden tasosta.

HSL:n talousarvion mukaan Vantaan vuoden 2018 subventioaste ilman infrakustannuksia olisi 40,6 %.

Vantaa kannattaa infrakustannusten eriyttämistä subventioasteen laskennasta. Jatkossa vyöhykkeet kohdistuvat sekä Espooseen että Vantaaseen, mistä syystä esimerkiksi Espoon investoinnit aiheuttaisivat lipun hintojen korotuspaineita myös Vantaalle vaikka Vantaata itseään ei uhkaakaan subventioasteen nousu yli 50 %:n.

Kaupungin sitovana tavoitteena jo edellisellä valtuustokaudella on ollut, että joukkoliikenteen kuntaosuus on n. 50 % (tulot/menot) ilman joukkoliikenteen infrakorvauksia.

Kysymys 3: Jos subventio-osuus lasketaan edelleen kuten aiemmin, voiko subventio-osuus tilapäisesti ylittää 50 %, jos kuntien keskiarvo HSL-ajalla on alle 50 %?

Jäsenkuntia pyydetään ottamaan kantaa, voiko subventio-osuus ylittää tilapäisesti 50 %:in rajan, jos kuntien keskiarvo HSL-ajalla on alle 50 %?

Vantaa esittää, että jokaisessa yksittäisessä talousarviossa tavoitellaan alle 50 % subventioastetta, mutta tästä voidaan vuositasona poikkeuksellisesti joustaa.

Em. keinoilla voidaan hillitä lipunhintojen korotuspaineita lähiaikoina ja Vantaa esittää perussopimuksen tarkistamista.

Vantaan halukkuus rahoittaa sähköbussien lisähankintoja

HSL:n strategisena tavoitteena on vähentää joukkoliikenteen päästöjä yli 90 % vuoden 2010 tasosta vuoteen 2025 mennessä. Tähän tavoitteeseen pääseminen ei onnistu pelkästään biopolttoaineilla, koska jätteistä ja tähteistä valmistettujen biopolttoaineiden CO₂ vähenemä on "vain" 80 – 90 %. Näin ollen tarvitaan myös sähköbussuja 30 % kokonaisbussimäärästä eli noin 400.

Sähköbussien etuna dieselbusseihin verrattuna on paikallinen päästöttömyys, hiljaisuus ja erittäin alhainen energian kulutus, ainoastaan neljäsosa dieselin kulutuksesta, mikä edelleen parantaa niiden kilpailukykyä.

Jotta tämä tavoite voitaisiin saavuttaa, tulee sähköbussilinjojen päätepysäkeille sekä joissain tapauksissa myös reitin varrelle asentaa latausasemia, jotka kuntien tulee rakentaa. HSL korvaa 50% latausasemien kustannuksista kunnille infrakorvauksina. HSL:n tarkoituksena on aloittaa hankkimansa sopimusliikenteen kilpailuttaminen TTS-kaudella 2018-2020.

Yhden latausaseman keskimääräinen rakentamiskustannus on 350 000 euroa ja niiden rakentamistarpeen arvioidaan vastaavan noin 12 miljoonan euron investointia vuosina 2018-2021 jakautuen kunnittain seuraavasti:

Espoo: Noin 5 milj. euroa sisältäen Leppävaaran, Tapiolan ja Matinkylän sekä muutamia päätepysäkkejä
Helsinki: Noin 4 milj. euroa vielä tarkemmin määrittelemättömiä kohteita
Vantaa: Noin 3 milj. euroa sisältäen Kivistön, Tikkurilan ja Myyrmäen terminaalit sekä muutaman päätepysäkin

Sähköbussiliikennöinnin vaikutusta operointikustannuksiin tällä hetkellä vaikea määritellä, koska bussien kaupalliset markkinat ovat vasta muodostumassa. Vaikka sähköbussit ovat ainakin alkuvaiheessa hankintahinnaltaan selvästi dieselbusseja kalliimpia, on mahdollista, että käyttämällä pitkää 10 vuoden sopimuskautta ja ottaen huomioon ajoenergian edullisuuden, kustannustason muutos saattaa pitkällä tähtäimellä jäädä pieneksi.

HSL pyytää kuntien lausuntoa 31.8.2017 mennessä siitä, voidaanko sähköbussiliikennettä ryhtyä lisäämään edellä kuvatulla tavalla ilman, että siitä aiheutuva mahdollinen liikennöintikustannusten nouseminen alkuvaiheessa edellyttää liikenteen tarjonnan vastaavaa karsimista sekä siitä, sitoutuvatko kunnan edellä kuvatun suuruisiin sähkö-bussiliikenteen edellyttämiin sähköbussien latausinfrastruktuurin rakentamisinvestointeihin. Rahoitusjärjestelmää viimeisteltäessä on tutkittava, ettei malli ohjaa liian voimakkaasti vähentämään bussilinjoja harvan asutuksen alueilla.

Vantaan kaupunki on varautunut sähköbussien latausjärjestelmin asentamiseen Tikkurilan bussiterminaalin osalta. Myös suunnitteilla olevassa Kivistön bussiterminaalissa varaudutaan sähköbussien tarpeisiin. Sähköbussilla liikennöitävistä linjoista ja mahdollisesta aloitusaikataulusta sovitaan erikseen HSL:n suunnittelijoiden kanssa.

Vantaan kaupunki kannattaa sähköbussiliikenteen asteittaista lisäämistä erityisesti kaupunkikeskustoissa kulkevien linjojen osalta. Keskustaympäristössä sähköbussien edut ovat merkittäviä muun muassa terveyshyötyjen ja viihtyvyyden kannalta. Sähköbussin matkustusmukavuus voi olla huomattavasti perinteistä diesel-kalustoa laadukkaampaa ja siten parantaa koko joukkoliikenteen imagoa ja käyttäjämääriä. Ulkomailta löytyy esimerkkejä sähköbussijärjestelmistä, jotka on toteutettu jopa raitiovaunun näköiseksi ja liikennejärjestelyiltään raitiovaunua vastaaviksi. Käytännössä sähköbussit mahdollistavat diesel-kalustoa laadukkaamman kokonaisuuden toteuttamisen.

Vantaan kaupunki esittää, että sähköbussiliikenne Vantaalla aloitetaan ensin yhdestä terminaalista yhdessä HSL:n kanssa sovittavalla linjalla, jota kautta kerätään kokemuksia kilpailutuksesta, operoinnista ja latausinfrastrukturalta. Sähköisen liikenteen järjestelmät halpenevat ja kehittyvät tälläkin hetkellä voimakkaasti, joten liian rohkea edelläkävijyys ei ole taloudellisesti tai operoinnin luotettavuutta silmällä pitäen järkevää. Sähköbussiliikennettä kannattaa lisätä suunnitelmallisesti ja määrätietoisesti, mutta sitomatta investointeja nopeasti vanhenevaan teknologiaan. Sähköbussiliikennöinti saa nostaa Vantaan bussiliikenteen infrainvestointeja korkeintaan yhdellä miljoonalla eurolla (1 milj.euroa) ja operointikuluja vain maltillisesti.

Seudullisten bussivarikoiden järjestäminen

Vantaan kaupunki suunnittelee parhaillaan Ojankoon jätevoimalan länsipuolelle uutta 200 bussin bussivarikkoa, joka korvaa vanhan Hakunilan bussivarikon. Uusi bussivarikko on tarkoitus ottaa käyttöön kesällä 2019. Bussivarikon toteutuksesta ja omistuksesta vastaa Vantaan kaupunkikonsernin yhtiö.

Vantaan kannalta varikon toteutus edellyttää, että HSL sitoutuu riittävän pitkäksi aikaa sopimuksellisesti siihen, että se järjestää uudelle varikolle vuokralaisen tai vuokralaisia ja että sopimusehdot tyydyttävät kaupunkia. HSL:n tarkoitus on kilpailuttaa yli 100 bussin liikenne yhtenä kokonaisuutena tältä varikolta käsin siten, että kilpailun voittanut liikennöitsijä veloitetaan vuokraamaan suurin osa Ojankon varikosta sen rakennuttaneelta Vantaan kaupungin omistamalta osakeyhtiöltä. Varikon yli jäävää kapasiteettia on tarkoitus kilpailusysta tarjota ensisijaisesti vuokrattavaksi muulle bussiliikennöitsijälle kuin em. tarjouskilpailun voittajalle.

Vantaa kannattaa varikkomallin laajentamista muuallekin pääkaupunkiseudulle, koska tällöin varmistetaan jatkossa varikkoyhtiön toimivuus ja riittävä resursointi.

Jäsenkuntien koululaisryhmien retkien maksuttomuus

Helsingin kaupunki on esittänyt HSL:lle että koululaisryhmien matkustaminen joukkoliikenteellä tulisi olla maksutonta. Vantaan kaupunki toivoo HSL:n selvittävän maksuttomuuden lisäksi laajasti erilaisia keinoja, joilla voidaan edistää opettajajohtoisten koululaisryhmien liikkumista koulupäivien aikana ja ruuhka-aikojen ulkopuolella, jolloin kapasiteetti on vähemmällä käytöllä. Esitettyjen ratkaisujen tulee olla yhdenmukaisia koko HSL-alueella.

VANTAAN KAUPUNKI - Kirjaamo

Saapunut: VD/6036/00.04.03/2017

Dn:o 14.6.2017

13.06.2017

526/02.02.00.00/2017

Helsingin kaupunki
Espoon kaupunki
Vantaan kaupunki
Kauniaisten kaupunki
Keravan kaupunki
Kirkkonummen kunta
Sipoon kunta
Siuntion kunta
Tuusulan kunta

LAUSUNTOPYYNTÖ JÄSENKUNNILLE HELSINGIN SEUDUN LIIKENNE – KUNTAYHTYMÄN TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMAEHDOTUKSESTA VUOSILLE 2018 – 2020

HSL:n perussopimuksen 23 §:n mukaan kuntayhtymällä on oltava taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle seuraavalle vuodelle. Hallituksen laatimasta ehdotuksesta on pyydetty jäsenkuntien lausunnot, jotka on liitettävä yhtymäkokoukselle annettavaan talousarvioehdotukseen. Taloussuunnitelman tulee sisältää mm. strategiasuunnitelman sekä tariffien ja palveluverkon muutoksia koskevat suunnitelmat. Jäsenkuntien on annettava lausuntonsa viimeistään 31. elokuuta. Hyväksytty talousarvio ja taloussuunnitelma tulee toimittaa jäsenkunnille joulukuun 15. päivään mennessä.

HSL:n hallitus käsitteli toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotusta kokouksessaan 13.6.2017 ja päätti pyytää siitä jäsenkuntien lausunnot.

Perussopimuksen mukaisesti **pyydämme lausuntoa 31.8.2017 mennessä**

- HSL:n strategiasuunnitelmasta,
- liikenteen palvelutasosta ja palvelutason muutoksista,
- kuntaosuuksien tasosta,
- lipun hintojen keskimääräisistä muutoksista,
- tarkastusmaksun korottamisesta,
- kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä tai alijäämän takaisin maksamisesta suunnitelmakaudella 2018-2020.

Lisäksi pyydämme lausuntoa myös erikseen liitteissä kuvatuista asioista:

- HSL:n roolista osana liikkumispalveluja,
- kuntaosuuslaskentamallin uudistamisesta (ns. seudullinen rahoitusmalli),
- infrakorvausten käsittelystä kuntaosuuksien laskennassa,
- jäsenkuntien halukkuudesta rahoittaa sähköbussien lisähankintoja,
- seudullisten bussivarikoiden järjestämisestä ja

13.06.2017

526/02.02.00.00/2017

- jäsenkuntien koululaisryhmien retkien maksuttomuudesta.

Lausunnot pyydetään toimittamaan 31.8.2017 mennessä HSL:n kirjaamon sähköpostiin hsl@hsl.fi.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Suvi Rihtniemi
toimitusjohtaja

LIITTEET

Hallituksen päätös 13.6.2017 lausunnon pyytämisestä Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän alustavasta talousarviosta 2018 - 2020,

Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2018 – 2020,

Lausuntopyyntö HSL:n roolista osana liikkumispalveluja,

Lausuntopyyntö kuntaosuuslaskentamallin uudistamisesta (ns. seudullinen rahoitusmalli),

Lausuntopyyntö infrakorvausten käsittelystä kuntaosuuksien laskennassa,

Lausuntopyyntö jäsenkuntien halukkuudesta rahoittaa sähköbussien lisähankintoja,

Lausuntopyyntö seudullisten bussivarikoiden järjestämisestä ja

Lausuntopyyntö jäsenkuntien koululaisryhmien retkien maksuttomuudesta.

LISÄTIEDOT

Toimitusjohtaja Suvi Rihtniemi, p. 050 565 8884

Osastonjohtaja, Hallinto- ja strategiapalvelut, Ilmari Mäkinen, p. 050 364 8772

Osastonjohtaja, Joukkoliikenne, Tero Anttila, p. 050 555 2932 (erityisesti: liikenteen palvelutaso ja palvelutason muutokset, liikenteen hankinta)

Osastonjohtaja, Asiakkuus ja myynti, Mari Flink, p. 040 715 0440 (erityisesti: lippujen hinnoittelu, myyntitoiminnot, markkinointi ja viestintä)

Osastonjohtaja, Liikennejärjestelmä ja tutkimukset, Sini Puntanen, p. 040 501 3362 (erityisesti: liikennejärjestelmäsuunnittelu, HLJ, MAL, MaaS)

Osastonjohtaja, Teknologiaratkaisut, Hannu Heikkinen, p. 050 575 5510 (erityisesti: teknologia)

tai sähköpostilla: taloussuunnittelu@hsl.fi

TIEDOKSI

HSL:n kirjaamo

Hallitus

§ 75

13.06.2017

LAUSUNTOPYYNTÖ HELSINGIN SEUDUN LIIKENNE -KUNTAYHTYMÄN ALUSTAVASTA TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMASTA 2018-2020

526/02.02.00.00/2017

Hallitus § 75

Esittelijä
Valmistelijä

Toimitusjohtaja Suvi Rihniemi
Osastonjohtaja Ilmari Mäkinen, p. 050 3648 772
talouspäälikkö Maarit Hauskamaa, p. 040 721 7546

HSL:n perussopimuksen 23 §:n mukaan kuntayhtymällä on oltava taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle seuraavalle vuodelle. Taloussuunnitelma tarkistetaan vuosittain. Hallitus laatii ehdotuksen taloussuunnitelmaksi. Hallituksen laatimasta ehdotuksesta on pyydettävä jäsenkuntien lausunnot, jotka on liitettävä yhtymäkokoukselle annettavaan talousarvioehdotukseen. Taloussuunnitelman tulee sisältää mm. strategiasuunnitelma sekä tariffien ja palveluverkon muutoksia koskevat suunnitelmat.

Alustavan toiminta- ja taloussuunnitelman perusteena ovat

- HSL:n strategia 2025
- HSL:n henkilöstöstrategia 2018,
- voimassa oleva toiminta- ja taloussuunnitelma 2017-2019
- hyväksytty liikennöintisuunnitelma 2017-2018 ja pidemmän aikavälin suunnitelmat,
- vuoden 2016 tilinpäätöstiedot ja saatavissa olevat toteutumätiedot vuodelta 2017.

Taloussuunnitelma vuosille 2019-2020 on laadittu aiempien vuosien tapaan talousarviovuoden (2018) kustannustasoon.

Kunnilta pyydetään lausunnot:

- strategiasuunnitelmasta,
- liikenteen palvelutasosta ja palvelutason muutoksista,
- kuntaosuuksien tasosta,
- lipun hintojen keskimääräisistä muutoksista,
- lipun hintojen keskimääräisistä muutoksista,
- kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä tai alijäämän takaisin maksamisesta suunnitelmakaudella 2018-2020,

sekä erikseen liitteissä kuvatuista asioista:

- HSL:n roolista osana liikkumispalveluja,
- kuntaosuuslaskentamallin uudistamisesta (ns. seudullinen

- rahoitusmalli),
- infrakorvausten käsittelystä kuntaosuuksien laskennassa
- jäsenkuntien halukkuudesta rahoittaa sähköbussien lisähankintoja,
- seudullisten bussivarikoiden järjestämisestä ja
- jäsenkuntien koululaisryhmien retkien maksuttomuudesta.

Keskeisiä muutoksia suunnitelmakaudella

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma (HLJ 2015) on liikenteen osalta ollut lähtökohtana uudelle maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimukselle 2016–2019 ja se toimii lähtökohtana käynnissä olevan Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimiselle, joka valmistuu TTS-kaudella.

HSL:n toimintaa ja palveluja suunnitellaan asiakaslähtöisesti. Asiakaspalautteen systemaattista seuranta ja hyödyntämistä parannetaan kaikilla tasoilla. HSL:n tavoitteena on asiakkaiden tarpeiden tunnistaminen entistä herkemmin sekä parempi palvelu. Suunnitelmakaudella lipunmyyntiä siirtyy vahvasti mobiiliin ja nettiin mobiilikausilipun ja nettilatauksen myötä. Muutos pienentää jälleenmyyjille maksettavia lipunmyyntipalkkioita. Myös matkakorttien kokonaismäärä alkaa pienentyä digitalisoitumisen johdosta ja tarve korttien vaihtamiselle ja lisätilauksille vähenee. Vuoden 2018 aikana on tavoitteena mahdollistaa lipun ostaminen ja matkustaminen liikennevälineissä pelkällä maksukortilla hyödyntämällä maksukorttien lähimaksuominaisuutta.

Lipunmyynti raitiovaunuissa uudistuu, sillä kuljettajat eivät myy lippuja vuoden 2018 alusta lähtien. Uudistuksen tavoitteena on tehdä raitioliikenteestä entistä sujuvampaa. Kertalippujen myynti painottuu jo nyt vahvasti ennen matkaa ostettaviin kausilippuihin, arvolippuihin, mobiililippuihin ja automaateista ostettaviin lippuihin.

Uusi vyöhykkeisiin perustuva hinnoittelumalli otetaan käyttöön vuoden 2018 aikana, kun uusi matkalippujärjestelmä on käytössä ja nykyiset matkakortit vaihdettu uusiin. Vyöhykemallin myötä lipputuotteet ja hinnoittelu muuttuvat merkittävästi. Uusien vyöhykkeiden ja lippujen käyttöönottoa ja viestintää valmistellaan ja työssä hyödynnetään vahvasti asiakasymmärrystä.

Vuonna 2018 merkittävimmät viestintätoimet liittyvätkin vyöhykeuudistukseen. Vyöhykkeiden muutos merkitsee laajoja muutoksia pysäkki-infraan ja matkustajainformaatioon. Muutoksesta viestiminen edellyttää kaikkien HSL:n viestintäkanavien käyttöä ja muutosviestinnän tukemista näkyvällä markkinointikampanjalla. Lisäksi vuoden 2018 alusta Siuntio ja Tuusula liittyvät HSL:ään, mikä merkitsee tarvetta infotuotteille ja asiakasviestintää uusille potentiaalisille asiakkaille.

Asiakaskokemusta ja sen mittaamisen ja mallintamisen menetelmiä kehitetään. Asiakasymmärrys on mukana palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä entistä vahvemmin. Asiakaskokemuksen kehittäminen yhteistyössä liikennöitsijöiden kanssa jatkuu edelleen. Vuonna 2018 uusissa

liikennöintisopimuksissa on määritelty aiempaa täsmällisemmin hyvä asiakaspalvelu, ja käyttöön otetaan uudistetut, asiakasnäkökulmaa painottavat HSL:n kuljettajakoulutuspäivät. Kehitteillä oleva pikapalautejärjestelmä luo uudenlaisia mahdollisuuksia ketterälle tiedonkululle asiakkaan, liikennöitsijän ja HSL:n välillä.

TTS-kaudella myyntitoimintoja kehitetään vahvasti. Kuluttajille ja yrityksille kehitetään uusia houkuttelevia lipputyyppejä ja hinnoitteluratkaisuja. Molemmissa kohderyhmissä on paljon mahdollisuuksia lipputulosten ja joukkoliikenteen käytön lisäämiseen. Lipputulokertymään vaikuttaa erityisesti kausiasiakkaiden määrä sekä keskimääräisen ostetun kauden pituus. Yksi keskeinen tavoite TTS-kaudella on molempien tunnuslukujen kasvattaminen tuotteistuksen, hinnoittelun ja yritysmyynnin keinoin.

Näkyvä ja tehokas matkalippujen tarkastustoiminta vähentää liputta tai virheellisellä matkalipulla matkustavien määrää. Toiminta edistää joukkoliikenteen lipputulosten kertymistä. Tarkastuksia suunnataan erityisesti niille alueille, liikennevälineisiin ja ajankohtiin, joissa ilman asianmukaista matkalippua matkustaminen on suurinta ottaen huomioon myös matkustajamäärät. Tarkastuksia tehdään säännöllisesti kuitenkin koko HSL-alueella ja kaikissa joukkoliikenteen kulkumuodoissa. Järjestyksenvalvojien käyttämistä matkalippujen tarkastajia avustavissa tehtävissä sekä Kampin terminaalien yöliikenteen lipuntarkastuksissa jatketaan vuosina 2018–2020.

Digitaalisia palveluita kehitetään käyttäjälähtöisesti: asiakkaat ovat mukana ratkaisujen kehittämisessä jo suunnittelu- ja kehitystyön aikana. Yksi merkittävimmistä uusista palveluista on vuonna 2017 kehitetty HSL-sovellus, joka sisältää Reittioppaan, kausi- ja kertaliput, personoidun ja kahdensuuntaisen asiakasviestinnän ja muita asiakkaan arjessa tarpeellisia palveluita kuten kaupunkipyörät.

Matkustajainformaatiosta entistä suurempi osa on tietyille käyttäjäryhmälle kohdennettua sisältöä. TTS-kaudella aikataulutotteiden painatus vähenee. Aikataulukirjoja ei enää julkaista ja myös irtoaikataulujen painosmäärät pienevät. Painettuja aikatauluja ei tehdä tiheävuorovälisille linjoille lainkaan ja muiden aikataulujen jakelu siirtyy liikennevälineistä palvelupisteisiin. Painotuotteina valmistetaan jatkossa pysäkkikohtaisia infotuotteita, joissa on lähialuekartta ja pysäkkiaikataulut. Pysäkkikohtaisten infojulistien tuotantoa testataan vuonna 2017, jonka pohjalta tehdään painatus- ja jakelusuunnitelma seuraaville vuosille.

HSL tuo 2018 digitaaliset lähettimet (beacon) liikennevälineisiin, joiden avulla voidaan toteuttaa kohdistettuja ja paikkatietoa hyödyntäviä asiakaspalveluita suoraan matkustajan mobiiliin päätelaitteeseen.

Markkinointiviestinnässä hyödynnetään yhä enemmän markkinointiautomaatiota. Sen avulla sisältöjä kohdennetaan valikoidulle kohderyhmälle, pidetään yllä asiakkaiden mielenkiintoa HSL:ää kohtaan ja tuetaan lippujen myyntiä verkossa. Teknisten edellytysten lisäksi

markkinoinnin automaatio edellyttää HSL:ltä kykyä tuottaa räätälöityä sisältöä.

Linjastoa kehitetään keskittämällä tarjontaa vahvoille reiteille sekä bussi- että raideliikenteessä runkolinjastrategian mukaisesti. Raitiovaunujen rooli kasvaa tulevaisuudessa, kun Helsingin kantakaupungin linjasto tihenee ja poikittaisen Raide-Jokerin liikenne käynnistyy 2020-luvun alussa. Raitiovaunuilla tehdään tulevaisuudessa pidempiä matkoja kuin nykyään. Samalla kasvaa tarve nopeuttaa liikennettä. HSL osallistuu pikaraitiotie Raide-Jokerin rakennussuunnittelun ja rakentamisen ohjaamiseen.

Länsimetro aloittaa liikennöinnin tämän hetken tietojen mukaan syksyllä 2017, kun viranomaistarkastusten jälkeen Länsimetro, HKL ja HSL päättävät metro- ja liityntäliikenteen lopullisen käynnistymispäivän. Länsimetron jatke Kivenlahteen valmistuu 2020-luvun alussa. HSL suunnittelee jatkeen liityntälinjastosuunnitelman vuosien 2018 ja 2019 aikana, joka jatkaa Matinkylään päättyvän metron liityntälinjastosuunnitelmassa esitettyjä periaatteita selkeydestä, keskittämisestä ja tiheistä vuoroväleistä

Rantaradan kapasitteettia ja toimintavarmuutta pyritään parantamaan suunnitelmakaudella yhteistyössä Liikenneviraston kanssa.

HSL:n tilaamasta lähijunaliikenteestä järjestetään vuosina 2018-2020 tarjouskilpailun siten, että uusi liikennöintisopimus astuu voimaan kesäkuussa 2021. Kilpailuttamista varten on perustettu syksyllä 2017 käynnistytävä JUKI2-niminen projekti.

HSL suunnittelee uusien jäsenkuntien Tuusulan ja Siuntion linjastot vuosien 2017 ja 2018 aikana. Linjastosuunnittelua ohjaavat HSL:n hyväksi kokemat käytännöt, kuten linjaston selkeys ja mahdollisimman tiheät vuorovälit, ja strategiset tavoitteet mm. joukkoliikenteen runkoverkon ja liityntäliikenteen hyödyntämisen näkökulmasta.

Aikataulusuunnittelussa panostetaan liityntäyhteyksien sujuvuuteen ja vaihtojen toimivuuteen. Länsimetron liityntäliikenteen ja Koillis-Helsingin linjastomuutoksien vaikutuksia seurataan tarkasti ja tarvittavia korjauksia linjastoon tehdään vuoden 2018 aikana. Vaihdollisten joukkoliikennematkojen sujuvuuteen keskitytään aikaisempaa voimakkaammin, jotta voidaan varmistaa laadukkaat, sujuvat ja turvalliset vaihtoyhteydet ja -paikat.

HSL tekee yhteistyötä liikennöitsijöiden kanssa kilpailutetun bussiliikenteen hankintaperiaatteiden kehittämiseksi. Liikennöitsijäyhteistyössä ja sopimuksissa korostetaan liikenteen laadun ja luotettavuuden parantamista. Tarjousvertailussa ja sopimusehdoissa keskitytään HSL:n strategisten tavoitteiden edistämiseen ja yksinkertaistetaan kilpailuttamismallia mahdollisuuksien mukaan.

Poikkeus- ja häiriötilanteiden liikenteen järjestämistä kehitetään uusilla sopimus- ja yhteistyömalleilla liikenteen luotettavuuden parantamiseksi.

Lähijunaliikenteessä luotettavuutta parannetaan nykytasosta. Metroliikenteessä varaudutaan luotettavuuden hetkelliseen notkahdukseen Länsimetron käyttöönoton yhteydessä.

TTS-kaudella toteutetaan HSL:n toiminnan edellyttämiä tutkimuksia yhdessä sovitun tutkimussuunnitelman pohjalta ja tuetaan suunnittelua erilaisten nopealla aikataululla toteutettavien täsmätutkimusten avulla. Liikennejärjestelmätason tutkimustoimintaan sisältyvät seuraavat tutkimukset: liikkumistutkimus (HEHA 2018), matkatutkimukset (MATU 2017, 2018 ja 2019), lippulajitutkimus (LIPTU 2017) ja Liityntäpysäköintitutkimus 2018. Lisäksi tehdään ainakin yksi kaksi matkanopeustutkimus alustavasti 2018 sekä päivitetään MAL-barometri vuonna 2018. Matkatutkimuksen rinnalle kehitetään Reittitutkimusta (RETU), jota käytetään kulkureittien ja joukkoliikenteen vaihtopaikkojen tarkempaan selvittämiseen.

Vuonna 2018 lippulajitutkimus tehdään metrossa ja lähijunissa, kun Siuntio ja Tuusula ovat liittyneet HSL:ään ja Länsimetron ensimmäinen vaihe on saatu käyttöön ja liikenne sen osalta on vakiintunut. Erityisesti TTS-kauden alkupuolella on tarve usean joukkoliikennemuodon lippulajitutkimukselle. Vuonna 2019 tutkitaan raitiovaunut ja runkolinjoja valmistumisaikataulun mukaisesti siten, että linja on aloittanut viimeistään tutkimusvuoden alussa toimintansa, ja sen käyttö on ehtinyt vakiintua. Uusien runkolinjojen tutkimista jatketaan tämän jälkeen samalla periaatteella. Lippulajitutkimusten tarvetta ja mahdollista uutta tutkimustapaa Vyöhykemallin käyttöönoton jälkeen selvitetään vuosien 2017–18 aikana.

MAL 2019 –suunnittelun puiteohjelma hyväksyttiin joulukuussa 2016, jonka mukaisesti vuonna 2017 laaditaan useita taustaselvityksiä ja vuoden 2017 lopussa hyväksytään suunnitelman raami. Vuonna 2018 toteutetaan tarvittavia lisäselvityksiä, joiden keskeinen tavoite on tunnistaa ja kohdentaa toimenpiteitä MAL 2019 –suunnitelmaan sisällytettäväksi. Vuonna 2018 muodostetaan tehtyjen selvitysten sekä vuonna 2017 tehdyn raamipäätöksen pohjalta MAL-suunnitelmaluonnos, joka toimitetaan lausunnoille vuoden 2018 loppupuolella. Suunnitelmaluonnoksen valmistelussa vuorovaikutteisuus maankäytön, asumisen ja liikenteen asiantuntijoiden sekä suunnittelun ja vaikutusten arvioinnin välillä on keskiössä. Suunnitelma laaditaan siten, että vuoteen 2030 ulottuvalla aikajänteelle muodostetaan konkreettinen toteuttamishjelma ja vuoteen 2050 ulottuvalle aikajänteelle muodostetaan vaihtoehtoihin toimintaympäristöihin perustuvia strategisempia suunnitelmia.

TTS-kaudella lisätään yhteistyötä sidosryhmien ja tutkimuslaitosten kanssa liikenne-ennustemallien menetelmien sekä muiden arviointityökalujen saralla. Kehitystyössä hyödynnetään HLJ-toimikunnan asettamia yhteistyöryhmiä sekä vahvistetaan HSL:n sisäistä liikennemalliyhteistyötä. Liikenne-ennusteiden laatijoiden ja käyttäjien kanssa kehitetään liikenteen mallintamisen ja mallien käyttäjäyhteisö.

Liikenteen hankinnan tavoitteena on saattaa liikennejärjestelmä kokonaisuudessaan kestävä kehityksen tielle vähähiilisen energian,

vähäpäästöisten ja energiatehokkaiden ajoneuvojen sekä älykkäiden liikennepalvelujen käyttöönoton avulla. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää parhaimpien biopolttoaineiden ja sähköbussien yhdistelmää.

Sähköbussien ja niiden järjestelmien kehityksessä on tultu vaiheeseen, jossa niiden hyödyt ja kaupallinen potentiaali on jo selkeästi tunnistettu, mutta viimeiset askelet ennen laajempaa strategian mukaista, kaupallista vaihetta puuttuvat. Siirtyminen sähköbussien osalta toimintaan normaalin kilpailutusjärjestelmän puitteissa edellyttää vakiintuneita kokonaisvaltaisia toimijaverkostoja ja toimintamalleja. Keskeisiä toimijoita ovat teknologian tuntevat bussioperaattorit, sähköbussien latausinfrastruktuurin hankinta ja rakentaminen kaupunkiympäristöön, ja kolmanneksi itse sähköbussien hankinta ja hankintaan liittyvät toimintamallit.

Uusia bussiterminalleja suunniteltaessa on tehty varaukset tulevia sähköbussien latausjärjestelmiä varten. HSL:n tavoitteena on, että vuonna 2025 liityntälinjat ajetaan sähköbusseilla, joiden käyttämä sähkö on kestävästi tuotettua.

Liikennejärjestelmän rahoituspohjan kestävyyttä vahvistetaan aktiivisella yhteistyöllä liikennejärjestelmätoimijoiden kanssa sekä osaamisen ja arviointityökalujen kehittämisellä.

Joukkoliikenteen kustannustehokkuutta seurataan ja mitataan säännöllisesti Joukkoliikennepalvelun kustannustehokkuutta seurataan kattavilla mittareilla, esimerkiksi seuraamalla liikennöintikustannuksia linjoittain nousua kohden ja täyttöastetta joukkoliikennemuodoittain. Aikataulusuunnittelu tehdään mahdollisimman kustannustehokkaasti ottaen huomioon liikenteen toimivuus ja matkustajien tarpeet. Joukkoliikenteen suunnittelussa korostetaan matkustajamäärien kasvua alueellisen kattavuuden sijaan. Bussiliikenteen kilpailutuksissa pyritään luomaan aiempaa kustannustehokkaampia kohdekokonaisuuksia sekä suunnittelun että liikennöinnin kannalta.

Kustannustehokkuutta pyritään lisäämään myös ylläpitämällä bussiliikenteen kilpailutilannetta. Varikon kytkemisellä kilpailutettaviin kohteisiin Vantaalla ja Espoossa on tavoitteena saada uusia liikennöitsijöitä HSL-alueelle. Vantaan kaupungin rakennuttaman Ojangan varikon on suunniteltu valmistuvan vuonna 2019 käynnistyvään syysliikenteeseen mennessä. Liikenteen tarjouspyyntöön kuvataan varikon vuokrauksen ja toiminnan periaatteet.

Merkittävimmät liikenteen palvelutasomuutokset suunnitelmakaudella ovat:

- runkolinja 500 Herttoniemi-Munkkivuori aloittaa syksyllä 2018,
- runkolinja 510 Pasila-Tapiola aloittaa vuonna 2019,
- runkolinja 570 Mellunmäki-Aviapolis aloittaa syksyllä 2019,
- runkolinjaa 560 jatketaan Matinkylään syksyllä 2020,
- Raide-Jokerin käynnistyminen 2020-luvun alussa,
- Länsimetron jatke Kivenlahteen 2020-luvun alussa.
- Runkolinjan E1 Matinkylä-Espoon keskus-Jorvi toteuttamissuunnitelma tehdään vuoden 2017 aikana.

Toteuttamissuunnitelmassa otetaan kantaa runkolinjan mahdolliseen aloitusvuoteen.

Maan hallitus valmistelee maakuntahallinnon uudistamista. Maakuntavaalit pidetään tammikuussa 2018. Maakuntia ja sen tehtäviä käsittävä lakiehdotus on parhaillaan eduskunnan käsittelyssä. Jos nykyiset linjaukset toteutuvat valmistelussa olevassa lainsäädännössä, niin niiden perusteella HSL:n tehtäviin ei näyttäisi tulevan muutoksia.

HSL:n toimialue laajenee vuonna 2018, kun uudet jäsenkunnat Tuusula ja Siuntio tulevat mukaan. Selvitystyö Järvenpään jäsenyydestä on aloitettu keväällä 2017 ja se saattaa johtaa Järvenpään jäsenyyteen TTS-kaudella.

TALOUSSUUNNITELMA

Toimintatulot

HSL:n toimintatulot vuonna 2018 ovat yhteensä 724,1 milj. euroa. Kasvu edellisvuoden ennusteeseen verrattuna on 52,1 milj. euroa (7,8 %). Toimintatulojen arvioidaan olevat 735,9 milj. euroa vuonna 2019 ja 740,4 milj. euroa vuonna 2020.

Lipputulot

Lipputuloarviot perustuvat neljän kuukauden toteutuman perusteella tehtyyn lipputuloennusteeseen sekä esitettyihin hinnankorotuksiin ja hintajoustoon. Lipputulojen arvioidaan olevan vuonna 2017 ilman ALV:ia yhteensä 353,5 milj. euroa ja 359,7 milj. euroa vuonna 2018. Kasvu edellisvuoden ennusteeseen on 1,8 %. Lipputulot muodostavat 49,7 % HSL:n toimintatuloista.

Taloussuunnitelmassa kuntien sisäisten lippujen hinnat ovat yhtenäiset. Nykytariffin mukaisia hintoja ei koroteta, mutta mobiililippujen hinnat lasketaan arvolippujen tasolle. Tämän vuoksi taksat keskimäärin alenevat hieman. Keskimääräiset alennukset ovat erisuuruiset, koska myytyjen lippujen lippulajijakautuma vaihtelee alueittain. Vuodesta 2017 vuoteen 2018 lipunmyyntiin vaikuttavan matkustajamäärän arvioidaan kasvavan keskimäärin noin 1,5 %.

Lipputuloarvioihin sisältyvät lippujen myynnin arvioidut muutokset sekä hintajousto, jonka mukaan lippujen kappalemääräinen myynti laskee hintoja korotettaessa ja vastaavasti nousee hintoja alennettaessa. Tuusulan ja Siuntion kuntien liittyminen HSL:ään sekä VR:n konduktöörilipunmyynnin- ja raitiovaunujen kuljettajalipunmyynnin lopettaminen on huomioitu laskelmissa.

Lisäksi lippulajien käytön välillä on tapahtunut siirtymää HSL:n strategian mukaisesti. Erityisesti kuljettajan myymien kertalippujen käyttö on vähentynyt edelleen ja matkustajat ovat siirtyneet käyttämään mm. mobiililippuja. Myös matkakortille ladattuja kausi- ja arvolippuja on myyty edellistä vuotta enemmän. Länsimetron käyttöönotto tulee kasvattamaan joukkoliikenteen suosiota etelä-Espoossa.

Nykytariffin mukaisiin lippujen hintoihin ei esitetä korotuksia vuonna 2018, mutta mobiililippujen hinnan alentaminen arvolippujen tasolle aiheuttaa keskimäärin 1,2 % hintojen alennuksen. Sisäisten lippujen osalta alennus on keskimäärin 1,6 % ja seutulippujen osalta keskimäärin 0,6 %. Se, että lippujen hintoihin ei esitetä korotuksia, johtuu ennakoitua suuremmista lipputuloista sekä HSL:ään kertyneen kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä tulevalla TTS-kaudella. Osa ylijäämän käytöstä kohdistetaan kuntasubventioihin ja osa lipunhintoihin ja korotustarpeiden minimoimiseen, jolloin kuntien keskimääräinen subventiotaso ylittää vuonna 2018 hieman omistajaohjauksen määrittelemän 50 %:in tavoitteen. TTS-esityksessä vuonna 2018 kuntien subventioaste ilman edellisten vuosien yli-/alijäämiä on keskimäärin 50,3 %.

Kaikkien kuntien sisäisten maksualueiden lippujen hinnat ovat vuonna 2018 yhtenäiset. Ennakkoon myytävät kertaliput ovat 10 % halvempia kuin kuljettajalta ostetut liput. Ennakkoon myytäviä lippuja ovat automaattista ostetut kertaliput ja kertakortille ladattavat kertaliput. Mobiililippujen hinnoittelu alennetaan samaan matkakortin arvolippujen kanssa. Tekstiviestilippujen myyntiä esitetään lopetettavaksi vyöhyketariffin mukaisen taksan käyttöönottoon yhteydessä vuoden 2018 aikana.

Lipputulojen arvioidaan olevan 359,7 milj. euroa vuonna 2018, 365,0 milj. euroa vuonna 2019 ja 370,3 milj. euroa vuonna 2020.

TTS-esityksessä vuonna 2018 kuntien subventioasteen ilman edellisten vuosien yli-/alijäämiä on keskimäärin 50,3 %. Kuntien HSL-ajan keskimääräinen subventiotaso pysyy kuitenkin alle 50 %:ssa (ollen 48,1 %), vaikka se vuoden 2018 osalta ylittyikin hieman.

Vyöhykkeisiin perustuva tariffijärjestelmä tulee käyttöön vuoden 2018 aikana. Aikataulu on riippuvainen uuden lippu- ja informaatiojärjestelmän valmistumisesta ja kortinvaihdon toteutumisesta. Uusi järjestelmä täytyy olla täysimääräisesti käytössä ja matkakortit vaihdettu ennen kuin vyöhykkeet voidaan ottaa käyttöön. HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmassa suunnitelmakauden lipputulot on arvioitu nykyisen tariffijärjestelmän perusteella. Lisäksi on rinnalle laskettu vyöhyketariffin mukaiset lippujen hinnat, jotka täsmentyvät vielä syksyllä 2018.

Matkakorteista perittäviä korttimaksuja arvioidaan kertyvän vuonna 2017 0,8 milj. euroa ja korttimaksuista kertyvien tulojen olevan samalla tasolla myös vuonna 2018.

Kuntaosuudet

Ne menot, joita ei voida kattaa lipputuloilla tai muilla tuloilla, jäsenkunnat maksavat HSL:lle kuntaosuuksina. Kuntaosuudet muodostuvat operointikustannusten, yleiskustannusten ja joukkoliikenneinfran kuntaosuuksista.

Esitetyssä kuntaosuuslaskelmassa on oletettu, että uusi vyöhykehinnoittelumalli otetaan käyttöön vuoden 2018 kesällä ja vuoden 2018

kuntaosuudet on laskettu nykyisen lippujärjestelmän ja uuden vyöhykejärjestelmän vuosiarvioiden keskiarvona. Vuodet 2019 ja 2020 ovat arvioituna kokonaan vyöhykejärjestelmän mukaisina.

Kuntaosuudet ovat talousarviossa 2018 yhteensä 348,1 milj. euroa ja kuntaosuudet muodostavat 48,1 % HSL:n toimintatuloista.

Kuntaosuuksiin kohdistetaan vuonna 2018 kustannuksia yhteensä 744,8 milj. euroa, josta operointikustannuksia 516,8 milj. euroa (69,4 %). Kuntaosuuksiin kohdistetaan tuloja yhteensä 375,5 milj. euroa, josta lipputulot ovat yhteensä 359,7 milj. euroa (95,8 %). Kuntaosuuksia vähentävän eränä on huomioitu jäsenkuntien edellisten vuosien yli-/alijäämiä yhteensä 21,2 milj. euroa.

Suurten kaupunkien joukkoliikennetuki

Valtion suurten kaupunkien joukkoliikennetuen vuosittaiseksi määräksi on arvioitu 4,9 milj. euroa vuosina 2018–2020. Tuki on kohdistettu jäsenkunnille asukaslukujen suhteessa. Vuonna 2014 suurten kaupunkien joukkoliikennetukea saatiin vielä 6,1 milj. euroa. Muita tukia ja avustuksia arvioidaan saatavan 1,1 milj. euroa.

Tarkastusmaksutuloja arvioidaan vuonna 2018 kertyvän 5,2 milj. euroa, joista kirjataan luottotappiota ja luottotappiovarauksia yhteensä noin 2,0 milj. euroa. Tarkastusmaksun määrä voi olla 40 kertaa alin yleinen keralipun hinta. Tarkastusmaksu on ollut vuodesta 2007 alkaen 80 euroa. Vuonna 2018 tarkastusmaksua esitetään korotettavaksi 100 euroon.

Matkalippujen tarkastustoiminnassa otetaan huomioon siirtyminen uuteen lippu- ja informaatiojärjestelmään sekä taksa- ja lippujärjestelmään. Toiminnan painopiste on asiakkaiden opastamisessa uuden järjestelmän käyttöönottoon. Tämän vuoksi tarkastusmaksutuloja arvioidaan kertyvän hieman normaalitasoa vähemmän vuonna 2018.

Vuokratuloja liikennöitsijöiltä laskutettavista taukotilojen, matkakorttilaitteiden ja sähköbussien vuokrista arvioidaan saatavan 2,8 milj. euroa.

Toimintamenot

HSL:n toimintamenot vuonna 2018 ovat yhteensä 725,2 milj. euroa. Toimintamenot kasvavat vuoden 2017 ennusteesta 59,6 milj. euroa (9,0 %). Vuonna 2019 toimintamenojen arvioidaan olevat 736,5 milj. euroa ja 741,2 milj. euroa vuonna 2020.

Henkilöstökulut

Henkilöstömenot ovat 21,1 milj. euroa, joka on 2,9 % toimintamenoista. Palkat ja palkkiot ovat yhteensä 17,1 milj. euroa. Eläkemenoihin ja muihin sivukuluihin on varattu yhteensä 4,1 milj. euroa. Henkilöstömenot eivät sisällä varausta mahdollisen tulospalkkion maksamiseen.

Palveluiden ostot

Palveluiden ostomenot vuonna 2018 ovat yhteensä 694,0 milj. euroa, 95,7 % HSL:n toimintamenoista.

Joukkoliikenteen operointikustannukset

Joukkoliikenteen operointikustannukset ovat 516,2 milj. euroa, 71,2 % HSL:n toimintamenoista. Kuntaosuuksissa joukkoliikenteen operointikustannuksiin sisältyy lisäksi sähköbussien hankinnan nettokustannuksia 0,8 milj. euroa.

Joukkoliikenteen kustannustason arvioidaan nousevan keskimäärin 1,2 % edellisvuoden tasosta.

Bussiliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2018 olevan yhteensä 317,7 milj. euroa. Kuntaosuuksissa bussiliikenteen operointikustannuksiin sisältyy lisäksi sähköbussien hankinnan nettokustannuksia 0,8 milj. euroa. Bussiliikenteen kustannustason arvioidaan nousevan 2,1 %. Bussiliikenteen kustannukset sisältävät 1,6 milj. euron varauksen ympäristöbonusten maksamiseen liikenteenharjoittajille. Kustannukset laskevat Länsimetron myötä Espoon suunnan seutulinjojen osalta mutta samalla liityntäliikenne Espoon metroasemille nostaa Espoon sisäisen bussiliikenteen kustannuksia. Tuusulan ja Siuntion liittyminen HSL:ään tuo uusia bussilinjoja HSL-sopimuksen piiriin. Uusien jäsenkuntien myötä bussiliikenteen kustannusten on arvioitu kasvavan n. 5,5 milj. euroa. Vuonna 2019 bussiliikenteen kustannusten arvioidaan olevan 323,2 milj. euroa ja 325,4 milj. euroa vuonna 2020.

Junaliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2017 olevan yhteensä 95,1 milj. euroa ml. Junakalustoyhtiön vuokrat Sm5-kalustosta. Kuntaosuuksissa junaliikenteen operointikustannuksiin sisältyy lisäksi Pasilan aseman vuokrakuluja 0,7 milj. euroa. Vuonna 2018 junaliikenteen kustannustason arvioidaan nousevan 0,8 %. Vuonna 2018 menot kasvavat Tuusulan ja Siuntion HSL:ään liittymisen myötä. Uudessa VR-sopimuksessa säästöt kasvavat asteittain, vuonna 2018 konduktööritoiminnan säästöt ovat toteutuneet täysimääräisesti ja myös vanha VR:n kalusto on poistunut kokonaan sopimuksen korvauksista. Vuonna 2019 junaliikenteen kustannuksiksi arvioidaan 96,3 milj. euroa sekä 94,9 milj. euroa vuonna 2020.

Raitioliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2018 olevan 56,3 milj. euroa. Raitioliikenteessä kustannustason muutokseksi on arvioitu 0,13 %. Kustannuksiksi arvioidaan 54,6 milj. euroa vuonna 2019 ja 57,9 milj. euroa vuonna 2020. Vuonna 2018 kustannukset nousevat uuden kaluston pääomakustannusten ja liikennöintisopimusten tuntihintojen tarkistuksen johdosta. Uusia Artic-raitiovaunuja on toimitettu 30 kappaletta heinäkuussa 2017. Artic-raitiovaunuja on tilattu kaikkiaan 40.

Metrolilikenteen kustannusten arvioidaan olevan 43,4 milj. euroa vuonna 2018. Metrolilikenteessä kustannustason muutokseksi on arvioitu 1,18 %. Vuonna 2019 kustannuksiksi arvioidaan 43,2 milj. euroa ja 44,8 milj. euroa vuonna 2020. Vuonna 2018 kustannukset nousevat uuden metrokaluston ja

Länsi-metron myötä. Vuoden 2018 talousarvio sisältää 0,5 M€ varauksen mahdollisia aikataulumuutoksia varten.

Lauttaliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2018 olevan 3,7 milj. euroa ja pysyvän samalla tasolla suunnitelmavuosina 2018–2019. Lauttaliikenteessä kustannustason nousuksi on arvioitu 1,3 %.

Muut palvelujen ostomenot

Muiden kuin operointipalvelujen ja infrapalvelujen ostoihin käytetään 36,9 milj. euroa vuonna 2018. Muihin palvelujen ostoon käytetään 36,1 milj. euroa vuonna 2018 ja 35,6 milj. euroa vuonna 2019.

Vuonna 2018 lisäkustannuksia aiheuttaa LIJ-hankkeen valmistuminen ja uuden sekä vanhan matkalippujärjestelmän rinnakkaiskäyttö. ICT-kustannuksia kasvattavat lisäksi LIJ-hankkeen mukanaan tuomat uudet palvelut ja erityisesti informaatiojärjestelmien kehittyminen. TTS-kaudella jälleenmyyjille maksettavien lipunmyyntipalkkioiden oletetaan vähitellen laskevan noin 0,5 M€ vuodesta 2017 vuoteen 2019, kun uusia lipunmyynnin itsepalvelukanavia on otettu käyttöön.

Joukkoliikenteen infrakorvaukset

Kunnille joukkoliikenteen infrasta maksettava käyttökorvaus vuonna 2018 on 140,8 milj. euroa. Inframenot sisältävät kustannukset Helsingiltä 82,5 milj. euroa, Espoolta 46,5 milj. euroa, Vantaalta 11,6 milj. euroa, Keravalta 0,07 milj. euroa sekä Kirkkonummelta 0,1 milj. euroa.

Kuntien laskuttamiin inframenoihin sisältyy 50 % pääoman poistoista ja 50 % poistamattomalle pääomalle lasketusta 5 % korosta sekä hallinto- ja ylläpitokulut täysimääräisinä. Korkojen osuus kuntien laskuttamista infrakustannuksista on 48,4 milj. euroa vuonna 2018 (puolet 5 % korosta). Pääomakorvauksen laskentaperusteena on ennen vuotta 2010 käyttöön otetun infran osalta käytetty omaisuuden tarkistettua käypää arvoa. Uuden infran osalta laskentaperusteena on hankintahinta, johon on lisätty 5 % vuotuinen rakennusaikainen korko.

HSL:n ja sen jäsenkuntien välinen sopimus joukkoliikenneinfran kustannusten korvaamisesta on ollut voimassa vuodesta 2010. Sopimuksen 8.2. -kohdan mukaan vuonna 2012 tai sen jälkeen käyttöön otettavien, merkittävien joukkoliikenneinvestointien aiheuttamien infrakulujen kohdistamisesta sovitaan kokonaan erikseen. Tällaisia uusia, merkittäviä joukkoliikenneinvestointeja ovat sopimuksen mukaan ainakin Länsimetro ja Kehärata. Talous- ja toimintasuunnitelmassa infrakustannusten jaossa on sovellettu Kehäradan ja Länsimetron osalta 27.5.2015 hyväksytyn sopimuksen periaatteita. Vantaan infra-sopimuksen mukaisesti on Kehäradan käyttöönoton aiheuttamasta kertaseutulipputulojen kasvusta kohdistettu Vantaalle suoraan 3,0 milj. euroa vuonna 2018.

Vuonna 2019 infrakuluja arvioidaan maksettavan yhteensä 148,3 milj. euroa ja vuonna 2020 yhteensä 148,8 milj. euroa.

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin on vuodelle 2018 varattu 1,9 milj. euroa. Vuoden 2019 varaus on 1,8 milj. euroa ja vuoden 2020 varaus 1,7 milj. euroa.

Vuokramenot vuonna 2018 ovat 5,3 milj. euroa. Vuokramenot sisältävät HSL:n toimitilojen vuokratkustannusten lisäksi sähköbussista maksettavia leasing-vuokria 1,3 milj. euroa, kuljettajien sosiaalituloista maksettavia vuokria 2,1 milj. euroa sekä VR:lle maksettavia vuokria matkakorttilaitteista 0,2 milj. euroa. Vuoden 2019 varaus on 5,3 milj. euroa ja vuoden 2019 varaus 4,4 milj. euroa.

Muut menot vuonna 2018 ovat 2,9 milj. euroa. Muihin menoihin sisältyvät tarkastusmaksujen luotto-tappiot ja luottotappiovaraukset, joita arvioidaan kirjattavan vuosittain yhteensä 2,0 milj. euroa. Vuodelle 2019-2020 varaus muihin menoihin on 2,9 milj. euroa molemmille vuosille.

Toimintakatteen vuonna 2018 arvioidaan olevan 1,1 milj. euroa alijäämäinen.

Rahoitustuotot ja -kulut

HSL rahoittaa investointinsa tarvittaessa lainanotolla rahoituslaitoksilta. HSL on toistaiseksi ollut velaton eikä talousarviolainaa tarvinne nostaa myöskään vuonna 2017.

Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2018-2020 ei sisällä myöskään talousarviolainan kustannuksia suunnitelmavuosina eli lainaa ei tarvittane myöskään lähivuosina. HSL:n suurin investointi, LIJ-hanke, päättyy vuonna 2017 ja suunnitelmavuosien kehittämisinvestoinnit voitaneen kattaa kassavaroilla ilman talousarviolainaa.

Rahoituskuluihin kirjataan myös jäsenkunnille maksettavat ylijäämien korot ja rahoitustuloihin vastaavasti alijäämistä perittävät korkotulot.

Rahoituksen nettomenojen vuonna 2018 arvioidaan olevan 0,1 milj. euroa ja pysyvän samalla tasolla myös suunnitelmavuosina 2019 ja 2020.

Vuosikate rahoituserien jälkeen on 1,2 milj. euroa alijäämäinen, eikä se riitä kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja.

Suunnitelmapoistot vuonna 2018 ovat 20,0 milj. euroa ja ne kasvavat edellisvuoden ennusteeseen verrattuna 2,9 milj. eurolla (17,0 %). Suunnitelmapoistot kasvavat, kun LIJ-hanke valmistuu ja uusitut ohjelmistot ja laitteet ovat kokonaisuudessaan käytössä vuoden 2017 syksystä lähtien. Varaus poistoihin on 20,5 milj. euroa vuodelle 2019 ja 20,2 milj. euroa vuodelle 2020.

Tilikauden 2018 alijäämäksi arvioidaan 21,2 milj. euroa ja se voidaan kattaa edellisvuosien ylijäämästä.

Investoinnit

HSL:n investointimenot ovat 16,2 milj. euroa vuonna 2018, 14,7 milj. euroa vuonna 2019 ja 11,6 milj. euroa vuonna 2020.

Edellisten vuosien merkittävin investointi LIJ-hanke on valmistumassa vuoden 2017 loppuun mennessä. LIJ –järjestelmän kehittämiseen on budjetoitu käytettäväksi suunnitelmakaudella 2018-2020 vielä noin 2,9 milj. euroa, joka on varattu pääosin vuodelle 2019.

Erilaisiin Mobidigi -hankkeisiin on varattu suunnitelmakaudelle 16,7 milj. euroa, josta 6,4 milj. euroa vuodelle 2018, 5,1 milj. euroa vuodelle 2019 ja 5,3 milj. euroa vuodelle 2020.

Asiakkuuden ja myynnin –sovellusten kehittämiseen on varattu suunnitelmakaudelle yhteensä 12,1 milj. euroa, josta 4,7 milj. euroa vuodelle 2018, 3,9 milj. euroa vuodelle 2019 ja 3,6 milj. euroa vuodelle 2020. Merkittävimpänä yksittäisenä kehittämishankkeena tässä ryhmässä on Lippu- ja myyntijärjestelmän kehittäminen, jolle on varattu suunnitelmakaudella yhteensä 4,5 milj. euroa.

Joukkoliikenteen kehityshankkeisiin on varattu suunnitelmakaudella 8,3 milj. euroa, josta 3,8 milj. euroa vuodelle 2018, 2,2 milj. euroa vuodelle 2019 ja 2,3 milj. euroa vuodelle 2020. Merkittävimpänä yksittäisenä investointina matkakortin laitteistohankintoihin on koko suunnitelmakaudelle varattu 3,0 milj. euroa. Tällä varaudutaan HSL alueen laajenemiseen.

Muihin investointeihin on varattu suunnitelmakaudelle 2,5 milj. euroa, josta 2,2 milj. eurolla muihin IT-investointeihin (mm. talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmien päivittäminen) sekä 0,3 milj. eurolla HSL:n toimitilojen remontointimenoihin.

Ehdotus (SR)

Hallitus päättää pyytää Helsingin, Espoon, Vantaan, Kauniaisten ja Keravan kaupunkia ja Kirkkonummen, Sipoon, Siuntion ja Tuusulan kuntia 31.8.2017 mennessä antamaan lausuntonsa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän taloussuunnitelmaehdotuksesta 2018-2020. Lausuntoa pyydetään:

- a) strategiasuunnitelmasta,
- b) liikenteen palvelutasosta ja palvelutason muutoksista,
- c) kuntaosuuksien tasosta,
- d) lipun hintojen keskimääräisistä muutoksista,
- e) tarkastusmaksun korottamisesta,
- f) kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä tai alijäämän takaisin maksamisesta suunnitelmakaudella 2018-2020,
- g) HSL:n roolista osana liikkumispalveluita,

- h) kuntaosuuslaskentamallin kehittämisestä (ns. seudullinen rahoitusmalli),
- i) infrakorvausten käsittelystä kuntaosuuksien laskennassa,
- j) jäsenkuntien halukkuudesta rahoittaa sähköbussien lisähankintoja,
- k) seudullisten bussivarikoiden järjestämisestä ja
- l) jäsenkuntien koululaisryhmien retkien maksuttomuudesta.

Hallitus päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti kokouksessa.

Käsittely

Osastonjohtaja Ilmari Mäkinen selosti asiaa. Hallituksen jäsenet Sirpa Hertell ja Pekka M. Sinisalo saapuivat kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana.

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen.

Liitteet

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2018-2020
Lausuntopyyntö HSL:n roolista osana liikkumispalveluita
Lausuntopyyntö kuntaosuuslaskentamallin uudistamisesta (seudullinen rahoitusmalli)
Lausuntopyyntö infrakorvausten käsittelystä kuntaosuuksien laskennassa
Lausuntopyyntö jäsenkuntien halukkuudesta rahoittaa sähköbussien lisähankintoja
Lausuntopyyntö seudullisten bussivarikoiden järjestämisestä
Lausuntopyyntö jäsenkuntien koululaisryhmien retkien maksuttomuudesta.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä HSL:n kirjaamossa 3.7.2017

Todistan pöytäkirjanotteen oikeaksi

Helsingissä 13.6.2017

Pirjo Sailavuo-Asikainen
assistentti

OIKAISUVAATIMUSOHJE

Tähän päätökseen tyytymätön saa tehdä siitä oikaisuvaatimuksen Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän hallitukselle.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen). Oikaisuvaatimuksen saa tehdä myös Helsingin, Espoon, Kauniaisten, Keravan, Vantaan kaupunki tai Kirkkonummen taikka Sipoon kuntaa (HSL:n jäsenkuntia) sekä kuntalain (410/2015) 3 §:n mukaisesti näiden kaupunkien ja kunnan jäsenenä oleva henkilö, yhteisö, laitos tai säätiö (jäsen).

Oikaisuvaatimukselle varattu määräaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä neljäntoista (14) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää mukaan lukematta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Myöhästynyttä oikaisuvaatimusta ei oteta tutkittavaksi.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon saantitodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on lähetetty asianosaiselle tiedoksi saantitodistukseen, taikka tiedoksiantotodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi henkilökohtaisesti taikka, ellei muuta näytetä, seitsemän (7) päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä.

Käytettäessä sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 19 §:ssä säädettyä tavallista sähköistä tiedoksiantoa, päätös katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

HSL:n jäsenkunnan tai tämän jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on asetettu yleisesti nähtäville HSL:n kirjaamossa.

Oikaisuvaatimuksen muoto

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Siitä on käytävä ilmi, mihin päätökseen se on kohdistettu sekä oikaisuvaatimuksen tekijän vaatimus perusteluineen. Oikaisuvaatimus on sen tekijän tai tämän valtuuttaman asiamiehen allekirjoitettava. Jos ai-noastaan asiamies on allekirjoittanut oikaisuvaatimuksen, on siinä mainittava asiamiehen kotikunta ja postiosoite.

Jos oikaisuvaatimuksen tekijälle on annettu päätös tiedoksi saantitodistuksin tai henkilökohtaisesti, on oikaisuvaatimukseen liitettävä todistus tiedoksisaantipäivästä.

Valituskielto

Päätökseen, josta voidaan tehdä oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvasta asiasta ei hankintalain (348/2007) 102 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Oikaisuvaatimuksen osoittaminen ja toimittaminen

Oikaisuvaatimus on osoitettava HSL:n hallitukselle ja toimitettava virka-aikana henkilökohtaisesti tai lähetin välityksellä HSL:n kirjaamoon, osoite: Opastinsilta 6 A, Helsinki.

Lähettäjän omalla vastuulla voi oikaisuvaatimuksen myös lähettää postitse osoitteella: HSL, kirjaamo, PL 100, 00077 HSL, telekopiona numeroon (09) 4766 4441 tai sähköpostitse osoitteeseen hsl@hsl.fi. Asiakirjat on toimitettava niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen oikaisuvaatimuksen tekemiselle varatun määräajan päättymistä.

OIKAISUOHJE JA VALITUSOSOITUS HANKINTA-ASIASSA

I Oikaisuohje

Hankintapäätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön asianosainen voi tehdä hankintalain 80-83 §:n mukaan Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän hallitukselle kirjallisen hankintaoikaisun. Hankintaoikaisua sovelletaan myös sellaiseen hankintayksikön päätökseen, johon ei muutoin sovelleta vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista annettua lakia (349/2007).

Hankintaoikaisu on tehtävä neljäntoista (14) päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintapäätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saadun tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että

viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksi-antotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintoaikaisusta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hankintoaikaisusta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi. Hankintoaikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintoaikaisu osoitetaan Helsingin seudun - kuntayhtymän hallitukselle ja toimitetaan virka-aikana henkilökohtaisesti tai lähetin välityksellä HSL:n kirjaamoon, osoite: Opastinsilta 6 A, Helsinki. Lähettäjän omalla vastuulla voi oikaisuvaatimuksen myös lähettää postitse osoitteella: HSL, kirjaamo, PL 100, 00077 HSL taikka sähköpostitse osoitteeseen hsl@hsl.fi. Asiakirjat on toimitettava niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen hankintoaikaisun tekemiselle varatun määräajan päättymistä.

Hankintoaikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

II Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän** kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.

Valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintasopimuksen hankintalain 78 §:n 1 nojalla noudattamatta odotusaikaa.

Valitus on tehtävä **kuuden kuukauden** kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut *olennaisesti* puutteellinen.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saadun tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksi-antotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä. Tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan.

Hakemuksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona tai sähköpostin avulla kuten laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) säädetään. Jos vi-
reillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat
toimittaa markkinaoikeudelle ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Tuomioistuimaksulain (1455/2015) 2 §:n nojalla markkinaoikeus perii muutoksenhakijalta oikeudenkäyntimaksua 2 000 euroa.
Jos hankinnan arvo on vähintään miljoona euroa, käsittelymaksu on 4 000 euroa. Jos hankinnan arvo on vähintään 10
miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 6 000 euroa. Jos asia poistetaan käsittelystä antamatta pääasiassa ratkaisua, se jää
tutkimatta tai se jää sillensä, on oikeudenkäyntimaksu kuitenkin 500 euroa.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 88 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava Helsingin seudun liikenne -kunta-
yhtymälle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava HSL:lle viimeistään silloin, kun han-
kintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava kohdassa I mainittuun osoitteeseen.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki
puh. 029 56 43300
fax 029 56 43314, sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Alustava Toiminta- ja taloussuunnitelma 2018 - 2020

HSLH 13.6.2017

HSL Helsingin seudun liikenne
Opastinsilta 6 A
PL 100, 00077 HSL (00520 Helsinki)
puhelin (09) 4766 4444
www.hsl.fi

SISÄLLYSLUETTELO

1	Yleisperustelut	2
1.1	Toimitusjohtajan esipuhe	2
1.1	Lausuntopyyntö	4
1.2	Yleinen taloustilanne ja HSL:n toimintaympäristö	4
1.3	HSL:n organisaatio	7
2	Strategiset tavoitteet	10
2.1	Tavoitetila 2025, perustehtävä ja arvot	10
2.2	Strategiset tavoitteet kaudelle 2018–2020	12
2.2.1	<i>Tavoite 1: Sujuvat matkat</i>	<i>12</i>
2.2.2	<i>Tavoite 2: Selkeää palvelua</i>	<i>17</i>
2.2.3	<i>Tavoite 3: Joukkoliikenne kasvuun</i>	<i>20</i>
2.2.4	<i>Tavoite 4: Tiivis ja vetovoimainen seutu</i>	<i>22</i>
2.2.5	<i>Tavoite 5: Vähemmän päästöjä</i>	<i>25</i>
2.2.6	<i>Tavoite 6: Tehokasta taloutta</i>	<i>28</i>
3	Henkilöstö	32
4	Toiminnan riskien hallinta	34
5	Käyttötalous	35
5.1	Talousarvion sitovuus	35
5.2	Tuloslaskelma 2018 - 2020	35
5.2.1	<i>Toimintatulot</i>	<i>36</i>
5.2.2	<i>Toimintamenot</i>	<i>40</i>
5.3	Kuntaosuudet	44
5.3.1	<i>Kuntakohtaisen yli-/alijäämän käyttö</i>	<i>45</i>
5.4	Peruspääoma	46
5.5	Investoinnit	46

Liite 1: Tuloslaskelma

Liite 2: Rahoituslaskelma

Liite 3: Investointierittely

Liite 4: Kuntaosuudet

Liite 5: Joukkoliikenteen palvelutaso

Liite 6: Kuntaosuuksien laskentaperusteet

Liite 7: Dokumentissa käytetyt lyhenteet

1 Yleisperustelut

1.1 Toimitusjohtajan esipuhe

Tämä on HSL:n alustava Toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2018-2020. Alustavasta toimintasuunnitelmasta pyydetään HSL:n perussopimuksen mukaisesti lausuntoa jäsenkunnilta 31.8.2017 mennessä.

Lopullinen Toiminta- ja taloussuunnitelma valmistellaan syksyllä kuntien lausunnot huomioon ottaen. HSL:n hallitus käsittelee lopullista Toiminta- ja taloussuunnitelmaa lokakuussa 2017 ja päättää silloin myös lippujen hinnoista vuodelle 2018. HSL:n yhtymäkokous hyväksyy lopullisesti marraskuussa vuosien 2018-2020 Toiminta- ja taloussuunnitelman.

Asiakaslähtöisyys on ollut arvomme jo pitkään. Jokaisen HSL:läisen työ näkyy asiakkaan arjessa. Yhteinen tavoitteemme on HSL:n palveluihin tyytyväinen ja niitä aktiivisesti käyttävä asiakas, joukkoliikenne on ykkösvalinnaksi Helsingin seudulla.

HSL on sijoittunut perinteisesti kärkijoukkoon kansainvälisessä BEST-joukkoliikennetutkimuksessa (Benchmarking in European Service of Public Transport). Vuoden 2016 tutkimuksessa HSL-alueen asukkaista kolme neljästä (74 prosenttia) oli tyytyväisiä joukkoliikenteeseen. Kaupunkien vertailussa HSL-alue jakoi toisen sijan Oslon kanssa. Vaikka HSL menestyi kaupunkikohtaisessa vertailussa hyvin, asukkaiden tyytyväisyys on laskenut aiempiin vuosiin verrattuna. Keskiarvoa vähemmän tyytyväisiä asukkaat olivat henkilökunnan tiedonantokykyyn ja tiedonsaantiin pysäkeillä. Eniten on laskenut tyytyväisyys joukkoliikenteen luotettavuuteen ja rahalle saatuun vastineeseen. HSL-alueella on viime vuosina tehty joukkoliikenteessä suuria muutoksia, jotka ovat vaikuttaneet asukkaiden liikkumistottumuksiin: kehärata otettiin käyttöön 2015 ja länsimetron käyttöönoton viivästyminen on saanut paljon huomiota. Viime vuosien lipunhintojen korotukset ovat todennäköisesti myös vaikuttaneet tyytyväisyyden laskuun. Tosin lähes kaikissa BEST-kaupungeissa asukkaat ovat tyytymättömiä lippujen hintoihin, tyytyväisiä on alle kolmannes vastaajista.

HSL:n palveluita käyttävät sadat tuhannet ihmiset joka päivä. Jotta palvelut olisivat mahdollisimman toimivia, niitä kehitetään yhdessä asiakkaiden kanssa. Tätä tarkoitusta varten HSL mm. pilotoi sähköistä asiakaspaneelia, johon se kutsuu asiakkaita keskustelemaan, antamaan palautetta ja testaamaan kehitysversioita. Osallistuminen ei edellytä aikaisempaa käyttökokemusta HSL:n palveluista. HSL:n omia asiakastyytyväisyystutkimuksia tehdään säännöllisesti kahdesti vuodessa.

Olemme toteuttaneet viiden vuoden aikana kolme erittäin onnistunutta matkakorttikampanjaa. Niillä on tavoiteltu kohderyhmiä, joille joukkoliikenteen käyttö on vieraampaa. Kampanjat ovat olleet tuloksellisia ja ne ovat osaltaan kasvattaneet joukkoliikenteen suosiota autoilevien asiakkaiden parissa. HSL:n asukkaista naisia on 56 prosenttia ja miehiä 44 prosenttia. Eniten matkakortit ovat yleistyneet 12 vuoden aikana juuri miehillä ja senioreilla. Matkakortit ovat levinneet tiheimmin opiskelijavaltaisille alueille ja kantakaupunkiin, jossa on myös parhaat joukkoliikenneyhteydet. Haluamme parantaa jatkossa erityisesti säännöllisesti joukkoliikennettä käyttävien asiakkaiden asiakas- ja ostokokemusta. Tuomme muun muassa sekä mobiili- että nettimyyntiin kestotilausmahdollisuuden. HSL:n tehtävänä on tehdä joukkoliikenteen ostamisesta ja käyttämisestä niin helppoa ja vaivatonta, että liikkuminen muuttuu palveluksi, jota ei tarvitse ajatella.

Vuoteen 2020 mennessä HSL:n lipputulokertymä kasvaa ja joukkoliikenteen käyttö lisääntyy.

Samalla kuitenkin erilaisten uusien liikkumispalveluiden osuus lisääntyy ja kilpailu kuluttajista kasvaa. HSL:n tehtävänä on varmistaa, että joukkoliikenteen kilpailukyky liikkumisen markkinoilla pysyy jatkossakin vahvana. Jatkossa HSL tekee joukkoliikenteen strategisia tavoitteita tukevia kaupallisia kumppanuuksia eri toimijoiden kanssa. Näiden yhteistyömallien tavoitteena on vahvistaa HSL:n roolia esim. MaaS-kentässä ja samalla ohjata asiakaskäyttäytymistä sekä luoda uutta kysyntää HSL:n palveluille.

HSL:n strategia laaditaan hallituskausittain ja strategiaa tullaan päivittämään syksyn 2017 aikana. Brändinäkökulmasta HSL:n tulee erottua muista liikennepalveluiden tarjoajista siten, että HSL koetaan jatkossakin keskeiseksi ja luotettavaksi toimijaksi seudun elinvoimaisuudelle. Brändistrategian päivittystyö käynnistyy vuoden 2017 puolella ja jatkuu vuonna 2018. Brändimielikuvan kokonaisuuden hallinta edellyttää sitä, että koko henkilöstö ja kumppanit toteuttavat brändin tavoitemielikuvan mukaisia toimia.

Helsingin seutu kasvaa kovaa vauhtia. Seudulla ennustetaan olevan vuonna 2050 yli kaksi miljoonaa asukasta ja miljoona työpaikkaa. Seudulla tehdään tuolloin noin 5,7 miljoonaa päivittäistä matkaa. HSL:n tavoitteena on ohjata kasvu kestäviin kulkumuotoihin: joukkoliikenteeseen, kävelyyn ja pyöräilyyn. Kun liikkuminen tehdään kestävästi, kasvun haittavaikutukset ovat mahdollisimman pienet ja koko seutu hyötyy. Pyöräliikenne on pääkaupunkiseudulla nosteessa: kaupunkipyöräpalvelu laajenee, laadukkaita pyöriteitä rakennetaan lisää, pyöräpysäköintiä parannetaan ja pyörän kuljettamista joukkoliikenteessä helpotetaan. HSL:n pyöräilymarkkinoinnin tavoitteena on pyöräilyn normalisointi: se on yksi liikennemuoto muiden joukossa. Kulkutapojen sekakäyttö -teemalla pyrimme lisäämään ymmärrystä ja hyväksyntää erilaisia kulkutapoja kohtaan.

Joukkoliikenteen kannalta on tärkeää, että rahoitus on jatkossakin vakaata. HSL:n järjestämässä liikenteessä tehdään vuosittain noin 360 miljoonaa matkaa, mikä on 65 prosenttia kaikista Suomen joukkoliikennematkoista. HSL:n lippujen hinnoissa on keskimäärin nyt noin puolet jäsenkuntien tukea. Tuki painottuu kausi- ja arvolippuihin eli siitä hyötyvät eniten paljon joukkoliikennettä käyttävät seudun asukkaat. Jos joukkoliikennettä tuettaisiin enemmän verorahoilla, palvelutasoa voitaisiin parantaa, joukkoliikenteen lippujen hintoja voitaisiin laskea tai molempia.

HSL-alue laajenee vuonna 2018, kun uudet jäsenkunnat Siuntio ja Tuusula tulevat mukaan joukkoliikennenyhteistyöhön. Uusien kuntien asukkaat pääsevät HSL:n lippujärjestelmän piiriin, joten heillä on mahdollisuus matkustaa samalla lipulla kaikkien tulevan yhdeksän HSL-kunnan alueella. Samalla HSL tuo joukkoliikenteen tilaamisen ja suunnittelun osaamisensa myös uusien jäsenkuntien käyttöön. Toivotamme uudet jäsenkunnat ja kuntien asukkaat tervetulleeksi mukaan joukkoliikenteen kehittämiseen!

Suvi Rihetniemi
Toimitusjohtaja

1.1 Lausuntopyyntö

HSL:n perussopimuksen 23 §:n mukaan kuntayhtymällä on oltava taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle seuraavalle vuodelle. Hallitus laatii ehdotuksen taloussuunnitelmaksi. Hallituksen laatimasta ehdotuksesta pyydetään jäsenkuntien lausunnot, jotka liitetään yhtymäkokoukselle annettavaan varsinaiseen talousarvioehdotukseen.

Jäsenkuntien lausuntoa pyydetään 31.8.2017 mennessä alustavan toiminta- ja taloussuunnitelman 2018– 2020:

- strategiasuunnitelmasta,
- liikenteen palvelutasosta ja palvelutason muutoksista,
- kuntaosuuksien tasosta,
- lipun hintojen keskimääräisistä muutoksista,
- tarkastusmaksun korottamisesta,
- kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä tai alijäämän takaisin maksamisesta suunnitelma-kaudella 2018-2020,

sekä erikseen liitteissä kuvatuista asioista:

- HSL:n roolista osana liikkumispalveluja,
- kuntaosuuslaskentamallin uudistamisesta (ns. seudullinen rahoitusmalli),
- infrakorvausten käsittelystä kuntaosuuksien laskennassa,
- jäsenkuntien halukkuudesta rahoittaa sähköbussien lisähankintoja,
- seudullisten bussivarikoiden järjestämisestä ja
- jäsenkuntien koululaisryhmien retkien maksuttomuudesta.

1.2 Yleinen taloustilanne ja HSL:n toimintaympäristö

Helsingin seudulla asui ennakkotietojen mukaan vuoden 2016 lopulla noin 1 457 000 henkeä. Kasvu oli erityisesti muuttovoiton ansiota ja muuttovoitto kasvoi Helsingin seudulla 23 % 3 040 henkeen. Muuttoliike kehittyi eri tavalla seudun sisällä. Helsingin kaupungin tietokeskuksen raportin mukaan länsimetron ja kehäradan valmistuminen lisää asuntotuotantoa ja väestönkasvua erityisesti Espoossa ja Vantaalla, mikä jonkin verran hidastanee Helsingin väestönkasvua. Väestöennusteen perusvaihtoehdon mukaan väestön ennustetaan Helsingin seudulla kasvavan 490 000 asukkaalla vuoteen 2050 mennessä, nopeassa vaihtoehdossa asukasmäärä kasvaisi 580 000 asukkaalla ja hidastuvankin kasvun vaihtoehto kasvattaisi väestöä 325 000 asukkaalla. Määrällisesti eniten kasvaa Helsingin väestö, mutta nopeimmin tällä hetkellä näyttää kasvavan vantaalaisten ja espoolaisten määrä. Väestönkasvu edellyttää, että tulevaisuudessa asuntojen rakentaminen ja myös liikenteeseen tehtävät panostukset pysyvät väestönkasvun tahdissa.

Helsingin seudun suunnat -raportin 1/2017 mukaan muuttovoitto ulkomailta on kasvanut selvästi myös Helsingin seudulla. Vieraskielisten asukkaiden osuuden ennustetaan tuplaantuvan Helsingin seudulla vuoteen 2030 mennessä nykyisestä 11,5 prosentista 21 prosenttiin. Uudet ennustevaihtoehdot ovat aiemmin laadittuja ennusteita korkeammat muun muassa vuonna 2015 alkaneen turvapaikanhakijoiden määrän kasvun johdosta.

Väestön ikärakenne tulee muuttumaan merkittävästi, kun ikäryhmään 65-74 kuuluvien määrä on jo useita vuosia ollut jyrkässä kasvussa ja heidän määränsä tulee kasvamaan vuoteen 2020 mennessä,

jonka jälkeen kasvu pysähtyy toistaiseksi. Yli 85-vuotiaiden määrä kasvaa tasaisesti vuoteen 2030 asti, jolloin kasvu nopeutuu huomattavasti ja heidän määränsä tulee ennusteen mukaan lähes kolminkertaistumaan vuoteen 2040 mennessä.

Taloussuhdanteet elpyvät vähitellen

Helsingin seudun suunnat -raportin 1/2017 mukaan Helsingin seudulla tuotannon kasvu edellisvuoteen verrattuna jatkui viime vuoden viimeisellä neljänneksellä, vaikka tuotannon kasvu tasaantuikin loppuvuotta kohden. Helsingin seudun tuotanto kasvoi viime vuonna ennakkoarvion mukaan lähes 3 prosenttia.

Valtiovarainministeriön 28.4.2017 julkaiseman talouskatsauksen mukaan Suomen talous on lähtenyt selvään kasvuun. Bruttokansantuote kasvoi 1,8 prosenttia vuonna 2016 (Tilastokeskus 1.6.2017) ja kasvupohja laajeni hieman edellisestä vuodesta, kun myös julkiset investoinnit lisääntyivät. Talouskasvu pohjautuu kuitenkin edelleen selvästi yksityisen kulutus- ja investointikysyntään ja vienti lisäytyi vain 0,5 %. Ennusteen mukaan talous kasvaa vuonna 2017 lähes yhtä nopeasti kuin viime vuonna ja kasvuvauhti vakiintuu keskimäärin reiluun prosenttiin lähivuosina. Kasvusta huolimatta BKT ei ennusteen mukaan saavuttaisi vuoden 2008 tasoa vielä vuonna 2019, vaan jäisi siitä vajaan prosentin. Tasoero vuoteen 2008 verrattuna on erityisen selvä viennissä ja teollisuustuotannossa sekä nopeasta kasvusta huolimatta myös yksityisissä investoinneissa.

Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan vuonna 2017 Suomen BKT:n ennustetaan kasvavan 1,2 %. Maltillisen kasvun taustalla on ensisijaisesti yksityisten investointien lisääntyminen ja vahvaan luottamukseen perustuva yksityisen kulutuksen nousu. Yksityisten investointien kasvu nojautuu yritysten laajennus ja korvausinvestointeihin sekä kotitalouksien ja sijoittajien asunnon ostoaikeisiin. Yksityisen kulutuksen kasvua edistää vahvan luottamuksen ohella työllisyyden koheneminen. Maailmankaupan näkymät ovat parantuneet, mikä näkyy myös Suomen kohonneessa vientikysynnässä. Kasvaneen kysynnän seurauksena viennin kasvun ennustetaan nopeutuvan selvästi vuoden 2017 aikana. Vaikka maailmantalouden näkymät ovat aiempaa valoisammat, kasvunäkymiä varjostaa ennen kaikkea protektionismin uhka. Talouskasvu vahvistuu teollisuusmaissa, mutta maailmantalouden lähes neljän prosentin kasvua ylläpitävät yhä kehittyvät taloudet. Inflaatio näyttäisi kuitenkin olevan kiihtymässä talouden elpymisen ja myönteisen työllisyyskehityksen seurauksena. Euroalueella inflaation kiihtyminen heijastaa yksityisen kulutuksen elpymistä, mutta myös kasvua tukevaa ja epätavallisen keveää rahapolitiikkaa. Korkojen normalisoituminen on alkanut Yhdysvalloissa. Euroalueen korot nousevat ennustejaksolla hitaasti ja jäävät lähivuosina selvästi alemmalle tasolle, kuin mihin euroalueen velkakriisiä edeltävällä ajalla totuttiin.

Työllisyyden ennustetaan paranevan 0,5 prosenttia vuodessa ja työllisyysaste nousee 70 prosenttiin vuonna 2019. Pitkäaikaistyöttömyyden kasvu on pysähtynyt, BKT:n kasvu riittää ylläpitämään työllisyyden paranemista ja työttömien määrä laskee hitaasti.

Julkisen talouden tila on ollut heikko jo lähes vuosikymmenen. Valtiovarainministeriön talouskatsauksen mukaan teollisuuden rakennemuutos ja väestön ikääntyminen heikentävät julkista taloutta. Suhdanne-tilanteen normalisoituminen ei riitä parantamaan julkisen talouden tilaa riittävästi, sillä väestön ikääntyminen jatkuu ja rakenteellinen työttömyys jatkuu korkeana. Talouskasvu ja hallituksen toimet parantavat julkisen talouden tilaa, mutta ne eivät riitä poistamaan alijäämää nopeasti. Julkisen velan suhde BKT:hen aleni hieman viime vuonna, mutta valtion ja paikallishallinnon alijäämien vuoksi velkasuhde kääntyy kuitenkin kuluvana vuonna takaisin loivaan nousuun. Velkasuhteen arvioidaan taittuvan

vuosikymmenen vaihteessa, joskin taas tilapäisesti. Kilpailukyky sopimus laskee veroastetta merkittävästi, mutta myös menoaste alenee ennusteperiodilla. Velkasuhdetta kasvattaa väestön ikääntymisestä aiheutuva hoito- ja hoivamenojen kasvu, joka jatkuu nopeana myös 2020-luvulla. Sote- ja maakuntauudistuksen arvioidaan aluksi hieman heikentävän julkisen talouden tilaa.

Joukkoliikenteen kustannustaso nousee maltillisesti

Valtiovarainministeriön talouskatsauksen mukaan Euroalueen talouden elpymistä tukevat maltillisena pysynyt öljyn hinta, heikentynyt euro ja sitä kautta piristynyt vientikysyntä. Erittäin alhainen korkotaso tukee investointien käynnistymistä. Vaikka raakaöljyn hinta oli pitkään laskusuunnassa, on hinta kuitenkin noussut runsaan vuoden takaiselta alimmalta tasoltaan OPECin ja muiden öljyntuottajien tuotannonrajoitusten seurauksena, vaikkakin alkukevään hintaa hieman laskivat täydet öljyvarastot Yhdysvalloissa sekä vaihtoehtoisen öljynporaus menetelmien kehittyminen. Energian suuri merkitys väli tuotteena kaikissa tuotteissa ja palveluissa vaikuttaa laajasti yleiseen hintakehitykseen. Myös HSL:n menojen kehitykseen energian hintojen kehityksellä on merkittävä vaikutus. Toimintamenoista runsas 70 % on joukkoliikenteestä maksettavia operointikustannuksia ja erityisesti polttoaineiden hintakehityksellä on iso vaikutus myös HSL:n talouden kehittymiseen.

Joukkoliikenteen kustannustaso laski vuonna 2016 keskimäärin 0,3 prosenttia edellisvuodesta. Kustannustaso oli toista vuotta peräkkäin miinusmerkkinen. Talousarvio vuodelle 2017 laadittiin joukkoliikenteen keskimääräisen 1,2 %:in kustannustason mukaisena ja kevään ensimmäisen osavuositarkastuksessa kustannustaso oli keskimäärin 1,0 % korkeampi kuin edellisenä vuonna eli ennuste on tällä hetkellä lähellä talousarviota. Alustava Toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2018 – 2020 on laadittu joukkoliikenteen kustannusten keskimääräiseen 1,2 prosentin kustannustason nousuun perustuen. Raaka-aineiden hintojen arvioidaan saavuttaneen pohjansa ja hintojen arvioidaan lähtevän maltilliseen nousuun suunnitelmakaudella.

Suomen talouden yleinen kehitys vaikuttaa myös HSL:n ja jäsenkuntien talouteen. Julkisen talouden alijäämä vähenee hitaasti, vaikka Suomen talous onkin lähtenyt kasvu-uralle. Julkinen velka suhteessa BKT:hen jatkaa kasvuaan taittuaan ainoastaan väliaikaisesti vuosikymmenen vaihteessa. Jotta julkinen talous olisi kestäväällä pohjalla, tulisi julkisyhteisöjen rahoitusaseman olla ensi vuosikymmenen alussa alijäämäisyyden sijasta selkeästi ylijäämäinen. Julkishallinnon menojen kasvua hidastavat hallitusohjelman mukaiset sopeutustoimet, kuntatyönantajan eläkemaksua alentava eläkeuudistus sekä kilpailukyky sopimuksen mukaiset työnantajamaksualennukset, lomarahaleikkaus ja maltilliset palkkatarkaisut. Vuodesta 2019 alkaen julkisen talouden rakenne muuttuu merkittävästi uusien maakuntien aloittaessa toimintansa. Kuntien epävarma taloustilanne voi vähentää niiden mahdollisuuksia panostaa joukkoliikenteen kehittämiseen. Yhdessä merkittävien joukkoliikenneinvestointien kanssa tämä tuo edelleen paineita korottaa lippujen hintoja kustannustason nousua enemmän. Mikäli lippujen hintoja ei koroteta kustannustason kasvua vastaavasti ja joukkoliikenteen palvelutaso halutaan säilyttää nykyisellään, syntyy paineita kuntien rahoitusosuuksien kasvattamiseen.

Matkustajamäärien odotetaan kasvavan edelleen

Matkustajamäärät kasvoivat vuonna 2016, jolloin HSL-alueella tehtiin 367,2 miljoonaa matkaa, mikä oli 2,4 prosenttia edellisvuotta enemmän. Joukkoliikenteen matkustajamäärät ovat kasvaneet kuluvaan alkuvuoden (1–4/2017) aikana samalla vauhdilla kuin viime vuonna ja HSL-alueella tehtiin huhtikuun 2017 loppuun mennessä 129,4 miljoonaa matkaa, eli 2,4 prosenttia enemmän kuin edellisvuoden vastaavana aikana. Koko vuoden 2017 matkustajamäärän ennustetaan kasvavan vähintään samalla vauhdilla, mikä tarkoittaisi vuodessa noin 375 miljoonaa matkaa. Kehärata on kasvattanut matkusta-

jamääriä junissa odotettua enemmän ja myös länsimetron avaaminen lisäänee Espoon suunnan matkustajamääriä.

Alustava TTS2018-2020 on laadittu noin kahden prosentin matkustajamäärän kasvuennusteella, josta noin 1,5 prosenttia arvioidaan vaikuttavan lipunmyyntiä kasvattavaksi uusien asiakkaiden kasvun osuudeksi.

Maakuntauudistus ja HSL:n asema

Maan hallitus valmistelee maakuntahallinnon uudistamista. Maakuntavaalit pidetään tammikuussa 2018. Maakuntia ja sen tehtäviä käsittävä lakiehdotus on parhaillaan eduskunnan käsittelyssä. Jos nykyiset linjaukset toteutuvat valmistelussa olevassa lainsäädännössä, niin niiden perusteella HSL:n tehtäviin ei näyttäisi tulevan muutoksia.

HSL:n toimialueen laajentuminen

HSL:n toimialue laajenee vuonna 2018, kun uudet jäsenkunnat Tuusula ja Siuntio tulevat mukaan. Selvitystyö Järvenpään jäsenyydestä on aloitettu keväällä 2017 ja se saattaa johtaa Järvenpään jäsenyyteen TTS-kaudella.

1.3 HSL:n organisaatio

Helsingin seudun liikenne (HSL) on kuntayhtymä, johon kuuluvat Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi ja Sipoo sekä 1.1.2018 alkaen myös Tuusula ja Siuntio. HSL vastaa jäsenkuntiansa joukkoliikenteen suunnittelusta ja tilaamisesta sekä koko Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisesta.

HSL:ssä oli vuoden 2017 alkaessa 329 vakituista ja 44 määräaikaista työntekijää. Määräaikaisia työntekijöitä tarvitaan erityisesti kausiluontoisesti operatiivisten tutkimusten kenttätöissä ja asiakaspalvelussa.

HSL:n yhtymäkokous hyväksyi 15.11.2016 HSL:n uuden organisaatiorakenteen, joka tuli voimaan vuoden 2017 alussa. HSL:n organisaatio oli ennen uudistusta pysynyt suhteellisen muuttumattomana HSL:n perustamisesta vuodesta 2010 lähtien. Samaan aikaan HSL:n toimintaympäristö on muuttunut monin tavoin. Organisaatiomuutoksen taustalla on jo tapahtuneita, meneillään olevia sekä tulevia muutoksia toimintaympäristössä. Liikennejärjestelmän muuttuminen raidepainotteisemmaksi edellyttää entistä vahvempaa suunnittelu- ja kilpailuttamisosaamista. Muutoksia tapahtuu myös uuden lippu- ja informaatiojärjestelmän valmistuessa ja siirtyessä hankevaiheesta tuotantoon. Taksa- ja hinnoittelujärjestelmän käyttöönotto ja HSL-alueen mahdollinen laajeneminen muuttavat matkustusta. Jatkossa Liikennekaari voi vaikuttaa joukkoliikennemarkkinoihin. Toisaalta digitalisaatio luo paljon mahdollisuuksia palvelujen kehitykseen. Kuntatalouden näkymiä muuttavat puolestaan hallinnon uudistukset, SOTE ja maakuntahallinto, joilla voi kuntien kautta olla vaikutuksia myös HSL:ään.

Organisaatiorakenteen uudistuksella vastataan muuttuneen toimintaympäristön mahdollisuuksiin ja haasteisiin. Uudistamisen tavoitteena on rakenteeltaan ja vastuultaan selkeä organisaatio, joka tukee osastojen ja ryhmien välistä yhteistyötä. Olennaisena osana on asiakasnäkökulman ja digitaalisten palveluiden tuominen mukaan kaikkeen toimintaan. Uuden organisaation toimintaa ohjaavat nykyinen strategia, perustehtävä, arvot ja visio. Samalla toiminta- ja henkilöstöstrategia integroidaan vahvemmin suunnitteluun, toimintaan, johtamiseen ja seurantaan.

Entisen kuuden osaston sijaan uudessa organisaatiossa 1.1.2017 alkaen osastoja on viisi. HSL:n asiakaslähtöinen strategia, toimintaympäristön muutokset, tulevaisuuden tarpeet ja henkilöstökyselyissä saadut palautteet ovat vaikuttaneet uuteen organisaatorakenteeseen. Uudessa organisaatiossa asiakasosaamista, myyntiä ja markkinointia on vahvistettu.

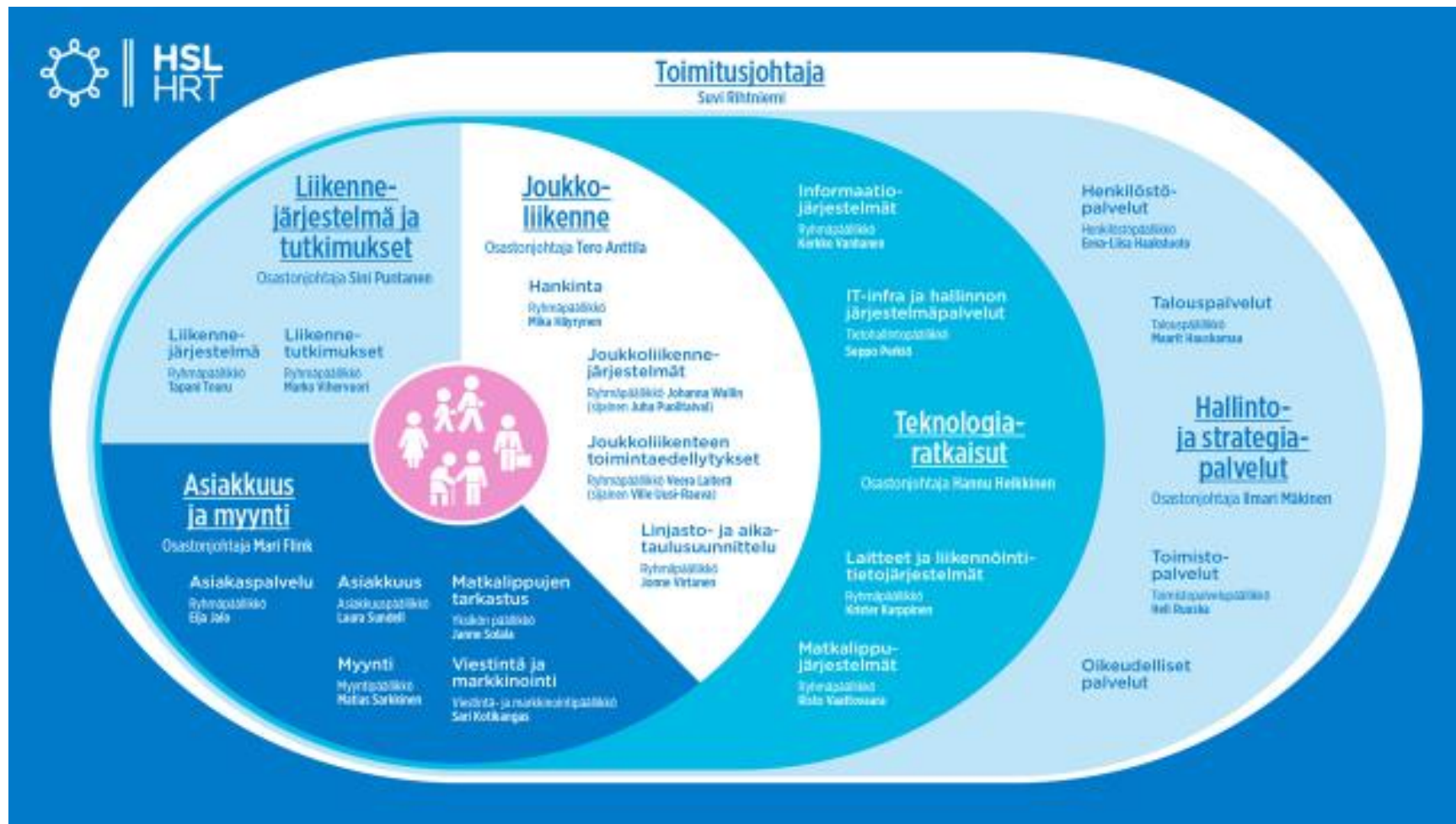
Joukkoliikennepalvelut on yhdistetty samaan osastoon. Myös koko talon teknologiaratkaisut löytyvät yhdestä paikasta, kuten myös tutkimukset. Tehtävien keskittäminen tehostaa ja vahvistaa osaamista.

Liikennejärjestelmä ja tutkimukset -osasto vastaa Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnittelusta, liikenne-ennustejärjestelmästä ja tutkimustoiminnasta hyväksytyjen tavoitteiden mukaisesti.

Joukkoliikenneosasto vastaa joukkoliikenteen suunnittelusta ja liikennepalveluiden järjestämisestä hyväksytyjen tavoitteiden mukaisesti.

Asiakkuus ja myynti –osasto vastaa asiakkuuksista ja asiakaskokemuksesta, myynnistä ja hinnoittelusta, viestinnästä ja markkinoinnista, asiakaspalvelusta sekä matkalippujen tarkastuksesta hyväksytyjen tavoitteiden mukaisesti.

Matriisissa toimiva Teknologiaratkaisut tuottaa ratkaisut ja palvelut kustannustehokkaana kokonaisuutena yhteisen priorisoinnin mukaisesti. Hallinto- ja strategiapalvelut toimii koko organisaation tehokkaan toiminnan pohjana. Teknologiaratkaisut-osasto vastaa liiketoiminnan tarvitsemien tietoteknisten ratkaisujen ja palveluiden tuottamisesta, tietotekniikkainfrastruktuurista, tietojärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä sekä tietoturvasta hyväksytyjen tavoitteiden mukaisesti. Hallinto- ja strategiapalvelut vastaa taloushallinnosta, henkilöstöhallinnosta, oikeudellisista palveluista, yleishallinnosta sekä strategiaprosessin valmistelusta hyväksytyjen tavoitteiden mukaisesti.

Kuva 1. HSL:n organisaatio 2017

2 Strategiset tavoitteet

HSL:n toimintaa ohjaa vuonna 2014 laadittu strategia. Strategia toimii myös toiminta- ja taloussuunnitelman sekä HSL:n tuloskorttien pohjana. HSL:n toimintastrategia ulottuu vuoteen 2025. Strategisiin tavoitteisiin sisältyvät mittarit ja niiden tavoitearvot määritetään pääosin vuositasolla ja joidenkin mittausten osalta 2–5 vuoden välein. Vuositason tavoitteet sisällytetään HSL:n tuloskorttiin. HSL:n toimintajohtaja raportoi strategian toteutumisesta säännöllisesti hallitukselle.

Strategian päivittytyö käynnissä

HSL:n perussopimuksen mukaan strategia hyväksytään hallituskausittain ja hallituksen vaihtuessa HSL:n strategiaa päivitetään.

Liikennetoimialalla on tapahtumassa paljon muutoksia: lainsäädäntö uudistuu, liikennepoliittikka muuttuu ja seudulla on käynnissä suuria maankäytön ja liikenteen hankkeita. Strategiatyön yksi keskeisimmistä tehtävistä on selkeyttää HSL:n roolia muuttuvassa maailmassa. Tavoitteena on selvittää, miten nykyinen strategia on toteutunut sekä minkälaisia näkymiä ja haasteita tulevaisuus tuo nykyiselle strategialle. Strategiatyön pohjalta päivitetään ja laaditaan HSL:n uusi strategia vuoden 2017 aikana.

2.1 Tavoitetila 2025, perustehtävä ja arvot

Kuva 2. HSL:n strategia 2025

HSL:n perustehtävänä on kehittää ja tarjota sujuvia ja luotettavia liikkumiskäyntejä asiakkaiden tarpeisiin. Visio 2025 kuuluu: *"Joukkoliikenne on ykkösvalinta ja Helsingin seutu älykkään, kestävän ja turvallisen liikkumisen suunnannäyttäjänä"*.

Seuraavassa avataan vision sisältöä tarkemmin:

Ykkösvalinta: Yhä suurempi joukko ihmisiä käyttää joukkoliikennettä työmatkoilla ja vapaa-aikana. Helsingin seudun väestökasvuun perustuvasta liikenteen kasvusta yli puolet ohjautuu joukkoliikenteeseen.

Älykäs: Tarjoamme asiakkaille älykkääseen teknologiaan perustuvia palveluita, jotka näkyvät ajantasaisena matkustusinformaationa, helposti hankittavina matkalippuina sekä matkustuskokemusta parantavina uusina palveluina.

Kestävä ja turvallinen: Joukkoliikenteen käytön lisääntyminen lisää liikenneturvallisuutta, vähentää liikenteen tilantarvetta ja liikenneväylien kulumista. Liikennejärjestelmä perustuu kestäviin energialähteisiin ja vähäpäästöiseen kalustoon. Matkustajat kokevat joukkoliikenteen turvalliseksi.

Suunnannäyttäjänä: Vahvistamme Helsingin seudun asemaa Euroopan parhaimpiin kuuluvana joukkoliikenteen järjestäjänä ja kehittäjänä. Kehitämme joukkoliikennettä yhteistyössä asiakkaiden sekä suomalaisten ja kansainvälisten kumppaneidemme kanssa.

HSL:n arvoja ovat yhteistyö, ympäristövastuu, asiakaslähtöisyys ja jatkuva kehittyminen.

Kuva 3. HSL:n arvot

2.2 Strategiset tavoitteet kaudelle 2018–2020

2.2.1 Tavoite 1: Sujuvat matkat

Asiakkaiden matkaketju perustuu joukkoliikenteen runkoverkkoon ja sujuviin liityntäyhteyksiin.

- I. Seudun joukkoliikenteen rungon muodostavat metro, lähijunat ja bussien runkolinjat, joiden vuorotiheys on yleensä alle 10 minuuttia.
- II. Yhteydet runkoverkolle hoidetaan liityntälinjoilla, jotka palvelevat samalla alueidensa sisäisiä yhteyksiä.
- III. Vaihdot keskitetään suurelta osin terminaaleihin, joissa matkustajille tarjotaan myös muita palveluita. Vaihtopaikkojen liityntäkävelyt suunnitellaan lyhyiksi ja esteettömiksi ja ympäristö toteutetaan laadukkaasti.
- IV. Runkolinjojen lyhyet vuorovälit parantavat liikenteen luotettavuutta.

Mittarit:

- Yleisarvosana HSL-alueen joukkoliikenteelle
- Joukkoliikenteen luotettavuus
- HSL:n arvostusindeksi (tunnettuus, arvostus)
- Länsimetrojärjestelmän liikenteen aloituksen onnistuminen

Runkoverkostoa laajennetaan suunnitelmakaudella

Bussirunkolinjasto laajenee suunnitelmakaudella. HSL on tarkastellut Herttoniemen linjastosuunnitelman yhteydessä tulevien runkolinjojen 500 ja 510 reittejä ja aloitusvuosia. Suunnitelman perusteella runkolinja 500 jatkaa Itäkeskukseen ja runkolinja 510 jatkaisi Pasilasta Herttoniemeeseen samaa reittiä runkolinjan 500 kanssa. Yhdessä nämä kaksi runkolinjaa muodostavat erittäin tiheän palvelutason Munkkiniemen ja Herttoniemen välillä. Väleillä Munkkiniemi-Munkkivuori, Munkkiniemi-Otaniemi ja Herttoniemi-Itäkeskus tarjonta suhteutetaan kysyntään. Nykyiset liikennöintisopimukset päättyvät vuonna 2019, jolloin runkolinjojen aloitus voi siirtyä seuraavien sopimuksien alkuun. Palvelutaso voi kuitenkin toteutua runkolinjamaisena jo vuonna 2018.

Runkolinjan E1 Matinkylä-Espoon keskus-Jorvi toteuttamissuunnitelma tehdään vuoden 2017 aikana. Toteuttamissuunnitelmassa otetaan kantaa runkolinjan mahdolliseen aloitusvuoteen.

Runkolinjan 570 Mellunmäki-Aviapolis aloitukseen varaudutaan vuonna 2019. Runkolinjan 560 Rastila-Myyrmäki Matinkylän jatkeen aloitus siirretään vuoteen 2020, jolloin länsimetron jatkeen pitäisi avautua.

Raitiovaunujen rooli kasvaa tulevaisuudessa, kun Helsingin kantakaupungin linjasto tihenee ja poikittaisen Raide-Jokerin liikenne käynnistyy 2020-luvun alussa. Raitiovaunuilla tehdään tulevaisuudessa pitempiä matkoja kuin nykyään. Samalla kasvaa tarve nopeuttaa liikennettä. Jotta entistä suuremmat matkustajajoukot pääsevät kulkemaan sujuvasti, kiskoilla tarvitaan pitempiä vaunuja kuin aikaisemmin. Uusien vaunujen kapasiteettista saadaan suurin hyöty, kun kuljettajat eivät enää myy lippuja.

HSL osallistuu Raide-Jokerin rakennussuunnittelun ja rakentamisen ohjaamiseen. Rakennustyöt aiheuttavat poikkeusreittejä useille bussilinjoille. HSL pyrkii yhdessä kuntien kanssa suunnittelemaan väliaikaisratkaisuihin mahdollisimman sujuvia.

Länsimetro aloittaa liikennöinnin tämän hetken tietojen mukaan syksyllä 2017, kun viranomaistarkastusten jälkeen Länsimetro, HKL ja HSL päättävät metro- ja liityntäliikenteen lopullisen käynnistymispäivän. Liityntäbussiliikenteeseen ei kuitenkaan siirrytä vielä syysliikenteen alkaessa 2017, vaan Etelä-Espoon ja Lauttasaaren bussit kulkevat nykyisen linjaston mukaan. Lähtökohtanamme on, että matkustajien liikkuminen Etelä-Espoossa ja Lauttasaareissa turvataan kaikissa tilanteissa. Metro ja nykyiset bussilinjat kulkevat jonkin aikaa samanaikaisesti ennen bussien liityntäliikenteeseen siirtymistä. Näin myös metroluonteesta länsimetron osuudella saadaan arvokasta kokemusta.

Länsimetron jatke Kivenlahteen valmistuu 2020-luvun alussa. HSL suunnittelee jatkeen liityntälinjasto-suunnitelman vuoden 2018 ja 2019 aikana, joka jatkaa Matinkylään päättyvän metron liityntälinjasto-suunnitelmassa esitettyjä periaatteita selkeydestä, keskittämisestä ja tiheistä vuoroväleistä.

HSL:n tilaamasta **lähijunaliikenteestä** järjestetään vuosina 2018-2020 tarjouskilpailun siten, että uusi liikennöintisopimus astuu voimaan kesäkuussa 2021. Kilpailuttamista varten on perustettu syksyllä 2017 käynnistytävä JUKI2-niminen projekti.

Kehärata on tuonut juniin lisää matkustajia ja tehnyt matkustamisesta entistä sujuvampaa laajalla alueella pääkaupunkiseudulla. Joukkoliikennematkustajat olivat Kehäradan valmistumisen jälkeen tyytyväisempiä liikkumisen sujuvuuteen kuin he olivat ennalta arvioineet. Sujuvuus parani laajemmalla alueella kuin matkustajat ennen liikenteen alkamista olettivat. Tyytyväisimpiä olivat Kivistön, Helsingin pohjoisosien ja Etelä-Vantaan matkustajat. Myös merkittävä osa Helsinki–Vantaan lentoasemalle kulkevista on todennut Kehäradan käyttökelpoiseksi ja joukkoliikenteen osuus kokonaisuutenakin on kasvanut.

Suunnitelmakauden aikana suunnitellaan yhdessä Liikenneviraston kanssa parannustoimenpiteitä, jotka lisäävät **rantaradan** kapasiteettia ja toimintavarmuutta.

Uusien jäsenkuntien linjastoa suunnitellaan

HSL suunnittelee uusien jäsenkuntien, Tuusula ja Siuntio, linjastot vuosien 2017 ja 2018 aikana. Linjastosuunnittelua ohjaavat HSL:n hyväksi kokemat käytännöt, kuten linjaston selkeys ja mahdollisimman tiheät vuorovälit, ja strategiset tavoitteet mm. joukkoliikenteen runkoverkon ja liityntäliikenteen hyödyntämisen näkökulmasta.

Keski-Pasilan rakentaminen muuttaa joukkoliikenneyhteyksiä

Keski-Pasilan mittava uudistuminen etenee Pasilan aseman ja alueen liikennejärjestelyjen muutoksilla. Väliaikainen asema otettiin käyttöön maaliskuussa 2017 ja se palvelee matkustajia syksyyn 2019

saakka, jolloin uusi Pasilan asema valmistuu. Väliaikaisen aseman käytöllä on vaikutuksia myös joukkoliikenteeseen.

HSL on mukana Pasilan aseman ja Pasilan triplan projektiryhmissä sekä rakentamisen aikaisen liikennöinnin suunnittelussa. Keski-Pasilan rakentuminen tuo mukanaan monia haasteita joukkoliikenteelle ja liityntäyhteyksille. Nämä on pyritty ottamaan huomioon suunnitellessa tilapäisiä linja-auto ja raitiovaunupysäkkejä.

Liityntäyhteyksiin ja vaihtojen sujuvuuteen panostetaan

Aikataulusuunnittelussa panostetaan liityntäyhteyksien sujuvuuteen ja vaihtojen toimivuuteen. Länsimetron liityntäliikenteen ja Koillis-Helsingin linjastomuutoksien vaikutuksia seurataan tarkasti ja tarvittavia korjauksia linjastoon tehdään vuoden 2018 aikana.

Vaihdollisten joukkoliikennematkojen sujuvuuteen keskitytään aikaisempaa voimakkaammin, jotta voidaan varmistaa laadukkaat, sujuvat ja turvalliset vaihtoyhteydet ja –paikat.

Uuden lippu- ja informaatiojärjestelmän tuottamaa aiempaa kattavampaa dataa hyödynnetään joukkoliikenteen suunnittelussa. Tavoitteena on kehittää raportointia ja mittareita ohjaamaan päivittäistä työtä sekä tuottamaan mm. kuntien liikennesuunnitteluun parempaa tietoa joukkoliikenteen toimivuudesta. Datan paremman hyödyntämisen avulla voidaan keskittää korjaavia toimenpiteitä aikaisempaa tarkemmin ja tehokkaammin.

Bussiliikenteen hankintaperiaatteita kehitetään

HSL tekee yhteistyötä liikennöitsijöiden kanssa kilpailutetun bussiliikenteen hankintaperiaatteiden kehittämiseksi. Liikennöitsijäyhteistyössä ja sopimuksissa korostetaan liikenteen laadun ja luotettavuuden parantamista. Tarjousvertailussa ja sopimusehdoissa keskitytään HSL:n strategisten tavoitteiden edistämiseen ja yksinkertaistetaan kilpailuttamismallia mahdollisuuksien mukaan. HSL tehostaa sopimuskauden aikaista liikenteen hoidon seurantaa ja nopeuttaa säännöllistä raportointia.

Suunnitelmakausilla vaikuttavia liikenteen kilpailutuksia:

- Toukokuussa 2017 kilpailukierrokseen 41/2017 kuuluvat linjat 962 Vantaa – Hyrylä – Kerava, 963 Hyrylä – Kerava, 632 Rautatientori – Hyrylä – Kerava ja 635 Rautatientori – Hyrylä - Kerava . Linjojen sopimuskausi alkaa 1.1.2018. Linjojen 632 ja 635 sopimuskausi alkaisi 2018 kesäliikenteen alusta. Sopimus kilpailutetaan päättyväksi kesäliikennekauden 2019 lopussa.
- Elokuussa 2017 järjestettävään kilpailukierrokseen 42/2017 sisältyy lähinnä Vantaan suunnalla liikennöiviä linjoja, joiden nykyiset liikennöintisopimukset päättyvät kesäliikennekauden lopussa 2018.
- Joulukuussa 2017 järjestettävään kilpailukierrokseen 43/2018 sisältyy pääosin Helsingissä liikennöiviä linjoja, joiden nykyiset liikennöintisopimukset päättyvät 31.12.2018. Kilpailukierrokseen sisältyy noin 114 auton liikenne. Tällä kilpailukierroksella optioiden käyttömahdollisuudesta tulee sopia 31.12.2017 mennessä, joten TTS:n laatimisvaiheessa ei tarkkaa kilpailutettavaa automäärä tiedetä.

Raide-Jokerin liikenteen hankintatapa selvitetään ja hankinta toteutetaan TTS-kaudella.

Liikenteen luotettavuutta kehitetään uusilla sopimus- ja yhteistyömalleilla

Poikkeus- ja häiriötilanteiden liikenteen järjestämistä kehitetään uusilla sopimus- ja yhteistyömalleilla liikenteen luotettavuuden parantamiseksi. Ajamattomien lähtöjen osuutta bussi- ja raitioliikenteessä alennetaan vuosittain.

Lähijunaliikenteessä luotettavuutta parannetaan nykytasosta.

Metroluokassa varaudutaan luotettavuuden hetkelliseen notkahdukseen Länsimetron käyttöönoton yhteydessä. Lyhyen vuorovälin ja uuden rataosuuden tuomat haasteet korjataan ja metron luotettavuus palautetaan hyvälle tasolle.

Lauttaliikenteessä turvataan luotettavuuden säilyminen korkealla tasolla.

Liikenteen luotettavuuden kehitystavoite suunnitelmakaudella (ajettujen lähtöjen osuus suunnitelluista lähdöistä):

	2016	2017	2018	2019	2020
Bussiliikenne	99,83 %	99,90 %	99,88 %	99,90 %	99,90 %
Junaliikenne	99,37 %	99,60 %	99,56 %	99,60 %	99,60 %
Raitioliikenne	99,45 %	99,43 %	99,43 %	99,44 %	99,45 %
Metroluokka	99,78 %	99,55 %	99,40 %	99,55 %	99,70 %
Lauttaliikenne	99,98 %	99,98 %	99,98 %	99,98 %	99,98 %

Mobidigi-hankkeessa kehitetään mobiilipalveluita

Helsingin Seudun liikenne on käynnistänyt vuoden 2017 alussa Mobidigi-hankkeen ohjaamaan uusien digitaalisten palveluiden kehittämishankkeita. Mobidigi-hankkeen keskeisin tavoite on kehittää joukkoliikenteen käyttöä tukevia mobiilipalveluita. Uusien palveluiden suunnittelu on käyttäjälähtöistä ja tehdään koko palvelukokemuksen huomioivalla tavalla. Sovelluskehityksessä tullaan käyttämään IT-toimittajilta hankittavia asiantuntijapalveluita, joita johtaa oma henkilöstö käyttäen ketteriä ohjelmistotuotannon menetelmiä.

Tutkimustoiminta tukee liikenteen suunnittelua

TTS-kaudella toteutetaan HSL:n toiminnan edellyttämiä tutkimuksia yhdessä sovitun tutkimussuunnitelman pohjalta ja tuetaan suunnittelua erilaisten nopealla aikataululla toteutettavien täsmätutkimusten avulla.

Liikennejärjestelmätason tutkimustoimintaan sisältyvät seuraavat tutkimukset: liikkumistutkimus (HEHA 2018), matkatutkimukset (MATU 2017, 2018 ja 2019), lippulajitutkimus (LIPTU 2017) ja Liityntäpysäköintitutkimus 2018. Lisäksi tehdään ainakin yksi kaksi matkanopeustutkimus alustavasti 2018 sekä päivitetään MAL-barometri vuonna 2018. Matkatutkimuksen rinnalle kehitetään Reittitutkimusta (RETU), jota käytetään kulkureittien ja joukkoliikenteen vaihtopaikkojen tarkempaan selvittämiseen. Liikkumistutkimuksen tutkimusmenetelmää kehitetään parhaillaan vuoden 2014 tutkimuksesta saatujen kokemusten pohjalta.

Liikkumistutkimusta, Liityntäpysäköintitutkimusta ja Matkatutkimuksia käytetään merkittävien joukkoliikennehankkeiden välittömien liikennevaikutusten arviointiin ennen-jälkeen-asetelman mukaisesti. Tarkasteltavia hankkeita ovat Kehärata 2015, Länsimetro 2017 ja sen jatke TTS-kauden lopulla, Vyö-

hykemalli 2018 ja runkobussilinjat 500, 510 ja 570 niiden käyttöönottovuosien mukaisesti sekä tämän TTS-kauden jälkeen Raide-Jokeri 2022. Liikkumistutkimuksesta ja Liityntäpysäköintitutkimuksista koostaan kolmena poikkileikkausvuonna (2014, 2018 ja 2022) kokonaiskuva Helsingin seudun 14 kunnan asukkaiden liikkumisesta auton ja joukkoliikenteen yhdistelmämatkoilla. Tätä kokonaiskuvaa täydennetään vuosittain joukkoliikenteeseen aina kulloinkin käyttöön otettavan hankkeen välittömälle vaikutusalueelle kohdistetulla Matkatutkimuksella aina hiukan ennen hankkeen käyttöönottoa ja pian käyttöönoton jälkeen, kun liikenne hankkeen osalta on ehtinyt vakiintua. Vaikutusten arvioinnissa käytetään hyväksi myös HSL:n asiakastytyväisyystutkimusta (ASTY) ja kansainvälistä BEST-tutkimusta, joihin liitetään em. ratahankkeita koskevia kysymyksiä koko ennen–jälkeen-tutkimusten periodin ajan. Tarvittaessa päivitetään myös nykyisen joukkoliikenteen hinnoittelujärjestelmän hintajoustotutkimus Vyöhykemallin vaikutusten arviointia varten.

Lippulajitutkimuksella kerätään tietoa metromatkustajien kotipaikka- ja matkalippujakaumista kuntien alijäämän määrittämistä varten. Vuonna 2018 lippulajitutkimus tehdään metrossa ja lähijunissa, kun Siuntio ja Tuusula ovat liittyneet HSL:ään ja Länsimetron ensimmäinen vaihe on saatu käyttöön ja liikenne sen osalta on vakiintunut. Erityisesti TTS-kauden alkupuolella on tarve usean joukkoliikenne- muodon lippulajitutkimukselle, mikä voi aiheuttaa tarvetta lisäresursseille sekä Liikennetutkimusryhmässä että Matkalippujentarkastusyksikössä. Vuonna 2019 tutkitaan raitiovaunut ja runkolinjoja valmistumisaikataulun mukaisesti siten, että linja on aloittanut viimeistään tutkimusvuoden alussa toimintansa, ja sen käyttö on ehtinyt vakiintua. Uusien runkolinjojen tutkimista jatketaan tämän jälkeen samalla periaatteella. Lippulajitutkimusten tarvetta ja mahdollista uutta tutkimustapaa Vyöhykemallin käyttöönoton jälkeen selvitetään vuosien 2017–18 aikana.

TTS-kaudella kehitetään Asiakastytyväisyystutkimusta digitaaliseen suuntaan. Vuonna 2018 ratkaistaan tutkimuksen sisältö yhteistyössä HSL:n muiden osastojen kanssa. Lisäksi testataan tutkimuksen vientiä HSL-mobiilisovellukseen Mobidigi-hankkeen aikataulun mukaisesti. Tutkimusmenetelmää vertaillaan jo aiemmin toteutettuihin kokeiluihin perinteisemmillä tutkimusmenetelmillä (Ipad, henkilökohmainen haastattelu ja kutsukortti nettitutkimukseen). TTS-kaudella valitaan uusi tutkimusmenetelmä ja toteutetaan aineiston laadun ja vertailukelpoisuuden varmistamiseksi tutkimusta sekä uudella että nykyisellä paperilomakemenetelmällä 1–2 vuoden ajan. TTS-kauden jälkeen siirrytään täysin digitaaliseen tutkimukseen.

TTS-kaudella toteutetaan matkustajalaskennan uudistus vähintään raportoinnin osalta. Nousijamäärätiedot viedään yhteen tietokantaan, josta käyttäjä voi oman valintansa mukaan taulukoida tietoja yli kaikkien liikennemuotojen, ajallisesti ja paikallisesti haluamallaan tavalla rajattuna kuutioajattelun mukaisesti. Vuonna 2017 tehtävän benchmarkingin ja ideoinnin pohjalta tätä täsmennetään, mahdollisesti toteutetaan laajempi kokonaisuudistus, joka ulottuu tiedon keruun järjestämiseen saakka.

TTS-kaudella edistetään matkustajien ja HSL:n välistä digitaalista dialogia ja selvitetään kokeiluina, miten matkustajilta tulevaa palautetta voitaisiin nykyistä paremmin ja nopeammin tai jopa reaaliaikaisesti käyttää toiminnan ohjaamiseen ja suunnitelmien parantamiseen lyhyellä aikavälillä.

Joukkoliikenteen laatututkimuksen (JOLA) tietokantaa kehitetään aiempaa helpommin muokattavaksi ja virtaviivaisemmaksi vuoden 2018 aikana.

TTS-kaudella selvitetään mahdollisuudet uudesta lippu- ja informaatiojärjestelmästä saatavan tiedon hyödyntämiseen HSL:n tutkimustoiminnassa.

TTS-kaudella vahvistetaan tutkimustoiminnan sidosryhmäyhteistyötä ja HSL:n tutkimustiedon entistä laajempaa hyödyntämistä tutkimusverkostoissa.

Hyödyt HSL:n asiakkaille:

- Länsimetro tarjoaa nopean runkoyhteyden Helsingistä Espooseen.
- Runkolinjaston lyhyet vuorovälit sujuvoittavat matkustamista.
- Kehärata varmistaa suoran raideyhteyden lentoasemalle ja hyvät poikittaisyhteydet Vantaalle.
- Mobiililaitteiden kautta tarjottavat sovelluspalvelut helpottavat joukkoliikenteen käyttämistä ja matkojen suunnittelua.
- Uudet jäsenkunnat laajentavat HSL-alueen asukkaiden matkustusmahdollisuuksia HSL-lipulla.

2.2.2 Tavoite 2: Selkeää palvelua

Tarjoamme asiakkaille ajantasaista tietoa ennen matkaa ja matkan aikana sekä selkeät, helppokäyttöiset ja kohtuuhintaiset liput.

- I. Asiakkaat saavat ajantasaista tietoa aikatauluista ja poikkeusliikenteestä muun muassa pysäkeillä ja liikennevälineissä sekä omiin päätelaitteisiin kuten kännykkään. Myös Reittiopas-palvelu muuttuu ajantasaiseksi.
- II. Selkeä lippujärjestelmä perustuu kaarimaisiin vyöhykkeisiin, joiden omaksumista tuetaan matkustajainformaatiolla, markkinoinnilla ja palvelumuotoilulla. Lipun voi ostaa helposti esimerkiksi netistä. Matkakortin itsepalvelulukijoissa on kosketusnäytöt, joiden käyttö on helppoa kaikille asiakasryhmille.
- III. Lippujen hinnoittelu ei enää perustu kuntarajoihin, vaan nykyistä enemmän matkan pituuteen. Kuntien tuki kohdennetaan säännöllisten käyttäjien kausi- ja arvolippujen hintoihin. Hinnoitteluun vaikuttaa jäsenkuntien tahto subventiotasosta.

Mittarit:

- Vyöhykeuudistus: vyöhykeuudistuksen valmistelu edennyt hankkeen mukaisesti ja hallitus hyväksynyt asiakaslähtöisesti suunnitellut lippujen hinnat.
- Lippu- ja informaatiojärjestelmän (LIJ) vuosittaisen suunnitelman toteutumisaste.

Lipunmyynti siirtyy vahvasti mobiiliin ja nettiin

Suunnitelmakaudella lipunmyyntiä siirtyy vahvasti mobiiliin ja nettiin mobiilikausilipun ja nettilatauksen myötä. Muutos pienentää jälleenmyyjille maksettavia lipunmyyntipalkkioita. Myös matkakorttien kokonaisuus alkaa pienentyä digitalisoitumisen johdosta ja tarve korttien vaihtamiselle ja lisätalauksille vähenee. Vuoden 2018 aikana on tavoitteena mahdollistaa lipun ostaminen ja matkustaminen liikennevälineissä pelkällä maksukortilla hyödyntämällä maksukorttien lähimaksuominaisuutta.

Lisäksi HSL tuo 2018 digitaaliset lähettimet (beacon) liikennevälineisiin, joiden avulla voidaan toteuttaa kohdistettuja ja paikkatietoa hyödyntäviä asiakaspalveluita suoraan matkustajan mobiiliin päätelaitteeseen.

Lipunmyynti raitiovaunuissa uudistuu, sillä kuljettajat eivät myy lippuja vuoden 2018 alusta lähtien. Uudistuksen tavoitteena on tehdä raitioliikenteestä entistä sujuvampaa. HSL ja HKL ovat jo vuosia miettineet keinoja, joilla raitioliikenteen nopeutta ja luotettavuutta voidaan parantaa palvelutasoa ja lipputuloja vaarantamatta. Kuljettajarahastuksen lopettaminen on välttämätön ensiaskel ennen kuin HSL voi toteuttaa muita raitioliikenteen täsmällisyyttä kohentavia toimia, esimerkiksi parantaa liikennevaloetuksia. Kertalippujen myynti painottuu jo nyt vahvasti ennen matkaa ostettaviin kausilippuihin, arvolippuihin, mobiililippuihin ja automaateista ostettaviin lippuihin.

Uusi vyöhykehinnottelumalli uudistaa lipputuotteita ja hinnoittelua

Uusi vyöhykkeisiin perustuva hinnoittelumalli otetaan käyttöön vuoden 2018 aikana, kun uusi matkalippujärjestelmä on käytössä ja nykyiset matkakortit vaihdettu uusiin. Vyöhykemallin myötä lipputuotteet ja hinnoittelu muuttuvat merkittävästi. Uusien vyöhykkeiden ja lippujen käyttöönottoa ja viestintää valmistellaan ja työssä hyödynnetään vahvasti asiakasymmärrystä.

Vuonna 2018 merkittävimmät viestintätoimet liittyvät vyöhykeuudistukseen. Vyöhykkeiden muutos merkitsee laajoja muutoksia pysäkki-infraan ja matkustajainformaatioon. Muutoksesta viestiminen edellyttää kaikkien HSL:n viestintäkanavien käyttöä ja muutosviestinnän tukemista näkyvällä markkinointikampanjalla. Lisäksi vuoden 2018 alusta Siuntio ja Tuusula liittyvät HSL:ään, mikä merkitsee tarvetta infotuotteille ja asiakasviestintää uusille potentiaalisille asiakkaille.

Digitaalisia palveluita kehitetään asiakaslähtöisesti

Digitaalisia palveluita kehitetään käyttäjälähtöisesti: asiakkaat ovat mukana ratkaisujen kehittämisessä jo suunnittelu- ja kehitystyön aikana. Yksi merkittävimmistä uusista palveluista on vuonna 2017 kehitetty HSL-sovellus, joka sisältää Reittioppaan, kausi- ja kertaliput, personoidun ja kahdensuuntaisen asiakasviestinnän ja muita asiakkaan arjessa tarpeellisia palveluita kuten kaupunkipyörät.

HSL:n tavoitteena on asiakkaiden tarpeiden tunnistaminen entistä herkemmin ja parempi palvelu. HSL:n digitaaliin lippuihin ja palveluihin rekisteröityneiden ja kontaktoitavissa olevien asiakkaiden määrää kasvaa merkittävästi. Asiakaspaneeli vakiintuu suunnitelmakauden aikana aktiiviseksi osallistamiskanavaksi. HSL kehittää asiakastietojen hallintaa tietojärjestelmissä ja hyödyntää asiakasanalytiikkaa myynnissä, markkinoinnissa, palvelukehityksessä ja viestinnässä. Samalla huomioidaan vuonna 2018 EU:n uuden tietosuojasetuksen asettamat vaatimuksen toiminnassamme.

Asiakaskokemus ja asiakasymmärrys korostuvat palveluiden suunnittelussa

Asiakaskokemusta ja sen mittaamisen ja mallintamisen menetelmiä kehitetään. Asiakasymmärrys on mukana palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä entistä vahvemmin. Asiakaskokemuksen kehit-

täminen yhteistyössä liikennöitsijöiden kanssa jatkuu edelleen. Vuonna 2018 uusissa liikennöintisopimuksissa on määritelty aiempaa täsmällisemmin hyvä asiakaspalvelu, ja käyttöön otetaan uudistetut, asiakasnäkökulmaa painottavat HSL:n kuljettajakoulutuspäivät. Kehitteillä oleva pikapalautejärjestelmä luo uudenlaisia mahdollisuuksia ketterälle tiedonkululle asiakkaan, liikennöitsijän ja HSL:n välillä.

Matkustajainformaatiota kohdennetaan käyttäjien tarpeiden mukaan

Pasilassa tapahtuu vielä vuosina 2018-2019 liikenteellisiä muutoksia ja kesällä 2018 muutoksia on tulossa myös Tapiolaan, jotka huomioidaan matkustajainformaatiossa. Vuonna 2017 pysäkeillä kokeillaan uudella karttamoottorilla tuotettuja linjakarttoja. Vuosina 2018-2020 matkustajainformaatiokarttojen tuotanto jatkuu asiakastarpeiden mukaisesti. Yksi keskeinen tavoite on tuottaa nopeasti ja helposti karttoja poikkeusreiteistä sähköisiin kanaviin tai pysäkeille.

Myös matkustajainformaatiosta entistä suurempi osa on tietyllä käyttäjäryhmälle kohdennettua sisältöä. TTS-kaudella aikataulutotteiden painatus vähenee. Aikataulukirjoja ei enää julkaista ja myös irtoaikataulujen painosmäärät pienevät. Painettuja aikatauluja ei tehdä tiheävuorovälisille linjoille lainkaan ja muiden aikataulujen jakelu siirtyy liikennevälineistä palvelupisteisiin. Painotuotteina valmistetaan jatkossa pysäkkikohtaisia infotuotteita, joissa on lähialuekartta ja pysäkkiaikataulut. Pysäkkikohtaisten infojulistien tuotantoa testataan vuonna 2017, jonka pohjalta tehdään painatus- ja jakelusuunnitelma seuraaville vuosille.

Mediassa ja sosiaalisessa mediassa yksi paljon esillä oleva aihe tulee olemaan hinnoittelun muuttuminen vyöhykehinnoittelun myötä ja hintojen korotukset. HSL:n toiminnan ja rahoituksen periaatteiden tunnettuutta vahvistetaan tärkeiden sidosryhmien keskuudessa.

HSL:n asiakaspalvelupisteet palvelevat henkilökohtaisissa lipunmyynti- ja neuvontapalveluissa

Asiakkaat saavat henkilökohtaista lipunmyynti- ja neuvontapalvelua HSL:n asiakaspalvelupisteissä Rautatientorilla, Itäkeskuksessa ja Pasilassa sekä liikenneinfokeskuksessa ja asiakaspalautteiden käsittelyssä. Tilapäisiä myyntipisteitä järjestetään tarpeen mukaan kesäisin Kauppatorille palvelemaan Suomenlinnaan menijöitä sekä syksyisin opiskelijoille muutamaan suurimpaan oppilaitokseen. Pasilan palvelupisteestä toimitetaan verkkokaupan lipputilaukset sekä muut ennakkoon tilatut liput asiakkaille. Uuden taksa- ja lippujärjestelmän käyttöönotossa varaudutaan perustamaan tilapäisiä neuvontapisteitä asiakkaille esim. Kampin terminaaliin.

Liikenneinfokeskus antaa puhelimitse matkakortti-, tariffi-, reitti- ja aikatauluneuvontaa sekä poikkeusinfoa, vastaanottaa puhelimitse asiakaspalautteita sekä vastaa kysymyksiin sosiaalisessa mediassa (Facebook, Twitter).

Asiakaspalautteita saadaan eniten netissä toimivan palautejärjestelmän kautta. Kaikki eri tavoin saadut palautteet käsitellään viivytyksettä, viimeistään kolmen viikon kuluessa. Palautesihteerit vastaavat niihin itse tai toimittavat ne asiantuntijoille vastattavaksi. Kuljettajia ja liikennöintiä koskevat palautteet toimitetaan ao. liikennöitsijän vastattavaksi.

Asiakaspalveluhenkilökunnan työkaluja kehitetään käyttäjälähtöisiksi. Humany-järjestelmän avulla kehitetään asiakaspalvelun laadun yhtenäistämistä eri toimipisteissä. Järjestelmä helpottaa tiedon hakua ja tiedon välittämistä asiakaspalvelussa. Henkilökunnan koulutuksilla varmistetaan riittävä osaaminen uudesta taksa- ja lippujärjestelmästä, tulevista liikennöintimuutoksista sekä HSL-alueen laajenemisesta uusiin kuntiin.

Asiakaspalvelun laatua ja tehokkuutta valvotaan mm. seuraamalla jonotus- ja vastausaikoja, palvelusta saatuja asiakaspalautteita sekä tekemällä tutkimuksia (asiakastytyväisyys, Mystery Shopping).

Hyödyt HSL:n asiakkaille:

- Liikennevälineen sijainti näkyy reaaliaikaisesti matkustajille reittioppaassa.
- Kuljettajalta saa tarkempia neuvoja, myös poikkeustilanteissa.
- Enemmän ja monipuolisempia pysäkinäyttöjä.
- Paremmin aikataulussa pysyvä liikenne.
- Poikkeustilanteet saadaan ratkaistua nopeammin.
- Mobiili- ja nettimyynnin kehittäminen helpottavat merkittävästi matkan maksamista.

2.2.3 Tavoite 3: Joukkoliikenne kasvuun

Ohjaamme liikenteen kasvun joukkoliikenteeseen, kävelyn ja pyöräilyyn.

- I. Maankäytön tiivistyminen edesauttaa kestävien kulkumuotojen toimivuutta ja edistää niiden kilpailukykyä.
- II. Edistämme kuntien ja valtion kanssa yhteistyössä liityntäpysäköintipaikkojen toteuttamista polkupyörille ja henkilöautoille raideliikenteen asemille ja muihin joukkoliikenteen solmupisteisiin.
- III. Joukkoliikenteen aktiivisella markkinoinnilla ja HSL:n asiakasohjelmalla kasvatamme sekä nykyisten asiakkaiden joukkoliikenteen käyttöä että uusien asiakkaiden määrää.

Mittarit:

- Joukkoliikenteen osuus moottoroidusta liikenteestä
 - Helsingin niemen rajalla aamuruuhkassa
 - Kehä I tasoon ylettyvillä poikittaislinjoilla
- Kokonaismatkustajamäärä (nousut) vuositasona

Runkobussilinjastosuunnitelma tukee maankäyttösuunnitelmia

Suunnitelmakaudella kehitetään joukkoliikenteen runkoverkkoja ja siihen liittyviä liityntäyhteyksiä. Joukkoliikenteen täsmällisyyttä ja luotettavuutta parannetaan yhteistyössä kuntien ja Liikenneviraston kanssa.

HSL aloittaa uuden runkobussilinjastosuunnitelman laatimisen suunnitelmakaudella. Edelliseen runkobussilinjastosuunnitelmaan nähden tavoitteena on laatia kehittyneitä maankäyttösuunnitelmia tuke-

va runkolinjasto sekä täsmentää runkobussilinjojen laatukriteerejä infran osalta. Runkobussilinjasto-suunnitelman yhteydessä tarkastellaan myös muun bussilinjaston keskipitkän aikatahtaimen kehittämistä.

Myyntitoimintoja kehitetään vahvasti suunnitelmakaudella

Vuoden 2017 alussa HSL:ssä astui voimaan uusi organisaatiomalli, jossa asiakaslähtöisyys tuotiin entistä vahvemmin toiminnan keskiöön. Samalla HSL:ään perustettiin myyntiryhmä, joka vastaa lipunmyynnin kehittämisestä, lipun ostamisen sujuvoittamisesta ja asiakkaan ostokokemuksen kehittämistä. Muutoksien tavoitteena on kasvattaa joukkoliikenteen käyttöä ja suosiota HSL-alueella.

TTS-kauden 2018-2020 aikana HSL:n myyntitoimintoja kehitetään vahvasti. Lipun ostamiseen tuodaan uusia entistä helpompia tapoja ja digitaalisia ratkaisuja sekä kuluttaja- että yritysasiakkaille. Kuluttajille ja yrityksille kehitetään uusia houkuttelevia lipputyyppejä ja hinnoitteluratkaisuja. Molemmissa kohderyhmissä on paljon mahdollisuuksia lipputulosten ja joukkoliikenteen käytön lisäämiseen.

Kuluttajamyynnin painopiste on potentiaalien kohderyhmien tunnistamisessa ja myyntitoimenpiteiden suunnittelussa ja toteuttamisessa valituille kohderyhmille. Muun muassa erilaiset yleisötapaukset ja näihin liittyvät lipunvälitys ovat esimerkki uusista myyntikumppanuuksista. Kuluttajamyyntiä tuetaan vahvasti moderneilla työkaluilla kuten markkinoinnin automaatiolla, asiakasohjelmalla ja kohdistetulla asiakasmarkkinoinnilla. Myös yritysasiakkaille tarjotaan ostamista ja asiakkuuden hallinnointia helpottavia verkkokauppa- ja mobiiliostamisen ratkaisuja perinteisen matkakortin ja työmatkasetelin rinnalle.

Lipputulokertymään vaikuttaa erityisesti kausiasiakkaiden määrä sekä keskimääräisen ostetun kauden pituus. Yksi keskeinen tavoite TTS-kaudella on molempien tunnuslukujen kasvattaminen tuotteistuksen, hinnoittelun ja myyntitoiminnan keinoin.

Markkinointiviestinnässä hyödynnetään yhä enemmän markkinointiautomaatiota. Sen avulla sisältöjä kohdennetaan valikoidulle kohderyhmälle, pidetään yllä asiakkaiden mielenkiintoa HSL:ää kohtaan ja tuetaan lippujen myyntiä verkossa. Teknisten edellytysten lisäksi markkinoinnin automaatio edellyttää HSL:ltä kykyä tuottaa räätälöityä sisältöä.

Hyödyt HSL:n asiakkaille

- Ruuhkautuminen hidastuu, kun yhä useampi matka tehdään joukkoliikenteellä, kävellen tai pyöräillen.
- Kohdennettu viestintä vastaa asiakkaan tarpeisiin entistä paremmin. Laadukas tiedotus varmistaa sen, että asiakkaat saavat tarpeellisen tiedon liikkumiseensa vaikuttavista asioista ajoissa ja kattavasti.
- Matkalipun ostaminen on asiakkaalle entistä sujuvampaa.

2.2.4 Tavoite 4: Tiivis ja vetovoimainen seutu

Raideliikenneverkkoon perustuva liikennejärjestelmä tiivistää yhdyskuntarakennetta ja vahvistaa seudun vetovoimaisuutta.

- I. Seudun tulee olla vetovoimainen asukkaille, yrityksille ja seudulla kävijöille. Seudun toimivuus varmistetaan liikennejärjestelmällä.
- II. Liikennejärjestelmäsunnittelua viedään eteenpäin vahvaan raideverkkoon pohjautuen. Tällä varmistamme myös edellytykset tiiviin ja kestävän yhdyskuntarakenteen muodostumiselle.
- III. Maankäytön tiivistymistä edistämme osallistumalla kaavoitukseen ja sidosryhmäyhteistyöllä.

Mittarit:

- MAL 2019-suunnitelman valmistelu puiteohjelman mukaisesti.

HLJ 2015:n ja MAL-sopimuksen 2016-2019 toimeenpano

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsunnitelma (HLJ 2015) on liikenteen osalta ollut lähtökohtana uudelle MAL-sopimukselle 2016–2019 ja se toimii lähtökohtana käynnissä olevan Helsingin seudun liikennejärjestelmäsunnitelman laatimiselle. Osallistumalla yhteistyötahojen liikenteen palvelujen, liikenneverkkojen ja liikennehankkeiden strategisen tason suunnitteluun huolehditaan HSL:n ja HLJ:n tavoitteiden huomioonottamisesta.

Vuoden 2017 alussa valmistuvan pyöräilyn kehittämistarveselvityksen mukaista laatukäytäväverkon toteuttamista seudulla edistetään yhteistyötahojen kanssa sekä toteutetaan pyöräilyä edistäviä toimia.

Liityntäpysäköinnin toteuttamisen ja ylläpidon vastuunjaon pilotin tuloksia jalkautetaan liityntäpysäköintialueiden toteutukseen seudulla. Edistetään yhteistyötahojen kanssa vuoden 2017 alussa hyväksytyn liityntäpysäköinnin toteuttamisohjelman toteuttamista.

Myös muihin HSL:n kannalta hyödyllisiin yhteistyötahojen tutkimuksiin, selvityksiin ja suunnitelmiin osallistutaan suunnitelmakaudella. Edistetään kestävästä liikkumisesta lisäävien toimintamallien käyttöönottoa ja digitalisaation sekä uusien teknologioiden ja liikkumisen palveluiden mahdollisuuksien hyödyntämistä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

KUHA hankekokonaisuuden ohjelmointia jatketaan jatkuvana ja vuosittain toistuvana prosessina HLJ 2015:n sekä MAL 2019 puiteohjelman pohjalta. Kehitetään toimintamallia vastaamaan paremmin nykyisen toimintaympäristön tarpeita. Tavoitteena on rahoituksen vahvistaminen ja teemakokonaisuuksien monipuolistaminen sekä suunnittelu-yhteistyön kehittäminen maankäytön ja asumisen kanssa. HLJ-toimikunnan alaiset yhteistyöryhmät jatkavat toimintaansa HLJ 2015:n toteutuksen edistämiseksi sekä MAL 2019 suunnitelman valmistelemiseksi.

MAL 2019 -suunnitelman valmistelu puiteohjelman mukaisesti

MAL 2019 –suunnittelun puiteohjelma hyväksyttiin joulukuussa 2016, jonka mukaisesti vuonna 2017 laaditaan useita taustaselvityksiä ja vuoden 2017 lopussa hyväksytään suunnitelman raami. Vuonna 2018 toteutetaan tarvittavia lisäselvityksiä, joiden keskeinen tavoite on tunnistaa ja kohdentaa toimenpiteitä MAL 2019 –suunnitelmaan sisällytettäväksi. Vuonna 2018 muodostetaan tehtyjen selvitysten sekä vuonna 2017 tehdyn raamipäätöksen pohjalta MAL-suunnitelmaluonnos, joka toimitetaan lausunnoille vuoden 2018 loppupuolella.

Suunnitelmaluonnoksen valmistelussa vuorovaikutteisuus maankäytön, asumisen ja liikenteen asiantuntijoiden sekä suunnittelun ja vaikutusten arvioinnin välillä on keskiössä. Suunnitelma laaditaan siten, että vuoteen 2030 ulottuvalla aikajänteelle muodostetaan konkreettinen toteuttamisohjelma ja vuoteen 2050 ulottuvalle aikajänteelle muodostetaan vaihtoehtoisin toimintaympäristöihin perustuvia strategisempia suunnitelmia.

Suunnittelussa panostetaan keskeisten viestien kiteyttämiseen ja edistetään luottamushenkilöiden jatkuvaa osallistumista MAL-suunnitelman laatimiseen. Ennen lausunnoille lähettämistä pidetään luottamushenkilöseminaari.

MAL 2019 –suunnitelma viimeistellään lausuntokierroksen pohjalta siten, että alkuvuodesta 2019 voidaan hyväksyä MAL 2019 –suunnitelma ja tehdä siihen sisältyvä liikennejärjestelmäpäätös. Päätöksentekoon valmistaudutaan koko prosessin ajan laajan vuorovaikutuksen ja tiedottamisen avulla. Tavoitteena on, että heti suunnitelman hyväksymisen jälkeen käynnistetään suunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden määrätietoinen toteuttamiseen tähtäävä valmistelu.

Vuonna 2019 toteutetaan suunnitelman viimeistelyvaiheessa tunnistettavia täydentäviä selvityksiä. Suunnitelman jalkauttamiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Suunnitelman valmistumisen jälkeen järjestetään luottamushenkilöille suunnittelukierroksen päätösseminaari. Vuoden 2019 aikana toteutetaan MAL 2019 kuntakierros ja toteutetaan suunnittelukierroksen jälkiarviointi. Vuonna 2019 osallistutaan mahdollisen MAL-sopimuksen valmisteluun.

Vuoden 2020 aikana suunnitellaan jälkiarvioinnin pohjalta uusi MAL-suunnittelukierros. MAL 2019 –valmistelukierroksen tavoitteena on, että Helsingin seudun seuraavaa suunnitelmakierrosta valmisteltaessa seudullisen suunnitelman status on noussut ja se on tunnistettu kansallisesti ja kansainvälisestikin esimerkillisenä suunnittelu yhteistyöprosessina. MAL 2019 –suunnitelma toimii seudun yhteisenä näkemyksenä ja selkänojana pyrittäessä kestäväan yhdyskuntarakenteeseen ja päästöjen vähentämiseen.

Seuranta ja vaikutusten arviointi

MAL-sopimuksen 2016-2019 toteutumista edistetään ja seurataan yhteistyötahojen kanssa. HSL:n vastaa sopimuksen liikenneosion seurannasta. Seuranta jatketaan ja seurantamenetelmiä kehitetään edelleen palvelemaan jatkuvaa liikennejärjestelmätyötä sekä siihen liittyvää viestintää ja vuorovaikutusta.

MAL-työn projektinaikaista vaikutusten arviointia toteutetaan suunnittelun rinnalla 2017 tarkennetun vaikutusten arviointiohjelman mukaisesti. MAL 2019 suunnitelman edellyttämän lakisääteisen SOVAN arviointikehikko laaditaan vuoden 2017 loppupuolella. Vaikutusten arviointia hyödynnetään suunnitel-

maratkaisujen ohjaamisessa vuonna 2018 sekä suunnitelman viimeistelyä vuoden 2019 alussa. Kehitettävän vaikutusten arvioinnin menetelmän tavoitteena on mahdollistaa seudun yhdyskuntarakenteen kehittymisen ja sen vaikutusten entistä konkreettisempi todentaminen.

Liikennejärjestelmäsuunnittelu- ja liikenne-ennustemenetelmien kehittäminen

Kehitetään liikennejärjestelmän sekä hankkeiden ja niiden vertailun taloudellisten vaikutusten arviointia kattamaan paremmin maankäyttö ja muut laajemmat yhteiskunnalliset vaikutukset. Kehitetään aihepiiriä palvelemaan MAL 2019 –työtä sekä pidemmän aikajänteen suunnittelu- ja arviointikäytäntöjä. Vahvistetaan HLJ-talouden ja HSL:n joukkoliikennetalouden yhteyttä sekä kehitetään arviointityökaluja tätä varten. Näkökulma otetaan huomioon MAL-töissä. Kehitetään ja monipuolistetaan liikennejärjestelmän toteutuneen rahoituksen seurantaa. Sidosryhmien strategisen tason vaikutusten ja vaikuttavuuden arvioinnin kehittämistä palveleviin projekteihin osallistutaan aktiivisesti.

Nykyinen liikenne-ennustemalli HELMET päivitetään MAL 2019 -suunnitelmaa varten vuodenvaihteessa 2017–2018 tuoreimmilla käytettävissä olevilla aineistoilla, joista keskeinen on valtakunnallinen henkilöliikennetutkimus HLT2016 sekä liikenteen nykyistä ja tulevaa tarjontaa sekä aluejakoja koskevat MAL-suunnittelun aineistot. Lisäksi päivityksessä otetaan huomioon vuosina 2012–2015 tehdyt tavaraliikenteen ja matkustajasatamien tutkimukset sekä auton- ja ajokortinomistusta koskevat selvitykset. Päivityksen yhteydessä lisätään seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen asiantuntijoiden ymmärrystä liikennemallien käytöstä ja lähtökohtatietojen merkityksestä. Saavutettavuutta kuvaavaa SAVU-mallia päivitetään ja siihen kehitetään työpaikkasaavutettavuutta koskeva osa sekä muita MAL-työn yhteydessä tunnistettavia lisäosia.

Liikenne-ennustemallien kehitystyöhön ja testaamiseen varataan aiempaa enemmän resursseja ja toiminnassa kiinnitetään erityistä huomiota mallien sovellettavuuteen suunnittelussa. Liikkumistutkimusta, Matkatutkimuksia ja uutta Reittitutkimusta käytetään myös Helsingin seudun liikenne-ennustemallin kehittämisessä. On mahdollista, että HELMET-mallin ja HESY-mallien (yksilömalli) parhaat osat yhdistetään uudeksi malliksi. Yhtenä vaihtoehtona on, että nykyistä mallia viedään ajankäytömallin suuntaan muodostamalla toisistaan riippumattomien matkojen mallin tilalle matkaketjuja kuvaava malli, jossa asukkaiden liikkuminen kuvataan käyntipaikoissa viipymisen ja niiden välisen kulkemisen avulla. Myös joukkoliikenteen vaihtopaikkojen huomioimiseen mallissa saattaa olla tarvetta ainakin runkoverkkojen osalta. Lisäksi on tarvetta kävellen ja pyörällä tapahtuvan lähiliikkumisen nykyistä parempaan mallintamiseen ja MAAS-ajattelun huomioimiseen mallissa. Nämä otetaan huomioon mallin pohjana olevien tutkimusten suunnittelussa.

Vuosina 2018-2020 toteutetaan vuoden 2017 aikana laadittavassa liikennesuunnittelutyökalujen kehittämistarveselvityksessä tunnistettuja toimenpiteitä. Tavoitteena on, että seuraavalla MAL-kierroksella käytössä olisi entistä monipuolisempi työkalupaletti maankäytön ja liikennejärjestelmän toimivuuden todentamiseen, suunnitteluun sekä vaikutusten arviointiin. Erilaisia vaihtoehtoja uuden sukupolven malliksi selvitetään.

TTS-kaudella lisätään yhteistyötä sidosryhmien ja tutkimuslaitosten kanssa liikenne-ennustemallien menetelmien sekä muiden arviointityökalujen saralla. Kehitystyössä hyödynnetään HLJ-toimikunnan asettamia yhteistyöryhmiä sekä vahvistetaan HSL:n sisäistä liikennemalliyhteistyötä. Liikenne-ennusteiden laatijoiden ja käyttäjien kanssa kehitetään liikenteen mallintamisen ja mallien käyttäjäyhteisö.

Joukkoliikenteelle myönteistä maankäytön kehitystä pyritään varmistamaan

HSL osallistuu maankäytön suunnitteluun tavoitteenaan varmistaa joukkoliikenteelle myönteinen kaupunkirakenteen kehitys sekä hyvät joukkoliikenteen toimintaedellytykset.

HSL osallistuu aktiivisesti myös joukkoliikennehankkeiden arviointeihin.

Hyödyt HSL:n asiakkaille:

- Laaja ja pitkäjänteinen seudullinen yhteistyö luo edellytyksiä toimivalle liikennejärjestelmälle ja kohtuuhintaiselle asuntotuotannolle.
- Maankäytön tiivistäminen mahdollistaa kestävästä yhteiskuntarakenteesta muodostumisen olemassa olevien hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrelle.

2.2.5 Tavoite 5: Vähemmän päästöjä

Lisäämme vähäpäästöisen liikenteen osuutta joukkoliikenteessä.

- I. Kasvatamme päästöttömän raideliikenteen osuutta joukkoliikenteessä
- II. Vähennämme päästöjä bussiliikenteessä

Mittarit:

- Bussiliikenteen päästö- ja energiatehokkuusindeksi

Asukkaat kannattavat liikenteen päästöjen vähentämistä

Suurimman osan Helsingin seudun 14 kunnan asukkaan mielestä liikenteen kasvihuonekaasupäästöjä ja terveydelle haitallisia liikenteen päästöjä on vähennettävä. 85 prosenttia haluaa vähentää liikenteen kasvihuonekaasupäästöjä ja 92 prosenttia terveydelle haitallisia liikenteen päästöjä. HSL:n teettämä kysely on osa MAL 2019 -suunnittelua, jossa Helsingin seudulle laaditaan yksi yhtenäinen maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnitelma. Tavoitteena on tehdä Helsingin seudulla arjesta helppoa ja terveellistä sekä liikkumisesta sujuvaa ja turvallista.

EU-komission Suomelle antama päästövähennystavoite on päästökaupan ulkopuolisille aloille, joihin liikenne kuuluu, 39 prosenttia vuoden 2005 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Valtioneuvoston selonteossa kansallisesta ilmasto- ja energiastrategiasta 2030 liikenteelle on asetettu vielä tätäkin huomattavasti tiukempi raja: noin 50 prosentin päästövähennystavoite vuoteen 2005 verrattuna. Päästövähennystavoite voidaan saavuttaa vain, jos liikenteen painopistettä siirretään selvästi autoliikenteestä joukkoliikenteeseen, kävelyn ja pyöräilyn.

Haluamme parantaa Helsingin seudun vetovoimaisuutta ja tehdä siitä helposti saavutettavan. Seudun pitää kasvaessaankin toimia tehokkaasti. Asumisen ja liikenteen pitää olla kestävä, turvallista ja edistää seudun asukkaiden terveyttä.

Linjastosuunnittelun avulla matkoja keskitetään raideliikenteeseen, jolloin joukkoliikenteen kokonaispäästöt vähenevät. HSL osallistuu myös Helsingin kaupungin poikkihallinnolliseen raitioliikenneprojektiin, jossa kehitetään raitioliikennettä ja valmistaudutaan sen laajentamiseen.

Liikenteen hankinnoissa suositaan ympäristöystävällisiä ratkaisuja

HSL:n bussiliikenteen hankintojen tarjousvertailussa suositaan sekä haitallisia lähipäästöjä että CO₂-kuormitusta vähentäviä ratkaisuja. Tavoitteena on tuottaa tehokkaita ja laadukkaita liikennepalveluja minimoimalla sekä kustannukset että ympäristövaikutukset.

Liikenteen hankinnan tavoitteena on saattaa liikennejärjestelmä kokonaisuudessaan kestävä kehityksen tielle vähähiilisen energian, vähäpäästöisten ja energiatehokkaiden ajoneuvojen sekä älykkäiden liikennepalvelujen käyttöönoton avulla. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää parhaimpien biopolttoaineiden ja sähköbussien yhdistelmää.

Sähköbussihanke ePeli jatkuu

Sähköbussien ja niiden järjestelmien kehityksessä on tultu vaiheeseen, jossa niiden hyödyt ja kaupallinen potentiaali on jo selkeästi tunnistettu, mutta viimeiset askelet ennen laajempaa strategian mukaista, kaupallista vaihetta puuttuvat. Siirtyminen sähköbussien osalta toimintaan normaalin kilpailutusjärjestelmän puitteissa edellyttää vakiintuneita kokonaisvaltaisia toimijaverkostoja ja toimintamalleja ("ekosysteemiä"). Keskeisiä toimijoita ovat teknologian tuntevat bussioperaattorit, sähköbussien latausinfrastruktuurin hankinta ja rakentaminen kaupunkiympäristöön, ja kolmanneksi itse sähköbussien hankinta ja hankintaan liittyvät toimintamallit.

Vaikka sähköbussi- ja latausjärjestelmien osalta onkin jo edistytty merkittävästi, löytyy innovaatio- ja tuotantoketjussa edelleen merkittäviä puutteita mm. hankintaprosessien ja eri palveluntarjoajien osalta, latausinfra ja bussien integroimisessa kokonaisjärjestelmäksi ja bussioperaattorien saamisessa mukaan tarjoamaan sähköbusseja kaupalliseen liikenteeseen.

HSL hankki leasing-sopimuksella 12 sähköbussia kotimaiselta Linkker bussivalmistajalta. Nämä busset on luovutettu/luovutetaan HSL:n liikennöitsijöille. Näin liikennöitsijät saavat kokemuksia uuden teknologian busseista ilman suuria taloudellisia riskejä ennen pitkäjänteisempiä hankintapäätöksiä. Kyseisten bussien koekäyttö kestää neljä vuotta ja hankkeen budjetti on yli 6 miljoonaa euroa. Työ- ja elinkeinoministeriö sekä Tekes rahoittavat hanketta merkittävällä osuudella.

Uusia bussiterminaaleja suunniteltaessa on tehty varaukset tulevia sähköbussien latausjärjestelmiä varten. HSL:n tavoitteena on, että vuonna 2025 liityntälinjat ajetaan sähköbusseilla, joiden käyttämä sähkö on kestävästi tuotettua.

Hankkeessa luodaan valmiudet kilpailuttaa sähköbussiliikennettä normaalin bussiliikenteen tapaan. Tämä edellyttää kaupunkien sitoutumista sähköbussien pikalatausasemien järjestämiseen yhdessä valittaviin kohteisiin.

Biosata mahdollistaa asteittain siirtymisen korkeaseosteisiin biopolttoaineisiin

BioSata-hanke liittyy Sitran Smart & Clean aloitteen liikenneosuuteen. BioSata-hanke luo yhteistyömallin, joka mahdollistaa asteittaisen siirtymisen korkeaseosteisiin biopolttoaineisiin niin busseissa kuin Helsingin kaupungin (Staran) autoissa ja työkoneissa. Välitavoitteeksi on asetettu 50 %:n biopolttoaineisuus vuodelle 2017 ja 70 – 90 %:n osuus vuoden 2019 loppuun mennessä.

Hankkeen osapuolia ovat liikenteen tilaajat, ajoneuvo-operaattorit, energiayhtiöt, autojen maahan-tuojat, avainministeriöt ja tutkimus. Työ- ja elinkeinoministeriö on myöntänyt hankkeelle energiatukea. Hanke toteutetaan Suomessa voimassa olevan biopolttoaineiden jakeluvelvoitteen puitteissa niin, ettei korkeaseosteisten biopolttoaineiden kohdennetusta käytöstä aiheudu merkittäviä lisäkustannuksia. Polttoainevaihtoehdot ovat parafiininen uusiutuva diesel, etanoli ja biokaasu.

Liikennöitsijöitä hyvitetään ympäristöbonuksilla päästöjä alentavista toimenpiteistä

Bussiliikenteen päästöt matkustajakilometriä kohti laskivat vuoden 2016 aikana 15 % typpioksidien osalta, partikkelien osalta 16% ja hiilidioksidin osalta 5 %. Bussiliikenteen päästötaso alentuu tavoitteen mukaisesti kaluston uusiutumisen sekä biopolttoaineiden käytön seurauksena. Eri bussityyppien päästöjä seurataan käytönaikaisilla mittauksilla, joiden avulla suorituskykyyn perustuvia HSL:n -päästöluokkia edelleen tarkennetaan tulevilla kilpailukierroksilla.

Lisäksi HSL järjestää erillisen tarjouskilpailun ympäristöbonuksesta, jolla voidaan joustavasti ja kustannustehokkaasti hyvittää liikennöitsijöitä päästöjä alentavista toimenpiteistä. Ympäristöbonuksen määrää kasvatetaan asteittain saavutettujen tulosten mukaisesti.

Päästöjen vähentämistavoitteet vuoden 2016 tasosta.

Bussiliikenne, g/matkustajakm	2016	2017	2018	2019	2019
CO ₂ -päästöt	62,323	- 10 %	- 60 %	- 70 %	- 80 %
NO _x -päästöt	0,349	- 9 %	- 26 %	- 40 %	- 58 %
Partikkelipäästöt	0,0043	- 18 %	- 30 %	- 45 %	- 60 %

HSL:n tavoitteena on vähentää bussiliikenteessä typpioksidien (NO_x) ja partikkelien (PM) päästöjä 80 % vuoden 2010 tasosta vuoteen 2018 mennessä. Hiilidioksidipäästöt (CO₂) on tarkoitus puolittaa samassa ajassa. Tavoitteena on saada joukkoliikenne lähes päästöttömäksi vuoteen 2025 mennessä.

Vuonna 2025 tavoitteena on, että kaikki liityntälinjat ajetaan pääsääntöisesti sähköbusseilla, joiden käyttämä sähkö on kestävästi tuotettua.

Hyödyt HSL:n asiakkaille

- Asuinympäristöstä tulee terveellisempi ja viihtyisämpi, koska joukkoliikenteen päästöt ovat entistä pienemmät.
- Uusi energiatehokas kalusto tarjoaa myös aiempaa mukavampia matkoja: esimerkiksi uudet raitiovaunut sekä sähköbussit ovat aiempaa kalustoa hiljaisempia ja uusissa Flirt-junissa on ilmastointi.

2.2.6 Tavoite 6: Tehokasta taloutta

Parannamme joukkoliikenteen kustannustehokkuutta ja vahvistamme koko liikennejärjestelmän rahoituspohjan kestävyyttä.

- I. Tehostamme joukkoliikennepalveluiden suunnittelulla ja hankintamenettelyillä joukkoliikenteen hoitoa.
- II. Etsimme HSL:n sisäisen ja ulkoisen toiminnan kehittämisessä toiminnallisesti parhaimmat ja kustannustehokkaimmat palvelujen järjestämistavat.
- III. Selvitämme aktiivisesti sellaisia liikennejärjestelmän rahoitusvaihtoehtoja, jotka mahdollistavat seudun kasvun ja joiden avulla matkalippujen hintoihin ja kuntaosuuksiin kohdistuvaa korotuspainetta voidaan hillitä.

Mittarit:

- Kokonaismyynnin kehitys
- Lipputulot/toimintamenot -suhde
- Joukkoliikenteen tuottavuus

Joukkoliikenteen rahoituspohja pyritään pitämään vakaana

HSL:n järjestämässä liikenteessä tehdään vuosittain noin 65 prosenttia kaikista Suomen joukkoliikennematkoista. HSL:n lippujen hinnoissa on keskimäärin nyt noin puolet kuntien tukea. Tuki painottuu kausi- ja arvolippuihin eli siitä hyötyvät eniten paljon joukkoliikennettä käyttävät seudun asukkaat. Jos joukkoliikennettä tuettaisiin enemmän verorahoilla, palvelutasoa voitaisiin parantaa, joukkoliikenteen lippujen hintoja voitaisiin laskea tai molempia.

Joukkoliikenteen kannalta on tärkeää, että rahoitus on jatkossakin vakaata. Puolet HSL:n joukkoliikenteen kuluista katetaan nyt lipputulolla. HSL:n jäsenkuntien kanta on ollut se, että verotuloilla voidaan kattaa korkeintaan puolet kustannuksista. Nyt tuen ja lipputulon suhde on melko hyvä ja se on mahdollistanut joukkoliikenteen kehittämisen kasvavalla seudulla. Jäsenkuntien tuki painottuu kausi- ja arvolippuihin eli siitä hyötyvät eniten paljon joukkoliikennettä käyttävät seudun asukkaat.

Kuitenkin lähes joka toinen uusmaalainen toivoo, että joukkoliikennematkoja tuettaisiin enemmän verovarilla. 47 prosenttia uusmaalaisista haluaa lisätä verovarojen käyttöä joukkoliikenteen tukemiseen ja melkein yhtä moni, 46 prosenttia, haluaa pitää tuen ennallaan. Vain 7 prosenttia uusmaalaisista vastaajista haluaisi vähentää joukkoliikenteen tukia. Uusmaalaisien kannat selviävät Taloustutkimuksen kyselystä, joka tehtiin marras-joulukuussa 2016. Tulos kertoo siitä, että Uudellamaalla asukkaat arvostavat erittäin paljon hyvin toimivaa joukkoliikennettä.

Liikennejärjestelmän rahoituspohjan kestävyyttä vahvistetaan aktiivisella yhteistyöllä liikennejärjestelmätomijoiden kanssa sekä osaamisen ja arviointityökalujen kehittämisellä.

Joukkoliikenteen kustannustehokkuutta seurataan ja mitataan säännöllisesti

Joukkoliikennepalvelun kustannustehokkuutta seurataan kattavilla mittareilla, esimerkiksi seuraamalla liikennöintikustannuksia linjoittain nousua kohden ja täyttöastetta joukkoliikennemuodoittain.

Aikataulusuunnittelu tehdään mahdollisimman kustannustehokkaasti ottaen huomioon liikenteen toimivuus ja matkustajien tarpeet. Joukkoliikenteen suunnittelussa korostetaan matkustajamäärien kasvua alueellisen kattavuuden sijaan. Bussiliikenteen kilpailutuksissa pyritään luomaan aiempaa kustannustehokkaampia kohdekokonaisuuksia sekä suunnittelun että liikennöinnin kannalta.

Kustannustehokkuutta pyritään lisäämään myös ylläpitämällä bussiliikenteen kilpailutilannetta. Varikon kytkemisellä kilpailutettaviin kohteisiin Vantaalla ja Espoossa on tavoitteena saada uusia liikennöitsijöitä HSL-alueelle. Vantaan kaupungin rakennuttaman Ojangon varikon on suunniteltu valmistuvan vuonna 2019 käynnistyvään syysliikenteeseen mennessä. Liikenteen tarjouspyyntöön kuvataan varikon vuokrauksen ja toiminnan periaatteet.

Kuntaosuuslaskentamallia kehitetään ennen vyöhykehinnoinnin käyttöönottoa

Uusi tariffijärjestelmä, kaarimallisiin vyöhykkeisiin perustuva vyöhykehinnoinnintumalli, otetaan käyttöön vuoden 2018 aikana. Uusi hinnoittelumalli muuttaa myös HSL:n tulojen ja menojen jakoa jäsenkuntien maksuosuuksiin, koska liikenteen lipputulosten kertyminen ja liikennöinti eivät perustu tulevaisuudessa enää kuntarajoihin vaan kuntarajat ylittäviin vyöhykkeisiin.

Kuntaosuuslaskennan kehittämistyötä on tehty yhteistyössä jäsenkuntien edustajien kanssa ja kehittämistyöstä pyydetään jäsenkunnilta lausuntoa. Ehdotus kuntaosuuslaskentamallin kehittämisestä on tämän TTS-dokumentin erillisenä liitteenä.

Suurten infrahankkeiden kustannuspainetta lippujen hintoihin pyritään hillitsemään

Suurten joukkoliikenteen infrahankkeiden kustannusvaikutuksia HSL:n talouteen ja lippujen hintoihin selvitetään edelleen suunnitelmakaudella. Tavoitteena on jo hankesuunnittelun yhteydessä laatia laskelmat investointien vaikutuksista infrakustannuksiin (sisältäen infran hallinnon ja ylläpidon), HSL:n kustannuksiin ja tätä kautta lippujen hintoihin ja kuntaosuuksiin. Näin kuntien infrahankkeista päättävillä tahoilla on jo hankepäätöksen yhteydessä mahdollisimman tarkkaa tietoa päätöksen vaikutuksista HSL:n tuloihin ja menoihin.

HSL:n hallitus on päättänyt lähettää alustavan Toiminta- ja taloussuunnitelman 2018-2020 yhteydessä lausuntopyynnön kuntiin siitä, miten jäsenkuntien infrakustannuksia tulisi käsitellä HSL:n kuntaosuuksissa. Ehdotus infrakustannusten käsittelyvaihtoehdoista on tämän TTS-dokumentin erillisenä liitteenä.

HSL:n omaa toimintaa tehostetaan

HSL:n omassa toiminnassa varmistetaan valmistelun laatu ja toiminnan kustannustehokkuus. Vuoden 2018 alussa voimaan tullut organisaatiouudistus osaltaan vastaa muuttuneen toimintaympäristön mahdollisuuksiin ja haasteisiin. Olennaisena osana on mm. digitaalisten palveluiden tuominen mukaan kaikkeen toimintaan myynnin ja markkinoinnin vahvistaminen.

Myyntitoimintoja tehostetaan

HSL:ään on organisaatiomuutoksen myötä perustettu erillinen myyntiryhmä, joka vastaa lipunmyynnin kehittämisestä, lipun ostamisen sujuvoittamisesta ja asiakkaan ostokokemuksen kehittämisestä.

TTS-kaudella myyntitoimintoja kehitetään vahvasti. Lipun ostamiseen tuodaan uusia entistä helpompia tapoja ja digitaalisia ratkaisuja sekä kuluttaja- että yritysasiakkaille. Kuluttajille ja yrityksille kehitetään uusia houkuttelevia lipputyyppejä ja hinnoitteluratkaisuja. Molemmissa kohderyhmissä on paljon mahdollisuuksia lipputulosten ja joukkoliikenteen käytön lisäämiseen.

Hinnoittelun vyöhykeuudistuksen myötä lipputulokertymä pyritään pitämään vähintään yhtä hyvällä tasolla kuin se on nykyisin. Lipputulosta arvioidaan kertyvän vuonna 2018 359,7 milj. euroa, joka on 6,2 miljoonaa euroa (1,8 %) enemmän kuin vuoden 2017 lipputuloksi ennustetaan. Suunnitelmakauden lopulla vuonna 2020 lipputulosta arvioidaan kerättävän jo 370,3 miljoonaa euroa, joka on 16,8 miljoonaa euroa (4,8 %) enemmän kuin vuonna 2017.

Matkalippujen tarkastustoiminta varmistaa lipputulosten kertymistä

HSL tarkastaa matkaliput kaikissa HSL-alueen joukkoliikennevälineissä (bussi-, metro-, raitiovaunu-, lähijuna- ja vesiliikenteessä). VR:n kanssa sovitaan vuosittain erikseen VR-lähiliikenteen ja koko maan kaukojunaliikenteen tarkastustoiminnasta.

Näkyvä ja tehokas matkalippujen tarkastustoiminta vähentää liputta tai virheellisellä matkalipulla matkustavien määrää. Toiminta edistää joukkoliikenteen lipputulosten kertymistä. Vuonna 2018 tavoitteena on pitää tarkastettujen matkustajien määrä vähintään vuoden 2017 tasolla (ennuste 245 matkustajaa / tarkastuspäivä).

Tarkastuksia suunnataan erityisesti niille alueille, liikennevälineisiin ja ajankohtiin, joissa ilman asianmukaista matkalippua matkustaminen on suurinta ottaen huomioon myös matkustajamäärät. Tarkastuksia tehdään säännöllisesti kuitenkin koko HSL-alueella ja kaikissa joukkoliikenteen kulkumuodoissa.

Järjestyksenvalvojat toimivat matkalippujen tarkastajia avustavissa tehtävissä. HSL antaa järjestyksenvalvoille tarkastustyössä vaadittavan koulutuksen. Toiminta lisää matkustajien turvallisuutta sekä matkalippujen tarkastajien työturvallisuutta. Järjestyksenvalvojen käyttämistä matkalippujen tarkastajia avustavissa tehtävissä sekä Kampin terminaalien yöliikenteen lipuntarkastuksissa jatketaan vuosina 2018–2020.

Avorahastukseen kuuluvien bussilinjojen 550 ja 560 tarkastamiseen käytetään matkalippujen tarkastajista ja järjestyksenvalvojista muodostettuja ryhmiä.

Matkalippujen tarkastustoiminnassa huomioidaan siirtyminen uuteen lippu- ja informaatiojärjestelmään sekä taksa- ja lippujärjestelmään. Toiminnan painopiste on asiakkaiden opastamisessa uuden järjestelmän käyttöönottoon. Tämän vuoksi tarkastusmaksutulosta arvioidaan kertyvän noin 25 prosenttia normaalitasoa vähemmän vuonna 2018.

HSL:n hallitus hyväksyi toukokuussa 2016 joukkoliikenteen tarkastustoiminnan pilotin Tampereen joukkoliikenteessä. Piloti käynnistyi elokuussa 2016. Kokeilu päättyi vuoden 2017 lopussa ja Tampere järjestää itsenäisesti Tampereen seudun matkalippujen tarkastustoiminnan vuoden 2018 alusta alkaen.

HSL hoitaa tällä hetkellä oman alueensa lisäksi tarkastustoiminnan myös valtakunnan rautatieliikenteessä. Tarkastustoiminnan kehittämiseksi jatketaan myös kansainvälistä yhteistyötä.

Hyödyt HSL:n asiakkaille

- Kun kustannustehokkuus paranee ja joukkoliikenteen rahoituspohja laajenee, lipunhintojen korotuspaine pienenee.
- Tehokas matkalippujen tarkastustoiminta varmistaa lipputulojen kertymisen suunnitellusti ja vähentää lipunhintojen korotuspaineita.
- Mahdollisen seudullisen rahoitusmallin käyttöönoton myötä kuntaosuuslaskennassa, jäsenkunta voi entistä läpinäkyvämmiin ja tehokkaampiin vaikuttaa kustannuksiinsa ja sitä kautta edelleen subventiotasoonsa, mikä helpottaa jäsenkuntien taloudenpitoa sekä näkyy kuntalaisille tarkoituksenmukaisempaan palveluna.
- Infrahankkeiden kustannusvaikutusten arvioiminen jo hankesuunnitelmaa tehtäessä, vähentää lipunhintojen yllättäviä korotuspaineita.

3 Henkilöstö

Henkilöstövisio

Olemme innostuneita, yhteistyöhön ja kehittymiseen sitoutuneita. Teemme työmme asiakas- ja ratkaisulähtöisesti.

Tavoitteet

1. Kehitämme osaamistamme tavoitteellisesti ja monipuolisesti toiminnan ja tulosten parantamiseksi

Osaamisen kehittämisellä tuetaan osaamisen ylläpidon lisäksi vahvasti toimintaympäristön muutoksiin liittyvää osaamista. Osaamisen kehittämisen ytimessä ovat asiakasosaaminen ja digitaaliset palvelut. Projektiosaaminen korostuu näiden teemojen toteutuksessa. Talon ulkopuolelta ostettavat asiantuntijapalvelut täydentävät HSL:n omaa osaamista. Ostopalvelujen ohjaaminen on osaamisena tärkeää.

Osaamisen hallintaa parannetaan yksinkertaisilla ja kannustavilla työkaluilla siten, että se antaa sekä työnantajalle että työntekijälle mahdollisuuden hyödyntää keskeistä osaamista ja tuoda se näkyväksi. Strateginen osaaminen tarkistetaan ja sen perusteella osaamisen kehittämisestä tehdään erillinen suunnitelma.

Osaamisen kehittämisessä hyödynnetään uusia oppimisympäristöjä, työkiertoa ja omien työntekijöiden osaamista.

Korkeakouluyhteistyötä tiivistetään sekä osaamisen kehittämisessä, että harjoittelijoiden ja opinnäytetöiden hyödyntämisessä. Keskeisiin asiantuntija- ja ammattitehtäviin suunnitellaan osaamisen kehittämispolut. Perehdyttämisen sisältöä ja toteutusta kehitetään uusien työntekijöiden palautteen avulla.

HSL:lle määritellään tavoitetyönantajakuva, jota rakennetaan systemaattisesti. Rekrytoinnissa HSL on työpaikka, joka tarjoaa mahdollisuuksia eri alojen ammattilaisille, esim. it-työ, asiakastyö, joukkoliikenteen hankinta- ja suunnittelutyö, liikennejärjestelmä- ja tutkimustyö. Erityisenä tavoitteena on vahvistaa HSL:n roolia it-ammattilaisten potentiaalisena työpaikkana. Rekrytointiprosessia kehitetään hyödyntämällä uusia sähköisiä rekrytointimenetelmiä.

2. Vahvistamme esimiestyön ammattimaisuutta ja henkilöstön työyhteisötaitoja

Esimiestyötä ja johtamista kehitetään esimiesroolin, esimiesosaamisen ja esimiestyöstä saadun palautteen perusteella. Esimiesosaamista ja työkaluja kehitetään erityisesti työsuorituksen johtamisessa ja valmentavassa esimiestyössä. Esimiesosaamista vahvistetaan myös hyödyntämällä oman talon parhaita käytäntöjä. Tulevaisuuden muutoksiin varaudutaan kartoittamalla esimiespotentiaalia. Uudet esimiehet perehdytetään systemaattisesti esimiestehtäviin.

Työyhteisötaitojen merkitystä työarjen sujumisessa nostetaan esille sopivien teemojen yhteydessä. Henkilöstökyselyn tuloksia hyödynnetään aktiivisesti toiminnan ja työyhteisön kehittämisessä. Tulosten perusteella toteutetaan vuosittain konkreettisia parannustoimenpiteitä.

3. Teemme tuloksellista yhteistyötä työkavereiden, asiakkaiden ja sidosryhmien kanssa

HSL:n toimintaa ja palveluja suunnitellaan asiakaslähtöisesti. Asiakaskäyttötymisen muutoksia seurataan aktiivisesti ja niihin reagoidaan nopeasti. Asiakaspalautteen (ulkoisen ja sisäisen) systemaattista seuranta ja hyödyntämistä parannetaan kaikilla tasoilla.

HSL:n palveluperiaatteiden mukaan HSL:n työntekijä on omassa työssään kiinnostunut, auttaa, ratkaisee, toimii yhdessä ja innostaa muita. Palveluperiaatteet auttavat toimimaan yhdessä ja ne johtavat hyvään asiakas- ja työntekijäkokemukseen. Tavoitteena on periaatteiden läpikäynti ja konkretisointi siten, että ne ovat luonteva osa HSL:n työ kulttuuria.

Verkostoja ja niissä toimimista sekä sidosryhmäyhteistyötä tehostetaan. Kansainvälisessä yhteistyössä nostetaan esille HSL:lle tärkeitä teemoja ja vaikutetaan alan käytäntöihin.

Mittarit

- Osaamisen kehittäminen
- Työyhteisötaidot
- Asiakaslähtöisyys
- Yhteistyö
- Osastojen välinen yhteistyö

Mittari (henkilöstökysely, asteikko 1 – 5)	2015	2016	2017 tavoite
Osaamisen kehittäminen	3,92	3,90	4,00
Työyhteisötaidot	3,98	4,02	4,10
Asiakaslähtöisyys	3,72	3,66	3,80
Osastojen välinen yhteistyö	3,28	3,24	3,50

4 Toiminnan riskien hallinta

Riskienhallinnan tehtävänä on varmistaa HSL:n strategian toteutuminen ja tavoitteiden saavuttaminen niin lyhyellä kuin pitkälläkin aikavälillä. Olennaista on tunnistaa tavoitteiden saavuttamisen mahdollisesti estävät riskit ja arvioida, ovatko ne hyväksyttävällä tasolla.

Riskienhallintaan hankittiin 2017 erillinen ohjelmisto, johon on helppo määritellä tunnistetut riskit, vastuut, aikataulut sekä tuottaa riskienhallintaan liittyviä raportteja.

Joukkoliikennesuunnittelussa merkittävimmät riskit liittyvät joukkoliikennejärjestelmän ja linjaston suuriin muutoksiin sekä uuden liikenteen käynnistämiseen. Länsimetron aloituksen viivästymisestä aiheutuneita riskejä on hallittu linja-autoliikenteen lisätilauksilla. Länsimetron toiminnan aloituksen jälkeisiin toiminnallisiin riskeihin varaudutaan yhteistyössä palveluntuottajan kanssa sekä päivittämällä liikenteen häiriötilanteisiin liittyvät toimintaohjeet.

Joukkoliikenteen häiriöihin ja poikkeustilanteisiin varaudutaan häiriönhallintaprosessin ja harjoittelun avulla. Joukkoliikenteen toimintaympäristöä analysoimalla pyritään tunnistamaan merkittävimmät riskit aina yksittäisistä häiriötekijöistä vakaviin joukkoliikenteeseen kohdistuviin tarkoituksellisiin iskuihin.

Tulevan TTS-suunnittelukauden aikana valmistellaan useampia linja-autoliikennöintiin liittyviä hankintoja. Kilpailuttamiseen ja sopimushallintaan liittyviä riskejä vähennetään hyvällä hankintalainsäädännön osaamisella sekä kilpailutusprosessin hallinnalla.

Lähijunaliikenteen kilpailuttamisen tavoitteena on, että junaliikenteen kilpailun kautta saadaan riittävä määrä tarjouksia, jotta palveluntuotantoon voidaan valita kokonaistaloudellisesti paras toimija. Hankkeen osalta tehdään oma riskienhallintasuunnitelma.

HSL:n uusi taksa- ja lippujärjestelmä otetaan käyttöön suunnittelukauden aikana. Uudesta hinnoittelusta lipunmyyntitiloihin aiheutuvia muutoksia selvitetään erilaisten laskentamallien avulla. Tavoitteena on, että lippujärjestelmä on entistä selkeämpi ja lipputulosten määrä ei olennaisesti muutu uudesta järjestelmään käyttöönoton jälkeen.

Henkilöstöön kohdistuvien uhka- ja väkivaltatilanteiden sekä työtapaturmien syntymistä ehkäistään huolehtimalla henkilöstön koulutuksesta ja ohjeistuksesta. Koulutuksessa varaudutaan erilaisiin asiastilanteisiin ja harjoitellaan hyviä toimintatapoja konfliktien ehkäisemiseksi.

Joukkoliikenteen toimintaympäristön muuttuminen edellyttää entistä aktiivisempaa seurantaan lainsäädännön, teknologian ja uusien joukkoliikenneinnovaatioiden osalta. Henkilöstön osaamista kehitetään siten, että HSL:ssä on riittävä osaamisen taso em. alueilla sekä niihin liittyvässä projektinhallinnassa.

Tietoturvallisuutta ylläpidetään tietoturvakoulutuksen ja käyttöympäristön seurannan avulla. Tietosuoja-asetuksen velvoitteet huomioidaan tietoturvakoulutuksessa.

5 Käyttötalous

5.1 Talousarvion sitovuus

Talousarviossa sitoviksi määrärahoiksi esitetään kuntayhtymän toimintamenoja ja investointimenoja ja sitovaksi tuloarvioksi kuntaosuuksia. Kuntayhtymän taloudessa ja toiminnassa on noudatettava talousarviota ja sen muuttamisesta päättää yhtymäkokous.

Talousarvion sitovat erät:

	TA 2017	TAE 2018	Ero TAE2018/TA2017	
	Eur	Eur	Eur	%
Toimintamenot	677 851 000	725 214 000	47 363 000	7,0 %
Investointimenot	32 800 000	16 158 000	-16 642 000	-50,7 %
Kuntaosuudet	313 345 000	348 114 000	34 769 000	11,1 %

5.2 Tuloslaskelma 2018 - 2020

	TP	TA	ENN. ¹⁾	TAE	ERO TAE2018/ENN2017		TAE	TAE
x 1 000 €	2016	2017	2017	2018	€	%	2019	2020
Toimintatuotot	641 732	674 170	672 022	724 107	52 085	7,8 %	735 873	740 399
Myyntituotot	332 268	344 380	354 282	360 477	6 195	1,7 %	365 745	370 995
Seutuliikenteen lipputulot	127 284	131 361	139 093	140 089	996	0,7 %	364 995	370 345
Lähiseutuliikenteen lipputulot (LS 2)	3 179	2 564	3 510	3 656	146	4,2 %		
Lähiseutuliikenteen lipputulot (LS 3)	14 806	15 852	15 834	20 314	4 480	28,3 %		
Helsingin sisäiset lipputulot	157 358	163 965	165 035	164 723	-312	-0,2 %		
Espoon ja Kauniaisten sisäiset lipputulot	16 056	16 775	16 419	16 680	261	1,6 %		
Vantaan sisäiset lipputulot	11 258	11 556	12 035	12 162	127	1,1 %		
Keravan ja Sipoon sisäiset lipputulot	783	802	840	1 295	455	54,2 %		
Kirkkonummen sisäiset lipputulot	722	755	768	808	40	5,3 %		
Lipputulot yhteensä	331 447	343 630	353 532	359 727	6 195	1,8 %	364 995	370 345
Muut myyntituotot yhteensä	821	750	750	750		0,0 %	750	650
Korvaukset kunnilta	293 838	313 345	302 836	348 114	45 278	15,0 %	354 526	354 472
Muut myyntitulot	1 158	919	919	918	-1	-0,1 %	918	918
Tuet ja avustukset	5 506	6 219	5 971	5 970	-1	0,0 %	5 966	5 296
Vuokratuotot	2 558	2 335	2 585	2 752	167	6,4 %	2 842	2 842
Muut toimintatuotot	6 405	6 972	5 429	5 876	447	8,2 %	5 876	5 876
Toimintakulut	-613 678	-677 851	-665 601	-725 214	-59 613	9,0 %	-736 478	-741 248
Henkilöstökulut	-19 638	-20 393	-20 610	-21 142	-532	2,6 %	-21 142	-21 142
Palvelujen ostot	-586 173	-647 196	-634 930	-693 990	-59 060	9,3 %	-705 399	-711 078
Bussiliikenteen operointikustannukset	-308 533	-314 302	-315 794	-317 693	-1 899	0,6 %	-323 168	-325 448
Junaliikenteen operointikustannukset	-86 372	-91 227	-92 820	-95 140	-2 320	2,5 %	-96 304	-94 926
Metrolinikenteen operointikustannukset	-27 650	-39 579	-36 630	-43 436	-6 806	18,6 %	-43 199	-44 755
Raitiolinikenteen operointikustannukset	-50 833	-53 629	-52 675	-56 258	-3 583	6,8 %	-54 647	-57 886
Lauttaliikenteen operointikustannukset	-3 402	-4 028	-4 060	-3 673	387	-9,5 %	-3 673	-3 673
Liikenteen operointikustannukset yhteensä	-476 789	-502 765	-501 979	-516 200	-14 221	2,8 %	-520 991	-526 688
Bussiliikenteen infrapalvelut	-4 090	-5 411	-5 000	-7 382	-2 382	47,6 %	-8 837	-9 034
Junaliikenteen infrapalvelut	-14 307	-11 944	-11 944	-12 889	-945	7,9 %	-13 386	-13 181
Metrolinikenteen infrapalvelut	-46 289	-71 334	-61 236	-99 527	-38 291	62,5 %	-102 615	-101 976
Raitiolinikenteen infrapalvelut	-18 168	-20 773	-20 773	-20 542	231	-1,1 %	-22 939	-24 079

x 1 000 €	TP 2016	TA 2017	ENN. ¹⁾ 2017	TAE 2018	ERO TAE2018/ENN2017 €	%	TAE 2019	TAE 2020
Lauttaliikenteen infrapalvelut	-360	-371	-371	-509	-138	37,2 %	-518	-541
Infrapalvelut yhteensä	-83 215	-109 833	-99 324	-140 849	-41 525	41,8 %	-148 295	-148 811
Muut palvelujen ostot yhteensä	-26 169	-34 598	-33 627	-36 941	-3 314	9,9 %	-36 113	-35 579
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 277	-1 166	-1 663	-1 862	-198	11,9 %	-1 790	-1 739
Vuokrakulut	-3 489	-5 319	-5 248	-5 346	-98	1,9 %	-5 274	-4 415
Muut kulut	-3 102	-3 777	-3 149	-2 874	275	-8,7 %	-2 874	-2 874
Toimintakate	28 054	-3 680	6 422	-1 107	-7 529	-117,2 %	-605	-849
Rahoitustuotot ja -kulut	-144	-240	-180	-80	100	-55,6 %	-100	-100
Vuosikate	27 910	-3 920	6 242	-1 187	-7 429	-119,0 %	-705	-949
Poistot	-9 004	-18 732	-17 088	-19 992	-2 904	17,0 %	-20 474	-20 230
Tilikauden tulos	18 906	-22 652	-10 846	-21 179	-10 333	95,3 %	-21 179	-21 179
Tilikauden yli-/alijäämä	18 906	-22 652	-10 846	-21 179	-10 333	95,3 %	-21 179	-21 179

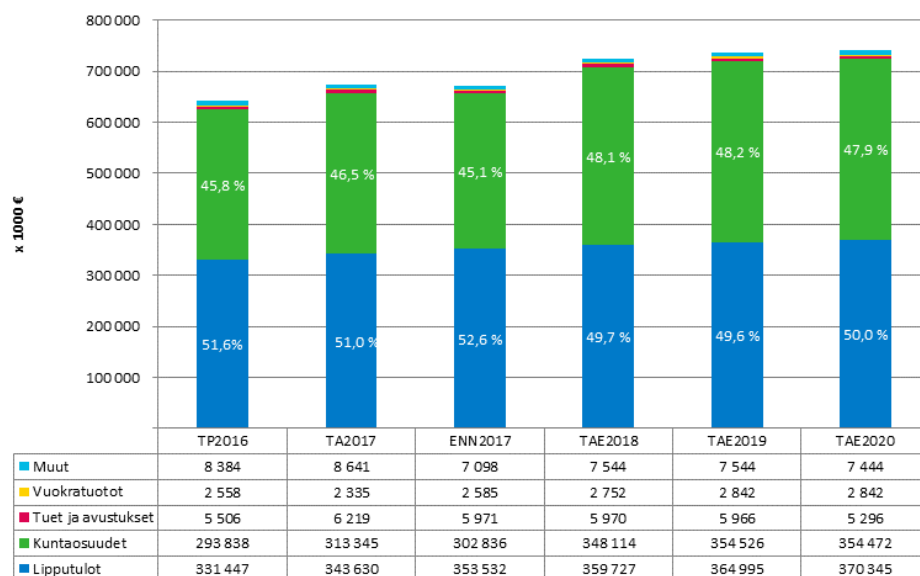
Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot / Toimintakulut, %	104,6 %	99,5 %	101,0 %	99,8 %		99,9 %	99,9 %
Toimintatuotot ilman kuntaosuuksia, 1 000 €	347 894	360 825	369 186	375 993		381 347	385 927
- ilman kuntaosuuksia, %	56,7 %	53,2 %	55,5 %	51,8 %		51,8 %	52,1 %
Toimintakate, %	4,4 %	-0,5 %	1,0 %	-0,2 %		-0,1 %	-0,1 %
Vuosikate, %	4,3 %	-0,6 %	0,9 %	-0,2 %		-0,1 %	-0,1 %
Vuosikate / Poistot, %	310,0 %	-20,9 %	36,5 %	-5,9 %		-3,4 %	-4,7 %

¹⁾ Ennuste 2017: Osavuusikatsaus 1/2017

5.2.1 Toimintatulot

HSL:n toimintatulot vuonna 2018 ovat yhteensä 724,1 milj. euroa. Kasvu edellisvuoden ennusteeseen verrattuna on 52,1 milj. euroa (7,8 %). Toimintatulojen arvioidaan olevan 735,9 milj. euroa vuonna 2019 ja 740,4 milj. euroa vuonna 2020.

Kuva 6. Toimintatulojen kehitys 2016–2020

(huom. vuosien 2019–2020 kuntaosuudet perustuvat vuoden 2018 hintatasoon ja vuoden 2018 lipun-hintoihin).

Lipputulot

Lipputulotarvot perustuvat neljän kuukauden toteutuman perusteella tehtyyn lipputulotennusteeseen sekä esitettyihin hinnankorotuksiin ja hintajoustoon. Lipputulot arvioidaan olevan vuonna 2017 ilman ALV:ia yhteensä 353,5 milj. euroa ja 359,7 milj. euroa vuonna 2018. Kasvu edellisvuoden ennusteeseen on 1,8 %. Lipputulot muodostavat 49,7 % HSL:n toimintatuloista.

Taloussuunnitelmassa kuntien sisäisten lippujen hinnat ovat yhtenäiset. Nykylariffin mukaisia hintoja ei koroteta, mutta mobiililippujen hinnat lasketaan arvolippujen tasolle. Tämän vuoksi taksat keskimäärin alenevat hieman. Keskimääräiset alennukset ovat erisuuruiset, koska myytyjen lippujen lippulajikautuma vaihtelee alueittain. Vuodesta 2017 vuoteen 2018 lipunmyyntiin vaikuttavan matkustajamäärän arvioidaan kasvavan keskimäärin noin 1,5 %.

Lipputulotarvioihin sisältyvät lippujen myynnin arvioidut muutokset sekä hintajousto, jonka mukaan lippujen kappalemääräinen myynti laskee hintoja korotettaessa ja vastaavasti nousee hintoja alennettaessa. Tuusulan ja Siuntion kuntien liittymisen HSL:ään sekä VR:n konduktöörilipunmyynnin- ja raitiovaunujen kuljettajalipunmyynnin lopettaminen on huomioitu laskelmissa. Lisäksi lippulajien käytön välillä on tapahtunut siirtymää HSL:n strategian mukaisesti. Erityisesti kuljettajan myymien kertalippujen käyttö on vähentynyt edelleen, ja matkustajat ovat siirtyneet käyttämään mm. mobiililippuja. Myös matkakortille ladattuja kausi- ja arvolippuja on myyty edellistä vuotta enemmän. Myös Länsimetron käyttöönotto tulee kasvattamaan joukkoliikenteen suosiota Etelä-Espoossa.

Nykytariffin mukaisiin lippujen hintoihin ei esitetä korotuksia vuonna 2018, mutta mobiililippujen hinnan alentaminen arvolippujen tasolle aiheuttaa keskimäärin 1,2 % hintojen alennuksen.

Sisäisten lippujen osalta alennus on keskimäärin 1,6 % ja seutulippujen osalta keskimäärin 0,6 %. Se, että lippujen hintoihin ei esitetä korotuksia, johtuu ennakoitua suuremmista lipputulotista sekä HSL:ään kertyneen kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä tulevalla TTS-kaudella. Osa ylijäämän käytöstä kohdistetaan kuntasubventioihin ja osa lipunhintoihin ja korotustarpeiden minimoimiseen, jolloin kuntien keskimääräinen subventiotaso ylittää vuonna 2018 hieman omistajaohjauksen määrittelemän 50 %:in tavoitteen. TTS-esityksessä vuonna 2018 kuntien subventioaste ilman edellisten vuosien yli-/alijäämiä on keskimäärin 50,3 %.

Kaikkien kuntien sisäisten maksualueiden lippujen hinnat ovat vuonna 2018 yhtenäiset. Ennakkoon myytävät kertaliput ovat 10 % halvempia kuin kuljettajalta ostetut liput. Ennakkoon myytäviä lippuja ovat automaattista ostetut kertaliput ja kertakortille ladattavat kertaliput. Mobiililippujen hinnoittelu alennetaan samaan matkakortin arvolippujen kanssa. Tekstiviestilippujen myyntiä esitetään lopetettavaksi vyöhyketariffin mukaisen taksan käyttöönottoon yhteydessä vuoden 2018 aikana.

Lipputulot arvioidaan olevan 359,7 milj. euroa vuonna 2018, 365,0 milj. euroa vuonna 2019 ja 370,3 milj. euroa vuonna 2020.

Vyöhykkeisiin perustuva tariffijärjestelmä tulee käyttöön vuoden 2018 aikana. Aikataulu on riipuvainen uuden lippu- ja informaatiojärjestelmän valmistumisesta ja kortinvaihdon toteutumisesta. Uusi järjestelmä täytyy olla täysimääräisesti käytössä ja matkakortit vaihdettu ennen kuin vyöhykkeet voidaan ottaa käyttöön. **HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmassa suunnitelmakauden lipputulot on arvioitu nykyisen tariffijärjestelmän perusteella. Lisäksi on rinnalle laskettu vyöhyketariffin mukaiset lippujen hinnat, jotka täsmentyvät vielä syksyllä 2018.**

Seutuliput

Pääkaupunkiseudun seutulipputulot vuonna 2017 ovat ennusteen mukaan yhteensä 139,1 milj. euroa. Myytävien lippujen määrään on arvioitu 1,5 %:n kasvu vuonna 2018. Keskimäärin pääkaupunkiseudun seutulippujen hinnat laskevat 0,6 % vuoden 2017 hintoihin verrattuna. Seutulipputulot vuonna 2018 ovat 140,1 milj. euroa.

Lähiseutu 2-lippujen hinnat laskevat keskimäärin 1,2 % ja lähiseutu 3-lippujen hinnat keskimäärin 0,5 %. Lähiseutulipputulot vuonna 2018 ovat yhteensä 24,0 milj. euroa.

Sisäiset liput

Helsingin sisäiset liput

Helsingin sisäisten lipputulojen ennuste vuonna 2017 on 165,0 milj. euroa. Myytävien lippujen määrään on arvioitu 1,5 %:n kasvu vuonna 2018. Keskimäärin Helsingin sisäisten lippujen hinnat laskevat -1,7 % vuoden 2017 hintoihin verrattuna. Lipputuloja on vuonna 2018 arvioitu kertyvän 164,7 milj. euroa.

Espoon/Kauniaisten sisäiset liput

Espoon ja Kauniaisten yhteisen maksualueen sisäisten lipputulojen ennuste vuonna 2017 on 16,5 milj. euroa.

Myytävien lippujen määrään on arvioitu 1,5 %:n kasvu vuonna 2018. Keskimäärin Espoon ja Kauniaisten yhteisen maksualueen sisäisten lippujen hinnat laskevat -0,9 % vuoden 2017 hintoihin verrattuna. Lipputuloja on vuonna 2018 arvioitu kertyvän 16,7 milj. euroa.

Vantaan sisäiset liput

Vantaan sisäisten lipputulojen ennuste vuonna 2017 on 12,1 milj. euroa. Myytävien lippujen määrään on arvioitu 1,5 %:n kasvu vuonna 2018. Keskimäärin Vantaan sisäisten lippujen hintojen muutos on -1,5 % vuoden 2017 hintoihin verrattuna. Lipputuloja on vuonna 2018 arvioitu kertyvän 12,1 milj. euroa.

Kerava/Sipoo/Tuusulan sekä Kirkkonummi/Siuntion sisäiset liput

Ennusteen mukaan Keravan ja Sipoon yhteisen maksualueen sisäiset lipputulot vuonna 2017 ovat 0,85 milj. euroa ja Kirkkonummen 0,77 milj. euroa. Keskimäärin Kerava/Sipoo maksualueen sisäisten lippujen hinnat laskevat -1,0% ja Kirkkonummen sisäisten lippujen hinnat -0,6 % vuoden 2017 hintoihin verrattuna.

Kaikkiaan Kerava/Sipoo/Tuusula-maksualueen sisäisiä lipputuloja on vuonna 2018 arvioitu kertyvän 1,3 milj. euroa ja Kirkkonummi/Siuntio-maksualueen sisäisiä lipputuloja 0,81 milj. euroa.

Mobiililiput ja kertakortille ladattavat ennakoon myytävät kertaliput

HSL:n hallituksen linjaaman strategian mukaisesti kuljettajamyyntiä pyritään edelleen vähentämään. Samalla asiakkaiden lipun ostamisen ja maksamisen helppoutta lisätään tarjoamalla asiakkaille mobiililipussa vastaavat tuotteet kuin matkakortilla. Tämän vuoksi esitetään mobiililippujen hintoja annettavaksi arvolippujen hintaisiksi kaikilla vyöhykkeillä. Vuoden 2017 aikana asiakkaille on tavoitteena tuoda mobiililippuun tarjolle myös aikuisten ja lasten kausiliput. Kausilippujen hinnat mobiilissa ovat samat kuin matkakortilla.

Ennakkoon myytävien kertalippujen (automaatit, kertakortit) hinnoittelussa säilyy 10 %:n alennus verrattuna kuljettajan myymään kertalippuun. HSL tuo myyntiin kertakortille ladattavat ennakkoon myytävät kertaliput 17.6.2017 alkaen.

Yleiskausiliput ja haltijakohtaiset kausiliput

Vuonna 2018 sisäisten yleis- ja haltijakohtaisten kausilippujen hinnoittelu noudattaa muiden kausilippujen hinnankorotuksia. Näiden lippujen myynti on vähäistä. Kaarimalliin siirryttyä voidaan uudet omakustannushintalaskemat tehdä korotusten perusteeksi, kun ensimmäisestä kokonaan uuden tariffin mukaisesta vuodesta on tehty tilinpäätös.

Yhteenveto lippujen hintojen keskimääräisistä muutoksista 2017–2018, ei ALV:ia

Seutuliput, pääkaupunkiseutu	-0,6 %
Seutuliput, lähiseutu 2	-1,2 %
Seutuliput, lähiseutu 3	-0,5 %
Helsingin sisäiset liput	-1,7 %
Espoon/Kauniaisten sisäiset liput	-0,9 %
Vantaan sisäiset liput	-1,5 %
Keravan/Sipoon/Tuusulan sisäiset liput	-1,0 %
Kirkkonummen/Siuntion sisäiset liput	-0,6 %
Keskimäärin	-1,2 %

Kerta-, arvo- ja kausilippujen hintoja lasketaan keskimäärin seuraavasti:

- Kertaliput -4,6 %
- Arvoliput 0,0 %
- Kausiliput 0,0 %

Korttimaksu

Matkakorteista on peritty asiakkaalta omakustannushinnan mukainen maksu. Korttimaksu vuonna 2017 on 5,00 euroa. Vuodelle 2018 matkakorttimaksuksi esitetään samoin 5,00 euroa (sis. alv 10 %).

Korttimaksuja arvioidaan kertyvän vuonna 2017 0,8 milj. euroa ja korttimaksuista kertyvien tulojen arvioidaan olevan samalla tasolla vuonna 2018 eli myös 0,8 milj. euroa.

Tarkastusmaksu

Tarkastusmaksun määrä voi olla 40 kertaa alin yleinen kertalipun hinta. Tarkastusmaksu on ollut vuodesta 2007 alkaen 80 euroa. Vuonna 2018 tarkastusmaksua esitetään korotettavaksi 100 euroon. Tarkastusmaksutuottoja arvioidaan vuonna 2018 kertyvän 5,2 milj. euroa, joista kirjataan luottotappiota ja luottotappiovarauksia yhteensä noin 2,0 milj. euroa. Tarkastusmaksutuotot on laskettu voimassaolevan 80 euron tarkastusmaksun määrän mukaisina.

Matkalippujen tarkastustoiminnassa otetaan huomioon siirtyminen uuteen lippu- ja informaatiojärjestelmään sekä taksa- ja lippujärjestelmään. Toiminnan painopiste on asiakkaiden opastamisessa uuden järjestelmän käyttöönottoon. Tämän vuoksi tarkastusmaksutuloja arvioidaan kertyvän h normaali-tasoa vähemmän vuonna 2018.

Muut toimintatulot

Muut toimintatulot, 5,1 milj. euroa, muodostuvat liikennöitsijöiltä laskutettavista matkakorttilaite-, taukoti- ja sähköbussivuokrista sekä VR:ltä laskutettavasta tarkastustoiminnan korvauksesta sekä muista palvelumaksuista.

Tarkastusmaksutoiminnan korvauksia arvioidaan saatavan VR:ltä yhteensä noin 0,9 milj. euroa, vuokratuloja liikennöitsijöiltä matkakorttijärjestelmän laitteista, taukotiloista ja sähköbusseista 2,8 milj. euroa ja muita tuloja 1,4 milj. euroa vuonna 2018.

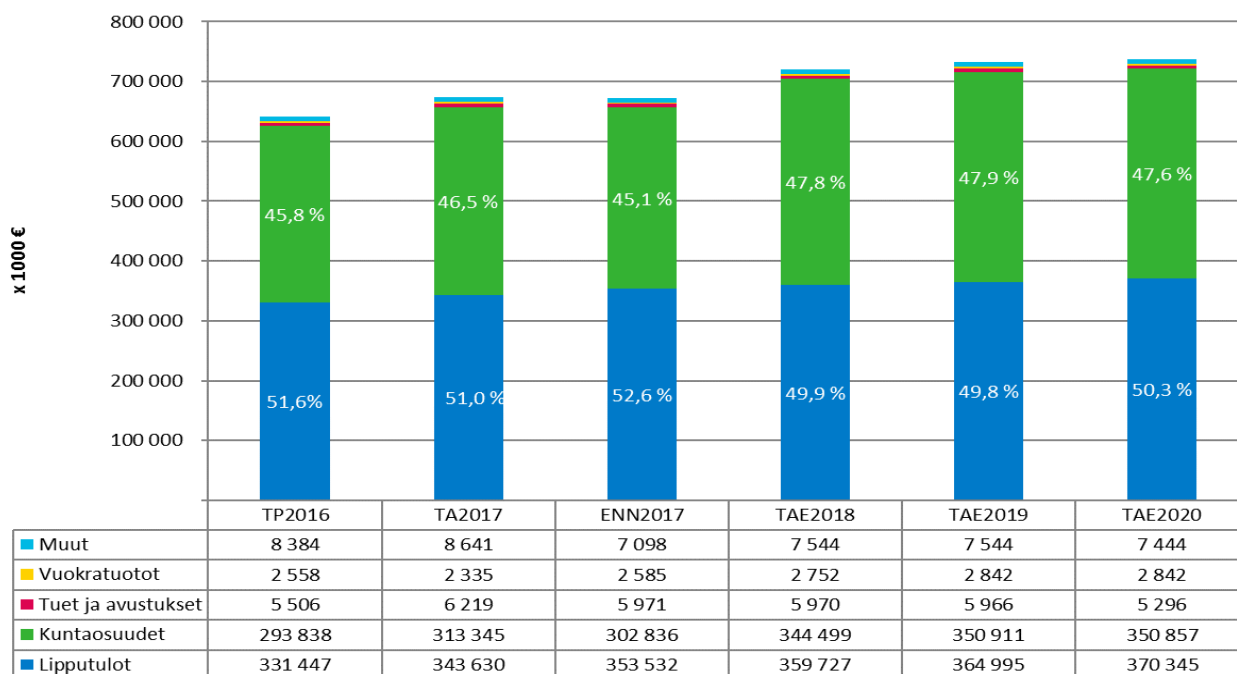
Valtion tuet

Valtion suurten kaupunkien joukkoliikennetuen vuosittaiseksi määräksi on arvioitu 4,9 milj. euroa vuosina 2018–2020. Tuki on kohdistettu jäsenkunnille asukaslukujen suhteessa. Valtion myöntämä joukkoliikennetuki HSL:lle on pienentynyt viime vuosina ja vuonna 2014 suurten kaupunkien joukkoliikennetukea saatiin vielä 6,1 milj. euroa.

Muita tukia ja avustuksia arvioidaan saatavan 1,1 milj. euroa. Muut tuet ja avustukset sisältävät Työ- ja elinkeinoministeriön arvioitun 0,4 milj. euron avustuksen sähköbussien kustannuksiin.

5.2.2 Toimintamenot

HSL:n toimintamenot vuonna 2018 ovat yhteensä 725,2 milj. euroa. Toimintamenot kasvavat vuoden 2017 ennusteesta 59,6 milj. euroa (9,0 %). Vuonna 2019 toimintamenojen arvioidaan olevat 736,5 milj. euroa ja 741,2 milj. euroa vuonna 2020.

Kuva 9: Toimintamenojen kehitys 2016–2020

Palveluiden ostomenot

Palveluiden ostomenot vuonna 2018 ovat yhteensä 694,0 milj. euroa, 95,7 % HSL:n toimintamenoista.

Joukkoliikenteen operointikustannukset

Joukkoliikenteen operointikustannukset ovat 516,2 milj. euroa, 71,2 % HSL:n toimintamenoista. Kuntaosuuksissa joukkoliikenteen operointikustannuksiin sisältyy lisäksi sähköbussien hankinnan nettokustannuksia 0,8 milj. euroa sekä Pasilan aseman vuokrakuluja 0,7 milj. euroa. Joukkoliikenteen kustannustason arvioidaan nousevan keskimäärin 1,2 % edellisvuoden tasosta.

Bussiliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2018 olevan yhteensä 317,7 milj. euroa. Kuntaosuuksissa bussiliikenteen operointikustannuksiin sisältyy lisäksi sähköbussien hankinnan nettokustannuksia 0,8 milj. euroa. Bussiliikenteen kustannustason arvioidaan nousevan 2,1 %. Bussiliikenteen kustannukset sisältävät 1,6 milj. euron varauksen ympäristöbonusten maksamiseen liikenteenharjoittajille. Kustannukset laskevat Länsimetron myötä Espoon suunnan seutulinjojen osalta mutta samalla liityntäliikenne Espoon metroasemille nostaa Espoon sisäisen bussiliikenteen kustannuksia. Tuusulan ja Siuntion liittyminen HSL:ään tuo uusia bussilinjoja HSL-sopimuksen piiriin. Uusien jäsenkuntien myötä bussiliikenteen kustannusten on arvioitu kasvavan n. 5,5 milj. euroa.

Vuonna 2019 bussiliikenteen kustannusten arvioidaan olevan 323,2 milj. euroa ja 325,4 milj. euroa vuonna 2020.

Junaliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2017 olevan yhteensä 95,1 milj. euroa ml. Junakalustoyhtiön vuokrat Sm5-kalustosta. Kuntaosuuksissa junaliikenteen operointikustannuksiin sisältyy lisäksi Pasilan aseman vuokrakuluja 0,7 milj. euroa. Vuonna 2018 junaliikenteen kustannustason arvioidaan nousevan 0,8 %. Vuonna 2018 menot kasvavat Tuusulan ja Siuntion HSL:ään liittymisen myötä. Uudessa VR-sopimuksessa säästöt kasvavat asteittain, vuonna 2018 konduktööritoiminnan säästöt ovat toteutuneet täysimääräisesti ja myös vanha VR:n kalusto on poistunut kokonaan sopimuksen korvauksista. Vuonna 2019 junaliikenteen kustannuksiksi arvioidaan 96,3 milj. euroa sekä 94,9 milj. euroa vuonna 2020.

Raitioliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2018 olevan 56,3 milj. euroa. Raitioliikenteessä kustannustason muutokseksi on arvioitu 0,13 %. Kustannuksiksi arvioidaan 54,6 milj. euroa vuonna 2019 ja 57,9 milj. euroa vuonna 2020. Vuonna 2018 kustannukset nousevat uuden kaluston pääomakustannusten ja liikennöintisopimusten tuntihintojen tarkistuksen johdosta. Uusia Artic-raitiovaunuja on toimitettu 30 kappaletta heinäkuussa 2017. Artic-raitiovaunuja on tilattu kaikkiaan 40.

Metrolilikenteen kustannusten arvioidaan olevan 43,4 milj. euroa vuonna 2018. Metrolilikenteessä kustannustason muutokseksi on arvioitu 1,18 %. Vuonna 2019 kustannuksiksi arvioidaan 43,2 milj. euroa ja 44,8 milj. euroa vuonna 2020. Vuonna 2018 kustannukset nousevat uuden metrolikaluston ja Länsimetron myötä. Vuoden 2018 talousarvio sisältää 0,5 M€ varauksen mahdollisia aikataulun tarkennuksia varten.

Lauttaliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2018 olevan 3,7 milj. euroa ja pysyvän samalla tasolla suunnitelmavuosina 2018–2019. Lauttaliikenteessä kustannustason nousuksi on arvioitu 1,3 %.

Joukkoliikenteen infrakorvaukset

Kunnille joukkoliikenteen infrasta maksettava käyttökorvaus vuonna 2018 on 140,8 milj. euroa. Inframenot sisältävät kustannukset Helsingiltä 82,5 milj. euroa, Espoolta 46,5 milj. euroa, Vantaalta 11,6 milj. euroa, Keravalta 0,07 milj. euroa sekä Kirkkonummelta 0,1 milj. euroa. Infrakustannukset muodostavat 19,4 % HSL:n toimintamenoista vuonna 2018.

Kuntien laskuttamiin inframenoihin sisältyy 50 % pääoman poistoista ja 50 % poistamattomalle pääomalle lasketusta 5 % korosta sekä hallinto- ja ylläpitokulut täysimääräisinä. Korkojen osuus kuntien laskuttamista infrakustannuksista on 48,4 milj. euroa vuonna 2018 (puolet 5 % korosta). Pääomakorvauksen laskentaperusteena on ennen vuotta 2010 käyttöön otetun infran osalta käytetty omaisuuden tarkistettua käypää arvoa. Uuden infran osalta laskentaperusteena on hankintahinta, johon on lisätty 5 % vuotuinen rakennusaikainen korko.

HSL:n ja sen jäsenkuntien välinen sopimus joukkoliikenneinfran kustannusten korvaamisesta on ollut voimassa vuodesta 2010. Sopimuksen 8.2. -kohdan mukaan vuonna 2012 tai sen jälkeen käyttöön otettavien, merkittävien joukkoliikenneinvestointien aiheuttamien infrakulujen kohdistamisesta sovitaan kokonaan erikseen. Tällaisia uusia, merkittäviä joukkoliikenneinvestointeja ovat sopimuksen mukaan ainakin Länsimetro ja Kehärata. Talous- ja toimintasuunnitelmassa infrakustannusten jaossa on sovellettu Kehäradan ja Länsimetron osalta 27.5.2015 hyväksytyn sopimuksen periaatteita. Vantaan infrasopimuksen mukaisesti on Kehäradan käyttöönoton aiheuttamasta kertaseutulipputulojen kasvusta kohdistettu Vantaalle suoraan 3,0 milj. euroa vuonna 2018.

Vuonna 2019 infrakuluja arvioidaan maksettavan yhteensä 148,3 milj. euroa ja vuonna 2020 yhteensä 148,8 milj. euroa.

Jatkossa uusia merkittäviä joukkoliikenneinvestointeja ovat kantakaupungin raitioverkon kehittäminen, Länsimetron jatkaminen Kivenlahteen, Raide-Jokeri, Kruunusillat, Espoon kaupunkirata ja Pisara. Näiden hankkeiden arvioidut investointikustannukset (ilman infrasopimusten mukaista laskennallista rakennusaikaista 5 % korkoa) ja niistä aiheutuvat infran pääomakustannukset on esitetty alla olevassa taulukossa.

	Invest.	Valtion	Kunnan	Valmist.	Infran po-kustannus 3)		PO-kust.
	M€ 1)	os. 2)	osuus	vuosi	poisto, M€	korko, M€	yhteensä
Kantakaupungin raitioverkko	120,6	0 %	120,6	2016-26	1,5	3,0	4,5
L-metron jatke Kivenlahteen	801,0	30 %	560,7	2021	7,0	14,0	21,0
Raide-Jokeri	276,0	30 %	193,2	2021	2,5	4,9	7,4
Kruunusillat 4)	158,8	0 %	158,8	2025	2,3	4,0	6,3
Espoon kaupunkirata	268,0	50 %	134,0		1,7	3,4	5,1
Pisara	956,0	60 %	382,4		4,8	9,6	14,4
Yhteensä	2 580,4	39,94 %	1 549,7		19,8	38,9	58,7
1) Ilman rakennusaikaisia korkoja							
2) Arvio							
3) 50 % po:n poistosta ja 50 % 1. vuotena poistamattomalle po:lle lasketusta 5 % korosta							
4) Joukkoliikenteen osuus investoinnista							

Alustavassa TTS:ssä pyydetään kunnilta lausuntoa myös infrakorvausten käsittelyvaihtoehtoista HSL:n kuntaosuuksissa. Kts. erillinen liite infrakorvausten käsittelystä kuntaosuuksissa.

Muut palvelujen ostot

Muiden kuin operointipalvelujen ja infrapalvelujen ostoihin käytetään 36,9 milj. euroa vuonna 2018. Muihin palvelujen ostoon käytetään 36,1 milj. euroa vuonna 2018 ja 35,6 milj. euroa vuonna 2019.

Vuonna 2018 lisäkustannuksia aiheuttaa LIJ-hankkeen valmistuminen ja uuden sekä vanhan matkailupujärjestelmän rinnakkaiskäyttö. ICT-kustannuksia kasvattavat lisäksi LIJ-hankkeen mukanaan tuomat uudet palvelut ja erityisesti informaatiojärjestelmien kehittyminen. TTS-kaudella jälleenmyyjille maksettavien lipunmyyntipalkkioiden oletetaan vähitellen laskevan noin 0,5 M€ vuodesta 2017 vuoteen 2019, kun uusia lipunmyynnin itsepalvelukanavia on otettu käyttöön.

x 1 000 €	TP2016	TA2017	ENN2017	TAE2018	Ero TAE2018/ENN2017	TAE2019	TAE2020
ITC-palvelut	8 449	11 570	10 678	12 874	2 197	20,6 %	13 274
Lipunmyyntipalkkiot	6 558	7 020	7 020	6 500	-520	-7,4 %	6 000
Asiantuntijapalvelut	3 113	5 083	4 784	6 703	1 919	40,1 %	6 120
Laitteiden huoltopalvelut	1 794	3 530	3 682	3 532	-150	-4,1 %	3 532
Ilmoitukset ja markkinointi	1 480	1 921	1 923	1 940	17	0,9 %	1 925
Staattisen informaation hoitopalv	1 008	1 370	1 370	1 200	-170	-12,4 %	1 200
Painatukset	783	664	664	674	10	1,5 %	574
Vartiointipalvelut	564	751	751	832	81	10,8 %	832
Muut palvelut	2 419	2 688	2 755	2 686	-69	-2,5 %	2 655
Muiden palveluiden ostot yht.	26 169	34 598	33 627	36 941	3 314	9,9 %	36 113

Henkilöstömenot

Henkilöstömenot ovat 21,1 milj. euroa, joka on 2,9 % toimintamenoista. Edellisvuoden ennusteesta henkilöstömenot kasvavat 0,5 milj. eurolla (2,6 %). Palkat ja palkkiot ovat yhteensä 17,1 milj. euroa. Eläkemenoihin ja muihin sivukuluihin on varattu yhteensä 4,1 milj. euroa. Henkilöstömenot eivät sisällä varausta mahdollisen tulospalkkion maksamiseen.

Henkilöstömenoissa on varauduttu noin 382 henkilötyövuoden työpanokseen. Uudenlaista osaamista tarvitaan digitaalisten palveluiden lisääntyessä: kehittäminen laajenee mm. yrityskäyttöliittymät ja uusien digitaalisten palveluiden myötä myös jatkokehitys- ja ylläpitotöiden määrä kasvaa. Vuosille 2019–2020 henkilöstömenot on budjetoitu vuoden 2018 tasoon.

Muut kulut

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin on vuodelle 2018 varattu 1,9 milj. euroa. Vuoden 2019 varaus on 1,8 milj. euroa ja vuoden 2020 varaus 1,7 milj. euroa.

Vuokramenot vuonna 2018 ovat 5,3 milj. euroa. Vuokramenot sisältävät HSL:n toimitilojen vuokratustannusten lisäksi sähköbuseista maksettavia leasing-vuokria 1,3 milj. euroa, kuljettajien sosiaalitoista maksettavia vuokria 2,1 milj. euroa sekä VR:lle maksettavia vuokria matkakorttilaitteista 0,2 milj. euroa. Vuoden 2019 varaus on 5,3 milj. euroa ja vuoden 2019 varaus 4,4 milj. euroa.

Muut menot vuonna 2018 ovat 2,9 milj. euroa. Muihin menoihin sisältyvät tarkastusmaksujen luottotappiot ja luottotappiovaraukset, joita arvioidaan kirjattavan vuosittain yhteensä 2,0 milj. euroa. Vuodelle 2019-2020 varaus muihin menoihin on 2,9 milj. euroa molemmille vuosille.

Toimintakatteen vuonna 2018 arvioidaan olevan 1,1 milj. euroa alijäämäinen.

Rahoitustulot ja -menot

HSL rahoittaa investointinsa tarvittaessa lainanotolla rahoituslaitoksilta. HSL on toistaiseksi ollut velaton eikä talousarviolainaa tarvinne nostaa myöskään vuonna 2017. Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2018-2020 ei sisällä myöskään talousarviolainan kustannuksia suunnitelmavuosina eli lainaa ei tarvittane myöskään lähivuosina. HSL:n suurin investointi, LIJ-hanke, päättyy vuonna 2017 ja suunnitelmavuosien kehittämisinvestoinnit voitaneen kattaa kassavaroilla ilman ulkopuolista rahoitusta.

Rahoituskuluihin kirjataan myös jäsenkunnille maksettavat ylijäämien korot ja rahoitustuloihin vastaa- vasti alijäämistä perittävät korkotulot. Rahoituslaitoksista Nordea, Danske ja OP Yrityspankki ovat ilmoittaneet perivänsä HSL:ltä maksuliiketeillä olevista varoista miinuskorkoa tietyn rajan yli menevis- tä saldoista. HSL:n tämän hetken sijoitusehtoja täyttäviä sijoitusvaihtoja ei ole nykyisessä markkinati- lanteessa löytynyt ja vuoden 2017 aikana on tavoitteena selvittää, miten sijoitusehtoja voidaan päivit- tää niin, että kassavarat voitaisiin sijoittaa turvallisesti ja tuottavasti.

Rahoituksen nettomenojen vuonna 2018 arvioidaan olevan 0,1 milj. euroa ja pysyvän samalla tasolla myös suunnitelmavuosina 2019 ja 2020.

Vuosikate rahoituserien jälkeen on 1,2 milj. euroa alijäämäinen, eikä se riitä kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja.

Suunnitelmapoistot vuonna 2018 ovat 20,0 milj. euroa ja ne kasvavat edellisvuoden ennusteeseen verrattuna 2,9 milj. eurolla (17,0 %). Suunnitelmapoistot kasvavat, kun LIJ-hanke valmistuu ja uusitut ohjelmistot ja laitteet ovat kokonaisuudessaan käytössä vuoden 2017 syksystä lähtien. Varaus pois- toihin on 20,5 milj. euroa vuodelle 2019 ja 20,2 milj. euroa vuodelle 2020.

Tilikauden 2018 alijäämäksi arvioidaan 21,2 milj. euroa ja se voidaan kattaa edellisvuosien ylijää- mästä. Alijäämä katetaan taseeseen jäsenkunnille kertyneestä kumulatiivisesta ylijäämästä, joka ote- taan huomioon talous- ja toimintasuunnitelmavuosien kuntaosuuksissa jäsenkuntien kuntaosuuksia (ja HSL:n toimintatuloja) vähentävänä eränä.

5.3 Kuntaosuudet

Menot, joita ei voida kattaa lipputuloilla tai muilla tuloilla, jäsenkunnat maksavat HSL:lle kunta- osuuksina. Kuntaosuudet muodostuvat operointikustannusten, yleiskustannusten ja joukkoliikennein- fran kuntaosuuksista.

Esitettyssä kuntaosuuslaskelmassa on oletettu, että uusi vyöhykehinnittelumalli otetaan käyttöön vuoden 2018 kesällä ja vuoden 2018 kuntaosuudet on laskettu nykyisen lippujärjestelmän ja uuden vyöhykejärjestelmän vuosiarvioiden keskiarvona. Vuodet 2019 ja 2020 ovat arvioituna kokonaan vyö- hykejärjestelmän mukaisina.

Kuntaosuudet ovat talousarviossa 2018 yhteensä 348,1 milj. euroa ja kuntaosuudet muodostavat 48,1 % HSL:n toimintatuloista.

Kuntaosuuksiin kohdistetaan vuonna 2018 kustannuksia yhteensä 744,8 milj. euroa, josta operointi- kustannuksia 516,8 milj. euroa (69,4 %). Kuntaosuuksiin kohdistetaan tuloja yhteensä 375,5 milj. eu-

roa, josta lipputulot ovat yhteensä 359,7 milj. euroa (95,8 %). Kuntaosuuksia vähentävän eränä on huomioitu jäsenkuntien edellisten vuosien yli-/alijäämiä yhteensä 21,2 milj. euroa.

x 1 000 €	TP2016	TA2017	ENN2017	TAE2018	Ero TAE2018/ENN2017	TAE2019	TAE2020
					€ %		
Kuntaosuuksiin kohdistetut kustannukset yhteensä	622 854	696 887	682 884	744 783	100,0 %	61 899	760 851
Operointikustannukset	476 789	502 765	501 979	516 846	69,4 %	14 867	527 608
Infrakustannukset	83 215	109 833	99 324	140 849	18,9 %	41 525	148 811
Yleiskustannukset	62 850	84 289	81 581	87 088	11,7 %	5 508	84 432
Kuntaosuuksiin kohdistetut tulot yhteensä	347 922	360 890	369 201	375 490	100,0 %	6 288	385 200
Lipputulot	331 447	343 630	353 532	359 727	95,8 %	6 195	370 345
Valtion suurten kaupunkiseutujen jl-tuki	4 720	4 700	4 700	4 873	1,3 %	173	4 873
Yleiskustannuksiin kohdistetut tulot	11 755	12 560	10 969	10 890	2,9 %	-80	9 982
Kuntien kumulatiiviset yli-/alijäämät yhteensä ¹⁾	-18 906	22 652	10 846	21 179		21 179	21 179
Laskutettavat kuntaosuudet yhteensä	293 838	313 345	302 836	348 114		45 278	354 472

¹⁾ Suunniteltu kumulatiivisten ylijäämien käyttö ilmaistu ilman etumerkkiä. Kun ylijäämiä on jäänyt käyttämättä (tilinpäätös ja ennuste) ja HSL:n tilikauden tulos on ollut ylijäämäinen, on luku miinusmerkkinen.

Selvitys kuntaosuuksien muodostumisesta jäsenkunnittain vuosina 2018–2020 on sivuilla 52-65 ja kuntaosuuksien laskentaperusteista on kerrottu sivuilla 77-82.

5.3.1 Kuntakohtaisen yli-/alijäämän käyttö

HSL:n tilinpäätöksen osoittama kuntakohtainen yli-/alijäämä, kuluvan vuoden talousarvioennuste huomioiden, otetaan huomioon seuraavien vuosien talousarvioissa kuntaosuuksia vähentävänä (kertynyt ylijäämä) tai lisäävänä eränä (kertynyt alijäämä).

Kuntaosuuksissa on käytettävissä kumulatiivisia ylijäämiä, tilinpäätöksen 2016 kertymä huomioituna talousarviovuoden 2017 ennusteen mukaisella käytöllä, yhteensä 63,5 milj. euroa, joka on talous-suunnitelmassa jaettu tasaisesti kolmelle tulevalle vuodelle 2018–2020 siten, että kunkin vuoden huomioon otettava ylijäämät ovat yhteensä 21,2 milj. euroa.

Espoon osuus on ennusteen mukaan 31.12.2017 117 000 euroa alijäämäinen, mutta muilla kunnilla on vielä kertyneitä ylijäämiä käytettävissä tasaamaan TTS-vuosien laskutettavia kuntaosuuksia.

x 1 000 €	Kumulat. yli-/alijäämä 31.12.2016	Käyttöennuste 2017	Käytettävissä 31.12.2017	jaettuna TTS-vuosille 2018-2020
Espoo	2 893	-3 010	-117	-39
Helsinki	39 000	-10 663	28 337	9 446
Kauniainen	588	-202	386	129
Kerava	2 243	362	2 605	868
Kirkkonummi	3 703	1 844	5 547	1 849
Sipoo	1 331	137	1 468	489
Vantaa	24 625	686	25 311	8 437
Yhteensä	74 384	-10 844	63 538	21 179

Jäsenkunnille maksetaan korkoa kuntakohtaisesta ylijäämästä ja laskutetaan korkoa kuntakohtaisesta alijäämästä. Korkon laskentaperusteena on kunkin tilinpäätösvuoden ensimmäisen ja viimeisen päivän kuntakohtaisen kumulatiivisen yli/alijäämän keskiarvo. Korkona käytetään tilinpäätösvuoden ensimmäisen

mäisen päivän vuoden euribor-korkoa. Koron määräytymispäivä on kunkin tilinpäätösvuoden ensimmäinen pankkipäivä ja maksupäivä tilinpäätösvootta seuraavan vuoden kesäkuun 30. päivä. Korko kuntakohtaiselle yli-/alijäämälle sisältyy toiminta- ja taloussuunnitelmaan.

5.4 Peruspääoma

HSL:n peruspääoma on 1.1.2016 yhteensä 9,230 milj. euroa, joka jakaantuu jäsenkunnille seuraavasti: Helsinki 4,798 milj. euroa, Espoo 2,010 milj. euroa, Vantaa 1,625 milj. euroa, Kirkkonummi 0,300 milj. euroa, Kerava 0,278 milj. euroa, Sipoo 0,148 milj. euroa ja Kauniainen 0,071 milj. euroa.

Peruspääomaosuuksiin tulee muutos, kun uudet jäsenkunnat Siuntio ja Tuusula liittyvä mukaan. Muutos ei vaikuta vanhojen HSL-kuntien peruspääomaosuuksiin. Peruspääoman muutos käsitellään erikseen HSL:n yhtymäkokouksessa vuoden 2017 aikana.

Peruspääomille ei estetä maksettavaksi korkoa.

5.5 Investoinnit

HSL:n investointimenot ovat 16,2 milj. euroa vuonna 2018, 14,7 milj. euroa vuonna 2019 ja 11,6 milj. euroa vuonna 2020.

Edellisten vuosien merkittävin investointi LIJ-hanke on valmistumassa vuoden 2017 loppuun mennessä. LIJ –järjestelmän kehittämiseen on budjetoitu käytettäväksi suunnitelmakaudella 2018-2020 vielä noin 2,9 milj. euroa, joka on varattu pääosin vuodelle 2019.

Erilaisiin Mobidigi -hankkeisiin on varattu suunnitelmakaudelle 16,7 milj. euroa, josta 6,4 milj. euroa vuodelle 2018, 5,1 milj. euroa vuodelle 2019 ja 5,3 milj. euroa vuodelle 2020.

Asiakkuuden ja myynnin –sovellusten kehittämiseen on varattu suunnitelmakaudelle yhteensä 12,1 milj. euroa, josta 4,7 milj. euroa vuodelle 2018, 3,9 milj. euroa vuodelle 2019 ja 3,6 milj. euroa vuodelle 2020. Merkittävimpänä yksittäisenä kehittämishankkeena tässä ryhmässä on Lippu- ja myyntijärjestelmän kehittäminen, jolle on varattu suunnitelmakaudella yhteensä 4,5 milj. euroa.

Joukkoliikenteen kehityshankkeisiin on varattu suunnitelmakaudella 8,3 milj. euroa, josta 3,8 milj. euroa vuodelle 2018, 2,2 milj. euroa vuodelle 2019 ja 2,3 milj. euroa vuodelle 2020. Merkittävimpänä yksittäisenä investointina matkakortin laitteistohankintoihin on koko suunnitelmakaudelle varattu 3,0 milj. euroa. Tällä varaudutaan HSL alueen laajenemiseen.

Muihin investointeihin on varattu suunnitelmakaudelle 2,5 milj. euroa, josta 2,2 milj. eurolla muihin IT-investointeihin (mm. talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmien päivittäminen) sekä 0,3 milj. eurolla HSL:n toimitilojen remontointimenoihin.

Suunnitelman mukaiset poistot

Investoinnit realisoituvat kuntaosuuksiin suunnitelman mukaisten poistojen kautta. Talousarviossa poistot ovat yhteensä 20,0 milj. euroa vuonna 2018, 20,5 milj. euroa vuonna 2019 ja 20,2 milj. euroa vuonna 2020. Poistot sisältyvät kuntaosuuslaskennassa yleiskustannuksiin.

LIJ2014-hankkeen työn osuuksista aloitettiin poistot hankkeen määrittelyvaiheen päätyttyä 1.7.2013 alkaen. Uusi lippu- ja informaatiojärjestelmä otetaan käyttöön vaiheittain. Tämän hetken suunnitelmien mukaan uusi järjestelmä on kokonaisuudessaan tuotantokäytössä syksyllä 2017, jolloin koko hankkeen poistot on laskettu alkavaksi täysimääräisinä 1.10.2017 alkaen. Poistoajat ovat HSL:n hyväksytyn poistosuunnitelman mukaiset. Poistoajat ovat LIJ-hankkeen osalta pääosin 8 vuotta (laitteet ja muut aineelliset hankinnat) tai 5 vuotta (ohjelmat ja muut aineettomat hankinnat). Poistomenetelmänä on tasapoisto.

Tuloslaskelma 2016 - 2020

	TP	TA	ENN. ¹⁾	ERO ENN2017/TA2017		TAE	ERO TAE2018/ENN2017		TAE	ERO TAE2019/TAE2018		TAE	ERO TAE2020/TAE2019	
x 1 000 €	2016	2017	2017	€	%	2018	€	%	2019	€	%	2020	€	%
Toimintatuotot	641 732	674 170	672 022	-2 148	-0,3 %	724 107	52 085	7,8 %	735 873	11 766	1,6 %	740 399	4 526	0,6 %
Myyntituotot	332 268	344 380	354 282	9 902	2,9 %	360 477	6 195	1,7 %	365 745	5 268	1,5 %	370 995	5 250	1,4 %
Seutuliikenteen lipputulot	127 284	131 361	139 093	7 732	5,9 %	140 089	996	0,7 %						
Lähiseutuliikenteen lipputulot (LS 2)	3 179	2 564	3 510	946	36,9 %	3 656	146	4,2 %						
Lähiseutuliikenteen lipputulot (LS 3)	14 806	15 852	15 834	-18	-0,1 %	20 314	4 480	28,3 %						
Helsingin sisäiset lipputulot	157 358	163 965	165 035	1 070	0,7 %	164 723	-312	-0,2 %						
Espoon ja Kauniaisten sisäiset lpputulot	16 056	16 775	16 419	-356	-2,1 %	16 680	261	1,6 %						
Vantaan sisäiset lipputulot	11 258	11 556	12 035	479	4,1 %	12 162	127	1,1 %						
Keravan ja Sipoon sisäiset lipputulot	783	802	840	38	4,7 %	1 295	455	54,2 %						
Kirkkonummen sisäiset lipputulot	722	755	768	13	1,7 %	808	40	5,3 %						
Lipputulot yhteensä	331 447	343 630	353 532	9 902	2,9 %	359 727	6 195	1,8 %	364 995	5 268	1,5 %	370 345	5 350	1,5 %
Muut myyntituotot yhteensä	821	750	750		0,0 %	750		0,0 %	750		0,0 %	650	-100	-13,3 %
Korvaukset kunnilta	293 838	313 345	302 836	-10 509	-3,4 %	348 114	45 278	15,0 %	354 526	6 412	1,8 %	354 472	-54	0,0 %
Muut myyntitulot	1 158	919	919		0,0 %	918	-1	-0,1 %	918		0,0 %	918		0,0 %
Tuet ja avustukset	5 506	6 219	5 971	-248	-4,0 %	5 970	-1	0,0 %	5 966	-4	-0,1 %	5 296	-670	-11,2 %
Vuokratuotot	2 558	2 335	2 585	250	10,7 %	2 752	167	6,4 %	2 842	90	3,3 %	2 842		0,0 %
Muut toimintatuotot	6 405	6 972	5 429	-1 543	-22,1 %	5 876	447	8,2 %	5 876		0,0 %	5 876		0,0 %
Toimintakulut	-613 678	-677 851	-665 601	12 250	-1,8 %	-725 214	-59 613	9,0 %	-736 478	-11 264	1,6 %	-741 248	-4 770	0,6 %
Henkilöstökulut	-19 638	-20 393	-20 610	-217	1,1 %	-21 142	-532	2,6 %	-21 142		0,0 %	-21 142		0,0 %
Palvelujen ostot	-586 173	-647 196	-634 930	12 266	-1,9 %	-693 990	-59 060	9,3 %	-705 399	-11 409	1,6 %	-711 078	-5 679	0,8 %
Bussiliikenteen operointikustannukset	-308 533	-314 302	-315 794	-1 492	0,5 %	-317 693	-1 899	0,6 %	-323 168	-323 751	101,9 %	-325 448	-2 280	0,7 %
Junaliikenteen operointikustannukset	-86 372	-91 227	-92 820	-1 593	1,7 %	-95 140	-2 320	2,5 %	-96 304	-88 292	92,8 %	-94 926	1 378	-1,4 %
Metroliikenteen operointikustannukset	-27 650	-39 579	-36 630	2 949	-7,5 %	-43 436	-6 806	18,6 %	-43 199	-33 127	76,3 %	-44 755	-1 556	3,6 %
Raitioliikenteen operointikustannukset	-50 833	-53 629	-52 675	954	-1,8 %	-56 258	-3 583	6,8 %	-54 647	-51 461	91,5 %	-57 886	-3 239	5,9 %
Lauttaliikenteen operointikustannukset	-3 402	-4 028	-4 060	-32	0,8 %	-3 673	387	-9,5 %	-3 673	-3 956	107,7 %	-3 673		0,0 %
Liikenteen operointikustannukset yhteensä	-476 789	-502 765	-501 979	786	-0,2 %	-516 200	-14 221	2,8 %	-520 991	-4 791	0,9 %	-526 688	-5 697	1,1 %
Bussiliikenteen infrapalvelut	-4 090	-5 411	-5 000	411	-7,6 %	-7 382	-2 382	47,6 %	-8 837	-1 455	19,7 %	-9 034	-197	2,2 %
Junaliikenteen infrapalvelut	-14 307	-11 944	-11 944		0,0 %	-12 889	-945	7,9 %	-13 386	-497	3,9 %	-13 181	205	-1,5 %
Metroliikenteen infrapalvelut	-46 289	-71 334	-61 236	10 098	-14,2 %	-99 527	-38 291	62,5 %	-102 615	-3 088	3,1 %	-101 976	639	-0,6 %
Raitioliikenteen infrapalvelut	-18 168	-20 773	-20 773		0,0 %	-20 542	231	-1,1 %	-22 939	-2 397	11,7 %	-24 079	-1 140	5,0 %

	TP	TA	ENN. ¹⁾	ERO ENN2017/TA2017	TAE	ERO TAE2018/ENN2017	TAE	ERO TAE2019/TAE2018	TAE	ERO TAE2020/TAE2019
x 1 000 €	2016	2017	2017	€ %	2018	€ %	2019	€ %	2020	€ %
Lauttaliikenteen infrapalvelut	-360	-371	-371	0,0 %	-509	-138 37,2 %	-518	-9 1,8 %	-541	-23 4,4 %
Infrapalvelut yhteensä	-83 215	-109 833	-99 324	10 509 -9,6 %	-140 849	-41 525 41,8 %	-148 295	-7 446 5,3 %	-148 811	-516 0,3 %
Muut palvelujen ostot yhteensä	-26 169	-34 598	-33 627	971 -2,8 %	-36 941	-3 314 9,9 %	-36 113	828 -2,2 %	-35 579	534 -1,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 277	-1 166	-1 663	-497 42,7 %	-1 862	-198 11,9 %	-1 790	72 -3,9 %	-1 739	51 -2,8 %
Vuokrakulut	-3 489	-5 319	-5 248	70 -1,3 %	-5 346	-98 1,9 %	-5 274	73 -1,4 %	-4 415	859 -16,3 %
Muut kulut	-3 102	-3 777	-3 149	628 -16,6 %	-2 874	275 -8,7 %	-2 874	0,0 %	-2 874	0,0 %
Toimintakate	28 054	-3 680	6 422	10 102 -274,5 %	-1 107	-7 529 -117,2 %	-605	502 -45,3 %	-849	-244 40,3 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-144	-240	-180	60 -25,0 %	-80	100 -55,6 %	-100	-20 25,0 %	-100	0,0 %
Vuosikate	27 910	-3 920	6 242	10 162 -259,2 %	-1 187	-7 429 -119,0 %	-705	482 -40,6 %	-949	-244 34,6 %
Poistot	-9 004	-18 732	-17 088	1 644 -8,8 %	-19 992	-2 904 17,0 %	-20 474	-482 2,4 %	-20 230	244 -1,2 %
Tilikauden tulos	18 906	-22 652	-10 846	11 806 -52,1 %	-21 179	-10 333 95,3 %	-21 179	0,0 %	-21 179	0,0 %
Tilikauden yli-/alijäämä	18 906	-22 652	-10 846	11 806 -52,1 %	-21 179	-10 333 95,3 %	-21 179	0,0 %	-21 179	0,0 %

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot / Toimintakulut, %	104,6 %	99,5 %	101,0 %	99,8 %	99,9 %	99,9 %
Toimintatuotot ilman kuntaosuuksia, 1 000 €	347 894	360 825	369 186	375 993	381 347	385 927
- ilman kuntaosuuksia, %	56,7 %	53,2 %	55,5 %	51,8 %	51,8 %	52,1 %
Toimintakate, %	4,4 %	-0,5 %	1,0 %	-0,2 %	-0,1 %	-0,1 %
Vuosikate, %	4,3 %	-0,6 %	0,9 %	-0,2 %	-0,1 %	-0,1 %
Vuosikate / Poistot, %	310,0 %	-20,9 %	36,5 %	-5,9 %	-3,4 %	-4,7 %

¹⁾ Ennuste 2017: Osavuositarkastus 1/2017

Rahoituslaskelma 2016 – 2020

1 000 €	TP2016	TA2017	ENN2017	TAE2018	TAE2019	TAE2020
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	27 910	-3 920	6 242	-1 187	-705	-949
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauserät						
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-17 005	-32 800	-32 800	-16 158	-14 670	-11 585
Rahoitusosuudet investointimenoihin						
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot						
Toiminnan ja investointien rahavirta	10 905	-36 720	-26 558	-17 345	-15 375	-12 534
Rahoituksen rahavirta						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys						
Lyhytaikaisten lainojen muutos						
Oman pääoman muutokset	-4 638					
Muut maksuvalmiuden muutokset	5 110	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Rahavarojen muutos	11 376	-31 720	-21 558	-12 345	-10 375	-7 534
Rahavarat 31.12	90 728	59 008	69 169	56 825	46 449	38 916
Rahavarat 1.1	79 352	90 728	90 728	69 169	56 825	46 449
Investointien tulorahoitus %	164,1 %	-12,0 %	19,0 %	-7,3 %	-4,8 %	-8,2 %
Kassan riittävyys, pv	54,0	31,8	37,9	28,6	23,0	19,2

Investoinnit 2016 - 2020

€	TP 2016	TA 2017	Ennuste 2017	TAE 2018	TAE 2019	TAE 2020
Asiakkuus ja myynti	1 814 569	4 755 000	4 505 000	4 650 000	3 860 000	3 570 000
Hallinto- ja Strategiapalvelut	310 813	1 200 000	1 115 000	780 000	260 000	210 000
Joukkoliikenne	486 668	1 720 000	1 790 000	3 778 000	2 225 000	2 315 000
Liikennejärjestelmä ja tutkimukset	57 240	365 000	265 000	400 000	300 000	180 000
LIJ2014	13 859 961	22 580 000	23 480 000		2 865 000	
Mobidigi	175 317	1 300 000	1 375 000	6 350 000	5 100 000	5 250 000
Teknologiaratkaisut	300 875	880 000	270 000	200 000	60 000	60 000
Investointimenot yhteensä	17 005 443	32 800 000	32 800 000	16 158 000	14 670 000	11 585 000

KUNTAOSUUDET VUONNA 2018

A. Kustannukset kunnittain										
Operointikustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Yhteensä ilman ymp.bonu	293,116	103,315	2,154	86,296	9,293	10,195	3,717	7,218	0,840	516,144
- Ympäristöbonus	0,868	0,377	0,005	0,285	0,015	0,031	0,016	0,002	0,001	1,600
Yhteensä	293,984	103,692	2,159	86,581	9,308	10,226	3,733	7,220	0,841	517,744
%-jakautuma	56,8 %	20,0 %	0,4 %	16,7 %	1,8 %	2,0 %	0,7 %	1,4 %	0,2 %	100,0 %
Yleiskustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	47,671	15,123	0,267	9,901	0,822	0,787	0,220	0,456	0,053	75,300
Yhteensä	47,671	15,123	0,267	9,901	0,822	0,787	0,220	0,456	0,053	75,300
%-jakautuma	63,3 %	20,1 %	0,4 %	13,1 %	1,1 %	1,0 %	0,3 %	0,6 %	0,1 %	100,0 %
Infrakustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	82,732	40,905	0,268	13,602	0,798	1,699	0,308	0,475	0,062	140,849
Yhteensä	82,732	40,905	0,268	13,602	0,798	1,699	0,308	0,475	0,062	140,849
%-jakautuma	58,7 %	29,0 %	0,2 %	9,7 %	0,6 %	1,2 %	0,2 %	0,3 %	0,0 %	100,0 %
Kustannukset yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	423,519	159,343	2,689	109,799	10,913	12,681	4,245	8,149	0,955	732,293
- Ympäristöbonus	0,868	0,377	0,005	0,285	0,015	0,031	0,016	0,002	0,001	1,600
Yhteensä	424,387	159,720	2,694	110,084	10,928	12,712	4,261	8,151	0,956	733,893
%-jakautuma	57,8 %	21,8 %	0,4 %	15,0 %	1,5 %	1,7 %	0,6 %	1,1 %	0,1 %	100,0 %
B. Lipputulot kunnittain										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	208,608	71,034	1,581	56,450	7,543	7,134	2,039	4,960	0,378	359,727
Yhteensä	208,608	71,034	1,581	56,450	7,543	7,134	2,039	4,960	0,378	359,727
%-jakautuma	58,0 %	19,7 %	0,4 %	15,7 %	2,1 %	2,0 %	0,6 %	1,4 %	0,1 %	100,0 %
C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	214,911	88,309	1,108	53,349	3,370	5,547	2,206	3,189	0,577	372,566
- Ympäristöbonus	0,868	0,377	0,005	0,285	0,015	0,031	0,016	0,002	0,001	1,600
Yhteensä	215,779	88,686	1,113	53,634	3,385	5,578	2,222	3,191	0,578	374,166
%-jakautuma	57,7 %	23,7 %	0,3 %	14,3 %	0,9 %	1,5 %	0,6 %	0,9 %	0,2 %	100,0 %
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- ed. vuosien yli-/alijäämä	9,446	-0,039	0,129	8,437	0,868	1,849	0,489	0,000	0,000	21,179
- suurten kaupunkien tuki	2,421	1,047	0,036	0,836	0,135	0,149	0,076	0,149	0,024	4,873
- muut tuet	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	11,867	1,008	0,165	9,273	1,003	1,998	0,565	0,149	0,024	26,052
%-jakautuma	45,6 %	3,9 %	0,6 %	35,6 %	3,9 %	7,7 %	2,2 %	0,6 %	0,1 %	100,0 %
D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	203,912	87,678	0,948	44,361	2,382	3,580	1,657	3,042	0,554	348,114
Yhteensä	203,912	87,678	0,948	44,361	2,382	3,580	1,657	3,042	0,554	348,114
%-jakautuma	58,6 %	25,2 %	0,3 %	12,7 %	0,7 %	1,0 %	0,5 %	0,9 %	0,2 %	100,0 %
Subventio% kunnittain	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Yhteensä	48,0 %	54,9 %	35,2 %	40,3 %	21,8 %	28,2 %	38,9 %	37,3 %	57,9 %	47,4 %

Laskutettavat kuntaosuudet ovat kohdassa D. eli kuntaosuudet vähennysten jälkeen, yhteensä 348,114 milj. euroa.

Vertailu kuntaosuudet 2018 TA ja 2017 TA, ennen vähennyksiä

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2018 TA	215,779	88,686	1,113	53,634	3,385	5,578	2,222	3,191	0,578	374,166
2017 TA	203,006	70,205	0,751	51,576	4,432	7,881	2,846			340,697
Erotus	12,773	18,481	0,362	2,058	-1,047	-2,303	-0,624	3,191	0,578	33,469

Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset 2018 TA ja 2017 TA

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2018 TA	11,867	1,008	0,165	9,273	1,003	1,998	0,565	0,149	0,024	26,052
2017 TA	13,681	4,525	0,226	7,353	0,538	0,702	0,327			27,352

Kuntaosuudet vähennysten jälkeen

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2018 TA	203,912	87,678	0,948	44,361	2,382	3,580	1,657	3,042	0,554	348,114
2017 TA	189,325	65,680	0,525	44,223	3,894	7,179	2,519			313,345
Erotus	14,587	21,998	0,423	0,138	-1,512	-3,599	-0,862	3,042	0,554	34,769

Kuntaosuus ilman ed. vuosien yli- /alijäämää

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2018 TA	213,358	87,639	1,077	52,798	3,250	5,429	2,146	3,042	0,554	369,293
Subventio% kunnittain	50,3 %	54,9 %	40,0 %	48,0 %	29,7 %	42,7 %	50,4 %	37,3 %	57,9 %	50,3 %

KUNTAOSUUDET VUONNA 2019

A. Kustannukset kunnittain										
Operointikustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Yhteensä ilman ymp.bonu	296,321	103,877	2,202	87,336	9,278	10,032	3,774	7,218	0,840	520,878
- Ympäristöbonus	0,872	0,375	0,005	0,285	0,014	0,030	0,016	0,002	0,001	1,600
Yhteensä	297,193	104,252	2,207	87,621	9,292	10,062	3,790	7,220	0,841	522,478
%-jakautuma	56,9 %	20,0 %	0,4 %	16,8 %	1,8 %	1,9 %	0,7 %	1,4 %	0,2 %	100,0 %
Yleiskustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	47,266	15,182	0,272	9,776	0,814	0,762	0,219	0,456	0,053	74,800
Yhteensä	47,266	15,182	0,272	9,776	0,814	0,762	0,219	0,456	0,053	74,800
%-jakautuma	63,2 %	20,3 %	0,4 %	13,1 %	1,1 %	1,0 %	0,3 %	0,6 %	0,1 %	100,0 %
Infrakustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	88,157	42,532	0,286	13,891	0,828	1,744	0,320	0,475	0,062	148,295
Yhteensä	88,157	42,532	0,286	13,891	0,828	1,744	0,320	0,475	0,062	148,295
%-jakautuma	59,4 %	28,7 %	0,2 %	9,4 %	0,6 %	1,2 %	0,2 %	0,3 %	0,0 %	100,0 %
Kustannukset yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	431,744	161,591	2,760	111,003	10,920	12,538	4,313	8,149	0,955	743,973
- Ympäristöbonus	0,872	0,375	0,005	0,285	0,014	0,030	0,016	0,002	0,001	1,600
Yhteensä	432,616	161,966	2,765	111,288	10,934	12,568	4,329	8,151	0,956	745,573
%-jakautuma	58,0 %	21,7 %	0,4 %	14,9 %	1,5 %	1,7 %	0,6 %	1,1 %	0,1 %	100,0 %
B. Lipputulot kunnittain										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	214,044	70,420	1,403	55,621	8,083	7,727	2,359	4,960	0,378	364,995
Yhteensä	214,044	70,420	1,403	55,621	8,083	7,727	2,359	4,960	0,378	364,995
%-jakautuma	58,6 %	19,3 %	0,4 %	15,2 %	2,2 %	2,1 %	0,6 %	1,4 %	0,1 %	100,0 %
C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	217,700	91,171	1,357	55,382	2,837	4,811	1,954	3,189	0,577	378,978
- Ympäristöbonus	0,872	0,375	0,005	0,285	0,014	0,030	0,016	0,002	0,001	1,600
Yhteensä	218,572	91,546	1,362	55,667	2,851	4,841	1,970	3,191	0,578	380,578
%-jakautuma	57,4 %	24,1 %	0,4 %	14,6 %	0,7 %	1,3 %	0,5 %	0,8 %	0,2 %	100,0 %
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- ed. vuosien yli-/alijäämä	9,446	-0,039	0,129	8,437	0,868	1,849	0,489			21,179
- suurten kaupunkien tuki	2,421	1,047	0,036	0,836	0,135	0,149	0,076	0,149	0,024	4,873
- muut tuet	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	11,867	1,008	0,165	9,273	1,003	1,998	0,565	0,149	0,024	26,052
%-jakautuma	45,6 %	3,9 %	0,6 %	35,6 %	3,9 %	7,7 %	2,2 %	0,6 %	0,1 %	100,0 %
D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	206,705	90,538	1,197	46,394	1,848	2,843	1,405	3,042	0,554	354,526
Yhteensä	206,705	90,538	1,197	46,394	1,848	2,843	1,405	3,042	0,554	354,526
%-jakautuma	58,3 %	25,5 %	0,3 %	13,1 %	0,5 %	0,8 %	0,4 %	0,9 %	0,2 %	100,0 %
Subventio% kunnittain	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Yhteensä	47,8 %	55,9 %	43,3 %	41,7 %	16,9 %	22,6 %	32,5 %	37,3 %	57,9 %	47,6 %

Laskutettavat kuntaosuudet ovat kohdassa D. eli kuntaosuudet vähennysten jälkeen, yhteensä 354,526 milj. euroa.

Vertailu kuntaosuudet 2018 TA TTS 2019 ja 2017 TA ilman Kutsuplussia, ennen vähennyksiä

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2019 TTS	218,572	91,546	1,362	55,667	2,851	4,841	1,970			376,809
2017 TA	203,006	70,205	0,751	51,576	4,432	7,881	2,846			340,697
Erotus	15,566	21,341	0,611	4,091	-1,581	-3,040	-0,876			36,112

Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset 2018 TA ja 2017 TA

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2019 TTS	11,867	1,008	0,165	9,273	1,003	1,998	0,565			25,879
2017 TA	13,681	4,525	0,226	7,353	0,538	0,702	0,327			27,352

Kuntaosuudet vähennysten jälkeen

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2019 TTS	206,705	90,538	1,197	46,394	1,848	2,843	1,405			350,930
2017 TA	189,325	65,680	0,525	44,223	3,894	7,179	2,519			313,345
Erotus	17,380	24,858	0,672	2,171	-2,046	-4,336	-1,114			37,585

Kuntaosuus ilman ed. vuosien yli- /alijäämää

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2019 TTS	216,151	90,499	1,326	54,831	2,716	4,692	1,894	3,042	0,554	375,705
Subventio% kunnittain	50,0 %	55,9 %	48,0 %	49,3 %	24,8 %	37,3 %	43,8 %	37,3 %	57,9 %	50,4 %

KUNTAOSUUDET VUONNA 2020

A. Kustannukset kunnittain										
Operointikustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Yhteensä ilman ymp.bonu	300,605	104,297	2,194	87,782	9,216	10,026	3,780	7,218	0,840	525,958
- Ympäristöbonus	0,871	0,374	0,005	0,287	0,014	0,030	0,016	0,002	0,001	1,600
Yhteensä	301,476	104,671	2,199	88,069	9,230	10,056	3,796	7,220	0,841	527,558
%-jakautuma	57,1 %	19,8 %	0,4 %	16,7 %	1,7 %	1,9 %	0,7 %	1,4 %	0,2 %	100,0 %
Yleiskustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	47,076	15,119	0,271	9,735	0,812	0,758	0,220	0,456	0,053	74,500
Yhteensä	47,076	15,119	0,271	9,735	0,812	0,758	0,220	0,456	0,053	74,500
%-jakautuma	63,2 %	20,3 %	0,4 %	13,1 %	1,1 %	1,0 %	0,3 %	0,6 %	0,1 %	100,0 %
Infrakustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	89,039	42,309	0,285	13,760	0,826	1,735	0,320	0,475	0,062	148,811
Yhteensä	89,039	42,309	0,285	13,760	0,826	1,735	0,320	0,475	0,062	148,811
%-jakautuma	59,8 %	28,4 %	0,2 %	9,2 %	0,6 %	1,2 %	0,2 %	0,3 %	0,0 %	100,0 %
Kustannukset yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	436,720	161,725	2,750	111,277	10,854	12,519	4,320	8,149	0,955	749,269
- Ympäristöbonus	0,871	0,374	0,005	0,287	0,014	0,030	0,016	0,002	0,001	1,600
Yhteensä	437,591	162,099	2,755	111,564	10,868	12,549	4,336	8,151	0,956	750,869
%-jakautuma	58,3 %	21,6 %	0,4 %	14,9 %	1,4 %	1,7 %	0,6 %	1,1 %	0,1 %	100,0 %
B. Lipputulot kunnittain										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	217,254	71,476	1,424	56,410	8,204	7,844	2,395	4,960	0,378	370,345
Yhteensä	217,254	71,476	1,424	56,410	8,204	7,844	2,395	4,960	0,378	370,345
%-jakautuma	58,7 %	19,3 %	0,4 %	15,2 %	2,2 %	2,1 %	0,6 %	1,3 %	0,1 %	100,0 %
C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	219,466	90,249	1,326	54,867	2,650	4,675	1,925	3,189	0,577	378,924
- Ympäristöbonus	0,871	0,374	0,005	0,287	0,014	0,030	0,016	0,002	0,001	1,600
Yhteensä	220,337	90,623	1,331	55,154	2,664	4,705	1,941	3,191	0,578	380,524
%-jakautuma	57,9 %	23,8 %	0,3 %	14,5 %	0,7 %	1,2 %	0,5 %	0,8 %	0,2 %	100,0 %
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- ed. vuosien yli-/alijäämä	9,446	-0,039	0,129	8,437	0,868	1,849	0,489			21,179
- suurten kaupunkien tuki	2,421	1,047	0,036	0,836	0,135	0,149	0,076	0,149	0,024	4,873
- muut tuet	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	11,867	1,008	0,165	9,273	1,003	1,998	0,565	0,149	0,024	26,052
%-jakautuma	45,6 %	3,9 %	0,6 %	35,6 %	3,9 %	7,7 %	2,2 %	0,6 %	0,1 %	100,0 %
D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	208,470	89,615	1,166	45,881	1,661	2,707	1,376	3,042	0,554	354,472
Yhteensä	208,470	89,615	1,166	45,881	1,661	2,707	1,376	3,042	0,554	354,472
%-jakautuma	58,8 %	25,3 %	0,3 %	12,9 %	0,5 %	0,8 %	0,4 %	0,9 %	0,2 %	100,0 %
Subventio% kunnittain	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Yhteensä	47,6 %	55,3 %	42,3 %	41,1 %	15,3 %	21,6 %	31,7 %	37,3 %	57,9 %	47,2 %

Laskutettavat kuntaosuudet ovat kohdassa D. eli kuntaosuudet vähennysten jälkeen, yhteensä 354,472 milj. euroa.

Vertailu kuntaosuudet 2018 TA TTS 2020 ja 2017 TA ilman Kutsuplussia, ennen vähennyksiä

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2020 TTS	220,337	90,623	1,331	55,154	2,664	4,705	1,941			376,755
2017 TA	203,006	70,205	0,751	51,576	4,432	7,881	2,846			340,697
Erotus	17,331	20,418	0,580	3,578	-1,768	-3,176	-0,905			36,058

Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset 2020 TTS ja 2017 TA

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2020 TTS	11,867	1,008	0,165	9,273	1,003	1,998	0,565			25,879
2017 TA	13,681	4,525	0,226	7,353	0,538	0,702	0,327			27,352

Kuntaosuudet vähennysten jälkeen

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2020 TTS	208,470	89,615	1,166	45,881	1,661	2,707	1,376			350,876
2017 TA	189,325	65,680	0,525	44,223	3,894	7,179	2,519			313,345
Erotus	19,145	23,935	0,641	1,658	-2,233	-4,472	-1,143			37,531

Kuntaosuus ilman ed. vuosien yli- /alijäämää

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2020 TTS	217,916	89,576	1,295	54,318	2,529	4,556	1,865	3,042	0,554	375,651
Subventio% kunnittain	49,8 %	55,3 %	47,0 %	48,7 %	23,3 %	36,3 %	43,0 %	37,3 %	57,9 %	50,0 %

Kuntaosuusyhteenvedo 2016 - 2020

x 1 000 €	TP2016	Ennuste 2017	TAE 2018	Muutos 2018/2017		TAE2019	Muutos 2019/2018		TAE2020	Muutos 2020/2019	
				€	%		€	%		€	%
Operointikustannukset											
Helsinki	273 914	290 566	293 986	3 420	1,2 %	297 193	3 207	1,1 %	301 476	4 283	1,4 %
Espoo	103 472	107 257	103 693	-3 565	-3,3 %	104 252	560	0,5 %	104 671	419	0,4 %
Kauniainen	1 954	2 096	2 159	63	3,0 %	2 207	48	2,2 %	2 199	-8	-0,4 %
Vantaa	75 449	80 502	86 581	6 079	7,6 %	87 621	1 041	1,2 %	88 069	448	0,5 %
Kerava	8 411	9 083	9 308	225	2,5 %	9 292	-16	-0,2 %	9 230	-62	-0,7 %
Knummi	9 983	10 291	10 225	-66	-0,6 %	10 062	-163	-1,6 %	10 056	-6	-0,1 %
Sipoo	3 621	3 666	3 733	67	1,8 %	3 790	58	1,5 %	3 796	6	0,2 %
Tuusula			7 220	7 220		7 220	0	0,0 %	7 220	0	0,0 %
Siuntio			841	841		841	0	0,0 %	841	0	0,0 %
Yhteensä	476 805	503 461	517 744	14 283	2,8 %	522 478	4 734	0,9 %	527 558	5 080	1,0 %
Yleiskustannukset											
Helsinki	32 804	44 612	47 671	3 059	6,9 %	47 266	-405	-0,8 %	47 076	-190	-0,4 %
Espoo	9 813	13 299	15 123	1 824	13,7 %	15 182	59	0,4 %	15 119	-63	-0,4 %
Kauniainen	181	252	267	15	6,0 %	272	5	1,9 %	271	-1	-0,4 %
Vantaa	7 004	9 255	9 901	646	7,0 %	9 776	-125	-1,3 %	9 735	-41	-0,4 %
Kerava	585	781	822	41	5,2 %	814	-8	-1,0 %	812	-2	-0,2 %
Knummi	541	729	787	58	8,0 %	762	-25	-3,2 %	758	-4	-0,5 %
Sipoo	151	201	220	19	9,5 %	219	-1	-0,5 %	220	1	0,5 %
Tuusula			456	456		456	0	0,0 %	456	0	0,0 %
Siuntio			53	53		53	0	0,0 %	53	0	0,0 %
Yhteensä	51 079	69 129	75 300	6 171	8,9 %	74 800	-500	-0,7 %	74 500	-300	-0,4 %
KUNTAOSUUDET YHTEENSÄ ENNEN INFRAKULUJA, EDELLISTEN TILIKAUSIEN YLI-/ALIJÄÄMIÄ SEKÄ ENNEN KUNTAOSUUKSISTA VÄHENNETTYJÄ TULOJA											
Helsinki	306 718	335 178	341 657	6 479	1,9 %	344 459	2 802	0,8 %	348 552	4 093	1,2 %
Espoo	113 286	120 556	118 816	-1 740	-1,4 %	119 434	619	0,5 %	119 790	356	0,3 %
Kauniainen	2 135	2 348	2 426	78	3,3 %	2 479	53	2,2 %	2 470	-9	-0,4 %
Vantaa	82 453	89 757	96 482	6 725	7,5 %	97 397	916	0,9 %	97 804	407	0,4 %
Kerava	8 996	9 864	10 130	266	2,7 %	10 106	-24	-0,2 %	10 042	-64	-0,6 %
Knummi	10 525	11 020	11 012	-8	-0,1 %	10 824	-188	-1,7 %	10 814	-10	-0,1 %
Sipoo	3 772	3 867	3 953	86	2,2 %	4 009	57	1,4 %	4 016	7	0,2 %
Tuusula	0	0	7 676	7 676		7 676	0	0,0 %	7 676	0	0,0 %
Siuntio	0	0	894	894		894	0	0,0 %	894	0	0,0 %
Yhteensä	527 884	572 590	593 044	20 454	3,6 %	597 278	4 234	0,7 %	602 058	4 780	0,8 %

x 1 000 €	TP2016	Ennuste 2017	TAE 2018	Muutos 2018/2017		TAE2019	Muutos 2019/2018		TAE2020	Muutos 2020/2019	
				€	%		€	%		€	%
Kuntaosuuksista vähennettävät lipputulot											
Helsinki	195 048	206 500	208 608	2 108	1,0 %	214 044	5 436	2,6 %	217 254	3 210	1,5 %
Espoo	67 077	72 206	71 034	-1 172	-1,6 %	70 420	-614	-0,9 %	71 476	1 056	1,5 %
Kauniainen	1 625	1 770	1 581	-189	-10,7 %	1 403	-178	-11,3 %	1 424	21	1,5 %
Vantaa	53 440	57 666	56 450	-1 216	-2,1 %	55 621	-829	-1,5 %	56 410	789	1,4 %
Kerava	6 507	7 065	7 543	478	6,8 %	8 083	540	7,2 %	8 204	121	1,5 %
Knummi	6 119	6 586	7 134	548	8,3 %	7 727	593	8,3 %	7 844	117	1,5 %
Sipoo	1 632	1 739	2 039	300	17,3 %	2 359	320	15,7 %	2 395	36	1,5 %
Tuusula			4 960	4 960		4 960	0	0,0 %	4 960	0	0,0 %
Siuntio			378	378		378	0	0,0 %	378	0	0,0 %
Yhteensä	331 447	353 532	359 727	6 195	1,8 %	364 995	5 268	1,5 %	370 345	5 350	1,5 %

Kuntaosuuksista vähennettävät valtion suurten kaupunkiseutujen jl-tuki

Helsinki	2 440	2 429	2 421	-8	-0,3 %	2 421	0	0,0 %	2 421	0	0,0 %
Espoo	1 048	1 043	1 047	4	0,4 %	1 047	0	0,0 %	1 047	0	0,0 %
Kauniainen	37	37	36	-1	-2,7 %	36	0	0,0 %	36	0	0,0 %
Vantaa	833	830	836	6	0,7 %	836	0	0,0 %	836	0	0,0 %
Kerava	137	137	135	-2	-1,5 %	135	0	0,0 %	135	0	0,0 %
Knummi	150	149	149	0	0,0 %	149	0	0,0 %	149	0	0,0 %
Sipoo	75	75	76	1	1,3 %	76	0	0,0 %	76	0	0,0 %
Tuusula			149	149		149	0	0,0 %	149	0	0,0 %
Siuntio			24	24		24	0	0,0 %	24	0	0,0 %
Yhteensä	4 720	4 700	4 873	173	3,7 %	4 873	0	0,0 %	4 873	0	0,0 %

KUNTAOSUUDET YHTEENSÄ ENNEN INRFAKULUJA JA EDELLISTEN TILIKAUSIEN YLI-/ALIJÄÄMIÄ

Helsinki	109 231	126 249	130 628	4 379	3,5 %	127 994	-2 634	-2,0 %	128 877	883	0,7 %
Espoo	45 161	47 307	46 735	-572	-1,2 %	47 967	1 233	2,6 %	47 267	-700	-1,5 %
Kauniainen	473	541	809	268	49,5 %	1 040	231	28,6 %	1 010	-30	-2,9 %
Vantaa	28 180	31 261	39 196	7 935	25,4 %	40 940	1 745	4,5 %	40 558	-382	-0,9 %
Kerava	2 352	2 662	2 452	-210	-7,9 %	1 888	-564	-23,0 %	1 703	-185	-9,8 %
Knummi	4 256	4 285	3 729	-556	-13,0 %	2 948	-781	-20,9 %	2 821	-127	-4,3 %
Sipoo	2 064	2 053	1 838	-215	-10,5 %	1 574	-264	-14,3 %	1 545	-29	-1,8 %
Tuusula	0	0	2 567	2 567		2 567	0	0,0 %	2 567	0	0,0 %
Siuntio	0	0	492	492		492	0	0,0 %	492	0	0,0 %
Yhteensä	191 717	214 358	228 444	14 086	6,6 %	227 410	-1 034	-0,5 %	226 840	-570	-0,3 %

x 1 000 €	TP2016	Ennuste 2017	TAE 2018	Muutos 2018/2017		TAE2019	Muutos 2019/2018		TAE2020	Muutos 2020/2019	
				€	%		€	%		€	%
Infrakustannukset											
Helsinki	63 444	70 732	82 734	12 002	17,0 %	88 157	5 424	6,6 %	89 039	882	1,0 %
Espoo	5 951	14 892	40 905	26 013	174,7 %	42 532	1 628	4,0 %	42 309	-223	-0,5 %
Kauniainen	134	165	268	103	62,4 %	286	18	6,7 %	285	-1	-0,3 %
Vantaa	12 459	12 037	13 602	1 565	13,0 %	13 891	290	2,1 %	13 760	-131	-0,9 %
Kerava	678	661	798	137	20,7 %	828	31	3,8 %	826	-2	-0,2 %
Knummi	381	631	1 699	1 068	169,3 %	1 744	45	2,6 %	1 735	-9	-0,5 %
Sipoo	169	206	308	102	49,5 %	320	12	3,9 %	320	0	0,0 %
Tuusula			475	475		475	0	0,0 %	475	0	0,0 %
Siuntio			62	62		62	0	0,0 %	62	0	0,0 %
Yhteensä	83 215	99 324	140 849	41 525	41,8 %	148 295	7 446	5,3 %	148 811	516	0,3 %
KUNTAOSUUDET YHTEENSÄ ENNEN EDELLISTEN TILIKAUSIEN YLI-/ALIJÄÄMIÄ											
Helsinki	172 675	196 981	213 362	16 381	8,3 %	216 151	2 790	1,3 %	217 916	1 765	0,8 %
Espoo	51 112	62 199	87 639	25 440	40,9 %	90 499	2 860	3,3 %	89 576	-923	-1,0 %
Kauniainen	606	706	1 077	371	52,5 %	1 326	249	23,1 %	1 295	-31	-2,3 %
Vantaa	40 639	43 298	52 797	9 499	21,9 %	54 831	2 034	3,9 %	54 318	-513	-0,9 %
Kerava	3 030	3 323	3 249	-74	-2,2 %	2 716	-533	-16,4 %	2 529	-187	-6,9 %
Knummi	4 637	4 916	5 428	512	10,4 %	4 692	-736	-13,6 %	4 556	-136	-2,9 %
Sipoo	2 233	2 259	2 146	-113	-5,0 %	1 894	-252	-11,7 %	1 865	-29	-1,5 %
Tuusula	0	0	3 042	3 042		3 042	0	0,0 %	3 042	0	0,0 %
Siuntio	0	0	554	554		554	0	0,0 %	554	0	0,0 %
Yhteensä	274 932	313 682	369 293	55 611	17,7 %	375 705	6 412	1,7 %	375 651	-54	0,0 %

LIITE 4: Kuntaosuudet

x 1 000 €	TP2016	Ennuste 2017	TAE 2018	Muutos 2018/2017		TAE2019	Muutos 2019/2018		TAE2020	Muutos 2020/2019	
				€	%		€	%		€	%
Edellisten tilikausien yli-/alijäämät											
Helsinki			9 446	9 446		9 446	0	0,0 %	9 446	0	0,0 %
Espoo			-39	-39		-39	0	0,0 %	-39	0	0,0 %
Kauniainen			129	129		129	0	0,0 %	129	0	0,0 %
Vantaa			8 437	8 437		8 437	0	0,0 %	8 437	0	0,0 %
Kerava			868	868		868	0	0,0 %	868	0	0,0 %
Knummi			1 849	1 849		1 849	0	0,0 %	1 849	0	0,0 %
Sipoo			489	489		489	0	0,0 %	489	0	0,0 %
Tuusula			0	0		0	0		0	0	
Siuntio			0	0		0	0		0	0	
Yhteensä	0	0	21 179	21 179		21 179	0	0,0 %	21 179	0	0,0 %
KUNTAOSUUDET KAIKKI YHTEENSÄ											
Helsinki	172 675	196 981	203 916	6 935	3,5 %	206 705	2 790	1,4 %	208 470	1 765	0,9 %
Espoo	51 112	62 199	87 678	25 479	41,0 %	90 538	2 860	3,3 %	89 615	-923	-1,0 %
Kauniainen	606	706	948	242	34,3 %	1 197	249	26,3 %	1 166	-31	-2,6 %
Vantaa	40 639	43 298	44 360	1 062	2,5 %	46 394	2 034	4,6 %	45 881	-513	-1,1 %
Kerava	3 030	3 323	2 381	-942	-28,3 %	1 848	-533	-22,4 %	1 661	-187	-10,1 %
Knummi	4 637	4 916	3 579	-1 337	-27,2 %	2 843	-736	-20,6 %	2 707	-136	-4,8 %
Sipoo	2 233	2 259	1 657	-602	-26,7 %	1 405	-252	-15,2 %	1 376	-29	-2,1 %
Tuusula	0	0	3 042	3 042		3 042	0	0,0 %	3 042	0	0,0 %
Siuntio	0	0	554	554		554	0	0,0 %	554	0	0,0 %
Yhteensä	274 932	313 682	348 114	34 432	11,0 %	354 526	6 412	1,8 %	354 472	-54	0,0 %

LIITE 4: Kuntaosuudet

62

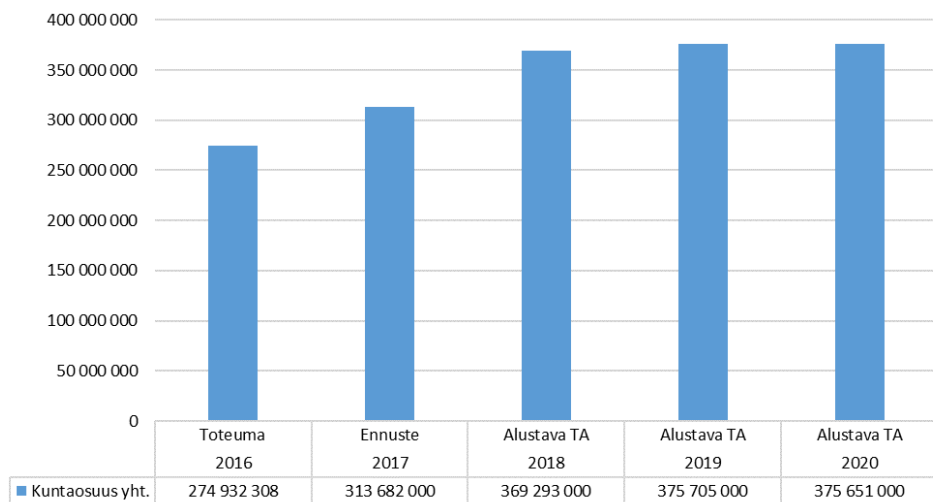
Kuntaosuudet per asukas 1 € tarkkuudella, kuntaosuudet yhteensä				Muutos 2018/2017			Muutos 2019/2018			Muutos 2020/2019	
	TP2016	Ennuste 2017	TAE 2018	€	%	TAE2019	€	%	TAE2020	€	%
Helsinki	272	307	314	7	2,4 %	315	1	0,3 %	315	0	-0,1 %
Espoo	186	224	312	87	39,0 %	318	6	1,9 %	310	-7	-2,3 %
Kauniainen	65	73	96	24	32,6 %	120	24	24,7 %	115	-5	-3,8 %
Vantaa	185	199	201	3	1,3 %	208	7	3,5 %	204	-4	-2,1 %
Kerava	85	92	65	-27	-28,9 %	50	-15	-23,0 %	45	-5	-10,8 %
Knummi	119	126	91	-35	-27,8 %	72	-19	-21,2 %	68	-4	-5,5 %
Sipoo	112	116	84	-32	-27,3 %	71	-13	-15,9 %	69	-2	-2,8 %
Tuusula			78	78		77	-1	-0,7 %	77	-1	-0,7 %
Siuntio			88	88		87	-1	-0,7 %	86	-1	-0,7 %
Yhteensä	223	253	268	15	5,9 %	270	2	0,8 %	267	-3	-1,0 %

Kuntaosuudet per asukas 1 € tarkkuudella, ilman infrakuluja				Muutos 2018/2017			Muutos 2019/2018			Muutos 2020/2019	
	TP2016	Ennuste 2017	TAE 2018	€	%	TAE2019	€	%	TAE2020	€	%
Helsinki	172	197	187	-10	-5,0 %	181	-6	-3,2 %	180	0	-0,3 %
Espoo	165	171	166	-4	-2,5 %	168	2	1,3 %	164	-5	-2,7 %
Kauniainen	50	56	69	13	24,1 %	91	22	32,3 %	87	-4	-4,5 %
Vantaa	129	143	140	-4	-2,7 %	146	6	4,6 %	143	-3	-2,2 %
Kerava	66	74	44	-30	-41,0 %	28	-16	-36,1 %	23	-5	-18,8 %
Knummi	109	110	48	-62	-56,5 %	28	-20	-42,0 %	24	-3	-12,2 %
Sipoo	104	105	69	-37	-34,8 %	55	-14	-20,2 %	53	-2	-3,5 %
Tuusula			66	66		65	0	-0,7 %	65	0	-0,7 %
Siuntio			78	78		77	-1	-0,7 %	77	-1	-0,7 %
Yhteensä	155	173	159	-13	-7,7 %	157	-2	-1,6 %	155	-2	-1,3 %

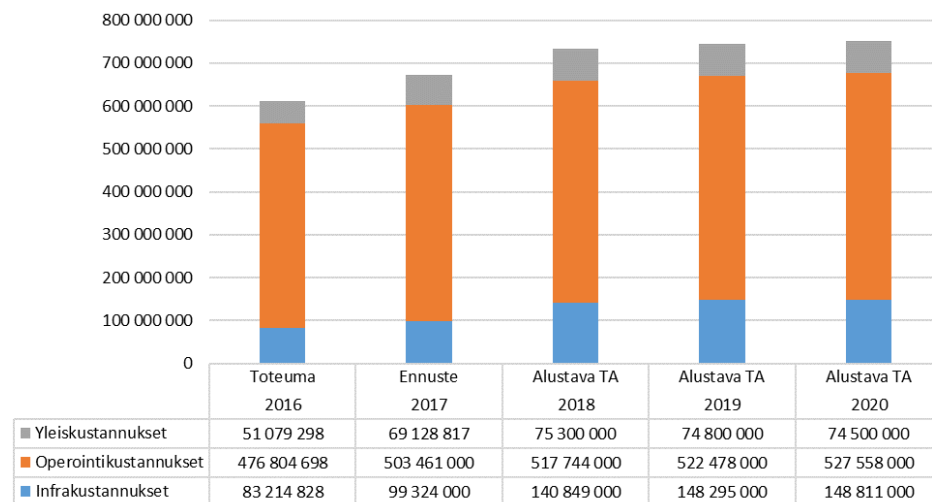
Kuntaosuudet per asukas 1 € tarkkuudella, vain infrakulut	Muutos 2018/2017						Muutos 2019/2018			Muutos 2020/2019	
	TP2016	Ennuste 2017	TAE 2018	€	%	TAE2019	€	%	TAE2020	€	%
Helsinki	100	110	128	17	15,7 %	134	7	5,5 %	134	0	0,0 %
Espoo	22	54	145	92	170,9 %	149	4	2,6 %	147	-3	-1,8 %
Kauniainen	14	17	27	10	60,4 %	29	1	5,4 %	28	0	-1,6 %
Vantaa	57	55	62	7	11,8 %	62	1	1,1 %	61	-1	-1,9 %
Kerava	19	18	22	4	19,7 %	23	1	3,0 %	22	0	-1,0 %
Knummi	10	16	43	27	167,2 %	44	1	1,9 %	43	-1	-1,3 %
Sipoo	8	11	16	5	48,3 %	16	0	3,1 %	16	0	-0,8 %
Tuusula			12	12		12	0	-0,7 %	12	0	-0,7 %
Siuntio			10	10		10	0	-0,7 %	10	0	-0,7 %
Yhteensä	67	80	108	28	35,3 %	113	5	4,2 %	112	-1	-0,7 %

LIITE 4: Kuntaosuudet

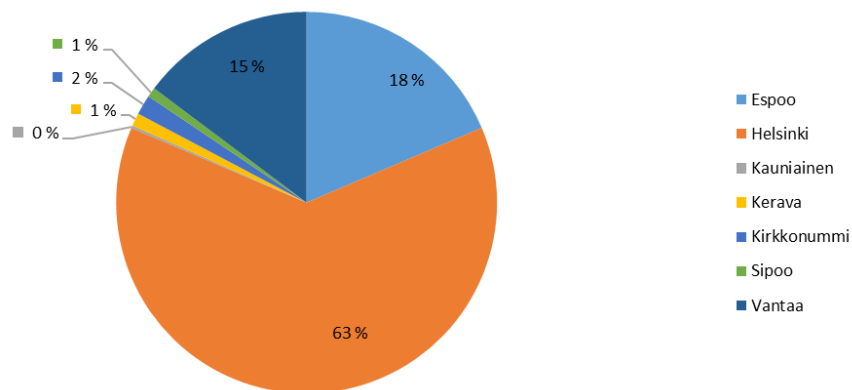
Kuntaosuudet, ilman ed. vuosien yli-/alijäämää yhteensä

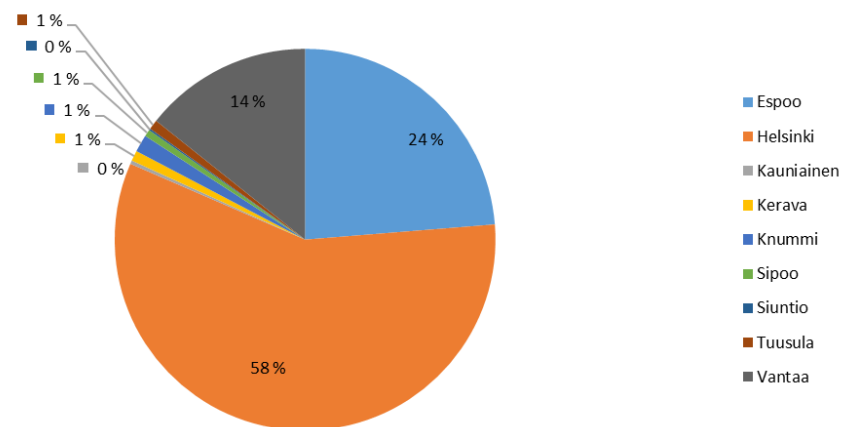
Kuntaosuuksien kustannusten jakauma

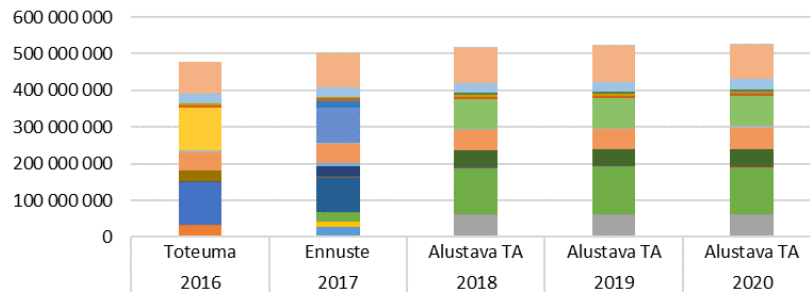
Kuntaosuudet, ilman ed. vuosien yli-/alijäämää 2016

Kuntaosuudet, ilman ed. vuosien yli-/alijäämää 2018

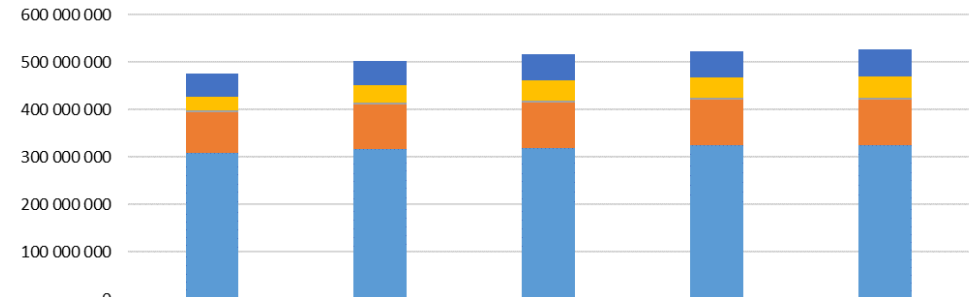

Operointikustannusten osuudet

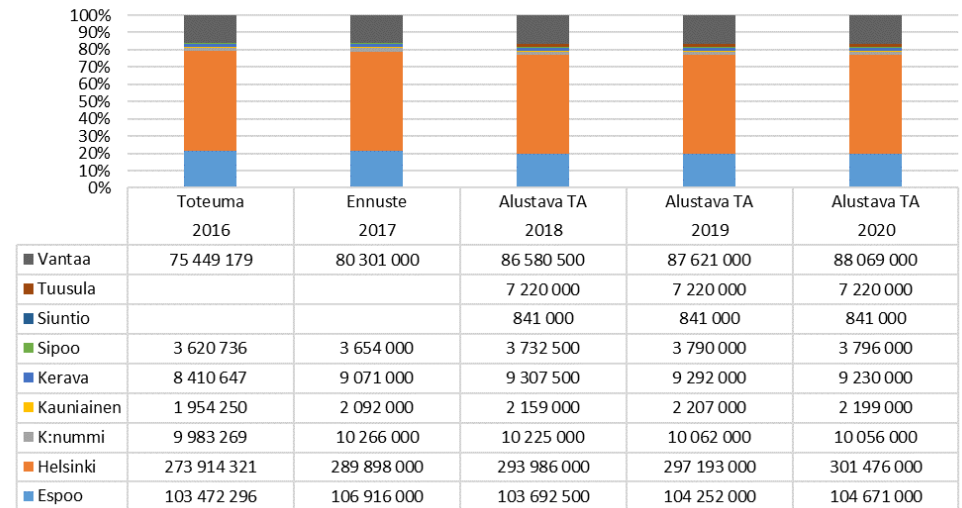
Ympäristöbonus		1 263 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000
VR-lähiliikenne	86 214 798	93 503 000	95 835 000	96 999 000	95 621 000
Vantaan sisäinen	25 819 503	26 101 000	26 645 000	27 290 000	27 483 000
U-linjat Tuusula			5 359 000	5 359 000	5 359 000
U-linjat Siuntio			173 000	173 000	173 000
U-linjat Sipoo + ostoliikenne	4 699 345	4 650 000	4 746 000	4 748 000	4 750 000
U-linjat PKS	702 294	693 000	638 000	587 000	593 000
U-linjat Knummi + ostoliikenne	7 427 204	7 210 000	7 147 000	7 159 000	7 171 000
Seutulinjat PKS syksy/2017		16 979 000			
Seutulinjat PKS L-metrotilanne			80 216 000	80 882 000	82 605 000
Seutulinjat PKS Kevät/2017		94 685 000			
Seutulinjat PKS	116 364 735				
Seutulinjat Kerava	3 451 667	3 629 000	3 711 000	3 748 000	3 748 000
Raitiovaunuliikenne	50 832 830	52 675 000	56 258 000	54 647 000	57 886 000
Metroliikenne syksy/2017		8 659 000			
Metroliikenne L-metrotilanne			43 436 000	43 199 000	44 755 000
Metroliikenne kevät/2017		27 971 000			
Metroliikenne	27 650 158				
Lauttaliikenne	3 454 776	4 060 000	3 673 000	3 673 000	3 673 000
Keravan sisäinen	672 851	785 000	802 000	802 000	802 000
Hki bussiliikenne Kevät/2017		92 275 000			
Helsinki, bussiliikenne L-metrotilanne		26 870 000	125 398 000	129 331 000	129 176 000
Helsinki sisäinen	115 120 508				
Espoon sisäinen syksy/2017		12 972 000			
Espoon sisäinen L-metrotilanne			62 107 000	62 281 000	62 163 000
Espoon ja Kauniaisten sisäinen	34 394 028				
Espoon bussiliikenne Kevät/2017		28 481 000			

Operointikustannusten osuudet

Raitio	50 832 830	52 675 000	56 258 000	54 647 000	57 886 000
Metro	27 650 158	36 630 000	43 436 000	43 199 000	44 755 000
Lautta	3 454 776	4 060 000	3 673 000	3 673 000	3 673 000
Juna	86 214 798	93 503 000	95 835 000	96 999 000	95 621 000
Bussi	308 652 135	316 593 000	318 542 000	323 960 000	325 623 000

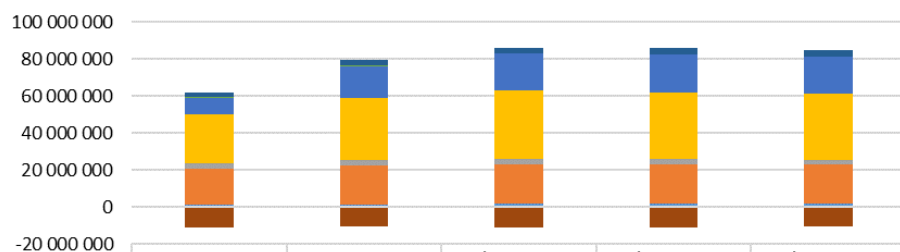
Operointikustannukset kunnittain

Vantaa	75 449 179	80 301 000	86 580 500	87 621 000	88 069 000
Tuusula			7 220 000	7 220 000	7 220 000
Siuntio			841 000	841 000	841 000
Sipoo	3 620 736	3 654 000	3 732 500	3 790 000	3 796 000
Kerava	8 410 647	9 071 000	9 307 500	9 292 000	9 230 000
Kauniainen	1 954 250	2 092 000	2 159 000	2 207 000	2 199 000
K: nummi	9 983 269	10 266 000	10 225 000	10 062 000	10 056 000
Helsinki	273 914 321	289 898 000	293 986 000	297 193 000	301 476 000
Espoo	103 472 296	106 916 000	103 692 500	104 252 000	104 671 000

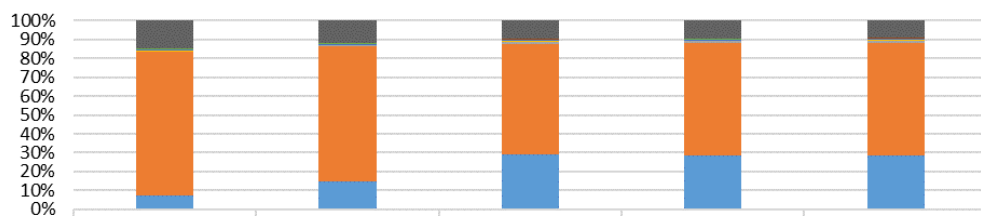
LIITE 4: Kuntaosuudet

Yleiskustannukset

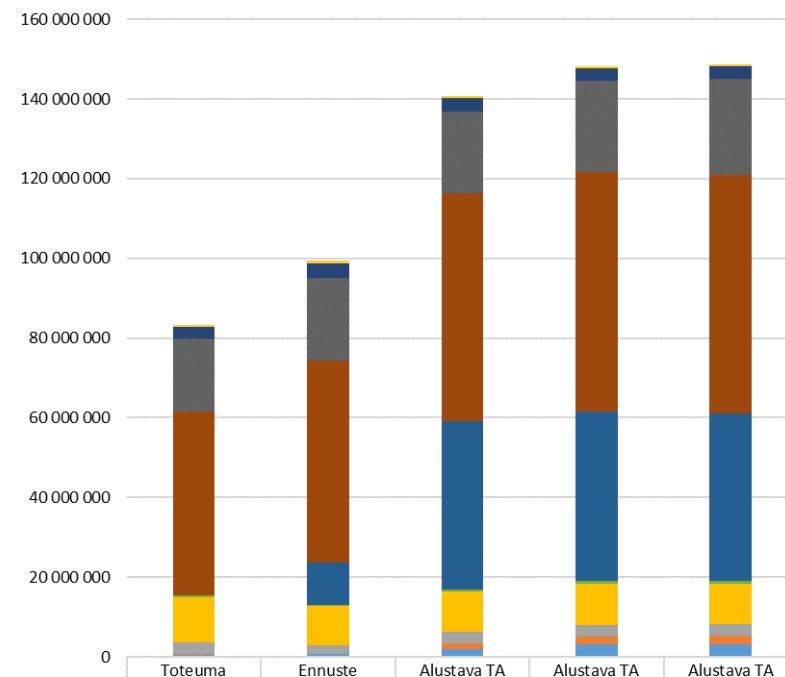
	Toteuma 2016	Ennuste 2017	Alustava TA 2018	Alustava TA 2019	Alustava TA 2020
Yleiskust. kohdistetut tulot	-10 847 333	-10 300 829	-10 910 943	-11 000 943	-10 496 043
Vuokratulot	2 646 420	3 112 515	3 369 005	3 454 505	3 477 505
Rahoitustuotot ja -kulut	143 767	180 000	80 000	100 000	100 000
Poistot	9 004 268	17 088 000	19 943 122	20 327 925	20 084 233
Palvelujen ostot	26 115 594	33 626 745	36 941 241	36 112 918	35 579 060
Muut kulut	3 102 028	3 148 893	2 873 503	2 873 523	2 873 673
Henkilöstökulut	19 637 985	20 610 255	21 142 466	21 142 466	21 142 466
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 276 569	1 663 238	1 861 606	1 789 606	1 739 106

Infrakustannukset kunnittain

	Toteuma 2016	Ennuste 2017	Alustava TA 2018	Alustava TA 2019	Alustava TA 2020
Vantaa	12 458 841	12 037 000	13 601 500	13 891 000	13 760 000
Tuusula			475 000	475 000	475 000
Siuntio			62 000	62 000	62 000
Sipoo	169 006	206 000	308 000	320 000	320 000
Kerava	677 672	661 000	797 500	828 000	826 000
Kauniainen	133 605	165 000	268 000	286 000	285 000
K:Nummi	380 715	631 000	1 699 000	1 744 000	1 735 000
Helsinki	63 444 182	70 732 000	82 733 500	88 157 000	89 039 000
Espoo	5 950 806	14 892 000	40 904 500	42 532 000	42 309 000

Infrakustannusten jakautuminen

	Toteuma 2016	Ennuste 2017	Alustava TA 2018	Alustava TA 2019	Alustava TA 2020
Vantaan sisäinen	332 864	639 000	619 000	472 000	465 000
U-linjat Tuusula			11 000	11 000	11 000
U-linjat Sipoo + ostoliikenne	2 305	5 000	2 000	1 000	1 000
U-linjat PKS	3 557	3 000	4 000	3 000	3 000
U-linjat Knummi + ostoliikenne	88 175	1 000	178 000	201 000	203 000
Seutulinjat PKS	2 978 168	3 715 000	3 068 000	3 092 000	3 070 000
Seutulinjat Kerava	10 301	5 000	13 000	12 000	11 000
Raitiovaunuliikenne	18 168 160	20 773 000	20 542 000	22 939 000	24 079 000
Metroliikenne Hki:n alue	46 289 353	50 720 000	57 369 000	59 930 000	59 823 000
Metroliikenne Espoon alue	0	10 516 000	42 158 000	42 685 000	42 153 000
Lauttaliikenne	359 889	371 000	509 000	518 000	541 000
Keravan sisäinen	4 205	2 000	4 000	3 000	3 000
Kehärata	11 340 937	9 770 000	10 114 000	10 373 000	10 195 000
Junaliikenne pl. Kehärata	2 966 658	2 174 000	2 764 000	3 013 000	2 986 000
Helsinki, bussiliikenne	164 072	-151 000	1 613 000	2 026 000	2 052 000
Espoon sisäinen	506 183	781 000	1 881 000	3 016 000	3 215 000

JOUKKOLIIKENTEEN PALVELUTASO

Ostoliikennesopimusten piirissä olevan bussi-, metro-, lähijuna- ja raitioliikenteen osalta

METRO- JA LÄHIJUNALIIKENNE**Muutokset vuonna 2018**

Siuntion junaliikenteeseen lisätään edestakaiset lähdöt aamuruuhkaan ja iltapäiväruuhkaan. Vuoden 2018 alusta lisätarjonta toteutetaan X- ja Y-junien lähtöjen pidentämisellä Siuntioon/Siuntiosta ja kesästä 2018 alkaen Y-junien lähdöillä, joilla samalla korvataan X-junat.

14.8.2017 alkaen aloitetaan yhden junaparin liikennöinti Karjaalle. Helsingistä ma-su kello 23:03 lähtevä L-juna Siuntioon jatkaa edelleen Karjaalle jonne se saapuu kello 00:17. Vastaavasti aamun ensimmäinen Y-juna aloittaa Karjaalta kello 05:33 saapuen Helsinkiin kello 06:46. Nämä junat pysähtyvät Karjaa-Kirkkonummi välillä vain Siuntiossa.

Junaliikenteen kustannukset vuonna 2018 tulevat olemaan n. 94,4 M€.

Syksyllä 2018 metron uuden asetinlaitteen asennuksen aiheuttaman viikonlopun yli kestävän liikennöintikatkon vuoksi järjestetään metroa korvaavaa bussiliikennettä

Kustannusvaikutus:

+ 300 000€ vuonna 2018

RAITIOLIIKENNE**Muutokset vuonna 2018**

Varaudutaan parantamaan matkustajasatamien (Länsiterminaali, Katajanokan terminaali) liikennepalveluita kasvavien asiakasmäärien vuoksi.

Kustannusmuutokset:

+ 250 000 € vuonna 2018 ja +350 000 € vuositasolla.

Muutokset vuonna 2019

Varaudutaan Hernesaaren raitioliikenteen 1. vaiheen aloittamiseen osuudella Hietalahti - Eiranranta. Muutos koskee linjaa 6.

Kustannusmuutokset:

+ 150 000 € vuonna 2018 ja +350 000 € vuositasolla.

Muutokset vuonna 2020

-

LAUTTALIIKENNE**Muutokset vuonna 2018**

Kasvaneiden matkustajamäärien sekä matkailukauden pitenemisen vuoksi jatketaan kesäliikennettä viikolle 38 saakka sekä ajetaan viikonloppulähtöjä keväällä pääsiäisviikonlopusta alkaen sekä syksyllä pyhäinpäiviäviikonloppuun saakka.

Kustannusmuutokset:

+ 60 000 vuonna 2018 ja + 60 000 € vuositasolla.

BUSSILIIKENNE**MUUTOKSET HELSINGIN SISÄISILLÄ LINJOILLA****Muutokset vuonna 2018****Linja 17 Hakaniemi - Eteläsatama - Viiskulma - Salmisaari**

Linjan 17 vuoroväli tihennetään 30 minuutista 20 minuuttiin sekä jatketaan linjan reittiä Hakaniemestä Linjoille.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

2 ap / arki

+141 000 € vuonna 2018 ja +353 000 € vuositasolla

Linja 14 Hernesaari - Pajamäki**Linja 18 Eira - Kamppi - Munkkivuori****Linja 39B Kamppi - Munkkiniemi - Konala (teollisuusalue)**

Linjojen 14, 18 ja 39B iltaruuhkan liikennöintiaikaa laajennetaan välille 11.30 – 20 kasvaneiden matkustajamäärien vuoksi. Muutos toteutetaan jo syysliikenteen alussa 2017.

Linjalle 18 varaudutaan lisäämään 12. auto syksyllä 2018 kasvaneiden ajoaikojen sekä Munkkivuoren ostoskeskuksen päätepysäkin remonttitoiden vuoksi.

Linjan 39B päätepysäkki siirretään syksyllä 2018 Kampista Eiraan, mikäli telikokoiset bussit pääsevät liikennöimään Kamppi-Eira –osuudella ongelmitta.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset (ruuhka-aikojen laajennus):

ei autopäivämuutosta

+503 000 € vuonna 2018 ja +503 000 € vuositasolla

Autopäivä- ja kustannusmuutokset (linjan 18 lisäauto):

1 ap / arki

+101 000 € vuonna 2018 ja +205 000 € vuositasolla

Autopäivä- ja kustannusmuutokset (39B reittimuutos):

1 ap / arki

+109 000 € vuonna 2018 ja +240 000 € vuositasolla

Linja 43 Kamppi – Hakuninmaa

Linjan 43 reittiä jatketaan nykyiseltä Hakuninmaan päätepysäkiltään Kuninkaantammeen syksyllä 2018, kun Perhekunnantie valmistuu. Kuninkaantamentien levennyksen ja Pitkäkosken ulkoilumajalle rakennettavan kääntöpaikan valmistuttua todennäköisesti vuonna 2021 linjaa jatketaan

edelleen Pitkäkoskelle. Tällöin linja palvelee myös Kuninkaantammentien varteen kaavoitettavia uusia asuinalueita.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap / arki ja +1 ap / la ja su

+90 000 € vuonna 2018 ja +240 000 € vuositasolla (kun jatko vain Kuninkaantammeen asti)

Kalasataman ja Herttoniemen linjastosuunnitelmien vaikutukset linjastoon syysliikenteen 2018 alusta:

Linja 26 Hakaniemi – Kalasatama – Hakaniemi

Linja 50 Sompasaari – Kalasatama (M) – Pasila – Suursuo

Linja 55 Rautatientori – Kalasatama (M) – Koskela

Linja 56 Kalasatama (M) – Käpylä – Kannelmäki

Linja 58 Itäkeskus(M) – Herttoniemi – Pasila – Meilahti – Munkkivuori

Linja 59 Sompasaari – Kalasatama (M) – Pasila – Pajamäki

Linja 71 Rautatientori – Viikinmäki – Malmi

Linja 71B Rautatientori – Viikinmäki – Viikki

Linja 79 Herttoniemi (M) – Siilitie (M) – Viikki – Malmi – Siltamäki – Puistolan asema

Linja 79B Siilitie (M) – Latokartano

Linja 80 Herttoniemi (M) – Roihuvuori – Roihupelto

Linja 82 Herttoniemi (M) – Roihuvuori – Itäkeskus (M)

Linja 83 Herttoniemi (M) – Tammisalo

Linja 551 Herttoniemi(M) – Pasila – Meilahti – Otaniemi

Runkolinjastosuunnitelman (HSL:n hallituksen päätös 13.9.2011, § 126) ja HSL-alueen poikittaisliikenteen kehittämissuunnitelman (HSL:n hallituksen päätös 13.9.2011, § 125) mukaisesti linjojen 58 ja 58B tilalle on tarkoitus perustaa runkolinja 500 reitille Herttoniemi (M) – Pasila – Meilahti – Munkkivuori. Runkolinjan reittiä sujuvoitetaan useilla bussikaista- ja pysäkkijärjestelyillä, jolloin liikennöintimuutokset voidaan totuttamaan ilman merkittäviä kustannuslisäyksiä.

Runkolinjan 500 reitiksi on tarkentumassa Itäkeskus(M) – Herttoniemi – Pasila – Meilahti – Munkkivuori. Myös bussilinja 551 on tarkoitus muuttaa runkolinjaksi 510, jonka reitti olisi Herttoniemi(M) – Pasila – Meilahti – Otaniemi. Syksyllä 2018 muutetaan linjojen 58 ja 551 reittejä soveltuvien osien uusia runkolinjoja 500 ja 510 vastaaviksi, mutta linjoja ei vielä tässä vaiheessa muuteta runkolinjoiksi mm. työmaiden aiheuttamien poikkeusreittien ja liikennöintisopimusten takia.

Kalasataman linjaston idealuonnoksen mukaisesti poikittaislinjojen 50 ja 59 päätepysäkit siirretään Sompasaareen, jonne reitti kulkee Kalasataman metroaseman kautta. Linjalla 59 aloitetaan lauantai- ja sunnuntailiikenne, jotta Kalasataman keskuksen eteläpuolisille asuinalueille on liikennettä myös viikonloppuisin.

Siirretään linjan 71 reitti kulkemaan Hakaniemestä Arabiaan Sörnäisten rantatien, Kalasataman keskuksen sekä Hermannin rantatien kautta. Ruuhkalinjan 71B reitti lyhennetään välille Kalasatama – Arabia – Viikinmäki – Viikki. Reittimuutokset parantavat yhteyksiä pohjoisesta Arabian, Viikinsalmen, Viikinmäen, Pihlajiston ja Pihlajamäen asuinalueilta Kalasataman palveluihin sekä tuovat

vaihdottoman yhteyden Kalasataman ja Hermanninrannan asuinalueilta Arabiaan ja Malmin aluekeskukseen. Linjan 71 reittimuutos parantaa yhteyksiä myös kehittyvällä Kalasataman ja Hakanien välisellä alueella. Linjat 71 ja 71B liikennöivät runkolinjamaisen tiheällä vuorovälillä. Arabiasta säilyy vaihdoton yhteys Sörnäisiin raitiolinjoilla 6 ja 8.

Herttoniemen alueella muutetaan linjojen 79B ja 80 reittejä. Ruuhkalinjan 79B reittiä jatketaan Siilitien metroasemalta Roihupellon työpaikka-alueelle. Linja tarjoaa työpaikka-alueelta nopean ja tiheän liityntäyhteyden metrolle arkisin ruuhka-aikoina. Linjan 80 päätepysäkki siirtyy Roihupellosta Itäkeskuksen metroasemalle, jolloin Roihuvuoresta muodostuu runkolinjamaisen tiheä yhteys Itäkeskukseen linjoilla 80 ja 82. Linjan 80 reitti kulkee edelleen Roihuvuoren pohjoisosan kautta.

Liityntälinjojen 80, 82 ja 83 ruuhka-ajan vuoroväli tihenee 12 minuutista 10 minuuttiin sekä arkisin ja lauantaisin päiväliikenteessä 20 minuutista 15 minuuttiin. Vuorovälit ovat vastaavat kuin useimilla Kontulan ja Mellunmäen metrohaarojen liityntälinjoilla, ja ne mahdollistavat nykyistä paremman tahdistuksen metron kanssa.

Lähibussilinja 26 liikennöi Kalasataman alueelle katuverkon valmistumiseen asti, eli arviolta vuoden 2018 kesäliikenteen loppuun asti.

Linjan 55 reitti muutetaan kulkemaan Kalasataman metroaseman kautta. Linjan 56 päätepysäkki siirtyy Kalasataman keskuksen kohdalle.

Kalasataman linjastosuunnitelmaan liittyvät muutokset:

Autopäivä- ja kustannusmuutokset (linjan 59 viikonloppuliikenne):

+4 ap / la ja su

+170 000 € vuonna 2018 ja +370 000 € vuositasolla

Autopäivä- ja kustannusmuutokset (linja 71/71B):

+1 ap / la ja su

+105 000 € vuonna 2018 ja +225 000 € vuositasolla

Herttoniemen linjastosuunnitelmaan liittyvät muutokset

Herttoniemen linjastosuunnitelmaan liittyvistä linjojen 58, 58B, 79B, 80, 82, 83 ja 551 muutoksista ei kokonaisuutena aiheudu merkittäviä kustannusvaikutuksia.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset (linja 58/58B):

-3 ap / arki ja la, -2 ap / su

-450 000 € vuonna 2018 ja -950 000 € vuositasolla

Autopäivä- ja kustannusmuutokset (linja 79B):

+1 ap / arki

+55 000 € vuonna 2018 ja +120 000 € vuositasolla

Autopäivä- ja kustannusmuutokset (linjat 80-83):

+2 ap / arki ja la

+150 000 € vuonna 2018 ja +310 000 € vuositasolla

Autopäivä- ja kustannusmuutokset (linja 551):

+3 ap / arki, +2 ap / la ja su

+260 000 € vuonna 2018 ja +560 000 € vuositasolla

Linja 64 Rautatientori – Oulunkylä – Itä-Pakila

Linja 65 Rautatientori – Käpylä – Veräjälakso

Linja 66 Rautatientori – Maunula – Paloheinä

Linja 67 Rautatientori – Maunula – Torpparinmäki

Linja 611 Rautatientori – Suutarila – Tikkurila

Linja 611B Rautatientori - Suutarila

Tihennetään linjan 64 arjen päiväliikenteen vuoroväli 15 minuuttiin syysliikenteen 2018 alusta lähtien. Samalla muutetaan 20 minuutin välein arkisin päivällä liikennöivän linjan 611 vuoroväliksi 30 minuuttiin sekä aloitetaan päiväliikenne linjalla 611B samoin 30 minuutin vuorovälillä.

Päiväliikenteen vuorovälin tihentäminen mahdollistaa tasavälisemmän tarjonnan Rautatientorilta Mäkelänkadun suuntaan. Samalla myös Rautatientorin terminaalien ruuhkaisuus hieman helpottaa.

Varaudutaan lisäämään linjojen 64 – 67 ruuhkaliikenteeseen yksi auto kasvaneiden ajoaikojen takia.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap / arki

+130 000 € vuonna 2018 ja +300 000 € vuositasolla

Laajasalon linjat 84-89

Linjan 88 reittiä muutetaan palvelemaan paremmin Kruunuvuorenrannan uusien asuinalueiden tarpeita. Linja siirretään kulkemaan Kaitalahteen uutta katuyhteyttä pitkin Kruunuvuorenrannan kautta Koirasaarentietä ja Hopeakaivoksientietä pitkin. Linjan reittiä nopeutetaan Yliskylässä kulkemaan suoraan Kuvernöörintietä pitkin. Linjan 88 vuorovälit ovat ruuhka-aikoina 10 minuuttia ja päiväliikenteessä sekä hiljaiseen aikaan 20 minuuttia. Linjan 89 päiväajan vuoroväliä tihennetään 15 minuuttiin. Muutos toteutetaan jo syksyllä 2017.

Laajasalossa varaudutaan yöliikenteen lisäämiseen Kruunuvuorenrannan uusille alueille vuonna 2018.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+3 ap / arki ja +1 ap / la

+415 000 € vuonna 2018 ja vuositasolla

Linja 90 Vuosaari(M) – Vuosaaren satama

Linja 96 Vuosaari(M) – Porslahdentie

Metron liityntäyhteyksien parantamiseksi vuorovälien vaihtumiskohtaan aamulla ja illalla lisätään muutamia lähtöjä.

Autopäivä ja kustannusmuutokset
ei autopäivälisäyksiä
+18 000€ vuositasolla

Linja 92 Itäkeskus(M) – Myllypuro

Linja 94 Itäkeskus(M) – Porttitie – Kontula(M) - Kontulankaari

Linja 95 Itäkeskus (M) – Mellunmäki(M) – Kontula(M) - Keinutie

Linja 97/V Itäkeskus(M) – Vartioharju – Mellunmäki(M)

Linja 98 Itäkeskus(M) – Marjaniemi – Rastila(M)

Kasvaneiden ajoaikojen vuoksi varaudutaan lisäämään vuoden 2018 alusta alkaen linjoille yksi ruuhka-auto parantamaan linjojen aikataulussa pysymistä sekä täsmällisyyttä.

Autopäivä ja kustannusmuutokset
+ 1 ruuhka-ap/arki
+155 000€ vuositasolla

Koillis-Helsingin linjastosuunnitelma

Koillis-Helsingin linjastosuunnitelman mukainen linjasto otetaan käyttöön syysliikenteen alkaessa 2017. Varaudutaan Koillis-Helsingin linjaston pieniin korjauksiin (esimerkiksi ajoaikojen kasvusta johtuviin lisätunteihin tai lisääautoihin).

+ 500 000 euroa vuositasolla

Raide-Jokerin rakentamisaikaiset poikkeusliikennejärjestelyt

Varaudutaan viivästyksiin ja poikkeusreitteihin linjan 550 reitin varrella koskien runkolinjan 550 lisäksi lukuisia muita linjoja. Rakentamisen kohdekohtaisen aikataulun tarkentuessa voidaan kustannukset kohdentaa tarkemmin eri linjoille.

Vuonna 2018 (kesäliikenteen alusta vuoden loppuun): 350 000€

Herttoniemen bussiterminaalin korjaustyöt

Varaudutaan lisäämään ajoaikaa ja kalustoa Herttoniemen terminaaliin päättyville linjoille Herttoniemen bussiterminaalin peruskorjauksen ajaksi. Korjaus kestää n. 2 vuotta ja työt voivat alkaa jo vuonna 2018.

+ 350 000 euroa vuonna 2018 ja + 960 000 euroa vuositasolla

Muutokset vuonna 2019

Linja 56 Kalasatama (M) – Käpylä – Metsälä – Kannelmäki

Linjan vuoroväli tiennetään ruuhka-aikoina 15 minuutista 10 minuuttiin sekä muina aikoina 15 minuuttiin.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

4 ap / ma-pe

+ 240 000 € vuonna 2019 ja + 600 000 € vuositasolla

Raide-Jokerin rakentamisaikaiset poikkeusliikennejärjestelyt

Varaudutaan viivästyksiin ja poikkeusreitteihin linjan 550 reitin varrella koskien runkolinjan 550 lisäksi lukuisia muita linjoja. Kustannusarvio vuodesta 2019 Raide-Jokerin valmistumiseen asti laaditaan vuosien 2017 ja 2018 aikana, kun rakentamistöiden suunnittelu on edennyt. Rakentamisen kohdekohtaisen aikataulun tarkentuessa voidaan kustannukset kohdentaa tarkemmin eri linjoille.

MUUTOKSET ESPOON SISÄISILLÄ LINJOILLA JA ESPOON SUUNNAN SEUTULINJOILLA**Muutokset vuonna 2018****Länsimetron liityntälinjasto**

Länsimetron liityntälinjaston toimivuuden varmistamiseksi varaudutaan kohdentamattomaan viiden auton mahdolliseen lisäykseen rakennustöiden aiheuttamien mahdollisten viivytyksien vuoksi sekä mahdollisten ongelmakohtien korjaamiseksi.

+ 5 ap / arki / la / su

+ 1 500 000 € vuonna 2018 sekä vuositasolla

Linja 201B Pitäjänmäen asema – Leppävaara**Linja 203 Uusmäki – Laajalahti**

Lisätään linjalle 203 yksi ruuhka-auto kasvaneen kysynnän vuoksi ja tihennetään ruuhkan vuoroväli 10 minuuttiin suurimman kysynnän aikana. Selvitetään samalla mahdollisuus hyödyntää samaa autoa linjalla 201B kasvaneiden ajoaikojen vuoksi.

+ 1 ap arkena

+ 70 000 € vuonna 2018 ja 150 000 € vuositasolla

Tapiolan ja Otaniemen välisen ajoyhteyden katkeaminen

Tapiolantien ja Tekniikantien (Otaniemessä) välisen Kehä I:n ylittävä ajoyhteys katkeaa kesäliikenteen 2018 alusta. Ajoyhteys katkeaa Karhusaarentien rakennettavan tunnelin vuoksi ja on poikki, kunnes suunniteltu Hagalundinkallion tunneli Kehä I:lle valmistuu.

Järjestely edellyttää reittien muuttamista ainakin linjojen 550 ja 551 osalta. Tämän hetkisten suunnitelmien perusteella linjan 550 reitti muuttuu kulkemaan Otaniemestä Keilaniemeen, johon tulee myös päätepysäkki. Linjan 551 reitti päättyy Vuorimiehentielle. Järjestely tuottaa päällekkäistä palvelua Leppävaaran ja Keilaniemen välille, jolloin samassa yhteydessä tulee harkita linjan 555 reittiä uudelleen. Linjan 555 mahdollisen reittimuutoksen myötä tulee arvioida Lauttasaarentien länsipään palvelutasoa ja Hanasaaren kulttuurikeskuksen yhteyksiä. Lisäksi Tapiolantielle tulee järjestää korvaavaa palvelua linjojen 550 ja 551 reittimuutosten myötä.

Kustannusvaikutuksia ei voida tässä vaiheessa arvioida, koska ratkaisuja ei ole vielä suunniteltu. Reittimuutokset ja kustannusvaikutukset kuvataan liikennöintisuunnitelman yhteydessä.

Linja 207 Lintukorpi – Leppävaara

Jatketaan linja 207 Pohjoiselle Lintuvaarantielle kysynnän takia kesäliikenteen 2018 alusta.

+ 1 ap arkena

+ 60 000 € vuonna 2018 ja 95 000 € vuositasolla

Linja 224 Leppävaara – Kauniainen – Espoon keskus - Tuomarila

Kasvaneiden ajoaikojen vuoksi varaudutaan lisäämään vuoden 2018 alusta alkaen linjoille yksi auto parantamaan linjan aikataulussa pysymistä sekä täsmällisyyttä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 / arki ja +1ap / la

+216 300 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2019**Linja 111 Hyljelahti – Matinkylä – Westend – Tapiola – Otaniemi**

Linjan 111 reitti muuttuu kulkemaan Tapiolan uuden bussiterminaalin läpi vuoden 2019 alusta.

Samalla linjalle varaudutaan lisäämään yksi auto kaikille päivätyypeille pidentyvän ajoajan vuoksi.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 / arki / la / su

+330 000 € vuonna 2019 ja +330 000 € vuositasolla

Linja 113 Tapiola – Laajalahti – Leppävaara**Linja 548 Tapiola – Kauniainen – Jupperi****Linja 549 Tapiola – Kauniainen – Jorvi**

Tapiolan uusi bussiterminaaali otetaan käyttöön vuoden 2019 alusta. Linjat 113, 548 ja 549 siirtyvät käyttämään Tapiolan uutta bussiterminaalialue Tapionaukion sijasta ja samalla niiden reitti muuttuu siten, että linjat eivät enää liikennöi Revontulentien kautta.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

-2 ap / arki

-400 000 € vuonna 2019 ja -400 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2020**Linja 118 Tapiola-Suurpelto-Espoon keskus-Kauklahti****Linja 118B Tapiola-Suurpelto**

Linja 118B varaudutaan jatkamaan Espoon keskukseen vuoden 2020 elokuussa, kun Kuuriniitty-Suurpelto –joukkoliikennelaitos valmistuu. Samalla linjan 118 reitti muuttuu kulkemaan uuden joukkoliikennelaitoksen kautta.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+2 / arki ja +1ap / la

+150 000 € vuonna 2019 ja +380 000 € vuositasolla

Linja 134 Matinkylä-Espoon keskus-Tuomarila**Linja 136 Matinkylä-Espoon keskus-Tuomarila**

Harvennetaan linjojen 134 ja 136 arjen ruuhka-aikojen vuoroväliä 10 minuutista 15 minuuttiin molemmilla linjoilla linjojen 118 ja 118B reittimuutoksesta johtuvan kysynnän vähenemisen myötä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

-4 ap / arki

-150 000 € vuonna 2019 ja -380 000 € vuositasolla

Linja 560 Rastila-Myyrmäki-Matinkylä

Jatketaan runkolinjaa 560 Myyrmäestä Matinkylään reittiä Myyrmäki – Lintumetsä – Leppävaara – Turunväylä – Kehä II – Suurpelto – Matinkylä elokuussa 2020. Jatko edellyttää Lintulaaksontien jatkeen rakentamista Vihdintielle asti sekä länsimetron Kivenlahden jatkeen valmistumista.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+13 ap / arki, +10 ap / la ja + 7 ap / su

+1,6 miljoonaa euroa vuonna 2020 ja +3,8 miljoonaa euroa vuositasolla

MUUTOKSET VANTAAN SISÄISILLÄ LINJOILLA JA VANTAAN SUUNNAN SEUTULINJOILLA**Muutokset vuonna 2018****Linja 39 Kamppi – Munkkiniemi – Konala – Malminkartano - Myyrmäki**

Linjan 39 päätepysäkki siirretään Kampista Eiraan, mikäli telikokoiset bussit pääsevät liikennöimään Kamppi-Eira –osuudella ongelmitta.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

1 ap / arki (kesä: ma-su +1 ap)

+133 000 € vuonna 2018 ja +333 000 € vuositasolla

Tikkurilan terminaalien muutokset

Linjoilla 619, 631, 624, 735 ja 736 reittien piteneminen Tikkurilan terminaalien ajoyhteyksien muuttuessa syysliikenteen 2017 alusta alkaen edellyttää yhden bussin lisäämisen liikenteeseen, jotta liikennöinti voi jatkua nykyisillä vuoroväleillä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

1 ap / arki

+250 000 € vuositasolla

Myös linjan 571 reitti pitenee Tikkurilan terminaalien ajoyhteyksien muuttuessa syysliikenteen 2017 alusta alkaen

.

Muutos ei vaadi autopäivän lisäystä, sen kustannus on +21 000 € vuositasolla

Linja 335 Linnainen – Myyrmäki – Askisto

Syysliikenteen 2017 alusta alkaen Hämeenkylässä koulun toiminta siirtyy uusiin tiloihin Sanomalan-tielle. Koulumatkojen varmistamiseksi ja parantamiseksi Vapaalan alueelta linjan 335B muutama lähtöä muutetaan kulkemaan linjan perusreitille, millä linjan liikennöinti tihenee Linnaisten ja Vapaalan alueilla.

Muutos ei vaadi autopäivän lisäystä, sen kustannus on +32 500 € vuositasonalla

Linja 434 Kivistö – Keimola

Kesällä 2018 Keimolanmäen uusi asuinalue on laajentunut ja alueen infra on parantunut, joten reitti voidaan jatkaa alkuperäisen suunnitelman mukaisesti palvelemaan asuinalueita. Linjalle lisätään auto kesällä 2018 alueen palvelutason parantamiseksi.

Kesäliikenteen 2018 alusta 155 000 € ja + 276 000 € vuositasonalla

Linja 560 Vuosaari – Myyrmäki

Tihennetään runkolinja 560 vuoroväliä sunnuntaina 15 minuutista 10 minuuttiin syysliikenteen 2018 alusta. Tihennys mahdollistaa toimivan tahdistuksen metroon ja suurien matkustajakuormien palvelun.

Lisäys: 5 autopäivää.

Kustannukset vuodelle 2018: 115 000€ ja vuositasonalla 245 000€

Linja 518 Ilmala – Kuninkaanmäki**Linja 717 Rautatientori – Kuninkaanmäki****Linja 717A Rautatientori – Sotunki****Linja 718 Rautatientori - Nissas**

Linjojen 518, 717 ja 718 ajoajat ovat jatkuvasti pidentyneet, jonka johdosta linjoille varaudutaan syysliikenteen 2018 alusta lisäämään auto.

Syysliikenteen 2018 alusta 57 000 € ja + 120 000 € vuositasonalla

Muutokset vuonna 2019**Kivistön alueen liikenne**

Varaudutaan asukasmäärän ja liikennemäärien kasvuun Kivistön alueella.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

1ap / ma-su

+ 127 000 € vuonna 2019 + 317 000 € vuositasonalla

Linja 37 Kamppi - Malminkartano - Honkasuo

Linjan 37 reittiä jatketaan Honkasuolta Myyrmäen asemalle aikaisintaan syksyllä 2019 Vantaan joukkoliikennelinjasto 2015 -suunnitelman (HSL:n hallituksen päätös §34, 4.3.2014) mukaisesti, kun ajoyhteys Honkasuolta Rajatorpantielle valmistuu.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

1 ap / la, +1 ap / kesäarki

+47 000 € vuonna 2019 ja +145 000 € vuositasona

Linja 39N Asema-aukio - Töölö - Munkkiniemi - Konala - Malminkartano - Honkasuo

Linjan 39N reittiä jatketaan Honkasuolta Myyrmäen asemalle aikaisintaan syksyllä 2019 Vantaan joukkoliikennelinjasto 2015 -suunnitelman (HSL:n hallituksen päätös §34, 4.3.2014) mukaisesti, kun ajoyhteys Honkasuolta Rajatorpantielle valmistuu.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

ei autopäivämuutosta

+11 000 € vuonna 2019 ja +28 000 € vuositasona

Kalasataman alueen linjastomuutokset

Kalasataman keskuksen bussiterminaali valmistuu arviolta vuonna 2018. Kalasataman linjaston idealuonnoksen mukaan osa Lahdenväylän suunnan seutulinjoista (linjat 722, 724, 731, 738 ja 739) siirretään kulkemaan Kumpulasta Hermannin rantatietä Kalasatamaan syysliikenteen alkaessa 2019. Linjat eivät tällöin enää aja Rautatientorille asti lukuun ottamatta linjojen 724, 731 ja 739 yöliikennettä. Linjastomuutoksen yhteydessä lyhentyviltä reiteiltä säästyvä liikennöintisuorite käytetään linjojen tarjonnan parantamiseen Vantaan alueella.

MUUTOKSET KERAVAL SISÄISILLÄ LINJOILLA JA KERAVAL SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2019

Keraval joukkoliikennetarjontaan vaikuttaa Tuusulan HSL-jäsenyys ja Tuusulan linjastosuunnitelmassa päätettävät linjastoratkaisut, jotka tulevat voimaan elokuussa 2019. Samalla on syytä tarkastella myös Keraval alueen joukkoliikennetarjontaa ja siihen mahdollisesti tehtäviä parannuksia erityisesti arki-iltojen ja viikonloppujen liikennöintiin. Linjastosuunnitelma laaditaan vuosien 2017 ja 2018 aikana.

Arki-iltojen ja viikonloppuliikenteen parantaminen:

+50 000 € vuonna 2019 ja +120 000 € vuositasona

MUUTOKSET KIRKKONUMMEN SISÄISILLÄ LINJOILLA JA KIRKKONUMMEN SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2018

Kirkkonummen seutulinjoille varataan yhden autopäivän lisäys arkiliikenteessä linjaston toimivuuden varmistamiseksi länsimetron liityntälinjastoon siirtymisen jälkeen. Lisäyksellä varaudutaan rakennustöiden aiheuttamien mahdollisten viivytysten sekä muiden mahdollisten ongelmakohtien korjaamiseen.

Kustannusvaikutus:

+ 150 000 € vuositasolla

MUUTOKSET SIPOON SISÄISILLÄ LINJOILLA JA SIPOON SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2018

Ei suunniteltuja muutoksia

MUUTOKSET SIUNTION SISÄISILLÄ LINJOILLA JA SIUNTION SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2018

Siuntion kunnan HSL-jäsenyys alkaa vuoden 2018 alussa, mutta liikenteessä ei tapahdu merkittäviä muutoksia. Siuntion ja Kirkkonummen välisten linjojen 181 ja 182 liikennöintisopimus siirtyy Uudenmaan ELY-keskukselta HSL:n toimivaltaan, ja tämän liikenteen kustannukset ovat vuositasolla n. 160 000 euroa. HSL varautuu ELY-keskuksen kanssa yhteishankintaan Siuntion ja Lohjan välisten bussivuorojen osalta mikäli nämä vuorot eivät toteudu markkinaehtoisesti jatkossa.

Siuntion kunnan Avainlinjat-palveluliikenne jatkuu kunnan hankkimana ja suunnittelemana.

Y-junien muutokset on kuvattu asiakirjan alussa, kohdassa metro- ja lähijunaliikenteen muutokset.

MUUTOKSET TUUSULAN SISÄISILLÄ LINJOILLA JA TUUSULAN SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2018

Tuusulan liikenteessä ei tapahdu merkittäviä muutoksia vuonna 2018, mutta HSL-jäsenyys edellyttää liikenteen hankintoja joilla turvataan olemassa oleva ELY-keskuksen ja Tuusulan kunnan järjestämä joukkoliikenne. Tuusulaan laaditaan linjastosuunnitelma vuosien 2017 ja 2018 aikana jonka mukainen liikenne kilpailutetaan kesällä 2018. Bussiliikenteen operointikustannukset 3 940 000 € vuositasolla.

Muutokset vuonna 2019

Vuonna 2018 HSL:n kilpailuttama Tuusulan linjastosuunnitelman mukainen liikenne aloitetaan vuoden 2019 elokuussa. Tuusulan jäsenyysselvityksessä esitetyn linjastoluonnoksen mukaisesti Tuusulan linjaston bussiliikenteen operointikustannukset ovat noin 3 940 000 € vuositasolla.

KUNTAOSUUKSIEN LASKENTAPERUSTEET

HELSINGIN SEUDUN LIIKENNE-KUNTAYHTYMÄÄ KOSKEVA PERUSSOPIMUS

HSL-liikenteen kulut ja tuotot kohdennetaan jäsenkunnille perussopimuksessa esitettyjen periaatteiden mukaisesti. Kuntayhtymän eri tehtävistä aiheutuvat kulut kohdistetaan palvelujen käytön mukaisesti ja lipputulot kuntakohtaisen lipputulokertymän perusteella.

Vyöhykehinnoittelun vaikutukset kuntaosuuslaskentaan

Vuonna 2018 käyttöön otettava vyöhykejärjestelmä vaikuttaa lipputulojen ja kustannusten kohdistukseen kuntaosuuslaskelmissa.

Lipputulojen jakoperusteina eri vyöhykkeille on käytetty arvioituja lipputyypin- ja asuinkuntakohtaisia lipputulojakaumia. Kunkin vyöhykkeen kaikki henkilökohtaiset arvo- ja kausilipputulot on kohdistettu kunnille matkustajan asuinkunnan perusteella. Nykyiset kuntien sisäiset kertalipputuotteet poistuvat. Niitä korvaavien vyöhykekohtaiset kertalippujen tulot ja muut lipputulot, joita ei voida kohdistaa suoraan kunnille, on kohdistettu kunnille vyöhykkeittäin suoraan kohdistettujen lipputulojen jakautumien perusteella.

Oleellisin lipputuloihin vaikuttava muutos matkoilla, joilla nykyinen PKS:n seutulippu korvautuu AB- tai BC-lipulla. Uudessa järjestelmässä AB-lippu tuottaa arvioiden mukaan 70 % HSL:n lipputuloista. Seutulipun korvautuminen AB- tai BC-lipulla vaikuttaa eniten Espoon ja Vantaan lipputuloihin (lipputuloja vähentäen ja kuntaosuutta kasvattaen). Myönnettävät alennukset sekä lisävyöhykelipun ja seniorilipun mahdollinen käyttöönotto vaikuttavat myös lipputulokertymään.

Kustannusten jaossa käytettävien nousujen ja matkustajakilometrien jakautumat perustuvat bussiliikenteen osalta vuoden 2016 muokattuihin tietoihin ja Länsimetron myötä ennakoituihin muutoksiin seutulinjoilla ja nykyisillä Espoon sisäisillä linjoilla. Raideliikenteen osalta on käytetty viimeisimpien lippulajitutkimusten muokattuja tuloksia. Merkittävimmät muutokset ovat nykyisten sisäisillä kertalipuilla tehtyjen nousujen kohdistuksessa. Nämä nousut on kohdistettu kunnille vyöhykkeittäin suoraan kohdistettujen nousujakautumien perusteella. Länsimetron osalta on hyödynnetty ulkopuolisen asiantuntijan tekemiä kokonaisarviointeja.

Esitetyssä kuntaosuuslaskelmassa on oletettu, että uusi vyöhykehinnoittelumalli otetaan käyttöön vuoden 2018 kesällä. Vuoden 2018 kuntaosuudet on laskettu nykyisen lippujärjestelmän ja uuden vyöhykejärjestelmän vuosiarvioiden keskiarvona. Vuodet 2019 ja 2020 ovat arvioituna kokonaan vyöhykejärjestelmän mukaisina.

Aiemmin vyöhykehinnoittelun määrittelyprojektissa tehtyjen selvitysten mukaan vyöhykehinnoittelun käyttöönotto vaikuttaa HSL-kuntien kuntaosuuksiin seuraavasti (nykyisen hinnoittelumallin tilanteeseen verrattuna):

- Helsingin kuntaosuus pienenee noin 6,0 milj. euroa
- Espoon kuntaosuus kasvaa noin 5,0 milj. euroa
- Vantaan kuntaosuus kasvaa noin 3,0 milj.
- Kauniaisten kuntaosuus kasvaa noin 0,7 milj. euroa
- Keravan kuntaosuus säilyy lähes ennallaan
- Kirkkonummen kuntaosuus pienenee noin 0,5 milj. euroa
- Sipoon kuntaosuus säilyy lähes ennallaan

JOUKKOLIIKENTEN KULUJEN JAKO

Perussopimuksessa jäsenkunnille jaettavat kulut on jaettu:

- operointikuluihin (liikennöintikorvaukset)
- tilaajaorganisaation suunnittelu, hallinto- yms. kuluihin
- infrakuluihin

Liikenteen operointikulut

Operointikuluilla tarkoitetaan ostopalveluina hankittavan joukkoliikenteen liikenteenhoidon kustannuksia. Kuntien maksuosuudet operointikuluista määritellään liikennemuodoittain kunkin kunnan asukkaiden tekemien matkustajakilometrien perusteella.

Bussiliikenne

Kulut jaetaan kunnille linjastokohtaisesti (Helsingin sisäiset linjat, Espoon ja Kauniaisten sisäiset linjat, Vantaan sisäiset linjat, Keravan sisäiset linjat, seutulinjat PKS, seutulinjat Kerava, U-linjat PKS, U-linjat Kirkkonummi) kunnille kohdistettujen matkustajakilometrien perusteella.

Kunnille kohdistetut linjastokohtaiset matkustajakilometrit lasketaan matkakorttijärjestelmästä saatavien nousujen ja viimeisen käytettävissä olevien kuntakohtaisten keskimatkatietojen perusteella.

Nousuina käytetään lippulajeittain laskettuja vuositason nousuja, jotka on kohdistettu kunnille matkakortin kuntalaisuustiedon ja lippulajin perusteella.

Sisäisten linjojen ja U-linjojen osalta kuntakohtaiset keskimatkat perustuvat viimeisten lippulajitutkimusten mukaisiin linjastokohtaisiin keskimatkoihin. Seutulinjoiden osalta kunnittaiset keskimatkat lasketaan vuosittain linja/linjayhdistelmäkohtaisten nousujen ja viimeisten lippulajitutkimusten mukaisten linja/linjayhdistelmäkohtaisten keskimatkatietojen perusteella.

Vuositason nousujen ja keskimatkojen perusteella lasketaan linjastokohtaiset matkustajakilometrit kunnittain. Näistä lasketaan edelleen jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan kulut kunnille.

Junaliikenne

Kulut jaetaan kunnille viimeisten käytettävissä olevien lippulajitutkimusten pohjalta laskettujen kuntakohtaisten nousujen ja matkustajakilometrien perusteella.

Matkustajakilometrit kunnittain lasketaan lippulajitutkimuksista saatavien nousujen ja keskimatkatietojen perusteella.

Junaliikenteen operointikulut on uuden sopimuksen myötä jaettu kunnille matkustajakilometreistä ja nousuista laskettujen kuntakohtaisten jako-osuuksien painotettuna keskiarvona. Painoina on käytetty kummallekin osatekijälle 0,5. Uuden junakaluston käyttöönoton myötä pääomakustannukset nousevat merkittävästi ja pelkästään matkustajakilometreihin perustuva kuntajako kohdistaisi 3. vyöhykkeen kunnille kohtuuttoman suuret kustannukset. Tarvittavan kalustomäärän kannalta ratkaisevaa on maksimikuormitus eli nousujen määrä, ei matkojen pituus.

Metroliikenne

Kulut jaetaan kunnille viimeisten käytettävissä olevien matkustajalaskentojen ja lippulajitutkimusten pohjalta laskettujen kuntakohtaisten matkustajakilometrien perusteella.

Matkustajakilometrit kunnittain lasketaan matkustajalaskennoista saatavien nousujen ja lippulajitukimuksesta saatujen kuntalaisuusjakautumien ja keskimatkatietojen perusteella.

Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen metrolikenteen kustannusten jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan metrolikenteen kulut kunnille.

Raitiovaunuliikenne

Kulut jaetaan kunnille viimeisten käytettävissä olevien matkustajalaskentojen ja lippulajitukimusten pohjalta laskettujen kuntakohtaisten matkustajakilometrien perusteella.

Matkustajakilometrit kunnittain lasketaan matkustajalaskennoista saatavien nousujen ja lippulajitukimuksista saatujen kuntalaisuusjakautumien ja keskimatkatietojen perusteella.

Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen raitiovaunuliikenteen kustannusten jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan raitiovaunuliikenteen kulut kunnille.

Lauttaliikenne

Kulut jaetaan kunnille kohdistettujen matkustajakilometrien perusteella.

Kunnille kohdistetut matkustajakilometrit lasketaan matkakorttijärjestelmästä saatavien nousujen ja kuntakohtaisten keskimatkatietojen perusteella.

Nousuina käytetään lippulajeittain laskettuja vuositason nousuja, jotka on kohdistettu kunnille matkakortin kuntalaisuustiedon ja lippulajin perusteella.

Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen lauttaliikenteen kustannusten jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan lauttaliikenteen kulut kunnille.

Tilaajaorganisaation suunnittelu, hallinto yms. kulut

Ko. kuluilla tarkoitetaan HSL-organisaation eri yksiköiden nettokuluja lukuun ottamatta operointikuluja.

Suunnittelu, hallinto yms. kulut kohdistetaan kunnille liikennemuodoittain/linjastoittain kuntien asukkaiden tekemien nousujen perusteella.

Kulut yhteensä kohdistetaan ensin eri liikennemuodoille/linjastoille sovitulla kertoimella painotettujen nousujen jakautuman perusteella.

Eri liikennemuodoille/linjastoille kohdistetut yleiskustannukset yhteensä jaetaan edelleen kunnille matkustajakilometrien laskennassa käytettyjen kuntakohtaisten nousujen ja niistä laskettujen jako-osuuksien perusteella.

Infrakulut

Ennen vuotta 2012 käyttöön otetun joukkoliikenneinfran osalta noudatetaan seuraavia periaatteita:

- Bussiliikenteen jl-infrakulut kohdistetaan jäsenkaupungeille/kunnille linjastoittain nousujen suhteessa.
- Bussiliikenneterminaalien osalta kulut kohdistetaan ensin linjastoille terminaalista tehtyjen lähtöjen suhteessa.
- Junaliikenteen jl-infrakulut kohdistetaan jäsenkaupungeille/kunnille junaliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa.

LIITE 6: Kuntaosuuksien laskentaperusteet

- Lauttaliikenteen jl-infrakulut kohdistetaan jäsenkaupungeille/kunnille lauttaliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa.
- Metroliikenteen jl-infrakulut kohdistetaan jäsenkaupungeille/kunnille metroliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa.
- Raitioliikenteen jl-infrakulut kohdistetaan jäsenkaupungeille/kunnille raitioliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa.

Vuonna 2012 tai sen jälkeen käyttöön otettavien merkittävien joukkoliikenneinvestointien jl-infrakulujen kohdistamisesta jäsenkaupungeille/kunnille on sovittu erikseen. Tällaisia uusia merkittäviä joukkoliikenneinvestointeja ovat sopimuksen mukaisesti ainakin Länsimetro ja Kehärata. Aikaisempi sopimus joukkoliikenneinfran kustannusten korvaamisesta jää sellaisenaan voimaan.

Vuonna 2012 tai sen jälkeen käyttöön otetun joukkoliikenneinfran osalta noudatetaan seuraavia periaatteita:

- Junaliikenteen infrakulut kohdistetaan jäsenkunnille junaliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa kunnittain.
- Lauttaliikenteen infrakulut kohdistetaan jäsenkunnille lauttaliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa kunnittain.
- Metroliikenteen infrakulut kohdistetaan jäsenkunnille metroliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa kunnittain.
- Raitioliikenteen infrakulut kohdistetaan jäsenkunnille raitioliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa kunnittain.

Bussiliikenteen infrakulut kohdistetaan jäsenkunnille linjastoittain nousujen suhteessa. Bussiliikenneterminaalien osalta kulut kohdistetaan ensin linjastoille terminaalista tehtyjen lähtöjen suhteessa. Joukkoliikennekatujen, -tunnelien ja siltojen osalta kulut kohdistetaan ensin linjastoille kyseisen joukkoliikennekadun, -tunnelin tai –sillan läpi kulkevien vuorojen suhteessa.

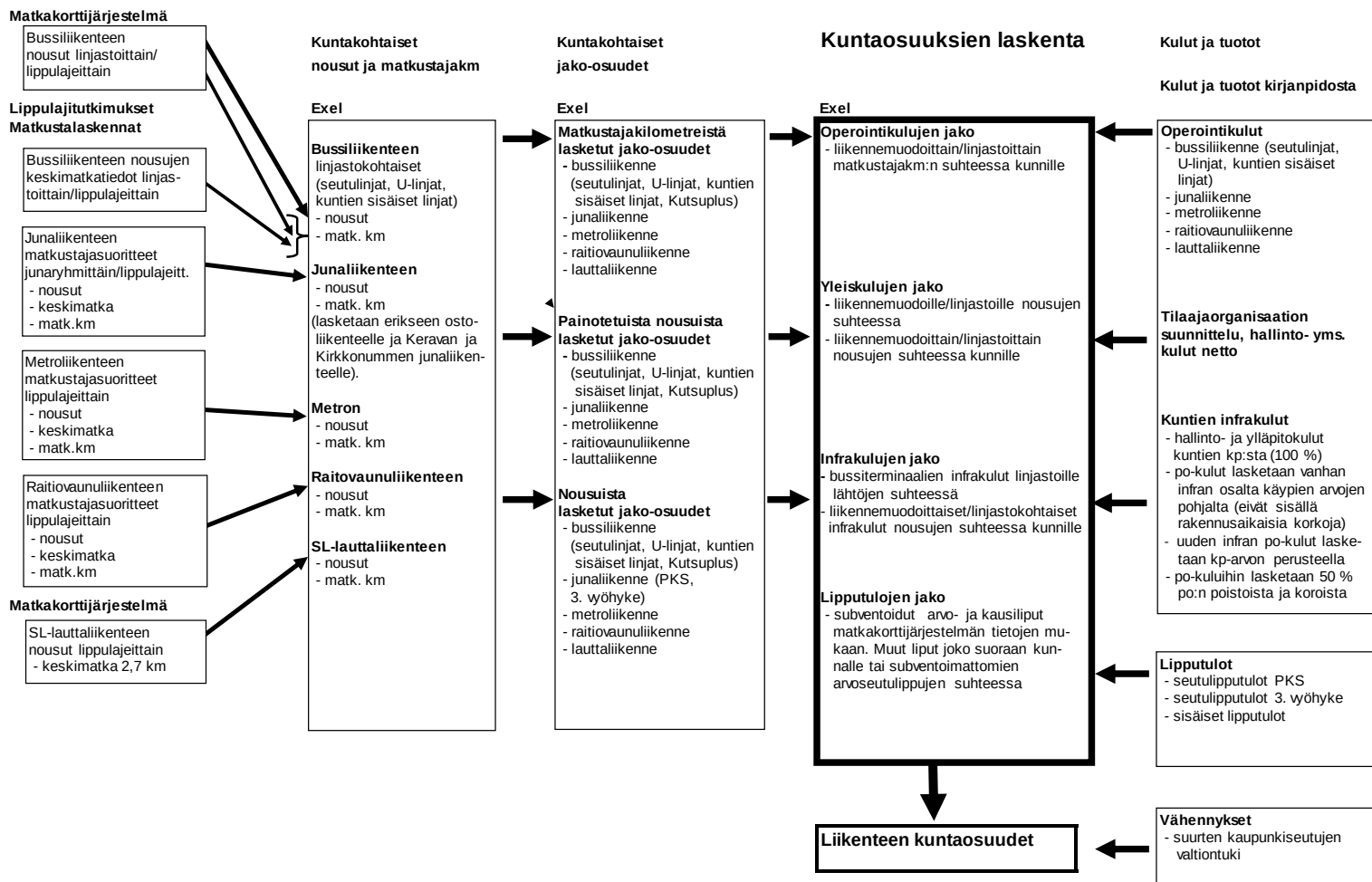
LIPPUTULOT

Seutulipputulot kohdistetaan kunnille matkakortin kuntalaisuustiedon ja lippulajin perusteella. Ne seutulipputulot, joita ei voida kohdistaa suoraan kunnille, kohdistetaan henkilökohtaisilla aikuisten ja lasten arvoseutulipuilla tehtyjen nousujen perusteella. Kehäradan tuomista lisääntyneistä kertaseutulipputulosta vuosittain kohdistetaan kolme (3) miljoonaa euroa Vantaan kaupungille kattamaan Vantaalle kohdistuvia Kehäradan infrakustannuksia.

Sisäiset lipputulot kohdistetaan sen kunnan lipputuloksi, jonka lipuista on kysymys.

Poikkeuksena ovat toisten kuntien asukkaiden ostamat ko. kunnan sisäiset subventoidut liput. Nämä lipputulot kohdistetaan kortin kuntalaisuuden mukaan. (Näiden lippujen käyttöä vastaava osuus operointi, yleis- ja infrakuluista kohdistetaan myös kortin kuntalaisuuden mukaan).

HSL-organisaation kulujen ja tuottojen kohdistaminen kunnille

Lyhenne	Selite
ASTY	Asiakastytytvyäisyystutkimus.
ASTY Web	Asiakastytytvyäisyystutkimuksen nettietokanta.
BEST	Benchmarking European Service of public Transport. BEST:ssä tutkitaan yhtenäisellä menetelmällä Pohjoismaiden pääkaupunkien sekä eräiden Keski-Euroopan kaupunkien asukkaiden tyytyväisyyttä joukko-liikenteeseen.
Cloudia	HSL:n käytössä oleva järjestelmä hankintojen sähköiseen kilpailutukseen.
CRM	Customer Relationship Management eli asiakkuuksien johtaminen.
CO ²	Hiilidioksidin kemiallinen kaava.
Dilax	Automaattisia laskentalaitteita valmistava yritys. Dilaxin laitteita on käytössä busseissa ja lähijunissa.
Dynasty	HSL:n käytössä oleva asianhallintajärjestelmä.
eBusSystems	Hanke, jossa kehitetään sähköbussijärjestelmää latausverkostoineen.
ePELI	HSL:n alueelle muodostettava tulevaisuuden bussiliikenteen innovointiympäristö. ePELI:n ytimessä on kokeiluluonteinen sähköbussiliikenne, joka toimii kokeilu- ja kehitysalustana.
ELY	Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.
ENN	Ennuste (lyhennettä käytetään taloustaulukoiden sarakeotsikoissa), esim. ENN2017 = Vuoden 2017 ennuste (osavuositarkastus 1/2017).
HASTUS	Horaires et. Assignations pour Systeme de Transport Urbain et Semi-urbain, ohjelmisto, jolla suunnitellaan HSL:n bussi- ja ratikkaliikenteen aikataulut. Lyhenteen vapaa käänös: "Kaupunkien ja taajamien kuljetusjärjestelmien aikataulut ja toimeksiannot"
HEHA	Liikkumistutkimus tai henkilöhaastattelututkimus.
HELMI	Helsingin liikennevaloetus busseille ja ratikoille, tuottaa myös ajoaika-tilastoja ja välittää reaaliaikaista tietoa vaunujen kulusta (pysäkinäytöt ja vaununäytöt).
HILMA	Työ- ja elinkeinoministeriön ylläpitämä ilmoituskanava, jossa ilmoitetaan julkisista hankinnoista.
HKL	Helsingin kaupungin liikennelaitos.
HLJ	Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma.
HR	Human Resources, henkilöstö-, henkilöstöasiat
HSL	Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymä.
HSL-alue	HSL:n jäsenkuntien (Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa, Kerava, Kirkkonummi, Sipoo) muodostama alue.
HSLH	Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymän hallitus.
ICT / IT	Informaatioteknologia (vanh. automaattinen tietojenkäsittely/ATK).
IoT-maailma	Internet of Things, esineiden internet. Internet-verkon laajentuminen laitteisiin ja koneisiin, joita voidaan ohjata, mitata ja sensoroida internet verkon yli.
IP-lukija	Matkakortin itsepalvelulukija junissa, busseissa, raitiovaunuissa ja asemilla.
JOLA Web	Joukkoliikenteen laatututkimuksen raportoinnin ja tilastoinnin tietojärjestelmä.

Lyhenne	Selite
JORE	Joukkoliikennerekisteri, johon on koottu kaikki linjojen reittejä ja aikatauluja koskevat tiedot.
JUKI	Lähijunaliikenteen kilpailutus –projekti.
KOLA	Bussiliikenteen korvauslaskennan ohjelma.
KUHA	Metropolialueen liikenneinfrastruktuurin pienet kustannustehokkaat hankkeet.
KUUMA	KUUMA-seutu muodostuu pääkaupunkiseudun ympärillä sijaitsevista 10 kehyskunnasta. KUUMA-kuntia ovat Hyvinkää, Järvenpää, Kirkkonummi, Kerava, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti.
LATI-Web	Suomenlinnan liikenteen tilastojen nettitietokanta.
LIIPY	Liityntäpysäköinti.
LIJ	Lippu- ja informaatiojärjestelmä (-hanke).
L-INFO	Liikennetietokanta, kaikki muut tiedot paitsi asiakasrekisteri, tietoa myös myyntilaitteiden kautta.
LIPTU	Lippulajitutkimus, joita tehdään HSL:n perussopimuksen mukaisesti vuosittain eri joukkoliikennemuodoissa.
LISSU	Linjastosuunnittelun analyysityökalu.
LISU	Liikennöintisuunnitelma, jossa suunnitellaan seuraavan liikennöintivuoden (kesäkausi ja talvikausi) liikenteen toteutus (tarkat reitit & liikennetarjonta). Tulevan kesän ja talvikauden aikataulut laaditaan Lisun pohjalta.
LITU	Laaja liikennetutkimus, joka koostuu osatutkimuksista (esim. HEHA).
Livi	Liikennevirasto.
LMJ	Valtakunnallista Waltti-korttia hallinnoiva Lippu- ja maksujärjestelmä Oy.
LVM	Liikenne- ja viestintäministeriö.
MaaS	Mobility as a Service (MaaS) eli Liikkuminen palveluna. Kokonaisuus, jossa liikkumistarpeet on paketoitu kokonaisuuksiksi ja käyttäjä päättää millaisia osia hän haluaa pakettiinsa ostaa.
MAL	Helsingin seudun maankäyttö, asuminen ja liikenne.
MAL-verkosto	Valtakunnallinen maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämisverkosto. Verkoston toiminta perustuu valtion ja suurten kaupunkiseutujen kaupunkipolitiikkaan, seudullisen strategisen suunnittelun edistämiseen ja jäsenseutujen vertaisoppimiseen. Verkostoa koordinoidaan Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymästä.
MASU	Maankäyttösuunnitelma.
MKJ	Matkakorttijärjestelmä (nykyinen lippujärjestelmä, joka uusitaan LIJ-hankkeessa).
MONO	Aikataulu- ja informaatiomonitorien ohjaus (aikataulunäytöt esim. asemilla).
MUULI	Muuttuneen liikenteen ohjelma (esim. ajamattomat vuorot, kalustemuutokset).
NO ₂	Typpidioksidin kemiallinen kaava.
POLISE	Liikennepoliittisten valintojen vaikutukset suurilla pohjoismaisilla kau-

Lyhenne	Selite
	punkiseuduilla.
PÄÄVE	Helsingin seudun pääpyöräilyverkon ja laatukäytävien määrittely.
Ruter As	Yhtiö joka suunnittelee, järjestää ja markkinoi joukkoliikennettä Oslon ja Åkerhusin alueella Norjassa.
SAVU	Saavutettavuustarkastelut.
SÄHKE2	Arkistolaitoksen SÄHKE2-normi, joka ohjaa julkishallinnon asiakirjahallintaa sähköisessä toimintaympäristössä.
TA	Talousarvio (lyhennettä käytetään taloustaulukoiden sarakeotsikoissa), esim. TA2017 = vuoden 2017 talousarvio.
TAE	Talousarvioennuste / alustava talousarvio (lyhennettä käytetään taloustaulukoiden sarakeotsikoissa), esim. TAE2018 = vuoden 2018 talousarvioennuste.
TIETO-Web	HSL:n avaintunnusluvut sisältävä nettitietokanta.
TOJ	Tiedonohjausjärjestelmä.
TOS	Tiedonohjaussuunnitelma.
TS	Taloussuunnitelma (lyhennettä käytetään taloustaulukoiden sarakeotsikoissa), esim. TS2019 = vuoden 2019 taloussuunnitelma.
TLJ	Taksa- ja lippujärjestelmä –hanke, jossa valmistellaan HSL-alueen uutta vyöhykehinnittelumallia.
TP	Tilinpäätös (lyhennettä käytetään taloustaulukoiden sarakeotsikoissa), esim. TP2016 = vuoden 2016 tilinpäätös.
TTS	Toiminta- ja taloussuunnitelma, joka laaditaan kolmelle seuraavalle toimintavuodelle. TTS sisältää mm. strategiasuunnitelman sekä tariffien ja palveluverkon muutoksia koskevat suunnitelmat. Alustavasta TTS:sta pyydetään vuosittain jäsenkuntien lausuntoja elokuun loppuun mennessä.
TVV	Waltti-järjestelmän kehittäjänä toimii TVV lippu- ja maksujärjestelmä Oy, joka on kuntien ja valtion yhteinen IT-palvelu- ja hankintayhtiö.
Waltti	Valtakunnallinen matkakorttihanke.
Älykäs pysäköinti	Älykäs pysäköinti -hanke on osa MAL-verkoston Alueelliset innovaatiot ja kokeilut (AIKO) Liikennejärjestelmien digiloikka painopisteen toteutusta.

13.06.2017

HSL -kunnat

LAUSUNTOPYYNTÖ HSL:N ROOLISTA OSANA LIIKKUMISPALVELUJA

HSL:n roolia liikkumispalveluiden markkinoilla on selvitetty kevään 2017 kuluessa strategiатын tueksi. Linjauksille on sekä strateginen että operatiivinen tarve. Liikkumispalvelujen pitkän aikavälin muutokset käsitellään osana MAL 2019 -suunnittelua. HSL:n tulevassa strategiатыössä on tarve tehdä lähitulevaisuuden toimintalinjat HSL:n roolista liikkumispalveluissa. MaaS-kysymys on myös operatiivinen ja ajankohtainen. Uudet toimintamallit ovat jo tulleet markkinoille uusina yrityksinä tai vanhojen yritysten uusina liiketoimintamuotoina. HSL:n kanssa tehtävän yhteistyön kysyntä on jatkuvaa ja yhteistyöneuvotteluihin tarvitaan linjauksia.

MaaS-toiminnan oikeudellinen kehys

Mobility as a Service (MaaS) eli Liikkuminen Palveluna on käsite, jolla tarkoitetaan useimmin mobiilialustalla toimivia liikkumispalveluiden välitys- ja yhdistelypalveluja (kuten Liikennepalvelulaki). MaaS-toiminta voi kattaa luonteeltaan hyvin erilaisia palveluja eikä sille ole erityistä lainsäädäntöä. MaaS-palveluiden asiakkaan suojana ovat kuitenkin aina kuluttajansuojalaki ja tietosuojalainsäädäntö. MaaS-palvelujen tuottajien kanssa tehtävää yhteistyötä puolestaan ohjaavat sopimusoikeus ja hyvän hallinnon periaatteet. Liikkumispalveluja järjestäessään HSL:n tulee noudattaa hankintalaki, valtiontukea koskevia ja kilpailuoikeudellisia säännöksiä sekä kuntalain rajoituksia.

HSL:n nykyiset tehtävät liikkumispalveluiden markkinoilla

Nykytilanteessa HSL toimii liikenteen markkinoilla kahdessa roolissa. Ensinnäkin HSL on alueensa joukkoliikenteen suunnittelija ja järjestäjä, joka hankkii tarvittavat kuljetuspalvelut sekä päättää hinnoittelusta, vastaa markkinoinnista ja informaatiosta sekä järjestää lippujen myynnin. Toiseksi HSL vastaa alueensa liikennejärjestelmäsuunnittelusta tehden yhteistyötä maankäytön ja asumisen strategisen suunnittelun kanssa. Palvelujen järjestäjänä HSL:n rooli rajautuu perussopimuksen mukaisesti joukkoliikennekokonaisuuteen. Liikennejärjestelmäsuunnittelussa HSL käsittelee kaikkia liikennemuotoja ja liikkumispalveluja. HSL:n joukkoliikenteen tiedot ovat MaaS- ja muiden palvelujen tuottajien käytettävissä avoimien rajapintojen kautta. Lisäksi HSL:n mobiilikertalippujen myyntirajapinta on jo sopimuksesta liikkumispalvelujen ja yhdistelypalvelujen tuottajien käytettävissä, kuten Liikennepalvelulaki velvoittaa 1.1.2018 alkaen.

13.06.2017

Liiketoimintavaihtoehdot

HSL:n roolin selvittämiseksi on tunnistettu ja jäsennetty erilaisia vaihtoehtoja kehittää HSL:n toimintaa. Vaihtoehtoisissa on pohjana HSL:n nykyinen toiminta joukkoliikenneviranomaisena ja liikennejärjestelmän suunnittelijana. Toiminnan kehittämistavoiksi on tunnistettu: 1. lippuyhteistyö, 2. tieto- ja markkinointiyhteistyö ja 3. palvelujen tuottaminen. Kehittämisen kohteina olevat palvelut on jäsennetty: a. välitys- ja yhdistelypalvelut (MaaS), b. muut liikkumispalvelut ja c. joukkoliikennepalvelut. Näin määriteltyjä yhdeksää vaihtoehtoa on arvioitu suhteessa HSL:n strategiaan tavoitteisiin vaikutusten suuntia ja merkityseroja tunnistuen. Arvioinnin tarkoituksena on saada selville, miten HSL:n olisi järkevää hyödyntää eri vaihtoehtojen mahdollisuuksia ja karttaa uhkia strategiassaan.

Päätelmät liiketoimintavaihtoehtojen arvioinnista

Arvioinnin perusteella liiketoimintavaihtoehdot toteuttavat yleisesti HSL:n perustehtävää sujuvien ja luotettavien liikkumiskäytösten kehittämisestä ja tarjoamisesta asiakkaiden tarpeisiin. MaaS-toimijoiden ja liikkumispalveluiden kanssa tehtävän yhteistyön arvioidaan sisältävän sekä mahdollisuuksia että uhkia. Mahdollisuutena on lisätä joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn määrää Helsingin seudulla, parantaa joukkoliikenteen tehokkuutta (tehokkaampi palvelujen toteutus) ja vahvistaa liikennejärjestelmän rahoitus pohjaa (uudet asiakastulot). Uhkana on vastaavasti se, että yhteistyön kautta nykyistä joukkoliikenteen, kävelyn tai pyöräilyn kysyntää siirtyy käyttämään erilaisia henkilöautolla toteutettavia liikkumispalveluja. Suurimmat vaikutukset ovat mahdollisia silloin, kun yhteistyö muuttaa HSL-alueen liikenteen kysyntää. Alueen ulkopuolelta tuleva liikennekysyntä on siihen verrattuna selvästi vähäisempää.

Arvioinnin johtopäätös on, että HSL:n pitää ohjata yhteistyötä toteuttamaan omia strategisia tavoitteita sopimuskumppaneiden valinnalla ja sopimusehdoilla. Parhaiten HSL voisi varmistaa tavoitteiden mukaiset liikkumispalvelut suunnittelemalla ja järjestämällä ne itse. Tällöin on kuitenkin kysymys HSL:n tehtävien laajennuksesta palvelumarkkinoille, mikä edellyttäisi muun muassa muutosta perussopimuksessa määriteltyihin HSL:n tehtäviin. EU:n palvelusopimusasetuksen (PSA) logiikan mukaisesti uusien liikkumispalvelujen järjestäminen voi tulla kysymykseen silloin, kun riittäviä palveluja ei synny markkinaehtoisesti.

Alustavat linjaukset

Selvityksen perusteella on muodostettu strategiatyön tueksi alustavat linjaukset HSL:n roolista osana liikkumispalveluja:

1. HSL laajentaa joukkoliikenteen lippuyhteistyötä viranomaisten ja kaupallisten toimijoiden kanssa.

Yhteistyön keskeiset kaupalliset ja tekniset vaatimukset ovat samanlaiset kaikille mahdollisille sopimuskumppaneille. HSL:n tulee laatia tällainen

13.06.2017

sopimus pohja ja kriteeristö sekä myöntää toimitusjohtajalle sopimusvaltuudet. Yhteistyön edellytyksenä on, että HSL omistaa kaikkien HSL:n palveluja käyttävien asiakkuudet ja saa anonymisoidun liikkumistiedon HSL-liikenteen käyttäjistä. Yhteistyöhön valitaan kumppanit, jotka toteuttavat HSL:n strategisia tavoitteita. Kumppanit voivat olla liikkumispalvelujen tuottajia tai esimerkiksi tapahtumajärjestäjiä. Yhteistyö ei ole perusteltua silloin, jos sen hallinnollinen resurssitarve on suuri suhteessa yhteistyön kautta saavutettaviin hyötyihin.

2. Reittioppaaseen otetaan mukaan muita liikkumispalveluiden tuottajia.

Avoimien rajapintojen kautta HSL:n liikenteen tiedot ovat kaikkien saatavilla Liikennepalvelulain mukaisesti yhteistyösopimuksista riippumatta. Laajempaan yhteistyöhön valitaan kumppanit samoin perustein kuin lippuyhteistyössä. Yhteistyö tarkoittaa esimerkiksi sitä, että Reittiopas tarjoaa käyttäjälleen yhteistyökumppanin palveluja vaihtoehtoksi.

3. Joukkoliikennetarjontaa korvaavia liikkumispalveluja pilotoidaan.

Joillakin alueilla tai aikoina muilla liikkumispalveluilla, jos palvelu täydentää tai sillä voidaan tehokkaasti korvata HSL:n järjestämää palvelua tai edistää kestävästä liikkumisesta (autotonta elämäntapaa) päivittäisessä liikkumisessa tai kaukoliikennematkoissa. HSL ei osallistu sellaisten liikkumispalveluiden järjestämiseen, jotka yksipuolisesti kilpailevat joukkoliikenteen kanssa tai lisäävät henkilöautosuoritetta keskustoissa.

4. HSL toimii kaupunkiseudun liikkumisen alustana, jossa runkona on joukkoliikenne.

Tähän julkiseen alustaan voivat kaupalliset toimijat kytkeytyä kaikille yhdenmukaisilla ehdoilla. Alustan osana HSL suunnittelee ja järjestää mobiiliin välitys- ja yhdistelypalvelun (MaaS-palvelun) alueellaan.

Jatkotoimet

Alustavista linjauksista (ja niiden taustalla olevasta työstä) pyydetään kommentteja omistajakunnilta osana TTS2018-2020 -lausuntopyyntöä. Lausunnot eivät sido kuntia, mutta ne otetaan huomioon linjausten muodostamiseen osana HSL:n strategian päivitystä syksyllä 2017.

HSL pyytää kuntien lausuntoa 31.8.2017 mennessä.

Lisätietoja antaa:

Osastonjohtaja Sini Puntanen, p 040 501 3362

Liite:

HSL:n rooli osana liikennepalveluja, Tausta-aineisto lausuntopyyntöön

13.06.2017

HSL -kunnat

LAUSUNTOPYYNTÖ JÄSENKUNNILLE KUNTAOSUUSLASKENNAN UUDISTAMISESTA

HSL haluaa kysyä TTS-lausuntopyyntöön yhteydessä jäsenkuntien kantaa kuntaosuuslaskelmien päivityksestä ja jäsenkunnille kohdistettavien kulujen ja tuottojen kohdistusperiaatteista.

Taustaa

HSL-liikenteen kulut ja tuotot kohdennetaan jäsenkunnille perussopimuksessa esitettyjen periaatteiden mukaisesti. Kuntayhtymän eri tehtävistä aiheutuvat kulut kohdistetaan palvelujen käytön mukaisesti. Lipputulot jaetaan kunnille kuntakohtaisen lipputulokertymän perusteella. Perussopimuksessa jäsenkunnille jaettavat kulut on jaettu operointikuluihin (liikennöintikorvaukset), tilaajaorganisaation suunnittelu-, hallinto- yms. kuluihin (yleiskustannukset) ja infrakuluihin.

Uuteen vyöhykehinnottelujärjestelmään siirryttäessä tulee nykyiseen kuntaosuuslaskelmaan tarve tehdä isoja päivityksiä laskentasääntöjen osalta. Nykyisen laskentamallin kohdistusperiaatteet perustuvat vahvasti malliin, jossa lipputuloja ja kustannuksia jaetaan joko kuntien sisäisten tai seudullisen liikenteen erissä. Tarpeelliseksi tuli sopia, kuinka kohdistussääntöjä muutetaan niin, että ne tukevat vyöhykejärjestelmää, jossa ei ole kuntarajoja. Samalla ajankohtaiseksi tuli selvittää, voitaisiinko kuntaosuuslaskentaa kehittää kokonaisvaltaisemmin.

HSL teetti keväällä 2016 ulkopuolisen asiantuntijan avulla esiselvityksen mahdollisuuksista kehittää ja antaa vaihtoehtoja kuntaosuuslaskentaan. Esiselvityksen keskeinen tulos oli ehdotus jakaa operointikulujen alijäämää kokonaisuutena tarjontatason perusteella. Selvityksestä pyydettiin jäsenkunnilta lausunnot ja kunnat vastauksissaan suhtautuivat myönteisesti laskennan kehitykseen. Kunnat kuitenkin edellyttivät, että pääsevät yhteistyössä kehittämään laskentamallia. Keväällä 2017 perustettiin työryhmä kehittämään kuntaosuuslaskentaa, johon osallistuivat myös jäsenkuntien edustajat.

Taustalla kuntaosuuslaskennan päivityksessä oli useita ilmiöitä tai tavoitteita, jotka ovat lähtöisin HSL:n strategisista tavoitteista. Muutokset toimintaympäristössä osaltaan lisäävät epävarmuutta nykyisessä laskentamallissa ja ne pyrittiin huomioimaan kehitystyössä. (Kts. liite 3)

13.06.2017

Havainnot

Nykyinen kuntaosuuslaskentamalli on ollut käytössä vuodesta 2010 alkaen. Se pyrkii kohdentamaan tulot ja kulut kunnille tarkasti liikennemuodoittain ja linjastoittain kuntalaisten käytön mukaan. Operointikustannukset jaetaan linjastokohtaisesti kunnille kohdistettujen matkustajakilometrien perusteella. Matkustajakilometrien tiedot pyritään pääasiassa keräämään matkakorttijärjestelmän nousujen ja keskimatkatietojen perusteella, jotka kohdistetaan kunnille lippulajin ja kuntalaisuustiedon perusteella. Lipputulojen jakoperiaatteet ovat perustuneet erilaisten lippulajien kohdistussääntöihin ja matkakorttien kuntalaisuustietoihin. Erilaisilla lipputyypeillä tehtyjen nousujen ja tuottojen luokitteluun useisiin eri laskentaryhmiin on vaatinut ylläpitoa ja täsmäytystä. Tarkempi kuvaus kuntaosuuksien laskentaperusteista löytyy TTS:n dokumentin liitteestä 6.

Käytännön haasteeksi ovat muodostuneet avorahastukseen perustuvat liikennemuodot (juna, metro, raitiovaunu), joiden osuus on noin puolet matkustajanousuista. Avorahastuksen piirissä olevien liikennemuotojen matkakorttitietoja ei ole luotettavasti saatavilla, joten tarvittavat jakoperusteet kerätään satunnaisotantaan perustuvien lippulajitutkimuksien tietojen perusteella. Pienempien kuntien osalta lippulajitutkimuksien vaikutukset voivat kuitenkin johtaa suhteellisesti suuriin vaihteluihin. Lisäksi lippulajitutkimuksia ei toisteta vuosittain, joten jakoperusteet ovat kiinnitettyjä useaksi vuodeksi eteenpäin, vaikka liikenteessä ja kysynnässä tapahtuu muutoksia. Pitkällä aikavälillä HSL pyrkii lisäämään avorahastuksen piirissä olevaa raideliikenteen ja runkoliikenteen osuuksia, mikä kasvattaa lippulajitutkimuksiin perustuvan osuuden merkitystä laskennassa. Esimerkiksi Länsimetron avautuminen tuo lähivuosina huomattavasti lisää matkustajia avorahastuksen piiriin.

Suunnitteilla oleva vyöhykehinnoittelu poistaa myös nykyiset kuntien sisäiset lipputulot, jotka ovat muodostaneet yli puolet aikaisemmin kunnille suoraan kohdistettavista lipputuloista. Kun sisäiset lipputuotteet korvautuvat seutulippuihin verrattavissa olevilla vyöhykelipuilla, kasvaa myös niin sanotun yleisen HSL-erän osuus. Tätä erää joudutaan edelleen jakamaan vyöhykkeittäin nousujen perusteella, eli laskennallisten välivaiheiden määrä tulee kasvamaan. Samaan yleiseen erään sisältyy myös myyntimäärissä nopeasti kasvavan mobiililipun tulot.

Kuntaosuuksien raportoiminen, ennustaminen ja poikkeamien analysointi on ollut haastavaa. Kuntien mahdollisuudet vaikuttaa omaan rahoitusosuuteensa ovat olleet rajallisia lyhyellä aikavälillä, ja lopulliset kuntaosuudet ovat poikenneet talousarvioiden mukaisista laskelmista. Kuntien toiveena onkin ollut nopeuttaa raportointia ja parantaa ennusteiden luotettavuutta. Kuntaosuuksien arvioiminen HSL:n laajentuessa uusiin kuntiin on myös vaativaa, koska kohdistusperiaatteet pohjautuvat keskeisesti tulevien matkustajamäärien ennustamiseen.

13.06.2017

Ehdotus

Kuntaosuuslaskelman uudistamista valmisteltiin kuntien ja HSL:n yhteisessä työryhmässä. Uusi laskentamalli nimettiin ”Seudulliseksi rahoitusmalliksi”.

Työryhmän kuntaedustajien yhteisen näkemyksen mukaan lipputulojen kohdistuksesta suoriin kunnille ei tule luopua, vaan kuntalaisten ostamien lippujen tulee edelleen vähentää kuntien omaa rahoitusosuutta. Työryhmän ehdotuksena on, että lipputulojen kohdistussääntöjä yksinkertaistetaan. Kaikki ne lipputulot, joiden osalta kuntalaisuustieto on selvillä, kohdistetaan ko. kunnalle riippumatta lippulajista. Nykyisestä tuettu/omakustanne-jaottelusta luovuttaisiin, koska vastaavasti samaan logiikkaan perustuvasta kustannusten nousuihin perustuvasta jakoperusteesta luovuttaisiin (kts. seuraava kappale). Ne lipputulot, joiden osalta ostajan kuntalaisuustietoa ei ole saatavilla, vähentävät suoraan operointikulujen yhteisen alijäämän osuutta. Samalla poistettaisiin subventiomattomien seutulippujen ja muiden yleisten, suoraan kohdistamattomien lipputulojen nousuihin perustuvat jakosäännöt.

Lisäksi työryhmä ehdottaa, että operointikulut kohdistetaan kuntien alueella järjestetyn joukkoliikennetarjonnan perusteella. Tarjontatasoon vaikuttavat liikennemuotojen paikkakapasiteetti ja operointikulut. Tarjontatason määrittämisessä voidaan huomioida myös alueelliset erityispiirteet, kuten junaliikenteen keskimatkat korottavana vaikutuksena tai kunnan alueen läpikulkuliikenne alentavana tekijänä. Laskenta poikkeaa tältä osin oleellisesti nykyisestä mallista, missä joukkoliikenteen operointikustannukset jaetaan kunnille liikennemuodoittain ja linjastoittain matkustajakilometrien perusteella. Seudullinen rahoitusmalli pyrkii näillä tekijöillä kannustamaan tehokkaisiin liikennemuotoihin ja järjestämään joukkoliikenne kustannustehokkaasti.

Työryhmän ehdotus ei sisällä muutoksia infrakulujen jakoperusteisiin.

Yleiskuluihin jakoperusteeksi työryhmä ehdottaa kuntien asukasmääriä. Asukasmäärä on ennakoitavampi, selkeämpi ja yksinkertaisempi jakoperuste kuin nykyinen nousijamääriin perustuva laskenta.

Ehdotetut muutokset laskentamalliin ovat tiivistetysti seuraavat:

Erä	Nykyinen kohdistus	Seudullinen rahoitusmalli
Operointikulut	Liikennemuodoittain / linjastoittain matkustajakilometrien perusteella	Alueellisen tarjonnan mukaisesti
Yleiskulut	Nousujen perusteella	Kuntien asukasmäärän perusteella
Lipputulot	Tuetut lipputulot kunnille, omakustanteiset seutulipputulot nousujen mukaan	Tuettu / omakustanteinen – jaottelusta luopuminen ja kohdistussääntöjen karsiminen
Infrakulut	Nousujen suhteessa	Nousujen suhteessa

13.06.2017

Seudullisen rahoitusmallin toimivuutta erilaisissa joukkoliikenteessä tapahtuvissa muutoksissa tarkasteltiin laskennallisissa herkkyystarkasteluissa. Herkkyystarkasteluissa vertailtiin kuntien rahoitusosuuksissa tapahtuvia muutoksia nykyisen ja seudullisen rahoitusmallin välillä linjastomuutoksissa tai kannattavuustilanteissa. Näiden tarkasteluiden perusteella kunnille arvioidut rahoitusosuudet erilaisissa muutostilanteissa koettiin oikeudenmukaisemmiksi seudullisessa rahoitusmallissa.

Seudullinen rahoitusmallissa kuntien rahoitusosuudet eivät kasva entiseen malliin nähden kohtuuttomasti. Myös kunnan asukasmääriin suhteutettuna rahoitusosuudet ovat keskenään vertailukelpoisia. Ennusteiden tarkkuuteen vaikuttavat erityisesti Länsimetron ja vyöhykehinnottelujärjestelmän kokonaisvaikutusten ennustaminen matkustajamäärissä ja lipputulossa. Laskelmien tueksi ulkopuolisen asiantuntija tuotti arvioita liikennemääristä ja avusti laskennan tarkistamisessa.

Laskentasääntöjen muutokset vaativat HSL:n perussopimukseen tehtäviä muutoksia. Lausunnon lopussa on esitetty nykyinen perussopimuksen 26 § ja erikseen siihen tehtävät alustavat muutokset. Infrapopimukseen ei tehdä muutoksia tässä vaiheessa.

Lausuntopyyntö

Pyydämme jäsenkuntien lausuntoa 31.8.2017 mennessä esitykseen päivittää kuntaosuuslaskelmien kohdistusperiaatteita.

1. Esitys operointikulujen kohdistamisen laskentaperiaatteiden muutoksesta
2. Esitys yleiskulujen kohdistamisen laskentaperiaatteiden muutoksesta
3. Esitys lipputulujen kohdistamisen laskentaperiaatteiden muutoksesta
4. Esitys, että infrakulujen jakoperusteisiin ei tehdä muutosta

Kunta voi myös yleisesti ottaa kantaa laskennan periaatteisiin tai nostaa esille muita havaitsemiansa seikkoja. HSL päivittää ja kehittää seudullista rahoitusmallia palautteen perusteella syksyllä TTS:n yhteydessä.

Lisätietoja antaa:

Osastonjohtaja Ilmari Mäkinen, p. 050 364 8772

Controller Oskari Leho p. 050 5606 222

Liitteet

Nykyinen perussopimus 26§
Ehdotetut muutokset perussopimukseen
Työryhmän esitys kuntaosuuslaskennan muuttamisesta (Seudullinen rahoitusmalli)

13.06.2017

Nykyinen perussopimus 26 §**Toiminnan rahoitus sekä lipputulojen ja kulujen jakaminen***Yleiset periaatteet*

Kuntayhtymä rahoittaa toimintamenoja lipputuloilla, kuntien maksamilla tariffituilla, valtion avustuksilla ja muilla tuloilla.

Jäsenkunnille kohdistetaan kuntayhtymän eri tehtävistä aiheutuvat kulut palvelujen käytön mukaisesti. Lipputulot kohdistetaan kunnittain kuntakohtaisen lipputulokertymän perusteella.

Siltä osin kuin tehtävän hoidosta perittävät maksut ja muut tuotot eivät riitä kattamaan kuluja, maksavat kunnat kuntayhtymälle tariffitukea, jolla katetaan kullekin kunnalle kohdistettujen kulujen ja tuottojen erotus.

Korvaus niistä tehtävistä, jotka kuntayhtymä hoitaa sopimuksen perusteella, määritellään sopimuksessa, jonka perusteet hallitus hyväksyy.

Jäsenkuntien kuntayhtymän käyttöön erillisillä sopimuksilla osoittaman joukkoliikenneinfraomaisuuden käytöstä maksettavan käyttöoikeuskorvauksen laskentaperusteena käytetään infraomaisuuden tarkistettua käypää arvoa.

Joukkoliikenteen lipputulojen ja järjestämisen menojen kohdentaminen

Joukkoliikenteen lipputulojen ja joukkoliikenteen järjestämisestä aiheutuvien kulujen kohdistamisessa jäsenkunnille noudatetaan seuraavia periaatteita:

Lipputulot

Henkilökohtaiset arvo- ja kausiliput kohdistetaan matkakorttijärjestelmän tietojen mukaan, muut liput joko suoraan ao. kunnalle tai henkilökohtaisten lippujen suhteessa soveltaen.

Tilaajaorganisaation suunnittelu, hallinto yms. kulut

- Liikennemuodoittain nousujen suhteessa

Operointikulut (liikennöintikorvaukset)

- Liikennemuodoittain matkustuskilometrien suhteessa

Infrakulut

- Liikennemuodoittain nousujen suhteessa

Infrakulut lasketaan käypien arvojen perusteella. Kuluihin sisältyvät 50 % pääoman poistoista ja koroista sekä täysimääräisesti infran hallinto- ja ylläpitokulut. Infran hallinto- ja ylläpitokuluista neuvotellaan kuntayhtymän ja jäsenkuntien kesken vuosittain.

Jäsenkuntien uusien joukkoliikenneinvestointien osalta otetaan huomioon myös rakennusaikaiset korot. Määriteltäessä jäsenkuntien vanhojen joukkoliikenneinvestointien käypää arvoa ei rakennusaikaisia korkoja kuitenkaan jälkikäteen oteta huomioon.

13.06.2017

Vantaan kehärata ja muut tulevat kaupunkiratahankkeet sisällytetään infrakustannuksiin, mutta ei vanhojen kaupunkiratojen kustannuksia.

Kustannusten jaossa käytettävä kysyntätieto (nousut ja matkustuskilometrit liikennemuodoittain ja kunnittain) perustuu lippulajitutkimuksiin ja matkakorttijärjestelmän keräämiin tietoihin tai muihin vastaaviin, luotettavista lähteistä kerättyihin tietoihin. Kuntayhtymän hallitus liittää vuosittain jäsenkunnille 23 §:n mukaisesti lähetettävän taloussuunnitelman lausuntopyyntöön alustavan suunnitelman kysyntätietojen tarkistamisesta. Suunnitelmassa esitetään tarkistuksen ajoittuminen ja tietolähteet, joihin tarkistus perustuu. Suunnitelmassa otetaan huomioon mm. merkittävien joukkoliikennehankkeiden arvioitu toteutuminen. Jäsenkuntien lausunnot saatuaan kuntayhtymän hallitus päättää lippulajitutkimusten järjestämisestä ja ajankohdista. Kuntayhtymän hallitus päättää edellä selostettujen periaatteiden mukaisesti yksityiskohtaiset laskentaperiaatteet järjestämänsä joukkoliikenteen lipputulojen ja menojen kohdentamisesta jäsenkunnille.

Ehdotetut muutokset

Toiminnan rahoitus sekä lipputulojen ja kulujen jakaminen

Yleiset periaatteet

(Ei muutoksia)

Joukkoliikenteen lipputulojen ja järjestämisen menojen kohdentaminen

Joukkoliikenteen lipputulojen ja joukkoliikenteen järjestämisestä aiheutuvien kulujen kohdistamisessa jäsenkunnille noudatetaan seuraavia periaatteita:

Lipputulot ~~Henkilökohtaiset arvo- ja kausi-~~Matkakorttijärjestelmän tietojen mukaan **tai soveltaen muun saatavilla olevan tiedon perusteella**, muut liput joko suoraan ao. kunnalle tai henkilökohtaisten lippujen suhteessa soveltaen ~~vähentävät yhteistä operointikulujen osuutta~~

Tilaaajaorganisaation suunnittelu, hallinto yms. kulut

~~- Liikennemuodoittain nousujen suhteessa~~ **Jäsenkuntien asukasmäärien suhteessa**

Operointikulut (liikennöintikorvaukset)

~~- Liikennemuodoittain matkustuskilometrien suhteessa~~ **Alueellisen tarjontatason perusteella.**

Infrakulut

- Liikennemuodoittain nousujen suhteessa **(Ei muutoksia)**

13.06.2017

HSL -kunnat

**LAUSUNTOPYYNTÖ JÄSENKUNNILLE INFRAKORVAUSTEN KÄSITTELYSTÄ
KUNTAOSUUKSISSA**

Kehäradan ja länsimetron käyttöönotto sekä muiden tulevien infrahankkeiden valmistuminen aiheuttavat tulevina vuosina merkittäviä paineita lippujen hintojen korottamiseen, mikäli kuntien keskimääräinen subventiotaso pidetään edelleen maksimissaan 50 %:ssa.

HSL:n yhtymäkokous päätti vuonna 2015 aloittaa omistajakuntien väliset neuvottelut kuntaosuuksien tasosta, subventioasteesta ja infrakustannusten mahdollisesta uudelleen jakamisesta siten, että lipunhintojen korotustarve taloussuunnitelmakaudella pienenee. Yleisesti HSL:n kustannusten nousupaine on mahdollista kattaa puuttumalla kuntaosuuksiin, lippujen hintoihin tai joukkoliikenteen palvelutasoon (tai itse kustannuksiin).

Neuvottelijat tapasivat kolme kertaa ja neuvotteluissa keskusteltiin mm. infrapääomalle laskettavan koron suuruudesta sekä eri asiakasryhmien alennusprosenttien yhdenmukaistamisesta. Neuvottelujen lopputulos oli, että yhteisesti hyväksyttäviä keinoja lipun hintojen korotustarpeen pienentämiselle ei löytynyt.

Helsingin kaupunginhallitus on 12.9.2016 lausunnossaan HSL:n vuoden 2017-2019 alustavasta Toiminta- ja taloussuunnitelmasta esittänyt seuraavaa: *"Omistajaohjauslinjauksena Helsingin kaupunki edellyttää jatkossa käytettävän periaatetta, että omistajakuntien subventio-osuus operointi- ja yleiskustannusten osalta saa olla korkeintaan 50%. Infrakustannusten osalta subventioaste määritellään erikseen ja voi olla korkeampikin. Lähtökohta on, että infrakorvaukset eivät jatkossa johda lipun hintojen nousuun, vaan kunnat maksavat ne, koska investointien taloudelliset hyödytkin kohdistuvat kunnille. HSL:n tulee määritellä tarkemmat infrakustannusten käsittelyperiaatteet osana strategiatyötään."*

HSL:n yhtymäkokous kehotti marraskuussa 2016 HSL:ää jatkamaan tuloksettomina päättyneitä omistajakuntien välisiä neuvotteluja kuntaosuuksien tasosta, subventioasteesta ja infrakustannusten mahdollisesta uudelleen jakamisesta siten, että lipunhintojen korotustarve taloussuunnitelmakaudella pienenee.

HSL:n hallitus päätti lähettää alustavan Toiminta- ja taloussuunnitelman 2018-2020 yhteydessä lausuntopyynnön kuntiin siitä, miten jäsenkuntien infrakustannuksia tulisi käsitellä HSL:n kuntaosuuksissa.

13.06.2017

HSL:n perussopimus

HSL:n perussopimuksessa infraa käsitellään kahdessa kohdassa. Perussopimuksen 2 §:ssa HSL:n tehtäviin on sisällytetty osallistuminen joukkoliikenteen infran kehittämis- ja ylläpitoinvestointien suunnitteluun yhdessä kuntien ja asianomaisten muiden tahojen kanssa.

Infran kustannusten jakoperiaatteista HSL:n kuntaosuuksissa on sovittu toiminnan rahoituksesta sekä lipputulojen ja kulujen jakamisesta §:ssa 26:

- Jäsenkuntien kuntayhtymän käyttöön erillisillä sopimuksilla osoittaman joukko-liikenneinfraomaisuuden käytöstä maksettavan käyttöoikeuskorvauksen laskentaperusteena käytetään infraomaisuuden tarkistettua käypää arvoa.
- Infrakustannukset jaetaan jäsenkunnille kuntaosuuksina liikennemuodoittain nousujen suhteessa.
- Infrakulut lasketaan käypien arvojen perusteella. Kuluihin sisältyvät 50 % pääoman poistoista ja koroista sekä täysimääräisesti infran hallinto- ja ylläpitokulut.
- Infran hallinto- ja ylläpitokuluista neuvotellaan kuntayhtymän ja jäsenkuntien kesken vuosittain.
- Jäsenkuntien uusien joukkoliikenneinvestointien osalta otetaan huomioon myös rakennusaikaiset korot. Määriteltäessä jäsenkuntien vanhojen joukkoliikenneinvestointien käy-pää arvoa ei rakennusaikaisia korkoja kuitenkaan jälkikäteen oteta huomioon.
- Vantaan kehärata ja muut tulevat kaupunkiratahankkeet sisällytetään infrakustannuksiin, mutta ei vanhojen kaupunkiratojen kustannuksia.

Voimassaolevat infrasopimukset

HSL ja jäsenkunnat ovat allekirjoittaneet infrasopimukset, joissa on sovittu jäsenkaupunkien/kuntien HSL:n käyttöön osoittaman joukkoliikenneinfraomaisuuden käytöstä maksettavasta käyttökorvauksesta.

Kukin jäsenkaupunki/kunta teki erillisen sopimuksen HSL:n kanssa omistamansa jl-infran käytöstä noudattaen HSL:n perussopimuksen periaatteita.

Sopimuksen mukaan infrakulut lasketaan käypien arvojen perusteella. Kuluihin sisältyy 50 % pääoman poistoista ja koroista sekä täysimääräisesti infran hallinto- ja ylläpitokulut. Jäsenkuntien uusien joukkoliikenne-

13.06.2017

investointien osalta otetaan huomioon myös rakennusaikaiset korot. Määriteltäessä jäsenkuntien vanhojen joukkoliikenneinfrainvestointien käypää arvoa, ei rakennusaikaisia korkoja kuitenkaan jälkikäteen oteta huomioon.

Pääoman poistot perustuvat perussopimuksen mukaiseen jl-infraomaisuuteen, joka on arvostettu infrasopimukseen kirjatulla tavalla. Ohjeelliset poistoajat on määritelty infrasopimuksen liitteessä 4.

Pääoman korkojen laskeminen on määritelty sopimuksen kohdassa 6.3. (ja 7.3.). Joukkoliikenneinfran pääoman korkoprosentiksi on sovittu 5 % ja korko lasketaan jo käytössä olevan infran osalta edellisen vuoden poistamattoman infraomaisuuden arvosta. Uusien joukkoliikenneinvestointien osalta korkojen laskenta alkaa investoinnin käyttöönottovuokautta seuraavan kuukauden alusta alkaen.

HSL:n hallitus hyväksyi 27.5.2014 § 95 sopimuksen joukkoliikenteen infrakulujen kohdistamisesta *uuden joukkoliikenneinfran* osalta. Tällä sopimuksella sovittiin alkuperäisen sopimuksen mukaisesti vuonna 2012 tai sen jälkeen käyttöön otettavien, merkittävien joukkoliikenneinvestointien infrakulujen kohdistamisesta jäsenkaupungeille/kunnille. Tällaisia uusia, merkittäviä joukkoliikenneinvestointeja ovat ainakin Länsimetro ja Kehärata. Aikaisempi sopimus joukkoliikenneinfran kustannusten korvaamisesta jäi sellaisenaan voimaan.

Tulevaisuudessa infrakustannusten osuus tulee kasvamaan aina uusien joukkoliikenteen infrahankkeiden valmistuttua. Esimerkiksi Länsimetron jatkaminen Kivenlahteen ja Raide-Jokerin valmistuminen kasvattavat HSL:ltä laskutettavia infrakustannuksia 2020-luvulla ja aiheuttavat sellaisenaan lipun hintoihin korotuspaineita.

HSL:n ensimmäisenä toimintavuotena 2010 HSL:ltä laskutettavat infrakustannukset olivat 59,1 milj. euroa ja ne muodostivat 12,2 % HSL:n toimintamenoista. Alustavassa talousarvioissa 2018 infrakustannukset ovat yli kaksinkertaistuneet ja ovat 140,8 milj. euroa, 19,4 % HSL:n toimintamenoista.

Taulukko 1: Merkittävimmät infrahankkeet tulevina vuosina

	Invest. M€ 1)	Valtion os. 2)	Kunnan osuus	Valmist. vuosi	Infran po-kustannus 3) poisto, M€	korko, M€	PO-kust. yhteensä
Kantakaupungin raitioverkko	120,6	0 %	120,6	2016-26	1,5	3,0	4,5
L-metron jatke Kivenlahteen	801,0	30 %	560,7	2021	7,0	14,0	21,0
Raide-Jokeri	276,0	30 %	193,2	2021	2,5	4,9	7,4
Kruunusillat 4)	158,8	0 %	158,8	2025	2,3	4,0	6,3
Espoon kaupunkirata	268,0	50 %	134,0		1,7	3,4	5,1
Pisara	956,0	60 %	382,4		4,8	9,6	14,4
Yhteensä	2 580,4	39,94 %	1 549,7		19,8	38,9	58,7
1) Ilman rakennusaikaisia korkoja							
2) Arvio							
3) 50 % po:n poistosta ja 50 % 1. vuotena poistamattomalle po:lle lasketusta 5 % korosta							
4) Joukkoliikenteen osuus investoinnista							

13.06.2017

Omistajaohjauksen asettamat tavoitteet

Pääkaupunkiseudun koordinaatioryhmä on Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupunkien ylimmän luottamushenkilöjohdon ohjaus- ja koordinoitelin pääkaupunkiseudun yhteistyössä. Koordinaatioryhmä toimii pääkaupunkiseudun merkittävien yhteisten yhteisöjen omistajaohjausryhmänä ja sen toiminta perustuu Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupunkien kaupunginvaltuustojen hyväksymään pääkaupunkiseudun kaupunkien yhteistyösopimukseen.

Koordinaatioryhmä on asettanut HSL:n omistajaohjauksen tavoitteeksi valtuustokaudelle 2013-2016, että *kuntaosuuksilla katetaan kokonaiskustannuksista enintään 50 %*.

Omistajaohjauksen linjausta on tulkittu siten, että kuntaosuuksilla (ennen edellisten vuosien yli-/alijäämien huomioon ottamista) voidaan kattaa keskimäärin korkeintaan 50 % kuntaosuuksiin kohdistetuista kaikista kustannuksista, ml. infrakustannukset.

Kysymys 1: Joukkoliikenneinfran pääoman korkoprosentin suuruus

Joukkoliikenneinfran pääoman korkoprosentiksi on infrasopimuksissa sovittu 5 % ja korko lasketaan jo käytössä olevan infran osalta edellisen vuoden poistamattoman infraomaisuuden arvosta. Uusien joukkoliikenneinvestointien osalta korkojen laskenta alkaa investoinnin käyttöönottokuukautta seuraavan kuukauden alusta alkaen.

Jäsenkuntia pyydetään ottamaan kantaa, voidaanko infrasopimuksessa määriteltä joukkoliikenneinfran pääoman korkoprosenttia alentaa viidestä prosentista ja mikä olisi sopiva korkoprosentti nykyisessä markkinatilanteessa? Voitaaisiinko korko sitoa esimerkiksi 12 kuukauden euribor-korkoon, sovittavalla marginaalilla lisättynä?

Koron osuus on infrakustannuksissa merkittävä. Vuoden 2018 alustavassa talousarviossa koron osuus infrakustannuksista on 48,4 miljoonaa euroa.

- Jos korkoprosenttia laskettaisiin yhdellä prosenttiyksiköllä 5 %:sta 4 %:iin, pienenisivät infran korot n. 9,7 M€. Jos subventio-% halutaan pitää edelleen noin 50 %:ssa, voitaisiin lipputulot vähentää puolella tuosta summasta eli noin 4,8 milj. eurolla. *Tämä merkitsisi n. 1,9 % lippujen hintojen laskua siitä tasosta, millä alustavan talousarvion 2018 lipputulot on laskettu (nykyisen järjestelmän mukaiset lipputulot ja hinnat).*
- Jos infran pääomalle laskettua 5 % korkoa ei otettaisi huomioon lainkaan vuonna 2018, pienenisivät infrakulut 48,4 M€ ja *nykyjärjestelmän mukaisten lippujen hintojen voitaisiin laskea n. 9,5*

13.06.2017

% Tällöin lipputulot olisivat noin 24,2 M€ pienemmät kuin nykyjärjestelmän mukaiset alustavan TA2018 lipputulot.

Taulukko 2: Infran pääoman korko%:n muutoksen vaikutus lippujen hintoihin.

Infran PO:n korko	5,0 %	4,0 %	3,0 %	2,0 %	1,0 %	0,0 %
Infran korot, M€	48,419	38,735	29,051	19,368	9,684	0,000
Infrakulujen vähennys 100%		9,684	19,368	29,051	38,735	48,419
Infrakulujen vähennys 50%		4,842	9,684	14,526	19,368	24,210
Hintojen muutos% 1)		-1,9 %	-3,8 %	-5,7 %	-7,7 %	-9,5 %

1) Lippujen hintojen muutos%, jotta keskimääräinen subventio% pysyy n. 50 %:ssa

Kysymys 2: Jäsenkuntien subventio-osuuden laskentatapa

Jäsenkuntia pyydetään ottamaan kantaa, voiko jäsenkuntien subventio-osuus ilman infrakustannuksia olla korkeintaan 50 %? Vrt. Helsingin kaupunginhallituksen syksyllä 2016 antama lausunto kuntien subventio-osuuden tasosta.

Taulukossa 3 on laskettu kuntien subventio-osuudet HSL-historian ajalta vuosilta 2010-2018 ilman infrakustannuksia. Vuosien 2010-2018 keskimääräisen subvention keskiarvo ilman infrakustannuksia on ollut 40,1 %.

Taulukko 3: Kuntaosuudet ja subventio-% ilman infrakustannuksia 2010-2018.

Kuntaosuudet milj. euroa ja subventio% ilman infrakustannuksia 2010 - 2018

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K. nummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2010	94,9	40,1	0,5	29,4	2,3	2,7				169,8
subventio%	38,5 %	44,3 %	28,2 %	42,7 %	39,0 %	41,9 %				40,5 %
2011	106,3	41,7	0,5	31,7	2,4	3,3				185,9
subventio%	40,5 %	44,1 %	26,5 %	43,8 %	38,7 %	44,9 %				41,8 %
2012	114,5	44,7	0,5	35,3	2,7	3,4	0,7			201,7
subventio%	41,0 %	44,3 %	25,9 %	45,3 %	39,9 %	43,9 %	36,6 %			42,4 %
2013	117,1	47,9	0,6	36,4	2,9	3,8	1,1			209,7
subventio%	40,9 %	45,6 %	29,7 %	45,6 %	39,9 %	45,8 %	44,1 %			42,7 %
2014	128,9	47,5	0,5	33,5	2,4	4,4	1,9			219,2
subventio%	42,5 %	44,2 %	26,0 %	42,9 %	28,6 %	44,7 %	58,1 %			42,8 %
2015	119,4	45,1	0,6	33,6	2,8	5,4	2,2			209,2
subventio%	39,3 %	41,7 %	26,6 %	41,1 %	30,1 %	47,3 %	58,3 %			40,2 %
2016	109,2	45,2	0,5	28,2	2,4	4,3	2,1			191,7
subventio%	35,6 %	39,9 %	22,1 %	34,2 %	26,1 %	40,4 %	54,7 %			36,3 %
2017 TA	115,2	44,6	0,3	32,0	3,0	6,1	2,2			203,5
subventio%	34,8 %	37,5 %	15,0 %	34,1 %	28,7 %	45,9 %	52,5 %			35,4 %
2018 TA	130,6	46,7	0,8	39,2	2,5	3,7	1,8	2,6	0,5	228,4
subventio%	38,2 %	39,3 %	33,3 %	40,6 %	24,2 %	33,9 %	46,5 %	33,4 %	55,0 %	38,5 %
Keskiarvo	115,1	44,8	0,5	33,3	2,6	4,1	1,7	2,6	0,5	202,1
subventio%	39,0 %	42,3 %	25,9 %	41,1 %	32,8 %	43,2 %	50,1 %	33,4 %	55,0 %	40,1 %

13.06.2017

Kysymys 3: Jos subventio-osuus lasketaan edelleen kuten aiemmin, voiko subventio-osuus tilapäisesti ylittää 50 %, jos kuntien keskiarvo HSL-ajalla on alle 50 %?

Oletetaan, että subventio-osuuden laskenta halutaan määritellä edelleen entiseen tapaan eli lasketaan millä osuudella kuntien maksuosuudet kattavat kuntaosuuksiin kohdistetut operointi-, infra- ja yleiskustannukset ennen edellisten vuosien yli-/alijäämien käytön huomioimista.

Jäsenkuntia pyydetään ottamaan kantaa, voiko subventio-osuus ylittää tilapäisesti 50 %:in rajan, jos kuntien keskiarvo HSL-ajalla on alle 50 %? Taulukossa 4 on esitetty HSL-ajan subventioasteen kehitys ja keskiarvo tällä hetkellä on 48,4 % eli alle tuon 50 %:in.

Taulukko 4: Kuntien subventio-osuudet 2010-2018.

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Kaikki kunnat yhteensä
2010	48,9 %	47,0 %	31,6 %	45,4 %	41,3 %	43,5 %				47,8 %
2011	50,8 %	46,6 %	30,0 %	46,2 %	40,8 %	46,7 %				49,0 %
2012	51,3 %	46,8 %	29,5 %	47,7 %	42,2 %	46,2 %	41,8 %			49,6 %
2013	51,1 %	48,1 %	33,5 %	47,9 %	42,0 %	48,4 %	46,8 %			49,8 %
2014	51,6 %	46,5 %	29,8 %	45,2 %	31,3 %	46,4 %	59,6 %			49,3 %
2015	48,6 %	44,2 %	30,3 %	45,9 %	34,2 %	49,2 %	60,1 %			47,1 %
2016	46,6 %	42,9 %	26,7 %	42,8 %	31,3 %	42,5 %	56,7 %			45,0 %
TA2017	49,5 %	49,4 %	29,0 %	47,8 %	37,6 %	53,6 %	61,6 %			49,1 %
Enn2017	48,5 %	45,9 %	28,1 %	42,5 %	31,6 %	42,2 %	55,5 %			46,7 %
TAE2018	48,0 %	54,9 %	35,2 %	40,3 %	21,8 %	28,2 %	38,9 %	37,3 %	57,9 %	47,4 %
Keskiarvo	49,4 %	48,8 %	33,7 %	45,6 %	33,1 %	42,6 %	49,5 %	37,3 %	57,9 %	48,4 %

Taulukko 3: Kuntien subventio ennen yli-/alijäämiä 2010-2018.

Kysymys 4: Jäsenkunnan ehdotus infrakustannusten käsittelystä kuntaosuuksissa

Jäsenkunta voi lausunnossaan tehdä oman ehdotuksensa ja/tai omia huomioita infrakustannusten käsittelystä HSL:n talousarviossa ja kuntaosuuksissa.

Lausuntopyyntö

HSL pyytää jäsenkuntien lausuntoa infrakorvausten käsittelystä jäsenkuntien kuntaosuuksissa 31.8.2017 mennessä ja kannanottoa edellä mainittuihin neljään vaihtoehtoiseen käsittelytapaan.

Lisätietoja antavat:

Osastonjohtaja Ilmari Mäkinen, p. 050 364 8772

Talouspäällikkö Maarit Hauskamaa, p. 040 721 7546

Vastaava taloussuunnittelija Jukka Kaikko, p. 040 725 2995

13.06.2017

HSL -kunnat

LAUSUNTOPYYNTÖ JÄSENKUNNILLE SÄHKÖBUSSIEN LISÄHANKINTOJEN RAHOITTAMISESTA

HSL haluaa kysyä TTS-lausuntopyyntöön yhteydessä jäsenkuntien kantaa jäsenkuntien halukkuudesta rahoittaa sähköbussien lisähankintoja.

HSL:n strategisena tavoitteena on vähentää joukkoliikenteen päästöjä yli 90 % vuoden 2010 tasosta vuoteen 2025 mennessä. Tähän tavoitteeseen pääseminen ei onnistu pelkästään biopolttoaineilla, koska jätteistä ja tähteistä valmistettujen biopolttoaineiden CO2 vähenemä on "vain" 80 – 90 %. Näin ollen tarvitaan myös sähköbusseja 30 % kokonaisbussimäärästä eli noin 400.

Sähköbussien etuna dieselbusseihin verrattuna on paikallinen päästöttömyys, hiljaisuus ja erittäin alhainen energian kulutus, ainoastaan neljäs osa dieselin kulutuksesta, mikä edelleen parantaa niiden kilpailukykyä. Sähköbussien energiana käytetään ainoastaan kestävästi tuotettua sähköä kuten metrossa, ratikoissa ja junissa.

Kuntien sitoutuminen sähköbussien liikennöintiin ja sen edellyttämän infrastruktuurin rakentamiseen

HSL pyrkii strategiansa perusteella vähentämään järjestämänsä liikenteen aiheuttamia päästöjä. Tärkeänä keinona tämän tavoitteen saavuttamisessa on sähkökäytön lisääminen HSL:n hankkimassa bussiliikenteessä siten, että 30% busseista eli noin 400 on vuonna 2025 sähkökäyttöisiä.

Jotta tämä tavoite voitaisiin saavuttaa, tulee sähköbussilinjojen päätepysäkeille sekä joissain tapauksissa myös reitin varrelle asentaa latausasemia, jotka kuntien tulee rakentaa. **HSL korvaa 50% latausasemien kustannuksista kunnille infrakorvauksina.** HSL:n tarkoituksena on aloittaa hankkimansa sopimusliikenteen kilpailuttaminen TTS-kaudella 2018-2020.

Yhden latausaseman keskimääräinen rakentamiskustannus on 350 000 euroa ja niiden rakentamistarpeen arvioidaan vastaavan noin 12 miljoonan euron investointia vuosina 2018-2021 jakautuen kunnittain seuraavasti:

Espoo: Noin 5 milj. euroa sisältäen Leppävaaran, Tapiolan ja Matinkylän sekä muutamia päätepysäkkejä

Helsinki: Noin 4 milj. euroa vielä tarkemmin määrittelemättömiä kohteita

13.06.2017

Vantaa: Noin 3 milj. euroa sisältäen Kivistön, Tikkurilan ja Myyrmäen terminaalit sekä muutaman pääte pysäkin

Sähköbussiliikennöinnin vaikutusta liikenteen kustannustasoon on tällä hetkellä vaikea määritellä, koska bussien kaupalliset markkinat ovat vasta muodostumassa. Vaikka sähköbussit ovat ainakin alkuvaiheessa hankintahinnaltaan selvästi dieselbusseja kalliimpia, on kuitenkin mahdollista, että käyttämällä pitkää 10 vuoden sopimuskautta ja ottaen huomioon ajoenergian edullisuuden, kustannustason muutos saattaa pitkällä tähtäimellä jäädä pieneksi.

HSL pyytää kuntien lausuntoa 31.8.2017 mennessä siitä, voidaanko sähköbussiliikennettä ryhtyä lisäämään edellä kuvatulla tavalla ilman, että siitä aiheutuva mahdollinen liikennöintikustannusten nouseminen alkuvaiheessa edellyttää liikenteen tarjonnan vastaavaa karsimista sekä siitä, sitoutuvatko kunnan edellä kuvatun suuruisiin sähköbussiliikenteen edellyttämiin sähköbussien latausinfrastruktuurin rakentamisinvestointeihin.

Lisätietoja antavat:

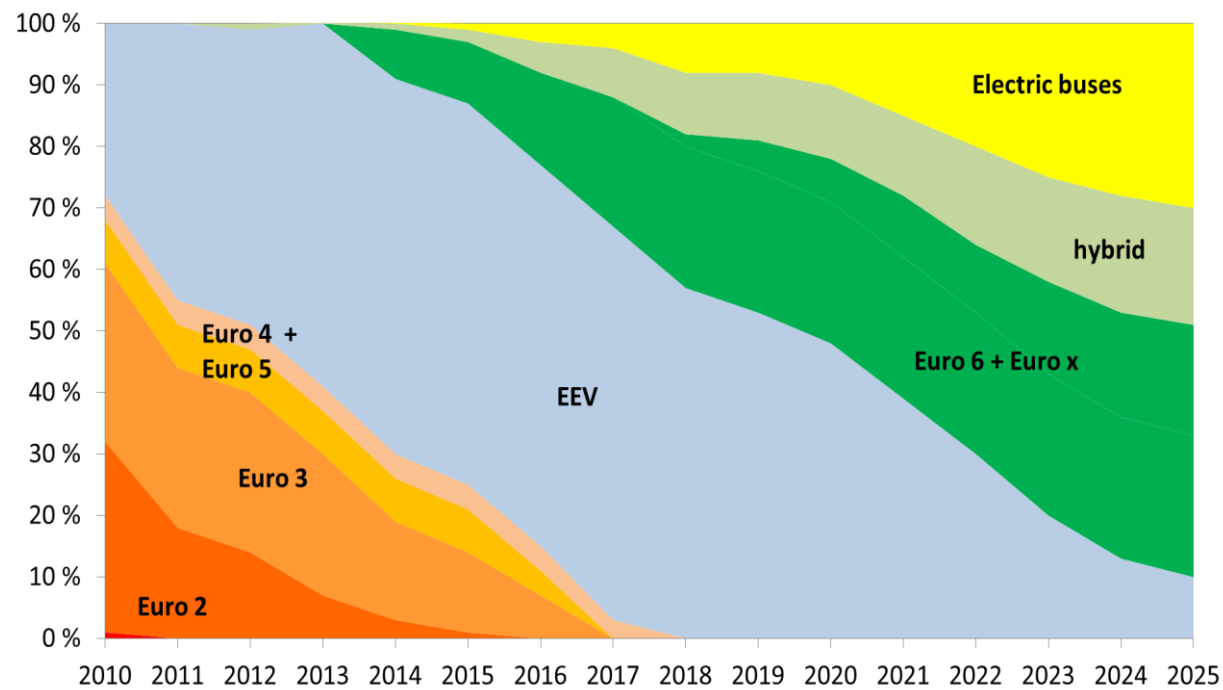
Osaston johtaja Tero Anttila, p 050 555 2932

Hankejohtaja Reijo Mäkinen, p. 040 595 0201

Kalustoinsinööri Petri Saari, p. 050 559 1956

13.06.2017

HSL:n kalustostrategia 2025

Päästövähennystavoitteet 2025 (vrt 2010):

- Päästövähennys NO_x (-92%), PM (-95%), CO_2 (-90%)
- Vain toisen sukupolven biopolttoaineita 2020 lähtien

13.06.2017

Dieselbussien lähipäästöt

Mittaustulokset 2-akselisten kaupunkibussien päästöt on mitattu puolella kuormalla Braunschweig-syklillä, joka vastaa lähes Helsingin keskustaliikenteen ajosykliä.

	NOx g/km	PM g/km	CO2 g/km	Käytön jakauma HSL
Diesel EEV	6,49	0,068	1200	62,0 %
Diesel Euro VI	0,15	0,014	1100	28,0 %
Sähköbussi*	0	0	0	0,5 %
2016 päästöt yht.	455 ton.	6,1 ton.	82025 ton.	

*Sähköbussin käyttämä sähkö on pohjoismaisen vesivoimatuotannon sekä tuulivoimatuotannon tuottamaa.

päästötietokanta 2016 / VTT 13.3.2017 mukaan

13.06.2017

HSL -kunnat

LAUSUNTOPYYNTÖ SEUDULLISTEN BUSSIVARIKOIDEN JÄRJESTÄMISESTÄ

HSL haluaa kysyä TTS-lausuntopyyntöön yhteydessä jäsenkuntien kantaa seudullisten bussivarikoiden järjestämisestä.

Uusi käytäntö bussivarikkojen toteuttamisessa

HSL on yhdessä Vantaan kaupungin kanssa suunnitellut uutta noin 200 bussin varikkoa Itä-Vantaalle Ojankoon. HSL:n tarkoitus on kilpailuttaa yli 100 bussin liikenne yhtenä kokonaisuutena tältä varikolta käsin siten, että kilpailun voittanut liikennöitsijä veloitetaan vuokraamaan suurin osa Ojangan varikosta sen rakennuttaneelta Vantaan kaupungin omistamalta osakeyhtiöltä.

HSL sitoutuu sopimuksellisesti siihen, että se järjestää uudelle varikolle vuokralaisen tai vuokralaisia. Liikenteen uudelta varikolta on tarkoitus alkaa elokuussa 2019. Varikon yli jäävää kapasiteettia on tarkoitus kilpailusyistä tarjota ensisijaisesti vuokrattavaksi muulle bussiliikennöitsijälle kuin em. tarjouskilpailun voittajalle.

HSL pyytää kuntien lausuntoa 31.8.2017 mennessä edellä kuvattuun varikon toteuttamismalliin sekä sen käytettävyyteen myös laajemmin seudulle bussivarikkoita toteutettaessa.

Lisätietoja antavat:

Osastonjohtaja Tero Anttila, p. 050 555 2932

Ryhmäpäällikkö Ville Uusi-Rauva, p. 09 4766 4418

13.06.2017

HSL -kunnat

LAUSUNTOPYYNTÖ JÄSENKUNNILLE KOULULAISRYHMIEN MAKSUTTOMASTA MATKUSTAMISESTA

HSL haluaa kysyä TTS-lausuntopyyntöön yhteydessä jäsenkuntien kantaa Helsingin kaupungin pyytämästä selvityksestä koululaisryhmien maksuttomasta joukkoliikenteestä.

Koululaislippujen hinnoittelu

HSL:n asiakkaista on lähes 10 prosenttia lapsia. Lastenlippujen alennusprosentti on 50 ja lastenlippujen myynnin arvo on vuodessa yli 20 miljoonaa euroa. Koulumatkoja varten tarkoitettujen koululaislippujen myynti on yli 2 miljoonaa euroa. Kortit myöntää koululaisen kotikunta, jos koulumatkan pituus ylittää tietyn rajan. Kortille on ladattu valmiiksi kausi, joka on voimassa tavallisina koulupäivinä klo 4.30–18.00.

Pääperiaatteena on, että kaikilla matkustajilla on voimassa oleva matkalippu. HSL:n hallitus on päättänyt vuonna 2015 erityisryhmien oikeudesta liputtomaan matkustamiseen uudessa vyöhykemallissa, joka otetaan käyttöön vuonna 2018. Päätöksen mukaan liputta matkustaminen on oikeutettu seuraaville ryhmille:

- alle 7-vuotiaat lapset (mahdollisesti poikkeuksia U-linjoilla)
- saattaja, kun saatettavalla on Oikeus saattajaan -kantakortti
- virka-asuinen ja siviilipukuinen poliisi
- virka-asuinen HSL:n liikenteen kuljettaja (ei U-linjoilla) ja matkalippujen tarkastaja
- siviiliasuinen, työtehtävissä oleva HSL:n matkalippujen tarkastaja
- työasuinen, matkalippujen tarkastajia avustava järjestyksenvalvoja, kun tarkastajien kanssa työ- tai järjestyksenvalvontatehtävissä
- pientä lasta (0–6 vuotta) lastenvaunuissa, -rattaissa tai pyörätuolissa kuljettava henkilö (yksi henkilö)
- pyörätuolia käyttävä henkilö

Maksuttomien joukkoliikennematkojen myöntäminen pelkästään tietyn kunnan koululaisryhmille ei ole mahdollista, koska HSL:n toimintaperiaate on, että lippujen hinnoittelu- ja myöntämisperusteet ovat samat eri jäsenkunnissa. Ryhmien matkat voivat myös suuntautua eri puolille Helsingin seutua oman

13.06.2017

kotikunnan ulkopuolelle. HSL ei voi puoltaa erilaisia kokeiluja vain yhden jäsenkunnan alueella. Kaikkien kuntien koululaisryhmien maksuttomat joukkoliikennematkat lisääisi puolestaan paineita muiden asiakasryhmien lipunhintoja nostamiseksi.

HSL ei voi myöskään taata ilman lisäliikennettä HSL koululaisryhmien kyytiin mahtumista, koska kuormitus klo 9 – 15 välisenä aikana vaihtelee suuresti eri linjoilla. Lisäksi ilmaiseksi matkustavat suuret koululaisryhmät saattaisivat aiheuttaa tilanteita, joissa kaikki maksavat matkustajat eivät mahdu kyytiin. Nykyinen ohjeistus on, että lisäliikennettä koululaisryhmille järjestetään vain silloin, kun linjalla on harva vuoroväli eikä käyttökelpoisia vaihtoehtoisia joukkoliikennedyhteyksiä ole. Viime vuosina HSL on tilannut lisäliikennettä koululaisryhmille vain yksittäistapauksissa.

Koululaisryhmien maksutonta matkustamista olisi lipuntarkastuksessa hankala valvoa. Jos koululaisryhmiltä ei edellytetä lippua välillä klo 9 - 15, liputta matkustavien lasten määrä joukkoliikenteessä tulisi lisääntymään. Samalla lisääntyisivät hankalasti selvitettävät tilanteet, joissa on epäselvää mihin liputon koululainen on matkalla ja missä seurassa hän liikkuu.

Toistaiseksi Helsingin seudulla liputta matkustaminen on hyvin alhaista moniin muihin metropolialueisiin verrattuna. Maksuttomien ryhmämatkojen sijaan HSL suosittelee, että jäsenkuntien opetustoimissa varmistetaan, että koululaisten retkibudjeteissa varaudutaan myös retkien matkakustannuksiin ja samalla varmistetaan, että lapset oppivat oikean lipulla matkustamisen joukkoliikennekulttuurin.

Koululaisryhmien maksuttomien matkojen kustannusvaikutukset

Helsingin kaupunki on pyytänyt HSL:ää arvioimaan koululaisryhmien maksuttoman joukkoliikenteen kustannusvaikutukset. HSL on arvioinut kustannuksia siltä pohjalta, että jos koululaisryhmien liikkumista halutaan tukea HSL:n rahoituksen kautta, samanlaiset käytännöt täytyy olla tarjolla kaikille jäsenkuntien koululaisryhmille mutta ei kuitenkaan muiden kuntien koululaisryhmille.

Oheisen laskelman mukaan Helsinki käyttää tällä hetkellä vuosittain arviolta noin 500 000 euroa koululaisryhmien liikkumiseen. Sen lisäksi Helsinki kustantaa vuosittain noin 1,2 miljoonalla eurolla koululaislippuja, jotka ovat rajoitetulla käyttöajalla varustettuja kausilippuja. Muiden kuntien koululaisryhmien myyntiä ei myyntijärjestelmistä pysty analysoimaan, mutta perinteisesti Helsingin kustannukset ovat noin puolet kokonaiskustannuksista. Arviolta jäsenkunnat käyttävät siis noin miljoona euroa koululaisryhmien liikkumiseen. Jos liput muuttuisivat maksuttomiksi, kokonaiskäyttö kasvaisi, ja lippujen laskennallinen arvo olisi selvästi enemmän kuin miljoona euroa.

13.06.2017

	2016 tot	2017 arvio
<i>Arvon lataus (-10% alv ostettaessa)</i>	<i>487 927</i>	<i>516 227</i>
2h lippu, lapsi sis	23 922	23 922
Vrk lippu lapsi sis	24 233	27 262
2h lippu, lapsi seutu	2 584,65	2 688,04
Vrk lippu lapsi seutu	11 419,14	11 875,91
YHT	550 086	581 975
Kausilippu, koululainen sis	1 090 185	1 138 153
Kausilippu, koululainen seutu	2 956	3 074
YHT	1 093 141	1 141 227
Kaikki yht. koululainen	1 643 226	1 723 202
Korttimaksut (ei alv 10%)	11 824	11 824

HSL:n periaatteena on, että matkustavalla asiakkaalla on aina oltava lippu, joka on edellytys tarkastustoiminnan toteuttamiselle. Vaikka koululaisryhmille tarjottaisiin maksuttomat liput, lippujen tilausprosessi pitää suunnitella ja varmistaa niin, ettei ilmaislippuja käytetä väärin.

Mikäli koululaisryhmien liikkuminen lisääntyy ja koululaisryhmien sekä muiden matkustajien kyytiin mahtuminen halutaan varmistaa, tulisi lipputulomenetysten lisäksi varautua myös lisäliikenteen kasvaviin kustannuksiin. Yksittäisen lisälähdön kustannus bussiliikenteessä arkinen päiväsaikaan on arviolta noin 50 – 300 euroa riippuen ajettavan reitin pituudesta, matkan kestosta ja käytettävissä olevasta kalustosta. Varovaisen arvion mukaan lisäliikenteen kustannukset voisivat kasvaa vuositasona joillakin kymmenillä tuhansilla euroilla. Mikäli koululaisryhmien liikkuminen lisääntyisi merkittävästi, voisivat lisäliikenteen kustannuksetkin kasvaa jopa sadoillatuhansilla euroilla vuosittain.

Kysymys on ratkaistavissa siten, että kuntien opetustoimiin varataan erillinen budjetti koululaisryhmien liikkumistarpeita varten ja kyseistä budjettia ei opetustoimessa käytetä muihin menoihin. Tämä käytäntö mahdollistaisi myös kuntakohtaiset käytännöt koululaisryhmien liikkumisen kustantamisessa eri jäsenkunnissa. Helsingin tarpeet ovat todennäköisesti hyvin erilaiset kuin esimerkiksi Siuntion tai Sipoon.

Joukkoliikennelaki (869/2009) 4§ velvoittaa toimivaltaiset viranomaiset määrittelemään toimivalta-alueensa joukkoliikenteen palvelutason. HSL on toimivaltainen viranomainen Helsingin, Espoon, Kauniaisten, Vantaan, Keravan, Kirkkonummen ja Sipoon alueella.

Pyydämme jäsenkuntien lausuntoa koululaisryhmien maksuttomasta matkustamisesta joukkoliikenteessä 31.8.2017 mennessä.

Lisätietoja antavat:

Osastonjohtaja Mari Flink p 040 715 0440

Johtava tariffisuunnittelija Jarmo Riikonen p. 050 3648 799

17 § Lausunto liikenne- ja viestintäministeriölle hallituksen esityksestä laiksi maantielain muuttamisesta

VD/6682/03.00.00/2017
HP/HW/JB

Liikenne- ja viestintäministeriö on 5.7.2017 päivätyllä lausuntopyynnöllään LVM/1770/03/2016 pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä laiksi maantielain muuttamisesta. Lausunto on pyydetty antamaan viimeistään 4.9.2017 lausuntopalvelu.fi kautta.

Esityksellä toteutettaisiin maakuntalain 6 §:n 1 momentin 14 kohdassa tarkoitettujen liikennettä ja tienpitoa koskevien tehtävien siirto valtiolta maakunnille. Esityksessä siirrettäisiin lisäksi eräitä tehtäviä maakuntauudistuksen yhteydessä lakkaavista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista Liikennevirastoon. Valtio toimisi edelleen maanteiden omistajana, ja tienpidon rahoitus toteutettaisiin erillisrajoituksena.

Esityksessä maantielain nimikettä ehdotetaan muutettavaksi laiksi liikennejärjestelmästä ja maanteistä sekä soveltamisalaa vastaavasti laajennettavaksi. Lakiin ehdotetaan sisällytettäväksi valtakunnallista ja maakunnissa tapahtuvaa liikennejärjestelmäsuunnittelua koskevat uudet säännökset ja maanteiden luokitteluun pohjautuvat palvelutasoa koskevat nykyistä täsmällisemmät säännökset. Esitykseen sisältyvät myös ehdotukset maakuntauudistuksen edellyttämäksi uudeksi sääntelyksi koskien maanteiden tienpidon järjestämistä maakuntien ja valtion yhteistyönä sekä tähän liittyvistä ohjaus-, sopimus- ja muista järjestelyistä. Esityksen tavoitteena on maakuntauudistuksen täytäntöönpanon lisäksi varmistaa maantie-verkon valtakunnallinen yhtenäisyys sekä maanteiden riittävä palvelutaso joka puolella maata. Esityksellä selkeytettäisiin valtion ja maakunnan välistä toimivaltajakoa liikenne- ja tienpitotehtävissä.

Kaupunginhallitus 28.8.2017 § 17

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa liikenne- ja viestintäministeriölle seuraava lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi maantielain muuttamiseksi:

"Vantaan kaupunki pitää hyvänä, ettei tällä lailla pyritä säätelemään kaupunkiseuduilla tehtävää liikennejärjestelmäsuunnittelua (2 §). Helsingin seudulla liikennejärjestelmäsuunnittelusta vastaa jatkossakin Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä, kuten laissa (829/2009) pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta on säädetty.

Suuret kaupungit, kuten Vantaa, ovat merkittäviä toimijoita myös liikennejärjestelmätasolla. Kaupunkien omat suunnitelmat ja valtion ja kaupunkiseutujen yhteiset suunnitelmat kuten MAL-suunnitelmat ja -sopimukset ovat valtakunnallisen ja maakunnallisen suunnittelun tärkeitä lähtökohtia. Lakimuutoksessa kaupunkiseutujen roolia ja tarpeita ei ole tunnistettu, vaikka koko Suomen kilpailukyvyyn ja talouden kasvun edellytykset ovat pitkälle riippuvaisia kaupunkiseutujen kehittämisestä.

Pykälässä 15 e säädetään maakunnan liikennejärjestelmästä ja sen sisällöstä. Vantaan kaupunki pitää maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelmaa (15 e §) tärkeänä maakuntakaavan lähtökohtana sekä aluerakenteen ohjaamisen ja kehittämisen kannalta. Pykälän 1. momentin mukaan maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman tulee edistää valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa asetettuja tavoitteita ja siinä esitettyjen toimien täytäntöönpanona. Momentin mukaan maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa voidaan esittää myös alueellisista oloista johtuvia muita tarpeellisia tavoitteita ja toimia liikkumisen ja liikennejärjestelmän toimivuuden, turvallisuuden ja ekologisen kestävyys edistämiseksi ja kehittämiseksi. Siten maakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman sisältövaatimuksia ei esitetä selkeästi, vaan suunnitelman sisältö jätetään yleisellä tasolla laajaksi ja varsin avoimeksi lain tasolla. Pykälän 15 e 3. momentissa todetaan, että maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelma on otettava huomioon maakunnan alueella toimivien viranomaisten toiminnassa. Pykälä on epäselvä maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman oikeusvaikutusten kannalta. Suunnitelman luonteen huomioon ottaen sillä ei mitenkään voi olla sitovaa roolia kuntiin ja muihin viranomaisiin nähden. Sitova ohjausrooli loukkaisi kuntien itsehallintoa. Kunnilla tulee säilyä oikeus itsenäisiin kaavoitus- ja maapoliittisiin valintoihin myös jatkossa.

Esitykseen tulee lisätä, että myös kuntien ja kaupunkiseutujen liikennejärjestelmäsuunnitelmat sekä MAL-suunnitelmat ja -sopimukset ovat tärkeitä lähtökohtana maakunnalliselle liikennejärjestelmäsuunnitelmalle. Pykälän

perusteluissa todetaan (s. 50), että maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman pohjalta olisi mahdollista tehdä aiesopimuksia ja muita sopimuksia valtion tai toisten maakuntien kanssa. Kirjaus on hyvin epäselvä ja ristiriitainen suhteessa MAL-sopimuksiin ja on omiaan aiheuttamaan toimivaltaepäselvyyttä: kuka vastaa ja sopii mistäkin. On erittäin tärkeää, että MAL-sopimukset ja kaupunkien rooli sopijaosapuolina säilyvät, mutta maakuntahallinnon rooli MAL-sopimusneuvotteluissa ja sopimusten toimeenpanossa on hyvin epäselvä. Kaupungit myös vastaavat hankkeidensa toteutuksesta osana yhdyskuntarakenteensa kehittämistä, ja edellyttävät valtionkin vastaavan omista velvoitteistaan.

Jatkovalmistelussa tulee vahvistaa kuntien mahdollisuutta osallistua valtakunnallisen ja maakunnallisen liikennejärjestelmän, alueellisen tienpidon ja maanteiden suunnitteluun. Myös nykytilan kuvauksessa tulee huomioida kuntien merkittävä rooli liikenneverkon kunnossapidossa ja kehittämisessä. Kuntien osuus liikenneväylänpidon kustannuksista on noin 45 %.

Lakiesityksen 15 i §:n mukaan maakuntien olisi sovittava niiden järjestämisvastuulla olevan tienpidon hoitamisesta yhteistoiminnassa enintään yhdeksällä tienpidon yhteistyöalueella. Yhteistoimintaa koskevalla velvoitteella pyritään varmistamaan tienpidon kustannustehokas, yhtenäinen, asiantunteva ja pitäjänlainen hoitaminen sekä maanteiden riittävän korkean palvelutason toteutuminen ja asiakastarpeiden huomioiminen. Maakunnat päättäisivät itse yhteistoiminnan muodosta maakuntalain 8 luvussa säädetyllä tavalla. Nykytilanteessa kunnat, kuten Vantaa, ovat sopineet alueellisten ELY-keskusten kanssa käytännön yhteistyöstä kunnossapitourakoissa erityisesti liikennevalo-ohjauksen ja ulkovalaistuksen osalta. Vantaa toivoo tämän molempia osapuolia hyödyttävän yhteistyön jatkuvan maakuntahallinnosta huolimatta.”

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Täytäntöönpano: Kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

kaupungininsinööri Henry Westlin, puh. 09 839 22427, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

18 § Asemakaavan muutos 002295 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, 70 Koivukylä / Asolanväylä 48-50

VD/9631/10.02.04.01/2015
HP/TLA/VKA/LTO/SRU/ET/JB

Asemakaavamuutos mahdollistaa asuinkerrostalojen (8 700 k-m²) rakentamisen kortteliin 70006. Lisäksi Asolanväylän varteen sijoittuu maantasokerrokseen vähintään 150 k-m² liiketilaa. Pysäköinti sijoittuu pääosin kannen alle. Nyt kannelle sijoittuvat Norkkokuja 2:n autopaikat sijoittuvat uudelle AH-tontille.

Asemakaava koskee osaa korttelista 70006, kaupunginosassa 70, Koivukylä.
Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa osaa korttelista 70006 ja liikennealuetta.

Tonttijako ja tonttijaon muutos koskee osaa korttelista 70006

Alue sijaitsee Koivukylän kaupunginosassa Asolanväylän ja Koivukylän puistotien risteyksessä noin 250 metrin päässä Koivukylän asemalta.

Kaavan hakija

Asolantien liikekiinteistö Oy ja Vantaan kaupungin yrityspalvelut hakevat asemakaavan muuttamista siten, että kortteliin 70006 voidaan rakentaa asuinkerrostaloja ja niiden maantasokerroksiin liike- ja palvelutiloja. Asolantien liikekiinteistö Oy on valinnut kumppanikseen Pohjola rakennus Oy:n.

Maanomistus

Vantaan kaupunki omistaa voimassa olevan asemakaavan mukaisen LP-alueen nro 92-421-5-78 ja LPA-tontin nro 92-70-6-4. Asolantien liikekiinteistö Oy omistaa tontin nro 92-70-6-3.

Kaavan valmisteluun osallistuneet

Kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi kaavaehdotuksen valmisteluun on osallistunut Arkkitehtitoimisto Hannu Jaakkola Oy Pohjola rakennus Oy:n konsulttina.

Yleiskaava

Kaava-alue on kaupunginvaltuustossa 17.12.2007 hyväksytyssä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa keskustatoimintojen aluetta ja pohjavesialuetta.

Asemakaava

Asemakaavamuutoksen mukaan alueelle saa rakentaa 8 700 k-m² VII- ja XII-kerroksisia asuinkerrostaloja. Nykyisen asemakaavan mukaan alueella on liikerakennusten korttelialuetta, autopaikkojen korttelialuetta sekä yleistä pysäköintialuetta. Alueelle on rakennettu 2 000 k-m²:n suuruisen liikerakennus vuonna 1986 ja pysäköintikansi vuonna 1985.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely

MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 9.3.2017.

MRL 62 §:n mukaisesti kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan asukaslehdessä ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Mielipiteitä saatiin 10 kappaletta. Monessa niistä vastustettiin XII-kerroksista rakennusta.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset

Asemakaavatyö noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 17.12.2012, täydennetty ja tarkennettu KV 22.9.2014).

Kaavatyö kohdistuu osittain Vantaan kaupungin omistamalle maalle ja tuottaa uutta asuntokerrosalaa 8 700 k-m².

Sopimus

Asemakaavaan liittyy toteuttamissopimus.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 21.8.2017 § 12

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

- a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 21.8.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002295 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, 70 Koivukylä / Asolanväylä 48-50,
- b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
- c) vahvistetaan maksuluokka 4 ja todetaan, että hakija Asolantien liikekiinteistö Oy maksaa puolet maksuluokan mukaisista muutuskustannuksista (9 000 euroa), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (930 euroa), yhteensä 9 930 euroa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 28.8.2017 § 18

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 21.8.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002295 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, 70 Koivukylä / Asolanväylä 48-50,
- b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot, ja
- c) vahvistaa maksuluokka 4 ja todeta, että hakija Asolantien liikekiinteistö Oy maksaa puolet maksuluokan mukaisista muutuskustannuksista (9 000 euroa), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (930 euroa), yhteensä 9 930 euroa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- Asemakaavamuutoksen selostus 21.8.2017

Täytäntöönpano: maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: aluearkkitehti Vesa Karisalo, puh. 8392 2684
asemakaavasuunnittelija Lassi Tolkki, puh. 8392 2678
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaa
Koivukylä

002295 ASOLANVÄYLÄ 48-50

KOIVUKYLÄ

MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALA / KAUPUNKISUUNNITTELU

Asemakaavamuutoksen selostus, joka koskee 21.8.2017 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002295. Kaavoitus on tullut vireille 9.3.2017.

PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Asemakaavan muutos:

Osa korttelia 70006 kaupunginosassa 70, Koivukylä. (Osa kumoutuvan asemakaavan korttelia 70006 sekä katu- ja liikennealuetta kaupunginosassa 70, Koivukylä).

Tonttijako:

Osa korttelia 70006 kaupunginosassa 70, Koivukylä.

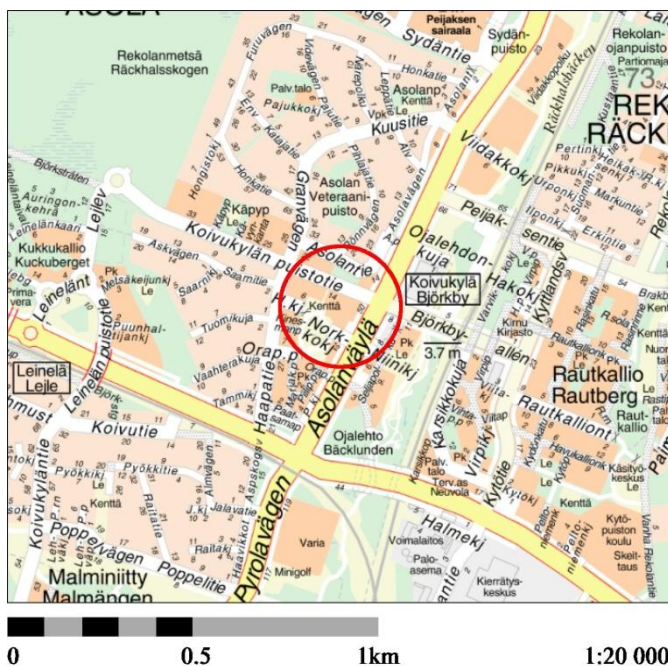
Tonttijaon muutos:

Osa korttelia 70006 kaupunginosassa 70, Koivukylä.

Asemakaavamuuotos mahdollistaa asuinkerrostalojen (8 700 k-m²) rakentamisen kortteliin 70006. Lisäksi Asolanväylän varteen asuintalojen ensimmäiseen kerrokseen sijoittuu vähintään 150 k-m² liiketilaa. Pysäköinti sijoittuu pääosin pihakannen alle. Nyt kannella olevat Norkkokuja 2:n auto-paikat on sijoitettava uudelle AH-tontille.

Kaavan laatija: Lassi Tolkki, asemakaavasuunnittelija, Vantaan kaupunki;
etunimi.sukunimi@vanta.fi, puh. 09 8392 2678.

KAAVA-ALUEEN SIJAINTI

Suunniteltava alue sijoittuu Koivukylän keskusta. Koivukylän asemalle on noin 250 metriä.

Alue rajautuu pohjoisessa Koivukylän puistotiehen, idässä Asolanväylään ja etelässä Norkkokujaan. Alueen länsipuolella on Kinesmanpuisto ja asuinkerrostaloja.

KAAVAPROSESSIN VAIHEET

- Asolantien liikekiinteistö Oy:n ja Vantaan kaupungin yrityspalveluiden jättämä kaavamuuotos-hakemus on kirjattu saapuneeksi 10.11.2015.
- Kaavoitus tuli vireille 9.3.2017.
- Mielenpitoa pyydettiin 31.3.2017 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin 10 kappaletta.

SISÄLLYSLUETTELO

1. Tiivistelmä	4
2. LÄHTÖKOHDAT	4
2.1 Selvitys suunnittelualueen oloista.....	4
2.2 Suunnittelutilanne	8
3. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET	11
3.1 Suunnittelun käynnistäminen, sitä koskevat päätökset ja vireilletulo	11
3.2 Osallistuminen ja yhteistyö.....	11
3.3 Asemakaavan tavoitteet.....	12
3.4 Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot	13
4. ASEMAKAAVAN KUVAUS.....	14
4.1 Kaavan rakenne	14
4.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen.....	14
4.3 Aluevaraukset.....	15
4.4 Kaavan vaikutukset.....	15
4.5 Ympäristön häiriötekijät	18
5. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS	18
6. KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET	19
7. Asemakaavan seurantalomake	20
8. Asemakaavakartta ja –määräykset	22
Muu suunnitelma-aineisto	26

LUETTELO SELOSTUKSEN LIITEASIAKIRJOISTA

- Asolanväylä 48–50, Vantaa, Meluselvitys. 6.2.2017

LUETTELO MUISTA KAAVAA KOSKEVISTA ASIAKIRJOISTA, TAUSTASELVITYKSISTÄ JA LÄHDEMATERIAALISTA

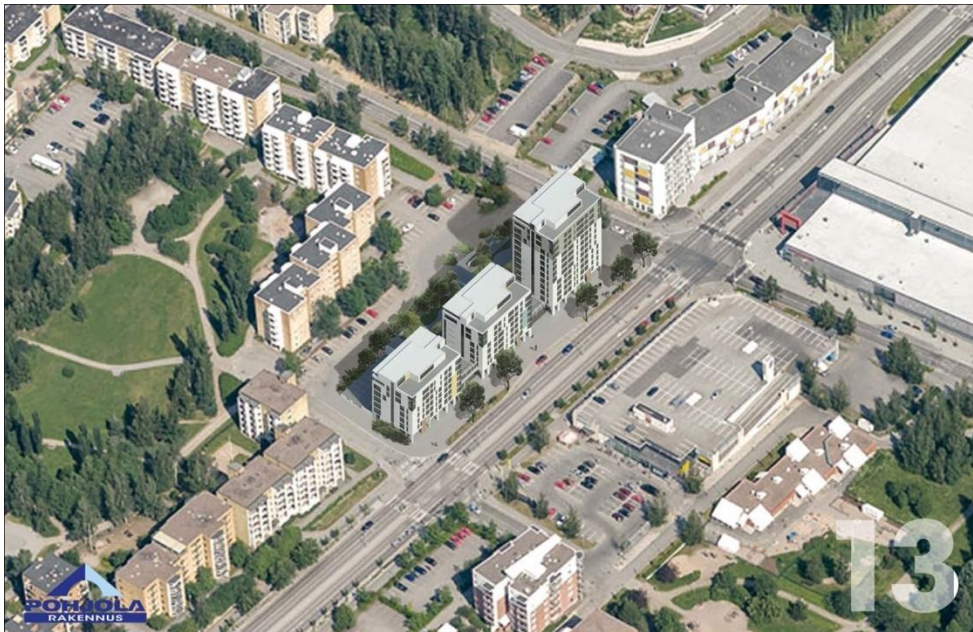
- Koivukylän keskusta, Kaavatarkastelu. 25.2.2009

1. TIIVISTELMÄ

Asemakaavamuutos mahdollistaa asuinkerrostalojen (8 700 k-m²) rakentamisen kortteliin 70006. Lisäksi Asolanväylän varteen sijoittuu vähintään 150 k-m² liiketilaa. Pysäköinti sijoittuu pääosin kannen alle. Nyt kannelle sijoittuvat Norkkokuja 2:n autopaikat sijoittuvat uudelle AH-tontille.

Nykyisessä asemakaavassa alueella on 2000 k-m² liikerakentamisen rakennusoikeutta sekä auto-paikkojen korttelialuetta ja yleinen pysäköintialue. Pysäköinti on osittain kahdessa kerroksessa. Nykyinen liikerakennus on valmistunut vuonna 1986.

Kaavaan liittyy toteuttamissopimus.

Asolanväylän alustava julkisivunäkymä. Arkkitehtitoimisto Hannu Jaakkola Oy.

2. LÄHTÖKOHDAT

2.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

2.1.1 Alueen yleiskuvaus

Koivukylä on yksi Vantaan keskustoista. Muutosalueen sijainti pääradan tuntumassa ja Asolanväylän varrella takaa hyvät liikenne yhteydet.

Kaavamuutosalue on toisaalta osa Koivukylän keskustan keskeisimmän risteyksen kaupunkikuvaa, toisaalta alue on osa Kinesmanpuiston ympärille vuosina 1983 – 1993 rakennettua keltatiilistä kerrostaloaluetta.

2.1.2 Luonnon ympäristö

Maisemakuva ja -rakenne

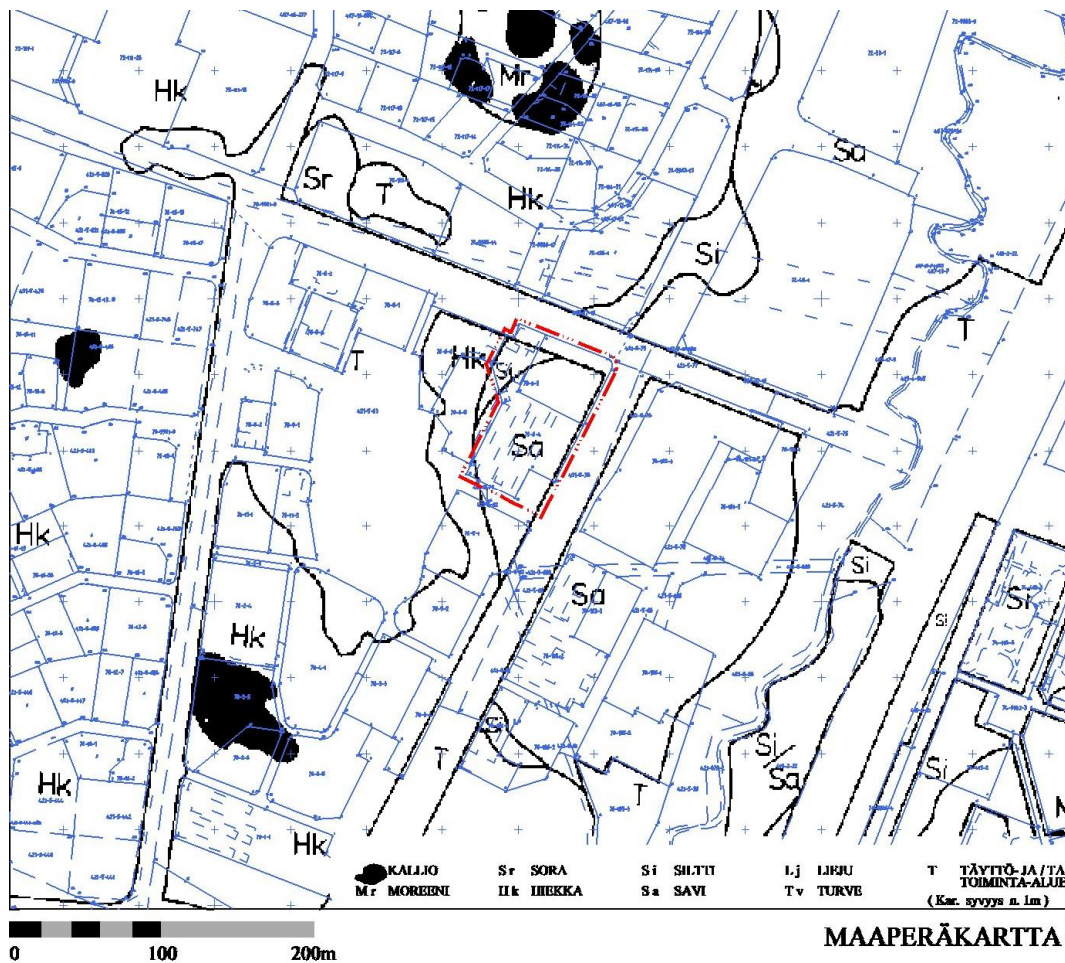
Kaava-alue on jo nykyisellään kokonaisuudessaan rakennettu.

Vesistöt ja vesitalous

Pohjavedet

Alue sijaitsee Koivukylän pohjavesialueella, pohjavesien muodostumisalueen läheisyydessä. Pohjaveden ei saa aiheutua laatumuutoksia eikä pohjaveden korkeuteen pysyviä muutoksia.

Maaperä

Kaava-alue sijaitsee pintamaalajikartan mukaan savi- ja silttialueella.

Asolanväylältä tehty painokairaukset ovat päättyneet noin 10-24 metrin syvyydelle maanpinnasta. Kairauksissa on ollut pehmeää savea noin 7-9 metrin kerrostuma ennen kovempia, mutta paikoin erittäin paksuja siltti-/savi-/hiekkakerrostumia. Pohjimmaisit kitkamaakerrostumat ovat kairajan mukaan olleet osittain kivisiä. Rakennuksien todennäköisin perustamistapa on paalutus.

Kaava-alueen eteläpuolella sijaitsevassa tutkimuslinjassa on savirinne, jossa on pehmeä kiilamainen välisavikerrostuma. Sama kiilamainen savikerrostuma näkyy myös kaava-alueen pohjoispuolella sijaitsevassa tutkimuslinjassa. Savirinteen kokonaisstabiilitteetti tulisi selvittää.

Alue sijaitsee 1-luokan pohjavesialueella ja pohjavedenpinnan pysyvä alentaminen ei ole sallittua.

Topografia

Alavimmat kohdat Asolanväylän varrella ovat +24.2. Nykyinen pysäköintikansi on tasolla +28.3. Alueen länsiosaa on pysäköintialuetta, jonka korkeudet vaihtelevat välillä +26.8 – +28.0.

2.1.3 Rakennettu ympäristö

Väestön rakenne ja kehitys kaupunginosassa

Koivukylän suuralueella asui vuoden 2016 alussa 27 272 asukasta ja Koivukylän kaupunginosassa 3 392 asukasta. Koivukylän suuralueen väkiluku on kasvanut 10 vuodessa n. 16 % ja Koivukylän kaupunginosan 33 %. Koivukylän kaupunginosan suurta kasvua selittää Leinelän rakentaminen. Seuraavan kymmenvuotiskauden aikana Koivukylän suuralueen ennustetaan kasvavan n. 4 500 asukkaalla ja Koivukylän kaupunginosan n. 960 asukkaalla.

Koivukylän kaupunginosassa on lapsia ja yli 65-vuotiaita jonkin verran vähemmän ja työikäisiä jonkin verran enemmän kuin Vantaalla keskimäärin.

Asuminen

Kaava-alueella ei ole nykyisin asuntoja.

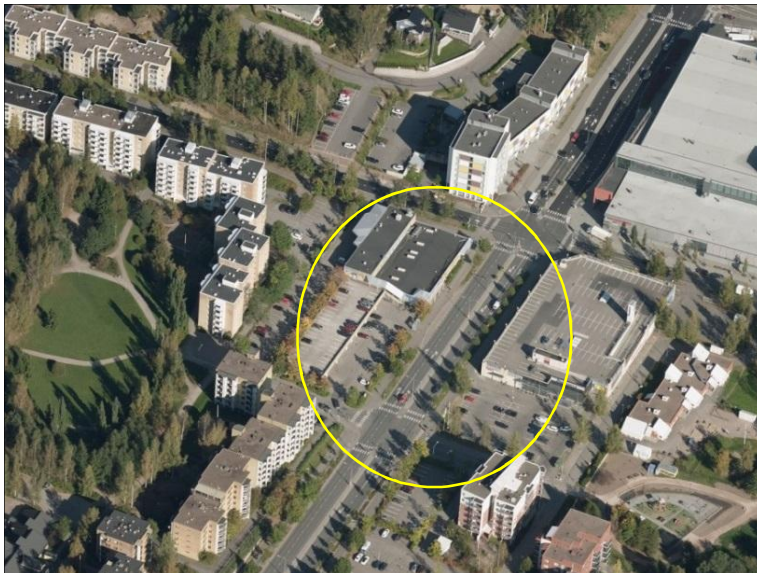
Palvelut ja työpaikat

Koivukylän suuralueen työpaikkaomavaraisuus on vain n. 40 %, kun se koko Vantaalla on yli 100 %. Koivukylän alueen työpaikoista noin puolet on sosiaali- ja terveystalveissa. Peijaksen sairaala on alueen suurin työpaikka.

Yhdyskuntarakenne

Suunnittelualue on Koivukylän ydinkeskustaa. Se sijoittuu Asolanväylän varrelle. Vieressä ovat alueen suurimmat kaupat, Citymarket ja S-Market. Koivukylän asemalle on matkaa n. 250 metriä ja Kehäradan Leinelän asemalle n. 800 metriä.

Kaupunkikuva

Kaavamuutosalueelle sijoittuu v. 1986 rakennettu 2 000 k-m²:n suuruinen liikerakennus ja v. 1985 rakennettu pysäköintikansi.

Alueen länsi- ja eteläpuolilla on pääosin 1980-luvulla rakennettuja asuinkerrostaloja. Pohjoispuolella on v. 2012 valmistunut asuintalo. Alueen itä- ja koillispuolille sijoittuvat matalat liikerakennukset; S-Market valmistui v.1996 ja Citymarket v. 2009. S-Market on kooltaan 3 300 k-m² ja Citymarket etumyymälöineen 13 000 k-m².

Pohjoispuolinen asuinkerrostalo vuodelta 2012 on korkeutensa (VII kerrosta) ja omaperäisen julkisivunsa vuoksi alueen nykyinen maamerkkirakennus.

Virkistys

Alueen vieressä on Kinesmanpuisto. Siellä on polkuverkostot, puuston kehystämä rinteeseen sijoittuva nurmialue sekä pieni pelikenttä. Puiston valaistusta täydennetään lähivuosina.

Liikenne

Alueen vieressä kulkevat Asolanväylä ja Koivukylän puistotie. Niillä on myös kevyelle liikenteelle tarkoitettut polkupyörä- ja jalankulkuväylät.

Koivukylän asemalle on matkaa n. 250 metriä. Lähimmät bussipysäkit sijaitsevat Asolanväylällä Ciy-marketin kohdalla ja Koivukylän puistotiellä aseman vieressä.

Tekninen huolto

Vesihuolto

Alueella on rakennettu vesihuolto. Hulevedet johdetaan rakennetuissa hulevesiviemäreissä Rekolanojaan ja siitä edelleen Keravanjokeen.

Vedenjakelu

Vesi tulee alueelle d150 Norkkokujan vesijohdosta. Asolanväylällä kulkee d300 jakelujohto. Alue saa verkostoveden Helsingin Pitkäkosken vesilaitokselta. Vesi johdetaan Ylästön ja Koivukylän paineenkorotusasemien kautta Korson painepiiriin. Alueen vesijohtoverkko kuuluu em. painepiiriin.

Alueen vesisäiliönä on Korson vesitorni, jonka tilavuus 4000 m³, NW +87.5 ja HW +94.4. Vesijohtoverkon alin painetaso alueella on noin +86.3 ja ylin on noin +101.3. Painetasot on ilmoitettu N₂₀₀₀-korkeusjärjestelmässä.

Jätevesiviemäröinti

Jätevedet ohjataan Norkkokuja-Niinikuja d315 viemäriä pitkin pääradan länsipuolella kulkevaan Korso-Tikkurila pääviemäriin. Sieltä jätevedet ohjataan edelleen Viikinmäen jätevedenpuhdistamolle. Puhdistettu jätevesi lasketaan Suomenlahteen.

Hulevesiviemäröinti

Rakennettuja d300 sadevesiviemäreitä on Norkkokujan ja d600 Koivukylän puistotien katualueilla. Alueen itäpuolella kulkee avo-oja. Sadevedet johdetaan sekä avo-ojissa että rakennetuissa sadevesiviemäreissä Rekolanojaan ja edelleen Keravanjoen ja Vantaanjoen kautta mereen.

Kaukolämpö

Kaukolämpöverkko ulottuu alueelle. Johdot kulkevat Koivukylän puistotiellä, Asolanväylällä ja Norkkokujalla.

Ympäristöhäiriöt

Asolanväylä ja päärata aiheuttavat alueelle liikennemelua. Meluselvityksen kartat s. 36-37. Asolanväylä aiheuttaa myös ilmanlaadun heikkenemistä.

2.1.4 Maanomistus

Vantaan kaupunki omistaa voimassa olevan asemakaavan mukaisen LPA-tontin sekä LP-alueen ja katualueen. Nykyisen liikerakennuksen tontin omistaa Asolantien liikekiinteistö Oy.

Tunnus	Maanomistaja	Pinta-ala (ha)
92-421-5-78 ja 92-70-6-4	Vantaan kaupunki	0,4363
92-70-6-3	kaavamuutoksen hakija	0,2159
Yhteensä		0,6522

2.2 SUUNNITTELUTILANNE

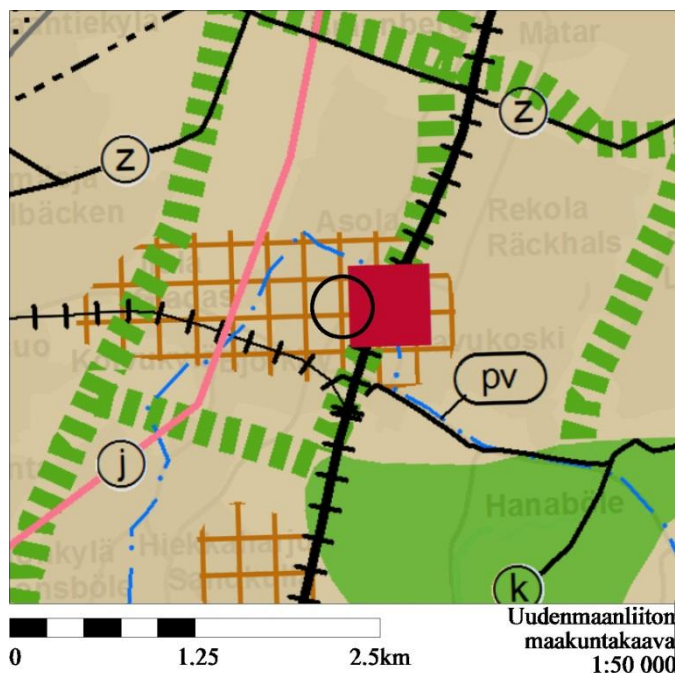
2.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston 30.10.2000 päättämien (tarkistettu 1.3.2009) valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden erityistavoitteena on, että asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei sijoiteta irralleen olevasta yhdyskuntarakenteesta. Jalankulun ja pyöräilyn verkostoja varten on varattava riittävät alueet ja edistettävä niiden jatkuvuutta, turvallisuutta ja laatua.

Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Hanke on näiden tavoitteiden mukainen.

Maakuntakaava

Uudenmaan maakuntakaavassa (8.11.2006) alue on keskustatoimintojen aluetta.

Ympäristöministeriö on 30.10.2014 vahvistanut Uudenmaan toisen vaihemaakuntakaavan, jossa suunnittelualaue on osoitettu tiivistettäväksi. Kaavahanke on maakuntakaavan mukainen.

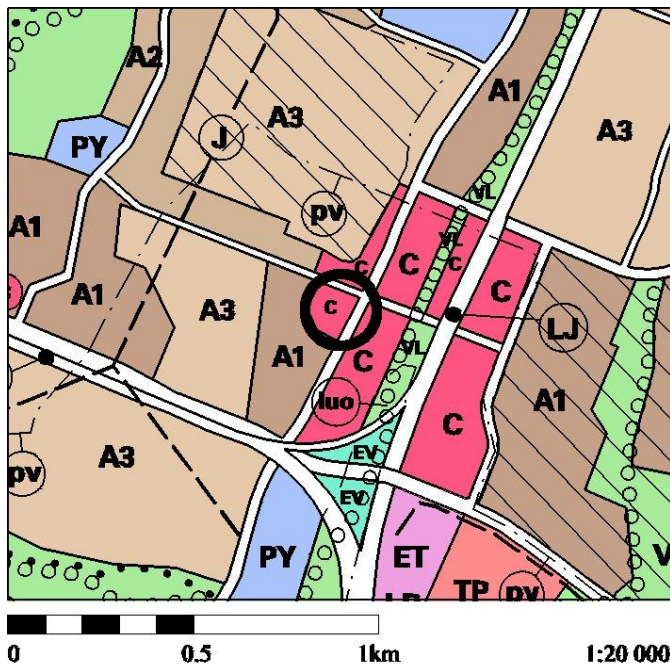
Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma MASU 2050

Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma MASU 2050 määrittelee seudullisen maankäytön tahtotilan ja toimii tausta-aineistona Helsingin seudun liikennejärjestelmälle HLJ2015 sekä Helsingin seudun asunstrategialle. MASU 2050 on strateginen suunnitelma, joka osoittaa seudun maankäytön kehittämisen vyöhykkeet. Yhteisesti sovittujen tavoitteiden mukaisesti 80% uudesta asuntotuotannosta ohjataan seudun ensisijaisesti kehitettävälle vyöhykkeelle (kartan tumman ruskea vyöhyke). Vantaan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt suunnitelman 11.5.2015.

MASU 2050 määrittelee seudun tavoitteellista maankäyttöä ja toimii tausta-aineistona Helsingin seudun liikennejärjestelmälle HLJ2015 sekä Helsingin seudun asunstrategialle. MASU 2050 on strateginen suunnitelma, joka osoittaa seudun maankäytön kehittämisen vyöhykkeet. Yhteisesti sovittujen tavoitteiden mukaisesti 80 % uudesta asuntotuotannosta ohjataan seudun ensisijaisesti kehitettävälle vyöhykkeelle (tumman ruskea vyöhyke). Vantaan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt suunnitelman 11.5.2015.

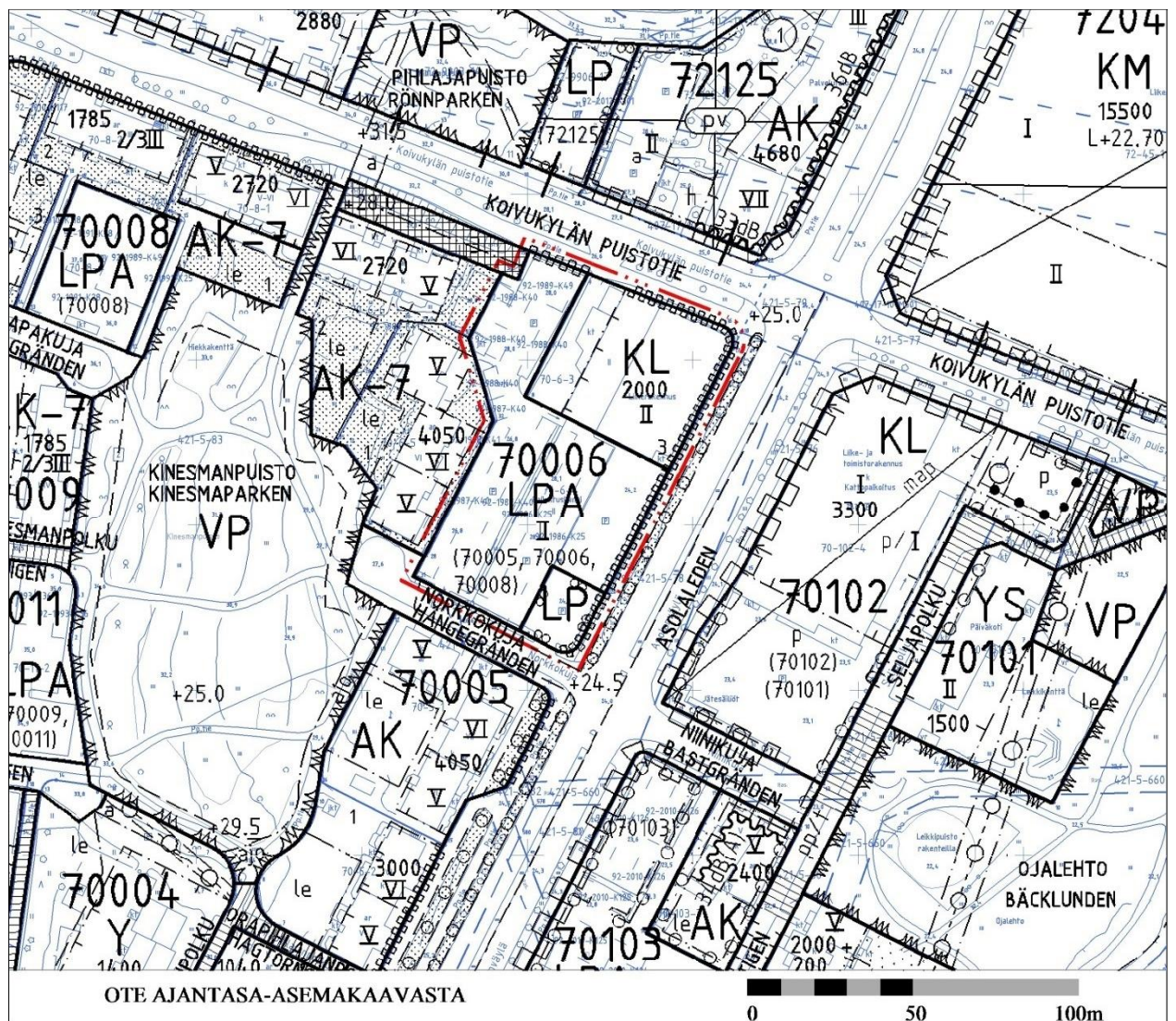
Yleiskaava

Alue on yleiskaavassa keskustatoimintojen aluetta (C) ja pohjavesialuetta (pv).

Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymä yleiskaava on tällä alueella tullut voimaan 25.2.2009. Kaavahanke on yleiskaavan mukainen.

Asemakaava

Alueella on voimassa asemakaavamuutos nro 000435 (YM 4.4.1985). Sen mukaan alueelle sijoituu Liikerakennusten korttelialuetta (KL), Autopaikkojen korttelialuetta (LPA), Yleistä pysäköinti-alueutta (LP) ja hiukan katualuetta.

Rakennuskielto

Alueella ei ole rakennuskieltoa asemakaavan laatimiseksi.

Muut suunnitelmat

Koivukylän keskusta-alueelle on laadittu v. 2009 kaavatarkastelu (Arkkitehti-toimisto Petri Rouhiainen Oy). Siinä alueelle ehdotettiin asuinkerrostalon rakentamista.

3. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

3.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN, SITÄ KOSKEVAT PÄÄTÖKSET JA VIREILLETULO

Asolanväylän liikekiinteistö Oy:n ja Vantaan kaupungin yrityspalveluiden jättämä asemakaavamuutoshakemus on kirjattu saapuneeksi 10.11.2015. Kaavamuutoksen numero on 002295. Kaavoitus tuli vireille 9.3.2017.

3.2 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

3.2.1 Osalliset

- alueen maanomistajat
- naapurit (viereisten alueiden omistajat ja vuokralaiset)
- asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukas- ym. yhdistykset
- ne, jotka katsovat olevansa osallisia
- kaupungin asiantuntijaviranomaiset: rakennusvalvonta, ympäristökeskus, kuntatekniikan keskus, kiinteistöt ja asuminen, Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, kaupunginmuseo
- Muut viranomaiset ja yhteisöt: Uudenmaan liitto, HSL, HSY, Uudenmaan ELY-keskus, Vantaan Energia Oy ja Elisa Oyj.

3.2.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

Asemakaavamuutoksen alkamisesta on tiedotettu Vantaan kaupungin verkkosivuilla, Vantaan asukaslehdessä sekä kirjeitse (MRL 62§) maanomistajille, naapureille ja viranomaisille.

Mielipiteitä saatiin 10 kpl (*kursiivilla mielipiteen huomiointi asemakaavamuutosehdotuksessa*):

1. Vantaan kaupunginmuseolla ei ole huomautettavaa.
2. Hasse Halmen vastustaa kerrostalojen korkeuksia esitetyssä muodossa. Maksimissaan 5-6 kerrosta niin kuin jo olemassa olevissa kerrostaloissa. *Koivukylän keskeistä risteystä halutaan korostaa korkeammalla rakennuksella.*
3. Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymä HSL pitää tärkeänä, että kaavamuutosalueen kohdalla Asolanväylällä sijaitseva pysäkki säilytetään, vaikkei se tällä hetkellä olekaan käytössä.
4. Taina Hohtarin mukaan heidän taloyhtiönsä ei ole tullut tietoa kaavamuutoksesta. Hän on huolissaan taloyhtiön autopaikkojen kohtalosta. *Yhtiölle on uudelleenlähetetty kuulemiskirje. Yhtiön autopaikat eivät muutu muutoin kuin että tonttinumero muuttuu.*
5. Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY toteaa alueen vesihuollon olevan valmiiksi rakennetun.
6. As. Oy Kinesmanpuiston hallitus pitää hanketta hyvänä, mutta 12 -kerroksista rakennusta voisi harkita madallettavaksi lähemmäs muiden rakennuksien korkeuksia. *Koivukylän keskeistä risteystä halutaan korostaa korkeammalla rakennuksella.*
7. Vantaan Energia haluaa, että nykyisten maakaapeleiden sijainti huomioidaan asemakaavassa. Alue on mahdollista liittää kaukolämpöverkkoon.
8. Jonna Partasen ja 68 muun allekirjoittajan mielestä rakennukset ovat liian korkeita ja tulevat varjostamaan. Rakennusten tulee olla korkeintaan 6-7 kerrosta korkeita. *Koivukylän keskeistä risteystä halutaan korostaa korkeammalla rakennuksella.*
9. Juha ja Terhi Oinosen mielestä tornitalo poikkeaa korkeutensa puolesta ympäristön rakennuksista niin, ettei se sovi kyseiselle paikalle. Se myös varjostaisi kohtuuttomasti. Si-

nänsä kerrostalot ovat tervetulleita, mutta matalampina. *Koivukylän keskeistä risteystä halutaan korostaa korkeammalla rakennuksella.*

10. As. Oy Kinesmanpuisto tiedustelee, että pysyihän taloyhtiön pysäköintipaikkojen määrä ennallaan ja onko mahdollista saada lisäpaikkoja. *Taloyhtiön pysäköintipaikat eivät muutu muutoin kuin että tonttinumero muuttuu. Nykyiselle autokannelle johtavat kaksi ajorampia poistuvat. Niiden paikalle voi olla mahdollista tehdä pari uutta autopaikkaa. Niiden jakaminen on sovittava taloyhtiöiden ja kaupungin kesken.*

Asemakaavasuunnittelija Lassi Tolkki sekä Pohjola rakennus Oy:n Heikki Hirvonen ja Jussi Lehtinen olivat 20.4.2017 esittelemässä asiaa As. Oy Kinesmanpuiston yhtiökokouksessa.

3.3 ASEMAKAAVAN TAVOITTEET

3.3.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Kunnan asettamat tavoitteet

Vantaan valtuustokauden 2013-2017 strategia (Kv 17.6.2013/15.6.2015):

Strateginen painopiste on mm. kaupunkirakenteen eheyttämisessä ja keskustojen tiivistämisessä joukkoliikenteen runkolinjojen varsille.

MAL-tavoitteet:

MAL-sopimuksen mukaisesti Vantaa sitoutuu siihen, että vuosina 2016-2019 Vantaan asemakaavoitusmäärä on keskimäärin 266 250 krs-m².

Sopimuksen mukaan kohdealueet sijoittuvat ensisijaisesti yhdyskuntarakenteen, joukkoliikenteen ja palveluiden suhteen hyvin saavutettaville alueille.

Maapoliittiset linjaukset koskien kaavoitusta, maanhankintaa ja maanluovutusta (Kv 22.9.2014)

- Kaupungin omistaman maan kaavoittaminen on etusijalla.
- Asuntotuotantoa varten asemakaavavarantoa lisätään niin, että se vastaa viiden vuoden rakentamisen tarvetta.
- Kaavoituksen tavoitteena on kohtuuhintainen, laadukas ja toteuttamiskelpoinen asuntotuotanto.
- Kaavoituksella turvataan rakennettujen alueiden kehittäminen sekä uusien alueiden vetovoima ja laatutaso.
- Täydennysrakentamista edistetään aktiivisesti erityisesti ratojen varsille.

Vantaan arkkitehtuuriohjelma 2015 (Kv 11.5.2015):

- Luomme Vantaalle kerroksellisen, tiiviin ja läheisen kaupunkikuvan.
- Kannustamme hyvään ja kohtuuhintaiseen arkkitehtuuriin, kestävään rakentamiseen sekä uuden energiamuotojen käyttöön.

3.4 ASEMAKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT

Vaihtoehto A. Asolanväylän varrella on VII-kerroksiset rakennukset ja Asolanväylän ja Koivukylän puistotien risteyksessä XII-kerroksinen rakennus. Rakennusten välit ovat avoimia. Korostaa Koivukylän keskeistä risteystä.

Vaihtoehto B. Kaikki rakennukset ovat VIII-kerroksisia. Rakennukset yhdistetty parvekkeilla. Tällöin näkymät takana olevista rakennuksista suljetumpia.

Vaihtoehto C. Kaikki rakennukset ovat VIII-kerroksisia. Rakennusten välit ovat avoimia. Tällöin näkymät takana olevista rakennuksista ovat avoimempia kuin vaihtoehto B:ssä.

3.4.1 Asemakaavaratkaisun valinta

Asemakaavaehdotus on laadittu vaihtoehdon A pohjalta.

Alustava asemapiirros (suurempana, selityksin s.28). Arkkitehtitoimisto Hannu Jaakkola Oy.

4. ASEMAKAAVAN KUVAUS

4.1 KAAVAN RAKENNE

Asemakaavamuutoksella muutetaan Koivukylän keskeinen risteys keskustamaisemmaksi.

4.1.1 Mitoitus

Alueelle sijoittuu arviolta noin 220 asukasta.

Asuinkerrostalojen korttelialueen, AK pinta-ala on 0,2 hehtaaria. Rakennusoikeus on 8 700 k-m². Asumista palveleva yhteiskäyttöinen korttelialue on kooltaan 0,24 ha. Yhteensä AK- ja AH – alueiden tehokkuus on 2,11.

- autopaikkoja: 1 ap/130 asuntokerros-m²
- 1 ap / 100 k-m² myymälätilat
- 1 ap/ 60 k-m² toimisto-, palvelu- ja työtilat
- pyöräpaikkoja tulee olla 1 kpl/ asuinhuone ja liiketiloille 1 kpl/ 40 k-m².

4.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kaavan mukaiset uudet asuinrakennukset noudattavat ympäröivän kaupunkirakenteen mittakaavaa muutoin paitsi Asolanväylän ja Koivukylän puistotien risteys XII-kerroksisen rakennuksen osalta. Siihen halutaan Koivukylän keskeistä risteystä korostava rakennusmassa.

Rakennusten arkkitehtuurista on annettu laatua koskevia määräyksiä. Viherrakentamisesta ja huulavesien käsittelystä on annettu määräykset.

4.3 ALUEVARAUKSET

Kaavamuutosalue muodostuu uudesta asuinkerrostalojen korttelialueesta (AK), asumista palvelevasta yhteiskäyttöisestä alueesta (AH) ja autopaikkojen korttelialueesta (LPA).

4.3.1 Korttelialueet

AK, Asuinkerrostalojen korttelialueet

Ratkaisu koostuu kahdesta seitsemänkerroksisesta asuintalosta sekä Asolanväylän ja Koivukylän puistotien risteykseen sijoittuvasta kaksitoistakerroksisesta asuintalosta. Kaupunkikuvallisesti tärkeää kulmaa on korostettu korkealla rakennusmassalla.

Asuinrakennusoikeutta on 8 700 kerrosneliömetriä asuntoja varten ja 150 kerrosneliömetriä liiketiloja yms. varten. Rakennusten tulee arkkitehtuuriltaan olla korkealuokkaisia ja omaperäisiä. Mahdolliset elementtisaumat on häivyttävä arkkitehtuurin keinoin.

Pihoilla hyödynnetään hulevesiä. Hulevedet johdetaan pois viivytävällä järjestelmällä. Istutuksista ja vihertehokkuudesta on kaavamääräykset. Rakennusten ulkokuoren ääneneristävyydestä sekä pihoilla ja parvekkeilla sallittavasta melutasosta on myös kaavamääräykset.

AH, Asumista palveleva yhteiskäyttöinen korttelialue

AK-alueen pihatilat sijoittuvat pääosin AH-alueen kansipihalle. Pääosin kannen alle sijoittuu uusien kerrostalojen pysäköinti sekä korttelin 80005 tontin 1 autopaikat (korvaavat nykyisellä kannella olevat autopaikat).

Pysäköintiin ajo tapahtuu kahdesta suunnasta: Koivukylän puistotieltä ja Norkkokujalta.

Pihoilla hyödynnetään hulevesiä wh-alueilla. Hulevedet johdetaan pois viivytävällä järjestelmällä.

LPA, Autopaikkojen korttelialue

Kaavamuutosalueen länsipuolisten asuinrakennusten pysäköinti sijoittuu LPA-alueelle. Heidän pysäköintialueensa ei muutu muutoin kuin, että tonttinumero muuttuu. Nykyisin samalla LPA-tontilla olevat liikerakennuksen ja korttelin 80005 tontin 1 autopaikat puretaan nykymuodossaan ja sijoittuvat jatkossa AH-alueelle.

4.4 KAAVAN VAIKUTUKSET

Hankkeen MRA 1 §:n mukaisia vaikutuksia on tarkasteltu kaavaa laadittaessa. Arvioinnissa on myös tarkasteltu valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden (VAT) toteutumista.

Hanke sijoittuu jo rakennetulle alueelle ja on yhdyskuntarakennetta tiivistävä ja täydentävä. Se sijoittuu hyvien joukkoliikenneyhteyksien varteen. Hanketta voidaan pitää kestävä kaupunkirakentamisen tavoitteiden mukaisena. Kokonaisratkaisu on taloudellisesti toteutettavissa.

4.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Väestön rakenne ja kehitys

Kaavamuutos täydentää Koivukylän keskustaa, mikä toteuttaa valtakunnallisten alueidenkäyttövoitteiden henkeä. Uusia asukkaita tulee noin 220.

Yhdyskuntarakenne

Alue sijoittuu Koivukylän kaupunginosaan, aivan keskusta. Suunniteltu rakentaminen tiivistäisi Koivukylän keskeisen risteyksen kaupunkirakennetta.

Rakentaminen sijoittuu noin 250 metrin päähän Koivukylän asemasta. Lisäksi Koivukylän puistotietä pitkin kulkee busseja mm. Leinelän asemalle, josta pääsee Kehärataa pitkin Länsi-Vantaalle.

Kaupunkikuva

Alue on nyt Asolanväylälle päin suureksi osaksi pysäköintialuetta. Uusi rakentaminen tuo Koivukylän keskeiseen risteykseen kadunvarsirakentamista, joka nykyistä paremmin sopii keskeiselle paikalle.

Asolanväylän alustava julkisivunäkymä. Arkkitehtitoimisto Hannu Jaakkola Oy.

Asuminen

Valmistuvat asunnot helpottavat osaltaan pääkaupunkiseudun asuntopulaa. Hanke noudattaa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita lisäämällä asuntotuotantoa ja monipuolistamalla asuntokantaa hyvien raideliikenneyhteysien varrella.

Palvelut ja työpaikat

Pienet liiketilat tuovat alueelle muutaman uuden työpaikan, toisaalta nykyisen liikerakennuksen työpaikat joutuvat siirtymään muualle. Asukkaiden lisäys vaikuttaa toisaalta positiivisesti koko Koivukylän palveluiden säilymiseen ja monipuolistumiseen. Pienasuntovaltainen asuntotuotanto ei juurikaan lisää päiväkotij- ja koulupaikkojen tarvetta.

Taloudelliset vaikutukset

Hanke sijoittuu keskeiselle paikalle hyvien palveluiden ja liikenneyhteysien läheisyyteen, mikä on taloudellisesti oleellista. Katuihin ja muihin kunnallistekniikkaan ei kohdistu merkittäviä muutoksia, joten kustannukset ovat vähäisiä. Kaupunki saa kaavamuutoksen myötä tuloja maankäyttösopimuksesta, maan myynnistä sekä uusien asukkaiden myötä verotuloina.

Sosiaalinen ympäristö

Alueen kolmeen rakennukseen tulee n. 220 uutta asukasta. Kaksi rakennusta on tarkoitus toteuttaa omistusasuntoina ja yksi kovan rahan vuokra-asuntoina.

Virkistys

Hanke uusine asukkaineen lisää virkistysalueiden, kuten viereisen Kinesmanpuiston, käyttöä. Rakennukset sijoittuvat nykyisen liikerakennuksen ja pysäköintialueen paikalle, joten hanke ei vaaranna VAT:n virkistyskäyttöä koskevia tavoitteita.

Liikenne

Kaava-alue sijaitsee kävelyetäisyydellä Koivukylän asemasta. Ratkaisu lisää alueen joukkoliikenteen matkustajamääriä ja parantaa osaltaan joukkoliikennepalvelujen kannattavuutta. Uusi asuin-kortteli lisää vain vähäisesti liikennettä, koska paikalta poistuu liiketiloja.

Koivukylän puistotielle esitetään uutta vasemmallekääntymiskaistaa. Se lyhentäisi jonoja siten, että tontille liittyminen sujuisi ruuhka-aikoinakin ongelmitta (suunnitelmakuva s.27).

Vesihuolto

Alueelle on rakennettu vesihuolto kohdan 2.1.3 mukaan. Nykyinen kiinteistö on liittynyt Norkko-kujan kautta vesihuoltoverkoston. HSY:n liitospalvelut antavat liitoskohtalausunnon uusista vesihuoltoliittymistä.

Hulevedet

Alueen hulevesiverkosto on rakennettu kohdan 2.1.3 mukaan. Alueella syntyviä hulevesiä tulee hidastaa kiinteistöjen hulevesien viivytysrakenteilla ennen johtamista hulevesiviemäriin. Hulevesien viivytystilavuutena käytetään 1 m³ / 100 m² vettäläpäisemätöntä pintaa kohden.

Muodostuvia hulevesiä tulee viivyttaa tontilla ennen vesien johtamista yleiseen verkostoon. Hulevesien hallintarakenteet tulee mitoittaa 10 minuutin sadetilanteelle, jonka rankkuus on 150 l/s/ha. Tontilta saa poistua mitoitussadetilanteessa samansuuruinen virtaama kuin sieltä poistuisi luonnontilassa. Tonttien taseus tulee suunnitella siten, että tulvatilanteessa vesi voi kertyä piha- ja pysäköintialueille hetkellisesti. Tämä tulvamotoitus tehdään 30 minuuttia kestäväälle sateelle, jonka rankkuus on 167 l/s/ha. Tätä suurempia sadetilanteita varten tulee suunnitella hallittu tulvareitti tontilta yleisille alueille.

Hulevesilaskelmien lähtökohtana on luonnontilainen tontti, ei nykyinen rakennettu tilanne.

Tontin viivytystilavuutena on perusmitoituksella 17 m³ ja tulvamiitoituksella 44 m³. Tontin hulevesien purkuvirtaama ei saisi ylittää 20 l/s.

Rakennusluvan yhteydessä laaditaan tontin hulevesisuunnitelma, joka hyväksytään Vantaan kuntatekniikassa ennen rakentamisluvan myöntämistä.

Ympäristöhäiriöt

Melu

Asolanväylän aiheuttama liikennemelu huomioidaan asemakaavassa asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyysvaatimuksina sekä parvekkeiden ja piha-alueiden suojaamisvaatimuksina.

Pienhiukkaset

Asolanväylällä on ennusteen mukaan v. 2040 16 000 moottoriajoneuvoa vuorokaudessa. Lähimpien asuinkerrostalojen julkisivut ovat asemakaavan mukaan noin 7 metrin etäisyydellä ajoradan reunasta. Ilmanlaatuvohyökkeen minimietäisyys Asolanväylän ajoradan reunaan on 11 metriä. Ilmanlaatuvohyökkeiden mukaiset etäisyydet täyttyvät kolmannelta kerroksesta ylöspäin. Ensimmäiseen kerrokseen ei sijoitu asuntoja, joten toiseen kerrokseen sijoittuvat asunnot eivät ainoina täyttäisi minimietäisyyttä. Toisaalta asemakaavamääräys kieltää pelkästään Asolanväylälle avautuvat asunnot.

4.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Uudisrakentaminen sijoittuu jo rakennetulle alueelle, eikä sillä ole vaikutusta alueen luontoarvoihin. Hanke hyödyntää olemassa olevaa yhdyskuntatekniikkaa. Hanke ei vaaranna VAT:n luonnonsuojelualueita.

Vesistöt ja vesitalous

Kaavamuutos ei heikennä hulevesien luonnonmukaista hallintaa verrattuna nykytilanteeseen, sillä alue on jo nyt rakennuksen tai pysäköintialueen käytössä. Alueelle tulee pienet maanvaraiset imeytysalueet ja lisäksi pihakannen päälle tehdään kasvullista ja imeyttävää maakerrosta, jolloin hulevesiä on mahdollista viivyttaa alueella.

4.4.3 Vaikutukset ilmastomuutoksen kannalta

Rakentamisen vaikutukset ilmastomuutokseen ovat vähäiset. Rakentaminen lisää aina kasvihuonekaasupäästöjä, samoin rakennusten käyttö mm. lämmityksen ja liikenteen kautta. Toisaalta nyt rakennettava keskustakortteli tiivistää olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta. Se tukeutuu laadukkaisiin joukkoliikennepalveluihin ja raideliikenteeseen.

Asemakaavamääräyksissä on esitetty mm. puiden, pensaiden ja puoliläpäisevien pinnoitteiden määrät, joilla saavutetaan riittävä vihertehokkuus. Kaavamääräyksissä huomioidaan myös aurinkopaneelien ja viherkattojen sijoittaminen sekä sähköautojen latauspisteet.

4.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Liikennemelu on käsitelty kohdassa 4.4.1. Ympäristöhäiriöiden vähentäminen on kaavamääräyksissä otettu huomioon.

5. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Kaavamuutokseen liittyy toteuttamissopimus.

Tavoitteena on aloittaa rakentaminen välittömästi, kun asemakaavaehdotus on tullut voimaan.

6. KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET

Vantaan kaupunki:

Vesa Karisalo	alue-arkkitehti
Lassi Tolkki	asemakaavasuunnittelija
Elina Ekroos	maisema-arkkitehti
Vuokko Rova	suunnitteluavustaja
Merja Hokkanen	kaavoitusteknikko
Antti Auvinen	vesihuollon suunnittelu
Susanna Koponen	liikenneinsinööri
Matti Kärki	kaupunkikuva-arkkitehti
Ilkka Rekonen	lupapäällikkö
Krister Höglund	ympäristöinsinööri
Tomi Henriksson	asumisasiain päällikkö
Heikki Virkkunen	projektijohtaja

Elite varainhoito Oyj:	Antti Hänninen
Pohjola rakennus Oy:	Heikki Hirvonen
Pohjola rakennus Oy:	Jussi Lehtinen
Pohjola rakennus Oy:	Johanna Saarela
Arkkit.toimisto Hannu Jaakkola Oy:	Hannu Jaakkola
Arkkit.toimisto Hannu Jaakkola Oy:	Mika Smolander

VANTAAN KAUPUNKI Kaupunkisuunnittelu/Asemakaavoitus

Vantaalla, 21. päivänä elokuuta 2017.

Lassi Tolkki
asemakaavasuunnittelija

Vesa Karisalo
aluearkkitehti

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	Täyttämispvm	11.05.2017
Kaavan nimi	002295 Koivukylä 70 kaupunginosa		
Hyväksymispvm		Ehdotuspvm	
Hyväksyjä		Vireilletulosta ilm. pvm	09.03.2017
Hyväksymispykälä		Kunnan kaavatunnus	092002295
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	0,6522	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]	0,2121	Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	0,6522

Ranta-asemakaava Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,6522	100,0	9440	1,45	0,0000	7440
A yhteensä	0,4466	68,5	9440	2,11	0,4466	9440
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	0,0000		0		-0,2159	-2000
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,2056	31,5	0		-0,2307	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

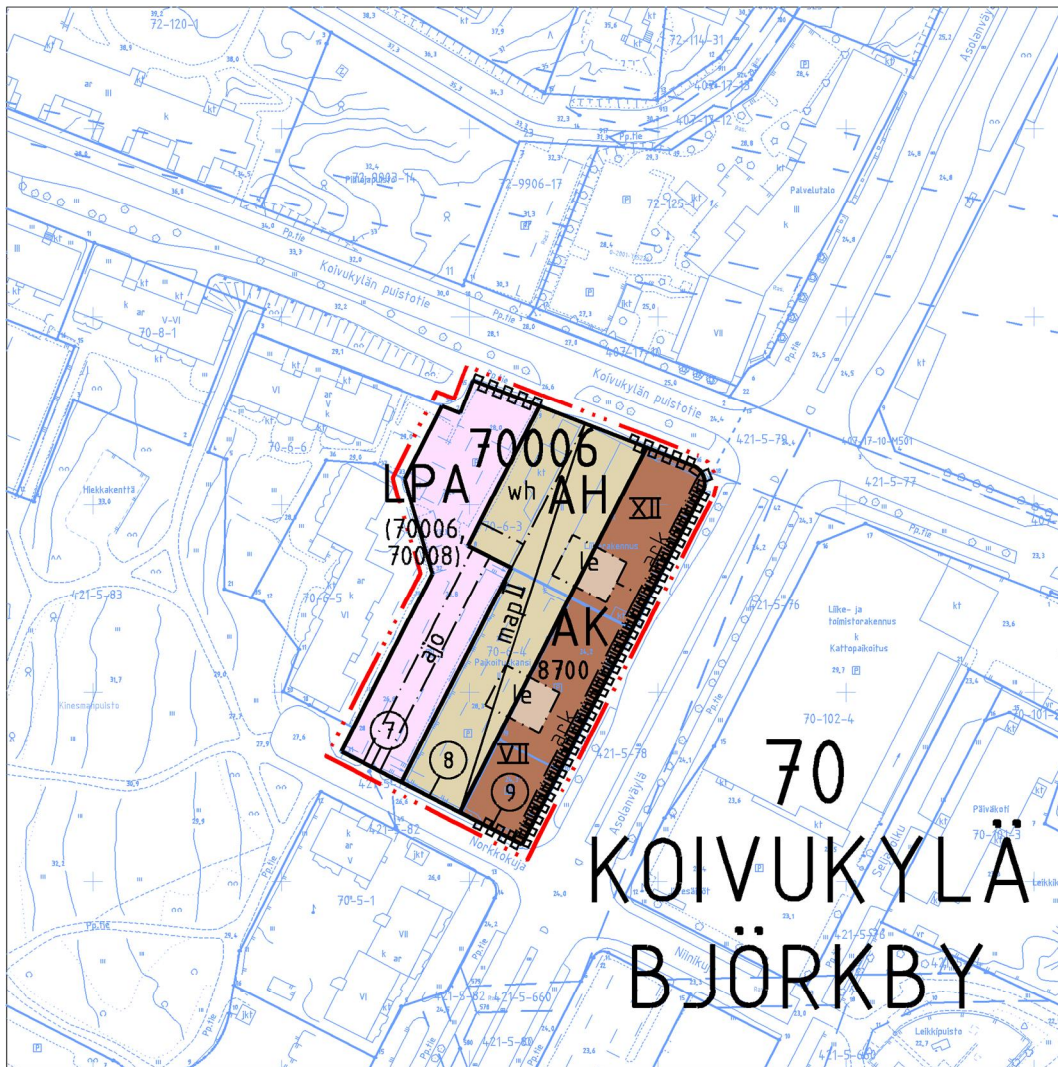
Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,2121	32,5	0	0,2121	0

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä				

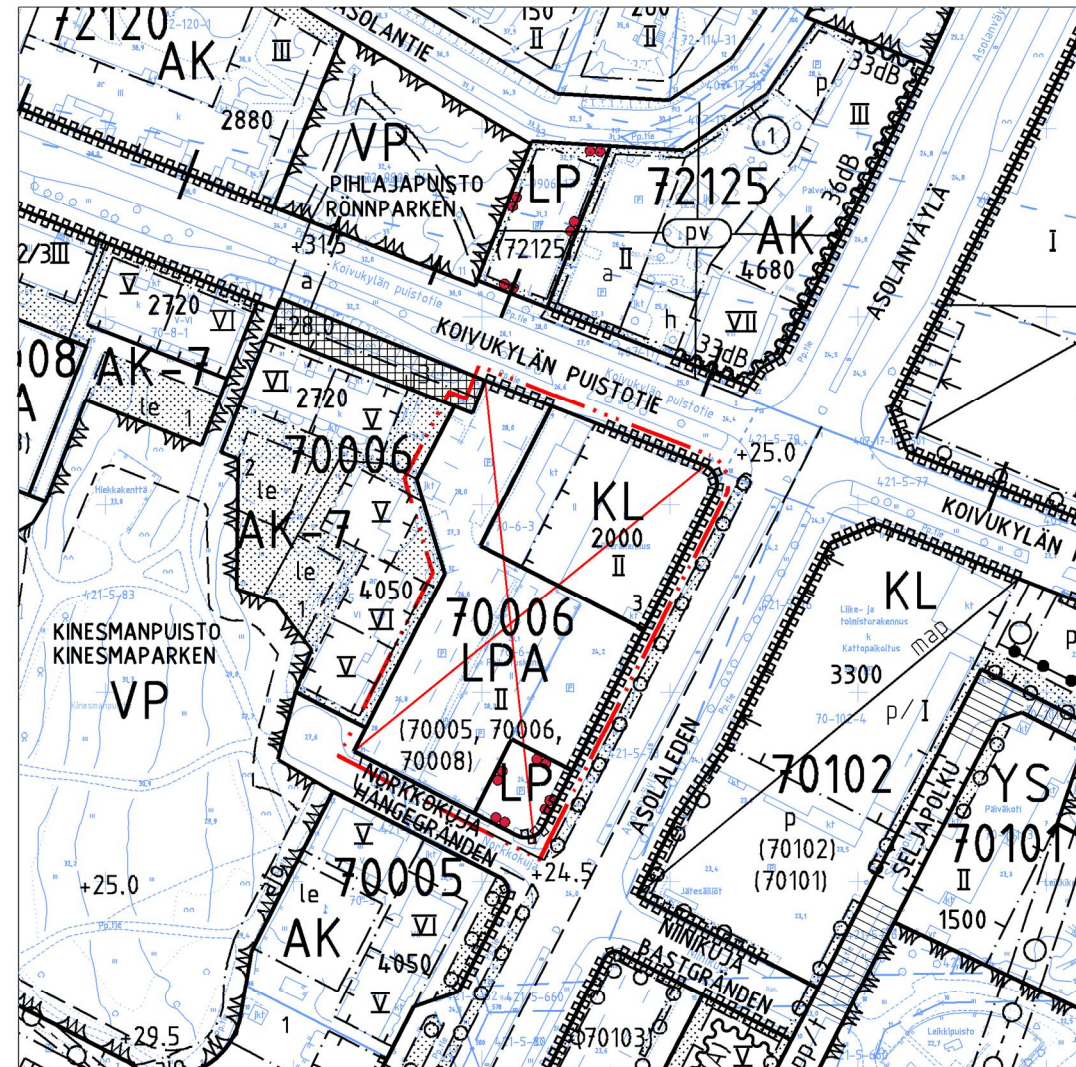
Alamerkinnot

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,6522	100,0	9440	1,45	0,0000	7440
A yhteensä	0,4466	68,5	9440	2,11	0,4466	9440
AK	0,2029	45,4	9440	4,65	0,2029	9440
AH	0,2437	54,6	0		0,2437	0
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	0,0000		0		-0,2159	-2000
KL	0,0000		0		-0,2159	-2000
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,2056	31,5	0		-0,2307	0
Kadut	0,0000		0		-0,0005	0
LP	0,0000		0		-0,0391	0
LPA	0,2056	100,0	0		-0,1911	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,2121	32,5	0	0,2121	0
map	0,2121	100,0	0	0,2121	0

ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS

POISTETTAVAT MERKINNÄT

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot Baskartbladens nummer
002295	21.8.2016	690502, 690503 1 / 3

Vantaan kaupunki
Asemakaavan muutos

ASOLANVÄYLÄ 48-50

Kaupunginosa 70, Koivukylä

Osa korttelia 70006.

(Osa kumoutuvan asemakaavan korttelia 70006 sekä katu- ja liikennealuetta.)

Tonttijako

Osa korttelia 70006.

Tonttijaon muutos

Osa korttelia 70006.

1:2000

Vanda stad

Ändring av detaljplanen

ASOLALEDEN 48-50

Stadsdel 70, Björkby

Del av kvarteret 70006.

(En del av kvarteret 70006 samt gatu- och trafikområdena i den plan som upphävs.)

Tomtindelning

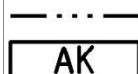
Del av kvarteret 70006.

Ändring av tomtindelningen

Del av kvarteret 70006.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

Asuinkeuhkalojen korttelialue.

Rakennusoikeus

Asuinrakennuksen kaikkiin kerroksiin sekä talousrakennuksiin saa asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi rakentaa asumista palvelevia asunnon ulkopuolisia varasto-, huolto-, askartelu-, kerho-, pyykinpesu-, sauna-, väestön-suojia-, teknisiä ym. tiloja.

Parvekkeita korvaavia viherhuoneita saa rakentaa rakennusoikeuden lisäksi.

Porrashuoneiden 15 k-m² ylittävän osan kussakin kerroksessa saa rakentaa asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi.

Asuinrakennusten katutasoon saa asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi rakentaa liike-, toimisto-, palvelu- ja työtiloja. Näitä tiloja tulee rakentaa vähintään 150 k-m².

Kerrosalan lisäksi rakennettavaksi sallittuja tiloja varten ei tarvitse rakentaa auto- eikä polkupyöräpaikkoja. Määräys ei koske liike-, toimisto-, palvelu- ja työtiloja.

Saunoja, kerhotiloja ja teknisiä tiloja saa rakentaa sen estämättä, mitä suurimmasta sallitusta kerrosluvusta on määrätty.

Julkisivut

Rakennuksen tulee olla arkkitehtuuriltaan korkealuokkainen ja omaperäinen.

Mahdolliset elementtisaumat on häivyttävä arkkitehtuurin keinoin.

Kellarikerroksen julkisivut ja pihot rajaavat muurit eivät saa antaa umpinaista vaikutelmaa. Niissä tulee olla poikkeavia materiaaleja, pintakäsittelyitä ja/tai värejä. Niitä voi korostaa myös taiteen keinoin.

Autokatosten, aitojen, muurien ja muiden rakenteiden tulee muodostaa omaperäinen arkkitehtoninen kokonaisuus.

Parvekkeet voivat ulottua ulokkeina AH-alueen puolelle.

Pihat

Tontit rajataan katujen suuntaan muurilla ja kasvillisuudella.

Tontille on istutettava puita ja pensaita.

DETALJPLANE BETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvartersområde för flervåningshus.

Byggrätt

I bostadshusens samtliga våningar och i ekonomibyggnaderna får, utöver den våningsyta som anvisas i detaljplanen, byggas sådana lager-, service-, hobby-, klubb-, tvättstuga-, bastu-, befolkningsskydds- och tekniska utrymmen samt andra utrymmen som betjänar boendet.

Utöver byggrätten får byggas grönrut som ersätter balkongerna.

Utöver den i detaljplanen anvisade våningsytan får på varje våning i trapphusen byggas en del som överskrider 15 m²-vy.

I bostadsbyggnadernas gatuplan får utöver den våningsyta som anvisas i detaljplanen byggas affärs-, kontors-, service- och arbetsutrymmen. För dessa utrymmen ska anvisas minst 150 m²-vy.

Inga bilplatser eller cykelplatser behöver byggas för de utrymmen som får byggas utöver våningsytan. Bestämelsen gäller ej affärs-, kontors-, service- och arbetsutrymmen.

Bastu-, klubb- och tekniska utrymmen får byggas utan att det som bestämts om det största tillåtna våningstalet hindrar det.

Fasader

Arkitektoniskt ska byggnaden vara av hög klass och med en egen karaktär.

Eventuella elementfogar ska döljas med arkitektoniska medel.

Källarvåningens fasader och de murar som ingår i gårdarna får inte ge ett slutet intryck. I dessa bör användas material, ytbehandlingar och/eller färger användas. De kan även framhävas med konstnärliga medel.

Carportar, stängsel, murar och övriga konstruktioner ska utgöra en arkitektonisk helhet med en egen prägel.

Balkongerna kan sträcka sig ut över AH-området i form av utskjutande partier.

Gårdarna

Tomterna avgränsas mot gatorna med en mur och växtlighet.

På tomten ska träd och buskar planteras.

Muuta

Porrashuoneiden tulee olla luonnonvaloisia.

Parvekkeet on lasitettava.

Teknisin ratkaisuin tulee huolehtia siitä, ettei valtiotneuvoston päätöksen 993/1992 mukainen melutaso oleskeluun tarkoitetuilla piha-alueilla tai parvekkeilla ylitä.

Asunnot eivät saa avautua vain julkisivuille, joille kohdistuvan melun taso ylittää 65 dB päiväajan keskiäänitasona laskettuna.

Asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL liikennemelua vastaan on Asolanväylän puolella oltava vähintään 34 dB pohjoisimmassa rakennuksessa ja 33 dB muissa rakennuksissa.

Rakennuksen perustuksineen tulee sijaita vähintään 2,5 metrin päässä vesihuoltolinjoista.

Hulevedet johdetaan pois viivytävällä järjestelmällä.

Pihasuunnittelussa ja -rakentamisessa tulee käyttää ammattitaitoista tekijää. Rakennusluvan yhteydessä esitetään lopullinen laskelma, jolla osoitetaan viherkehokkuuden tavoitetaso toteutuminen.

Korttelin 70006 tonteille 8 ja 9 tulee istuttaa suuriksi (yli 9m) kasvavia puita yhteensä vähintään 6 kpl ja pienikokoisiksi jääviä puita vähintään 25 kpl. Pensas-, perenna-, köynnös-, nurmikko- tai viljelyalueita tulee olla yhteensä vähintään 1500 m². Puoliläpäiseviä pinnoitteita, kuten hule- ja nurmikiveä tai valettua turva-alustaa tulee olla yhteensä vähintään 200 m².

Rakennusten kattomuotojen ja kattokulmien valinnassa tulee huomioida aurinkopaneelien ja viherkattojen sijoittaminen.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:

Asunnot	1 ap / 130 k-m ²
Liiketilat	1 ap / 100 k-m ²
Toimisto-, palvelu- ja työtilat	1 ap / 60 k-m ²

Polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärät:

Asunnot 1 pp/ asuinhuone.	
Niistä vähintään puolet on sijoitettava ulkoiluvälinevarastoon, joka on helposti käytettävissä.	
Liiketilat	1 pp / 40 k-m ²
Toimisto-, palvelu- ja työtilat	1 pp / 50 k-m ²

AH

Asumista palveleva yhteiskäyttöinen korttelialue.

AH-alueelle sijoitetaan korttelin 70006 tontin 9 sekä korttelin 70005 tontin 1 autopaikat.

Pysäköintipaikat sijoitetaan pääosin kannen alle.

Pysäköintilaitoksessa tulee varautua sähköautojen latauspisteisiin.

Alueelle saa rakentaa autokatoksia ja talousrakennuksia.

Pihasuunnittelussa ja -rakentamisessa tulee käyttää ammattitaitoista tekijää. Rakennusluvan yhteydessä esitetään lopullinen laskelma, jolla osoitetaan viherkehokkuuden tavoitetaso toteutuminen.

Korttelin 70006 tonteille 8 ja 9 tulee istuttaa suuriksi (yli 9m) kasvavia puita yhteensä vähintään 6 kpl ja pienikokoisiksi jääviä puita vähintään 25 kpl. Pensas-, perenna-, köynnös-, nurmikko- tai viljelyalueita tulee olla yhteensä vähintään 1500 m². Puoliläpäiseviä pinnoitteita, kuten hule- ja nurmikiveä tai valettua turva-alustaa tulee olla yhteensä vähintään 200 m².

Autokatoissa ja talousrakennuksissa tulee olla viherkatto.

Alueella hyödynnetään hulevesiä wh-alueilla. Hulevedet johdetaan pois viivytävällä järjestelmällä.

LPA

Autopaikkojen korttelialue.

Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.

Osa - alueen raja.

⑦

Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.

Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.

Kaupunginosan numero.

Kaupunginosan nimi.

Korttelin numero.

Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.

Annat

Trapphusen ska ha naturligt ljus.

Balkonger ska glasa.

Genom tekniska lösningar ska man sörja för att bullernivån enligt statsrådets beslut 993/1992 inte överskrider i gårdsområden och på balkonger som är avsedda för vistelse.

Bostäderna får inte öppna upp endast mot de fasader, där bullernivån överskrider 65 dB beräknat enligt den genomsnittliga ljudnivån dagtid.

Ljudisoleringen ΔL mot trafikbuller ska i bostadsrummens ytterhölje på den sida som vetter mot Asolaleden vara minst 34dB i byggnaden längst i norr och 33dB i övriga byggnader.

Byggnaden inklusive grundkonstruktioner ska ligga på minst 2,5 meters avstånd från vattenförsörjningslinjerna.

Dagvattnen avleds med hjälp av fördröjande system.

För planeringen och byggandet av gårdarna ska en yrkeskunnig person anlitas. I samband med bygglovet presenteras en slutlig kalkyl över att målnivån beträffande grönbyggandets effektivitet uppnås.

På tomterna 8 och 9 i kvarteret 70006 ska sammanlagt 6 st. storvuxna träd (över 9 m) och minst 25 st. småväxta träd planteras. Det ska finnas minst 1500 m² område för buskar, perenner, slingerväxter, gräsmattor eller odlingar. Det ska finnas totalt minst 200 m² halvgenomsläpplig ytbeläggning, som dränerande marksten och gräsarmering eller gjutet fallunderlag.

Vid val av byggnadernas takformer och takvinklar ska man beakta placeringen av solpaneler och gröntak.

Minimiantalet bilplatser:

Bostäder	1 bp / 130 m ² -vy
Affärslokaler	1 bp / 100 m ² -vy
Kontors-, service- och arbetsutrymmen	1 bp / 60 m ² -vy

Minimiantalet cykelplatser:

Bostäder 1 cp/ bostadsrum.	
Av detta måste minst hälften placeras i ett förråd för friluftsskåp i gårdsnivå.	
Affärslokaler	1 cp / 40 m ² -vy
Kontors-, service- och arbetsutrymmen	1 cp / 50 m ² -vy

Kvartersområde i sambruk som betjänar boendet.

I AH-området placeras bilplatser för tomt 9 i kvarteret 70006 samt bilplatser för tomt 1 i kvarteret 70005.

Parkeringsplatserna placeras huvudsakligen under däck.

I parkeringsanläggningen ska beredskap finnas för laddningsställen för elbilar.

På området får byggas carportar och ekonomibyggnader.

För planeringen och byggandet av gårdarna ska en yrkeskunnig person anlitas. I samband med bygglovet presenteras en slutlig kalkyl över att målnivån beträffande grönbyggandets effektivitet uppnås.

På tomterna 8 och 9 i kvarteret 70006 ska sammanlagt 6 st. storvuxna träd (över 9 m) och minst 25 st. småväxta träd planteras. Det ska finnas minst 1500 m² område för buskar, perenner, slingerväxter, gräsmattor eller odlingar. Det ska finnas totalt minst 200 m² halvgenomsläpplig ytbeläggning, som dränerande marksten och gräsarmering eller gjutet fallunderlag.

Carportarna och ekonomibyggnaderna ska förses med gröntak.

I området utnyttjas dagvatten på wh-områdena. Dagvattnen avleds med hjälp av fördröjande system.

Kvartersområde för bilplatser.

Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.

Gräns för delområde.

Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.

Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.

Stadsdelsnummer.

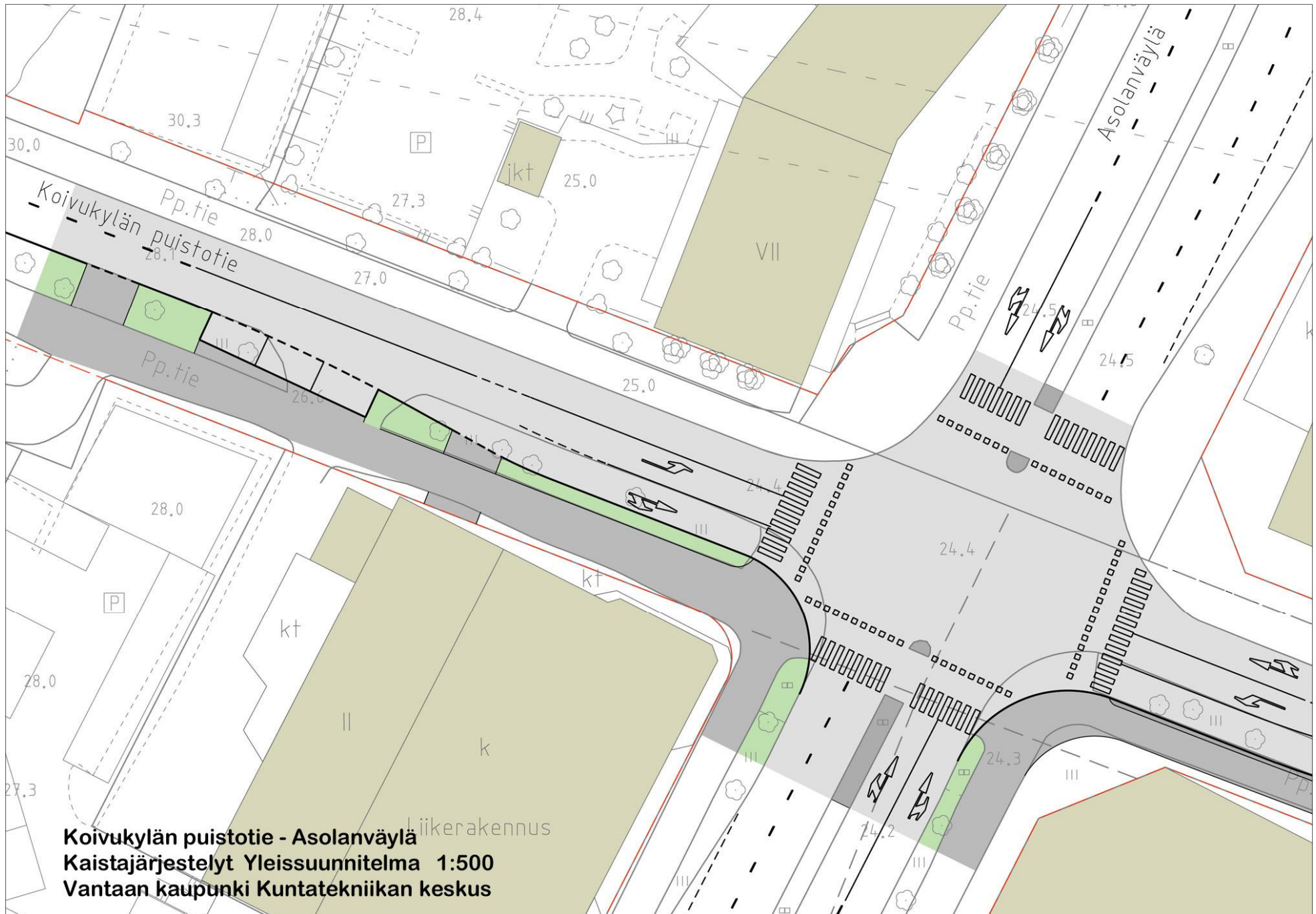
Stadsdelens namn.

Kvartersnummer.

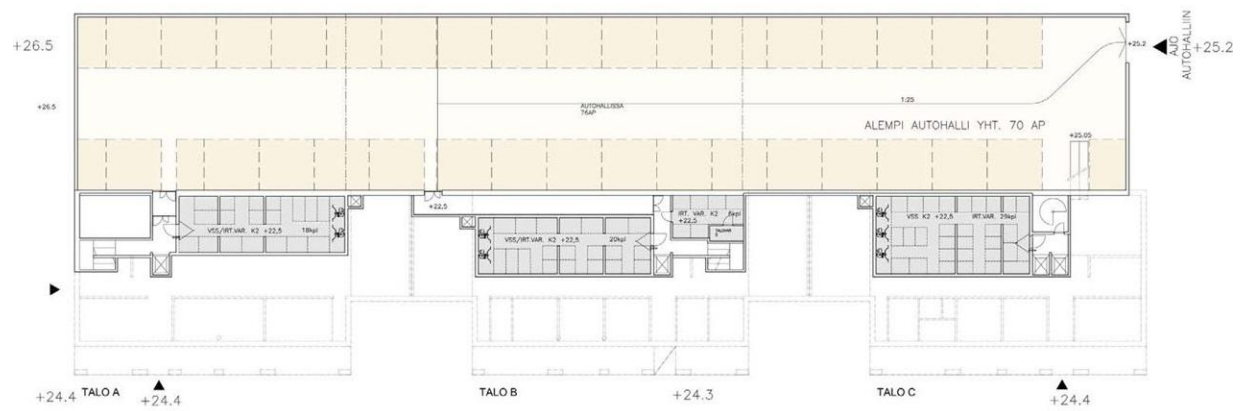
Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.

3 / 3

VII
--

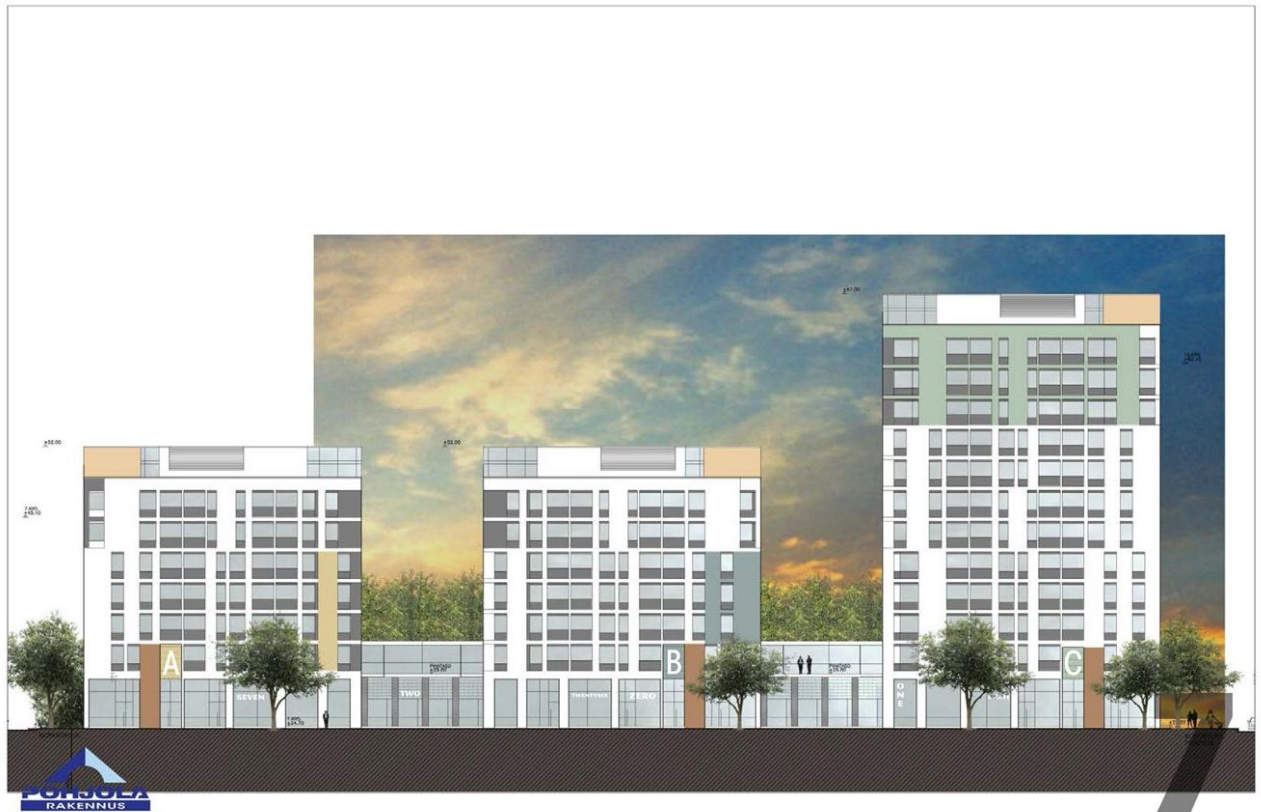

Kellari K2

Katutaso / kellari K1 / Arkkitehtitoimisto Hannu Jaakkola Oy.

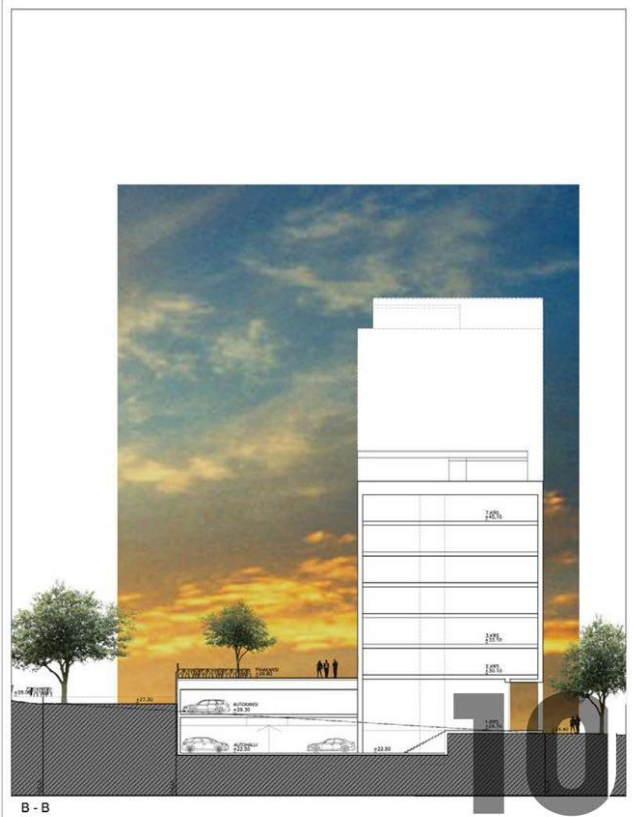
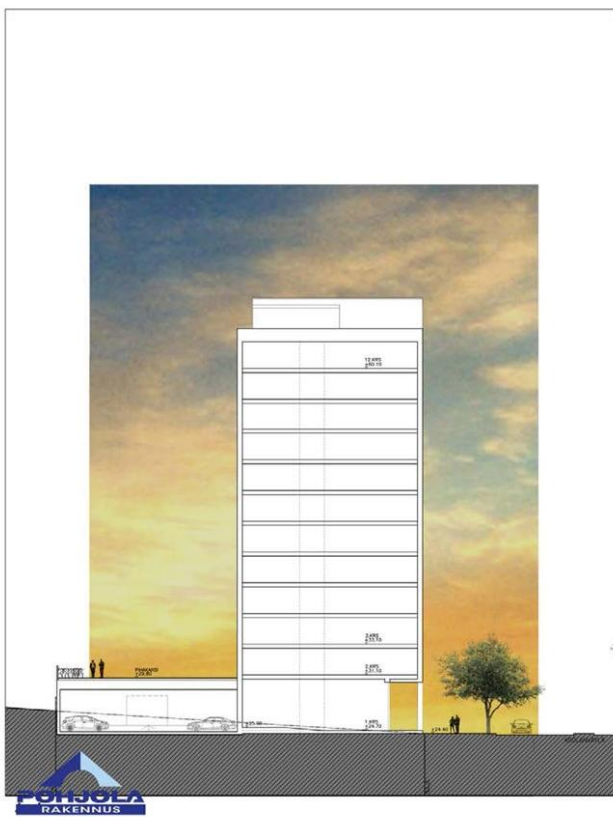
Julkisivu itään Asolanväylälle

Julkisivut etelään ja pohjoiseen / Arkkitehtitoimisto Hannu Jaakkola Oy.

Julkisivu länteen

Leikkaukset etelästä ja pohjoisesta päin / Arkkitehtitoimisto Hannu Jaakkola Oy.

Vihertehokkuus

Tuloskortti

Päivämäärä: 16.6.2017
 Lomakkeen täyttäjä: Elina Ekroos
 Kaavamääräykset: Elina Ekroos

Kohteen osoite Asolanväylä 50
 Kortteli- ja tonttinumero -

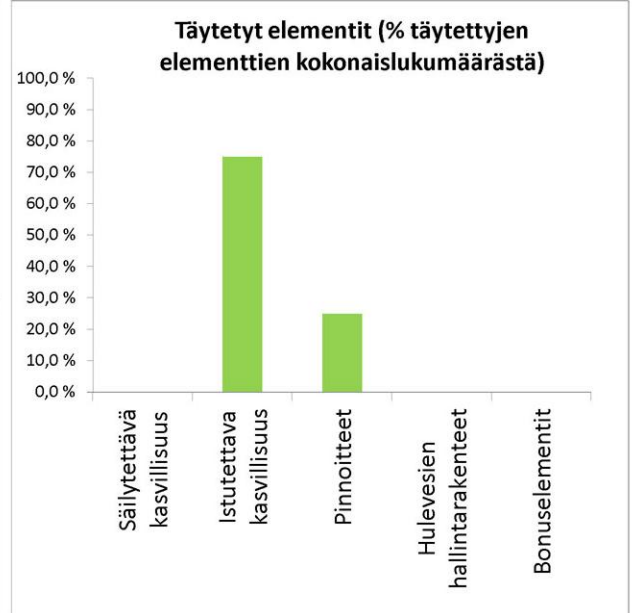
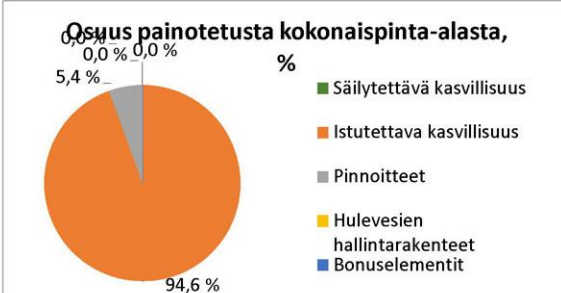
Saavutettu vihertehokkuus
0,8
Tavoitetaso
0,8
Minimitaso
0,7

Vihertehokkuuteen sisällytetyt elementit

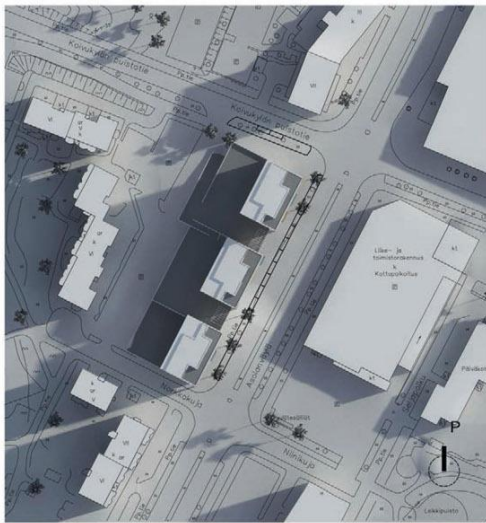
Elementtityyppi	Elementtejä täytetty, kpl	Elementtityypin kokonaislukumäärä, kpl
Säilytettävä kasvillisuus	0	5
Istutettava kasvillisuus	3	12
Pinnoitteet	1	2
Hulevesien hallintarakenteet	0	6
Bonuselementit	0	ei käytössä Vantaalla
Yhteensä	4	25

Kaavamääräykset: Pihasuunnittelussa ja -rakentamisessa tulee käyttää ammattitaitoista tekijää. Rakennusluvan yhteydessä esitetään lopullinen laskelma, jolla osoitetaan vihertehokkuuden tavoitetason toteutuminen.

Suuriksi (> 9m) kasvavia puita tulee istuttaa vähintään 6 kpl ja pienikokoisiksi jääviä puita vähintään 25 kpl. Pensas-, perenna-, köynnös-, nurmikko- tai viljelyalueita tulee olla yhteensä vähintään 1500 m². Puoliläpäiseviä pinnoitteita, kuten hule- ja nurmikiveä tai valettua turva-alustaa tulee olla yhteensä vähintään 200 m².

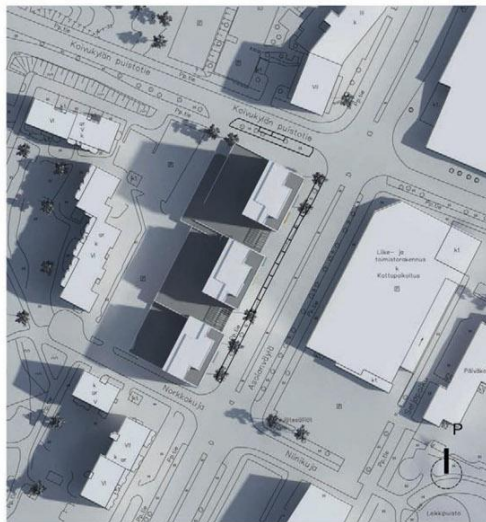
Varjoisuusselvitys / Arkkitehtitoimisto Hannu Jaakkola Oy.

21. KESÄKUUTA 07:00

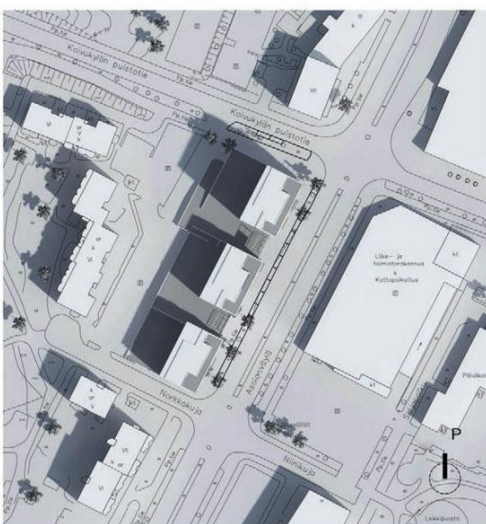
20. MAALISKUUTA 07:00

21. KESÄKUUTA 09:00

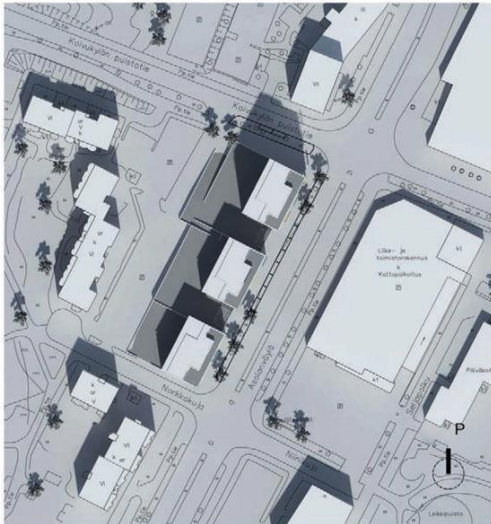
20. MAALISKUUTA 09:00

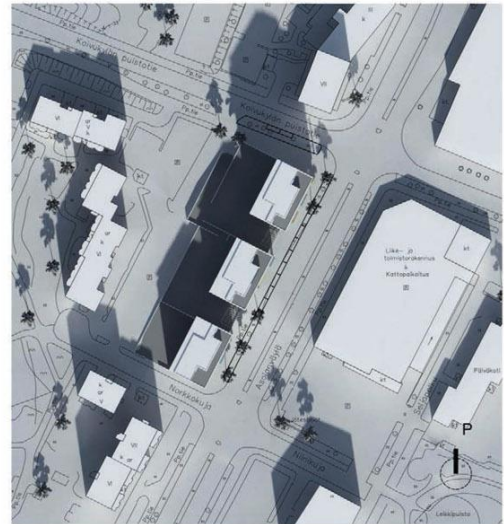
21. KESÄKUUTA 11:00

20. MAALISKUUTA 11:00

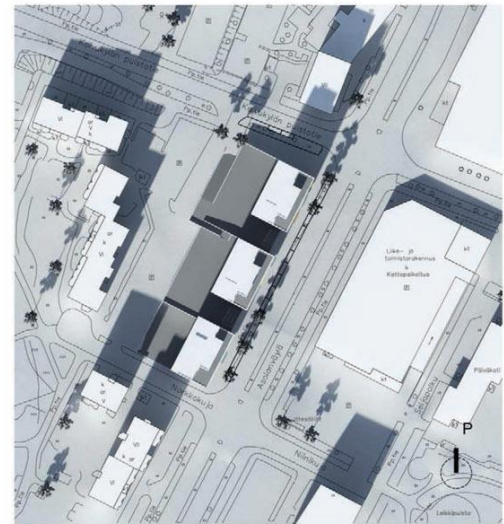
21. KESÄKUUTA 13:00

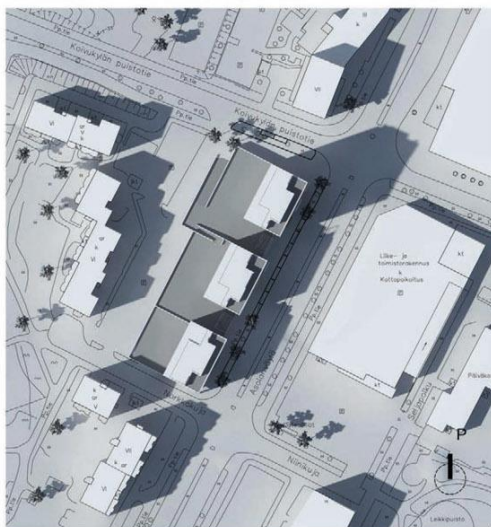
20. MAALISKUUTA 13:00

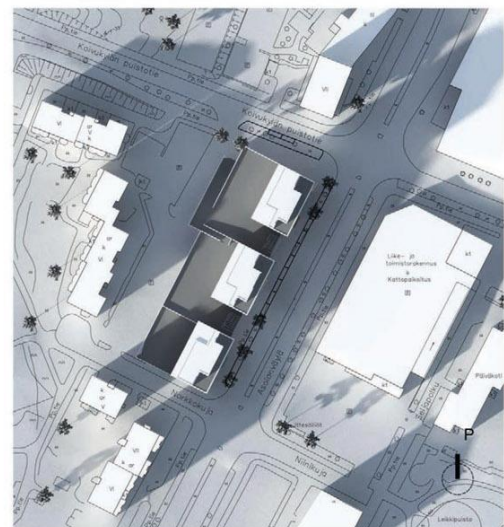
21. KESÄKUUTA 15:00

20. MAALISKUUTA 15:00

21. KESÄKUUTA 17:00

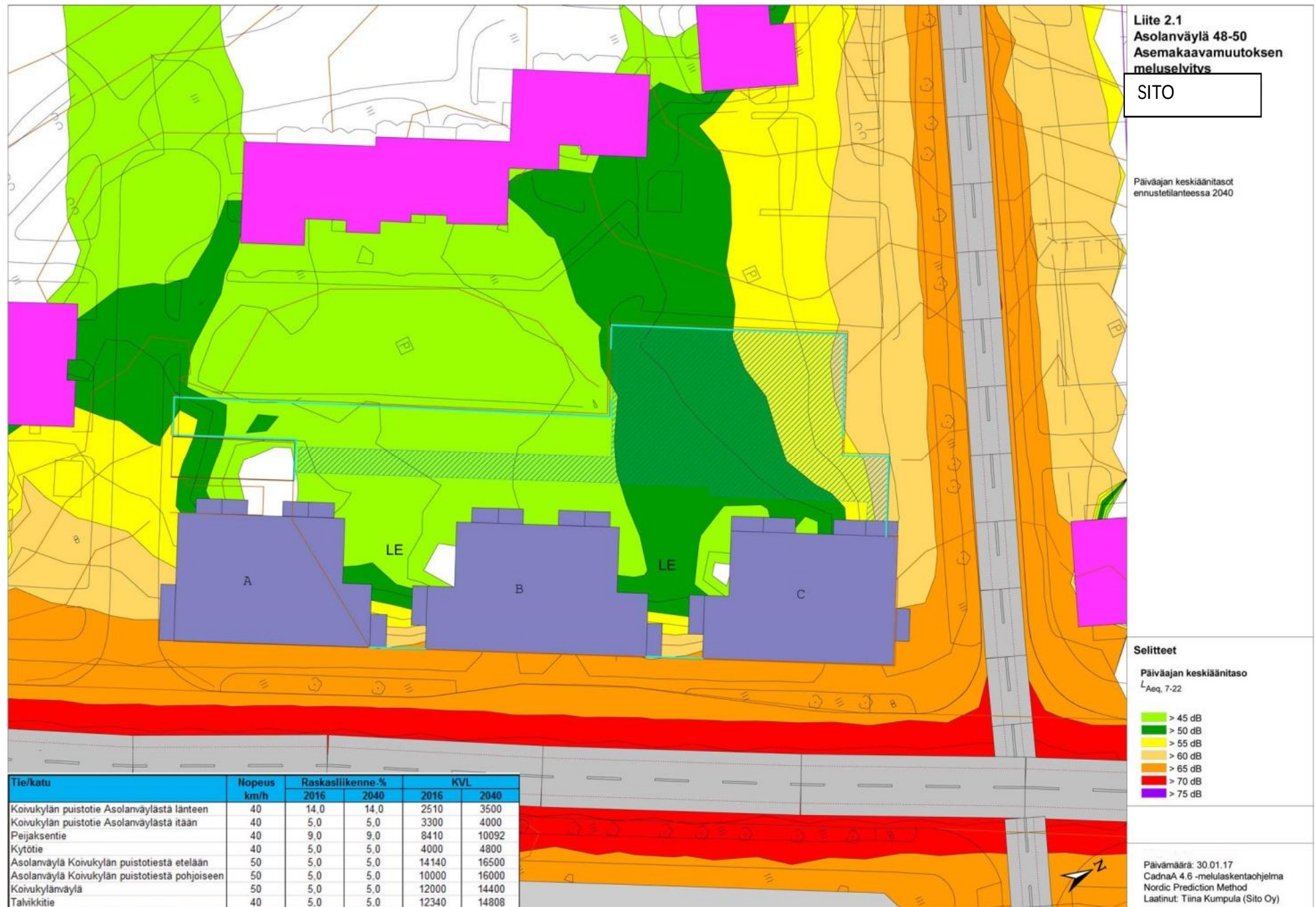
20. MAALISKUUTA 17:00

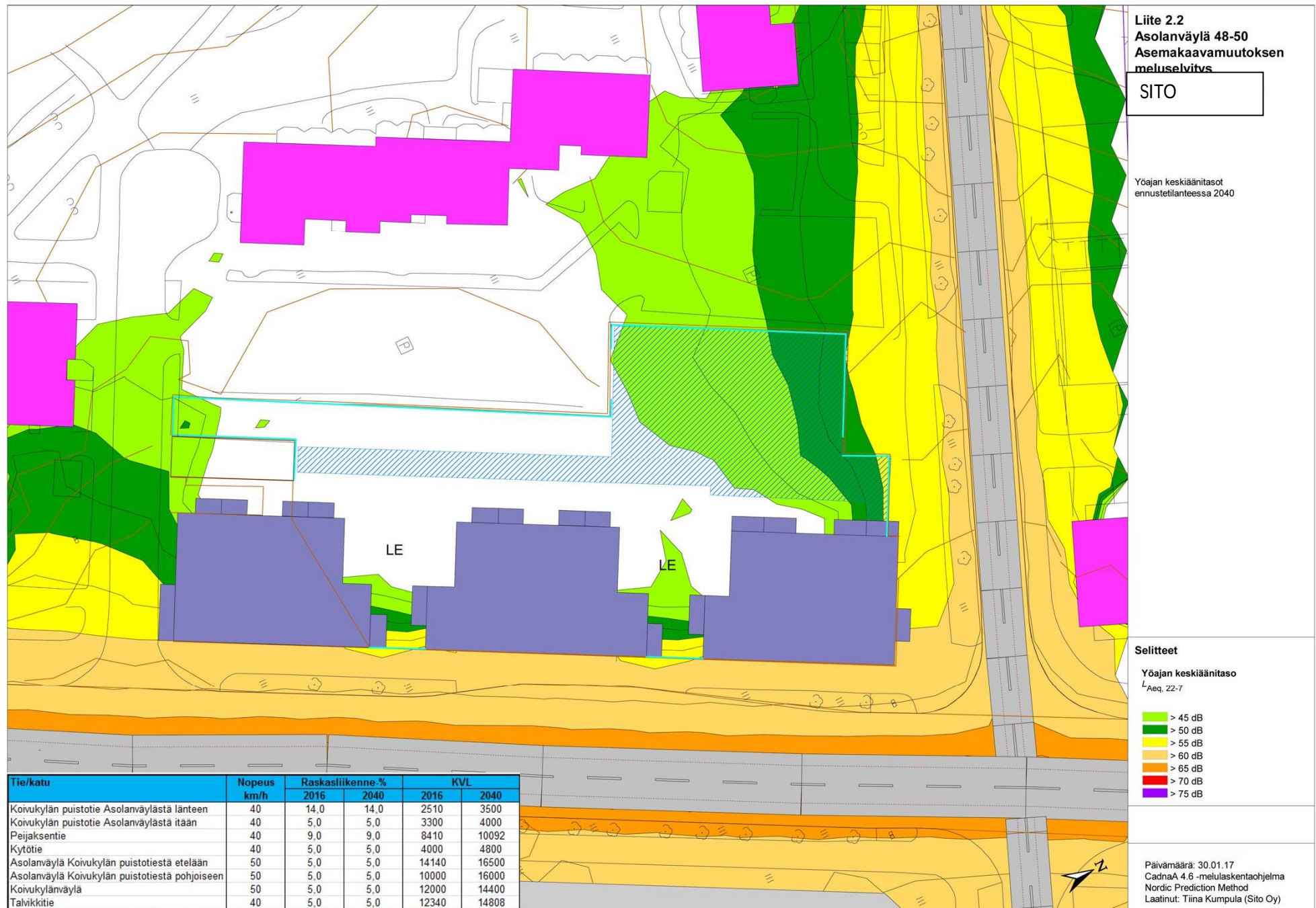

21. KESÄKUUTA 19:00

20. MAALISKUUTA 19:00

19 § **Maankäyttösopimus ja kiinteistökaupan esisopimus / Asolantien Liikekiinteistö Oy / Asemakaavan muutos nro 002295, Koivukylä**

VD/7183/10.00.01.05/2017

HP/AK/HV/ET/JB

Asolantien Liikekiinteistö Oy:n ja kaupungin hakemuksesta on laadittu asemakaavan muutosehdotus nro 002295 Koivukylässä osoitteessa Asolanväylä 48–50. Kaupunki myy Liikekiinteistölle kaava-alueella omistamansa tontinosat 363 582 euron kauppahinnalla. Liikekiinteistö purkaa omistamansa 1986 valmistuneen 2 000 m²:n suuruisen liikerakennuksen ja rakentaa tilalle kaavamuutoksen mukaisen 8 700 k-m²:n suuruinen kerrostalokokonaisuuden. Liikekiinteistö maksaa kaupungille 949 999 euroa maankäyttösopimuksen mukaisena kustannusten korvauksena.

Sopimusalue koostuu Asolantien Liikekiinteistö Oy:n omistamasta 2 159 m²:n suuruudesta liikerakennuksen (KL) tontista 92-70-6-3 sekä kaupungin omistamasta LPA-tontin (autopaikkojen korttelialue) 92-61-7-4 1 911 m²:n suuruudesta määräalasta ja kaupungin omistamasta 396 m²:n suuruudesta LP-alueesta (yleinen pysäköintialue) 92-421-5-78. Kaupunki myy omistamansa alueet Liikekiinteistölle.

Kaupunki on luovuttanut aiemmin tehdyillä sopimuksilla LPA-tontin määräalan hallintaoikeuden Liikekiinteistölle sekä Asunto Oy Norkkokujalle (nykyisin VAV Asunnot Oy).

Kaupunki myi 17.10.1985 Asolantien Liikekiinteistö Oy:lle mainitun KL-tontin, jonka autopaikat sijaitsivat LPA-tontilla ja johon kaupunki luovutti Liikekiinteistölle pysyvän hallintaoikeuden 78 autopaikalle 17.10.1985 sopimuksella. Samoin kaupunki luovutti 12.12.1984 sopimuksella samasta LPA-tontista Asunto Oy Norkkokujalle (nykyisin VAV Asunnot Oy) pysyvän hallintaoikeuden 48 autopaikalle vuokratessaan Norkkokujalle 12.12.1984 nyt käsillä olevan kaava-alueen naapurista kerrostalotontin. Sittemmin VAV osti kyseisen kiinteistön.

Kaupunki on saanut luovuttamistaan hallintaoikeusalueista täyden hinnan, koska Asolantien Liikekiinteistö Oy:n kauppahinta on perustunut KL-tontin rakennusoikeuteen, jolloin kauppahintaan kuuluu myös tontin tarvitsemat autopaikat. Sama tilanne on myös tontin vuokrauksessa sekä myöhemmin myynnissä Asunto Oy Norkkokujalle/VAV Asunnot Oy:lle.

Kaupungin maanluovutuksessa ei edellä kerrotun johdosta ole hinnoiteltu LPA-tontin luovutusta, koska Liikekiinteistö on jo maksanut kaupungille saamansa hallinta-alueen ja VAV:n hallinta-alueen osalta lopullisen luovutuskirjan ehtona on, että Liikekiinteistö sopii VAV:n kanssa pysyvien autopaikkojen järjestämisestä LPA-tontilta poistuvien autopaikkojen tilalle. Nykyisten suunnitelmien mukaan korvaavat autopaikat rakennetaan kaavamuutosalueelle rakennettavien kerrostalojen autopaikkojen yhteyteen.

Lopullisen luovutuskirjan ehtona on lisäksi Liikekiinteistö järjestää VAV:lle tilapäiset autopaikat talonrakennustyömaan ajaksi sekä asemakaavamuutoksen voimaantulo.

Luovutuskirjan 363 582 euron kauppahinta perustuu siten LP-alueen maapinta-alan osuuteen kaava-alueen rakennusoikeudesta. Asuntorakennusoikeuden yksikköhinta on 467 euroa/k-m² ja liikerakennusoikeuden katutasossa 250 euroa/k-m². Maankäyttösopimuksen kustannuslaskenta perustuu Liikekiinteistön omistaman KL-tontin ja kaupungin luovuttaman LPA-tontinosan osuuteen rakennusoikeudesta.

Liikekiinteistön on rakennettava maankäyttösopimuksen mukaan kaava-alueen kolmesta kerrostalosta vähintään kaksi kerrostaloa vapaarahoitteisena omistusasuntotuotantona.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 21.8.2017 § 20

Kiinteistöjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

- kaupunki tekee ja allekirjoittaa Asolantien Liikekiinteistö Oy:n kanssa liitteenä olevan Maankäyttösopimuksen (A) ja kiinteistökaupan esisopimuksen (B),
- kaupunki tekee ja allekirjoittaa lopullisen kauppakirjan, kun kaupan edellytykset ovat täyttyneet ja
- oikeutetaan kiinteistöt ja asuminen tulosalue tekemään maankäyttösopimukseen, kiinteistökaupan esisopimukseen sekä lopulliseen kauppakirjaan teknisluonteisia tarkennuksia.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 28.8.2017 § 19

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) tehdä ja allekirjoittaa Asolantien Liikekiinteistö Oy:n kanssa liitteenä oleva Maankäyttösopimus (A) ja kiinteistökaupan esisopimus (B),
- b) tehdä ja allekirjoittaa lopullinen kauppakirja, kun kaupan edellytykset ovat täyttyneet, ja
- c) oikeuttaa kiinteistöt ja asuminen -tulosalue tekemään maankäyttösopimukseen, kiinteistökaupan esisopimukseen sekä lopulliseen kauppakirjaan teknisluonteisia tarkennuksia.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- Maankäyttösopimus (A) ja kiinteistökaupan esisopimus (B) / Asolantien Liikekiinteistö Oy

Täytäntöönpano: maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

projektijohtaja Heikki Virkkunen, puh 040 830 8131, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

MAANKÄYTTÖSOPIMUS (A) JA KIIINTEISTÖKAUPAN ESISOPIMUS (B) / ASOLANTIEN LIIKEKIIINTEISTÖ OY

Asemakaavan muutos nro 002295, kaupunginosa 70, Koivukylä

Taustaa

Asolantien Liikekiinteistö Oy on hakenut asemakaavan muutosta asuinkerrostalojen rakentamista varten omistamalleen kiinteistölle 92-70-6-3. Kaupunki on hakenut myös asemakaavan muutosta samaan käyttötarkoitukseen omistamilleen viereisille kiinteistöille 92-70-6-4 ja 92-421-5-78.

Voimassa olevassa asemakaavassa Asolantien Liikekiinteistö Oy:n omistama kiinteistö 92-70-6-3 on osoitettu liikerakennusten korttelialueeksi (KL), jonka pinta-ala on 2.159 m² ja rakennusoikeus 2.000 k-m². Kaupungin omistama kiinteistö 92-70-6-4 on osoitettu autopaikkojen korttelialueeksi (LPA), josta kaavamuutosalueeseen kuuluu 1.911 m². Kaupungin omistamasta kiinteistöstä 92-421-5-78 on 396 m² osoitettu yleiseksi pysäköintialueeksi (LP).

Asemakaavan muutosehdotuksessa nro 002295 em. alueet on osoitettu asuinkerrostalojen korttelialueeksi (AK), jonka rakennusoikeus on 8.700 k-m² sekä asumista palvelevaksi yhteiskäyttöiseksi korttelialueeksi (AH), jolla ei ole rakennusoikeutta. AK-korttelialueelle tulee rakentaa kaavamääräyksen mukaan liike-, toimisto-, palvelu- ja työtiloja em. rakennusoikeuden lisäksi vähintään 150 k-m².

Kaupunki on luovuttanut omistamansa LPA-kiinteistön 92-70-6-4 hallinnan sopimusalueeseen kuluvalta osalta Asolantien Liikekiinteistö Oy:lle sekä Kiinteistö Oy Norkkokujalle antamalla Asolantien Liikekiinteistö Oy:lle (92-70-6-3) pysyvän oikeuden sijoittaa LPA-kortteliin 78 autopaikkaa 17.10.1985 allekirjoitetulla sopimuksella sekä Kiinteistö Oy Norkkokujalle (nykyisin VAV Asunnot Oy, 92-70-5-1) 48 autopaikkaa 12.12.1984 allekirjoitetulla sopimuksella. Mainitut autopaikat käsittävät koko LPA-tontin sopimusalueen osalta.

Pysäköintioikeuksien luovutus mainituille yhtiöille liittyi 17.10.1985 kiinteistökauppaan, jolla kaupunki myi KL-tontin 92-70-6-3 Asolantien Liikekiinteistö Oy:lle sekä 12.12.1984 vuokrasopimukseen, jolla kaupunki vuokrasi AK-tontin 92-70-5-1 Asunto Oy Norkkokujalle. Kaupunki on sittemmin 16.12.2004 myynyt tontin 92-70-5-1 VAV Asunnot Oy:lle. Kaupungin myymän ja vuokraaman tontin pysäköinti oli asemakaavassa osoitettu LPA-tontille.

Maankäyttösopimuksen (A) mukaista kustannusten korvausta laskettaessa luetaan Asolantien Liikekiinteistö Oy:n pinta-alaksi koko asemakaavamuutoksen mukainen AK-alue ja AH-alue lukuun ottamatta kaupungin omistamaa LP-aluetta. Kiinteistökaupassa (B) kaupunki myy Asolantien Liikekiinteistö Oy:lle sopimusalueeseen kuuluvan LPA-alueen sekä LP-alueen, mutta hinnoittelu perustuu vain LP-alueen omistukseen.

Asolantien Liikekiinteistö Oy:n on rakennettava kustannuksellaan VAV Asunnot Oy:n tonttia 92-70-5-1 palvelevat korvaavat 48 autopaikkaa, jotka poistuvat nykyiseltä paikaltaan uuden asuntorakentamisen tieltä.

A. MAANKÄYTTÖSOPIMUS

1. OSAPUOLET

- 1.1 **Vantaan kaupunki** (Y: 0124610-9)
Asematie 7, 01300 Vantaa
(jäljempänä Kaupunki).
- 1.2 **Asolantien Liikekiinteistö Oy** (Y: 0627018-3),
c/o Elite Rahastohallinto Oy Eteläesplanadi 22 A, 00130 Helsinki
(jäljempänä Yhtiö).

2. SOPIMUSALUE

Sopimusalue muodostuu Yhtiön omistamasta kiinteistöstä 92-70-6-3 (2.159 m²) sekä kaupungin omistamaan kiinteistöön 92-70-6-4 kuuluvasta noin 1.911 m²:n alueesta ja kaupungin omistamaan kiinteistöön 92-421-5-78 kuuluvasta noin 396 m²:n alueesta.

Sopimusalue muodostaa sitovan tonttijaon mukaisen AK-tontin tontin 92-70-6-9 ja AH-tontin 92-70-6-8. Sopimusalue on esitetty ohjeellisesti liitteessä nro A1.

3. KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMINEN

Liikenteen yleissuunnitelmassa (liite A2) esitetään Koivukylän puistotielle uutta vasemmalle kääntyvää kaistaa saavuttaessa lännestä Asolanväylälle.

Kaupunki rakentaa liittymiskaistan kustannuksellaan.

4. OSALLISTUMINEN YHDYSKUNTARAKENTAMISEN KUSTANNUKSIIN

Yhtiö maksaa Kaupungille maankäyttö- ja rakennuslain 91 a §:n mukaisena yhdyskuntarakentamisen kustannusten ulkoisen kunnallistekniikan korvauksena yhteensä 949.999 euroa.

Yhdyskuntarakentamisen kustannusten korvaus erääntyy maksettavaksi kolmen kuukauden kuluessa asemakaavan muutosehdotuksen nro 002295 tultua voimaantulosta lukien. Kustannusten korvaus maksetaan Kaupungin lähettämän erillisen laskun mukaisesti.

Yhtiö luovuttaa tämän sopimuksen allekirjoituksen yhteydessä Kaupungille summaltaan yhteensä 949.999 euron kotimaisen pankkilaitoksen omavelkaisen pankkitakauksen tämän sopimuksen velvoitteiden suorittamisen vakuudeksi.

Kustannusten korvauksen tarkistus

Asemakaavaehdotuksessa sitovan tonttijaon mukaisen tontin 92-70-6-8 rakennusoikeus on 8.700 k-m². Lisäksi kortteliin tulee rakentaa kaavamääräyksen mukaan liike-, toimisto-, palvelu- ja työtiloja vähintään 150 k-m². Tontti on asemakaavamuutoksessa osoitettu asuinkerrostalojen korttelialueeksi (AK). Mikäli tontti tullaan jakamaan useiksi tonteiksi, jokaiselle uudelle tontille merkitään tonttikohmainen rakennusoikeus.

Kustannusten korvauksen perusteena on asemakaavamuutoksessa syntynyt rakennusoikeuden lisäys, jonka mukaisesta arvonnoususta 50 % maksetaan kustannusten korvauksena. Laskentaperusteena on käytetty 442 €/k-m²:n yksikköhintaa. Mikäli sopimusalueelle kuitenkin myönnetään rakennuslupa siten, että lainvoiman saaneen rakennusluvan mukainen rakennusoikeus on suurempi kuin tontille sallittu rakennusoikeus, sitoutuu Yhtiö ilmoittamaan tästä Kaupungille. Yhtiö maksaa Kaupungille kustannusten korvauksena 50 % rakennusoikeuden lisäyksestä koituneesta arvonnoususta, joka lasketaan ko. tontille rakennettavan rakennuksen pääkäyttötarkoituksen mukaisen em. yksikköhinnan perusteella.

Kaupungin oikeus kustannusten korvauksen tarkistukseen ja perimiseen on voimassa enintään viisi vuotta asemakaavamuutoksen nro 002295 voimaantulosta.

5. ASUNTOTUOTANNON HALLINTA- JA RAHOITUSMUOTO

Sopimusalue on asemakaavamuutoksessa nro 002295 varattu asuinkerrostalojen korttelialueeksi (AK), jonka asuntorakennusoikeus on 8.700 k-m². Kaavamuutoksessa sopimusalueen kortteliin on osoitettu kolmen kerrostalon rakennusala.

Sopimusalueelle on toteutettava vapaarahoitteisena omistusasuntotuotantona vähintään 2 kerrostaloa.

Mikäli Yhtiö ei täytä edellä mainittua asuntotuotannon hallinta- ja rahoitusmuotoa, se on velvollinen maksamaan Kaupungille poikkeamasta sopimussakkoa 100 €/k-m².

Mikäli vapaarahoitteisena omistusasuntotuotantona rakennetaan vai yksi kerrostalo, sakon määrä lasketaan kahden muun rakennuksen rakennusoikeuden perusteella siten, että sakon perusteena on se rakennus, jonka rakennusoikeus on pienempi.

Mikäli vapaarahoitteisena omistusasuntotuotantona ei rakenneta yhtään rakennusta, sakon määrä lasketaan kahden pienimmän rakennusoikeuden omaavan rakennuksen yhteenlasketun rakennusoikeuden perusteella.

6. YLEISELLE JALANKULULLE VARATTU ALUEEN OSA

Asemakaavamuutoksessa on osoitettu Asolanväylän viereen tonttijaon mukaiselle tontille 92-70-6-8 yleiselle jalankululle varattu alueen osa (liite A3).

Kaupungilla on vastikkeeton oikeus käyttää em. yleiselle jalankululle varattua alueen osaa em. tarkoitukseen korttelissa 70006. Alueen pinta-ala on noin 325 m².

Tontti 92-70-6-8 vastaa kustannuksellaan kiinteistöjensä kohdalta mainitun yleiselle jalankululle varatun alueen osan rakentamisesta, ylläpidosta ja peruskorjauksesta. Mikäli em. tontti jaetaan useiksi tonteiksi, uudet tontit vastaavat em. kustannuksista.

Sopimuksen osapuolet laativat erillisen rasitesopimuksen em. pääehtojen mukaisesti asemaakaavamuutoksen 002295 tultua voimaan.

Kaupunki hakee rasitesopimuksen perustamista ja vastaa rasitteen perustamisesta aiheutuvista kustannuksista.

7. ASEMAKAAVAMUUTOKSEEN MERKITTY AJOYHTEYS LPA-TONTIN KAUTTA

Asemakaavamuutokseen on merkitty ajoyhteys (ajo) Norkkokujalta kaupungin omistaman LPA-tontin 92-70-6-4 (sitovassa sitovan tonttijaon mukainen tontti 92-70-6-7) kautta sopimusalueelle (liite A3).

Kaupunki toteaa, että se on antanut 17.10.1985 allekirjoitetulla sopimuksella Yhtiölle oikeuden käyttää Yhtiön omistaman liiketontin 92-70-6-3 huoltoajoon LPA-tontilla 92-70-6-4 sijaitsevaa ajoväylää liikerakennuksen huoltopihan ja Norkkokujan välillä.

8. JOHTOSIIROT

Mikäli kaavamuutoksen toteuttaminen edellyttää johto-, kaapeli- tai viemärisiirtoja tai niiden suojaamista rakennustöiden ajaksi, Yhtiö suorittaa ne kustannuksellaan.

9. VESIHUOLTOVERKOSTOON LIITTYMINEN

Sopimusalue ja sille toteutettavat uudisrakennukset maanomistaja on velvollinen liittämään kustannuksellaan HSY:n omistamaan vesihuoltoverkoston liittymishetkellä voimassa olevin liittymisehdoin.

Kaupungilla on oikeus siirtää sopijapuolta enempää kuulematta tähän sopimukseen perustuvat vesihuoltolaitteita koskevat oikeutensa ja velvollisuutensa mahdollisesti perustettavalle julkis- tai yksityisoikeudelliselle vesihuoltoyhtymälle.

10. SOPIMUKSEN MUUTTAMINEN

Mikäli olosuhteissa tapahtuu huomattavia muutoksia, joista johtuen sopimusta on tarkistettava, sopijapuolet sitoutuvat neuvottelemaan niistä erikseen.

11. ERIMIELISYYKSIEN RATKAISEMINEN

Tämän sopimuksen tulkinnasta syntyvät erimielisyydet, joista sopijapuolet eivät pääse yhteisymmärrykseen, ratkaistaan Vantaan käräjäoikeudessa.

12. SOPIMUKSEN VELVOITTEIDEN SIIRTO KOLMANNELLE

Yhtiö sitoutuu ottamaan tämän sopimuksen sopimusehdot sopimusaluetta koskeviin vastaisiin luovutuskirjoihin, kaikilta niiltä osin kuin sopimusvelvoitteita ei ole suoritettu luovutushetkellä. Yhtiö sitoutuu ilmoittamaan kirjallisesti vastaisista luovutuksista kaupungille.

Yhtiö vastaa tämän sopimuksen velvoitteista siihen asti, kun kaupunki on hyväksynyt sopimusvelvoitteiden siirron luovutuksensaajalle tai sopimusvelvoitteet ovat tulleet täytetyiksi. Jos

Yhtiö ei ole siirtänyt velvoitteita edellä sanotulla tavalla, Yhtiö vastaa tämän sopimuksen velvoitteiden suorittamisesta myös luovutetun alueen osalta.

13. SOPIMUKSEN VOIMAANTULO

Tämä sopimus tulee voimaan heti, kun osapuolet ovat sen allekirjoittaneet ja molemmilla osapuolilla on oikeus vaatia sopimusehtojen täyttämistä, kun xx.xx.201x päivätty asemakaavan muutosehdotus nro 002295 on tullut voimaan.

Tämä sopimus lakkaa olemasta voimassa, ellei asemakaavan muutosehdotus nro 002295 ole tullut voimaan 31.12.2018 mennessä.

Mikäli Vantaan kaupunginvaltuusto on 31.12.2018 mennessä hyväksynyt asemakaavan muutosehdotuksen nro 002295, mutta siitä on valitettu, pysyy tämä sopimus siinä tapauksessa voimassa. Sen jälkeen, kun mainittu valitus on lainvoimaisesti ratkaistu ja kaava on tullut voimaan, on molemmilla sopijapuolella oikeus vaatia tämän sopimuksen sopimusehtojen täyttämistä. Mikäli valitusviranomaisen on lainvoimaisella päätöksellä hyväksynyt valituksen, tämä sopimus raukeaa.

Kumpikaan sopijapuoli ei esitä tämän sopimuksen mahdollisen raukeamisen johdosta minkäänlaisia korvausvaatimuksia.

B. ESISOPIMUS KIIINTEISTÖKAUPASTA

Tämän esisopimuksen perusteella sitoutuvat tämän sopimuksen allekirjoittaneet osapuolet **Vantaan kaupunki** (jäljempänä Kaupunki) ja **Asolantien Liikekiinteistö Oy**, jäljempänä Yhtiö tekemään kohdassa B.I määriteltujen edellytysten täytyessä seuraavan sisältöisen kauppakirjan jäljempänä kohdassa B.II mainituista alueista ja ehdoilla sekä noudattamaan lisäksi kohdassa B.III mainittuja ehtoja.

B.I KAUPPAKIRJAN EDELLYTYKSET

Lopullisen kauppakirjan tekemisen edellytyksenä on, että

1. asemakaavamuutosehdotus nro 002295 (päivätty xx.xx.201x) on tullut voimaan ja
2. Asolantien Liikekiinteistö Oy on sopinut VAV Asunnot Oy:n kanssa VAV Asunnot Oy:n omistaman AK-tontin 92-70-5-1 autopaikkojen pysyvästä järjestämisestä ja
3. Asolantien Liikekiinteistö Oy on sopinut VAV Asunnot Oy:n kanssa VAV Asunnot Oy:n omistaman AK-tontin 92-70-5-1 autopaikkojen tilapäisestä järjestämisestä sitovan tonttijaon mukaisten tonttien 92-70-6-8 ja 92-70-6-9 rakentamisen ajaksi siihen saakka kunnes kohdan 2. pysyvät autopaikat on rakennettu ja käyttöön otettavissa.

B.II KAUPPAKIRJA

Myyjä: Vantaan kaupunki (Y: 0124610-9)
Asematie 7, 01300 Vantaa
(jäljempänä Kaupunki).

Ostaja: Asolantien Liikekiinteistö Oy (Y: 0627018-3),
c/o Elite Rahastohallinto Oy Eteläesplanadi 22 A, 00130 Helsinki
(jäljempänä Yhtiö).

Kaupan kohde: Noin 1.911 m²:n määräala kiinteistöstä 92-70-6-4 ja
noin 396 m²:n määräala kiinteistöstä 92-421-5-78.

Kiinteistön 92-70-6-4 määräala muodostaa osan sitovan tonttijaon mukaista AH-tonttia 92-70-6-8 sekä osan sitovan tonttijaon mukaista AK-tonttia 92-70-6-9. Kiinteistön 92-421-5-78 määräala muodostaa osan sitovan tonttijaon mukaista AK-tonttia 92-70-6-9.

Määräalat on merkitty ohjeellisesti oheiseen liitteeseen B1.

Kauppakirjan ehdot:

Tämän luovutuksen kaikki ehdot on esitetty tässä luovutuskirjassa.

1. KAUPPAHINTA

Kauppahinta on 363.582 euroa.

Kauppahinta on maksettu tilisuorituksena Kaupungin lähettämää laskua vastaan ennen kaupantekotilaisuutta ja kuitataan maksetuksi tämän kauppakirjan allekirjoituksin.

2. OMISTUS- JA HALLINTAOIKEUS

Kaupan kohteen omistus- ja hallintaoikeus siirtyy Yhtiölle tämän kauppakirjan allekirjoitushetkellä.

3. RASITTEET

- 3.1 Kiinteistörekisteriotteen mukaan kaupan kohteena olevalle kiinteistölle 92-70-6-4 on perustettu rasite autojen pysäköimispaikalle kiinteistön 92-70-5-1 hyväksi.

Kaupunki on luovuttanut tontin 92-70-5-1 omistajalle Kiinteistö Oy Norkkokujalle (nykyisin VAV Asunnot Oy) 31.12.1985 allekirjoitetulla sopimuksella pysyvän oikeuden sijoittaa 48 autopaikkaa kaupan kohteena olevalle kiinteistölle 92-70-6-4. Mainitut autopaikat on rakennettu.

Yhtiön tulee sopia VAV Asunnot Oy:n kanssa korvaavien autopaikkojen järjestämisestä. Kaupunki ei osallistu mainittujen autopaikkojen rakentamiseen tai kustantamiseen.

- 3.2 Kaupunki on luovuttanut tontin 92-70-6-3 omistajalle Asolantien Liikekiinteistö Oy:lle 17.10.1985 allekirjoitetulla sopimuksella (autopaikkasopimus) pysyvän oikeuden sijoittaa 78 autopaikkaa kaupan kohteena olevalle kiinteistölle 92-70-6-4. Mainitut autopaikat on rakennettu. Em. autopaikkarasitetta ei ole perustettu.

Kauppakirjan osapuolet toteavat, että mainitut autopaikat estävät asemakaavan muutoksen nro 002295 toteuttamisen. Autopaikkasopimuksen osapuolet, jotka ovat samalla tämän kauppakirjan osapuolia, toteavat 17.10.1985 autopaikkasopimuksen lakkaavan silloin kun kiinteistöllä 92-70-6-3 sijaitseva rakennus on purettu.

- 3.3 Kiinteistörekisteriotteen mukaan kaupan kohteena olevalle kiinteistölle 92-70-6-4 on perustettu rasite autojen pysäköimispaikalle kiinteistöjen 92-70-6-5, 92-70-6-6 sekä 92-70-8-1 hyväksi.

Mainitut rasitteet eivät kohdistu kaupan kohteelle.

4. KIINNITYKSET, RASITUKSET JA MAKSUT

- 4.1 Kaupunki luovuttaa luovutuksen kohteen kiinnityksistä tai muista niihin verrattavista rasituksista ja rasitteista vapaana.
- 4.2 Kaupunki vastaa niistä luovutuksen kohteeseen kohdistuvista veroista ja muista maksuista, joiden maksuunpanon perustana on tämän luovutuskirjan allekirjoitushetkeä edeltävä aika. Kauppakirjan allekirjoituksen jälkeen maksuista vastaa Yhtiö.

5. KOHTEESEEN TUTUSTUMINEN

Yhtiö on tarkastanut luovutuksen kohteen, sen alueen ja rajat sekä tutustunut alueen maasto-olosuhteisiin. Yhtiö on verrannut näitä seikkoja kaupan kohteesta esitetyistä asiakirjoista saataviin tietoihin. Yhtiöllä ei ole huomauttamista näiden seikkojen osalta.

6. ASIAKIRJOIHIN TUTUSTUMINEN

- 6.1 Yhtiö on tutustunut luovutuksen kohdetta koskeviin asiakirjoihin, joita ovat lainhuutotodistus, rasi-
tustodistus, kiinteistörekisterinote sekä kaavakartat ja -määräykset sekä johtokartat.
- 6.2 Yhtiö on tutustunut myös naapurikiinteistöä koskeviin asiakirjoihin, joita ovat kaavakartat ja -
määräykset.

7. IRTAIMISTO

Tähän Kauppaan ei sisälly irtaimistoa eikä irtaimen omaisuuden luovuttamisesta ole tämän
luovutuksen yhteydessä tehty eri sopimustakaan.

8. MAAPERÄ

Kaupungin tietojen mukaan kaupan kohteella ei aiemmin ole harjoitettu toimintaa, joka saattaisi
aiheuttaa maaperän tai pohjaveden pilaantumista.

Mikäli rakennettaessa kuitenkin ilmenee tarvetta pilaantuneen maaperän puhdistamiseen, Yhtiö on
velvollinen välittömästi ottamaan yhteyttä Kaupunkiin, jotta tarvittavasta menettelystä voidaan
sopia. Tällöin Kaupunki vastaa pilaantuneiden maa-ainesten poistamisesta aiheutuvista
tavanomaisiin maanrakennuskustannuksiin nähden ylimääräisistä kustannuksista ja työn
tekemisestä sovitaan erikseen.

B.III MUUT ESISOPIMUKSEN EHDOT

1. ESISOPIMUKSEN VOIMAANTULO

Tämä esisopimus tulee voimaan heti, kun osapuolet ovat sen allekirjoittaneet. Lopullinen
kauppakirja tehdään kolmen (3) kuukauden kuluessa siitä, kun kohdassa I mainitut luovutuksen
edellytykset ovat täyttyneet.

Esisopimus lakkaa olemasta voimassa,

- kun lopullinen kauppakirja on allekirjoitettu tai
- kauppakirjan edellytykset ovat täyttymättä 31.12.2018.

Mikäli Vantaan kaupunginvaltuusto on 31.12.2018 mennessä hyväksynyt asemakaavan muutoksen
nro 002295, mutta siitä on valitettu, pysyy tämä sopimus siinä tapauksessa voimassa. Sen
jälkeen, kun mainittu valitus on lainvoimaisesti ratkaistu ja kaava on tullut voimaan, on
molemmilla sopijapuolella oikeus vaatia tämän sopimuksen sopimusehtojen täyttämistä. Mikäli
valitusviranomainen on lainvoimaisella päätöksellä hyväksynyt valituksen, tämä sopimus raukeaa.

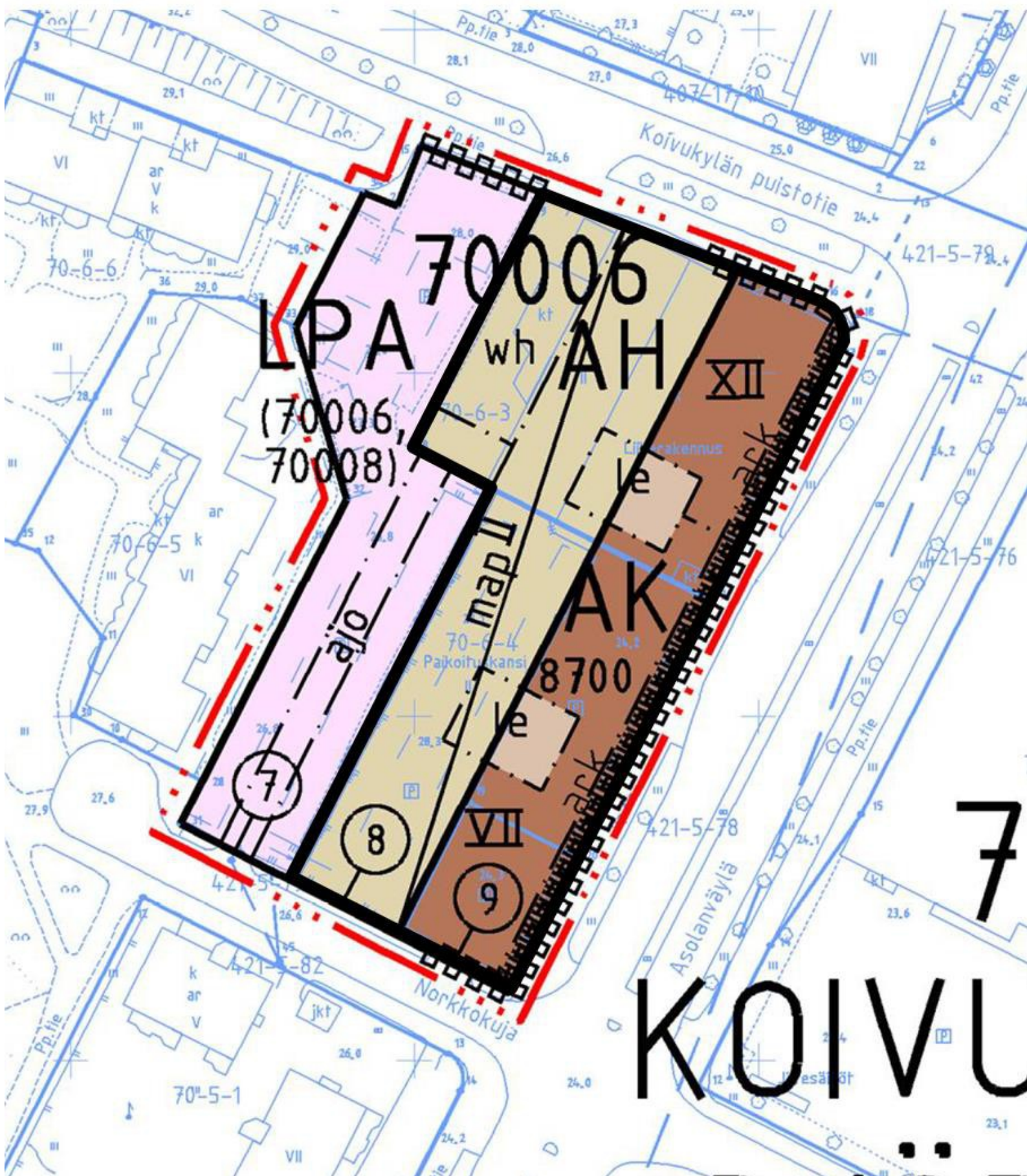
Kumpikaan osapuoli ei esitä minkäänlaisia korvausvaatimuksia siinä tapauksessa, että esisopimus
lakkaa olemasta voimassa.

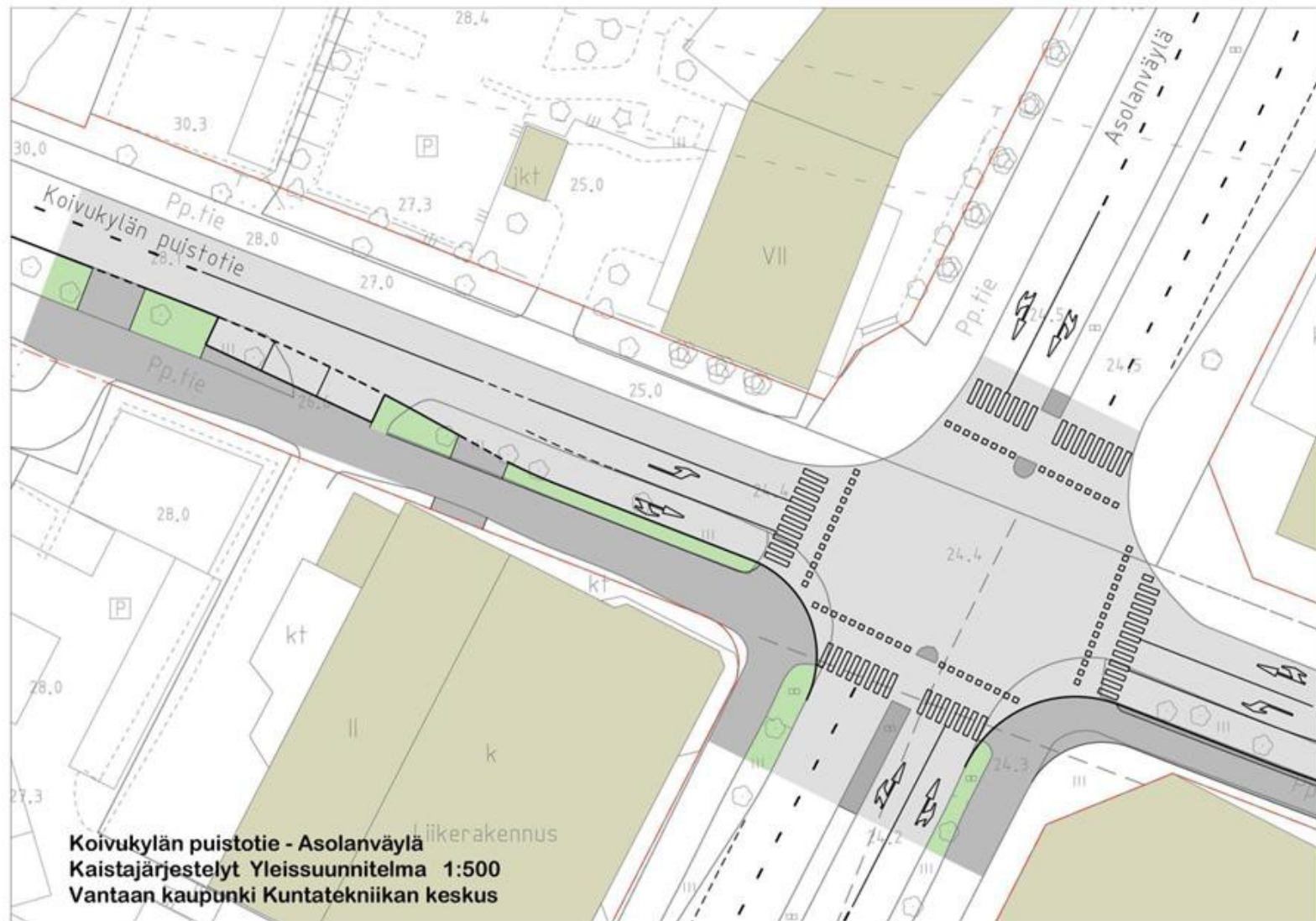
Tätä maankäytösopimusta ja esisopimusta kiinteistökaupasta on laadittu kolme (3) yhtäpitävää kappaletta, yksi
Vantaan kaupungille, yksi Asolantien Liikekiinteistö Oy:lle ja yksi julkiselle kaupanvahvistajalle.

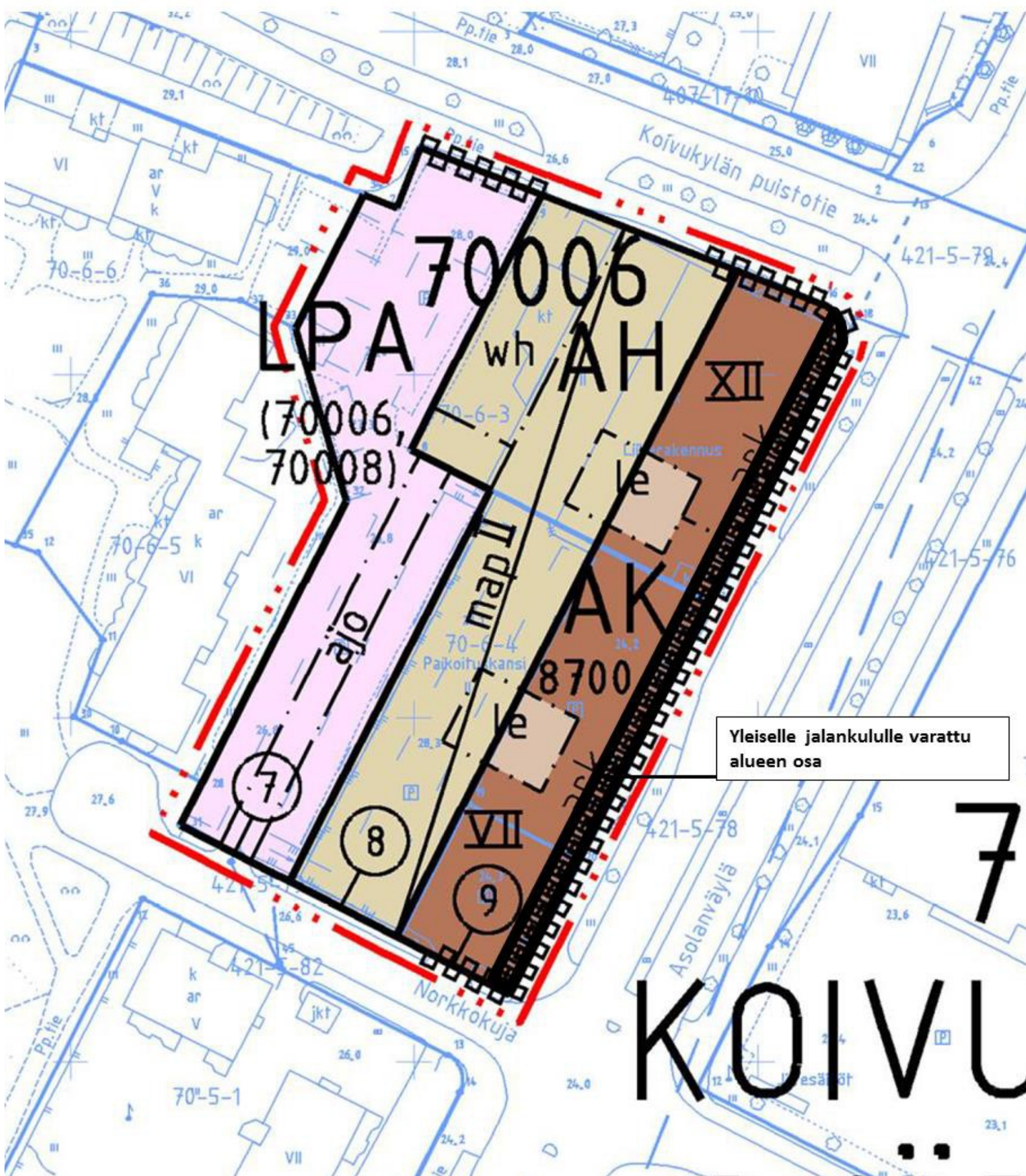
Vantaalla x päivänä xxxxkuuta 20xx

Vantaan kaupungin
puolesta valtakirjalla

Asolantien Liikekiinteistö Oy:n
puolesta

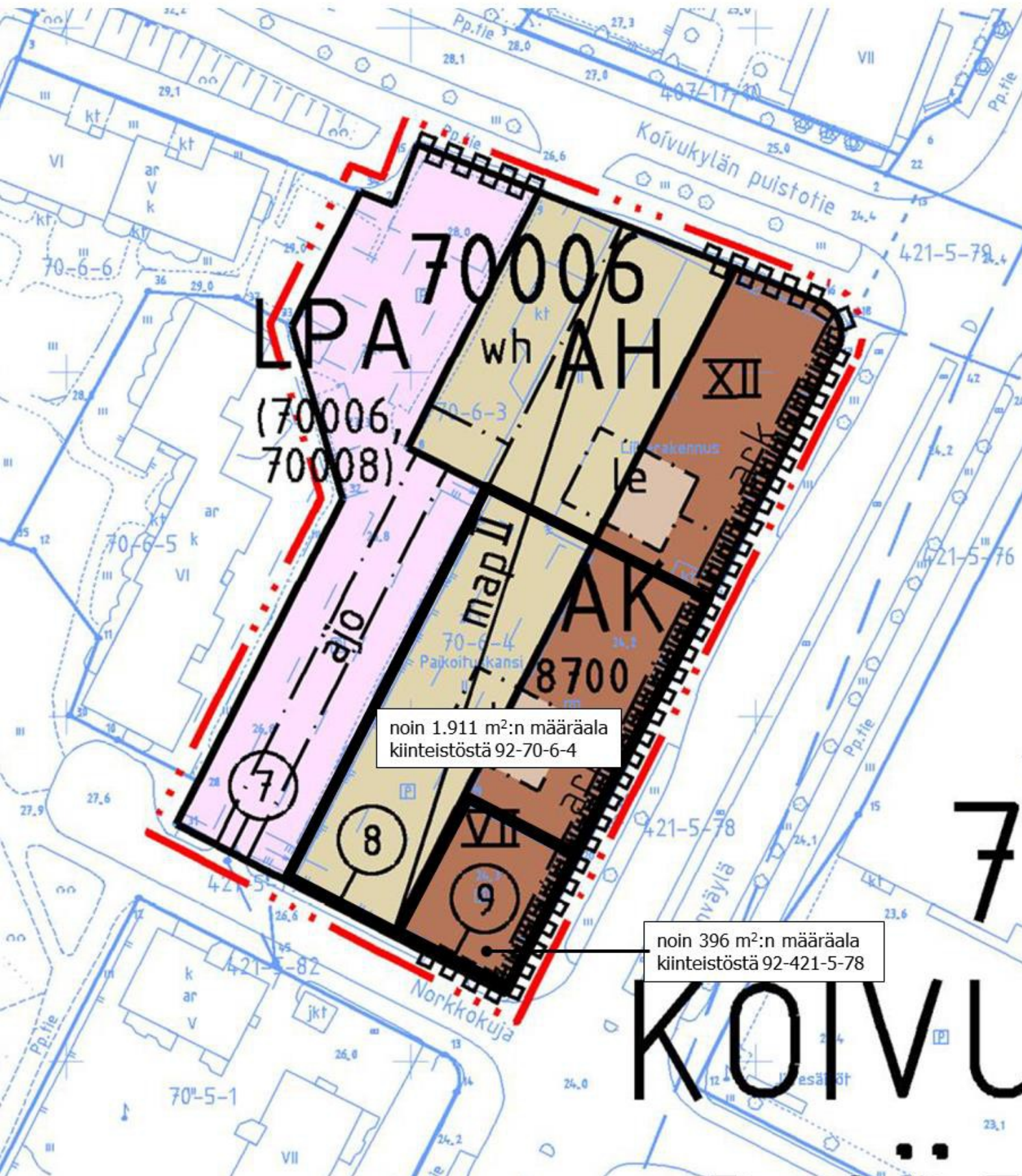

Liite B1
Kaupun kohteet

Kaupunki luovuttaa
noin 1.911 m²:n määräala kiinteistöstä 92-70-6-4 ja
noin 396 m²:n määräala kiinteistöstä 92-421-5-78.

20 § Asemakaavan muutos 002047 sekä tonttijaon muutos, 67 Ruskeasanta / Mistelinsiemen

HA/3495/10.02.04.01/2008
HP/TLA/RKO/A-LVA/SR/ET/JB

Voimassaolevan kaavan mukaista lähivirkistysaluetta (VL) ja Mistelinsiemen-nimistä jalankululle ja polkupyöräilylle varattua katualuetta muutetaan asuinpientaloalueeksi (AP).

Asemakaavamuutos koskee osaa korttelista 67112 ja katualuetta, kaupunginosassa 67, Ruskeasanta. Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa korttelin 67113 tonttia 5 sekä Mistelinsiemenen ja osaa Mistelipolun katualuetta sekä osaa Tulppaanipuistoa.

Tonttijaon muutos koskee korttelin 67113 tonttia 11

Alue sijaitsee Ruskeasannan kaupunginosassa ja on osa Tulppaanipuisto-nimistä lähivirkistysaluetta sisältäen asemakaavaan merkityn vielä rakentamattoman Mistelinsiemen- ja Mistelipolku-nimiset jalankululle ja polkupyöräilylle varatut katualueet sekä tontin 67-141-5.

Kaavan hakija

Kiinteistön 421-1-498-M604 omistajat jättivät kaavamuutoshakemuksen 14.7.2008 ja 7.10.2009. Kiinteistön 67-141-5 omistajat 26.2.2016, kiinteistön 421-1-771 omistaja 8.3.2016 ja Vantaan kaupunki 30.3.2017.

Maanomistus

Kaupunki omistaa katualueet, muutoin alue on yksityisessä omistuksessa.

Kaavan valmisteluun osallistuneet

Kaavatyö on tehty kaupungin työnä.

Yleiskaava

Kaavamuutoksen alue on kaupunginvaltuustossa 17.12.2007 hyväksytyssä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa pientaloaluetta (A3). Alueelle saa rakentaa ensisijaisesti pientaloja. Alueella voidaan sallia myös asuinympäristöön soveltuvia työtiloja. Alue sijoittuu lentomeluviyöhykkeelle 3 (L_{den} 50–55 dB).

Asemakaavan muutos

Kaavamuutoksessa muutetaan voimassaolevan kaavan mukaista lähivirkistysaluetta (VL) ja Mistelinsiemen-nimistä jalankululle ja polkupyöräilylle varattua katualuetta erillispientaloalueeksi (AO). Osa kiinteistöön 421-1-771 kuuluvaa VL-aluetta muutetaan jalankululle ja polkupyöräilylle varatuksi Mistelipolun katualueeksi, jolla tonteille liittyminen on sallittu.

Tulppaanipuistoon Mistelipolun pohjoispuolella on 4 042 m²:n suuruinen kaksikerroksisille rakennuksille suunniteltu AO-tontti, jonka rakennusoikeus on 500 k-m². Tuleva kiinteistö sijaitsee korttelissa 67112.

Mistelipolun eteläpuolella korttelissa 67113 on 750 m² suuruinen kaksikerroksisen rakennuksen mahdollistava tontti, jonka rakennusoikeus on 180 k-m².

Mistelikuja 12:n nykyiseen tonttiin 67-141-5 liitetään Mistelinsiemen-niminen kevyenliikenteen katu ja samalla kiinteistö muuttuu korttelin 67112 tonttijaon mukaiseksi tontiksi nro 11. Tontin käyttötarkoitus on edelleen erillispientalojen korttelialuetta AO, jonka rakennusoikeus on 270 k-m². Rakennusoikeus ei lisääny pientä pyörästystä lukuun ottamatta vaikka tontin pinta-ala kasvaa 235 m². Tontille liitytään Mistelikujaalta.

Kulkuyhteys kummallekin VL-alueesta muodostettavalle tonteille on järjestetty Mistelipolun länsipään jatkeena olevalta kevyenliikenteen kadulta, jolla sallitaan myös tonteille liittyminen.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely

MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 20.8.2015 ja uudelleen 31.5.2016.

MRL 62 §:n mukaisesti kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan Sanomissa ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Mielipiteitä pyydettiin ensin 18.9.2015 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin 12 kappaletta. Mielipiteitä pyydettiin toistamiseen 30.6.2016 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin 8 kappaletta.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset

Asemakaavatyö noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 17.12.2012, täydennetty ja tarkennettu KV 22.9.2014).

Kaavatyö kohdistuu osittain Vantaan kaupungin omistamalle maalle ja tuottaa uutta asuntokerrosalaa (688 k-m², n. 5 asuntoa).

Sopimus

Asemakaavan muutokseen liittyy toteuttamissopimus.

Hakijalta on saatu sitoumus maan ostosta kaavan voimaantulon jälkeen.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 21.8.2017 § 13

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

- a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 21.8.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002047 sekä tonttijaon muutosehdotus, 67 Ruskeasanta / Mistelinsiemen,
- b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
- c) vahvistetaan maksuluokka 1 B ja todetaan, että hakijat maksavat muutostkustannukset yhteensä (4 500 euroa), josta toinen kiinteistön 421-1-498-M604 omistaja (1 417 euroa) ja toinen omistaja (83 euroa) yhteensä (1 500 euroa), kiinteistön 421-1-771 omistaja (1 500 euroa) sekä kiinteistön 67-141-5 omistajat yhteensä (1 500 euroa) lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (775 euroa). Kaavamuutostkustannukset yhteensä 5 275 euroa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 28.8.2017 § 20

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 21.8.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002047 sekä tonttijaon muutosehdotus, 67 Ruskeasanta / Mistelinsiemen,
- b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot, ja
- c) vahvistaa maksuluokka 1 B ja todeta, että hakijat maksavat muutostkustannukset yhteensä (4 500 euroa), josta toinen kiinteistön 421-1-498-M604 omistaja (1 417 euroa) ja toinen omistaja (83 euroa) yhteensä (1 500 euroa), kiinteistön 421-1-771 omistaja (1 500 euroa) sekä kiinteistön 67-141-5 omistajat yhteensä (1 500 euroa) lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (775 euroa). Kaavamuutostkustannukset yhteensä 5 275 euroa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

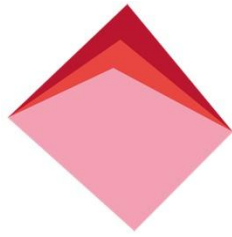
Liite:

- Asemakaavamuutoksen selostus 21.8.2017

Täytäntöönpano: maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: aluearkkitehti vs. Ritva Kotilainen, puh. 8392 2335
kaavoitusteknikko Anna-Liisa Vanhala, puh. 8392 2035
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaa
Tikkurila

002047 MISTELINSIEMEN RUSKEASANTA

MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALA / KAUPUNKISUUNNITTELU

Asemakaavamuutoksen selostus, joka koskee 21.8.2017 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002047. Kaavoitus on tullut vireille 20.8.2015 ja uudelleen 31.5.2016.

PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Asemakaavan muutos:

Osat kortteleista 67112 ja 67113 sekä katualuetta. (Osa kumoutuvan asemakaavan korttelia 67141 sekä katu- ja virkistysalueet)

Tonttijaon muutos:

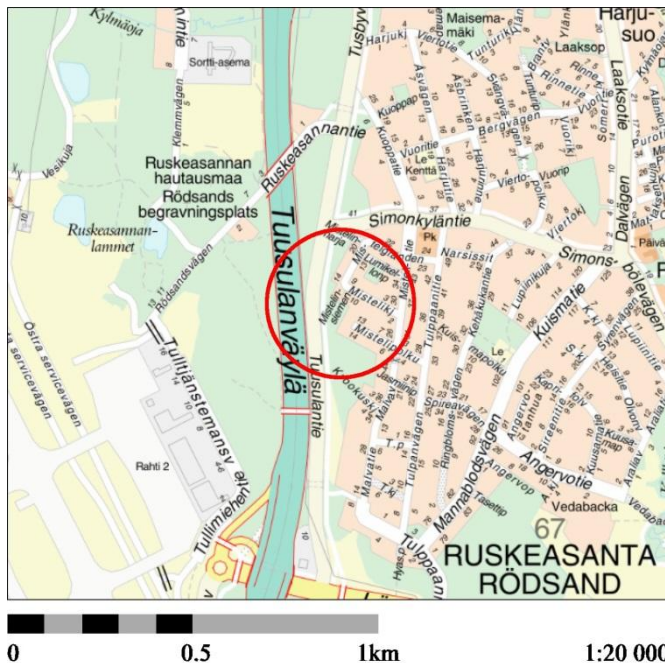
Osa korttelia 67112.

Kaavaan liittyy sopimus.

Kaavan laatija: Anna-Liisa Vanhala, kaavoitusteknikko, Vantaan kaupunki;

etunimi.sukunimi@vantaa.fi, puh. 09-8392 2035.

KAAVA-ALUEEN SIJAINTI

Kaavamuutosalue sijaitsee Ruskeasantaan kaupunginosassa ja on osa Tulpapaanipuisto-nimistä lähivirkistysaluetta sisältäen asemakaavaan merkityn vielä rakentamattoman Mistelinsiemen- ja Mistelipolku- nimiset jalankululle ja polkupyöräilylle varatut katualueet sekä tontin 67-141-5.

KAAVAPROESSIN VAIHEET

- Kiinteistön 421-1-498-M604 omistajat jättivät kaavamuutoshakemuksen 14.7.2008 ja 7.10.2009. Kaavamuutoksen numeroksi tuli työohjelmassa numero 002047.
- Kiinteistön 67-141-5 omistajat jättivät kaavamuutoshakemuksen 26.2.2016. Hakemus liitettiin kaavamuutokseen 002047.
- Kiinteistön 421-1-771 omistaja jätti kaavamuutoshakemuksen 8.3.2016. Hakemus liitettiin kaavamuutokseen 002047.
- Vantaan kaupunki jätti kaavamuutoshakemuksen 30.3.2017
- Kaavamuutos otettiin kaupunkisuunnittelun työohjelmaan 2015 ja kaavamuutos tuli vireille 20.8.2015 ja uudelleen 31.5.2016. Mielenpitoet pyydettiin ensin 18.9.2015 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin 12 kappaletta. Mielenpitoita pyydettiin toistamiseen 30.6.2016 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin 8 kappaletta.

SISÄLLYSLUETTELO

1. Tiivistelmä.....	3
2. Lähtökohdat	4
2.1 Selvitys suunnittelualueen oloista	4
2.2 Suunnittelutilanne	6
3. Asemakaavan suunnittelun vaiheet	6
3.2 Osallistuminen ja yhteistyö	7
3.4. Asemakaavan tavoitteet	8
4. Asemakaavan kuvaus	8
4.1 Kaavan rakenne	8
4.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen	9
4.3 Aluevaraukset	9
4.4 Kaavan vaikutukset	9
4.5 Nimistö	11
5. Asemakaavan toteutus	11
6. Kaavatyöhön osallistuneet	11
7. Asemakaavan seurantalomake	12
8. Asemakaavakartta ja -määräykset	14
9. Muu suunnitelma-aineisto	17

LUETTELO SELOSTUKSEN LIITEASIAKIRJOISTA

Meluselitys Mistelikuja 12, 16.9.2015. Akukon Oy. (Liite 1)

Mielipiteiden luettelo 20.8.2015 - 18.9.2015 (Löytyy asiakirjoista)

Mielipiteiden luettelo 31.5.2016 - 30.6.2016 (Löytyy asiakirjoista)

1. TIIVISTELMÄ

Kaavamutoksessa muutetaan voimassaolevan kaavan mukaista lähivirkistysaluetta (VL) ja Mistelinsiemen-nimistä jalankululle ja polkupyöräilylle varattua katualuetta erillispientaloalueeksi (AO). Osa kiinteistöön 421-1-771 kuuluvaa VL-aluetta muutetaan jalankululle ja polkupyöräilylle varatuksi Mistelipolun katualueeksi, jolla tonteille liittyminen on sallittu.

Kaavamutosta ovat hakeneet yksityiset maanomistajat sekä Vantaan kaupunki.

Tulppaanipuistoon Mistelipolun pohjoispuolella on 4042 m²:n suuruinen kaksikerroksisille rakennuksille suunniteltu AO-tontti, jonka rakennusoikeus on 500 k-m². Tuleva kiinteistö sijaitsee korttelissa 67112.

Mistelipolun eteläpuolella korttelissa 67113 on 750 m² suuruinen kaksikerroksisen rakennuksen mahdollistava tontti, jonka rakennusoikeus on 180 k-m².

Mistelikuja 12:n nykyiseen tonttiin 67-141-5 liitetään Mistelinsiemen- niminen kevyenliikenteen katu ja samalla kiinteistö muuttuu korttelin 67112 tonttijaon mukaiseksi tontiksi nro 11. Tontin käyttötarkoitus on edelleen erillispientalojen korttelialuetta AO, jonka rakennusoikeus on 270 k-m². Rakennusoikeus ei lisäännä pientä pyörästystä lukuun ottamatta, vaikka tontin pinta-ala kasvaa 235 m². Tontille liitytään Mistelikujalta.

Kulkuyhteys kummallekin VL-alueesta muodostettaville tonteille on järjestetty Mistelipolun länsipään jatkeena olevalta kevyenliikenteen kadulta, jolla sallitaan myös tonteille liittyminen.

2. LÄHTÖKOHDAT

2.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

2.1.1 Alueen yleiskuvaus

Alue on pientalovaltaista asuinalueita, joka on rakentunut pääasiassa 1960 – 1990 luvuilla. Maaperä on pääasiassa hiekkaa, muutamia kallioesiintymiä löytyy alueelta. Kaava-alueen eteläpuoleinen tontti on kalliota. Kaava-alueesta etelään Tulppaanipuistossa on Tulppaanipuiston lohkat -niminen arvokas geologinen kohde.

Väestö, palvelut ja työpaikat

Ruskeasannan asukasluku on pysynyt 4 300 tuntumassa vuodesta 2000 lähtien eikä tilanteen arvioida muuttuvan lähitulevaisuudessa. Joka kolmas ruskeasantalainen on syntynyt Vantaalla. Väestö on koulutetumpaa ja paremmin ansaitsevaa kuin Vantaalla keskimäärin. Koko Tikkurilan suuralueen asukasluku oli 40 094 henkeä, missä on kasvua reilut 3 000 henkeä viimeisen 5 vuoden aikana.¹

Ruskeasanta on hyvin vahvasti asuinalue, mistä kertoo myös se, että alueen työpaikkaomavaraisuus on Vantaan neljänneksi alhaisin. Työpaikkoja on siis vähän suhteessa alueella asuviin työllisiin. Ruskeasannan runsaasta 300 työpaikasta viidennes oli rakentamisen ja vajaat viidennes sekä rakentamisen että terveys- ja sosiaalipalveluiden parissa. Alueella on varsin vähän palveluja. Ristipuroon rakennettiin kerrostalojen kanssa samaan aikaan pieni ostoskeskus, jossa toimii esimerkiksi ruokakauppa, pari pizzeriaa sekä seurakunnan kerhotila. Kaupungin palveluvarustukseen kuuluu myös kaksi päiväkotia sekä Tuusulantien varressa oleva huoltoasema.

Ruskeasanta täydentyä tulevaisuudessa uusilla pientaloilla ennen kaikkea tonttien lohkomisen seurauksena. Alueella on myös jonkin verran rakentamattomia pientalotontteja sekä pari täydennysrakentamiseen varattua aluetta.

Virkistys

Ruskeasannan itä laidalla virtaa maisemassa kauas erottuva, kauniisti mutkitteleva Kylmäojan puro. Purovarsilla on rehevää lehtokasvillisuutta. Kylmäojan purolaakso on monien lajien elinympäristö ja myös ekologinen käytävä, jota myöten lajit voivat liikkua. Lentoasemalta tulleet saastuneet sade- ja lumensulamisvedet ovat aiheuttaneet ongelmia puron alkuperäiselle taimenkannalle, mutta kalakantoja on pyritty elvyttämään.

Liikenne

Alueelle on hyvät liikenneyhteydet kaikista suunnista. Alueen pääyhteydet ovat Tuusulantie ja sen kautta Tuusulanväylä sekä idän suuntaan Simonkyläntie. Joukkoliikenne perustuu bussiliin- joihin, joita kulkee sekä Simonkyläntiellä että Tuusulantielle. Lähimmät pysäkit ovat n. 300 m:n päässä. Alueella on pientaloalueen katuverkko, jota pitkin myös pyöräily ja jalankulku

¹ http://www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/tietoa_vantaasta/tilastot_ja_tutkimukset

pääosin kulkevat. Mistelinmarja-nimistä raittia pitkin pääsee puistoalueen läpi Tuusulantien varren pysäkeille.

Vesihuolto

Kaavamuutosalueella on rakennettu vesihuoltoverkosto 27 metrin päässä uusista tonteista.

Vedenjakelu

Kaava-alue kuuluu Tikkurilan painepiiriin. Tikkurilan painepiiri saa vetensä Helsingin Pitkälän vedenpuhdistuslaitokselta, josta vesi pumpataan Ylästön paineenkorotuspumppaamon kautta Tikkurilaan.

Alueen verkostopainetta ylläpidetään Hiekkaharjun vesitornilla, jonka ylin vedenpinnankorkeus HW = +80.00 m ja alin vedenpinnankorkeus on LW = 72.00 m. Vesitornin varastotilavuus on 6700 m³.

Jätevesiviemärointi

Kaava-alueen jätevedet kulkeutuvat jätevesiviemäriin Ruskeasannan läpi Viertolan runkoviemäriin ja edelleen Suutarilan jätevedenpumppaamolle. Suutarilasta jätevedet johtuvat lopulta Viikinmäen jätevedenpuhdistamolle.

Hulevesiviemärointi

Kaava-alueen hulevedet johdetaan avo-ojiin, joista vedet kulkeutuvat Ruskeasannan hulevesiviemäriin, jotka purkavat vedet Kylmäojaan.

Sähköverkko ja kaukolämpö

Vantaan Energialle kuuluvia pienjännitemaakaapeleita on Mistelikujan ja Mistelipolun varressa. Ruskeasannan pientaloalueella ei ole kaukolämpöverkkoa. Lähin kaukolämpöverkko ulottuu Laaksotielle hiukan alle kilometrin päähän kaavamuutosalueesta.

Ympäristöhäiriöt

Lentomelu: Alue on yleiskaavan lentomelu Im3-alueella, jolla ei ole rajoitettu rakentamista.

Liikennemelu: Akukon Oy on tehnyt meluselvityksen alueelta (Liite 1). Selvityksen mukaan on mahdollista luoda uusille tonteille ulko-oleskelualue, jolla liikennemelun keskiäänitaso alittaa päiväajan ohjearvon 55 dB ja yöajan keskiäänitaso alittaa ohjearvon 50 dB.

Pienhiukkaset: Tuusulanväylän ja sen vieressä kulkevan Tuusulantien liikenteen aiheuttama pienhiukkasten määrä ei aiheuta ongelmia alueelle.

Saastunut maaperä: Alueella ei ole rakentamisrajoitteita saastuneen maan vuoksi.

2.1.4 Maanomistus

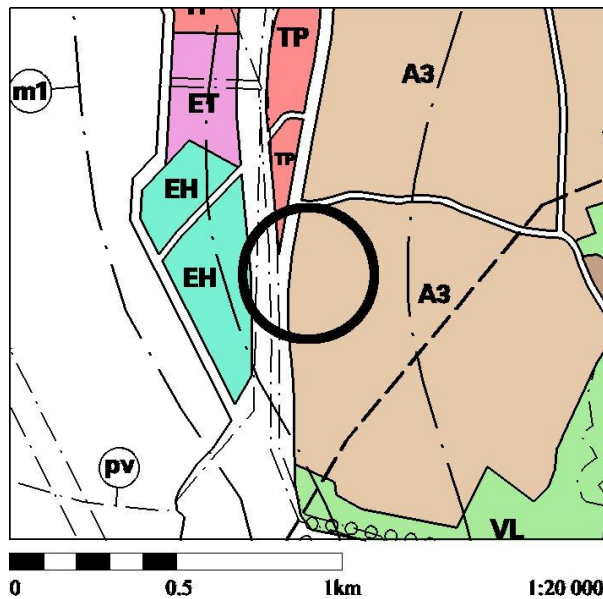
Voimassa olevan asemakaavan mukaisen Mistelinsiemen-nimisen katualueen omistaa Vantaan kaupunki.

Tunnus	Maanomistaja	Pinta-ala (ha)
92-67-990	Vantaan kaupunki	328,0
	kaavamuutoksen hakijat	4292,0
		0,0
Yhteensä		4620,0

2.2 SUUNNITTELUTILANNE

2.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

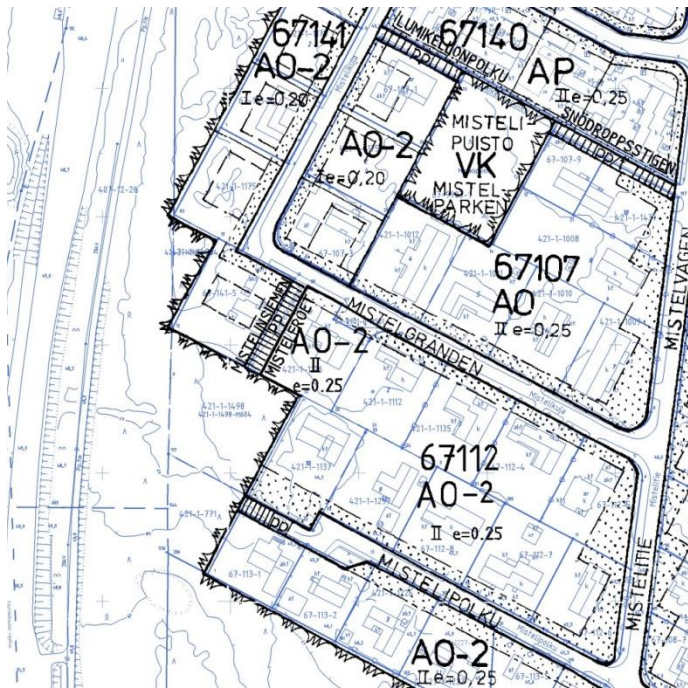
Yleiskaava

Alue on yleiskaavassa pientaloaluetta (A3). Alueelle saa rakentaa ensisijaisesti pientaloja. Alueella voidaan sallia myös asuinympäristöön soveltuvia työtiloja. Alue sijoittuu lentomeluvyöhykkeelle 3 (L_{den} 50-55 dB).

Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymä yleiskaava on tullut voimaan 25.2.2009. Kaavahanke on yleiskaavan mukainen.

Asemakaava

Alueella on voimassa alueen ensimmäinen asemakaava Ruskeasanta 2B (670500), joka on vahvistunut ympäristöministeriön päätöksellä 7.2.1985.

Alue on lähivirkistysaluetta (VL), jalankululle ja pyöräilylle varattua katua ja erillispientalojen korttelialuetta (AO-2).

3. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

- Kiinteistön 421-1-498-M604 omistajat jättivät kaavamuutoshakemuksen 14.7.2008 ja 7.10.2009. Kaavamuutoksen numeroksi tuli työohjelmassa numero 002047.

- Kiinteistön 67-141-5 omistajat jättivät kaavamuutoshakemuksen 26.2.2016. Hakemus liitettiin kaavamuutokseen 002047.
- Kiinteistön 421-1-771 omistaja jätti kaavamuutoshakemuksen 8.3.2016. Hakemus liitettiin kaavamuutokseen 002047.
- Vantaan kaupunki jätti kaavamuutoshakemuksen 30.3.2017. Hakemus liitettiin kaavamuutokseen 002047.
- Kaavamuutos otettiin kaupunkisuunnittelun työohjelmaan 2015 ja kaavamuutos tuli vireille 20.8.2015 ja uudelleen 31.5.2016. Mielenpitoet pyydettiin ensin 18.9.2015 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin 12 kappaletta. Mielenpiteitä pyydettiin toistamiseen 30.6.2016 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin 8 kappaletta.

3.2 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

3.2.1 Osalliset

alueen maanomistajat

naapurit (viereisten alueiden omistajat ja vuokralaiset)

asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukas- ym. yhdistykset

ne, jotka katsovat olevansa osallisia

kaupungin asiantuntijaviranomaiset: maankäyttötoimi (yrityspalvelut, rakennusvalvonta, ympäristökeskus, tekninen toimiala), Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, kaupunginmuseo

Muut viranomaiset ja yhteisöt: Uudenmaan liitto, HSL, Museovirasto, HSY, Uudenmaan ELY-keskus, Vantaan Energia Oy, Elisa Oyj ja HSL.

3.2.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

Asemakaavamuutoksen alkamisesta on tiedotettu Vantaan kaupungin verkkosivuilla, Vantaan asukaslehdessä/ Vantaan Sanomissa sekä kirjeitse (MRL 62§) maanomistajille, naapureille ja viranomaisille.

Kuulemisenaikana 20.8.2015 - 18.9.2015 jätettiin 12 mielipidettä, joista kuudella ei ollut huomautettavaa.

Mielenpiteissä esille tulleita asioita:

- liittymä Tulppaanipuistoon suunnitellulle rakennuspaikalle tulisi järjestää Mistelipolun kautta
- rakennukset tulisi olla yksikerroksisia kuten muutkin ympärillä olevat talot
- Mistelinsiemen-nimisen katualueen voisi liittää Mistelikuja 12 kiinteistöön.
- kaavamuutosta laadittaessa tulee laatia meluselvitys, jossa selvitetään tarvittava meluntorjunta.
- Paloturvallisuus tulee ottaa huomioon lähelle rakennettaessa
- Mistelipolku 13 kohdalla istutettava alueenosa -merkintä on turhan leveä, jotta tontin voisi jakaa järkevästi
- Tuusulantien melu voi olla kovaa, jos metsä hakataan pois
- Mistelipolku 13 läpi ei saa vetää maanalaisia johtoja
- Mistelipolku 14:n omistaja kysyi mahdollisuutta liittyä kaavamuutokseen.

Kaavakokous järjestettiin 3.11.2015, johon kutsuttiin naapurien kuulemisen yhteydessä saadun palautteen johdosta asianosaiset.

Kuulemisenaikana 31.5.2016 - 30.6.2016 jätettiin 7 mielipidettä, joista neljällä ei ollut huomautettavaa.

Mielipiteissä esille tulleita asioita:

- Tuusulantien ja Tuusulanväylän liikennemelulta suojaavasta kapeasta metsäkaistaleesta jouduttaisiin kaatamaan puita pois, jotta uusien asuinrakennusten rakentaminen olisi mahdollista. Tämä toimenpide lisää viereisen asuntoalueen melutasoa. Koko alueen meluntorjunta tulee suunnitella uudelleen, ja melusuoja tulee rakentaa ennen asuinrakennusten rakennustöiden aloittamista.
- Mistelinsiemen tulisi liittää tonttiin 67-141-5 nykyisen yhtenäisen ilmeen säilyttämiseksi Mistelikujan puolella.
- tontilla 421-1-1137 (Mistelipolku 13) oleva istutusalue tulisi poistaa kaavamuutoksen laatimisen yhteydessä.
- Vastustetaan Mistelinsiemenen liittämistä Mistelikuja 12 kiinteistöön

Osallisten mielipiteiden huomioon ottaminen

Mistelinsiemenen kautta kulkuyhteys olisi ollut mahdollista vain yhdelle rakennuspaikalle. Sen lisäksi olisi tarvittu kulkuyhteys Mistelipolun eteläpuoleiselle uudelle rakennuspaikalle sekä Lahdentien vieressä olevalle kevyenliikenteen väylälle.

Mistelipolun jatkeen kautta kulkuyhteys saadaan sekä molemmille uusille rakennuspaikoille että Lahdentien vieressä olevalle kevyenliikenteen väylälle. Samalla parannetaan Mistelikuja 12:n viihtyvyyttä.

Kiinteistöä 421-1-1137 ei otettu kaavamuutokseen mukaan, koska heille voidaan poikkeamisluvalla antaa lupa käyttää istutusaluetta rakentamiseen.

Nähtävilläolo ja lausuntojen pyytäminen.

Muistutusten ja lausuntojen huomioiminen.

Nähtävilläolon jälkeen tehdyt muutokset kaavakarttaan ja -määräyksiin

3.4. ASEMAKAAVAN TAVOITTEET

Kaupungin tavoitteena on olemassa olevan asuinalueen tiivistäminen.

Maanomistajien ja osallisten tavoitteet käyvät ilmi kohdassa 3.2.2 kerrotuista mielipiteistä.

4. ASEMAKAAVAN KUVAUS

4.1 KAAVAN RAKENNE

Asemakaavalla muutetaan osa nykyistä lähivirkistysaluetta ja Mistelinsiemen –niminen katualue asuinkäyttöön. Osa lähivirkistysalueesta muutetaan katualueeksi.

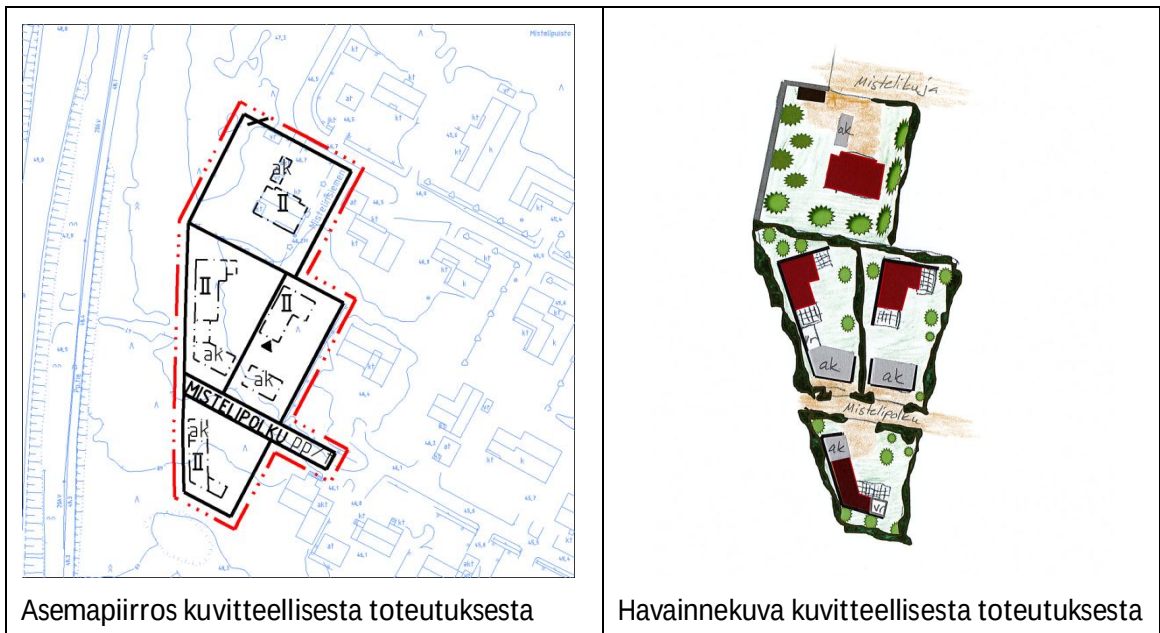
4.1.1 Mitoitus

Kaava mahdollistaa kahden kaksikerroksisen paritalon ja yhden yksiasuntoisen kaksikerroksisen asuinrakennuksen rakentamisen. Asuntojen koko paritaloissa tulee olemaan 100 – 125 k-m² välissä. Erilliselle tontille rakennettava omakotitalo saa olla 180 k-m²:n suuruinen.

Autopaikkoja tulee rakentaa 2 autopaikkaa asuntoa kohden.

4.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kaavan mukaiset uudet asuinrakennukset noudattavat ympäröivän kaupunkirakenteen mittakaavaa.

4.3 ALUEVARAUKSET

4.3.1 Korttelialueet

Erillispientalojen korttelialue (AO)

Korttelialueelle voidaan rakentaa yksiasuntoisia pientaloja tai paritaloja. Tuusulantien puolelle pitää rakentaa meluaita ja sijoitella rakennukset niin, että tontille muodostuu suojaisa melusta suojattu sisäpiha.

4.3.2 Muut alueet

Katualue

Voimassa olevassa kaavassa Mistelipolun kautta oli tarkoitettu kävely-yhteys Tulppaanipuistoon ja sitä kautta Tuusulantien varren kävelytielle. Kaavassa kävely-yhteys on korvattu kevyenliikenteen kadulla, jolla tontille ajo on sallittu.

4.4 KAAVAN VAIKUTUKSET

Hankkeen MRA 1 §:n mukaisia vaikutuksia on tarkasteltu kaavaa laadittaessa. Arvioinnissa on myös tarkasteltu valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden (VAT) toteutumista.

Hanke sijoittuu jo rakennetulle alueelle ja on yhdyskuntarakennetta tiivistävä ja täydentävä. Hanketta voidaan pitää kestävästä kaupunkirakentamisesta tavoitteiden mukaisena. Kokonaisratkaisu on taloudellisesti toteutettavissa.

4.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Väestön rakenne ja kehitys

Kaavamuutos täydentää Ruskeasannan kaupunginosaa, mikä toteuttaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden henkeä. Uusia asuntoja tulee noin 5 kappaletta.

Yhdyskuntarakenne ja kaupunkikuva

Alue sijoittuu Ruskeasannan kaupunginosaan ja on osa Tulppaanipuistonimistä lähivirkistysaluetta sisältäen asemakaavaan merkityn vielä rakentamattoman Mistelinsiemen-nimisen jalankululle ja polkupyöräilylle varatun katualueen sekä tontin 67-141-5. Ratkaisu edistää asuinalueen täydennysrakentamista.

Uusi rakentaminen täydentää alueen kaupunkikuvaa nykyhetkeen verrattuna. Mittakaava on sovitettu ympäröivään rakenteeseen.

Palvelut, työpaikat, sosiaalinen ympäristö

Kaava-alueelle tulee kolme erillispientaloa niihin yhteensä viisi asuntoa. Hanke noudattaa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita lisäämällä asuntotuotantoa. Hanke on VAT:n mukainen.

Taloudelliset vaikutukset

Kaavamuutoksella ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Ruskeasannan pientaloalue tiivistyy, koska kaavamuutos mahdollistaa viiden uuden asunnon rakentamisen.

Virkistys

Kaavalla ei ole merkitystä virkistysalueiden käytön lisääntymiseen.

Liikenne

Kaava ei vaikuta oleviin liikennejärjestelyihin. Kaavavarauksena ollut rakentamaton raittivaraus poistuu. Toista raittivarasta pitkin sallitaan tontille ajo. Vaikutukset liikenteeseen ovat vähäiset.

Vesihuolto

Kaavamuutosalue tukeutuu olemassa olevaan vesihuoltoverkkoon, joka on rakennettu Mistelipolulle 27 metrin päähän uusien tonttien rajasta. Mistelipolun ja uusien tonttien kuivatus hoidetaan avo-ojalla.

Ympäristöhäiriöt

Alueella mitoittavana melulähteenä on tieliikennemelu, mikä huomioidaan asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristysvaatimuksena 32 dBA. Tieliikenteen, lähinnä Tuusulantien ja Tuusulanväylän aiheuttama melu tai pienhiukkaset eivät aiheuta ongelmia.

4.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön (vesistöt ja vesitalous)

Kaavamuutosalueella on nykyisin yksi omakotitalo. Muuten kaava-alue on pääasiassa metsää. Kaavan mukaisen rakentamisen johdosta alue muuttuu pientalovaltaiseksi, jolloin alueelta tu-

leva hulevesimäärä kasvaa. Alueen maaperä on hiekkainen, joten hulevesien imeyttäminen maaperään on suositeltavaa.

4.4.3 Vaikutukset ilmastonmuutoksen kannalta

Rakentamisen vaikutukset ilmastonmuutokseen ovat vähäiset. Rakentaminen lisää aina kasvihuonekaasupäästöjä, samoin rakennusten käyttö mm. lämmityksen ja liikenteen kautta.

4.5 NIMISTÖ

Jalankulkukatu Mistelinsiemen - Mistelfröet poistuu kaavasta ja nimistöstä.

5. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Rakentaminen voidaan aloittaa heti, kun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt asemakaavaehdotuksen ja se on tullut lainvoimaiseksi.

6. KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET

Vantaan kaupunki:

Kaupunkisuunnittelu:	Asta Tirkkonen	alue-arkkitehti 16.6.2017 asti
	Ritva Kotilainen	alue-arkkitehti vs. 16.6.2017 lähtien
	Anna-Liisa Vanhala	kaavoitusteknikko
	Kaija Topra	suunnitteluavustaja
	Kimmo Kangas	suunnitteluavustaja
	Mikko Järvi	kaavoitusinsinööri

Kuntatekniikan

keskus :	Antti Auvinen	vesihuollon suunnittelu
	Harri Keinänen	vesihuollon suunnittelu
	Jarmo Pajunen	liikenneinsinööri

Ympäristökeskus:	Krister Höglund	ympäristöinsinööri
------------------	-----------------	--------------------

Yrityspalvelut:	Teemu Jääskeläinen	maankäyttöinsinööri
-----------------	--------------------	---------------------

VANTAAN KAUPUNKI Kaupunkisuunnittelu/Asemakaavoitus

Vantaalla, 21. päivänä elokuuta 2017.

Anna-Liisa Vanhala
kaavoitusteknikko

Ritva Kotilainen
aluearkkitehti vs.

7. ASEMAKAAVAN SEURANTALOMAKE

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta 092 Vantaa **Täyttämispvm** 22.06.2017
Kaavan nimi 002047 Ruskeasanta 67 kaupunginosa
Hyväksymispvm **Ehdotuspvm**
Hyväksyjä **Vireilletulosta ilm. pvm** 31.05.2016
Hyväksymispykälä **Kunnan kaavatunnus** 092002047
Generoitu kaavatunnus
Kaava-alueen pinta-ala [ha] 0,4620 **Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha] **Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]** 0,4620

Ranta-asemakaava Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm] **Omarantaiset** **Ei-omarantaiset**
Lomarakennuspaikat [lkm] **Omarantaiset** **Ei-omarantaiset**

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,4620	100,0	950	0,21	0,0000	688
A yhteensä	0,4292	92,9	950	0,22	0,2980	688
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	0,0000		0		-0,2949	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,0328	7,1	0		-0,0031	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

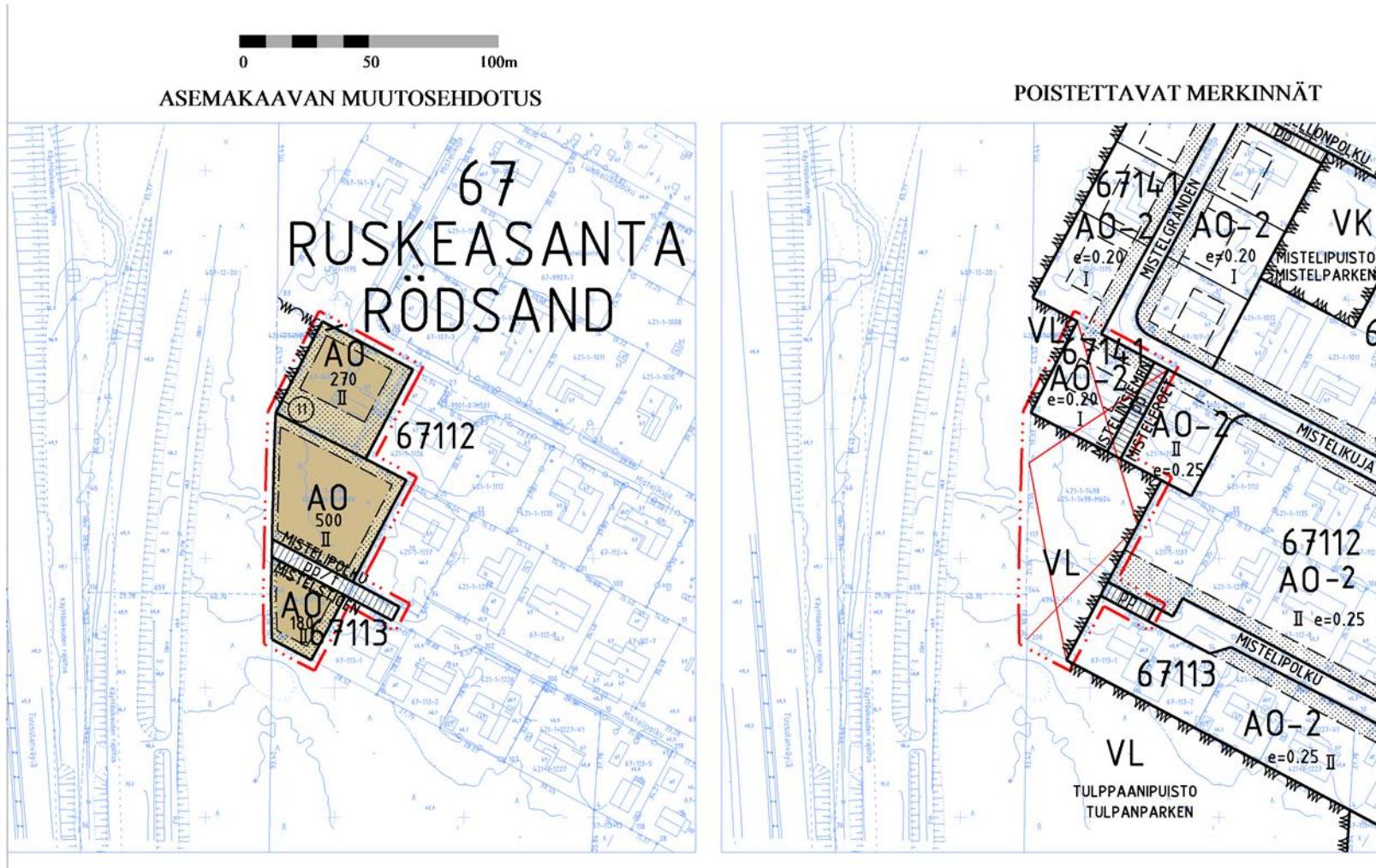
Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnot

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,4620	100,0	950	0,21	0,0000	688
A yhteensä	0,4292	92,9	950	0,22	0,2980	688
AO	0,4292	100,0	950	0,22	0,2980	688
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	0,0000		0		-0,2949	0
VL	0,0000		0		-0,2949	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,0328	7,1	0		-0,0031	0
Kev.liik.kadut	0,0328	100,0	0		-0,0031	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

8. ASEMAKAAVAKARTTA JA –MÄÄRÄYKSET

Kaava-alueen numero
Planområdets nummer

002047

Päiväys
Datum

21.8.2017

Pohjakarttalehtien numerot 1 / 2
Baskartbladens nummer

689499, 689500

Vantaan kaupunki
Kaupunginosa 67

RUSKEASANTA

Asemakaavan muutos

Osat kortteleista 67112 ja 67113 sekä
katualuetta.

(Osa kumoutuvan asemakaavan kort-
telia 67141 sekä katu- ja virkistys-
alueet.)

Tonttijaon muutos

Osa korttelia 67112.

1:2000

Vanda stad
Stadsdel 67

RÖDSAND

Ändring av detaljplanen

Delar av kvarteren 67112 och 67113 samt
gatuområde.

(Del av kvarteret 67141 samt gatu- och
rekreationsområdena i den plan som
upphävs.)

Ändring av tomtindelningen

Del av kvarteret 67112.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

— · · · — 3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

A0

Erillispientalojen korttelialue.

Tuusulantien reunassa tulee rakennusten sijoittelulla tai
tonteille rakennettavilla melusteella varmistaa tonttikoh-
tainen ulko-oleskelualue, jolla melutaso jää alle päiväohje-
arvon 55 dB ja yöohjearvon 45 dB.

Rakennusten ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL tie- ja len-
toliikennemelua vastaan tulee olla vähintään 32 dB.

Asuinrakennusten korttelialueelle saa sijoittaa sellaisia
toimisto- ja niihin verrattavia työtiloja, jotka eivät häiritse
asumista, yhteensä enintään 20 % tontin rakennusoikeudesta.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:

Asunnot 2 ap/ asunto
Toimistot 1 ap/ 100 k-m²

— / — Kortteleiden välinen raja.

— — — Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.

⑪ Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.

— x — Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.

67 Kaupunginosan numero.

RUS Kaupunginosan nimi.

67112 Korttelin numero.

MISTELIPOLKU Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleis-
sen alueen nimi.

270 Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.

II Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuk-
sen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.

Rakennusala.

Istutettava alueen osa.

pp/t Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu, jolla tontille
ajo on sallittu.

DETALJPLANE BETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvartersområde för fristående småhus.

I kanten av Tusbyvägen ska det genom byggnadernas
placering eller bullerhinder som byggs på tomtarna för
respektive tomt säkerställas ett område för utevistelse
där bullernivån hamnar under dagsriktnivå 55 dB och
nattnivå 45 dB.

Ljudisoleringen mot trafik- och flygbuller ΔL i byggnader-
nas ytterskikt ska vara minst 32 dB.

I kvartersområdet för bostadshus får totalt högst 20 % av
tomtens byggrätt utnyttjas för sådana kontors- och med
dem jämförbara arbetslokaler som inte stör boendet

Minimiantalet bilplatser:

Bostäder 1 bp/ bostad
Kontor 1 bp/ 100 m²-vy

Gräns mellan kvarter.

Kvarter-, kvartersdels- och områdesgräns.

Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.

Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.

Stadsdelsnummer.

Stadsdelens namn.

Kvartersnummer.

Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat
allmänt område.

Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.

Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar
i byggnader, byggnad eller del därav.

Byggnadsyta.

Del av område som bör planteras.

För gång- och cykeltrafik reserverad gata där infart till
tomt är tillåten.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

TOMTINDELNING

2 / 2

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön
toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad
och miljö
Stadsplaneringen

Kaupunkimittaus

Asemakaavan pohjakartta täyttää
sille asetetut vaatimukset.

Tasokoordinaatisto
ETRS-GK25,
korkeusjärjestelmä
N2000.

Vantaalla / Vanda ____ 20__

Stadsmätning

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav
som ställs på den.

Plankoordinatsystemet
ETRS-GK25,
höjdsystemet
N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa ____/____20__

Godkänd av stadsfullmäktige ____/____20__

21 § Maankäyttösopimus / Niininen, Ari Henri Johannes / Asemakaavan muutos 002047

VD/6883/10.00.01.05/2017
HP/AK/AVP/TJ/ET/JB

Muiden ohella Henri Niinisen hakemuksesta on käynnistetty asemakaavan muutos nro 002047. Asemakaavan muutokseen liittyen Vantaan kaupunki ja Niininen sopivat esisopimuksella määräalan luovutuksesta kaavamuutoksen mukaisten maankäyttöratkaisujen toteutumisesta.

Kaavamuutoksessa muutetaan voimassaolevan kaavan mukaista lähivirkistysaluetta (VL) ja Mistelinsiemen-nimistä jalankululle ja polkupyöräilylle varattua katualuetta erillispientalalueeksi (AO) ja katualuetta.

Kaavamuutosta ovat hakeneet yksityiset maanomistajat Solveig Juslin, Kaj Ekholm, Jouko Eronen, Jani Piirainen, Henri Niininen sekä Vantaan kaupunki.

Tulppaanipuistoon Mistelipolun pohjoispuolella on suunniteltu 4 042 m²:n suuruinen kaksikerroksisille rakennuksille suunniteltu AO-tontti, jonka rakennusoikeus on 500 k-m². Tuleva kiinteistö sijaitsee korttelissa 67112. Mistelipolun eteläpuolella korttelissa 67113 on 750 m² suuruinen kaksikerroksisen rakennuksen mahdollistava tontti, jonka rakennusoikeus on 180 k-m². Mistelikuja 12:n nykyiseen tonttiin 67-141-5 liitetään Mistelinsiemen-niminen kevyenliikenteen katu ja samalla kiinteistö muuttuu korttelin 67112 tonttijaon mukaiseksi tontiksi nro 11. Tontin käyttötarkoitus on edelleen erillispientalojen korttelialuetta AO, jonka rakennusoikeus on 270 k-m². Rakennusoikeus ei lisäännä pientä pyöristystä lukuun ottamatta vaikka tontin pinta-ala kasvaa 235 m². Tontille liitytään Mistelikujalta. Kulkuyhteys kummallekin VL-alueesta muodostettavalle tontille on järjestetty Mistelipolun länsipään jatkeena olevalta kevyenliikenteen kadulta, jolla sallitaan myös tonteille liittyminen.

Niininen omistaa yllä mainitun korttelissa 67113 olevan 750 m² suuruisen tontin, jonka rakennusoikeus on 180 k-m² ja Mistelipolun länsipään jatkeena olevan kevyenliikenteen katualueen. Kaavamuutoksen mukaisten maankäyttöratkaisujen toteutumiseksi kaupunki tekee esisopimuksen katualueen luovutuksesta Niinisen kanssa. Luovutus on vastikkeeton. Kaupunki ei sitoudu rakentamaan katualuetta.

Tämän maankäyttösopimuksen lisäksi kaavamuutokseen liittyy toinenkin maankäyttösopimus Erosen ja Piiraisen kanssa.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9. luvun 1 §:n kohdan 36 nojalla kaupunginhallitus päättää maankäyttö- ja kaavoitus sopimuksista.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 21.8.2017 § 22

Kiinteistöjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

- kaupunki tekee ja allekirjoittaa Henri Niinisen kanssa liitteenä olevan esisopimuksen määräalan luovutuksesta,
- kaupunki tekee ja allekirjoittaa lopullisen luovutuskirjan, kun asemakaavamuutos nro 002047 on tullut voimaan,
- oikeutetaan Kiinteistöt ja asuminen tekemään sopimukseen ja lopulliseen luovutuskirjaan teknislouhteisia tarkennuksia.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 28.8.2017 § 21

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- tehdä ja allekirjoittaa Henri Niinisen kanssa liitteenä oleva esisopimus määräalan luovutuksesta,
- tehdä ja allekirjoittaa lopullinen luovutuskirja, kun asemakaavamuutos nro 002047 on tullut voimaan, ja
- oikeuttaa Kiinteistöt ja asuminen tekemään sopimukseen ja lopulliseen luovutuskirjaan teknislouhteisia tarkennuksia.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Esisopimus määräalan luovutuksesta
- Kartta luovutettavasta määräalasta

Täytäntöönpano: maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

maankäyttöinsinööri Teemu Jääskeläinen, puh. 8392 2255, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

ESISOPIMUS MÄÄRÄALAN LUOVUTUKSESTA / ASEMAKAAVAN MUUTOS NRO. 002047, kaupunginosa 67, Ruskeasanta

Muiden ohella Henri Niinisen hakemuksesta on käynnistetty asemakaavan muutos nro. 002047. Asemakaavan muutokseen liittyen Vantaan kaupunki ja Niininen sopivat esisopimuksella määrääalan luovutuksesta kaavamuutoksen mukaisten maankäyttöratkaisujen toteutumiseksi.

Kaavamuutoksessa muutetaan voimassaolevan kaavan mukaista lähivirkistysaluetta (VL) ja Mistelinsiemen-nimistä jalankululle ja polkupyöräilylle varattua katualuetta erillispientaloalueeksi (AO) ja katualuetta.

Kaavamuutosta ovat hakeneet yksityiset maanomistajat Solveig Juslin, Kaj Ekholm, Jouko Eronen, Jani Piirainen, Henri Niininen sekä Vantaan kaupunki.

Tulppaanipuistoon Mistelipolun pohjoispuolella on suunniteltu 4042 m²:n suuruinen kaksikerroksisille rakennuksille suunniteltu AO-tontti, jonka rakennusoikeus on 500 k-m². Tuleva kiinteistö sijaitsee korttelissa 67112. Mistelipolun eteläpuolella korttelissa 67113 on 750 m² suuruinen kaksikerroksisen rakennuksen mahdollistava tontti, jonka rakennusoikeus on 180 k-m². Mistelikuja 12:n nykyiseen tonttiin 92-67-141-5 liitetään Mistelinsiemen-niminen kevyenliikenteen katu ja samalla kiinteistö muuttuu korttelin 67112 tonttijaon mukaiseksi tontiksi nro 11. Tontin käyttötarkoitus on edelleen erillispientalojen korttelialuetta AO, jonka rakennusoikeus on 270 k-m². Rakennusoikeus ei lisäännä pientä pyörästystä lukuun ottamatta, vaikka tontin pinta-ala kasvaa 235 m². Tontille liitytään Mistelikujaalta. Kulkuyhteys kummallekin VL-alueesta muodostettavalle tontille on järjestetty Mistelipolun länsipään jatkeena olevalta kevyenliikenteen kadulta, jolla sallitaan myös tonteille liittyminen.

Niininen omistaa yllä mainitun korttelissa 67113 olevan 750 m² suuruisen tontin, jonka rakennusoikeus on 180 k-m² ja Mistelipolun länsipään jatkeena olevan kevyenliikenteen katualueen.

Kaavamuutoksen mukaisten maankäyttöratkaisujen toteutumiseksi kaupunki tekee esisopimuksen katualueen luovutuksesta Niinisen kanssa. Luovutus on vastikkeeton. Kaupunki ei sitoudu rakentamaan katualuetta.

ESISOPIMUS MÄÄRÄALAN LUOVUTUKSESTA

Tämän esisopimuksen perusteella sitoutuvat tämän sopimuksen allekirjoittaneet osapuolet Ari Henri Johannes Niininen (jäljempänä Luovuttaja) ja Vantaan kaupunki (jäljempänä Kaupunki) tekemään kohdassa I määriteltyjen edellytysten täyttyessä seuraavan sisältöisen luovutuskirjan jäljempänä kohdassa II mainitusta alueesta ja ehdoilla sekä noudattamaan lisäksi kohdassa III mainittuja ehtoja.

I LUOVUTUSKIRJAN EDELLYTYKSET

Lopullisen luovutuskirjan tekemisen edellytyksenä on, että asemakaavan muutos nro. 002047, Ruskeasanta, on tullut voimaan.

II LUOVUTUSKIRJA

Luovuttaja: Ari Henri Johannes Niininen, hetu
Mistelipolku 14, 01390 Vantaa

Luovutuksensaaja: Vantaan kaupunki, Y-tunnus 0124610-9
Asematie 7, 01300 Vantaa

(jäljempänä Kaupunki)

- Luovutuksen kohde:** Noin 204 m²:n suuruinen määräala kiinteistöstä 92-421-1-771.
(jäljempänä Määräala)
- Määräala on osa katualuetta (Mistelipolku).
- Määräala on asemakaavan muutoksessa nro. 002047 osoitettu katualueeksi.
- Määräala on merkitty ohjeellisesti oheiseen karttaliitteeseen.

Luovutuskirjan ehdot:

Tämän luovutuksen kaikki ehdot on esitetty tässä luovutuskirjassa.

1 KAUPPAHINTA

- 1.1 Luovutus on vastikkeeton.

2 OMISTUS- JA HALLINTAOIKEUS

- 2.1 Määräalan omistus- ja hallintaoikeudet siirtyvät Kaupungille tämän luovutuskirjan allekirjoitushetkellä.

3 KIINNITYKSET, RASITUKSET, RASITTEET JA MAKSUT

- 3.1 Luovuttaja luovuttaa Määräalan kiinnityksistä ja muista niihin verrattavista rasituksista sekä rasitteista vapaana.
- 3.2 Luovuttaja vastaa niistä Määräalaan kohdistuvista veroista ja muista maksuista, joiden maksuunpanon perustana on tämän luovutuskirjan allekirjoitushetkeä edeltävä aika. Luovutuskirjan allekirjoituksen jälkeen maksuista vastaa Kaupunki.

4 KOHTEESEEN TUTUSTUMINEN

- 4.1 Kaupunki on tarkastanut Määräalan, sen alueen ja rajat sekä tutustunut alueen maasto-olosuhteisiin. Kaupunki on verrannut näitä seikkoja Määräalasta esitetyistä asiakirjoista saataviin tietoihin. Kaupungilla ei ole huomauttamista näiden seikkojen osalta.

5 ASIAKIRJOIHIN TUTUSTUMINEN

- 5.1 Kaupunki on tutustunut saamiinsa Määräalaa koskeviin asiakirjoihin, joita ovat lainhuutotodistus, rasiustodistus, kiinteistörekisteriote, kaavakartat ja -määräykset sekä johtokartta.
- 5.2 Kaupunki on tutustunut myös naapurikiinteistöä koskeviin asiakirjoihin, joita ovat kaavakartat ja -määräykset sekä johtokartta.

6 IRTAIMISTO

- 6.1 Tähän luovutukseen ei sisälly irtaimistoa eikä irtaimen omaisuuden luovuttamisesta ole tämän luovutuksen yhteydessä tehty eri sopimusta.

7 MAAPERÄ

- 7.1 Luovuttajan tietojen mukaan Määräälalla ei aiemmin ole harjoitettu toimintaa, joka saattaisi aiheuttaa maaperän tai pohjaveden pilaantumista.
- 7.2 Mikäli rakennettaessa kuitenkin ilmenee tarvetta pilaantuneen maaperän puhdistamiseen, Kaupunki on velvollinen välittömästi ottamaan yhteyttä Luovuttajaan, jotta tarvittavasta menettelystä voidaan sopia. Tällöin Luovuttaja vastaa pilaantuneiden maa-ainesten poistamisesta aiheutuvista tavanomaisiin maanrakennuskustannuksiin nähden ylimääräisistä kustannuksista ja työn tekemisestä sovitaan erikseen.

III MUUT ESISOPIMUKSEN EHDOT

1. ESISOPIMUKSEN VOIMAANTULO

Tämä esisopimus tulee voimaan heti, kun osapuolet ovat sen allekirjoittaneet. Lopullinen luovuuskirja tehdään kolmen (3) kuukauden kuluessa siitä, kun kohdassa I mainittu luovutuksen edellytys on täyttynyt.

Esisopimus lakkaa olemasta voimassa,

- kun lopullinen luovutuskirja on allekirjoitettu tai
- luovutuskirjan edellytys on täyttymättä 31.12.2019.

Mikäli Vantaan kaupunginvaltuusto on 31.12.2019 mennessä hyväksynyt asemakaavan muutoksen nro. 002047, mutta siitä on valitettu, pysyy tämä sopimus voimassa. Sen jälkeen, kun mainittu valitus on lainvoimaisesti ratkaistu ja kaava on tullut voimaan, on molemmilla sopijapuolilla oikeus vaatia tämän sopimuksen sopimusehtojen täyttämistä. Mikäli valitusviranomainen on lainvoimaisella päätöksellä hyväksynyt valituksen, tämä sopimus raukeaa.

Kumpikaan osapuoli ei esitä minkäänlaisia korvausvaatimuksia, jos esisopimus lakkaa olemasta voimassa.

Tätä esisopimusta määräalan luovutuksesta on laadittu kolme (3) yhtäpitävää kappaletta, yksi Ari Henri Johannes Niiniselle, yksi Vantaan kaupungille ja yksi julkiselle kaupanvahvistajalle.

Vantaalla xx. päivänä xxxxkuuta 201x

Henri Niininen

Vantaan kaupungin
puolesta valtakirjalla

Heino Pitkänen
kiinteistönotaari

Julkisena kaupanvahvistajana todistan, että Ari Henri Johannes Niininen ja kiinteistönotaari Heino Pitkänen Vantaan kaupungin puolesta valtakirjalla ovat allekirjoittaneet tämän esisopimuksen ja että he ovat olleet yhtä aikaa läsnä sopimusta vahvistettaessa. Olen tarkistanut allekirjoittajien henkilöllisyyden ja todennut, että esisopimus on tehty maakaaren 2 luvun 1 §:ssä säädetyllä tavalla.

Vantaalla xx. päivänä xxxxkuuta 201x

LIITTEET

– Liite nro A1: luovutettava määräala

KOHTEEN SIJAINTI

0 0.5 1km 1:20 000

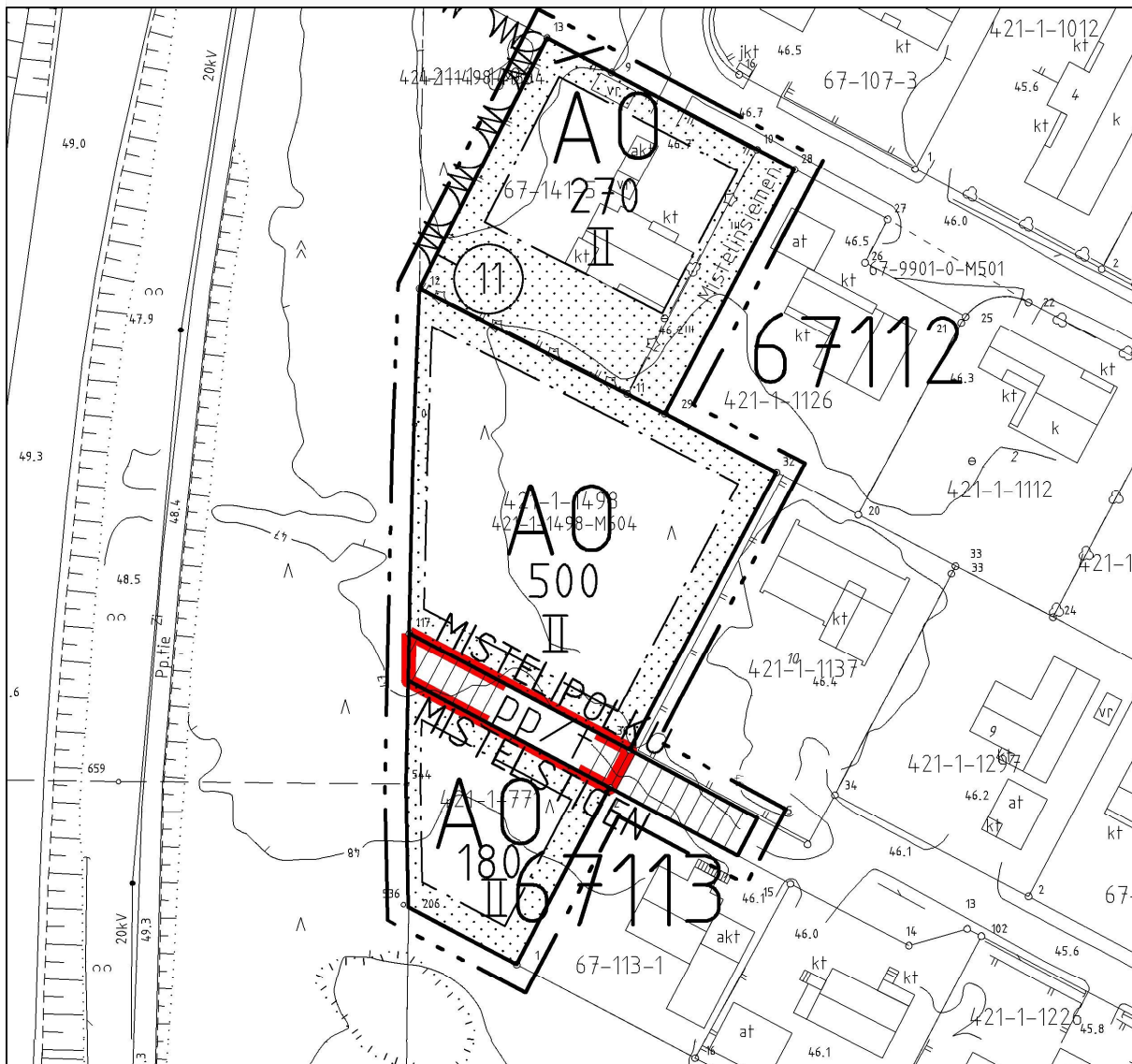
**MÄÄRÄALAN LUOVUTUS /
Niininen, Ari Henri Johannes**

Kaupunginosa: RUSKEASANTA (67)

Kylä: TIKKURILA (421)

**n. 204 m²:n suuruinen määräala
kiinteistöstä 92-421-1-771**

**Määräala on osa katualuetta
(Mistelipolku)**

0 25 50m

1:1000

22 § Maankäyttösopimus / Eronen, Jouko Olavi ja Piirainen, Jani Marko/ Asemakaavan muutos 002047

VD/6884/10.00.01.05/2017
HP/AK/AVP/TJ/ET/JB

Muiden ohella Jouko Eronen ja Jani Piiraisen hakemuksesta on käynnistetty asemakaavan muutos nro 002047. Asemakaavan muutokseen liittyen Vantaan kaupunki sekä Eronen ja Piirainen sopivat esisopimuksella määräälan kaupasta kaavamuutoksen mukaisten maankäyttöratkaisujen toteutumisesta.

Kaavamuutoksessa muutetaan voimassaolevan kaavan mukaista lähivirkistysaluetta (VL) ja Mistelinsiemen-nimistä jalankululle ja polkupyöräilylle varattua katualuetta erillispientaloalueeksi (AO) ja katualuetta.

Kaavamuutosta ovat hakenneet yksityiset maanomistajat Solveig Juslin, Kaj Ekholm, Jouko Eronen, Jani Piirainen, Henri Niinen sekä Vantaan kaupunki.

Tulppaanipuistoon Mistelipolun pohjoispuolella on suunniteltu 4 042 m²:n suuruinen kaksikerroksisille rakennuksille suunniteltu AO-tontti, jonka rakennusoikeus on 500 k-m². Tuleva kiinteistö sijaitsee korttelissa 67112. Mistelipolun eteläpuolella korttelissa 67113 on 750 m² suuruinen kaksikerroksisen rakennuksen mahdollistava tontti, jonka rakennusoikeus on 180 k-m². Mistelikuja 12:n nykyiseen tonttiin 67-141-5 liitetään Mistelinsiemen-niminen kevyenliikenteen katu ja samalla kiinteistö muuttuu korttelin 67112 tonttijaon mukaiseksi tontiksi nro 11. Tontin käyttötarkoitus on edelleen erillispientalojen korttelialuetta AO, jonka rakennusoikeus on 270 k-m². Rakennusoikeus ei lisäännä pientä pyörästystä lukuun ottamatta vaikka tontin pinta-ala kasvaa 235 m². Tontille liitytään Mistelikuja. Kulkuyhteys kummallekin VL-alueesta muodostettavalle tontille on järjestetty Mistelipolun länsipään jatkeena olevalta kevyenliikenteen kadulta, jolla sallitaan myös tonteille liittyminen.

Eronen ja Piirainen omistavat yllä mainitun tontin 67141/5, johon kaavamuutoksessa tullaan liittämään n. 235 m²:n suuruinen määräala kaupungin omistamasta katualueesta 67-9901-0. Kaavamuutoksen mukaisten maankäyttöratkaisujen toteutumisesta kaupunki tekee esisopimuksen määräälan kaupasta Eronen ja Piiraisen kanssa. Kauppahinnaksi mainitulle määräälalle on neuvoteltu 11 515,00 euroa. Tämä vastaa yksikköhintaa 49 euroa/m² ja noudattaa kaupungin vakiintuneen käytännön mukaisesti määräytyvää hintaa tontinosalle, kun tontin rakennusoikeus ei kaavamuutoksessa kasva.

Tämän maankäyttösopimuksen lisäksi kaavamuutokseen liittyy toinenkin maankäyttösopimus Niinisen kanssa.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9. luvun 1 §:n kohdan 36 nojalla kaupunginhallitus päättää maankäyttö- ja kaavoitus sopimuksista.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 21.8.2017 § 21

Kiinteistöjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

- kaupunki tekee ja allekirjoittaa Jouko Eronen ja Jani Piiraisen kanssa liitteenä olevan esisopimuksen määräälan kaupasta,
- kaupunki tekee ja allekirjoittaa lopullisen kauppakirjan, kun asemakaavamuutos nro 002047 on tullut voimaan,
- oikeutetaan Kiinteistöt ja asuminen tekemään sopimukseen ja lopulliseen kauppakirjaan teknisiuonteisia tarkennuksia.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 28.8.2017 § 22

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- tehdä ja allekirjoittaa Jouko Eronen ja Jani Piiraisen kanssa liitteenä oleva esisopimus määräälan kaupasta,

- b) tehdä ja allekirjoittaa lopullinen kauppakirja, kun asemakaavamuutos nro 002047 on tullut voimaan, ja
- c) oikeuttaa Kiinteistöt ja asuminen tekemään sopimukseen ja lopulliseen kauppakirjaan teknisluonteisia tarkennuksia.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Esisopimus määräalan kaupasta
- Kartta myytävästä määräalasta

Täytäntöönpano: maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

maankäyttöinsinööri Teemu Jääskeläinen, puh. 8392 2255, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

ESISOPIMUS MÄÄRÄALAN KAUPASTA / ASEMAKAAVAN MUUTOS NRO. 002047, kaupunginosa 67, Ruskeasanta

Muiden ohella Jouko Erosen ja Jani Piiraisen hakemuksesta on käynnistetty asemakaavan muutos nro. 002047. Asemakaavan muutokseen liittyen Vantaan kaupunki sekä Eronen ja Piirainen sopivat esisopimuksella määräälan kaupasta kaavamuutoksen mukaisten maankäyttöratkaisujen toteutumiseksi.

Kaavamuutoksessa muutetaan voimassaolevan kaavan mukaista lähivirkistysaluetta (VL) ja Mistelinsiemen-nimistä jalankululle ja polkupyöräilylle varattua katualuetta erillispientaloalueeksi (AO) ja katualuetta.

Kaavamuutosta ovat hakeneet yksityiset maanomistajat Solveig Juslin, Kaj Ekholm, Jouko Eronen, Jani Piirainen, Henri Niininen sekä Vantaan kaupunki.

Tulppaanipuistoon Mistelipolun pohjoispuolella on suunniteltu 4042 m²:n suuruinen kaksikerroksisille rakennuksille suunniteltu AO-tontti, jonka rakennusoikeus on 500 k-m². Tuleva kiinteistö sijaitsee korttelissa 67112. Mistelipolun eteläpuolella korttelissa 67113 on 750 m² suuruinen kaksikerroksisen rakennuksen mahdollistava tontti, jonka rakennusoikeus on 180 k-m². Mistelikuja 12:n nykyiseen tonttiin 92-67-141-5 liitetään Mistelinsiemen-niminen kevyenliikenteen katu ja samalla kiinteistö muuttuu korttelin 67112 tonttijaon mukaiseksi tontiksi nro 11. Tontin käyttötarkoitus on edelleen erillispientalojen korttelialuetta AO, jonka rakennusoikeus on 270 k-m². Rakennusoikeus ei lisäännä pientä pyörästystä lukuun ottamatta, vaikka tontin pinta-ala kasvaa 235 m². Tontille liitytään Mistelikujaalta. Kulkuyhteys kummallekin VL-alueesta muodostettavalle tontille on järjestetty Mistelipolun länsipään jatkeena olevalta kevyenliikenteen kadulta, jolla sallitaan myös tonteille liittyminen.

Eronen (3/5) ja Piirainen (2/5) omistavat yllä mainitun tontin 67141/5, johon kaavamuutoksessa tullaan liittämään n. 235 m²:n suuruinen määräala kaupungin omistamasta katualueesta 92-67-9901-0. Kaavamuutoksen mukaisten maankäyttöratkaisujen toteutumiseksi kaupunki tekee esisopimuksen määräälan kaupasta Erosen ja Piiraisen kanssa.

ESISOPIMUS MÄÄRÄALAN KAUPASTA

Tämän esisopimuksen perusteella sitoutuvat tämän sopimuksen allekirjoittaneet osapuolet Vantaan kaupunki (jäljempänä Kaupunki) ja Jouko Olavi Eronen ja Jani Marko Piirainen (jäljempänä Luovutuksensaaja) tekemään kohdassa I määriteltyjen edellytysten täytyessä seuraavan sisältöisen kauppakirjan jäljempänä kohdassa II mainitusta alueesta ja ehdoilla sekä noudattamaan lisäksi kohdassa III mainittuja ehtoja.

I KAUPPAKIRJAN EDELLYTYKSET

Lopullisen kauppakirjan tekemisen edellytyksenä on, että asemakaavan muutos nro. 002047, Ruskeasanta, on tullut voimaan.

II KAUPPAKIRJA

Luovuttaja: Vantaan kaupunki, Y-tunnus 0124610-9
Asematie 7, 01300 Vantaa

(jäljempänä Kaupunki)

Luovutuksensaajat: 1) Jouko Olavi Eronen, hetu, omistusosuus 3/5
Mistelikuja 12, 01390 Vantaa

2) Jani Marko Piirainen, hetu, omistusosuus 2/5
Mistelikuja 12, 01390 Vantaa

(jäljempänä Luovutuksensaaja)

Kaupan kohde: Noin 235 m²:n suuruinen määräala kiinteistöstä 92-67-9901-0.

(jäljempänä Määräala)

Määräala on osa korttelin 67112 tonttia 11.

Määräala on asemakaavan muutoksessa nro. 002047 osoitettu erillispientalojen korttelialueeksi (AO).

Määräala on merkitty ohjeellisesti oheiseen karttaliitteeseen.

Kauppakirjan ehdot:

Tämän kaupan kaikki ehdot on esitetty tässä kauppakirjassa.

1 KAUPPAHINTA

1.1 Kauppahinta on 11 515,00 euroa.

2 OMISTUS- JA HALLINTAOIKEUS

2.1 Määräalan omistus- ja hallintaoikeudet siirtyvät Luovutuksensaajalle tämän kauppakirjan allekirjoitushetkellä.

3 KIINNITYKSET, RASITUKSET, RASITTEET JA MAKSUT

3.1 Kaupunki luovuttaa Määräalan kiinnityksistä ja muista niihin verrattavista rasituksista sekä rasitteista vapaana.

3.2 Kaupunki vastaa niistä Määräalaan kohdistuvista veroista ja muista maksuista, joiden maksuunpanon perustana on tämän kauppakirjan allekirjoitushetkeä edeltävä aika. Kauppakirjan allekirjoituksen jälkeen maksuista vastaa Luovutuksensaaja.

4 KOHTEESEEN TUTUSTUMINEN

4.1 Luovutuksensaaja on tarkastanut Määräalan, sen alueen ja rajat sekä tutustunut alueen maasto-olosuhteisiin. Luovutuksensaaja on verrannut näitä seikkoja Määräalasta esitetyistä asiakirjoista saataviin tietoihin. Luovutuksensaajalla ei ole huomauttamista näiden seikkojen osalta.

5 ASIAKIRJOIHIN TUTUSTUMINEN

5.1 Luovutuksensaaja on tutustunut saamiinsa Määräalaa koskeviin asiakirjoihin, joita ovat lainhuutotodistus, rasiustodistus, kiinteistörekisteriote, kaavakartat ja -määräykset sekä johtokartta.

5.2 Luovutuksensaaja on tutustunut myös naapurikiinteistöä koskeviin asiakirjoihin, joita ovat kaavakartat ja -määräykset sekä johtokartta.

6 IRTAIMISTO

- 6.1 Tähän kauppaan ei sisälly irtaimistoa eikä irtaimen omaisuuden luovuttamisesta ole tämän kaupan yhteydessä tehty eri sopimusta.

7 MAAPERÄ

- 7.1 Kaupungin tietojen mukaan Määräälalla ei aiemmin ole harjoitettu toimintaa, joka saattaisi aiheuttaa maaperän tai pohjaveden pilaantumista.
- 7.2 Mikäli rakennettaessa kuitenkin ilmenee tarvetta pilaantuneen maaperän puhdistamiseen, Luovutuksensaaja on velvollinen välittömästi ottamaan yhteyttä Kaupunkiin, jotta tarvittavasta menettelystä voidaan sopia. Tällöin Kaupunki vastaa pilaantuneiden maa-ainesten poistamisesta aiheutuvista tavanomaisiin maanrakennuskustannuksiin nähden ylimääräisistä kustannuksista ja työn tekemisestä sovitaan erikseen.

III MUUT ESISOPIMUKSEN EHDOT

1. ESISOPIMUKSEN VOIMAANTULO

Tämä esisopimus tulee voimaan heti, kun osapuolet ovat sen allekirjoittaneet. Lopullinen kauppakirja tehdään kolmen (3) kuukauden kuluessa siitä, kun kohdassa I mainittu kaupan edellytys on täyttynyt.

Esisopimus lakkaa olemasta voimassa,

- kun lopullinen kauppakirja on allekirjoitettu tai
- kauppakirjan edellytys on täyttymättä 31.12.2019.

Mikäli Vantaan kaupunginvaltuusto on 31.12.2019 mennessä hyväksynyt asemakaavan muutoksen nro. 002047, mutta siitä on valitettu, pysyy tämä sopimus voimassa. Sen jälkeen, kun mainittu valitus on lainvoimaisesti ratkaistu ja kaava on tullut voimaan, on molemmilla sopijapuolilla oikeus vaatia tämän sopimuksen sopimusehtojen täyttämistä. Mikäli valitusviranomaisen on lainvoimaisella päätöksellä hyväksynyt valituksen, tämä sopimus raukeaa.

Kumpikaan osapuoli ei esitä minkäänlaisia korvausvaatimuksia, jos esisopimus lakkaa olemasta voimassa.

Tätä esisopimusta määräalan kaupasta on laadittu neljä (4) yhtäpitävää kappaletta, yksi Vantaan kaupungille, yksi Jouko Olavi Eroselle, yksi Jani Marko Piiraiselle ja yksi julkiselle kaupanvahvistajalle.

Vantaalla xx. päivänä xxxxkuuta 201x

Vantaan kaupungin
puolesta valtakirjalla

Heino Pitkänen
kiinteistönotaari

Jouko Eronen

Jani Piirainen

Julkisena kaupanvahvistajana todistan, että kiinteistönotaari Heino Pitkänen Vantaan kaupungin puolesta valtakirjalla ja Jouko Olavi Eronen ja Jani Marko Piirainen ovat allekirjoittaneet esisopimuksen ja että he ovat olleet yhtä aikaa läsnä sopimusta vahvistettaessa. Olen tarkistanut allekirjoittajien henkilöllisyyden ja todennut, että esisopimus on tehty maakaaren 2 luvun 1 §:ssä säädetyllä tavalla.

Vantaalla xx. päivänä xxxxkuuta 201x

LIITTEET

– Liite nro A1: luovutettava määräala

KOHTEEN SIJAINTI

0 0.5 1km 1:20 000

MÄÄRÄALAN MYYNTI/

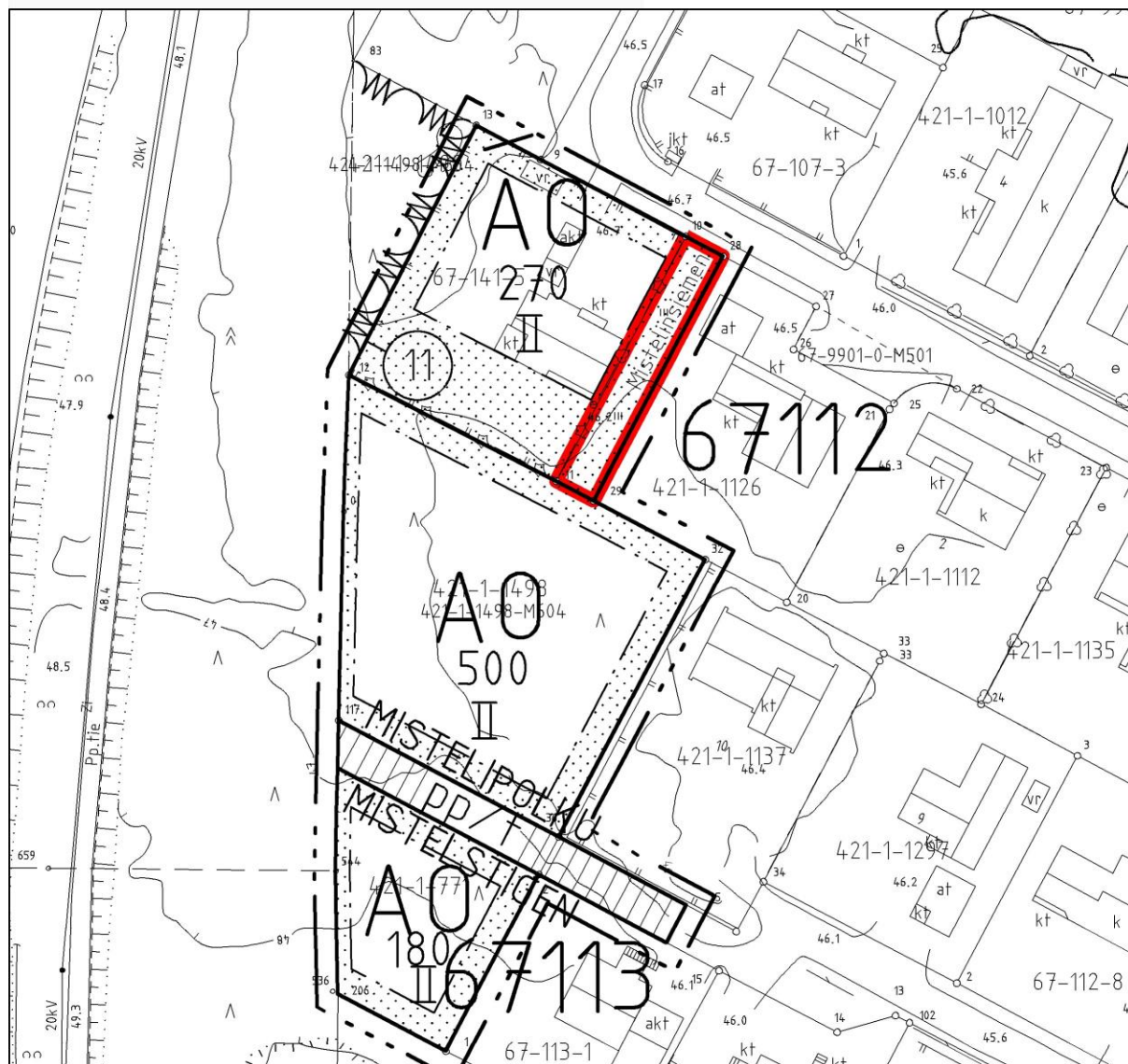
3/5 Eronen, Jouko Olavi

2/5 Piirainen, Jani Marko

Kaupunginosa: RUSKEASANTA (67)

n. 235 m²:n suuruinen määräala
kiinteistöstä 92-67-9901-0

Määräala on osa korttelin 67112 tonttia
11.

0 25 50m

1:1000

23 § Asemakaavanmuutos 002239 ja tonttijako, 93 Vaarala/ Lähdepuisto

VD/2019/10.02.04.01/2014
HP/TLA/VKA/MAI/SRU/ET/JB

Asemakaavamuutoksessa esitetään uusia kerrostalo- ja rivitalokorttelialuetta Vaaralaan vanhan asuntoalueen itäpuolelle. Rakennettava alue on tällä hetkellä metsittynyttä niittyä ja kynnettyä peltoaluetta. Alueen eteläosa, jossa on virkistyskäytössä olevaa metsää ja joka kuuluu osaksi Fazerilan pohjavesialueeseen, esitetään säilytettäväksi virkistyskäytössä. Yhteys Vaaralan katuverkkoon tapahtuu uuden Lähdepuistonpolun kautta.

Asemakaavamuutos koskee kortteli 93039, kaupunginosassa 93, Vaarala. Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa suojaviheraluetta, puistoaluetta, lähivirkistysaluetta ja katualuetta.

Tonttijako koskee tontteja 1-11 korttelissa 93039.

Alue sijaitsee Vaaralan Lähdepuiston pientaloalueen ja vilkasliikenteinen Kehä III:n (E 18) välissä. Etelässä alue rajautuu Vantaan yleiskaavan mukaiseen leveään, metsäiseen lähivirkistysaluevyöhykkeeseen.

Kaavan hakija
Vantaan kaupunki.

Maanomistus
Vantaan kaupunki.

Kaavan valmisteluun osallistuneet
Kaavatyö on tehty kaupungin työnä.

Yleiskaava
Kaavamuutoksen alue on kaupunginvaltuustossa 17.12.2007 hyväksytyssä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa merkitty matalaksi ja tiiviiksi asuinalueeksi (A2) sekä virkistysalueeksi (VL). Muutosalueen eteläosa rajoittuu pohjavesialueeseen.

Asemakaavan muutos
Asemakaavan muutosalueelle on kaavoitettu uutta asuntorakentamista Lähdepuiston pientaloalueen itäpuolella olevalle peltoalueelle yleiskaavan mukaisesti. Uusi katu yhdistää uutta aluetta katuverkostoon Lähdepuiston pientaloalueen pohjoispuolelta ja lähivirkistysmetsä jää koskematta.

Asemakaavan muutoksella puisto alue (P) muutetaan asuinrakennusten korttelialueeksi (A), asuinkeuhkojen korttelialueeksi (AK) ja autopaikkojen korttelialueeksi (LPA). Suojaviheralueen (EV) osa muutetaan kaduksi.

Rakennusoikeutta AK- ja A-korttelialueille on osoitettu yhteensä 21 750 kerrosalaneliömetriä.

Kerrostalarivi suojelee uutta asuinalueetta Kehä III:n liikennemelulta. Laaja etupiha ja pysäköintirivi erottavat kerrostalot ja pientaloalueelta. Vanha asuinalueen miljöö säilyy ja olemassa oleva metsä toimii hulevesien viivytysalueena kosteassa Lähdepuiston asuin ympäristössä.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely

MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 7.4.2014 ja päivitetty osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 4.11.2016.

MRL 62 §:n mukaisesti kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan Sanomissa ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Ensimmäisen kerran mielipiteitä saatiin yhteensä 25 kpl. Alueen rajausta päivitettiin pohjoisen katusuunnittelua varten, ja uudesta OAS:sta saatiin mielipiteitä yhteensä 15 kpl. Mielipiteissä nousi esiin seuraavat teemat:

- Lähivirkistysmetsä tulee säilyttää, ei uutta asemakaavamuutosta.
- Kerrostalot eivät sovi pientaloalueelle.
- Pohjoinen ajoyhteys tulee aiheuttamaan tärinävaurioita rakennuksiin ja lisää liikennemelua.
- Eteläinen ajoyhteys lisää liikennettä alueella ja hävittää lähimetsän.

- Uudet asukkaat ovat tervetulleita, jos auttavat säilyttämään ja lisäämään lähipalvelut.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset

Asemakaavatyö noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 17.12.2012, täydennetty ja tarkennettu KV 22.9.2014).

Kaavatyö kohdistuu kokonaan Vantaan kaupungin omistamalle maalle ja tuottaa uutta asuntokerrosalaa (21 750 k-m², n. 340 asuntoa).

Sopimus

Asemakaavan muutokseen ei liity toteuttamissopimusta.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 13.3.2017

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:

Päätetään, että

- a) asetetaan nähtävillä 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 13.3.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002239 ja tonttijakoehdotus, 93 Vaarala / Lähdepuisto,
- b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Nähtävilläolo

Asemakaavamuutosehdotus ja tonttijakoehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 5.4.2017–4.5.2017. Tänä aikana jätettiin kaksi muistutusta. Ohessa muistutuksen ja lausuntojen pääkohdat. Tarkennetut muistutukset ja lausunnot liitetiedostona.

As. Oy Ristonsato vastustaa uutta katuyhteyttä, vuorovaikutus kaavaa valmisteltaessa on toteutunut puutteellisesti ja yhdenvertainen ja tasapuolinen kohtelu ei toteudu. Vastineena todetaan, että yleiskaavassa alue on merkitty viheralueeksi ja eteläisen Lähdepuiston koskemattomuus nousi laajasti esille asukkailta. Pohjoisessa asuntokadun melu häviää osin Kehän taustakohinaan. Eteläisessä vaihtoehdossa häiriö on suhteellisesti suurempi ja liikenne joutuu kulkemaan pidemmältä myös Lähdepuistontietä pitkin. Katurakentamisen liittyvät mahdolliset häiriöasiat selvitetään ennen rakentamisvaihetta. Kaavatyöhön liittyvässä vuorovaikutuksessa toimimme oikea-aikaisesti tiedottaen. Kehä III:lle rakennettu meluaita suojaa tasapuolisesti kaikkia sen vaikutuspiirissä olijoita. Uutta asuinalueita palvelevalle kadulle oli kaksi vaihtoehtoa, jotka kumpikin vaikuttaisivat siihen rajoittuvien asuntoyhtiöiden elämään. Tässä tapauksessa ratkaisu tehtiin laajemman puistoalueen rauhoittamisen puolesta, jota laajalti osallistumisprosessissa kannatettiin ja jopa edellytettiin.

AS. Oy Kehäsato vastustaa uutta katuyhteyttä ja haluaisi, että Lähdepuiston asuinalueen kevyt liikenne ei kulkisi Kehäsadon tontin läpi. Vastineena todetaan, että yleiskaavassa alue on merkitty viheralueeksi ja eteläisen Lähdepuiston koskemattomuus nousi laajasti esille asukkailta. Katurakentamisen liittyvät mahdolliset häiriöasiat selvitetään ennen rakentamisvaihetta. Kadun esisuunnitelmassa jalankulku- ja polkupyöräyhteys on suunniteltu Lähdepuistokujaa pitkin Lähdepuistontielle. Voimassa olevan asemakaavan mukaiset julkiset kevyen liikenteen varaukset alueella säilyvät uudessakin asemakaavassa.

Kaavalausunnot

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 13.3.2017 oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausuntoja pyydettiin seitsemän ja saatiin neljä kappaletta.

Fingrid Oyj voimajohtoalueella on otettava huomioon standardi SF 5717 ja rakentamisesta pyydettävä risteämälausunto.

Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että jalankulku- ja pyöräliikenne kannattaa ohjata ensisijaisesti Lähdepuistontien ja Hakunilantien liittymään. Vastineena todetaan, että kadun esisuunnitelmassa näin esittelemme. Kaava-alueen hulevedet aiotaan johtaa kaava-alueelta pohjoisen virtaavaan puroon ja Kehä III:n ali. Kehä III:n allittavien rumpujen mitoitus on oltava riittävä. Vastineena todetaan, että hulevesimäärät eivät tule kasvamaan nykytilanteeseen verrattuna ja nykyiset Kehä III:n rummut riittävät. Voimakkaan melun vuoksi alueelle olisi harkittava melua hyvin sietävää maankäyttöä ja oleskelu alueita tulee sijoittaa alueilla jossa melunohjearvot toteutuvat. Lausunnon perusteella kaavamääräys lisättiin. Kehä III:n liikenteestä mahdollisesti aiheutuvia

tärinähaittoja ei ole selvitetty, joten niitä tulee selvittää ennen rakennuslupavaihetta. Lausunnon perusteella kaavamääräys lisättiin.

Vantaan Energia Oy maakaapeleiden ja kaukolämpöputkien sijainnit on otettava huomioon. Vastineena sanoa, että niitä on otettu huomioon tarkemmassa suunnitteluvaiheessakin.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY) ei ole normaalikäytäntöjen mukaista merkittä johtokujia katualueelle. Vastineena todetaan, että johtokujia on merkitty katualueelle informoinnin takia. Esisuunnitelmassa on esitetty uuden vesihuollon laajuus. Uuden katu yhteyden alle esitettyä vesijohdon kiertyvyyttä ei pidetä tarpeellisenä ja on syytä merkitä paineviemärin siirto sekä jätevedenpumppaamon sijainti. Vastineena todetaan, että muutokset tehtiin vesihuollon esisuunnitelmassa. Pumppaamon ja katulinjauksen välisen etäisyyden on oltava vähintään 3,5m. Täytyy varata riittävä huoltoalue ja merkittää kaavan mitoiltaan 15x15m oleva ET-alue. Vastineena todetaan, että jätevedenpumppaamon ja katulinjauksen välinen etäisyys huomioidaan katusuunnittelussa. Emme näe tarpeellisenä merkitä pumppaamolle omaa tonttia ja katusuunnittelussa otetaan huomioon huoltoalueelle tarvittava tila, joka on jo olemassa paikalla. Ehdotettu katulinjaus sijaitsee runkolinjojen päällä. Maaperä on heikosti kantavaa ja riski vanhojen betoni- ja valurautaputkien vaurioitumiselle kasvaa sekä kunnossapitotyöt vaikeutuvat. HSY ehdottaa kadun linjaamista etelästä. Vastineena todetaan, että katusuunnittelun, kustannusarvion ja vaihtoehtojen valinnan aikana huono maaperä ja alueen johtojen monimutkaisuus otettiin huomioon. Laskettiin kustannusarviossa teknillisesti tarvittavat työt ja pohjoinen vaihtoehto on osoittautunut kannattavaksi.

Tehdyt tarkistukset

Lausuntojen takia lisättiin seuraavat kaavamääräykset: 1) Rakennuslupavaiheessa tulee esittää selvitys, miten Kehä III:n aiheuttama tärinä on otettu huomioon. 2) Rakennusluvan yhteydessä on vaiheittain rakentamisesta esitettävä selvitys, jossa todetaan, että valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaiset meluohjeet täyttyvät kaikissa rakentamisvaiheissa sekä ulko- oleskelualueilla että sisätiloissa. 3) Tonteille 2–5 tulee laatia erillinen hulevesisuunnitelma.

Muutokset tehtiin vesihuollon esisuunnitelmassa ja lisäksi tehtiin teknisiä korjauksia.

Tarkistukset eivät ole olennaisia, joten uusi nähtävillepano ei ole tarpeen.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 21.8.2017 § 14

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

- annetaan liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja lausuntoihin ja tehdään esitetyt tarkistukset,
- saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 21.8.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002239 ja tonttijakoehdotus, 93 Vaarala / Lähdepuisto.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 28.8.2017 § 23

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- antaa liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja lausuntoihin ja tehdä esitetyt tarkistukset, ja
- saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 21.8.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002239 ja tonttijakoehdotus, 93 Vaarala / Lähdepuisto.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Asemakaavamuutoksen selostus 21.8.2017
- Muistutukset ja vastineet 21.8.2017 / 002239
- Lausunnot ja vastineet 21.8.2017 / 002239

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: aluearkkitehti Vesa Karisalo, puh. 8392 2684

asemakaavasuunnittelija Mikel Aizpuru, puh. 8392 2234
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaa
Hakunila

002239 LÄHDEPUISTO

93 VAARALA

MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALA / KAUPUNKISUUNNITTELU

**Asemakaavamuutoksen selostus, joka koskee 21.8.2017 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002239.
Kaavoitus on tullut vireille 7.4.2014.**

PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Asemakaavan muutos:

Kaupunginosa 93, Vaarala, kortteli 93039 sekä katu-, virkistys- ja erityisalueet.

(Kumoutuvan asemakaavan katu-, virkistys- ja erityisalueet.)

Tonttijako:

Kortteli 93039, tontit 1-11.

Asemakaavamuutos mahdollistaa Vaaralan Lähdepuiston pientaloalueen itäpuolelle täydennysrakentaminen. V-kerroksinen kerrostalorivi suoja Kehä-III:n (E 18) melulta uutta asuinaluetta. Uudet matalat rakennukset yhdistävät Lähdepuiston pientaloalueeseen.

Kaavan laatija: Mikel Aizpuru, kaavasuunnittelija, Vantaan kaupunki;
etunimi.sukunimi@vantaa.fi, puh. 098 392 2234.

KAAVA-ALUEEN SIJAINTI

Kaavamuutosalue sijaitsee Vaaralan kaupunginosa itäosassa, Lähdepuistontien pientaloalueen ja Kehä III:n (E 18) välissä.

KAAVAPROSESSIN VAIHEET

- Vantaan kaupunki on hakenut asemakaavanmuutosta. Kaavamuutoshakemus on kirjattu saapuneeksi 5.3.2014. Kaavamuutoksen numeroksi tuli työohjelmassa numero 002239.
- Kaavoitus tuli vireille 7.4.2014.
- OAS valmistui 7.4.2014.
- Mielenpitoet pyydettiin 30.4.2014 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin 24 kappaletta.
- Asukastilaisuudet asemakaavahankkeesta järjestettiin 30.11.2015 ja 14.4.2016.
- Asukaskävely suunnittelualueella järjestettiin 24.5.2016.
- uusi OAS (päivitys) valmistui 4.11.2016.
- Mielenpitoet pyydettiin 20.11.2016 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin 15 kappaletta. Vanhat mielenpitoet otetaan lisäksi huomioon suunnittelussa.
- Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti asettaa nähtäville 30 päiväksi (MRA 27 §) 13.3.2017.
- Kaavaehdotus oli nähtävillä 5.4.–4.5.2017. Jätettiin kaksi muistutusta ja lausuntoja saatiin 4 kpl.
- Kaavamuutoksen hyväksyy kaupunginvaltuusto.

SISÄLLYSLUETTELO

1. Tiivistelmä.....	4
2. Lähtökohdat	4
2.1 Selvitys suunnittelualueen oloista.....	4
2.2 Suunnittelutilanne	12
3. Asemakaavan suunnittelun vaiheet.....	15
3.1 Suunnittelun käynnistäminen, sitä koskevat päätökset ja vireilletulo	15
3.2 Osallistuminen ja yhteistyö	15
3.3. Asemakaavan tavoitteet.....	20
3.4 Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot.....	21
4. Asemakaavan kuvaus.....	22
4.1 Kaavan rakenne	22
4.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen	23
4.3 Aluevaraukset.....	24
4.4 Kaavan vaikutukset.....	25
4.5 Ympäristön häiriötekijät.....	29
4.5 Nimistö	29
5. Asemakaavan toteutus	29
6. Kaavatyöhön osallistuneet	29
7. Tilastolomake	30
8. Asemakaavakartta ja -määräykset.....	32
9. Muu suunnitelma-aineisto	38

LUETTELO MUISTA KAAVAA KOSKEVISTA ASIAKIRJOISTA, TAUSTASELVITYKSISTÄ JA LÄHDEMATERIAALISTA

- Vantaan moderni rakennuskulttuuri 1930 - 1979, Amanda Eskola, Vantaan kaupunki 2002
- Lähdepuiston liikennemeluselvitys, Ramboll Oy 2016
- Lähdepuiston maaperäselvitys, Vantaan kaupunki 2014
- Fazerilan pohjavesialueen suojelusuunnitelma 31.8.2015, Ramboll Finland Oy
- Ympäristömeludirektiivin mukainen liikennemeluselvitys Vantaalta, Sito Oy, 2012
- Vantaan kaupungin kiinteiden esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi, Vantaan kaupunki, 2000
- historialliset kartat, <http://kartta.vantaa.fi>, Vantaan kaupunki
- tilastotietoa:[http://www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/tietoa_vantaasta/tilastot_ja_tutkimukset /vantaa_alueittain_ja_aluejaot](http://www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/tietoa_vantaasta/tilastot_ja_tutkimukset_vantaa_alueittain_ja_aluejaot)
- Vaaralan Omakotiyhdistys ry; toim. Reeta Lius: Vaarala-Fagersta, Gummerus Kirjapaino, Jyväskylä 1997

1. TIIVISTELMÄ

Asemakaavamuutoksessa esitetään uusia kerrostalo- ja pientalokorttelialuetta Vaaralaan vanhan asuntoalueen itäpuolelle. Rakennettava alue on tällä hetkellä metsittynyttä niittyä ja kynnettyä peltoaluetta. Alueen eteläosa, jossa on virkistyskäytössä olevaa metsää ja joka kuuluu osaksi Fazerilan pohjavesialueeseen, esitetään säilytettäväksi virkistyskäytössä. Kehä III:n reuna-alue on liikennemelun ja liikenteen tuomien pienhiukkasten takia suojaviheraluetta. Yhteys Vaaralan katuverkkoon tapahtuu uuden Lähdepuistonpolun kautta. Katu liittyy Lähdepuistontiehen Hakunilantien puoleisessa päässä. Alue tukeutuu olemassa oleviin verkostoihin, liittyy olemassa olevaan asuinrakentamiseen ja on siten edistää joukkoliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta.

2. LÄHTÖKOHDAT

2.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

2.1.1 Alueen yleiskuvaus

Varsinainen muutosalue rajautuu lännessä Lähdepuistontien pientaloalueeseen ja koillis- sekä itäosassa vilkasliikenteisen Kehä III:n (E 18) liikenneväylään, jolta saavutettavuus eri suunnilta Lähdepuiston muutosalueelle Hakunilantien eritasoliittymän kautta on hyvä. Etelässä alue rajautuu Vantaan yleiskaavan mukaiseen leveään, metsäiseen lähivirkistysaluevyöhykkeeseen.

2.1.2 Luonnon ympäristö

Maisemakuva ja -rakenne

Asemakaavamuutosalue lähiympäristöineen sijoittuu alavalle pelto- ja niittyalueelle. Niityt ovat metsittyneet, mutta peltoalue kynnetään ja pidetään kasvillisuudesta vapaana. Kehä III rakennettiin 1960-luvulla nykyistä laajemman peltoaukean poikki. Edellä mainittu muutosalueen peltoaukea on osa tästä. Maisemallisesti rakennettavaksi esitetty osa muutosalueesta on tasaista, kosteaa, usealla ojalla ojitettua alavaa maata, jossa huomio kiinnittyy aluetta ympäröiviin rakennusmasoihin, suureen, vilkas-liikenteiseen liikenneväylään sekä muutosalueen kaakkoisnurkan metsäalueeseen.

Vesistöt ja vesitalous

Pohjavedet

Alueen eteläosa sijoittuu vedenhankinnan kannalta tärkeälle Fazerilan pohjavesialueelle. Pohjavesialueella on kolme vedenottamoa, joista lähin sijaitsee noin 150 m etäisyydellä kaava-alueen eteläreunasta.

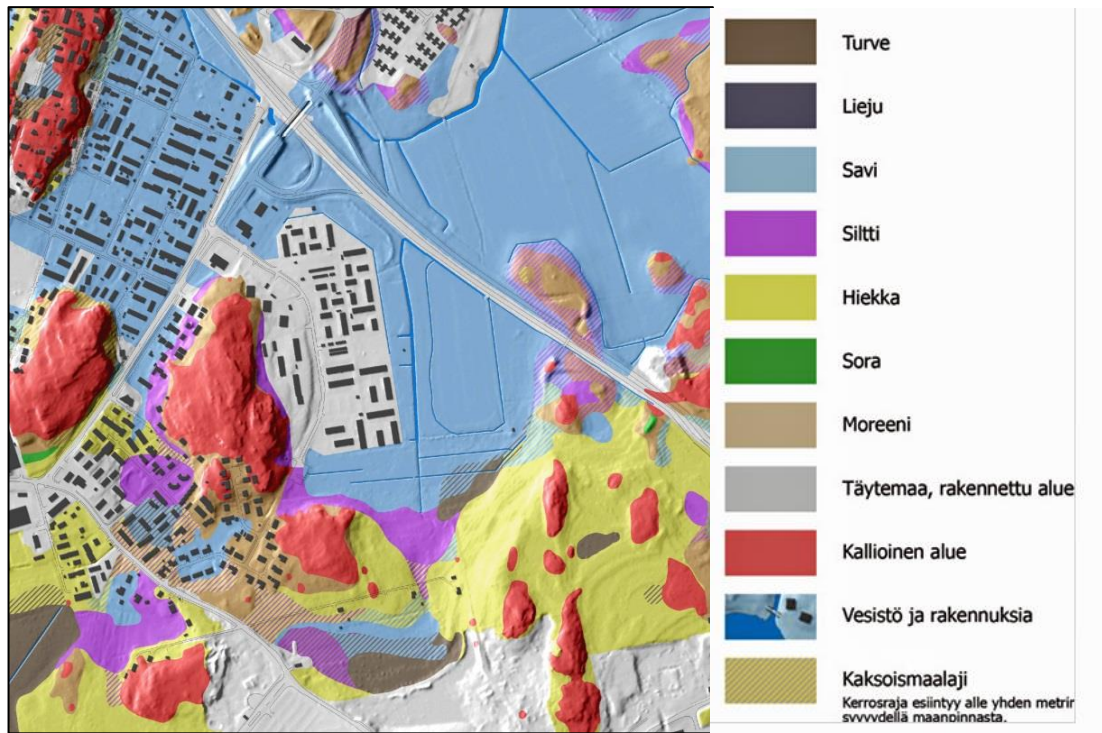
Kormuniitynoja

Lähdepuiston alueelta lähtee yksi Kormuniitynojan latvahaaroista, johon Käärmekallion suunnalta virrannut valtaoja yhtyi. Viimemainittu kulkee nykyisin kutistuneena pikkuojana Kehä III:n alueella putkessa. Aikanaan runsasvetinen valtaoja tuli Vaaralan alueelle entisten Purotien ja Myllytien sivua (entinen oja ja pikkutiet ovat nykyisin Kehä III:n liikennealueen alla).

Maaperä

Kaavamuutosalue sijoittuu maaperäkartan mukaan savialueelle. Alue on suurelta osin nykyistä peltoaluetta. Vantaan kaupunki on tehnyt alueella pohjatutkimuksia tätä asemakaavatyötä varten vuonna 2014. Alueella on tehty painokairauksia ja siipikairauksia sekä otettu maanäytteitä muutamista pisteistä. Ylimpänä luonnonmaakerroksena on 0,2-1,0 metrin paksuinen saven kuivakuori-kerros. Kuivakuoren alapuolella olevan pehmeän savikerroksen paksuus vaihtelee noin 3-18 metrin välillä (keskimäärin 10-15). Siipikairalla mitattu saven redusoimaton leikkauslujuus on heikoimmillaan noin 3-6 kPa. Maanäytteistä tutkittu saven vesipitoisuus vaihtelee 70...150 %. Paksuimmillaan savikerros on Alueen keskiosassa. Saven alapuolella maakerrokset vaihtuvat siltin, hiekan ja soran kautta kalliopintaa peittävään moreeniin. Painokairauksilla on päästy tunkeutumaan noin 4-21 metrin syvyydelle maanpinnasta.

Rakennettavuus maaperän suhteen, geotekniikka

Rakennukset suositellaan perustettavaksi koko alueella paaluttamalla. Kunnallistekniset rakenteet ja liikennöitävät piha-alueet suositellaan pohjanvahvistettavaksi stabiloimalla (tai mahdollisesti keventämällä) varsinkin, jos alueella tehdään merkittäviä täyttöjä (yli 0,5 metriä). Painumariskin takia alueella ei sallita pohjaveden pysyvää alentamista.

2.1.3 Rakennettu ympäristö

Väestö

Asemakaavamuutosalue on peltoaluetta. Vaaralan kaupunginosassa oli syyskuussa 2016 yhteensä 2922 asukasta.

Asuminen

Kaava-alueella ei ole asuntoja. Lähin asuntoalue on muutosalueen länsipuolelle rakennetut pientalokorttelialueet, jotka rajoittuvat asemakaavan muutosalueeseen.

Palvelut ja työpaikat

Asemakaavamuutosalue tukeutuu Hakunilan palveluihin, joita ollaan laajentamassa Lahden-väylän suuntaan. Vaaralassa sijaitsee pari päiväkotia, päiväkeskus, pieni kauppa, kirkko ja kaksi huolto-asemaa. Peruskoulut ja lukio sijaitsevat Hakunilassa.

Vaaralan alueella sijaitsevien yritysten toimipaikkojen yhteenlaskettu henkilöstömäärä v. 2014 oli 1970 henkilöä.

Yhdyskuntarakenne

Vaaralan kaupunginosa kuuluu Hakunilan suuralueeseen. Maasto on joko jyrkkäpintaista kallio-maastoa tai tasaista entistä peltoa.

Vaaralan kyläyhteisön väljä omakotialue rakentui pääosin ennen 1970-luvulla laadittua asemakaavaa. Asemakaavan vaikutuksesta alue on huomattavasti tiivistynyt ja siitä on tullut nykyinen pääosin kaksikerroksinen pientaloalue. Uusia asuntoja rakennetaan vieläkin. Vaarala on yksi Vantaan rivitalovaltaisimmista asuinalueista.

Kaupunkikuva

Vaaralan kaupunkikuva muodostuu alueen läpi kulkevasta, alueen kahteen osaan jakavasta Hakunilantiestä ja sen molemmin puolin kohoavista, maisemaa hallitsevista korkeista "vaaroista", Vaaralan kallioista nimeltään Vaaralanmäki ja Koivumäki, sekä näiden lähiympäristöön rakennetuista, pääasiassa kaksikerroksisista asuntorakennuksista. Yleisvaikutelma on levollinen.

itse suunnittelualue on rakentamaton, pääosin peltoaluetta.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Muutosalueella ei ole rakennushistoriallisesti arvokkaita tai muitakaan rakennuksia, mutta alue rajoittuu lännessä Lähdepuistontien rakennushistoriallisesti arvokkaaseen rivitaloalueeseen.

Lähdepuistotien rivitalot

Muutosalue rajoittuu länsireunastaan Lähdepuistotien rivitaloalueeseen, joka "Vantaan moderni rakennuskulttuuri 1930 - 1979" -inventointiraportissa on esitetty rakennuskulttuurihistoriallisesti arvokkaana kohteena. Näistä Lähdepuistontie 29 on saanut luokitustunnuksen A1 (selkeä suojelukohde) suunnittelijoina professori, arkkitehti Bengt Lundsten ym. Samojen suunnittelijoiden luokitustunnuksella A2 (mahdollinen suojelukohde) esitetään viereiset rivitalot osoitteessa Lähdepuistontie 23. Saman A2-luokituksen on saanut rivitalokortteli osoitteissa Lähdepuistontie 13 ja 17. Nämä rakennukset ovat Kaija ja Heikki Sirénin käsialaa. Kohde A1 sijoittuu lähimmäksi Hakunilan eritasoliittymää alueen pohjoisosaan.

A1-luokitellussa kohteessa talot ovat säilyneet pääpiirteissään alkuperäisinä.

Kulttuurihistoriallisesta syystä säilytettävää rivitaloja, Lähdepuistontie 29.

Keksitalot

Lähdepuistotien länsipuolella, jo kauempana suunnittelualueesta, sijaitsee kolme historiallisesti mielenkiintoista asuintaltoa, jotka valmistuivat vuonna 1956. Vielä 1960-luvun alkupuolella talot nököttivät itsekseen korkean Koivumäen kallion juurella, sen itäpuolella, muuten aukean ja tyhjän pellon laidalla.

Oy Fazer Ab rakennutti ns. Keksitalot henkilökuntansa työsuhteasunnoiksi. Rakennukset ovat Vantaan ensimmäisiä asuinkerrostaloja ja ne on nimetty kolmen silloin valmistetun Fazerin keksin Onni, Marie ja Siro mukaan. Joka rakennuksen päätyä koristi keksin mukaan nimetyn rakennuksen keksimuotoinen reliefi.

Siro-rakennus oli alun perin väriltään vaaleankeltainen, Marie vaaleanpunainen ja Onni ruskeahko. Oy Fazer Ab myi myöhemmin asunnot asukkaiden lunastettaviksi osakehuoneistoiksi. Rakennuksissa ei enää ole keksikuvia eikä niille tunnusomaisia värejä.

Muinaisjäännöskohteet

Vantaan kiinteiden muinaisjäännösten yleisinventointi on tehty vuonna 2000. Alueella ei ole inventoituja muinaisjäännöskohteita.

Virkistys

Liittyminen viheralueverkostoon

Muutosalueelta pääsee nykyisiä reittejä pitkin ympäröiville lähivirkistysalueille, pohjoiseen Ojangan ulkoilualueelle ja Kuussillan metsän läpi länteen Slåttmossenin suoalueelle. Slåttmossenin alueen yhteydessä sijaitsee myös virkistyskäyttöön kunnostetut hiekkakuopat.

Lähdepuistontien kääntöpaikan eteläpuolelta lähtee metsärinnettä mukaileva rakennettu ja valaistu ulkoiluraitti itään. Jonkun matkan päässä raitti jakautuu kolmeen suuntaan. Yksi haara jatkuu Kehä III:n yli kevyen liikenteen sillalla, toinen haara kiertää Metsätien itäpuolitse Fazerintielle ja Länsimäentielle ja kolmas haara lähtee pohjoiseen Lähdepuiston leikkipuistoon.

Kaksi ensimmäistä ovat ulkoilijoiden lisäksi myös polkupyöräilijöiden suosimia.

Lähistöllä sijaitsee kaksi asemakaavassa nimettyä puistoaluetta, Lähdepuisto ja Koivumäki (ennen asemakaavaa tunnettu ”Kutuharju” -nimellä). Koivumäki on Vaaralan kallioista matalampi, + 46 metriä merenpinnan yläpuolella. Vain hieman korkeampi Vaaralanmäki nousee + 48 metriin.

Liikenne

Muutosalueelle ei ole rakennettua katuyhteyttä ajoneuvoille. Lähin ajoneuvoliikenteen katualue sijaitsee Lähdepuistontieltä.

Muutosalueen joukkoliikenneyhteydet sijaitsevat Hakunilantiellä, jota liikennöivät Vantaan sisäiset ja seutulinjat.

Seudullinen jalankulku- ja polkupyöräreitti

Kehä III:n varrella kulkee jalankulku- ja polkupyöräliikenteen pääreitti. Muutosalueen koillisnurkan kohdalla sijaitsee Kehä III:n ylittävä kevyen liikenteen silta, jossa reitti siirtyy etelä-puolelta Kehä III:n pohjoispuolelle.

Paikoitusalueet

Lähdepuistotien kääntöpaikan katualueella on varattu yleisiä paikoitustiloja sekä henkilöautoille että raskaille ajoneuvoille.

Pikaraitiotie

Muutosalueen itäreunalla on yleiskaavan pikaraitiotievaraus, jonka linjausta tarkennetaan asemakaavan yhteydessä.

Vesihuolto

Vedenjakelu

Asemakaavan muutosalueen halki kulkee vesijohdon runkolinja d400, johon kaava-alueen sisälle rakennettava vedenjakeluverkosto voidaan liittää.

Vesijohtoverkko kuuluu Hakunilan painepiiriin. Käyttövesi saadaan Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Ylästön paineenkorotus-pumppaamon ja Tikkurilan painepiirin kautta. Hakunilassa sijaitsevan vesitornin tilavuus on 1000 m³, HW = +94,00 ja NW = +88,00. Lisäksi käytössä on alasäiliö, jonka tilavuus on 2700 m³. Vesijohtoverkon alin painetaso kaava-alueella on noin + 85.00 ja ylin on noin + 95.00. Painetasot on ilmoitettu N2000- järjestelmässä metreinä merenpinnasta (mvp).

Jätevesiviemärinti

Kaava-alueelle rakennetaan jätevesiverkosto, joka johtaa jätevedet alueen pohjoispuolella sijaitsevalle Vaaralan jätevedenpumppaamolle. Sieltä jätevedet johdetaan eteenpäin Mailatien jätevesien mittausaseman kautta Helsingin viemäriverkostoon. Lopulta jätevedet ohjataan Viikinmäen keskuspuhdistamolle puhdistettaviksi.

Hulevedet

Hulevedet johdetaan kaava-alueelta pohjoiseen johtavaan puroon, josta vedet kulkeutuvat Kehä III:n ali Kuormuniitynojaan. Kuormuniitynoja yhtyy Nissaksessa Krapuojaan, joka laskee lopulta mereen Sipoon Kapellviken'in lahdessa.

Rakentamista rajoittavat tekijät

Korttelin 93032 eteläpuolelta kaava-alueen halki kulkee vesijohdon runkolinja.

Kaukolämpö

Alue on liitettävissä kaukolämpöverkon piiriin.

Maakaasuputki

Rakennettavaksi suunnitellun alueen itäosassa, oijen itäpuolella kulkee maakaasuputki VE200. Maakaasuputki risteää Kehä III:n kohtisuoraan yhdessä kaukolämpöputken kanssa.

Sähköverkko

Asemakaava-alueelle sijoittuu Fingrid Oyj:n 400kV voimajohto Tammisto - Anttila, yhdessä Helen Sähköverkko Oy:n ja Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n voimajohtojen kanssa

Ympäristöhäiriöt

Saastunut maaperä

Suunnittelualueella, joka on pääosin peltomaata, ei epäillä olevan pilaantunutta maata.

Seveso-laitokset

EU:n Seveso III-direktiivin mukaan vaarallisia kemikaaleja tai räjähteitä käsittelevien laitosten läheisyyteen ns. konsultointivöhykkeelle sijoitettavien haavoittuvien kohteiden sijoituksessa on neuvoteltava turvallisuus- ja kemikaaliviraston (TUKES) kanssa. Suunnittelualue sijaitsee noin 1km etäisyydellä Långmossebergenin jätevoimalasta. Voimalan konsultointivöhykkeen leveys on 0,5km

Liikennemelu

Kaavoituksessa ja rakentamisessa huomioon otettavat liikennemelun ohjearvot on annettu Valtioneuvoston päätöksessä 993/1992. Päätöksessä ohjearvot on annettu päiväajan klo 7-22 ja yöajan klo 22-7 keskiäänitasoina. Asumiseen ja tarkoitettavilla alueilla melutaso ei saa ylittää ulkona päivällä 55dB keskiäänitasoa eikä yöllä uusilla alueilla 45dB keskiäänitasoa. Rajaohjearvot sisätiloissa ovat päivisin 35dB ja yöaikaan 30dB. Ohjearvot koskevat myös mm. oleskeluun tarkoitettuja asemakaavoitettuja puistoja ja muita virkistysalueita.

Asemakaavatyötä varten tehtiin liikennemeluselvitys, joka valmistui vuonna 2016.

Alue sijaitsee kaukana lentomeluvöhykkeistä eikä lentomelua ole tarpeen huomioida suunnittelussa. Tieliikennemelu mallinnettiin Kehä III tiesuunnitelmassa (Kantatie 50 parantaminen välillä Lahdenväyä-Porvoonväylä) käytetyllä vuoden 2030 liikenne-ennusteelle. Kasvillisuuden ja lumipeitteen vaikutusta ei ole meluselvityksessä huomioitu.

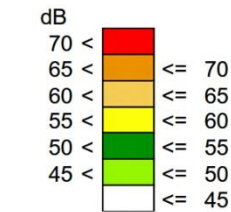
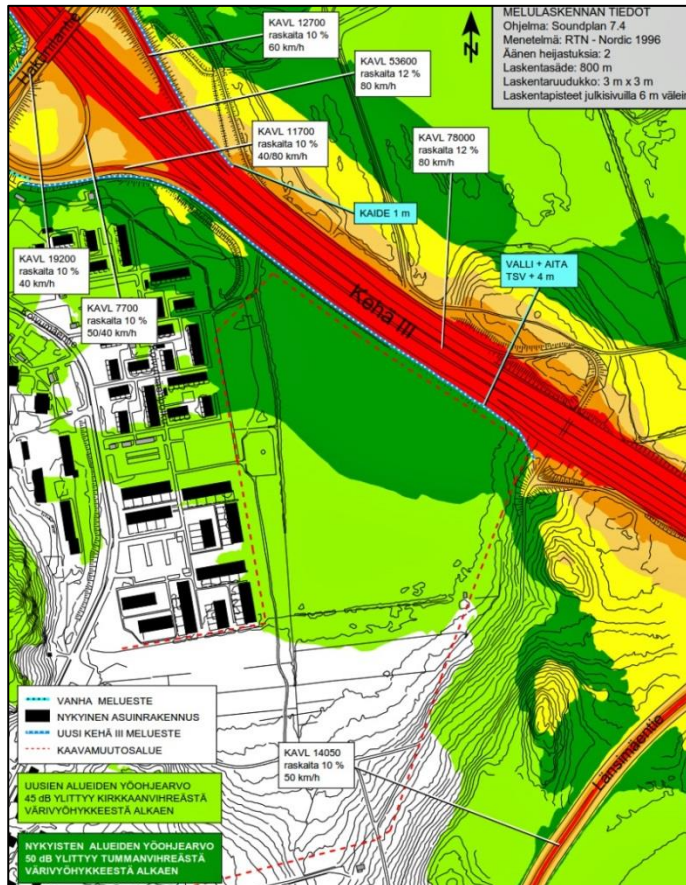
Pikaraitiotien osalta todettiin, että sen aiheuttama melu olisi toteutuessaan suunnittelualueella huomattavasti tieliikennemelua vähäisempi eikä sitä tai sen yhteisvaikutusta tarvitse huomioida melutilannetta arvioidessa.

Selvityksen mukaan suunnittelualueella ylittyisivät laajasti meluohjearvot ilman uusien rakennusmassojen estävää vaikutusta huolimatta rakennetusta melusteestä Kehä III reunalla.

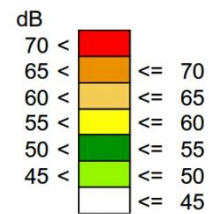
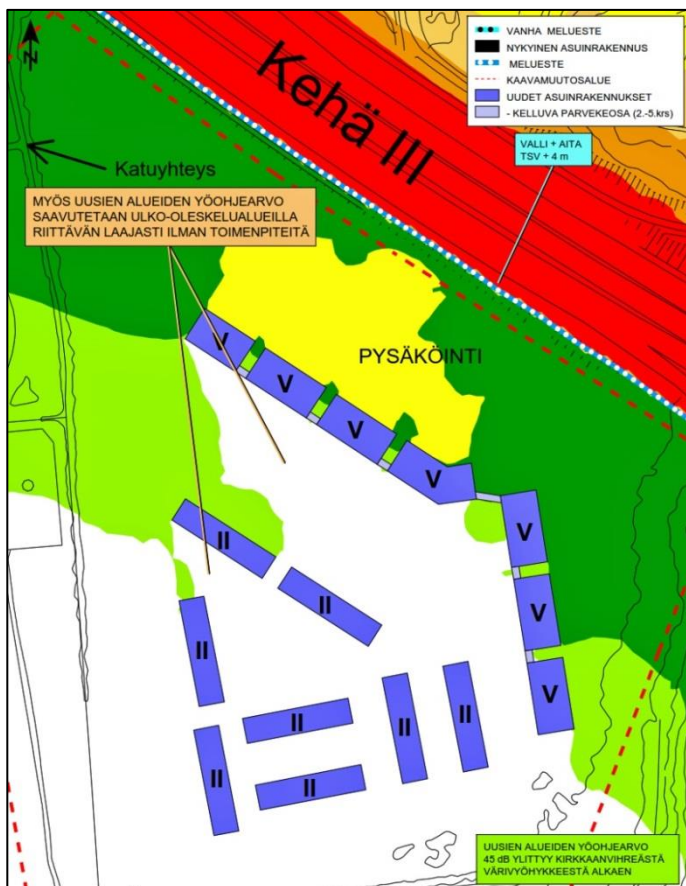
Todennäköisesti alueella ulkotiloja koskevaa ohjearvoa ei voida saavuttaa ilman rakennettavia kerrostaloja, jotka estävät liikennemelun leviämisen alueelle.

Suurin julkisivuihin kohdistuva Kehä III suunnasta kantautuva melu on viisikerroksisten kerrostalojen ylimmissä kerroksissa 70dB. Päiväohjearvo 35dB saavutetaan kaavamääräyksellä, jossa ulkovaipan ääneneristävyys on 35dB. Ulkovaipan 35dB ääneneristävyyksivaatimus tulee olla Kehätien puoleisilla pitkillä sivuilla ja vesikatoilla, kerrostalojen päädyissä 30dB.

Parvekkeita koskevat ulkotilojen ohjearvot. Kehä III-puoleisille kerrostalojen sivuille ei voida rakentaa lasitettuja, avattavia parvekkeita lukuun ottamatta kaakkoiskulman kerrostaloa, jonka kaikille sivuille voidaan rakentaa parveke.

Yömelu ilman rakentamista vuonna 2030

Rakentamisen liikennemelua estävä vaikutus, yömelu vuonna 2030

Ilmanlaatu

HSY:llä oli v. 2015 siirrettävä mittausasema Kaivokselassa, Hämeenlinnanväylän pientareella. Se vastaa sijainniltaan parhaiten suunnittelualueen tilannetta. Mittausaseman ympäristö on avointa ja se tuulettuu hyvin. Ympäristön ilmanlaatuun vaikuttavat voimakkaimmin liikenteen päästöt ja katupöly. Mittausasemalla mitattiin typen oksidien (NO_x), hengitettävien hiukkasten (PM_{10}) ja pienhiukkasten ($\text{PM}_{2,5}$) pitoisuuksia.

Typen oksideilla (NO_x) tarkoitetaan typpimonoksidia (NO) ja typpidioksidia (NO_2). Pääkaupunkiseudulla niiden suurimmat päästölähteet ovat energiantuotanto ja liikenne, erityisesti raskas liikenne. Hämeenlinnanväylän mittausaseman typpidioksidipitoisuuden vuosikeskiarvo oli $31 \mu\text{g}/\text{m}^3$, mikä oli samaa luokkaa kuin Helsingin keskustassa ja selvästi matalampi kuin Töölöntullin ja Mäkelänkadun katukuiluissa. Vuorokausiohjearvo ylittyi maaliskuussa sekä loka- ja marraskuussa. Tuntiraja-arvo ja -ohjearvo eivät ylittyneet.

Hengitettävät hiukkaset (PM_{10}) ovat katujen ja teiden läheisyydessä suurimmaksi osaksi liikenteen nostattamaa katupölyä. Ne voivat aiheuttaa haittaa terveydelle etenkin keväisin. Vuonna 2015 hengitettävien hiukkasten pitoisuuksien vuosikeskiarvot vaihtelivat pääkaupunkiseudun pysyvillä mittausasemilla välillä $12 - 25 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Hämeenlinnanväylän mittausasemalla hengitettävien hiukkasten vuorokausiraja-arvotason ylityksiä kertyi kevään pölykaudella 11 kpl. Vuosikeskiarvo oli $14 \mu\text{g}/\text{m}^3$, joka oli selvästi matalampi kuin Helsingin keskustassa ja samaa luokkaa kuin Tikkurilassa ja Kalliossa. Hengitettävien hiukkasten vuorokausiohjearvo ylittyi maaliskuussa.

Pääkaupunkiseudulla ulkoilman **pienhiukkaset ($\text{PM}_{2,5}$)** ovat pääasiassa peräisin liikenteen ja puunpoltton päästöistä. Lisäksi niitä kulkeutuu pääkaupunkiseudulle maan rajojen ulkopuolelta. Kaukokulkeumat aiheuttavat keskimäärin yli puolet pienhiukkasten pitoisuudesta jopa seudun vilkasliikenteisimmillä alueilla. Vuonna 2015 vuosikeskiarvot vaihtelivat eri mittausasemilla välillä $4,7 - 9,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Hämeenlinnanväylän mittausasemalla pitoisuuksien vuosikeskiarvo oli $6,3 \mu\text{g}/\text{m}^3$ eli alle raja-arvon ja myös alle WHO:n ohjearvon. Pienhiukkasten pitoisuus ylitti WHO:n vuorokausiohjearvon kahtena päivänä.

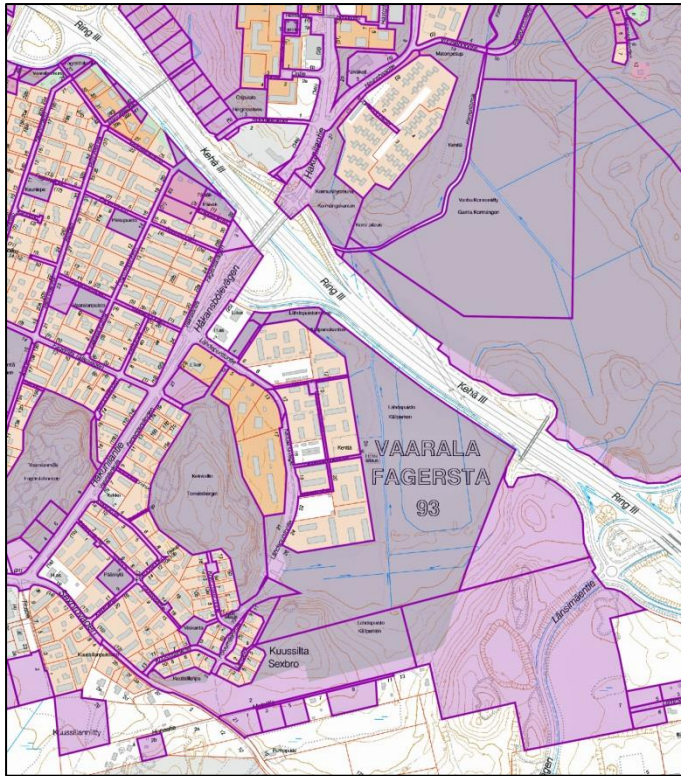
Helsingin seudun ympäristöpalveluiden (HSY) sekä Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) määrittelemien ilmanlaatuvaikutteiden avulla pyritään vähentämään pienhiukkasten ja muiden liikenteen päästöjen terveyshaittoja pääkaupunkiseudulla. Minimij- ja suositusetaisyys määrittelevät vaikutteet, joita lähemmäksi ei suositella asutusta. Etäisyys on ilmoitettu metreinä ajoradan reunasta rakennuksen julkisivuun tai oleskelualueen reunaan. Liikennemääränä käytetään arki-vuorokauden ajoneuvomäärää. Ajoneuvomääräksi Kehä III arkivuorokaudessa vuonna 2030 on arvioitu yhteensä 78 000 moottoriajoneuvoa (Kehä III tiesuunnitelma). Lähimpien asuinrakennusten julkisivut tulevat olemaan lähimmillään noin 75 metrin etäisyydellä ajoradan reunasta. Ilmanlaatuvaikutteiden mukaiset rakentamisetäisyydet täyttyvät.

Pienhiukkasten ja typpioksidin kulkeutumista sisäilmaan estetään käyttämällä koneellista tuloilmanottoa sekä F7-luokan tai tehokkaampia F9-luokan suodattimia.

Ajoneuvoa	Asuinrakennukset / metriä	
arki-vrk	minimietäisyys	suositusetäisyys
5 000		10
10 000	7	20
20 000	14	40
30 000	21	60
40 000	28	80
50 000	35	100
60 000	42	120
70 000	49	140
80 000	56	150
90 000	63	150
100 000	70	150

HSY:n sekä Terveystieteiden- ja hyvinvoinnin laitoksen rakentamisetäisyydet ilmanlaadun mukaan.

2.1.4 Maanomistus

Suunnittelualue on kokonaisuudessaan kaupungin omistuksessa.

Kaupungin maanomistus värillisenä.

2.2 SUUNNITTELUTILANNE

2.2.1 Kaava-alueita koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

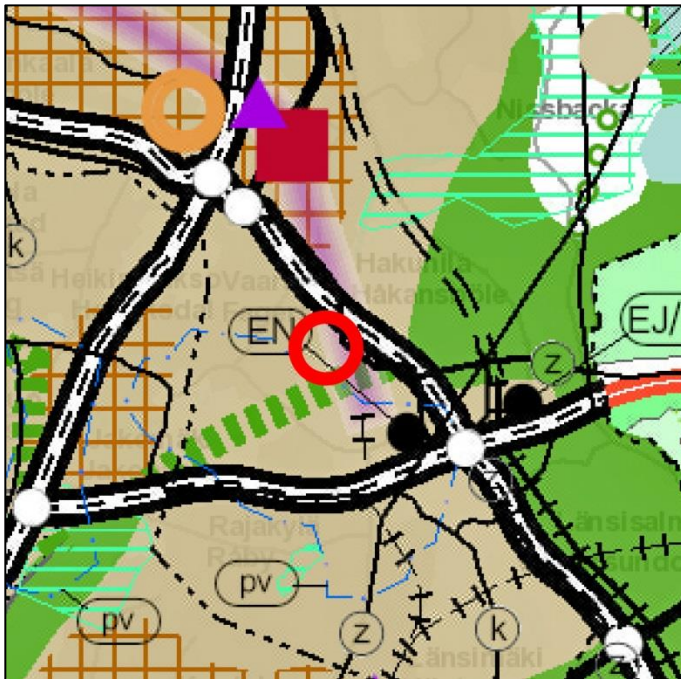
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet VAT

Valtioneuvoston 30.11.2000 päättämien (tarkistettu osittain 13.11.2008) valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden erityistavoitteena on, että asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei sijoiteta irralleen olevasta yhdyskuntarakenteesta. Jalankulun ja pyöräilyn verkostoja varten on varattava riittävät alueet ja edistettävä niiden jatkuvuutta, turvallisuutta ja laatua.

Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Hanke on omalta osaltaan näiden tavoitteiden mukainen. Tavoitteiden toteutuminen on selostettu tarkemmin selostuksen kohdissa 4 ja 5.

Ympäristöministeriössä on aloitettu alueidenkäyttötavoitteiden uudistustyö, tavoitteena on että valtioneuvosto voisi päättää uudistetuista tavoitteista keväällä 2017.

Maakuntakaava

Uudenmaan maakuntakaavassa (YM 8.11.2006) alue on taajamatoimintojen aluetta.

Kaavasuunnittelualueen eteläpuolella on osoitettu viheryhteystarve.

Uudenmaan maakuntakaava on tullut lainvoimaiseksi vuonna 2007 ja sen jälkeen sitä on täydennetty kolmella vaihekaavalla.

Kaavahanke on maakuntakaavan mukainen.

Ote Uudenmaan vahvistettujen maakuntakaavojen yhdistelmästä 2014.

Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma MASU 2050

MASU 2050 määrittelee seudun tavoitteellista maankäyttöä ja toimii tausta-aineistona Helsingin seudun liikennejärjestelmälle HLJ2015 sekä Helsingin seudun asuntostrategialle. MASU 2050 on strateginen suunnitelma, joka osoittaa seudun maankäytön kehittämisen vyöhykkeet.

Yhteisesti sovittujen tavoitteiden mukaisesti 80 % uudesta asuntotuotannosta ohjataan seudun ensisijaisesti kehitettävälle vyöhykkeelle (tumman ruskea vyöhyke).

Vantaan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt suunnitelman 11.5.2015.

3. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

3.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN, SITÄ KOSKEVAT PÄÄTÖKSET JA VIREILLETULO

Vantaan kaupungin jättämä kaavamuutoshakemus on kirjattu saapuneeksi 5.3.2014. Kaavamuutos sai työohjelmassa numeron 002239 ja kaavoitus tuli vireille 7.4.2014. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) valmistui 7.4.2014

Uusi OAS (päivitys) valmistui 4.11.2016.

3.2 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

3.2.1 Osalliset

- alueen maanomistajat
- naapurit (viereisten alueiden omistajat ja vuokralaiset)
- asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukas- ym. yhdistykset
- ne, jotka katsovat olevansa osallisia
- kaupungin asiantuntijaviranomaiset: maankäyttötoimi (yrityspalvelut, rakennusvalvonta, ympäristökeskus, tekninen toimiala), Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, kaupunginmuseo
- Muut viranomaiset ja yhteisöt: Uudenmaan liitto, HSL, Museovirasto, HSY, Uudenmaan ELY-keskus, Vantaan Energia Oy, Elisa Oyj ja HSL.

3.2.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

Asemakaavamuutoksen alkamisesta on tiedotettu Vantaan kaupungin verkkosivuilla, Vantaan asukaslehdessä/Vantaan Sanomissa sekä kirjeitse (MRL 62§) maanomistajille, naapureille ja viranomaisille.

Ensimmäinen osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli ensimmäisen kerran nähtävillä 7.4 - 30.4.2014. Tuolloin mielipiteitä saatiin yhteensä 24 kappaletta (16 kpl Lähdepuiston asukkaita, As Oy Eskonsadon asukkaat, As Oy Martinsadon asukkaat, Vaaralan ja lähialueiden asukkaat, Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymä (HSY), Vantaan kaupunginmuseo, Museovirasto, Vantaan kuntateknii-kan keskus, Vantaan energia Oy) (*kursiivilla mielipiteen huomioonottaminen*):

Asukkaita tuli esille muun muassa: Lähiluonnon ja virkistysalueen sekä ulkoilupolkujen säilyttäminen vaaralalaisten ympäristökulttuurisena, sosiaalisena ja ekologisena henkireikänä ja virkistysalueena nykyisille asukkaille ja tulevillekin vaaralaisille sukupolville on tärkeä. Lähdepuiston ja peltoalueen välissä oleva nurmikenttä, leikkipuisto ja ulkoilureitti tulisi säilyttää. Mahdollinen rakentaminen pitäisi suuntautua välittömästi nykyisen rakennuskannan läheisyyteen, Kehä III:n viereiselle peltoalueelle. Ei kerrostaloja, kerrostalot toisivat Vaaralaan levottomuuksia, joita monella kerrostaloalueella on. Matala pientalorakentaminen yleiskaavan A2-merkitylle (matala ja tiivis asuntoalue) Lähdepuiston osalle pääosin suvaitaan, mutta metsän parturointia ei. Liikenteen liisääntyminen Lähdepuistontieltä (entinen Koivumäentie) tuovat melua ja vaara lapsille. Huolestunut uuden alueen rakentamiseen työstä aiheuttavista tärinästä, Länsimäentien rakentamiseen liittyvä melu ja tärinä tuntuvat kotona sisällä. Kosteikkoalueen säilyttäminen puistoalueena on hyvä asia. Lähiasunnoissa vesi on aiheuttanut haittoja ja korjaustöitä, lähirakentaminen vahingoittaisi olemassa olevien talojen tilannetta. Mahdollinen yhteys pohjavesialueeseen on syytä selvittää ja rakennusmaana pohja on huono. Luonto ja mahdollisuus nauttia siitä on ollut alueen yksi veto-voima.

Uusi pientaloalue on tervetullut. Pyydetään Lähdepuistonreunan kunnostamista ja polun jatkamista Kehä III:n suuntaisesti Hakunilantiehen saakka sekä huoltoaseman aitaamista.

Ei pitäisi rakentaa uutta matalaa asuinalueita, vaan pitäisi mennä tehokkaampaan suuntaan.

Vastustus Koivumäentien nimen vaihtamista Keksitieksi, jos ei ole mahdollista säilyttää Koivumäentien nimi ehdotus on Lähdepuistontie.

Asukkaiden mielipiteet otettiin huomioon ja tutkittiin kadun sekä asuntoalueen uusi sijainti.

Vantaan kuntatekniikan keskus Asemakaavan muutosta laadittaessa on tehtävä meluselvitys, jossa otetaan huomioon tieliikenteen ja pikaraitiotien aiheuttama liikennemelu. Melutorjunta on hoidettava tonteilla. On otettava huomioon myös liikenteen aiheuttamat päästöt.

Meluselvitys on tehty ja otettu huomioon tieliikenteen ja pikaraitiotien aiheuttama liikennemelu. Liikenteen päästöjen terveyshaittoja vähennetään suunnittelun keinoin ja noudattamalla HSY:n ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen määräämiä ilmanlaatuvaatimuksia.

HSY pyytää huomioimaan paperin kierrätyspisteen Koivumäenkujalla kaavassa. Uusi rakennettava vesijohtoverkosto liitetään nykyiseen runkovesijohtoon 400 a. Jätevedet viemäroidään alueen pohjoispuolella sijaitsevalle Vaaralan jätevedenpumppaamolle. Muodostuvat hulevedet johdetaan pohjoiseen johtavaan, Kehä III:n alittavaan puroon. Rakennettava vesihuolto pyritään sijoittamaan yleisille alueille. Rakennettava vesihuolto kustannusarvioineen tulee esittää kaavaselostuksen osana alustavassa vesihuollon yleissuunnitelmassa.

Uusi johtoverkoston tarve on otettu huomioon asemakaavassa ja kustannusarviointi esitetty selostuksessa.

Kaupunginmuseo ja Museovirasto ei huomautettavaa.

Vantaan Energia Oy ja Vantaan Energia Sähköverkot Oy 110kV:n ilmajohtoon rakennusrajana voidaan pitää reunavyöhykkeen ulkoreunaa eli 22.5 metriä johdon keskilinjasta. Mikäli voimajohtoalueelle halutaan sijoittaa parkkipaikkoja, tulee tästä tehdä erillinen sopimus kiinteistön omistajan kanssa.

Etäisyydet on otettu huomioon asemakaavassa.

Asukastilaisuudet ja asukaskävelyä

Mielipiteet otettiin huomioon. Suunnittelualueeseen on tehty muutoksia. Uudessa suunnitelmassa rakentamisen on ajateltu sijoittuvan nykyiselle peltoalueelle. Asukastilaisuudet järjestettiin 30.11.2015 sekä 14.4.2016. Lisäksi järjestettiin asukaskävely alueella 24.5.2016.

Lähdepuiston pohjoisen Asunto Oy Ristonsato ja Kehäsaton asukkaiden kanssa järjestetystä asukaskävelyä tuli muun muassa uudesta suunnitelmasta seuraavat kommentit:

Koko kaava-alue on liejusavikkoa ja Lähdepuistontie on pitänyt perustaa kolmesti, ennen kuin tie alkoi kestämään liikennettä.

Tie ja asuntoalueen rakentaminen sisältää paaluttamista ja raskaiden rekka-ajoneuvojen liikennettä. Tulemme hakemaan oikeuden päätöksen rakentamiskiellosta, ellei taloudellisesti vakaa urakoitsija/kaupunki sitoudu yhtiömme rakenteiden ennakkotarkastukseen ja myöhempiin korjauksiin sisältäen merkittävät sanktiot korjausten viivästyksistä. Meillä on jo joitain vahingoittuneita kohtia huoneistoissa. Viereinen taloyhtiö (As Oy Kehäsato) on tällä hetkellä tulevan asuntoalueen vesi- ja viemäritöiden johdosta kärsinyt merkittäviä seinämurtumia, vaikka työt ovat olleet pelkäämättä kevyttä kaivamista tontin halki.

Katurakentamisen liittyvät asiat selvitetään rakentamisvaiheessa. Alueella tehdyt vesi- ja viemärityöt on HSY:n putkien uusimisen hanke, eikä liity tulevan uuden asuntoalueeseen.

Vaadimme melumittauksen tekoa ja mikäli melu ylittää säädösrajan, velvoitamme tien rakentajan rakentamaan toisen meluidan tien ja yhtiömme väliin tai tietä ei saa ottaa käyttöön.

Arvioitu ajoneuvomäärä päivässä uusi asuinalueella on niin pieni ettei melutaso kasvaa läheisen Kehä III:n verrattuna.

Kokemuksesta tiedämme, että jätevesipumppaamon maan alaisia laitteistoja on kaivettu esiin n.5 vuoden välein. Tähän mennessä työmaakuoppa ja kaivetut maamassakasat ovat estäneet myös kävelyliikenteen paikalla olevalla polulla. Käytännössä tie tulee olemaan tuon ajan poikki. Huolto-

aseman ja taloyhtiömme välillä talven sulamisvedet eivät poistu, vaan alueella on 10-20 cm syvä kevätiärvä.

Vantaan katutekniikan vesihuolto yksikkö on tiedossa asiasta.

Kevyenliikenteenväylä tulisi sijoittaa kulkemaan Kehä III:n suuntaisesti koko matkan Hakunilantielle saakka. Asunto Oy Kehäsadon asuinalueeseen kohdistuva läpikulkuliikennettä ei tule lisätä koska sisään- ja uloskäynti on suoraan kapealle polulle. Kantamme onkin, että poistetaan kevyen liikenteen rasite As oy Kehäsadon poikki.

Mielipide otetaan huomioon katusuunnittelussa. Kevyenliikenteen rasite on asemakaavamuutoksen ulkopuolella.

Suunnittelualueella on runsaasti tilaa lyhyemmän tien rakentamiseksi Lähdepuiston kääntöpaikalta uudelle asuntoalueelle, Lähdepuiston etelästä. Esitämme myös mahdollisuus tehdä uusi yhteys Länsimäentien uuden Kehä III:n liittymään. Tiellä voi olla osittainen tunneli tai kallioleikkaus sekä eritaso silta ainoan ulkoiluväylän kanssa. Luontoarvot tuhottiin jo Kehä III risteyskohdan kanssa, joten tämä vaihtoehto tukee myös myöhempiä rakentamista, joka kallio pohjaisella maastolla on myös helpompaa. Kuten maastokävelyllä todettiin pohjoinen yhteys on erittäin ahdas pumppaamon huoltorakennuksen kohdalla.

Pohjoinen sekä eteläinen katu yhteys tutkittiin ja tehtiin kustannusarviointia. Länsimäentien katu yhteys uusi asuinalueelle katkaisisi seudullisen virkistysalueyhteyden ja sen lisäksi olisi maastollisesti melkein mahdoton ja kallis ratkaisu. Pumppaamon kohdalla on teknisesti mahdollista toteuttaa katu.

Päivitetty osallistumis- ja arviointisuunnitelma 4.11.2016

Uusi OAS (päivitys) valmistui 4.11.2016. OAS oli uudestaan nähtävillä 4.11.2016 - 20.11.2016. Oas:issa lisättiin pohjoinen katuyhteydelle tarvittava raja tutkittavaksi. Uudesta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatiin mielipiteitä yhteensä 15 kappaletta. (Vaaran asukas, As. Oy Ristonsadon asukkaat, As Oy Martinsadon asukkaat, Vantaan kaupungin museo, Fingrid Oy, HSL, Suomen luonnonsuojeluliiton Vantaan yhdistys ry, HSY, Vantaan Energia Oy)

As Oy Ristonsadon 17 osakasta ja asukasta kertovat mielipiteenään, että yhtiö vastustaa uusille suunnitelluille asuinrakennuksille ajateltua pohjoista ajoyhteyttä. Yhtiö vaatii meluselvityksen laatimista uudesta ajoyhteydestä. Yhtiö pelkää tulevan ajoneuvoliikenteen aiheuttaman tärinän vaurioittavan asunto-osakeyhtiön rakennuksia. Mielipiteessä epäillään, että pohjoisen reitin varrella olevan jätevesipumppaamon huoltotyöt tulisivat katkaisemaan ajatellun ajoyhteyden uusille asuinrakennuksille. Mielipiteessä esitetään, että uuden kadun rakentaminen aiheuttaisi liikennekaoksen ja vaaratilanteita Hakunilantien ja Lähdepuistontien liittymien läheisyydessä. Uuden ajoyhteyden rakentaminen hävittäisi paikalla nyt olevan suojaavan viherrakenteen ja kevyen liikenteen yhteyden. Mielipiteessä esitetään ajoyhteyden rakentamista käyttäen eteläistä reittiä pohjoisen sijasta.

Läheisen kehätien aiheuttama liikennemelu ja vaikutus ilmanlaatuun ovat määrääviä verrattuna rakennettavaan ajoyhteyteen noin 700 asukkaan alueelle. Katurakenteet suunnitellaan huomioiden paikan olosuhteet myös tärinän kannalta. Ajoyhteys ei katkea pumppaamon tulevien huoltotöiden takia. Liikennemäärä on niin pieni, että sen aiheuttama lisäys liittymien alueella ei aiheuta ruuhkautumista eikä lisää laskennallisesti merkittävästi vaaratilanteita. Päädyttiin jättämään virkistysalue rauhaan. Yleiskaavassa alue on merkitty viheralueeksi ja eteläisen Lähdepuiston koskemattomuus nousi laajasti esille asukailta. Pohjoisessa asuntokadun melu häviää osin Kehän taustakohinaan ja eteläisessä vaihtoehdossa häiriö on suhteellisesti suurempi ja liikenne joutuu kulkemaan pidemmältä myös Lähdepuistontietä.

Asukas (As Oy Ristonsato) haluaa korostaa Lähdepuistontieltä alkavan ulkoilureitin merkitystä lähiasukaille. Ennen rakennetun kevyen liikenteen väylän valmistumista paikalla ollut polku oli jo suosittu kävelijöiden, koirien ulkoiluttajien ja pyöräilijöiden käytössä. Jalankulku- ja pyöräilyyhteys nykyisellä kohdalla olisi myös jatkossa lyhin reitti uusille asukaille lähikauppaan ja bussipysäkeille.

Jalankulku- ja polkupyöräyhteys suunnitellaan katuyhteyden lisäksi.

Asukas (As Oy Ristonsato) pitää riskinä uuden tien rakentamista pohjoiseen As Oy Ristonsaton talojen ja huoltoaseman väliin. Jo pumppaamolle rakennettu tie aiheuttaa häiriötä ja kenties rakenteellisia ongelmia etenkin lähimmälle A-talolle. Tärinästä aiheutuu ongelmia ja lisäksi asuntojen äänieristys on aika heikko. Historiallisesti merkittävien rakennusten (Ristonsato) arvo pitää huomioida ja säilyttää.

Katurakenteet suunnitellaan huomioiden paikan olosuhteet myös tärinän kannalta. Tässä kohteessa on katurakenteissa varmasti erityistä syytä kiinnittää huomiota tärinän vaimentamiseen. Asuntorakentaminen läheiselle peltoalueelle ei vaikuta kulttuurihistoriallista eikä rahallista arvoa alentavasti olemassa oleviin asuinrakennuksiin.

Asukas (As Oy Ristonsato) kertoi huomionaan, että noin kuukausi aiemmin jätevesipumppaamon huollon aikana tie ei ollut täysin poikki, mutta käytetty polttomoottoripumppu aiheutti merkittävää melua.

Jätevedenpumppaamon sijaintiin asemakaavamuutos ei vaikuta. Uusi katuyhteys on normaalisti käytettävissä myös pumppaamon huoltojen aikana.

8 Asukasta (As Oy Martinsato) ilmoittavat vastustavansa kaavamuutosta koska nykyinen ulkoilu- maasto, lintujen kosteikko ja suojelualue katoisivat.

Rakentaminen sijoittuu nykyiselle peltoalueelle, metsä, kosteikko sekä ulkoilualueet säilyvät.

As Oy Martinsadon hallitus ilmoitti mielipiteenään vastustavansa asemakaavamuutosta.

Asukas ilmoittaa mielipiteenään, että Lähdepuiston asemakaava tulee toteuttaa siten, että ainoastaan peltoalue rakennetaan ja ajoyhteys toteutetaan pohjoisen suunnasta.

Vantaan kaupunginmuseolla ei ollut huomautettavaa.

Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymä (HSL) totesi, että täydennysrakentaminen nivoutuu hyvin nykyiseen yhdyskuntarakenteeseen sekä sijaitsee hyvien joukkoliikenteen yhteyksien varrella ja tukee siten Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmaa (HLJ2015).

Vantaan Energia Oy ja Vantaan Energia Sähköverkot Oy pyytää mielipiteessään alueelle varausta uudelle puistomuuntamolle.

Puistomuuntamolle esitetään varaus asemakaavassa.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymä (HSY) mielipiteessä todettiin, että vesihuollon esisuunnitelma kustannusarvioineen tulee esittää kaavaselostuksessa. Samoin selostuksessa tulee olla ilmanlaadun arviointi erityisesti Kehä III ajoneuvoliikenteen takia.

Vesihuollon esisuunnitelma ja ilmanlaadun arviointi esitetään asemakaavaselostuksessa.

Fingrid Oyj esittää, että Kehä III:n sivussa eteläpuolella sijaitseva 400kV voimajohtolinjan johtoalue tulee ottaa huomioon kaavoituksessa.

Johtoalue otetaan huomioon asemakaavassa.

Suomen luonnonsuojeluliiton Vantaan yhdistys ry esitti mielipiteenään, että yhdistyksellä ei ole tiedossa luontotyypppeihin tai lajistoon liittyviä erityisarvoja, jotka estäisivät ajatellun maankäytön kaavoitettavalla alueella. Yhdistys esittää, että varsinaisen Lähdepuiston ja sen eteläpuolisen VL-alueen selvityksiä täydennettäisiin.

Asemakaavassa rakentaminen sijoittuu olemassa olevalle peltoalueelle, eteläosan monimuotoinen metsäalue kosteikkoineen säilyy. Tästä syystä tämän yksittäisen asemakaavan takia ei tarvita uusia selvityksiä.

Nähtäville asettaminen ja lausuntojen pyytäminen

Asemakaavamuutos 002239 Lähdepuisto sekä tonttijako oli nähtävillä 5.4.2017 - 4.5.2017. Nähtävilläoloaikana saatiin kaksi muistutusta. Lausuntoja pyydettiin seitsemän ja saatiin neljä kappaletta.

Annetut muistutukset ja lausunnot sekä niiden vastineet lyhyesti (tarkemmin muistutusten ja lausuntojen koonneissa):

Asunto Oy Ristonsato: Vastustaa asemakaavan muutoksessa ehdotetun kadun rakentamista uudelle asuinalueelle. Vuorovaikutus kaava valmisteltaessa on toteutunut puutteellisesti. Yhdenvertainen ja tasapuolinen kohtelu ei toteudu.

Vastine: Asemakaavassa päätettiin jättää virkistysalue rauhaan. Yleiskaavassa alue on merkitty viheralueeksi ja eteläisen Lähdepuiston koskemattomuus nousi laajasti esille asukkailta. Pohjoisessa asuntokadun melu häviää osin Kehän taustakohinaan. Eteläisessä vaihtoehdossa häiriö on suhteellisesti suurempi ja liikenne joutuu kulkemaan pidemmältä myös Lähdepuistontietä pitkin. Katurakentamisen liittyvät mahdolliset häiriöasiat selvitetään ennen rakentamisvaihetta. Kaavatyöhön liittyvässä vuorovaikutuksessa toimimme oikea-aikaisesti tiedottaen. Kehä III:lle rakennettu meluaita suojaa tasapuolisesti kaikkia sen vaikutuspiirissä olijoita. Uutta asuinaluetta palvelevalle kadulle oli kaksi vaihtoehtoa, jotka kumpikin vaikuttaisivat siihen rajoittuvien asuntoyhtiöiden elämään. Tässä tapauksessa ratkaisu tehtiin laajemman puistoalueen rauhoittamisen puolesta, jota laajalti osallistumisprosessissa kannatettiin ja jopa edellytettiin.

Asunto Oy Kehäsato: Huolemme suunnitteluista tieyhteyksistä ei näy kaavaselostuksessa. Vastusta asemakaavan muutoksessa ehdotetun kadun rakentamista uudelle asuinalueelle. Kevyt liikenne ei kulkisi Kehäsadon tontin läpi.

Vastine: Kaavaselostus on tarkennettu. Asemakaavassa päätettiin jättää virkistysalue rauhaan. Kadun esisuunnitelmassa jalankulku- ja polkupyöräyhteys on suunniteltu Lähdepuistokujaa pitkin Lähdepuistontielle. Voimassa olevan asemakaavan mukaiset julkiset kevyen liikenteen varaukset alueella säilyvät uudessakin asemakaavassa.

Fingrid Oy: Maakaasuputken sijoittamisessa suhteessa voimajohtoihin tulee ottaa huomioon standardi SFS 5717. Voimajohtoalueella tai sen lähellä tulee muutoinkin pyytää Fingridistä erillinen ris-teämälausunto.

Vastine: Huomioon otettava tarkemmassa suunnittelu vaiheessa.

Uudenmaan ELY-keskus: Jalankulku- ja pyöräliikenne kannattaa ohjata ensisijaisesti Lähdepuiston-tien ja Hakunilantien liittymään. Kaava-aineistossa tulee varmistaa, että Kehä III:n alittavien rum-pujen mitoitukset riittää, mikäli niihin ohjataan kaava-alueen hulevedet. Voimakkaan melun vuoksi alueelle olisi harkittava melua hyvin sietävää maankäyttöä. Oleskeluun suunniteltuja alueita ei saa sijoittaa alueille, joissa melunohjearvot eivät toteudu. Kaavaselostuksesta ei selviä, onko Kehä III:n liikenteestä mahdollisesti aiheutuvia äärihaittoja selvitetty.

Vastine: Kaava-alueen hulevedet hallitaan määrällisesti ja laadullisesti. Asuinalueen hule-vesimäärät eivät tule kasvamaan nykytilanteeseen verrattuna. (Nykyiset Kehä III:n rummut riit-tävät vesien johtamiseen.) Hulevedet eivät saa aiheuttaa haittaa Kormuniitynojan vesiluonnon-lle. Kaavamääräys lisätty, joka koske meluohjearvojen täyttämisen ulko- oleskelualueilla sekä sisätiloissa. Rakennuslupavaiheessa tulee esittää selvitys, miten Kehä III:n aiheuttama ääriä on otettu huomioon.

Vantaan Energia Oy halua, että huomioidaan maakaapeleiden ja kaukolämpöputkien sijainti.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymä (HSY): Kaavakarttaan on merkitty johtokujia ka-tualueelle. Esisuunnitelmassa esitetty vesijohto katuyhteyden alle ei pidetä tarpeellisenä. Vesi-huollon esisuunnitelmassa on syytä merkitä paineviemärin siirto ja esittää Vaaralan jäteveden-pumppaamon sijainti. Jätevedenpumppaamon ja katulinjauksen välisen etäisyyden on oltava vä-hintään 3,5m. Pumppaamolle on merkittävä kaavaan mitoiltaan 15m x 15m oleva ET-alue. Ehdot-tettu katulinjaus sijaitsee runkolinjojen päällä. Maaperä on heikosti kantavaa ja riski vanhojen be-toni- ja valurautaputkien vaurioitumiselle kasvaa ja kunnossapitotyöt vaikeutuvat. HSY ehdottaa kadun linjaamista eteläpuolelle.

Vastine: Johtokujia on merkitty katualueelle informoinnin takia. Vesi-huollon esisuunnitelmassa muutokset on tehty. Jätevedenpumppaamon ja katulinjauksen välinen etäisyys otetaan huomi-

oon katusuunnitelmassa. Emme näe tarpeellisena merkitä pumpppaamolle omaa tonttia. Katusuunnitelmassa lisätään huoltoalueelle tarvittava tila, joka on jo olemassa paikalla. Katusuunnittelun, kustannusarvion ja vaihtoehtojen valinnan aikana maaperä ja runkolinjojen sijainnit otettiin jo huomioon. Kustannusarviossa on laskettu teknillisesti tarvittavat työt ja pohjoinen vaihtoehto on osoittautunut kannattavaksi.

Lausunnot ja muistutukset on otettu huomioon vastineissa ja tarkistusesityksissä. Niiden perusteella on tarkennettu selostusta ja lisätty tarvittavat määräykset ja tehty teknisiä korjauksia.

Asemakaavahanke esitellään ja meneillään oleva vaihe vaikutusmahdollisuuksineen kerrotaan Vantaan kaupungin internet-sivulla:

http://www.vantaa.fi/uutisia/ajankohtaiset_kaavat/hakunilan_kaavat/hakunilan_kaavat_arkisto/101/0/97835

3.3. ASEMAKAAVAN TAVOITTEET

3.3.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Kunnan asettamat tavoitteet

Vantaan valtuustokauden 2013-2017 strategia (Kv 17.6.2013/15.6.2015):

Strateginen painopiste on kaupunkirakenteen eheyttämisessä ja keskustojen tiivistämisessä joukkoliikenteen runkolinjojen varsille. Kestävä kehitys on hyvien elinmahdollisuuksien turvaamista nykyisille ja tuleville sukupolville. Ratkaisuissa ja päätöksenteossa huomioidaan ekologiset näkökulmat ja oikeudenmukaisuus sekä pidetään talous tasapainossa.

MAL-tavoitteet

Maapoliittiset linjaukset koskien kaavoitusta, maanhankintaa ja maanluovutusta (Kv 22.9.2014)

- Kaupungin omistaman maan kaavoittaminen on etusijalla.
- Asuntotuotantoa varten asemakaavavarantoa lisätään niin, että se vastaa viiden vuoden rakentamisen tarvetta.
- Kaavoituksen tavoitteena on kohtuuhintainen, laadukas ja toteuttamiskelpoinen asuntotuotanto.
- Kaavoituksella turvataan rakennettujen alueiden kehittäminen sekä uusien alueiden vetovoima ja laatutaso.
- <http://www.helsinginseutu.fi/hki/HS/Maankayttosuunnitelma/Maankayttosuunnitelma/mal-seuranta>

Vantaan arkkitehtuuriohjelma 2015

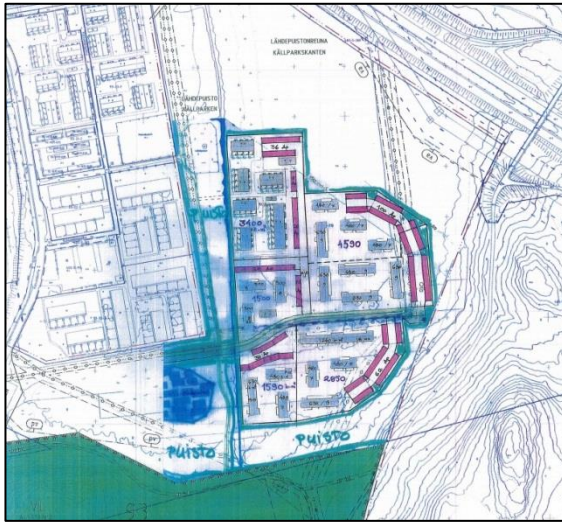
Vantaan arkkitehtuuriohjelma on kaupunginvaltuuston hyväksymä 11.5.2015.

- Luomme Vantaalle kerroksellisen, tiiviin ja läheisen kaupunkikuvan.
- Kannustamme hyvään ja kohtuuhintaiseen arkkitehtuuriin, kestävään rakentamiseen sekä uusien energiamuotojen käyttöön.

3.3.2 Muut tavoitteet

- Alueen merkittävien luonnonarvojen säilyttäminen.
- Alueen virkistysmahdollisuuksien säilyttäminen.
- Nykyisen asumisen melusuojausten parantaminen.
- Tehokas rakentaminen.

3.4 ASEMAKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT

Kesäkuu 2015 luonnos.

Rakennetun alueen ajateltiin sijoittuvan osittain eteläosan monimuotoisen metsän ja kosteikko-alueen kohdalle, jolloin ne olisivat osittain hävinneet. Eteläpuolella olevat asuinalueet olisivat yleiskaavan mukaisen rajan ulkopuolella. Uusista rakennuksista ei muodostu rakenteellista suojaa liikennemelua vastaan. Meluselvitys osoitti, että uusien alueiden yöohjearvon saavuttaminen kehältä 150 metrin etäisyydellä edellyttäisi toimenpiteitä. Uusi katuyhteys tapahtuu kosteikkoalueen läpi.

Rakennusoikeus noin 14 000 k-m².

Marraskuu 2015 luonnos.

Uuden version korkeampi rakentaminen suojaa liikennemelulta uutta ja olemassa olevaa asumista. Meluselvitys tehtiin tämä luonnoksen mukaan. Uuden ja vanhan asumisen väliin jää leveä viheralue ja avo-oja. Eteläosan arvokas metsä ja kosteikko säilyvät. Pienemmässä tilassa saamme enemmän tehokkuutta ja se on yleiskaavan mukainen suunnitelma. Uusi katuyhteys tapahtuu Lähdepuiston asuinalueen pohjoispuolelta, pumppaamon kohdalta.

Rakennusoikeus noin 20 000 k-m².

Kesäkuu 2016 luonnos.

Nousi esille pohjoisen ja eteläisen katuyhteyden vertaaminen.

Arvioitiin molemmat vaihtoehdot. Laskettiin pohjois- sekä eteläkadun toteuttamisen ja mahdollisten putkisiirtojen kustannukset. Vaihtoehtojen kustannuserot eivät olleet merkittäviä.

Pohjoiseen katuyhteyteen päädyttiin, jotta kadun aiheuttama häiriö eteläosan kosteikko- ja metsäalueella olisi mahdollisimman vähäinen. Mitään rakentamista ei haluttu virkistysalueelle.

3.4.1 Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet

Havainnekuva tammikuu 2017

Ratkaisua kehitettiin edelleen luonnonympäristöä säästävään ja taloudellisempaan suuntaan aluerajauksen pysyessä samana.

Rakennusoikeus 21 750 k-m².

4. ASEMAKAAVAN KUVAUS

4.1 KAAVAN RAKENNE

Asemakaavalla muutetaan puistoksi (VP ja P) ja suojaviheralueeksi osoitettua aluetta osittain asuinkerrostaloille ja pientaloille osoitetuiksi korttelialueiksi. Tällä hetkellä alue on metsittynyttä niittyä ja auraamalla vapaana pidettyä peltoaluetta. Eteläosan luonnon- ja virkistysarvoiltaan merkittävä osa sekä uuden ja olemassa olevan asuinalueen välinen alue osoitetaan virkistysalueeksi (VL). Ajoyhteys uudelle alueelle tulee uuden rakennettavan lähdepuistonkuja-nimisen kadun kautta. Katu liittyy Lähdepuistontiehen lähellä Hakunilantietä huoltoaseman vieressä. Uudella asuinalueella lähimpänä kehätietä ja suojaamaan liikennemelulta rakennetaan viisikerroksisia kerrostaloja. Kerrostalojen pysäköinti järjestetään talojen kehätien puoleiselle alueelle. Asuinkortteleiden keskelle ja lounaaseen suuntaamaan osoitetaan kaksikerroksisten pientalojen alue. Niiden pysäköintipaikat sijoittuvat kerrostalojen pihan ja pientaloalueen väliin. Pysäköintipaikat auttavat porrastamaan kerrostalo- ja pientaloalueen korkeuseroa. Olemassa olevan rivitaloalueen keskitetty pysäköintiperiaate jatkuu uudella alueella. Uuden ja vanhan asuntoalueen välisellä virkistysalueella oleva vuosi sitten uudistettu leikkipaikka toimii kaikkien asukkaiden oleskelutilana.

4.1.1 Mitoitus

Kaava-alueen kokonaispinta-ala on noin 21 ha, josta virkistys- ja suojaviheraluetta on noin 16 ha. Asumisen kerrosalaa osoitetaan yhteensä 21 750k-m² sijoittuen **AK**- ja **A**-korttelialueille. Pientaloalueelle autopaikkoja tulee rakentaa 1/80k-m², kuitenkin vähintään 1,5 ap asuntoa kohti. Kerrostaloille 1/90 k-m², kuitenkin vähintään 1 ap/asunto, lisäksi vieraille +10 %. Polkupyörien säilytystilaa on osoitettava yksi pyöräpaikka asuinhuonetta kohden. Uutta katualuetta kaava-alueelle syntyy noin 1,3 ha.

4.1.2. Vihertehokkuus ja ilmastovaikutusten vähentäminen

Yleistä

Vihertehokkuus tarkoittaa rakennuksien ulkopuolelle jäävän pinta-alan suhdetta tontin pinta-alaan.

Menetelmän avulla varmistetaan viihtyisät ja ilmastokestävät tontit tiivistyvään kaupunkirakenteeseen, mikä edistää sopeutumista ilmastomuutokseen. Vihreät, läpäisevät alueet vähentävät tulvariskejä, toimivat hiilinieluina, lieventävät kaupunkien lämpösaarekeilmiötä sekä luovat lisäksi esteettisyyttä, viihtyisyyttä ja positiivisia terveysvaikutuksia.

Vihertehokkuuden tonttikohtainen määrittely on otettu käyttöön Vantaan kaupunkisuunnittelussa syksyllä 2016. Laskenta tehdään Ilmastokestävä kaupunki -hankkeessa luodulla ja edelleen kehitetyllä laskurilla, joka kertoo syötettyjen lähtötietojen perusteella tontin minimi- ja tavoitetehtokkuuden. Tuloksen pohjalta annetaan osa kaavan pihamääräyksistä.

Pihamääräykset

Lähdepuiston asuinrakennustonteille ja kahdelle LPA-alueelle laskettiin vihertehokkuusluku havainnekuvasta. Tonttien ja LPA-alueiden minimi- ja tavoitetehtokkuus muodostui samansuuruisiksi (0,8). Tavoite saavutetaan LPA-alueilla kun alueen reunoille istutetaan pensaita ja aluetta hyödynnetään hulevesien viivytystilana. Autojen pysäköintiruudut tulee toteuttaa puoliläpäisevällä pinnoitteilla (esim. nurmikivi) jos ei rakenneta autokatosta. Pysäköinnin ajoväylät saavat olla vettä läpäisemätöntä materiaalia, esim. asfalttia.

A-korttelialueella pihoja ei saa asfaltoida. Alueella tulee suosia vettä läpäiseviä pintamateriaaleja.

Nurmikkoa tai niittyä, pensaita ja /tai perennoja on oltava 9 000 m². Kulkuväylien pinnoitteista 500 m² tulee olla puoliläpäisevää. Kutakin alkavaa 600 k-m² kohden tulee istuttaa 5 kpl vähintään 6-7 m korkeaksi kasvavaa puuta.

AK-korttelialueelle on laadittava yhtenäinen pihasuunnitelma. Piha-alueille tulee varata korttelin yhteisiä leikki- ja oleskelualueita. Kutakin alkavaa 2 250 k-m² kohden tulee istuttaa 3 kpl suureksi (yli 9 m) kasvavaa puuta. Nurmikkoa, niittyä, viljelyaluetta, perennoja tai pensaita tulee olla yhteensä 6000m². Ajoväylillä on käytettävä puoliläpäisevää pinnoitetta vähintään 1 000m².

Pihasuunnittelussa käytetään viheralan koulutuksen saanutta suunnittelijaa.

4.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Alueelle tulee järjestää hulevesien viivytys ennen vesien johtamista pois kaava-alueelta. Kaavamuutoksen mukaiset uudet asuinrakennukset istuvat ympäröivän kaupunkirakenteen mittakaavaan. Asuinkerrostalojen rakentaminen vähentää lounaaseen suuntautuvaa kehätien liikennemäärää ja pienhiukkasten leviämistä. Vantaan arkkitehtuuriohjelma 2015 mukaisesti kaupunkikuvasta luodaan kerroksellista ja tiivistä.

4.3 ALUEVARAUKSET

Pinta-alaltaan suurin osa kaava-alueesta varataan virkistyskäyttöön ja suojaviheralueeksi. Asuinrakentaminen jakautuu liikennemelulta suojaaviin kerrostaloihin ja olemassa olevan asumisen mittaavaiseen kaksikerroksisiin pientaloihin. Asumisen autopaikat osoitetaan erillisiltä LPA-korttelialueilta.

4.3.1 Korttelialueet

AK, asuinkerrostalojen korttelialueet

Asuinalueen Kehä III puoleiseen reunaan rakennetaan enintään viisikerroksisia kerrostaloja. Maantasokerroksen julkisivuväri täytyy olla erilainen kuin niitä ylempänä. Kerrostalojen porrashuoneista tulee olla mahdollisuus päästä sekä sisäpihalle että LPA-alueelle. Porrashuoneiden tulee olla luonnonvaloisia. Sisäpihalla tulee rakentaa lasitettuja parvekkeita. Teknisiä tiloja saa rakentaa sen estämättä, mitä suurimmasta sallitusta kerrosluvusta on määrätty. Vesikaton yläpuoleisiin teknisiin tiloihin on oltava porrasyhteys. Vesikatoissa tulee ottaa huomioon aurinkopaneelien asennusmahdollisuus tulevaisuudessa.

Liikennemelulta ja pienhiukkasilta suojaamisen takia esitetään seuraavat määräykset: Kehätien puoleisten asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyys ΔL tieliikennemelua vastaan tulee olla vähintään 35 dB. Yksinomaan Kehä III puoleiselle ulkoseinälle rajoittuvia asuntoja ei sallita. Parvekkeet ja terassit on lasitettava. Teknisin ratkaisuin tulee huolehtia siitä, ettei ohjeiden mukainen melutaso parvekkeilla ylitä. Parvekkeiden lasituksen tulee olla kiinteä niillä julkisivuilla, joille on osoitettu ääneneristävyysero. Jos asuinrakennukset tonteilla 7-11 otetaan käyttöön ennen kuin asuinrakennukset tonteilla 2-5 on valmiina, tulee teknisin ratkaisuin huolehtia, että ohjeiden mukainen melutaso ei ylitä ulko-oleskelualueilla.

A, asuintalojen korttelialue

Julkisivumateriaalina tulee käyttää puuta. Rakennusten massat tulee sijoittaa siten, että niiden katoille mahdollisesti asennettavat aurinkopaneelit voidaan suunnata optimaalisesti aurinkoon nähdessä.

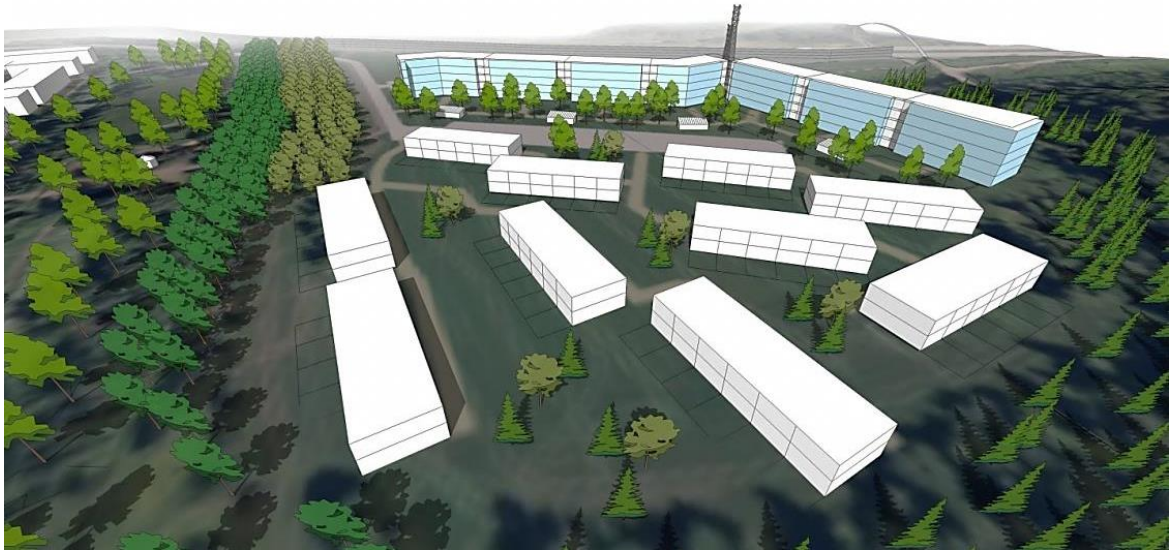
4.3.2 Muut alueet

LPA, autopaikkojen korttelialue

Asumisen pysäköinti sijoittuu autopaikkojen korttelialueille, LPA. Alueelle saa rakentaa autokatoksia. Jätekatokset tulee rakentaa LPA-alueelle. Auto- ja jätekatoksissa tulee olla viherkatot.

Liikennealueet, virkistysalueet

Uusi katuyhteys rakennetaan pohjoisen suunnasta Kehä III-väylän sivua myötäillen. Lähdepuistoniminen lähivirkistysalue (VL) käsittää asuinalueiden välisen metsikön sekä eteläosan lehtomaisen metsän. Eteläosan virkistysalue kuuluu osaksi Fazerilan pohjavesialueeseen.

4.4 KAAVAN VAIKUTUKSET

Hankkeen MRA 1 §:n mukaisia vaikutuksia on tarkasteltu kaavaa laadittaessa.

Hanke sijoittuu jo rakennetulle alueelle ja on yhdyskuntarakennetta tiivistävä ja täydentävä. Se sijoittuu hyvien joukkoliikennedyteyksiensä varteen. Hanketta voidaan pitää kestävän kaupunkirakentamisen tavoitteiden mukaisena. Kokonaisratkaisu on taloudellisesti toteutettavissa.

4.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Yhdyskuntarakenne

Uusi asuinalue ei tule juuri erottumaan ulkopuolisille, lukuun ottamatta aivan lähipiiriin asukkaita. Alue tukeutuu Vaaralan palveluihin. Uudet asuinrakennukset jatkavat olemassa olevaa kaupunkirakennetta itäsuuntaan tukeutuen olemassa oleviin teknisiin verkkoihin.

Kaupunkikuva

Uuden asuinrakennusryhmän sijoittuminen on sellainen, että rakentaminen ei vaikuta kaupunkikuvaan merkittävästi. Kehä III varrella on meluaita, joten autoilijoiden on vaikea nähdä muutosta nykyiseen. Uuden ja vanhan asumisen väliin jäävä olemassa oleva viheralue vaimentaa näköyhteyttä varsinkin kasvukauden aikana olemassa olevien asuinrakennusten ikkunoista. Olemassa olevien rivitalojen pihapiirit avautuvat toiseen suuntaan, minkä takia oleskelupihoilta katsoen muutos on pieni. Itäsuunnassa ei lähialueella ole rakennuksia.

Asuminen

Kaavamuuotos täydentää Vantaan itäpuolisia kaupunginosia, mikä toteuttaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden henkeä. Uusia asuntoja tulee noin 340 kappaletta arviolta noin 700 uudelle asukkaalle. Kerrostaloasuntoja rakennetaan arviolta 265 kappaletta, pientaloasuntoja tulee alueelle noin 75 kappaletta. Kerrostaloasunnot on arvioitu keskimäärin 50m² kokoisiksi, pientaloasuntojen keskikoko 80m².

Alueen rakeisuus.

Uuden asuinrakentamisen (harmaa) suhde olemassa olevaan rakentamiseen.

Palvelut ja työpaikat

Kaava-alueelle tulee sijoittumaan yksinomaan asumista, lisäys on melko pieni kokonaisuudessa. Uusi asuminen tukee osaltaan lähialueen päivittäistavarakauppojen ja työpaikkojen kehittymistä. Joukkoliikenneyhteydet ja polkupyöräliikenne ovat sujuvia. Hanketta voidaan pitää VAT:n mukaisena.

Kaavataloudelliset vaikutukset

Kaava-alue on yleiskaavan mukaista täydennysrakentamisaluetta. Yleiskaavan valmistelussa on tutkittu täydentämisalueiden yhdyskuntataloudellisia vaikutuksia ja vertailtu alueita keskenään. Lähdepuistontien alue sijoittuu vertailussa edullisimpien joukkoon. Kaavamuutos toteuttaa täydentämisrakentamistavoitetta, mikä on myös valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaista.

Kaavamuutosalueen sijainti on yhdyskuntarakenteellisesti hyvä, koska peruspalvelut ovat lähellä. Julkisista palveluista päiväkotia on vajaan kilometrin päässä. Joukkoliikenteen runkolinjan pysäkillä on matkaa noin 600 metriä, samoin lähimpään päivittäistavarakauppaan.

Kaavamuutosalue on maaperältään pehmeää savikkoa, mikä lisää rakentamisen kustannuksia, koska rakennukset tulee perustaa teräsbetonipaaluin. Suunnittelussa tehtiin vaihtoehtoja rakentamisen eri tehokkuuksilla ja kerroskorkeuksilla. Perustamiskustannuksiksi kerrosneliötä kohden laskettiin seuraavasti:

	kerrosluku	€/k-m ²
Kerrostalo	III	342
	IV	265
	V	216
Rivitalo	I	1232
	II	653

Alueen toteutettavuuden kannalta on päädytty siihen, että kerrostalot voivat olla viisikerroksisia, jotta asunnot voidaan toteuttaa kohtuuhintaisesti. Matalampien rakennusten toteuttaminen voi olla haastavaa johtuen korkeista perustamiskustannuksista alueen hintatasoon nähden.

Kaavamuutos edellyttää uuden kunnallistekniikan rakentamista, koska se ei sijaitse olemassa olevan kadun varrella. Rakentamisen kustannuksia on laskettu seuraavasti:

Kadut	300 000 €
Vesihuolto	600 000 €
Kaasujohdon siirto 300 m	60 000 €
Paineviemärin siirto 25 m	40 000 €
Esirakentaminen	600 000 €
Viheralueet	100 000 €

Yhteensä kustannukset ovat noin 1 700 000 euroa. Vesihuollon kustannuksesta vastaa HSY.

Arvioidut maanmyyntitulot ovat noin 9,4 miljoonaa euroa.

Sosiaalinen ympäristö

Tavoitteena on asuinrakentaminen, joka jatkaa nykyisen alueen rakennetta. Uusi asuinalue turvaa viereisen rakennetun alueen kehittymistä. Vanhan pientaloalueen ikääntyville asukkaille tarjoutuu mahdollisuus esteettömään kerrostaloasumiseen. Hanke on MAL-tavoitteiden mukainen.

Virkistys

Hanke uusine asukkaineen lisää lähivirkistysalueiden sekä Kehä III:n pohjoispuolella sijaitsevan Ojangon ulkoilualueen käyttöä. Liikuntapalvelujen tarjontaa lisää noin 2 km päässä etelässä sijaitseva Rajakylän liikuntapuisto.

Suunnittelualueella sen länsireunassa on olemassa oleva leikkipuisto. Kehä III pohjoispuolella Hakunilantien sivussa on koiraharrastajille aidattu koirapuisto.

Liikenne

Kaava-alue sijaitsee kävelyetäisyydellä Hakunilantiestä, jossa sijaitsevat joukkoliikenteen pysäkit. Kehä III:n liittymään on suunnittelualueelta etäisyyttä noin 600 metriä. Kehä III liittymän alueella on myös joukkoliikenteen pysäkit. Uusi asuinalue todennäköisesti tulee lisäämään joukkoliikenteen matkustajamäärää ja parantaa näiden palveluiden kannattavuutta. Kasvava asukasmäärä lisää osaltaan ajoneuvoliikennettä Hakunilantiellä. Yhteys Kehä III:lle ovat sujuva ja liikenneverkon kapasiteetti kestää hyvin rakentamisen ja asukasluvun lisäyksen.

Vesihuolto

Suunnittelualueella, rakentamisen eteläpuolella, kulkee vesijohdon runkolinja, johon alueen sisälle rakennettava verkosto voidaan liittää. Alueelle rakennetaan jätevesiverkosto.

Hulevedet johdetaan kaava-alueelta pohjoiseen johtavaan puroon.

Pohjavesialue

Tontti sijaitsee eteläosaltaan tärkeällä pohjavesialueella. Eteläosa on asemakaavassa lähivirkistysaluetta. Pohjavesialueen teoreettisesta reunasta on etäisyyttä lähimmälle korttelialueelle noin 200 metriä. Tonteilla harjoitettavasta toiminnasta, rakentamisesta, ojituksista, maankaivusta ja hulevesien hallinnasta ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa pohjavedelle. Likaisia hule- ja sammutusvesiä ei saa päästää pohjaveteen. Vantaan kaupungin hulevesiohjelman mukaisesti hulevesien kulkua on myös viivytettävä, mikäli niitä on johdettava tontin ulkopuolelle. Uuden asuntoryhmän hulevedet ohjataan pohjoiseen poispäin pohjavesialueelta. Tontin tarkemman rakennussuunnittelun yhteydessä on rakennuslupaun liitettävä hulevesien hallintasuunnitelma.

Ympäristöhäiriöt

Alueella mitoittavana tekijänä on Kehä III:n liikennemelu ja liikenteen tuottamat pienhiukkaset. Rakentamistavalla voidaan tehokkaasti vähentää liikennemelun haittoja ja parhaimmillaan parantaa olemassa olevien asuntojen melutilannetta.

4.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Uudisrakentaminen sijoittuu peltoalueelle. Viereinen monimuotoinen metsäalue kosteikkoineen pysyvät luonnontilaisina. Hanke ei vaaranna VAT:n luonnonvaroja koskevia tavoitteita.

Vesistöt ja vesitalous

Kaavamuutos ei heikennä hulevesien luonnonmukaista hallintaa verrattuna nykytilanteeseen.

4.4.3 Vaikutukset ilmastonmuutoksen kannalta

Asemakaavamuutoksen vaikutukset ilmastoon syntyvät suunnitelman toteuttamisen sekä alueen käytön aiheuttamista kasvihuonekaasupäästöistä.

Merkittävimmät päästölähteet ovat rakennusten rakentaminen sekä pidemmällä aikajaksolla tarkasteltuna rakennusten korjaaminen, rakennusten käytön aikainen energiankulutus sekä alueen liikenne. Lisäksi päästöjä aiheuttaa infrastruktuurin rakentaminen ja ylläpito, hiilinielujen poistuminen rakennetun alan kasvun myötä sekä alueen asukkaiden ja toimijoiden kulutuksen aiheuttamat päästöt.

Rakentaminen aiheuttaa aina päästöjä. Toisaalta päästöjä voidaan minimoida sijoittamalla uudet asunnot ja työpaikat täydentämään olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta sekä joukkoliikenteen kannalta suotuisiin paikkoihin, sekä lisätä hyviä pyöräilyn ja kävelyn yhteyksiä ja mahdollistaa uusiutuvan energian tuotanto.

Ilmastovaikutuksia arvioitiin määrällisesti KEKO-työkalulla (kaavoituksen ekotehokkuuslaskuri), joka laskee rakennusten ja infrastruktuurin rakentamisen ja ylläpidon, rakennusten ja asumisen energiankulutuksen, asukkaiden henkilöliikenteen sekä maankäytön (hiilinielujen) muutoksen aiheuttamat kasvihuonekaasupäästöt 50 vuoden aikajaksolla tarkasteltuna.

Asemakaavamuutoksen ilmastovaikutuksia **arvioitiin kolmella eri vaihtoehdolla**: Betoni-vaihtoehdossa kerrostalojen rakennusmateriaali on betoni ja rivitalot ovat puurunkoisia. Betoni+aurinko-vaihtoehdossa 25 % alueen vuosittaisesta sähkönkulutuksesta katetaan katoille sijoitettavilla aurinkopaneeleilla. Puu+aurinko-vaihtoehdossa myös kerrostalot ovat puurunkoisia ja 25 % vuosittaisesta sähkönkulutuksesta tuotetaan aurinkopaneeleilla.

Asemakaavamuutoksen toteuttamisen kasvihuonekaasupäästöt 50 vuoden aikajaksolla ovat laskurin mukaan **Betoni-vaihtoehdossa yhteensä noin 50 100 tonnia** CO₂-ekvivalenttia (noin 70 tonnia/asukas). Suurin päästölähde on asukkaiden henkilöliikenne (39 %), seuraavaksi suurimmat rakennusten rakentaminen ja kunnossapito (30 %) sekä rakennusten energiankulutus (27 %). Maankäytön muutos aiheuttaa noin 2 % ja infran rakentaminen ja ylläpito noin 2 % kaavan toteuttamisen päästöistä. **Betoni+aurinko-vaihtoehdon kokonaispäästöt ovat noin 49 300 tonnia**, ja **Puu+aurinko-vaihtoehdon päästöt noin 47 400 tonnia**.

Ilmastovaikutusten kannalta kaavamuutosalueen sijainti ei ole ihanteellinen, sillä heikkojen joukkoliikenneyhteyksien ja palvelujen sijainnin vuoksi liikkuminen tapahtuu pääosin autolla. Myös alueen maaperä lisää rakennusten ja infran rakentamisen päästöjä. **Ilmastovaikutuksia voidaan pienentää esimerkiksi suosimalla puurakenteita** (pienentää rakentamisen päästöjä noin 12 %) sekä tuottamalla osa rakennuksissa kuluva energiasta **uusiutuvilla energianlähteillä** (pienentää energiankulutuksen päästöjä noin 6 %). Erityisesti osa kerrostalojen katoista soveltuu sijainnin ja suuntauksen puolesta hyvin aurinkopaneelien sijoittamiseen. Mikäli aluetehokkuus kasvaa, pienenevät asukaskohtaiset päästöt.

4.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Tieliikenteen melu ja saastuneet maat on käsitelty kohdassa 2.1. Ympäristöhäiriöiden vähentäminen on VAT:n mukaisesti otettu huomioon.

4.5 NIMISTÖ

Vantaan nimistöryhmä ehdotti uuden kaava-alueen kadulle nimeksi Lähdepuistonkuja ja puistolle nimeksi Lähteensilmänpuisto

5. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Tavoitteena on aloittaa asemakaavamuutoksen toteuttaminen välittömästi, kun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt asemakaavaehdotuksen.

6. KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET

Kaupunkisuunnittelu

Vesa Karisalo
Mikel Aizpuru
Eeva Sauramo
Jari Jokivuori
Merja Hokkanen
Jyrki Nieminen
Laura Muukka
Elina Ekroos

aluearkkitehti
asemakaavasuunnittelija
asemakaavasuunnittelija
asemakaavasuunnittelija
suunnitteluavustaja
maanmittausteknikko
maisema-arkkitehti
maisema-arkkitehti

Kuntatekniikan keskus

Janne Karppinen
Emma Lottanen
Susanna Koponen
Ilari Heiska
Pirjo Suni
Antti Auvinen
Harri Keinänen

geotekniikkainsinööri
geotekniikkainsinööri
liikenteen alueinsinööri
liikenneinsinööri
liikenneinsinööri / liikennemelu
suunnitteluinsinööri/vesihuolto
suunnittelija / vesihuolto

Ympäristökeskus

Maarit Rantataro
Sinikka Rantalainen

ympäristötarkastaja
ympäristösuunnittelija

Vantaan kaupunginmuseo

Susanna Paavola

rakennustutkija

Yrityspalvelut

Tomi Henriksson

asumisasiain päällikkö

Vantaalla, 21. päivänä elokuuta 2017

Mikel Aizpuru
asemakaavasuunnittelija

Vesa Karisalo
aluearkkitehti

7. TILASTOLOMAKE

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	Täyttämispvm	23.05.2017
Kaavan nimi	002239 Lähdepuisto Vaarala 93 kaupunginosa		
Hyväksymispvm	Ehdotuspvm		
Hyväksyjä	Vireilletulosta ilm. pvm		07.04.2014
Hyväksymispykälä	Kunnan kaavatunnus		092002239
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	20,9688	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	20,9688

Ranta-asemakaava Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

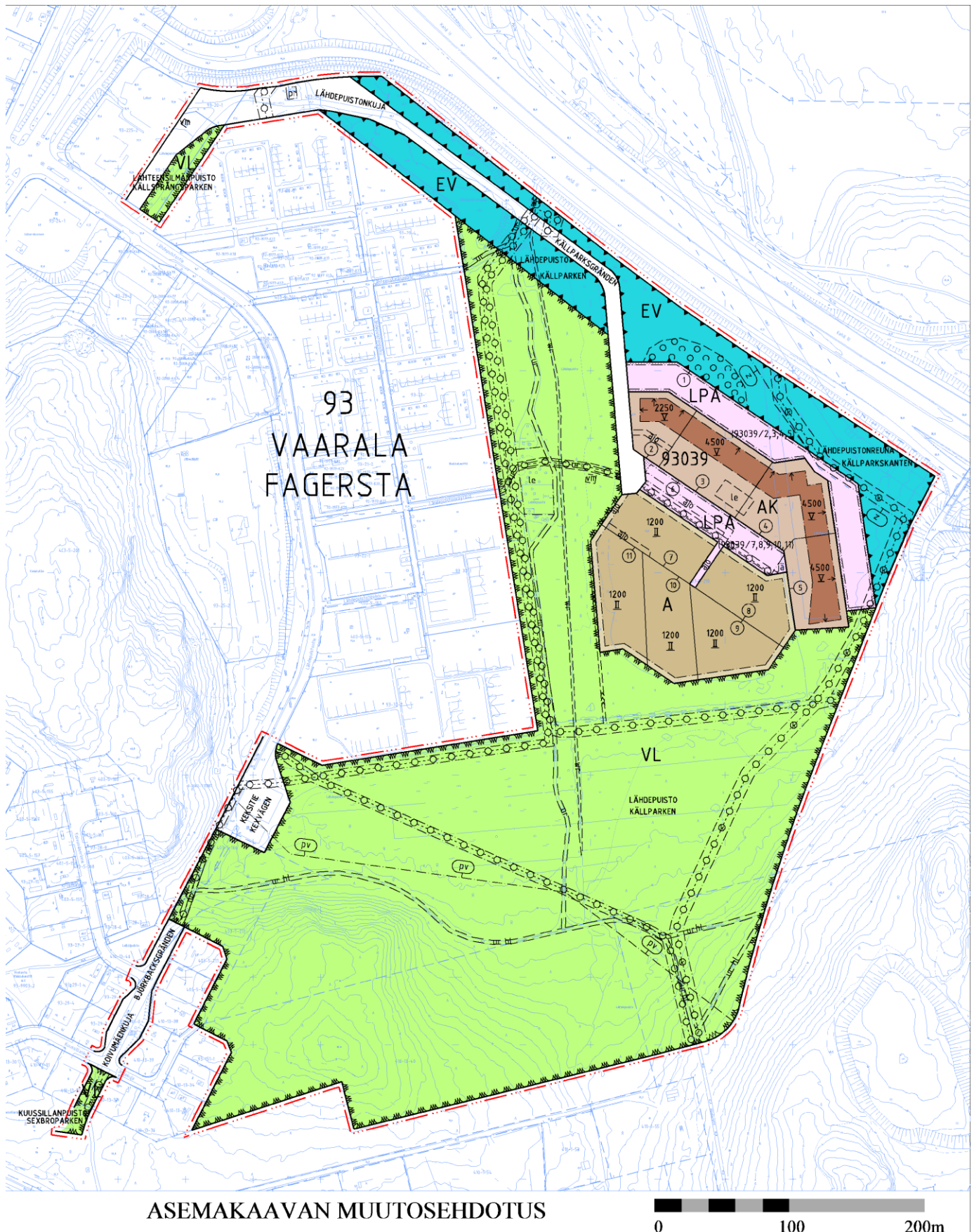
Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	20,9688	100,0	21750	0,10	0,0000	21750
A yhteensä	2,5634	12,2	21750	0,85	2,5634	21750
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	14,1578	67,5			-4,8459	
R yhteensä						
L yhteensä	2,1888	10,4			1,6556	
E yhteensä	2,0588	9,8			0,6269	
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

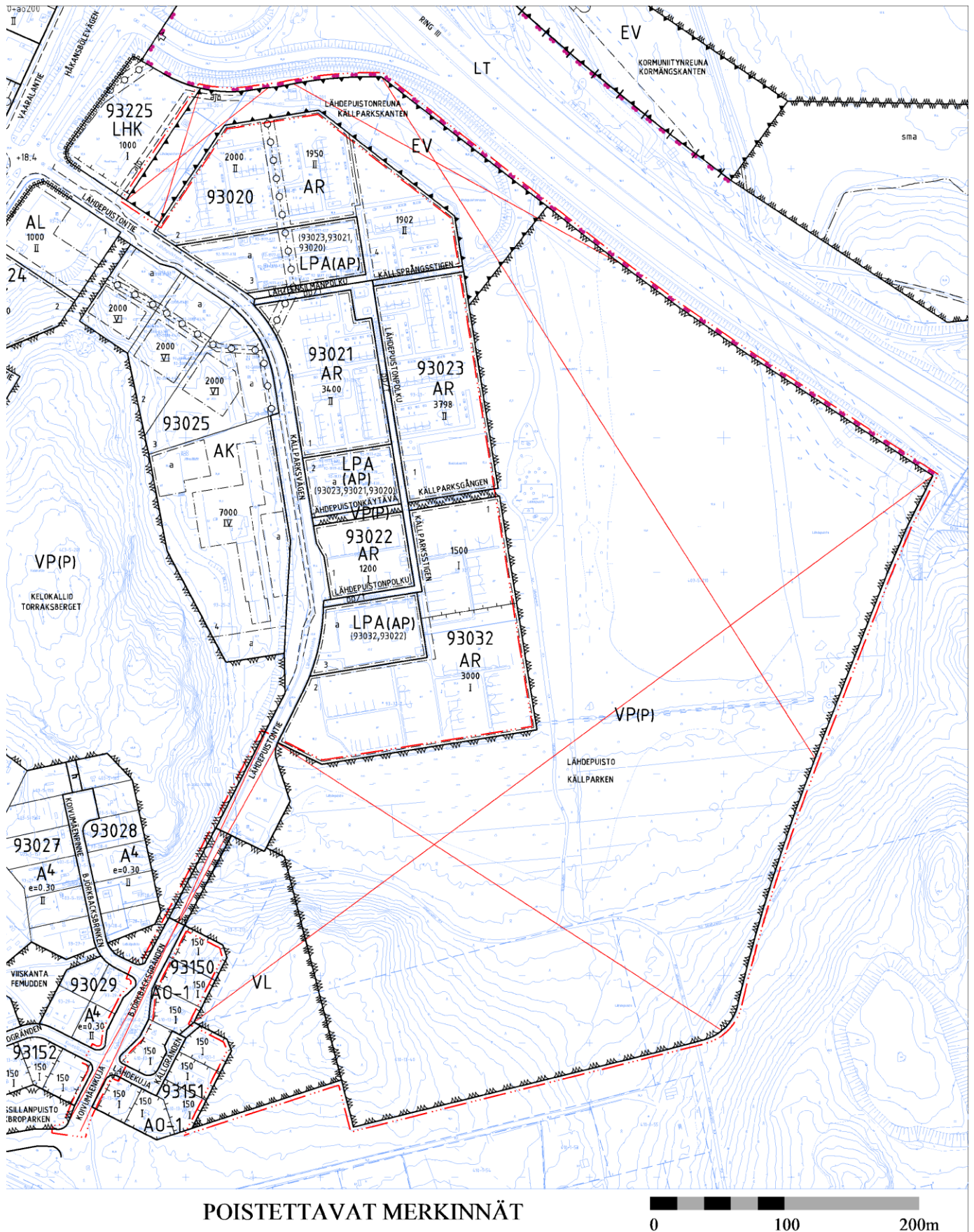
Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnot

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	20,9688	100,0	21750	0,10	0,0000	21750
A yhteensä	2,5634	12,2	21750	0,85	2,5634	21750
A	1,4476	56,5	6000	0,41	1,4476	6000
AK	1,1158	43,5	15750	1,41	1,1158	15750
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	14,1578	67,5			-4,8459	
VP	0,0000				-17,4451	
VL	14,1578	100,0			12,5992	
R yhteensä						
L yhteensä	2,1888	10,4			1,6556	
Kadut	1,3439	61,4			0,8107	
LPA	0,8449	38,6			0,8449	
E yhteensä	2,0588	9,8			0,6269	
EV	2,0588	100,0			0,6269	
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Kaava-alueen numero
Planområdets nummer

002239

Päiväys
Datum

21.8.2017

Pohjakarttalehtien numerot 1 / 4
Baskartbladens nummer

683505, 683506

Vantaan kaupunki
Asemakaavan muutos

LÄHDEPUISTO

Kaupunginosa 93, Vaarala
Kortteli 93039 sekä katu-, virkistys- ja erityisalueet.
(Kumoutuvan asemakaavan katu-, virkistys- ja erityisalueet.)

Tonttijako
Kortteli 93039.

1:2000

Vanda stad
Ändring av detaljplanen

KÄLLPARKEN

Stadsdel 93, Fagersta
Kvarteret 93039 samt gatu-, rekreations- och specialområdena.
(Gatu-, rekreations- och specialområdena i den plan som upphävs.)

Tomtindelning
Kvarteret 93039.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

Asuinrakennusten korttelialue.

Talousrakennusten tulee olla puurakenteisia ja niiden tulee noudattaa asuinrakennusten arkkitehtuuria.

Talousrakennuksia saa rakentaa asemakaavassa merkityn kerrosalan lisäksi enintään 5% tontin kokonaisrakennusoikeudesta / tontti. Talousrakennusten kattojen tulee olla viherkattoja.

Julkisivumateriaalina tulee käyttää puuta.

Rakennusten massat tulee sijoittaa siten, että niiden katoille mahdollisesti asennettavat aurinkopaneelit voidaan suunnata optimaalisesti aurinkoon nähden.

Pihat ja kasvillisuus

Pihoja ei saa asfaltoida. Kiveyksiä tulee käyttää harkiten ja niiden tulee sopia ympäristöön. Alueella tulee suosia vettäläpäiseviä pintamateriaaleja.

Nurmikkoa tai niittyä, pensaita ja / tai perennoja on oltava yhteensä 9000 m². Kulkuväylien pinnoitteista 500 m² tulee olla puoliläpäisevää.

Kutakin alkavaa 600 kerrosneliometriä kohden tulee istuttaa 5 kpl 6-7 m korkeaksi kasvavaa puuta.

Hulevedet

Tonteille 7-11 tulee laatia erillinen hulevesisuunnitelma.

Alueella tulee järjestää hulevesien viivytys ennen niiden johtamista pois kaava-alueelta. Toisiinsa rajautuvilla tonteilla tulee hulevesijärjestelmät suunnitella ja toteuttaa yhteensopiviksi.

Hulevesien viivytys voidaan järjestää tontin rajoista riippumatta.

Pysäköinti

Autopaikkoja tulee sijoittaa LPA- tontille 6.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:

Asunnot	1 ap/ 80 k-m ² ,
kuitenkin vähintään	1,5 ap/ asunto.
Polkupyöräpaikkoja on varattava	1 pp / 30 k-m ² .

DETALJPLANE BETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvartersområde för bostadshus.

Ekonomibyggnaderna ska vara konstruerade av trä och följa bostadsbyggnadernas arkitektur.

Ekonomibyggnader får byggas utöver den i detaljplanen angivna våningsytan på högst 5 % av tomtens totala byggrätt / tomt. Ekonomibyggnadernas tak ska utgöras av gröntak.

Trä ska användas som fasadmateriäl.

Byggnadsmassorna ska placeras så att de solpaneler som eventuellt installeras på deras tak optimalt kan riktas i förhållande till solen.

Gårdsplaner och växtlighet

Gårdsplanerna får inte asfalteras. Stenläggningar ska användas efter övervägande och de ska passa in i sin omgivning. Ytmaterial som släpper igenom vatten bör företräas i området.

Det ska finnas totalt 9000 m² gräsmatta eller äng, buskar och/ eller perenner. Av passagernas ytbeläggning 500 m² vara halvgenomsläpplig.

För varje påbörjad 600 kvadratmeter våningsyta ska det planteras 5 st. träd som blir 6-7 meter höga.

Dagvatten

För tomterna 7-11 ska en separat dagvattenplan utarbetas.

Fördrojning av dagvattnen ska ordnas i området innan de leds bort från planområdet. På tomter som gränsar till varandra ska dagvattenssystemen planeras och byggas så att de hänger ihop med varandra.

Fördrojningen av dagvattnet kan ordnas oberoende av tomtens gränser.

Parkering

Bilplatserna ska placeras på LPA- tomten 6.

Minimiantalet bilplatser:

Bostäder	1 bp/ 80 m ² -vy.
dock minst	1,5 bp/ bostad.
Cykelplatser ska reserveras	1cp/ 30 m ² -vy.

AK

Asuinkerrostalojen korttelialue.

Annetun kerrosalan lisäksi saa rakentaa rakennusalan ulkopuolelle ulkoiluväline- ja polkupyörävarastot, joiden kattojen tulee olla viherkattoja.

Parvekkeet ja terassit saa rakentaa asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi ja rakennusalan rajan yli.

Jätekatoksia ei saa rakentaa sisäpihalle.

Sisäpihalle tulee rakentaa lasitettuja parvekkeita.

Maantasokerroksen julkisivuväri täytyy olla erilainen kuin niitä ylempänä.

Porrashuoneesta tulee olla mahdollisuus päästä sekä sisäpihalle että LPA- alueelle.

Porrashuoneiden tulee olla luonnonvaloisia.

Asuntojen varastotilat tulee sijoittaa samaan kerrokseen kuin asunnot.

Teknisiä tiloja saa rakentaa sen estämättä, mitä suurimmasta sallitusta kerrosluvusta on määrätty. Vesikaton yläpuolisiin teknisiin tiloihin on oltava porrasyhteys.

Tonteille 2-5 tulee laatia erillinen hulevesisuunnitelma.

Vesikatoissa tulee ottaa huomioon aurinkopaneelien asennusmahdollisuus tulevaisuudessa.

Korttelissa 93039 tonteille 2-5 täytyy järjestää yhteinen väestönsuojasuunnitelma.

Rakennuslupavaiheessa tulee esittää selvitys, miten Kehä III:n aiheuttama täinä on otettu huomioon.

Meluntorjunta

Asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyyden lentoliikennemelua AL vastaan on oltava vähintään 28 dB, ellei karttamerkinnoin muuta osoiteta.

Kehä III:n puoleisten asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyyden AL tieliikennemelua vastaan on oltava vähintään 35 dB.

Yksinomaan Kehä III:n puoleiselle ulkoseinälle rajoittuvia asuntoja ei sallita.

Rakennuslupan yhteydessä on vaiheittain rakentamisesta esitettävä selvitys, jossa todetaan, että valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaiset meluohjeavrot täyttyvät kaikissa rakentamisvaiheissa sekä ulko- oleskelualueilla että sisätiloissa.

Pihat ja kasvillisuus

Korttelialueelle on laadittava yhtenäinen pihasuunnitelma. Piha- alueille tulee varata korttelin yhteisiä leikki- ja oleskelualueita.

Kutakin alkavaa 2250 kerrosneliometriä kohden tulee istuttaa 3 kpl suureksi (yli 9 m) kasvavaa puuta.

Nurmikkoa, niittyä, viljelyaluetta, perennoja tai pensaita tulee olla yhteensä 6000 m². Ajoväylillä on käytettävä puoliäpäisevää pinnoitetta vähintään 1000 m².

Muuta

Jos asuinrakennukset tonteilla 7-11 otetaan käyttöön ennen kuin asuinrakennukset tonteilla 2-5 ovat valmiina, tulee teknisin ratkaisuin huolehtia, että ohjeiden mukainen melutaso ei ylitä ulko-oleskelualueilla.

Tonteilla 2-5 rakennukset on rakennettava toisiinsa kiinni kaikissa kerroksissa, paitsi ensimmäisessä, niin, että ne suojaavat piha-alueita Kehä III:n liikennemelulta.

Parvekkeiden lasituksen tulee olla kiinteä niillä julkisivuilla, joille on osoitettu ääneneristävysmääräys.

Parvekkeet ja terassit on lasitettava. Teknisin ratkaisuin tulee huolehtia siitä, ettei ohjeiden mukainen melutaso parvekkeilla ylitä.

Pysäköinti

Autopaikkoja tulee sijoittaa LPA- tontille 1.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:

Asunnot	1 ap/ 90 k-m ² ,
kuitenkin vähintään	1 ap/ asunto.
Vieraat	+ 10 %.
Sääsuojattua säilytystilaa polkupyörille	
tulee varata vähintään	1 kpl / asuinhuone.
Ulos sijoitettavien pyöräpaikkojen tulee olla runkolukittavia.	

Vähennykset: Valtion tukemassa vuokra-asuntotuotannossa voidaan toteuttaa 15% vähemmän autopaikkoja. Nimeämättömät paikat -10%, jos autopaikkoja vähintään 100 ap.

Kvartersområde för flervåningshus.

2 / 4

Utöver den angivna våningsytan får utom byggnadsytan byggas förråd för utrustning för friluftsliv och cyklar, taken på dessa ska utgöras av gröntak.

Balkonger och terrasser får byggas utöver den våningsyta som anges i detaljplanen och över byggnadsytans gränser.

Sopskjul får inte byggas på innergården.

Mot innergården ska inglasade balkonger byggas.

Fasadens färg i markplanet ska avvika från de våningsplan som ligger ovanför.

Från trapphuset ska de finnas möjlighet att komma till både innergården och LPA- området.

Trapphusen ska ha dagsljusintag.

Bostädernas förrådslokaler ska placeras i samma våningsplan som bostäderna.

Tekniska utrymmen får byggas utan att det som bestämts om det största tillåtna våningstalet utgör något hinder. Till de tekniska utrymmen som ligger ovanför yttertaken måste en trappförbindelse finnas.

För tomterna 2-5 ska en separat dagvattenplan utarbetas.

I fråga om yttertaken ska möjligheten att i framtiden installera solpaneler beaktas.

För tomterna 2-5 i kvarter 93039 ska en gemensam plan för befolkningsskyddet utarbetas.

I samband med bygglovsansökan ska företas en utredning över hur bullret i stommen beaktas.

Bullerbekämpning

Ljudisoleringen AL mot vägtrafikbuller ska i bostadsrummens ytterväggar vara minst 28 dB om inte annat anges genom markeringar på kartan.

Ljudisoleringen AL mot vägtrafikbuller ska i bostadsrummens ytterväggar mot Ring III vara minst 35 dB.

Bostäder som är placerade enbart intill den yttervägg som är vänd mot Ring III tillåts inte.

I anslutning till bygglovet ska en utredning över byggnadsfaserna presenteras där det konstateras att riktvärdena för bullernivåer i enlighet med statsrådets beslut 993/1992 uppfylls vid samtliga byggnadsfaser både i områden för utevistelse och inomhus.

Gårdsplaner och växtlighet

För kvartersområdet ska en enhetlig plan för gårdsplanerna utarbetas. På gårdsområdena ska kvarterets gemensamma lek- och vistelseområden reserveras.

För varje påbörjad 2250 kvadratmeter våningsyta ska det planteras 3 st. träd som blir stora (över 9 m).

Det ska finnas totalt 6000 m² gräsmatta, äng, odlingsområde, perenner eller buskar. På körlederna ska man använda minst 1000 m² halvgenomsläpplig ytbeläggning.

Övrigt

Om bostadshusen på tomterna 7-11 tas i användning innan bostadshusen på tomterna 2-5 är färdiga ska man genom tekniska lösningar sörja för att bullernivån enligt anvisningarna inte överskrider på uteplatserna.

På tomterna 2-5 ska byggnaderna byggas fast i varandra i alla våningar, utom i den första, så att de skyddar gårdsområdena från trafikbullret på Ring III.

Balkongerna ska förses med permanent inglasning på de fasader där en ljudisoleringsbestämmerse har angivits.

Balkongerna och terrasserna ska förses med inglasning. Genom tekniska lösningar ska man sörja för att bullernivån enligt anvisningarna inte överskrider på balkongerna.

Parkering

Bilplatserna ska placeras på LPA- tomten 1.

Minimiantalet bilplatser:

Bostäder	1 bp/ 90 m ² -vy,
dock minst	1 bp/ bostad.
Gäster	+ 10 %.
Väderskyddad förvaringsplats för cyklar	
ska reserveras minst	1 st./ bostadsrum.
I fråga om cykelplatser som placeras utomhus ska ramen kunna låsas fast.	

Minskningar: Hyresbostadsproduktion med statligt understöd kan ha 15 % färre bilplatser. Omarkerade bilplatser -10 % om antalet bilplatser är minst 100 bp.

Lähivirkistysalue.

Autopaikkojen korttelialue.

Alueelle saa rakentaa autokatoksia. Jätekatokset tulee rakentaa LPA- alueelle. Auto- ja jätekatoksissa tulee olla viherkatot.

Aurinkopaneeleita saa asentaa viherkatoilla.

Alueen reunoille istutetaan pensaita ja aluetta hyödynnetään hulevesien viivytystilana.

Autojen pysäköintiruudut tulee toteuttaa puoliläpäisevillä pinnoitteilla (esim. nurmikivi), jos ei ole autokatosta. Pysäköinnin ajoväylä saa olla asfalttia.

Autopaikkojen suunnittelussa tulee varautua sähköautojen latauspisteisiin.

Suojaviheralue.

Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.

Osa - alueen raja.

Ohjeellinen alueen tai osa - alueen raja.

Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.

Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.

Kaupunginosan numero.

Kaupunginosan nimi.

Korttelin numero.

Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.

1200

Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.

II

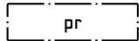
Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.

II

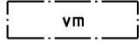
Alleviivaus osoittaa ehdottomasti käytettävän kaavamääräyksen.

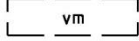
Rakennusala.

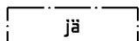
Rakennusala, jolle saa sijoittaa pumppaamorakennuksen.

Rakennusala, jolle saa sijoittaa muuntamon.

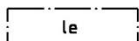
Ohjeellinen rakennusala, jolle saa sijoittaa muuntamon.

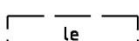
Rakennusala, jolle saa sijoittaa jätehuollon vaatimia tiloja.

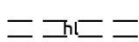
Nuoli osoittaa rakennusalan sivun, johon rakennus on rakennettava kiinni.

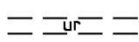
Leikki- ja oleskelualueeksi varattu alueen osa.

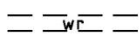
Ohjeellinen leikki- ja oleskelualueeksi varattava alueen osa.

Ohjeellinen latupohja.

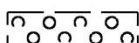
Ohjeellinen ulkoilureitti.

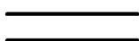
Ohjeellinen hulevesireitti.

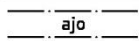
Istutettava alueen osa.

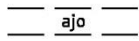
Ohjeellinen alueen osa, jolle on kehitettävä puista ja pensaista tiheä reunavyöhyke.

Katu.

Ajoyhteys.

Alueella oleva ohjeellinen ajoyhteys. Ajoyhteyden sijainti on ohjeellinen, mutta yhteystarve on sitova.

Område för närrekreation.

3 / 4

Kvartersområde för bilplatser.

På området får carportar byggas. Takförsedda sopskjul ska byggas på LPA-området. Carportarna och sopskjulen ska förses med gröntak.

Solpaneler får installeras på gröntaken.

I områdets kanter planteras buskar och området utnyttjas som plats för fördröjning av dagvatten.

Bilarnas parkeringsrutor ska konstrueras av halvgenomsläppliga ytbeläggningar (t.ex. gräsarmering) och det inte finns en carport. Parkeringens körbana får bestå av asfalt.

Planerins av bilplatser ska förbereda sig laddningspunkt för elbilar.

Skyddsgrönområde.

Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.

Gräns för delområde.

Riktgivande gräns för område eller del av område.

Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.

Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.

Stadsdelsnummer.

Stadsdelens namn.

Kvartersnummer.

Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.

Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.

Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.

Understreckningen anger planbestämmelse som o-villkorligen skall tillämpas.

Byggnadsyta.

Byggnadsyta där pumpverk får placeras.

Byggnadsyta där transformator får placeras.

Riktgivande byggnadsyta där transformator får placeras.

Byggnadsyta, på vilken utrymmen för sophämtning får placeras.

Pilen anger den sida av byggnadsytan som byggnaden skall tangera.

För lek och utevistelse reserverad del av område.

Riktgivande del av område som skall reserveras för lek och utevistelse.

Riktgivande skidspårsbotten.

Riktgivande friluftsled.

Riktgivande dagvattenled.

Del av område som bör planteras.

Instruktiv del av område som skall utvecklas så, att träd och buskar bildar en tät avgränsande zon.

Gata.

Körförbindelse.

Riktgivande körförbindelse inom området. Körförbindelsens läge är riktgivande, medan behovet av förbindelsen är bindande.

	Ohjeellinen avo-oja.	Riktgivande öppet dike.	4 / 4
	Maakaasujohtoa varten varattu alueen osa.	Del av område reserverad för naturgasledning.	
	Ohjeellista maakaasujohtoa varten varattu alueen osa. Maakaasujohdon sijainti on ohjeellinen, mutta yhteystarve on sitova.	Riktgivande del av område reserverad för naturgasledning. Naturgasledningens läge är riktgivande, medan behovet av förbindelsen är bindande.	
	Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.	Del av område reserverad för underjordisk ledning.	
	Ohjeellinen maanalaista johtoa varten varattu alueen osa. Maanalaisen johdon sijainti on ohjeellinen, mutta yhteystarve on sitova.	Riktgivande del av område reserverad för underjordisk ledning. Underjordisk ledningens läge är riktgivande, medan behovet av förbindelsen är bindande.	
(93039/2,3,4,5)	Suluissa olevat numerot osoittavat korttelit ja tontit, joiden autopaikkoja saa alueelle sijoittaa.	Siffrorna inom parenteser anger de tomter och kvarter vilkas bilplatser får förläggas till området.	
	Voimajohtoalue.	Kraftledningsområde.	
	Tärkeä tai veden hankintaan soveltuva pohjavesialue.	Viktigt eller för vattentäkt lämpat grundvattenområde.	
	TONTTIJAKO Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnoin ole toisin osoitettu.	TOMTINDELNING För kvarteren på denna detaljplans område ska en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.	
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala Kaupunkisuunnittelu		Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö Stadsplaneringen	
		Aluearkkitehti / Områdesarkitekt	
Mittausosasto Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.		Mättningsavdelningen Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.	
Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.		Plankoordinaatsystemet ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.	
		Vantaalla / Vanda ____ 20__	
		Kaupungeogeodeetti / Stadsgeodet	
Hyväksytty kaupunginvaltuustossa ____ / ____ 20__		Godkänd av stadsfullmäktige ____ / ____ 20__	

Peruspoikkileikkaus 10,5m
A-A

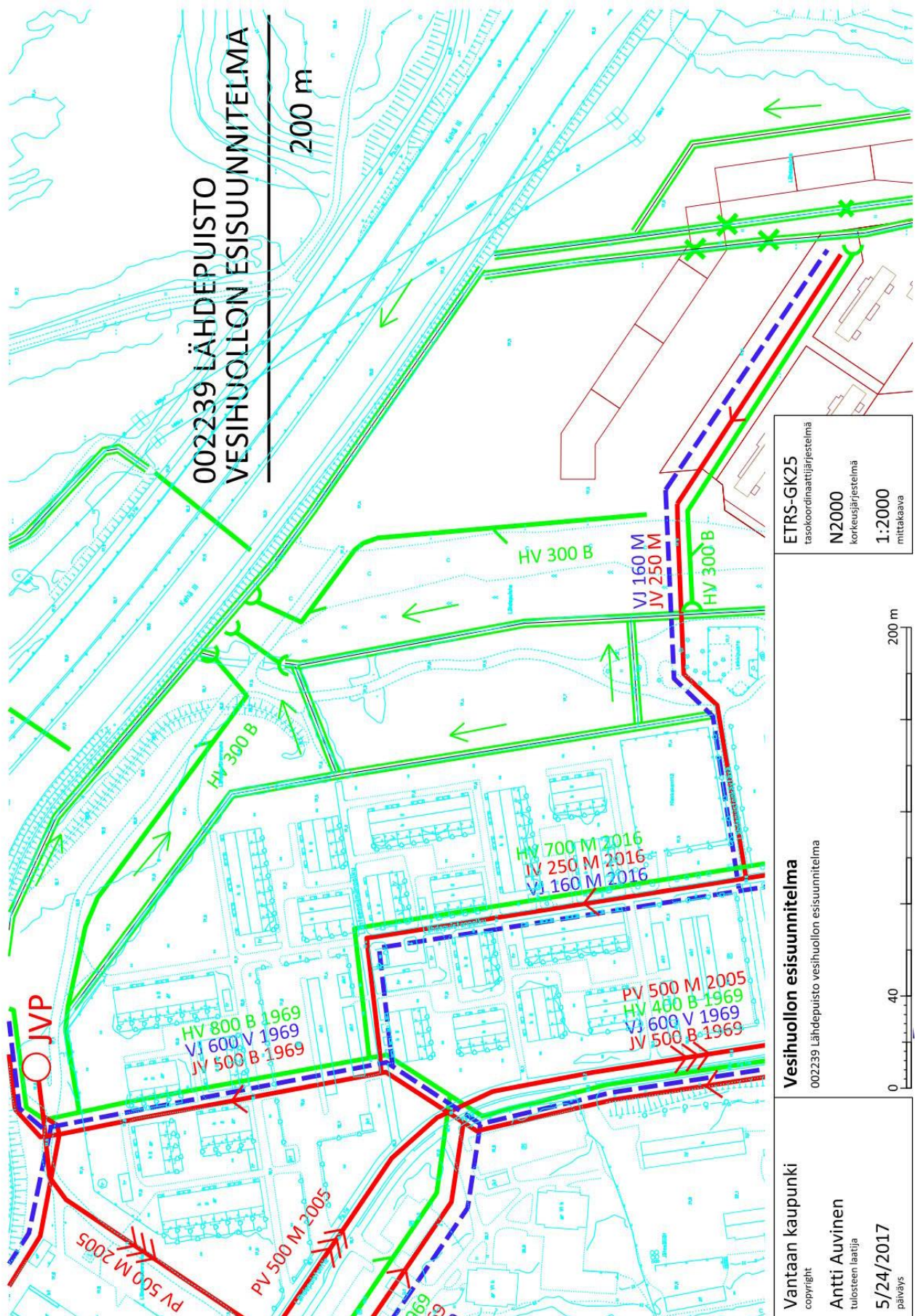

Kavennushidaste
B-B

Loppupään suora osuus, pysäköinti 11,5m
C-C

streetmix.net

VANTAAN KAUPUNKI

ASEMAKAAVAMUUTOSEHDOTUS
NRO 002239
Lähdepuisto
MUISTUTUKSET JA VASTINEET
21.8.2017

Kaupunkisuunnittelu

Lähdepuisto -asemakaavaehdotus nro 002239 on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 5.4. – 4.5.2017. Tänä aikana jätettiin kaksi (2 kpl) muistutusta.

Muistuttaja	Muistutus	Tarkistukset
NRO 1 Asunto Oy Ristonsato	Yhdenvertaisuus ja tasapuolinen kohtelu, vuorovaikutus, katuyhteys.	-
NRO 2 Asunto Oy Kehäsato	Katuyhteys, kevyt liikenne.	-

NRO 1

Muistutus 26.4.2017:

As.oy Ristonsato (Lähdepuistontie 6) vastustaa asemakaavan muutoksessa ehdotetun Lähdepuistonkuja-nimisen kadun rakentamista uudelle asuinalueelle Kehä III:a myötäillen. As.oy Ristonsadon kohdalla katu tulisi Kehä III:n meluaidan sekä Ristonsadon lähimpien talojen väliselle kapealle, Vantaan kaupungin omistamalle kaistaleelle. Alue on nykyisessä kaavassa merkitty suojaviheralueeksi (EV) Kehä III:n liikennemelun ja liikenteen aiheuttamien pienhiukkasten takia.

As.oy Ristonsadon hallitus ja osakkaat ovat esittäneet vastustukselleen perustellut mielipiteensä useaan kertaan vuoden 2016 aikana:

- * Ristonsadon ja Kehäsadon hallitusten sekä kaupunkisuunnittelun edustajien yhteisellä maastokävelyllä 24.5.2016
- * Ristonsadon hallituksen muistiossa, lähetetty hallituksen puheenjohtajan allekirjoittamana kaupunkisuunnitteluun 30.5.2016
- * Ristonsadon 17 osakkaan ja asukkaan allekirjoittamassa kannanotossa, lähetetty kaupunkisuunnitteluun 16.11.2016.

As.oy Ristonsato edellyttää, että aiemmin esitetyt kannanotot ja niiden perustelut otetaan vakavasti huomioon asemakaavan muutosehdotuksesta päätettäessä.

Yhdenvertainen ja tasapuolinen kohtelu ei toteudu

Nähtävillä oleva asemakaavan muutosehdotus loukkaa As.oy Ristonsadon osakkaiden ja asukkaiden yhdenvertaista ja tasapuolista kohtelua (hallintolaki § 6) alueen muihin asukkaisiin sekä rakennettavan uuden alueen osakkaisiin ja asukkaisiin nähden.

Asemakaavatyötä varten vuonna 2016 tehdyn selvityksen mukaan (kaavaselostus

002239/Lähdepuisto 13.3.2017, s. 9) Kehä III:n liikennemelu ylittää suunnittelualueella laajasti meluohjearvot huolimatta rakennetusta meluesteestä Kehä III:n reunalla. Kaavaselostuksessa (s. 9) todetaan lisäksi, että todennäköisesti alueella ei voida saavuttaa ulkotiloja koskevaa ohjearvoa ilman uusien rakennusmassojen estävää vaikutusta. Siksi alueelle on suunniteltu rakennettavan kerrostaloja alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen. Kerrostalojen massan tarkoitus on estää liikennemelun leviäminen rakennettavalle pientaloalueelle. Tällöin kerrostalojen ulkovaipan ääneneristävyyksivaatimuksiin kiinnitetään erityistä huomiota.

Kehä III:n melutaso on As.oy Ristonsadon alueella aivan yhtä suuri kuin viereiselle peltoaukealle rakennettavalla uudella alueella, kuten kaavaselostuksesta (s. 10) ja tämän muistutuksen liitteestä voi todeta. As.oy Ristonsadon reunimmaisten talojen (A-, B-, D- ja F-talot) ja niitä ympäröivien yhteisten piha-alueiden ja Kehä III:n välissä on vain Kehä III:n meluste ja kapea vihersuojavyöhyke. Yhteiset piha-alueet ovat asukkaiden lähivirkistysalueita ja lasten leikkipaikkoja. Asemakaavan muutosehdotuksen mukaan vihersuojavyöhykkeelle rakennetaan katu, jonka liikenne (uudelle alueelle tulee n. 370 autopaikkaa + muu liikenne sekä rakennusajan raskas liikenne) väistämättä vielä lisää liikennemelun ja liikenteen tuottamien pienhiukkasten kuormitusta As.oy Ristonsadon asukkaille.

Asemakaavan tavoitteissa (kaavaselostus s. 17) on mainittu ”nykyisen asumisen melusuojauksen parantaminen”. As.oy Ristonsadolle asemakaavaehdotus päinvastoin lisää liikenteen melu- ja päästöarastetta. Lähdepuistonkujan katuyhteyden rakentaminen vaatii kokonaisuudessaan As.oy Ristonsadon kohdalla likimain 20 metriä leveän työalueen. Se aiheuttaa alueella olevan, jo nyt harvalukuisen puuston lähes täydellistä kaatamista. Suojaviheralue, jonka tarkoituksena on nimensä mukaisesti ehkäistä liikenteestä aiheutuvia haittoja, kutistuu huomattavasti ja suojaava vaikutus katoaa.

Asemakaavamerkintöjen suojaviheralue (EV) ja lähivirkistysalue (VL) tarkoitus on pyrkiä yhtäläisesti rakentamisesta aiheutuvien haittojen ehkäisyyn. Nyt nähtävillä olevassa kaavaehdotuksessa kaikki suojaustoimet on kohdistettu pelkästään uuden asuntoalueen suojaamiseen välittämättä jo rakennetusta asutuksesta ja ympäristöstä. Tämä on vastoin lain henkeä ja kuntalaisten yhdenvertaista ja tasapuolista kohtelua.

Jostain syystä kaavaselostuksessa mainitaan vielä (s. 24), että uuden alueen myötä ”vanhan pientaloalueen ikääntyville asukkaille tarjoutuu mahdollisuus esteettömään kerrostaloasumiseen”. On totta, että myös As.oy Ristonsadossa asuu ikääntyviä ihmisiä, mutta he eivät välttämättä muuta Lähdepuistoon rakennettaviin kerrostaloihin. Valtaosa yhtiön perheistä on ollut – ja käsityksemme mukaan tulee olemaan – lapsiperheitä.

Vuorovaikutus kaavaa valmisteltaessa on toteutunut puutteellisesti

Lähdepuiston kaavoitus tuli vireille 7.4.2014, jolloin asiasta ilmoitettiin sähköpostitse As.oy Ristonsadon isännöitsijälle. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä ensimmäisen kerran 7.–30.4.2014, mutta Ristonsadolla ei ollut siihen huomauttamista, koska muutosalueelle johtava ajoneuvoliikenteen katu oli osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan suunniteltu kulkeväksi Koivumäentien, nykyisin Lähdepuistontien kääntöpaikalta itään korttelin 93032 eteläpuolitse. Kaavaselostuksen 13.3.2017 mukaan mielipiteitä oli ensimmäisen nähtävilläolon aikana saatu 25 kappaletta.

Aloitustiedotteen jälkeen As.oy Ristonsato ei ole saanut kaupunkisuunnittelusta mitään postia. Ainoat Vantaan kaupungin oma-aloitteisesti Ristonsadolle lähettämät sähköpostit, jotka koskevat Lähdepuistoa, ovat viheralueyksikön kirjeet ”Aloitustiedote Vaaralan Lähdepuiston perusparannuksen suunnittelusta” 7.10.2014 ja ”Vaaralan Lähdepuiston leikkipaikan ja kevyen liikenteen reitin suunnittelu” 15.12.2014.

Keväällä 2016 kävi ilmi, että oli pidetty kaksi asukastilaisuutta, joista kummastakaan ei ollut lähetetty tietoa As.oy Ristonsadon puheenjohtajalle eikä isännöitsijälle. Ensimmäinen asukastilaisuus oli pidetty 30.11.2015 Vaarala-seuran kokouksessa ja toinen 14.4.2016 Vaaralan kappelissa. Miksi kaupunkisuunnittelu on informoinut esimerkiksi Vaarala-seuraa mutta ei As.oy Ristonsatoa, vaikka yhtiö on naapuri, johon asemakaavan muutos vaikuttaa merkittävästi? Ristonsadon nykyiset asukkaat ovat tuskin kuulleetkaan Vaarala-seurasta, eikä Ristonsadolle ole tullut seuran kautta asukastilaisuuksista mitään informaatiota.

Kuulopuheiden perusteella As.oy Ristonsadon hallitus ryhtyi selvittämään, mitä aloitustiedotteen 7.4.2014 jälkeen oli tapahtunut. Hallitus pyysi kaupunkisuunnittelulta lisätietoja, jolloin Vaaralan kappelilla 14.4.2016 pidetyn yleisötilaisuuden muistiosta 9.5.2016 kävi ilmi, että uudelle asuinalueelle johtava katuyhteys oli jostain syystä muutettu lähtemään Lähdepuistontien ja Hakunilantien puoleisesta pohjoispäästä, eikä Lähdepuistontien eteläpäässä olevan kääntöpaikan katualueelta, jossa on yleisiä paikoitustiloja sekä henkilöautoille että raskaille ajoneuvoille.

Vasta toukokuussa 2016 As.oy Ristonsato sai tietoa niin, että yhtiöllä oli maankäyttö- ja rakennuslain 62 ja 63 §:n tarkoittama mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta. As.oy Ristonsadon pyynnöstä kaupunkisuunnittelu suostui järjestämään 24.5.2016 asemakaavamuutoksen kävelykatselmuksen, johon kutsuttiin myös As.oy Kehäsadon edustajat. Katselmuksen perusteella laadittiin kaksi muistiota: kaupunkisuunnittelun muistio 27.6.2016 ja As.oy Ristonsadon kaupunkisuunnitteluun lähettämä muistio 30.5.2016. Kaupunkisuunnittelu lähetti sähköpostitse As.oy Ristonsadolle osallistumis- ja arviointisuunnitelman päivityksen 4.11.2016, ja Ristonsato puolestaan lähetti kaupunkisuunnitteluun 17:n Ristonsadon osakkaan ja asukkaan allekirjoittaman kannanoton 16.11.2016.

Kaavaselostuksessa 13.3.2017 sanotaan (s. 15), että asemakaavan muutoksen alkamisesta on tiedotettu "Vantaan kaupungin verkkosivuilla, Vantaan asukaslehdessä/Vantaan Sanomissa sekä kirjeitse maanomistajille, naapureille ja viranomaisille". As.oy Ristonsadon hallituksella ei ole tietoa, onko samoja kanavia käytetty asukastilaisuuksista tiedotettaessa. Tiedon saaminen kaupungin verkkosivuilta, Vantaan Sanomista ja Vantaan asukaslehdessä (ilmaisjakelulehtiä joita ei jaeta, jos postilaatikossa on mainosten jakamiskielto) tai Facebookista on sattumanvaraista, eikä tiedottamista siten ole järjestetty kaavan tarkoituksen ja merkityksen kannalta sopivalla tavalla (MRL 63 §).

Kaavaselostuksen 13.3.2017 mukaan (s. 18) "pohjoiseen katuyhteyteen päädyttiin, jotta kadun aiheuttama häiriö eteläosan kosteikko- ja metsäalueella olisi mahdollisimman vähäinen". Miksi kaupunki katsoo, että häiriötä voidaan mieluummin aiheuttaa As.oy Ristonsadon asukkailla vielä nykyisen melurasituksen päälle?

Alkuperäinen eteläinen katuyhteys on mahdollista rakentaa niin, että metsärinnettä mukaileva ulkoilureitti säilyy ulkoilijoiden käytössä. Siellä katua ei myöskään tarvitse rakentaa yhtä lähelle olemassa olevia asuintaloja kuin pohjoispäässä. Liikenteen meluhaitatkaan eivät ole yhtä suuret kuin As.oy Ristonsadolle, koska Kehä III:n melu ei kuormita samalla tavoin kauempana olevia yhtiöitä. Eteläisessä vaihtoehdossa katua ei tarvitse myöskään kaventaa kuten pohjoisessa vaihtoehdossa Vaaralan jätevedenpumppaamon kohdalla. Kaavaselostuksen mukaan (s. 18) "vaihtoehtojen kustannuserot eivät ole merkittäviä".

Lisäksi As.oy Ristonsato muistuttaa vielä jo aiemmin esitetystä huolesta, että pohjoisen katuyhteyden paaluttaminen ja rakennusaikainen raskas liikenne aiheuttavat vaurioita As.oy Ristonsadon siporex-rakenteisiin. Jos pohjoinen vaihtoehto kaikesta huolimatta päätetään toteuttaa, yhtiö vaatii vedoten lakiin eräistä naapuruussuhteista (mm. § 9), että kaupunki osallistuu yhtiön rakennusten nykytilan tarkastukseen mahdollisten vaurioiden varalle ja

varautuu korvaamaan kaikki vahingot.

Liite yömelu ilman rakentamista vuonna 2030 kaavaselostuksen 13.3.2017 mukaan:

As.oy Ristonsadon

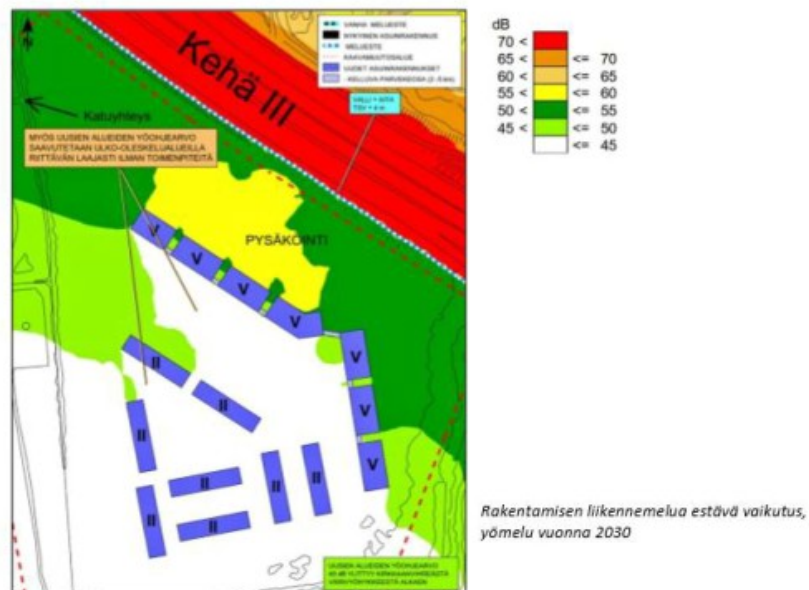
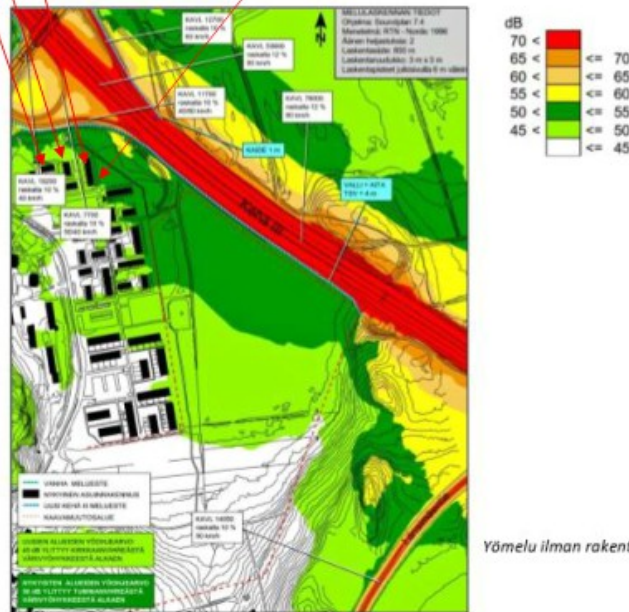
Liite

B-, D- ja F-talojen sijainti

Yhteiset piha-alueet ovat asukkaiden lähivirkistysalueita ja lasten leikkipaikkoja.

002239 / Lähdepuisto, 13.3.2017

10 / 37

Vastine:

Uusi katu on suunniteltu nykyisen polun kohdalle pyrkien säästämään puustoa mahdollisimman paljon. Kaavassa katualue laajenee pumppaamon kohdalla mahdollistaen joustavan tarkemman suunnittelun. Katualueella voidaan säilyttää olemassa olevia puita ja istuttaa uusia. Katusuunnittelu-vaiheessa suunnitellaan yksityiskohdat.

Läheisen kehätien aiheuttama liikennemelu ja pienhiukkaset ovat määrääviä verrattuna rakennet-tavaan ajoyhteyteen noin 700 asukkaan alueelle. Pienhiukkasten leviämisessä ratkaisevaa on etäisyys lähteestä, joka tässä tapauksessa on Kehä III ja tuo etäisyys pysyy kaavaehdotuksen mukaisessa tilanteessa ennallaan. Rakennettu meluaita torjuu olevan rakentamisen meluhaittoja ja jossain määrin estää pienhiukkasten leviämistä.

Asemakaavassa päädyttiin jättämään virkistysalue rauhaan. Yleiskaavassa alue on merkitty viher-alueeksi ja eteläisen Lähdepuiston koskemattomuus nousi laajasti esille asukkailta. Pohjoisessa asuntokadun melu häviää osin Kehän taustakohinaan. Eteläisessä vaihtoehdossa häiriö on suhteel-lisesti suurempi ja liikenne joutuu kulkemaan pidemmältä myös Lähdepuistontietä pitkin.

Katurakentamisen liittyvät mahdolliset häiriöasiat selvitetään ennen rakentamisvaihetta. Rakentamiselta lain mukaan edellytettävistä tärinämittauksista ja töistä aiheutuvista vaurioista ympäristöön vastaa rakentaja niin kuin normaalistikin.

Kaavatyöhön liittyvässä vuorovaikutuksessa toimimme oikea-aikaisesti tiedottaen. Pyrimme saamaan kaavatilaisuuksiin kaikki asianosaiset. Vantaan viralliset ilmoituskanavat kaava-asioissa ovat Vantaan Sanomat ja kaupungin nettisivut. Sosiaalisessa mediassa tiedottaminen on tullut mukaan lisämahdol-lisuutena.

Kehä III:lle rakennettu meluaita suojaa tasapuolisesti kaikkia sen vaikutuspiirissä olijoita. Uutta asuinalueita palvelevalle kadulle oli kaksi vaihtoehtoa, jotka kumpikin vaikuttaisivat siihen rajoittuvien asuntoyhtiöiden elämään. Tässä tapauksessa ratkaisu tehtiin laajemman puistoalueen rauhoittamisen puolesta, jota laajalti osallistumisprosessissa kannatettiin ja jopa edellytettiin.

Tarkistukset:

-

NRO 2**Asunto Oy Kehäsato****Muistutus 4.5.2017:**

Asunto Oy Kehäsato on suurin asunto-osakeyhtiö asemakaavamuutosesityksen vaikutusalueella. Yhtiö on lähes 50 vuoden ikäinen, ja on luonut omat asumiseen ja yhteisöllisyyteen perustuvat toimintatavat. Meillä on lisäksi hyvä ja vakiintunut yhteistyö naapuriyhtiöiden kanssa. Tavoitteemme on kehittää yhtiössämme turvallista ja viihtyisää asumista.

Kehäsadon asukkaat eivät yksioikoisesti vastusta suunniteltua Lähdepuiston täydennysrakentamista. Pääkaupunkiseudulle tarvitaan lisää asuntoja. Tonttimme vieressä oleva peltoalue, jolle rakentamista suunnitellaan ei ole ollut asukkaidemme käytössä juuri millään tavoin, joten sillä perusteella se sopii meidän puolestamme uudisrakentamisen

kohteeksi. Uudet asukkaat voivat parhaimmillaan elävöittää Vaaralan aluetta, ja turvata jatkossa alueen palveluiden kehittämistä.

Suurin huolestamme liittyy rakentamisen aikaisten ja myöhemmin valmiin asuinalueen liikenneyhteyksiin. Olemme jo aiemmin (mm. 24.5.2016 asukaskävely) yhteydessä tuoneet huolestamme suunnitelluista tieyhteyksistä, mutta valitettavasti yhtiömme ja yksittäisten asukkaidemme kannanottoja ei näy asemakaavamuutoksen kaavoitusraportissa.

Jaamme täysin naapuriyhtiömme Ristonsadon (Lähdepuistontie 6) esittämän huolen nyt suunnitellun pohjoisen tieyhteyden haitallisista vaikutuksista rakennuksiimme, alueen melutasoon ja asumiseemme ylipäättään. Mielestämme ei ole riittävästi perusteltu eteläisen kulkureitin hylkäämistä, vaikka sitä tukisi nykyinen Lähdepuistontie ja jatkoyhteys voitaisiin rakentaa kauemmas nykyisistä asuin taloista. Mikäli pohjoinen kulkuyhteys toteutetaan, haluamme samoin kuin As Oy Ristonsato kaupungin teettämän kuntoselvityksen rakennuksillemme aiheutuvista vaurioista.

Haluamme lisäksi kiinnittää huomiota siihen, että Lähdepuiston asuinalueen kevyt liikenne ei kulkisi Kehäsadon tontin läpi, vaan sille osoitetaan toimivat reitit esimerkiksi Lähdepuistontien kautta. Tontin läpi lisääntyvä liikenne voi pahimmillaan aiheuttaa turvallisuusriskin alueella leikkiville lapsillemme.

Vastine:

Kaavaselostuksessa on tarkennettu "Osallistuminen ja vuorovaikutus" kohdalla kaikki mielipiteet, ensimmäisestä OAS:sta, päivitetystä OAS:sta ja myös järjestetystä asukaskävelyä.

Asemakaavassa päädyttiin jättämään virkistysalue rauhaan. Yleiskaavassa alue on merkitty viheralueeksi ja eteläisen Lähdepuiston koskemattomuus nousi laajasti esille asukailta. Pohjoisessa asuntokadun melu häviää osin Kehän taustakohinaan. Eteläisessä vaihtoehdossa häiriö on suhteellisesti suurempi ja liikenne joutuu kulkemaan pidemmältä myös Lähdepuistontietä pitkin.

Kadun esisuunnitelmassa jalankulku- ja polkupyöräyhteys on suunniteltu Lähdepuistokujaa pitkin Lähdepuistontielle. Voimassa olevan asemakaavan mukaiset julkiset kevyen liikenteen varaukset alueella säilyvät uudessakin asemakaavassa.

Tarkistukset:

-

VANTAAN KAUPUNKI

Kaupunkisuunnittelu

ASEMAKAAVAMUUTOSEHDOTUS
NRO 002239
Lähdepuisto
LAUSUNNOT JA VASTINEET
21.8.2017

Kaupunkisuunnittelulautakunta 13.3.2017 oikeutti kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot asemakaavan muutosehdotuksesta **nro 002239 / Lähdepuisto**. Lausuntoja pyydettiin 7 ja saatiin 4 kpl.

Lausunnonantaja	Lausunto	Tarkistukset
NRO 1 Keski- Uudenmaan pelastuslaitos	-	
NRO 2 Elisa Oyj	-	
NRO 3 Fingrid Oyj	Voimajohtoalueella otettava huomioon standardi SFS 5717 ja rakentamisesta pyydettävä risteämälausunto. Muutoin ei huomautettavaa.	-
NRO 4 Gasum Oy	-	
NRO 5 Uudenmaan ELY- keskus	Jalankulku- ja pyöräliikenne, Kehä III:n alittavien rumpujen mitoitus oltava riittävä, voimakas melu ja tärinähaitat.	<i>Lisätty kaavamääräys, joka vaatii hulevesisuunnitelman tonteille 2-5.</i> <i>Lisätty kaavamääräys, joka koskee meluohjearvojen täyttämistä ulko- oleskelualueilla sekä sisätiloissa.</i> <i>Lisätty kaavamääräys, joka koskee tärinäselvityksen tarvetta rakennuslupavaiheessa.</i>
NRO 6 Vantaan Energia Oy	Huomioitava maakaapeleiden ja kaukolämpöputkien sijainti.	-
Nro 7	Vesihuolto. Pumppaamolle	<i>Muutokset on tehty vesihuollon</i>

HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut	huoltoalueineen on merkittävä kaavaan mitoitetaan 15 m x 15 m oleva ET-alue. Ehdotettu katu- linjaus sijaitsee runkolinjojen päällä. Maaperä on heikosti kantavaa ja riski vanhojen betoni- ja valurautaputkien vaurioitu- miselle kasvaa. Kunnossapitotyöt vaikeutuvat. HSY ehdottaa kadun linjaamista rakennettavien talojen eteläpuolelle Lähdepuistoon.	<i>esisuunnitelmassa.</i>
---	--	----------------------------------

NRO 3
Fingrid Oyj

Lausunto 3.5.2017:

Asemakaava-alueelle sijoittuu Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin (kV) voimajohto Tammisto - Anttila yhdessä Helen Sähköverkko Oy:n ja Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n voimajohtojen kanssa. Olemme lausuneet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 19.11.2016.

Voimajohtoalue on esitetty asemakaavaluonnoksessa johtoa varten varattuna alueen osana suojaviheralueelle (EV). Maakaasuputken sijoittamisessa suhteessa voimajohtoihin tulee ottaa huomioon standardi SFS 5717 (kaasuputkistot, teräksisen maakaasuputkiston sekä sähköjärjestelmien, raideliikenteen ja sähköä johtavien rakenteiden keskinäisten vaikutusten hallinta). Asemakaavan osoittamasta pysäköintialueesta, ohjeellisesta maakaasuputkesta sekä muusta rakentamisesta voimajohtoalueella tai sen lähellä tulee muutoinkin pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto (risteamalausunnot@fingrid.fi).

Fingridillä ei ole muutoin huomautettava asemakaavaehdotuksesta. Edellisessä lausunnossamme mainitut asiat voimajohtojen rajoituksista maankäytön suunnittelulle on otettava huomioon myös alueen tarkemmassa suunnittelussa.

Vastine:

Huomioon otettava tarkemmassa suunnitteluvaiheessa.

Tarkistukset:

-

NRO 5
Uudenmaan ELY- keskus

Lausunto 4.5.2017:

Asemakaava-alue rajautuu pohjoisessa Kehä III:een (kantatie 50). Kaavan sisältämä uusi asuinalue täydentää yhdyskuntarakennetta lähellä joukkoliikenteen runkolinjan pysäkkejä ja peruspalveluja. Uuden asuinalueen liikenne johdetaan uutta Lähdepuistonkuja-nimistä katua pitkin Lähdepuistontielle. Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että jalankulku- ja pyöräliikenne kannattaa ohjata ensisijaisesti Lähdepuistontien ja Hakunilantien liittymään ja siitä linja-autopysäkeille ja Hakunilantien yli.

Kaava-alueen hulevedet aiotaan johtaa kaava-alueelta pohjoiseen virtaavaan puroon ja Kehä III:n ali. Kaava-aineistossa tulee varmistaa, että Kehä III:n alittavien rumpujen mitoitus riittää, mikäli niihin ohjataan kaava-alueen hulevedet.

AK-alueeksi merkityllä alueella rakennusten julkisivulle kohdistuu enimmillään 70 dB:n melu, minkä vuoksi alue soveltuu huonosti asuinkäyttöön. Voimakkaan melun vuoksi alueelle olisi harkittava melua hyvin sietävää maankäyttöä. Mikäli asuinkerrostalorivi rakennetaan melumuuriksi suojaamaan alueen muuta asuinaluetta, se on toteutettava erityisratkaisuin korkeatasoisesti, esim. luhtikäytävärakennuksena. Oleskeluun suunniteltuja alueita ei saa sijoittaa alueille, joissa valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaiset melunohjeet eivät toteudu.

Kaavamuutosalue sijoittuu maaperäkartan mukaan kokonaan savialueelle.

Kaavaselostuksesta ei selviä, onko Kehä III:n liikenteestä mahdollisesti aiheutuvia tärinähaittoja selvitetty.

Vastine:

Kaava-alueen hulevedet hallitaan määrällisesti ja laadullisesti. Asuinalueen hulevesimäärät eivät tule kasvamaan nykytilanteeseen verrattuna. (Nykyiset Kehä III:n rummut riittävät vesien johtamiseen.) Hulevedet eivät saa aiheuttaa haittaa Kormuniitynojan vesiluonnolle. Kaavamääräys lisätty, joka koskee meluohjeiden täyttäminen ulko- oleskelualueilla sekä sisätiloissa. Rakennuslupavaiheessa tulee esittää selvitys, miten Kehä III:n aiheuttama tärinä on otettu huomioon.

Tarkistukset:

Lisätty kaavamääräys, joka vaatii hulevesisuunnitelma tonteille 2-5.

Lisätty kaavamääräys, joka koskee meluohjeiden täyttämistä ulko- oleskelualueilla sekä sisätiloissa.

Lisätty kaavamääräys, joka koskee tärinäselvityksen tarvetta rakennuslupavaiheessa.

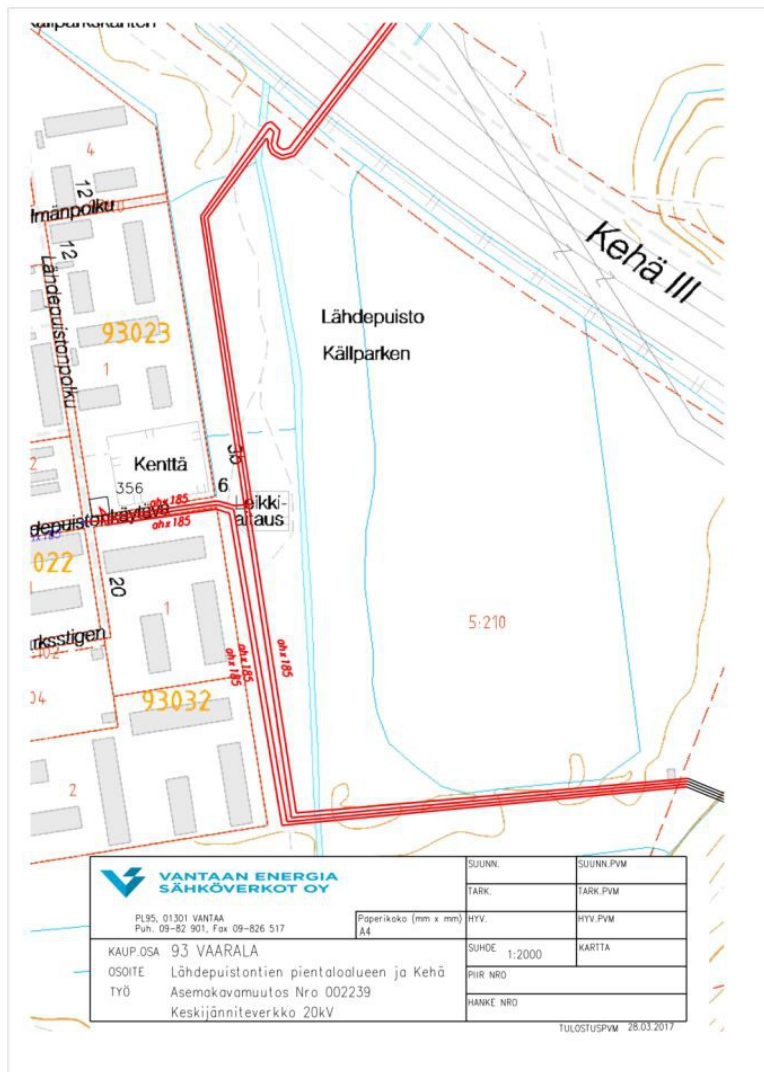
Lausunto 21.4.2017, sama lausunto uudelleen 25.4.2017:

Sähköverkko

Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n keskjännitemaakaapelit sijaitsevat karttaliitteen 1 mukaisesti.

Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden sijainti.

Mikäli maakaapeleita pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti. Ehdotettu muuntamopaikka sopii hyvin Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n tarpeisiin.

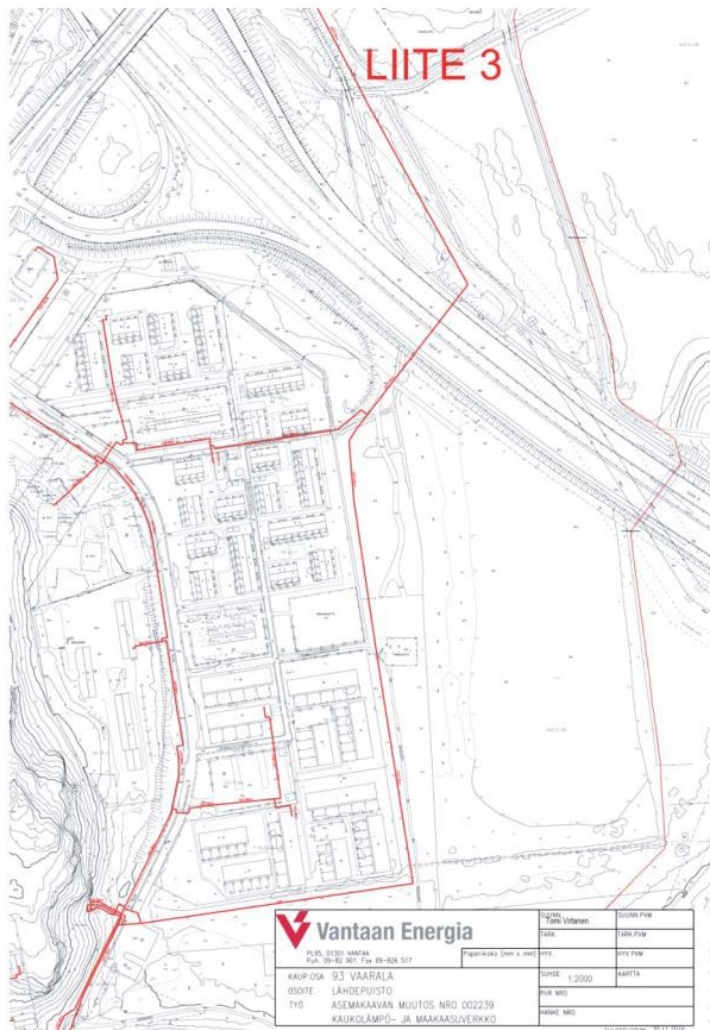

Kaukolämpöverkko

Asemakaavan muutosalueella sijaitsee Vantaan Energia Oy:n kaukolämpöputkia liitteenä olevan piirustuksen mukaisesti (Liite 3).

Vantaan Energia Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan kaukolämpöputkien sijainti.

Mikäli kaukolämpöputkia pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Vastine:

Huomioitu tarkemmassa suunnitteluvaiheessa.

Tarkistukset:

—

NRO 7
HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut

Lausunto 3.5.2017:

Suunnittelualue rajautuu lännessä Lähdepuistontien pientaloalueeseen ja koillis- sekä itäosassa vilkasliikenteisen Kehä III:n (E 18) liikenneväylään, jolta saavutettavuus eri suunnilta Lähdepuiston muutosalueelle Hakunilantien eritasoliittymän kautta on hyvä. Etelässä alue rajautuu Vantaan yleiskaavan mukaiseen leveään, metsäiseen lähivirkistysaluevyöhykkeeseen.

Asemakaavalla muutetaan puistoksi (VP ja P) ja suojaviheralueeksi osoitettua aluetta osittain asuinkerrostaloille ja pientaloille osoitetuiksi korttelialueiksi. Tällä hetkellä alue on metsittynyttä niittyä ja auraamalla vapaana pidettyä peltoaluetta. Eteläosan luonnon- ja virkistysarvoiltaan merkittävä osa sekä uuden ja olemassa olevan asuinalueen välinen alue osoitetaan virkistysalueeksi (VL).

Kaava-alueen kokonaispinta-ala on noin 21 ha, josta virkistys- ja suojaviheraluetta on noin 16 ha. Asumisen kerrosalaa osoitetaan yhteensä 21 750 k-m², sijoittuen AK- ja A-korttelialueille.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä esittää lausuntonaan seuraavaa:

Alueen pohjoisosassa, nykyisen asutuksen ja Kehä III:n liittymän välisellä kapealla alueella, sijaitsee runsaasti rakennettua vesihuoltoa (kts. alla).

- Vaaralan jätevedenpumppaamo
- vesijohdot: 40 M (rak. -91), 160 M (rak. -91), 600 SG (rak. -15), 600 V (rak. 69)
- jätevesiviemärit: 400 M (rak. -91), 500 B (rak. -69), 560 PP (rak. -15), 630 M (rakennusvuosi tuntematon),
- paineviemärit: 355 M (rak. -69), 500 M (rak. -05)
- hulevesiviemärit: 1000 B (rak. -15), 800 B (rak. -69)

Lisäksi aluetta halkoo luode-kaakkoissuuntaisesti runkovesijohto 400 A, jonka rakennusvuosi ei ole tiedossa.

Kaavakarttaan on merkitty johtokujia katualueelle. Tämä ei ole normaalikäytäntöjen mukaista.

Kaavaselostuksen liitteenä olevassa esisuunnitelmassa on esitetty uuden vesihuollon laajuus. Uuden katuyhteyden alle esitettyä vesijohdon kiertoyhteyttä ei tässä tapauksessa pidetä tarpeellisena, koska uusi rakennuskanta on vähäinen. Esisuunnitelmaan on syytä merkitä kaavaselostuksessa mainittu paineviemärin siirto (25 m). Esisuunnitelmassa on syytä esittää selkeästi myös Vaaralan jätevedenpumppaamon sijainti.

Ehdotettu uusi pohjoinen katulinjaus nähdään ongelmallisena jätevedenpumppaamolle ja

vesihuollon runkolinjoille maaperän heikon kantavuuden ja liiallisen läheisyyden vuoksi.
A. Vaaralan jätevedenpumppaamo. Pumppaamon ja katulinjauksen välisen etäisyyden on oltava vähintään 3,5 m. Lisäksi pumppaamon länsipuolelle on varattava riittävä huoltoalue (ohituspumppauskontit, huoltoautot). Pumppaamolle huoltoalueineen on merkittävä kaavaan mitoiltaan 15 m x 15 m oleva ET-alue.

B. Runkolinjat. Ehdotettu katulinjaus sijaitsee runkolinjojen päällä. Maaperä on heikosti kantavaa ja riski vanhojen betoni- ja valurautaputkien vaurioitumiselle kasvaa.

Kunnossapitotyöt vaikeutuvat.

HSY ehdottaa kadun linjaamista rakennettavien talojen eteläpuolelle Lähdepuistoon.

Vastine:

Johtokujia on merkitty katualueelle informoinnin takia. Vesihuollon esisuunnitelmassa muutokset on tehty. Jätevedenpumppaamon ja katulinjauksen välinen etäisyys otetaan huomioon katusuunnitelmassa. Emme näe tarpeellisena merkitä pumppaamolle omaa tonttia. Katusuunnitelmassa lisätään huoltoalueelle tarvittava tila, joka on jo olemassa paikalla. Katusuunnittelun, kustannusarvion ja vaihtoehtojen valinnan aikana maaperä ja runkolinjojen sijainnit otettiin jo huomioon. Kustannusarviossa on laskettu teknillisesti tarvittavat työt ja pohjoinen vaihtoehto on osoittautunut kannattavaksi.

Tarkistukset:

Muutokset on tehty vesihuollon esisuunnitelmassa.

24 § Kaupunginjohtajan viran haettavaksi julistaminen ja toimikunnan perustaminen

VD/7350/01.01.04.00.00/2017

K-ML/HY-L

Kaupunginjohtaja Kari Nenonen on irtisanoutunut kaupunginjohtajan virasta (vakanssinumero 000014) 1.3.2018 alkaen. Hallintosäännön mukaan viran julistaa hakuun kaupunginhallitus.

Hallintosäännön 3 luvun 6 §:n mukaan kaupunginjohtaja johtaa ja kehittää kaupunginhallituksen alaisena kaupungin hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta kunnan toimintaa. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan lisäksi osallistumisen kuntien yhteistoimintaan sekä muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Lisäksi kaupunginjohtaja:

- johtaa taloussuunnittelua ja muuta resurssiohjausta siten, että kaupunginvaltuuston ja -hallituksen asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutetaan
- johtaa kaupungin ja kaupunkirakenteen kehittämistä yleiskaavoituksen ja muun yleispiirteisen suunnittelun, sekä kaupungin maa-, sopimus-, elinkeino- ja asuntopoliitiikan ohjauksen avulla
- vastaa kaupunkikonsernin toiminnan tuloksellisuudesta ja konserniyhteisöjen valvonnasta
- vastaa kaupungin seudullisesta, valtakunnallisesta ja kansainvälisestä yhteistyöstä ja edunvalvonnasta sekä viranomaisyhteistyöstä
- vastaa kaupunkikonsernin viestinnästä
- vastaa hyvän johtamis- ja hallintotavan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä, toteuttamisesta ja toimivuuden varmistamisesta
- vastaa kaupungin tietosuojan ja tietoturvan ohjauksesta.

Kuntalain mukaan kunnan ja kunnanjohtajan välille on tehtävä johtajasopimus. Johtajasopimus on luonteeltaan kaupunginjohtajan ja poliittisen johdon keskinäinen pelisääntöasiakirja. Sen tarkoituksena on helpottaa ja tukea johtamistyötä sekä selkeyttää työnjakoa ja luoda keskinäistä luottamusta kaupunginjohtajan ja poliittisen johdon välille. Sopimuksen pääsisältönä ovat tehtävät ja työn painopisteet, työn edellytykset, työn arviointi, palvelussuhteen ehdot (kirjataan, koska niistä ei voida sopia, vaan määräytyvät KVTESin ja lainsäädännön mukaan) ja johtamisen ristiriitatilanteet. Johtajasopimuksen valmistelusta vastaa kaupunginhallituksen puheenjohtaja ja häntä voi avustaa siinä henkilöstöjohtaja. Sopimuksen hyväksyy virkavaalin jälkeen kaupunginhallitus, mutta jos sopimus sisältää erokorvauksen, sen hyväksyy kaupungin puolesta kaupunginvaltuusto. Kaupunginvaltuuston hyväksymä sopimus tukee julkiseksi vasta allekirjoittamisen jälkeen.

Voimassaolevat kaupunginjohtajan viran kelpoisuusehdot ovat ylempi korkeakoulututkinto, tehtävän edellyttämä perehtyneisyys kunnallishallintoon, riittävä johtamiskokemus sekä suomen kielen hyvä suullinen ja kirjallinen taito sekä ruotsin kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito. Lisäksi viran täytössä on syytä lukea hakijan eduksi konsernitason johtamiskokemus, strategia- ja talousosaaminen sekä elinkeinoelämän tuntemus. Muusta kielitaidosta kuin suomen tai ruotsin kielestä on etua. Näitä asioita on tarkoitus korostaa hakuilmoituksessa. Viran palkkaus on tällä hetkellä 14 495 euroa ja lisäksi luontoisedut (yleensä auto ja puhelin).

Kuntalain mukaan kaupunginjohtaja voidaan valita määrääjäksi tai toistaiseksi voimassa olevaan virkasuhteeseen. Toistaiseksi voimassaolo tuo enemmän jatkuvuutta tehtävään.

Viran täyttämiseen liittyen on tarpeen asettaa toimikunta, jonka tehtävänä on valmistella viran täyttöön liittyvää prosessia ja aikataulutusta.

Kaupunginhallitus 14.8.2017 § 4

Kaupunginhallituksen puheenjohtajan esitys:

Päätetään

- a) julistaa haettavaksi kaupunginjohtajan virka (vak.nro 000014) niin, että virka täytetään vakituisesti 1.3.2018 alkaen,
- b) asettaa toimikunta valmistelemaan viran täyttöön liittyvää prosessia ja aikataulutusta, ja

- c) nimetä toimikunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja jäsenet sekä todeta, että toimikunnan sihteerinä toimii hallintoasiantuntija kaupunginkansliasta ja asiantuntijajäsenenä henkilöstöjohtaja.

Käsittely:

Merkittiin, että kaupunginjohtaja Kari Nenonen poistui osallisuusjäävyyden vuoksi kokoushuoneesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:

Päätettiin

- a) julistaa haettavaksi kaupunginjohtajan virka (vak.nro 000014) niin, että virka täytetään vakituisesti 1.3.2018 alkaen,
b) asettaa toimikunta valmistelemaan viran täyttöön liittyvää prosessia ja aikataulutusta, ja
c) nimetä toimikunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja jäsenet sekä todeta, että toimikunnan sihteerinä toimii hallintoasiantuntija kaupunginkansliasta ja asiantuntijajäsenenä henkilöstöjohtaja.

Toimikunta
Antti Lindtman, puheenjohtaja
Sari Multala, varapuheenjohtaja
Anssi Aura
Jouko Jääskeläinen
Juha Malmi
Kati Tyystjärvi
Mika Niikko
Patrik Karlsson
Pentti Hakulinen
Sirkka-Liisa Kähärä
Tapani Mäkinen

Kaupunginhallituksen 14.8.2017 § 4 tekemän päätöksen jälkeen on ilmennyt tarvetta täydentää toimikunnan kokoonpanoa.

Kaupunginhallitus 28.8.2017 § 24

Kaupunginhallituksen puheenjohtajan esitys:

Päätetään nimetä toimikuntaan aiemmin valittujen lisäksi kaupunginvaltuuston II varapuheenjohtaja Sirpa Kauppinen, kaupunginhallituksen I varapuheenjohtaja Säde Tahvanainen ja kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja Timo Juurikkala.

Käsittely:

Merkittiin, että kaupunginjohtaja Kari Nenonen poistui osallisuusjäävyyden vuoksi kokoushuoneesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

henkilöstöjohtaja Kirsi-Marja Lievonen, puh. 040 570 5593, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus

Tässä kokouksessa tehtyyn päätökseen, ellei pöytäkirjassa ole päätöksen osalta erikseen toisin mainittu, tyytymätön voi tehdä oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus tehdään **Vantaan kaupunginhallitukselle**.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on jätettävä **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon 7 päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.
- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana, tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen viranomaiselle

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen oikaisuvaatimus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava oikaisuvaatimuksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Oikaisuvaatimusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Vantaan kaupunginhallituksen osoite:

Vantaan kaupungin kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa
puhelin: (09) 8392 2184, faksinumero: (09) 8392 4163
sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Virka-aika: klo 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Tässä kokouksessa oikaisuvaatimuksen johdosta annettuihin **päätöksiin tyytymätön voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.**

Valituksen voi tehdä vain oikaisuvaatimuksen tekijä, tai mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, myös asianosainen sekä kunnan jäsen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle.**

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 250 euroa.

Valitusaika

Valitus on jätettävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä (koskee myös oikaisuvaatimuksen hylkäävää päätöstä) tiedon 7 päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.
- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana, tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Valituksen toimittaminen viranomaiselle

Valitus on tehtävä kirjallisena. Valitukseen tulee liittää alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon vaaditaan muutosta. Valituksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen valitus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava valituksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Valitusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjältä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeuden osoite:
Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 3. Hallintovalitus asemakaavan muutosta koskevassa asiassa

Tässä kokouksessa tehtyyn **päätökseen tyytymätön voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.**

Valituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), kunnan jäsen, alueellinen ympäristökeskus tai muu viranomainen toimialaansa kuuluvissa asioissa, maakunnan liitto ja kunta, joiden alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä on vaikutuksia sekä rekisteröity paikallinen tai alueellinen yhteisö toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan.

Poikkeus: Kun kyse on vaikutukseltaan vähäisen muun asemakaavan kuin ranta-asemakaavan muutosta koskevasta asiasta, päätökseen ei ole valitusoikeutta kunnan jäsenellä.

Vaikutukseltaan vähäisenä ei ole pidettävä asemakaavan muutosta, jossa muutetaan rakennuskorttelin tai muun alueen pääasiallista käyttötarkoitusta, supistetaan puistoja tai muita lähivirkistykseen osoitettuja alueita taikka nostetaan rakennusoikeutta tai rakennuksen sallittua korkeutta ympäristöön laajemmin vaikuttavalla tavalla, heikennetään rakennetun ympäristön tai luonnonympäristön arvojen säilymistä taikka muutetaan kaavaa muulla näihin rinnastettavalla tavalla.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa, tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle**. Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 250 euroa.

Valitusaika

Valitus on jätettävä valitusviranomaiselle **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

Kunnan jäsenen ja asemakaavan muutosta koskevissa asioissa myös asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi.

Valituksen toimittaminen viranomaiselle

Valitus on tehtävä kirjallisena. Valitukseen tulee liittää alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon vaaditaan muutosta. Valituksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen valitus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava valituksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Valitusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeuden osoite:
Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 4. Hallintovalitus etuosto-oikeuden käyttämistä koskevassa asiassa

Tässä kokouksessa tehtyyn **päätökseen**, jolla on päätetty käyttää etuosto-oikeutta, voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.

Valituksen saa tehdä ostaja ja etuostolain 6 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa myyjä.

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle**.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 250 euroa.

Valitusaika

Valitus on jätettävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

- ☐ Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon 7 päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.
- ☐ Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana, tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Valituksen toimittaminen viranomaiselle

Valitus on tehtävä kirjallisena. Valitukseen tulee liittää alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon vaaditaan muutosta. Valituksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen valitus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava valituksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Valitusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeuden osoite:
Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 5. Hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus hankinta-asiassa

Kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa tehtyyn kunnan viranomaisen (hankintayksikkö) päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä annettuun ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintayksikölle hankintalain 133 ja 135 §:issä tarkoitetun vaatimuksen hankintaoikaisusta tai kuntalain 134 §:ssä tarkoitetun oikaisuvaatimuksen. Oikaisua koskevan vaatimuksen voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen). Kuntalain mukaisen oikaisuvaatimuksen voi lisäksi tehdä kunnan jäsen.

Määräaika oikaisua koskevien vaatimusten tekemiselle

Oikaisua on vaadittava 14 päivän kuluessa siitä, kun oikaisuvaatimuksen tekijä on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

- **Asianosaisen** katsotaan saaneen hankintapäätöksen oheisasiakirjoineen tiedoksi sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytettä tapahtuneen myöhemmin.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

- **Kunnan jäsenen** katsotaan saaneen päätöksestä tiedon 7 päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Hankintaoikaisun ja oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hakemukseen on merkittävä oikaisua vaativan ja kirjelmän laatijan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu ja/tai oikaisuvaatimus toimitetaan osoitteeseen

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginhallitus
Asematie 7
01300 Vantaa
sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 6. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista annetun lain (hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 25 §:n mukaisen kynnyksarvon.

6.1 Oikaisuohje

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintalain 133-135 §:n mukaan **hankintayksikölle** kirjallisen hankintaoikaisun. Hankintaoikaisun voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Hankintaoikaisun tekoaika

Asianosaisen on tehtävä hankintaoikaisu **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisun sisältö

Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu toimitetaan osoitteeseen:

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginhallitus
Asematie 7, 01300 Vantaa
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

6.2 Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Julkisista hankinnoista annetun lain 146 §:n mukaan puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea valittamalla muutosta, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa. Lupa on myönnettävä, jos:

asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää; tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Jollei toisin säädetä, valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintasopimuksen hankintalain 130 §:n 1 nojalla noudattamatta odotusaikaa.

Valitus on tehtävä **kuuden kuukauden kuluessa** hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä. Itse tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan.

Hakemuksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona tai sähköpostin avulla kuten laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Valituskielto

Hankintalain 163 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa 6.1 mainittuun osoitteeseen.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään käsittelystä markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksua 2 000 euroa alle miljoonan euron hankinnassa. Jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa, käsittelymaksu on 4 000 euroa. Mikäli hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 6 000 euroa.

Yksityishenkilön oikeudenkäyntimaksu markkinaoikeudessa on 500 euroa.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot:

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
puh. 029 56 43300
fax. 029 56 43314
sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Muutoksenhakuohje 7. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

7.1

Tässä kokouksessa tehdyistä **päätöksistä, joilla on päätetty olla käyttämättä etuosto-oikeutta**, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta tai valittamalla hakea muutosta. (Etuostolaki 22 § 2 mom.)

7.2

Tässä kokouksessa tehtyyn, **verotusta koskevan oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen ei saa hakea muutosta** valittamalla (Verotusmenettelylaki 88 § 6 mom.).

7.3

Tässä kokouksessa tehtyyn, **hankintaoikaisua koskevaan päätökseen**, ei saa hakea muutosta.

7.4

Päätöksistä, jotka koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei kuntalain 136 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.